N882

Anul IV. No. 884 • 8 PAGINI • DOI LEI • 6 PAGINI Sâmbătă 1 Septembrie 1923

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" CLUJ

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1 567

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 480 L
PE 1 AN . . . . . 360 L
PE 6 LUNI . . . . . 180 L
PE 3 LUNI . . . . . 90 L

Svârcoliri ungurești

Un nou mijloc unguresc de propagandă împotriva noastră

La congresul din Copenhaga al Uniunei interparlamentare, care s'a ținut acum vre-o două săptămâni cu 700 de parlamentari veniți din partea a 30 de națiuni, contele Appony, șeful delegației maghiare a isbutit să convingă pe reprezentantul Olandei să facă dela tribună reproșuri României pe chestia minorităților, citând legea agrară din România ca un „instrument de desfidere și disprețuire a tratatelor."

Știrea aceasta adusă de ziarele streine e complectată în modul următor: „Cerând cuvântul d. P. Dragomirescu, deputat din Ineu, a combătut cu cel mai deplin succes insinuarea punându l pe reprezentantul olandez într'o situație penibilă prin faptul că s'a dovedit în mod evident că acesta a vorbit despre o chestiune pe care n'o cunoștea absolut de loc. Presa din Copenhaga a comentat foarte favorabil acest succes românesc, iar buletinul desbaterilor a refuzat să însereze cele ce spusese, cu privire la România reprezentantul olandez."

Nu putem fi decât recunoscători domnului deputat Dragomirescu că a știut să reia cu atâta putere de convingere apărarea, încât eșecul reprezentantului ungur și al avocatului său olandez să fie din cele mai dezastruoase cu putință.

Este interesant însă cum Ungurii, văzând că nu mai au nici un succes cu sistemele lor învechite de propagandă, caută să inventeze mijloace nouă, pentru a păcăli lumea și a pune în încurcătură chiar pe prietenii lor.

După ce au provocat vizita delegației Ligei Națiunilor, care a venit în Ardeal ca să constate... cât de îndrăzneți sunt când își debitează minciunile acești neasâmpărați vecini ai noștri, acum au găsit o metodă și mai comodă: servindu-se de date false caută să convingă pe reprezentanții altor națiuni pentru cauza lor, — dacă se poate numi o cauză motivele de toate felurile care îndeamnă pe unguri să se poarte astfel cum se poartă — și fac de râs pe cei cari din neștiință dar cu bună credință le viu în ajutor.

Se poate observa însă că mijloacele acestea nouă, cu cât sunt mai ingenioasă, cu atât nu pot să aibă mai mult de o singură întrebuințare.

După insuccesul olandezului care să mai creadă pe cuvânt pe contele Appony și să-i mai ia apărarea?

Dar trebuie să mai facem o constatare:

De unde până aci intrigile ungurești nu ne aduceau decât tot felurl de neplăceri prin insultele, pe care unele ziare streine ni le adresa zilnic; de acum înnainte se pare că lucrurile s'au schimbat, căci ungurii sunt cei cari se fac de râs. Argumentele lor slabe, ca bună oară cel al reformei agrare în Ardeal, care numai în defavorul nostru nu poate fi, dovedesc că nimic rău nu pot să găsească la noi în țară și atunci se dedau la calomnii și denaturări!

Adevărul însă totdeauna iese la iveală și străduința lor din ce în ce se arată mai zadarnică. Insă și noi trebuie să facem astfel ca adevărul să fie observat de toată lumea.

S'a văzut: a fost de ajuns ca o comisie de oameni străini de noi să vie în Ardeal, pentru ca toate minciunile ungurești să se arate în adevărata lor lumină. A fost deajuns ca un reprezentat al nostru să ia parte într'o adunare internațională pentru ca stupidele calomnii ungurești să fie spulberate din câteva cuvinte.

Ce trist ar fi fost pentru noi, dacă la congresul dela Copenhaga n'am fi avut nici un reprezentant, sau am fi avut unul străin sufletește de noi? Faptul că un alt reprezentant decât al Ungariei a luat cuvântul împotriva noastră ar fi fost deajuns ca toți cei de față să și închipuie că reforma agrară din Ardeal, a fost întradevăr făcută călcându-se tratatul dela Trianon.

Iată de ce trebue să fim totdeauna cu cea mai mare luare aminte peste hotare și iată de ce serviciul nostru de propagandă în străinătate trebue mărit și dat pe mâini sdravene și românești.

Urmările asasinării misiunei italiene

Nota drastică a guvernului italian către Grecia

Roma — Guvernul italian a adresat o notă guvernului grec, în chestia masacrului misiunei italiene, care a fost atacată de bandiții greci pe teritoriul grecesc. Guvernul italian cere că guvernul grec și autoritățile militare grecești să scuze onorul militar pentru cei căzuți iar pentru cei vinovați cere pedeapsa cu moartea și despăgubiri de 5000 milioane lire italiene, plătite în cinci zile.

Nota Italiei nu este un ultimat, căci nu pune termen de cât pentru anchetă și plata indemnității, totuși este foarte grea, căci fixează pedepsa, amestecându-se în justiția Greciei și trece cuzanțele obișnuite în asemenea cazuri.

Noua împărțire administrativă

Cucerirea orașelor. Repararea unei vechi nedreptăți

Noua împărțire administrativă a Ardealului și Banatului, așa cum se prevede în reforma administrativă care se va discuta și vota în viitoarea sesiune parlamentară, aduce o largă satisfacție drepturilor noastre sociale și politice pe aceste tărâmuri. În condițiunile de viață pe cari ni le creia vechiul regim, poporul românesc din Ardeal și Banat a fost necontenit împedecat să iasă din sate. Deși într'o covârșitoare superioritate numerică, poporul românesc nu a avut putința să și creieze orașe, așa că Unirea ni-a găsit aproape fără orașe românești. În vechile orașe abia acum se ridică cu greu o populație urbană românească. Cucerirea orașelor însă merge anevoie. În cei câțiva ani dela unire abia dacă am putut schimba unele aparențe; fondul vieței orășenești rămâne încă pentru mulți ani în stăpânirea privilegiaților de altădată.

Sau, noua orânduială administrativă, înțelegând greutățile luptei de renaștere a vieții românești în orașele din Ardeal și Banat, pe de oparte urmărește ridicarea orașelor românești, lăsate în părăsire de vechiul regim, pe de altă parte lărgește posibilitățile de revărsare a elementului românesc dela sate către orașe.

Astfel Alba Iulia și Blajul vor deveni capitale de județ, și vor alcătui cele mai de seamă orașe românești din Ardeal. Vechea nedreptate în care au fost ținute aceste două orașe, de cari ne leagă atâtea fapte măreți ale sbuciumatului nostru trecut istoric, va dispare pentru totdeauna.

Cetatea Încoronării, ca și orașul cu cultură românească, Blajul, sprijinite pe puternice județe românești, vor căpăta în curând toată măreția și gloria ce li se cuvine în România întregită.

Pe de altă parte, vechile anomalii administrative cari țineau Ocna Sibiului legată de județul Alba-Inferioară tocmai pentru a da o superioritate maghiară unui județ românesc, și pentru aceleași motive, legase Sebeșul-Săsesc de Sibiu, vor înceta. Județele rotunjite după configurația lor firească, vor deschide vieții românești părțile zăvorâte ale progresului, vor tăia drumuri largi către orașele cari trebuiesc cucerite.

Importanța actului de adâncă dreptate istorică pe care îl săvârșește nouă împărțire administrativă, nu poate scăpa nimărui. El înseamnă un puternic impuls dat energiei și vieții românești în acest ținut în care avem toate drepturile, câștigate cu multe jertfe și amară trudă.

Nu antisemiți, însă iubitori ai Românismului

In jurul pretinsului antisemitism al ziarului „Viitorul"

Ziarele anumitei prese începuseră dela un timp o vie campanie împotriva ziarului „Viitorul" pe motivul că acesta ar fi antisemit. Zi de zi i se aducea acuzări, ba că nu ia atitudine hotărâtă contra antisemiților din România, ba că aprobă activitatea d-lui A. C. Cuza, ba că ajută pe sub mână (?) mișcările studențești, (asta ar veni, ca și când „Viitorul" ar mai fi scos o ediție clandestină, care ar fi fost distribuită „pe sub mână" studenților).

De fapt „Viitorul" n'a aprobat niciodată atitudinea d-lui A. C. Cuza și n'a sprijinit niciodată mișcările studențești. Nici un rând al acestui ziar n'ar putea fi întrebuințat de adversarii lui, spre a se dovedi că „Viitorul" ar fi aprobat vre-o desordine sau ar fi sprijinit vre-o mișcare de orice natură. E de altminteri la mintea omului că interesul actualului guvern este să fie liniște în țară, pentrucă numai astfel activitatea sa poate fi de folos. Ori, ziarul „Viitorul" care, fie că e oficiosul fie că nu e oficiosul actualului guvern, a susținut totdeauna partidul liberal și nici odată nu a avut atitudine împotrivă-i căci n'ar fi putut să-și schimbe conduita tocmai, când guvernul liberal, e pus ca să îndrepte toate stricăciunile mașinei statului, pe care i le-au lăsat moștenire nepricepuții mecanici dinainte.

Cât privește antiseminismul ca pură dogmă, iată ce scrie însuși ziarul „Viitorul":

„In ce ne privește nu avem nevoe să insistăm prea mult. Am spus-o lămurit în articolul nostru de alaltări și o repetăm încă odată: da, suntem împotriva evreilor din anumita presă care reprezintă de fapt în țara aceasta toate interesele, în afară de cele românești; suntem împotriva acestor instrumente la noi a tuturor calomniilor din afară și trimbițași peste hotare a tot ce s'ar putea îndrepta în contra țărei; suntem și împotriva celeilalte categorii de evrei, — din fericire foarte puțini la număr, — cari vor să aibă două cetățeni: una la noi și alta în Palestina; și suntem în genere contra celor câtiva evrei cari compromit marea majoritate a populației israelite dela noi cu acțiunile lor nesocotite și în țară și în streinetate. Impotriva lor sunt și evreii cari înțeleg că prima dintre datorii este să fie cetățeni buni în țara aceasta și cari, după ce ani de-a rândul au cerut drepturi, își dau seamă că o elementară obligație de consecvență și de onestitate le pretinde să respingă politica minoritară, spre carei-i târăsc câțiva interesați. Nu suntem, însă, împotriva masselor evreești cari își consideră patria în limita hotarelor acestei țări. Dacă această concepție a tuturor oamenilor cu dreaptă judecată, se cheamă antisemitism în limbagiul oficiosului țărănist, atunci repetăm din nou că suntem antisemiți."

In rezumat deci, ziarul „Viitorul" este împotriva doar a acelor evrei cari n'au nici o dragoste de țara aceasta și mai ales împotriva acelora dintre ei cari lucrează contra intereselor noastre. Ori, față de astfel de indivizi, fie ei evrei, unguri, germani, bulgari, sau ce vor mai fi, nu cred să nu existe Român cu dor de inimă pentru țara sa care să nu aibă aceleași păreri ca „Viitorul".

E drept că doctrina creștină recomandă acest lucru, dar nu înțelegem ca anumiți evrei să se prevaleze de această doctrină, când ei nu procedează cu reciprocitate.

Sunt vremurile de așa fel cum, că nu putem să ne cheltuim sentimentele noastre prietenești de cât acolo unde căpătăm prietenie.

INSCRIPȚII

Intre pungă și viață

„La vre-o jumătate de oră departe de Orhei, diligența ce venea din Telenești, încărcată de pasageri, a fost întâmpinată de câțiva bandiți înarmați cu revolvere și puști cari au cerut pasagerilor, sub amenințare de a-i împușca, să le predea tot ce au asupra lor, bani și lucruri de preț.

Unul dintre pasageri însă, marinarul Gr. Cristu, repezindu-se asupra unuia dintre bandiții, ce părea șeful bandei, îi smulge revolverul din mână culcându-l în acelaș timp la pământ cu o lovitură de picior bine potrivită.

Ceilalți bandiți o luară la fugă.

Cel căzut a fost legat și dus la Orhei, unde s'a dovedit că este notarul satului" etc. . .

Știrea aceasta au publicat-o mai toate ziarele venite eri din București.

Mărturisesc că mi-a făcut o deosebită plăcere. Cetind-o simțeam exact aceleași emoții, pe care le simte burghezul urmărind de pe fotoliul comod al cinematografului descurcarea încâlcitului subiect cu apași, când detectivul începe însfârșit să triumfe cam pe la a cincea mie a metrilor filmului.

Aferim băiat marinarul ăsta, Gr. Cristu, care a învățat el de bună seamă ceva figuri de luptă corp la corp prin porturile prin care trecuse!

O lovitură de picior „bine potrivită" în abdomen și praful s'a ales de o bandă întreagă cu căpitan, cu bandiți armați până'n dinți, cu, Doamne ferește, ce instrumente de tortură vor mai fi avut în mână!

Câte diligențe de acestea n'or fi fost jefuite de astfel de bandiți de carton, pentru că nu s'a nimerit printre călători, unul cu curajul lui Gr. Cristu, căci la început bravul băiat n'avea altă armă în mână afară de curajul său. Și poate în diligențele acelea se vor fi găsit oameni mai vânjoși ca Gr. Cristu! Dar ce poți face dacă-ți ies „bandiții" înnainte; e un obicei devenit lege că trebuie să nu zici pis și să te lași jefuit. Intre pungă și viață, nici odată nu te gândești, că ai putea să nu dai nici una. . .

Aș fi vrut să iu în pielea lui Cristu, după isbândă, când omul își fuma liniștit tuleaua lui de marinar, iar fetele ce se găseau în diligență îl mâncau pe furiș cu ochii lor mari, mari. . .

NOMOFYLAX

75089

Universitatea populară din Vălenii-de-Munte

Istoria literaturei Maghiare

— Poezia maghiară dela reforma religioasă până la epoca decăderii (1711) —

Prelegerile d-lui Bitay Arpád, profesor din Cluj

II

Marea mișcare religioasă legată de numele lui Luther și Calvin a pătruns timpuriu de tot și în viața sufletească maghiară, refăcând-o întru multe cu ajutorul tiparului, al școlilor naționale și cu al cuvintelor dumnezeești propovăduite de pe amvoane în limba națională a credincioșilor. Tipografiile repede și des înființate au devenit, în mod firesc, cele mai puternice pârghii ale literaturii maghiare.

Sufletul acestor vremi de plămădire n'a fost prielnic pentru desvoltarea unei lire firești; cu atât mai bogat a înflorit proza religioasă națională. Tendințele caracteristice ale vremii au folosit de a îndrepta pe păcătoși, de a împăca pe Dumnezeul răzbunării, de a suscita pocăința tuturor pentru nelegiuirile săvârșite. Duhul auster al Testamentului Vechiu reapare în acel secol (XVI) în viața sufletească maghiară. Predicători maghiari din secolul al (XVI) inspirați de sufletul ursuz al psalmilor, osândeau plăcerile vanitoase, ca și puritanii lui O. Cromwell.

Se ivește un caracteristic fel de poezie. Poeții cari demulteori nu prea aveau suflet poetic, biciuiau pe compatrioții lor că din cauza multelor lor păcate a deslănțuit Cerescul Părinte asupra neamului maghiar atâta amar de necazuri, trimițând asupra lui oștile înfricoșate de Turci, fel de fel de boli și de erezii numeroase. Dezastrul mare dela Mohacs îl priveau sub acest punct de vedere. S'au ivit niște poezii triste, în care poeții predicatori trăgeau de preferință o paralelă între soarta poporului maghiar și a celui evreu. Câte odată svâcnește în aceste poezii un viguros suflet de democratist (de exemplu la Szkharosy Horvath) care pe la 1650 a culminat în a se cere dări deobște, obligatorii și egale.

Poesia divină însă, lira cea adevărată nu se cultivase, predicătorii urmăriseră cu îndârjire „Rușinoasele poesii de iubire" ca și mai înainte călugării catolici. Autorul celei dintâi gramatice maghiare (1539) învățatul Erdősi Sylvester Janoș (circa 1505-1555) un amic al lui Luther și Melanchton, a fost acela care a observat aptitudinea limbii maghiare, pentru formele de versuri iambice. In prefața traducerii Noului Testament (1541) făcută de el, se găsesc cele dintâi heesambre maghiare, multe la număr și toate vioaie și reușite. In această privință literatura maghiară, a ante-mers aproape tuturor limbilor europene. Tot Erdősi Sylvester, profesor la universitatea din Wiena (1544 1554) acel suflet culuminant care, în toiul unei mentalități potrivnice, a cutezat să recunoască, să preamărească frumusețile atrăgitoare ale poesiilor maghiare de iubire, cărora în deobște li se zice „Cântece de flori" și care erau așa de aprig urmărite de învățați, de călugării catolici și de predicatorii reformați.

Tendința de a fi folositor este cu totul dominantă la sârguinciosul, patrioticul stihuitor, care a fost Tinodi Lantos Sebestyen (1510-1556). In afară de mai multe poesii biblice și antice, a versificat toate evenimentele de seamă din viața sa, cu fidelitate istorică. In tinerețe a luptat vitejește contra Turcilor. Când însă din cauza unei răni n'a mai putut participa cu sabia la luptele aprige contra Păgânilor și a dat toate silințele să le înfățișeze în versurile sale lungi și cam seci, îndemnând pe connaționalii săi, la vitejie, la iubirea de patrie și de frați. Amănunțitele lui poesii epice au fost primite și citite cu drag de contimporanii săi, fiindcă ele le serveau și de ziar, despre cele întâmplate, căci Tinodi lucrase repede și după informații proprii. Poesiile lui lungi pot servi de isvoare sigure, istoricilor. Așa d. e. povestește cu deamănuntul cu ce șiretenie a fost prins de Turci românul „Mailat Istvan" din Făgăraș când a început să râvnească la coroana Ardealului. Tinodi a mai scris și niște poesii moralizatoare; așa de pildă despre bețivi a scris cam aceleași lucruri ca și Anton Pann al literaturei române. Tinodi a dedicat Regelui Ferdinand I un mare volum al său, pentru care a fost premiat cu 50 florini. Această sumă a fost cel dintâi „din acele prea rari ajutoare, pe care le dădeau Habsburgii, literaturei maghiare.

Desrobitorul cel mare al lirei Maghiare de sub jugul sufletului auster al reformei religioase, a fost Balassa Balinth (1551-1594), un adevărat poet din mila lui Dzeu, lângă Csokanai și Petőfi, cei mai mari lirici maghiari. Viața lui a fost plină de sbuciumări tragice, bogată în desiluziuni sguduitoare de suflet și s'a sfârșit ca și a lui Petőfi, prin moarte de viteaz apărător de patrie. S'a născut dintr'o familie mare, aristocratică și a fost educat foarte îngrijit. La vârsta de 21 ani a tradus și compus o cărticică germană, spre mângâerea părinților săi, mânniți din cauza unor evenimente politice. In același an 1572) a apărut marea epopee a Portugezilor: Os Lusiedas de Camoes. Viața și individualitatea acestui mare contimporan Portugez, e întru multe asemănătoare cu a lui Balassa.

Făcându-se soldat, Balassa a servit câtva timp în vestita cetate Eger. Din acești ani, datează iubirea lui fatală față de frumoasa Losonczy Anna, fiică a muceniculuí apărător al cetății Timișoarei din 1552, Losonczy Istvan. Anna însă nu a ascultat de înflăcăratele mărturisiri ale voinicului tânăr; pentru peesia lui însă a devenit aceiași musă inspiratoare cum a fost Biatrice pentru Dante, Laura pentru Petrarca etc. Viteazul tânăr, mâhnit de acestea, după câteva aventuri de iubire, și-a luat rămas bun dela Eger și s'a amestecat într'o întreprindere răsboinică, care a avut de scop să așeze în tronul Transilvaniei pe Bekes Gaspar (1575; aventura n'a izbutit și a fost prins și Balassa. In Transilvania a petrecut vre-o 20 luni în închisoare onestă. Poate că atunci a auzit acele vre'o câteva cântece poporale românești despre care pomenește la capătul unora din poesiile lui. Dintre frumoasele fete de aristocrați, așa în mod trecător, una singură a plăcut, cu ochi albastri, cu părul ei castaniu, poetului nostru; regina inimii lui însă, a rămas pentru totdeauna iubita dintâi: Losonczy Anna.

In 1577 când a fost eliberat din închisoare i-au murit părinții. Poetul nostru a fost cam încrezător în oameni, și au fost rău înșelat de rudeniile lui lacome la împărțirea moștenirii. Ușuratic de fire, voind să-și răsbune pentru îndărătnicia iubitei sale. a prins o dragoste de vara lui primară: Dobo Krisztina și a luat-o de soție cu toată opreliștea legilor lumești și bisericești. Căsătoria aceasta nesocotită însă i-a devenit un nou isvor nesecat de neplăceri și amărăciuni. Autoritățile l-au luat la goană, cumnatul lui lacom l-a părât, dragostea s'a răcit și a dispărut de tot. S'a despărțit de nefericita lui navastă și a pribegit prin streinătate, prin Polonia vre-o 3—4 ani. abătându-se chiar și la malul mărei Baltice. Când a aflat că Turcii năpustesc în patria sa, că s'a pornit un mare războiu de liberare contra lor, dragostea de patrie l-a tras acasă. A strâns cu cheltueli proprii o mică ceată și s'a alăturat vastea creștină care asediase cetatea Esztergom.

Cu prilejul unui asalt general asupra cetății, a fost rănit de moarte. In cortul său, l-a împăcat cu Dzeu, un iesuit tânăr (Dobokai Sándor) și la mângâiat un elev al său, un admirator al poesiei lui: Rimai János (1574-1631). Viața lui a fost neliniștită, sbuciumată ca și a marilor poeți contimporani cu dânsul. (Camoes, Tasso, Cerwantes. Spencer, Shakespeare); moartea lui a fost tragică ca și a marelui gânditor contimporan: Giordano Bruno (1548—1600) și a poetului, domnitor al Munteniei, Petru Cercel (1550—1590). Fiul său din acea căsatorie nefericită, a murit în vârsta de 16 ani, printre streini (la Universitatea din Breslau) ca și fiul blajinului Domn al Moldovei, Petru Schipul.

INFORMAȚII

— **Inspecțiile d-lui ministru general Moșoiu prin Ardeal.** D. general Moșoiu, ministrul comunicațiilor, își continuă inspecțiile prin diverse centre ale Ardealului și Transilvaniei.

Actualmente d-sa a inspectat region la Arad. Acolo a avut loc o ședință a „comisiei bugetare de control" sub președinția d-lui ministru al comunicațiilor.

*

— D-l Al. Constantinescu, ministru de agricultură, a plecat dela Strasbourg la Abazia. D-sa va sosi în țară la 15 Septemvrie.

*

— D-l Wopicka, fostul ministru al Statelor Unite la București, aflându-se la Carlsbad a oferit un prânz d-lor Brătianu, Al. Constantinescu și celorlalți fruntași români care își fac cura în această localitate.

— **Parlamentarii români în Cehoslovacia.** Miercuri au sosit la Praga 15 membri a Parlamentului român unde se vor opri trei zile.

Municipialitatea din Praga și Adunarea Națională au organizat un banchet în onoarea lor; oaspeții vor merge de aici la bâlciul oriental din Bratislava, de unde vor vizita munții Tatra.

— **Comemorarea lui Gh. Lazăr.** La 17 (30) Septemvrie se va sărbători cu un fast deosebit la Avrig centenarul lui Gh. Lazăr. Marele dascăl ardelean va fi sărbătorit așa cum se cuvine. Inițiativa comemorării a luat-o mitropolia din Sibiu.

Mitropolitul Nicolae al Ardealului se ocupă personal de serbările ce se vor organiza la Avrig, frumos sat la poalele muntelui Suru, în apropiere de Sibiu.

Mitropolitul din Sibiu a luat inițiativa restaurării frumoasei biserici din Avrig, ale cărei picturi datând de pe la jumătatea veacului al 18-lea sunt restaurate acum de pictorul Satmary. Deasemenea un arhitect, lucrează tot din îndemnul mitropolitului Nicolae, la restaurarea și înfrumsețarea mormântului lui Gh. Lazăr.

— **Serbare populară în parcul orașului.** In zilele de Sâmbătă 1 și Duminecă 2 Septemvrie vor avea loc în parcul orașului mari serbări populare, organizate de un comitet de doamne din societatea clujană, în scopul de a se aduna un fond pentru muzica și orchestra reg. 83 infanterie.

Programul serbărilor bogat și variat, capabil să satisfacă toate gusturile, va atrage desigur un numeros public.

— La 8 Noemvrie se va ține în București o expoziție de horticultură.

*

— Guvernul român va încheia în curând o convenție sanitară cu Serbia în privința boalelor molipsitoare.

*

— Direcția învățământului și mesariilor din ministerul muncii lucrează la noul tablou al corpului didactic și administrativ dela școalele de ucenici și lucrători din întreaga țară.

*

— Lucrătorii dela fabrica textilă din Lugoj n'au reluat lucrul.

*

— Ministrul României la Berna d. Comnen a prezentat lui Sir Eric Drummond, secretarul general al Societății Națiunilor, scrisorile sale de acreditare ca delegat permanent al României la Societatea Națiunilor.

*

— Ministerul instrucțiunii a înființat pe ziua de 1 Septemvrie, școli profesiouale în orașele Sătmar, Elisabetopol și Lugoj.

Scrisori din Turda

Inființarea unei filiale a soc. „Principele Mircea" la Turda

Societatea femeilor române din Turda primind invitarea de la Centru pentru înființarea unei filiale a soc. „Principele Mircea" în Turda, respectiv a unui dispensar pentru copii sugaci, a făcut o propagandă intensă prin sârguința de netăgăduit a prezidentei sale doamna L. Mureșianu și a reușit prin Adunarea Generală care s'a ținut în ziua de 26 Aug. 1923 să dea ființă acestei opere de binefacere.

Societatea în chestiune va funcționa fiind de interes general, de binefacere, pentru toți conlocuitorii noștri.

S'a ales primul comitet de acțiune punându-se în fruntea lui ca președinta pe damna Colonel Jeana Fodoreanu, una dintre cele mai meritoase doamne care a dat atâtea dovezi de patriotism încă de pe timpul războiului.

Credem că d-sa cu ajutorul comitetului va ști să ducă opera mai departe bine înțeles având în sinul comitetului d-ne și d-nii cu râvnă și cu dor de muncă în această direcțiune.

Cu o astfel de inimă și cu ajutorul de susținere promis de la București credem să avem în Turda un dispensar pus în curând la nivelul celorlalte care să deservească nevoile micilor sugaci și viitori cetățeni ai țărei.

CORESP

JEAN KANNER

renumitul comic grotic din Bucuresti in fiecare seară debutează in programul

BARULUI CENTRAL.

Inceputul la orele 10 seara. Prețul de intrare Lei 20.

Lloyd 1010 2222

Eczema boalele de piele cosurile se vindeca sigur cu

Pomada Cadol

Gasiti la farmacii si droguerii sau contra mandat postal de lei 25·— dela Farmacia VOREL, Piatra N. Cereti gratuit prospectul: Cum se vindeca eczema. 2819-3

Dr. Paul dentist

Cluj, strada Eminescu 8 s'a reîntors dela băi și de azi începe consultațiile între orele 11—1, 3—7. Pentru toți funcționari publici și particulari precum și familiile lor se lucrează cu plată în rate lunare. 1253

Intreprindem în oraș și provincie, transporturi de lemne și mărfuri cu autocamionul. R. S. str. Rahovei 21.

De vânzare

O vilă mică parchetată, odaie de baie, telefon grădină cu două sute pomi în apropierea străzii General Grigorescu (Racozy-ut) cu preț favorabil. Informațiuni Banca Chrissoveloni str. Memorandului 8.

Tratativele noastre cu sovietele

— E o greşeală că nu s'a început mai de vreme? —

Privitor la tratativele noastre militare şi economice cu sovietele ruseşti, care se urmează la Tiraspol, ziarul „Adevărul" socotind ca o greşală că aceste tratative n'au fost începute mai de vreme, scrie:

„Căci adevărata suferinţă a Basarabiei, aceia care a atras şi pe toate celelalte, era despărţirea ei economică de Rusia care e marele şi naturalul ei debuşeu.

Dacă dela început ne căutam de nevoile noastre, pe lângă că am fi redat imediat Basarabiei vechea ei prosperitate de dinainte de războiu, ceea ce-ar fi aşezat o incomparabil de noi, dar am fi tranşat de mult cu sovietele şi chestia politică. In plus, am fi creiat prin Basarabia o mare cale de tranzit întregului comerţ mondial cu Rusia şi vice-versa".

O fi într'adevăr mare, dar chiar aşa de „natural" debuşeu pentru Basarabia, nu este Rusia, după cum nici Bulgaria nu-i debuşeul „naţional" al Munteniei, nici Serbia al Olteniei, nici Ungaria al Ardealului. Şi apoi numai vecinătatea unei ţări cu un ţinut nu implică neapărat calitatea de debuşeu a uneia pentru celălalt. Mai târziu, când se vor multiplica reţelele noastre de căi ferate şi celelalte mijloace de transport, acest lucru se va vedea şi mai bine, cu atât mai mult cu cât Rusia are produse la fel cu Basarabia. Produsul cel mai de seamă al Basarabiei: cerealele, pot foarte bine să şi găsească frumoase debuşeuri în Occidentul care nu ni este vecin alături de cerealele vechiului regat.

Un bun debuşeu temporar însă poate să fie actualmente Rusia pentru Basarabia, pe deoparte din cauza lipsei de hrană ce se resimte acum în ţară sovietelor; pe de altă parte din cauza lipsei mijloacelor de transport ce se resimte *deocamdată* în Basarabia. Şi tocmai din acest motiv, actualul guvern a început tratativele cu guvernul sovietic.

Iar faptul că aceste tratative n'au fost pornite mai dinnainte, nu trebuie căutaşi de puţin să ne mâhnească, pe simplul motiv că era o imposibilitate, Rusia ne oferind nici cea mai mică garanţie de bună platnică prin atitudinea economică necivilizată s'ar putea zice piraterească, pe care o luase faţă de ţările Europei.

Presa Elveţiană şi România

In legătură cu expozeul ministrului nostru în Elveţia, d. Comnen, expozeu prin care se atrage atenţia lumei financiare elveţiene asupra marilor noastre bogăţii, printre alte multe gazete ale republicei cantoanelor, ziarul „Bund" din Berna, scrie:

„Avem în faţa noastră o acţiune diplomatică nouă şi foarte salutară, care ar trebui să ne deschidă ochii. Cei mulţi, pentru cari mica Elveţie e prea strâmtă, se gândesc numai la America, Canada, Brazilia, Australia ş. a. Acum ni-se prezintă posibilităţi, pe care nu le putem ignora în mod uşuratic. Trebuie să cuprindem mânile, ce ni se întind; trebuie să examinăm, să sondăm, să cercetăm şi să comparăm, Fără îndoială, că vor fi multe greutăţi de învins, dar o pasivitate rece ne-ar putea scăpa din mână multe avantagii, ce ni se îmbie acum".

Anumita presă desigur că ignorează acest articol nu numai pentru că este atât de prietenos faţă de noi, dar pentru că în acelaşi număr al ziarului în care apare e vorba şi despre rezultatul călătoriei de studii a delegaţilor Ligei Naţiunilor în România.

Din fericire însă, probabil că şi ziarul „Bund" ignorează această anumită presă dela noi, căci dacă i-ar ceti toate cele ce scrie zilnic despre ţara aceasta care-i atât de ospitalieră, încât se lasă să fie înjurată la ea acasă, desigur că ar fi stat la îndoială multă multă vreme, înainte de a sfătui pe capitaliştii elveţieni să cerceteze bogăţiile solului şi industriei româneşti.

Fapte şi oameni din Bihor

Vizita d-lui deputat N. Bănescu

în plasa Aleşd

In Zilele de 25, 26, 27 şi 28 August a. c., d. profesor N. Bănescu, deputat de Aleşd, a visitat comunele cercului, întreţinându-se cu locuitorii asupra stării generale din acele părţi.

Locuitorii au primit, că în totd'auna cu simpatie pe deputatul care în mod cinstit se apropie de dânsii. In adunările mari dela Bulz, dela Borodul-Mare, dela Măgeşti, în cele mai mici, pe Comune, oameni s'au exprimat cu încredere şi mulţumire pentru conducătorii lor, luând cunoştinţă de legiuirea însemnată săvârşită în folosul lor şi pe care d. deputat le-a deslusit-o pe înţelesul tuturor.

Exproprieriele, sfârşite azi peste tot, au readus liniştea în satele zguduite de demagogii alegerilor, cari sămânase pretutindeni neîncrederea în reforma agrară. Strângându-şi acum puterile la un loc, sătenii, cu preoţii şi învăţătorii în frunte, îngrijesc de reparaţia şi clădirea bisericelor şi şcolilor, dând astfel o preţioasă lecţie de solidaritate patriotică tuturor agitatorilor.

Singure comunele din preajma moşiilor grofilor Bethlen şi Zichy sunt şi astăzi în frământare, pe urma cumpărătorilor dr. Iacob şi Mateescu. Acolo numai buna rânduială urmată cu aplicarea legi agrare se clatină, locuitorii fiind necontenit şicanaţi de apelurile, de avocaţii şi lăcomia fără frâu a bogătaşilor, cari au uitat de omenie şi dreptate.

D. Jacob, instalat în castelul grofului din Aleşd dă serbări în mijlocul poporului necăjit; d. Mateescu, în cel al grofului Zichy, din Gheghe, ispiteşte lumea cu vânzările „de voie bună", pe preţuri întreite, purtând oamenii pe drumuri la comisia din Oradea.

Poporul a primit cu bucurie cuvântul deputatului, care a sfătuit să aştepte în linişte hotărârea forurilor superiorare, făgădind tot sprijinul său, pentru dreptatea ce trebue câştigată în toată întregimea ei prescrisă de lege.

Şi dreptate va fi!

Defăimarea armatei

— Dovada perfidiei ziarelor fraţilor Honigman — Două cazuri specifice

Discuţia stăruită de articolul d-lui N. Iorga în chestia aşa zişelor „scandaluri ofiţereşti", a pus în adevărata ei lumină activitatea subversivă a unei anumite prese. Printr'o nefericită ieşire, ziarele fraţilor Hornigman s'a trădat singure ca organe de discreditare a armatei în special şi a tuturor corpurilor constituite în stat.

Faptele cari au urmat acestei importante descoperiri, au confirmat cu prisosinţă afirmaţiunile noastre. Cazna ziarelor celor doi Honigmani de a salva aparenţele, s'a dovedit zădarnică. Noi fapte vin să dovedească activitatea bine stipendiată a acestora. Armata este urmărită deaproape şi discreditată cu încăpăţinarea specifică celor deprinşi *„să nu lucreze pe degeaba"*.

Pe ziua de astăzi încă două fapte vin să complecteze lunga listă de aşa zise scandaluri ofiţereşti.

Intâiul.

Pe peronul gării din Chişinău, nevasta unui plutonier s'a apucat să sbiere în gura mare isprăvile soţului său. Motivul acestui gest nu importă. Destul că din această afacere comandamentul dovedeşte că plotonierul era în adevăr un bandit, şi că împreună cu doi soldaţi jefuia vagoanele de marfă.

„Presa" dă o deosebită importanţă acestui caz banal. Toată întâmplarea e povestită cu destule amănunte şi imprimată cu caractere cursive. Mai mult, în subtitlul cules din literă grasă „Presa" scrie: **„Un maior şef de bandă"**. In corpul reportajului nu se arată însă nicăiri complicitatea maiorului. Se vede că ziarul fraţilor Honigman avea absolută nevoie de un „scandal ofiţeresc" căci subtitlul de mai sus nu este justificat decât de faptul, adevărat sau născocit, că femeia ar fi strigat:

„Mă voi duce la generalul Popovici să-i spun că tu cu maiorul Cerchez, şeful depozitului de medicamente, spargeţi vagoanele, furaţi mărfuri şi le vindeţi negustorilor din Iaşi."

Ceea ce până la un punct ar fi fost un motiv. Dar „Presa" dă şi rezultatul anchetei şi e silită să scrie că: **„In ce priveşte vina maiorului, ea n'a fost încă stabilită"**.

In cazul acesta avem tot dreptul să ne întrebăm cu ce rost afirmă totuşi „Presa" cu există **„un maior şef de bandă"**, dacă nu a făcut-o cu intenţia de a adăoga încă un „fapt" compromitător în sarcina corpului ofiţeresc şi prin aceasta pentru a arunca neîncrederea în instituţia armatei?

Altul:

Chiar în acelaş număr al ziarului de dimineaţă editat de fraţii Honigman, armata nu este cruţată. Acei ce ştiu că o gazetă nu se citeşte decât în titluri şi subtitluri de către unii, oferă pentru ceilalţi otrava neîncrederii strecurată perfid în articolele cu pretenţii de seriozitate. Ocupându-se de chestiunea recrutării personalului consiliilor de războiu, „Presa", având aerul dă critică, scrie:

„Pentru a ne da seama mai lămurit cât de incomplect, de abuziv şi inechitabil funcţionează sinistra justiţie militară de azi, să ne reamintim o clipă ceea ce se petrece cu cei 50.000 trenarzi din războiu."

Şi dacă pentru astăzi justiţia militară este *„sinistră"* iar maiorii *„şefi de bandă"* aşteptăm pe mâine noui dovezi de „patriotism" dela ziarele fraţilor Honigman

Acţiunea de discreditare a ţărei

Rolul ziarelor conduse de fraţii Honigman şi acţiunea de discreditare a autorităţilor recunoscute — Bonul de tezaur al d-lui Argetoianu şi Palatul — Ce are de zis partidul naţional? — Un răspuns necesar

Un ziar bucureştean, cunoscut în deosebi pentru cinismul cu care îşi bate joc de cititorii săi, revine pe trei coloane asupra brodând o fantastică înşirare de „frământârilor din part. poporului" fapte nepetrecute, reeditând vechi cancanuri politice fără temeiu şi fără efect.

Ziarul de seară al fraţilor Honigman, căci e uşor de presupus că de el e vorba, pretinde că face istoria politică. In realitate, cele trei coloane umplute cu aşa zisa criză din guvern, cu presupusele nădejdi ale partidului poporului — care partid nu-şi face nădejdi? — cu readucerea dlui Marghiloman în politică, cu „sacrificaţii dlui Averescu, cu afacerea bonului de tezaur, se pare că n'au alt scop decât de a introduce acceptabil un pasaj plin de perfide însinuaţii la adresa Palatului în chestia „bonului de tezaur".

Iată-l:

„In urmă s'a văzut însă că de chestiunea bonului de tezaur erau legate interese foarte delicate cari forţalmente, urmau să târască în polemici aprinse de partid, însuş palatul.

„In vhipul acesta lovitura dlor Cudalbu-Madgearu îndreptată împotriva dlui Argetoianu isbea direct în geamurile palatului."

„Lupta" nu vrea să ne spună cum putea să târască chestiunea bonului de tezaur „însuşi Palatul" în discuţie, şi nici nu vrea să arate cum interpelarea domnului Madgearu „izbea în geamurile Palatului"?

Ziarul de seară al fraţilor Honigmanu este satisfăcut cu cât a spus. Opinia publică însă nu poate fi mulţumită cu o afirmaţie, care este mai mult o nedemnă insinuaţie decât o afirmaţie. Cu atât mai puţin mulţumită poate fi legea, care este chemată să apere prestigiul Coroanei decâteori se găsesc nemernici gata să-l pângărească.

Insinuaţia „Luptei" ne confirmă vechi bănuieli, îndelung verificate. Ziarele fraţilor Honigman nu scapă niciun prilej de a lărgi neîncrederea în orice reprezintă chezăşia unităţii noastre naţionale: în Dinastie, în armată, în autoritatea oamenilor politici, în reprezentanţii cei mai de seamă ai culturei româneşti, în biserică şi în administraţie. Colecţia acestor odioase ziare, conduse de doi odioşi „apaşi ai presei" cum i-a numit cu documente în mână un ziar bucureştean, ar oferi o interesantă înşirare de fapte în aprijinul afirmaţiei noastre.

Rândurile reproduse mai sus sânt concludente. Atitudinea aceluiaş ziar faţă de conducătorii armatei am dovedit-o zilele trecute, de asemenea faţă de reprezentanţii culturei. Cazul dlui prof. Bogdan-Duică, tratat de ziarele Honigmanilor cu epitetul de „dăscăluş" şi alte graţiozităţi „democrate" de cea mai ordinară speţă, este destul de recent.

E inutil deci să mai insistăm. Am vrea însă să ştim ce interese servesc aceste ziare, sub auspiciile partidului naţional? Şi mai cu seamă am vrea să ştim dacă partidul naţional se asociază cu „politica" Honigmanilor faţă de Dinastie, de armată, de oamenii noştri de cultură şi instituţiile noastre culturale, de biserică şi administraţie? Şi dacă dela cei doi Honigmani nu are nici un interes să pretindem o precizare, dela partidul naţional suntem datori să o facem. Ţara vrea să ştie dacă întreagă această acţiune de defăimare este făcută, cu asentimentul partidului naţional, după cum se face în numele lui, şi pentru acest motiv aşteptăm o lămurire precisă şi grabnică.

A. R. Guc.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé

Mai eftin ca la alți!

2725—1

Incercați și vă veți convinge

Telefon: birou 999. Str. Reg. Ferd. 9.
Telefon: locuința 1099.
Strada Brătianu No. 9.

TELEGRAME

Italia se înarmează

Roma. — Ziarele anunță că flota italiană a primit ordin pentru încetarea manevrelor, pregătindu-se pentru plecarea la Pyreu. Ministrul marinei s'a întors din concediu. Mussolini a tratat cu reprezentanții Angliei și Franței privitor la demersul în Grecia și sancțiunei eventuale, cu privire la asasinarea misiunei italiene din Albania.

Demonstrații populare contra Greciei

Milano. — Consulatul grecesc a fost atacat de mulțime. Pajura grecească a fost ruptă.

Triest. — Steagul grecesc a fost ars. Grecii molestați. La biserica și școala grecească au avut loc demonstrații. La Florenza și alte orașe au avut loc mari adunări de protestare.

Alegerile din Irlanda

Londra — Alegerile din Irlanda s'au terminat cu succes deplin pentru partidul guvernamental. De Valera a fost totuși ales.

O Bancă de export sovietică

Berlin — Guvernul sovietic a înființat o Bancă pentru export cu un capital de 10 000 000 ruble aur.

Germania capitulează

Lafayette, 30. — „Deutsche Zeitung" scrie sub titlul „In preajma capitulării":

La Wilhelmstrasse toată lumea se silește să negocieze cu Franța, iar Stressemann a făcut cunoscut Angliei că Reichul este dispus să renunțe la rezistența pasivă.

Englezii pentru tratative

Londra 30 — In legătură cu publicarca notei belgiene, cercurile politice engleze sunt de părere că ar putea urma negocieri în chestia reparațiilor, lăsând la o parte deocamdată chestia conflictului din Ruhr, dacă Franța și Belgia acceptă. Aceste negocieri s'ar putea face pe baza propunerilor din ultimul discurs al lui Streseman.

Intervenția conferinței ambasadorilor

Paris. (Rador). Conferința ambasadorilor se va ocupa de cauzele asasinării misiunei italiene.

Asasinarea lui Morara

Triest. (Rador). Secretarul partidului fascist Morara, prieten al d-lui Mussolini, a fost împușcat de către Salaroni din răzbunare.

Iugoslavia acceptă propunerile Italiei

Roma. (Rador). „Coriere dela Sera" anunță că guvernul jugoslav a hotărît acceptarea propunerilor italiene în chestia Fiume.

Ziarul socialist „Avanti" a fost vândut unui grup capitalist în frunte cu avocatul Longoni.

CONCURS

La Asilul de copii din Arad sunt vacante următoarele posturi:

1 post de impegat cl. II-a, cu salar fund. . . . . Lei 350.
1 post de copist cu salar fund. . . . . Lei 250.
1 post de îngrijitoare de copii cu salar fund. . . . Lei 200.
1 post de îngrijitoare de copii cu salar fund. . . . Lei 150.

La salariile de bază se mai adaugă accesoriile.

Doritorii de a ocupa aceste posturi vor înainta cererile însoțite de acte Direcțiunei Asilului, până la 15 Septemvrie a. c.

Director medic-șef:
Dr. Kardos.

3035

Marele incendiu din Tg.-Mureș

Teatrul Comunal în flacări

Târgul-Mureș. — **Hotelul Transilvania, în care se află instalat și teatrul „Comunal" a luat foc azi.**

Pompierii cu ajutorul armatei după o muncă grea care a durat mai multe ore, au reușit să localizeze incendiul.

Teatrul a fost salvat.

Pagubele se urcă la câteva sute mii lei.

Programul Cinematografelor.

CinemaUniversității

1 Septemvrie

Roșu și negru

Calitățile intelectuale înalte te ridică la glorie. La 1 Septemvria Roșu și negru.

Cinema Urania

1 Septemvrie

Fier sau Pumnalul Morței

Dramă în 5 acte după opera lui G. D'annunzio, interpretată de Bianca Belnicioni. La 1 Septemvrie: Fier sau Pumnalul Morței.

Cinema Apollo

1 Septemvrie

Testamentul lui Maciste

Extraordinară dramă de aventuri în 6 acte. La 1 Septemvrie: Testamentul lui Maciste.

Inceputul reprezentațiunilor: 5, 6½, 8 și 9½.

*

Duminecă în 2 Septemvrie va fi premiera splendidului film KISMET la cinematograful Urania. Cine a văzut acest film vorbește despre el cu cel mai bun critic a filmelor va ști aprecia după merit acest film. Suntem siguri că localurile cinematografului nu vor fi scutite de aglomerația spectatorilor.

Congresul studenților basarabeni

Comitetul de organizare al studenților basarabeni s'a adresat autorităților pentru a autoriza ținerea congresului, a fixa locul și data.

BANI și TIMP
câștigi
montând pe mașină

PIRELLI CORD

Cel mai bun Cauciuc
2747-1 Deposit la
Emil Blaga, Cluj

Marele incendiu din Gilau

Focul a luat naștere dela niște cânepă uscată, aprinsă din imprudență. Unsprezece gospodării complect distruse.

Eri după prânz, pe la orele 3 și jumătate un puternic incendiu s'a declarat în comuna Gilău. După prima versiune se zice că focul ar fi luat naștere dela niște cânepă uscată din ograda unui locuitor și ar fi cuprins imediat o bună parte din comună. Până în clipa când scrim aceste rânduri, incendiul ar fi distrus complect opt gospodării cu întregul lor așezământ.

Din informațiunile pe cari le primim dela postul de jandarmi din Gilău, ni se afirmă că focul a luat naștere din curtea locuiorului Török Janos. In lipsa părinților de acasă, o fetiță a acestora umblând cu niște chibrituri în jurul cânepei din ogradă a aprins-o. Focul s'a întins cu mare repeziciune, distrugând complect unsprezece case.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Schimbul de deținuți politici între România și Ungaria

București. (Rador) Se anunță din București că tratativele cari au avut loc la ministerul de externe între dl Duca și reprezentantul Ungariei, în vederea schimbului de deținuți politici, s'au terminat fără niciun rezultat.

O vedetă scufundată în Marea Neagră

Din Constanța se anunță eă o vedetă engleză aparținând comandamentului suprem din Constantinopol a fost scufundată lângă coasta Mării Negre, lovindu-se de o mină.

Activitatea viitoare a guvernului

București. — D. I. Brătianu a obținut prelungirea concediului până la 12 Septembrie. După revenirea primului ministru se va discuta chestiunea împrumutului extern. Probabil D. Barbu Stirbei va fi trimis la Londra și Paris pentru continuarea demersurilor începute de Vintilă Brătianu.

Convențiunile sanitare cu Polonia și Iugoslavia

București. — Convențiunea sanitară între Polonia și România a intrat în vigoare. La începutul lunei Septemvrie va fi semnată și convențiunea sanitară între România și Jugoslavia.

D. General Moșoiu și-a terminat inspecția din Ardeal

București. — D. Generalul Moșoiu ministrul comunicațiilor s'a înapoiat din inspecție din Ardeal și va face un referat pentru consiliul de miniștri.

CIORAPII Lloyd 1473 1647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

AVIZ

Se aduce la cunoștința amatorilor că, la acest Comandament se primesc oferte până în ziua de 10 Septemvrie 1923 pentru furnizarea a:

1. 37 vagoane orz,
2. 32 vagoane ovăz și
3. 6 vagoane fasole, predabile Depozitul Regional de Subsistență Cluj, în cel mai scurt timp posibil.

Șef. Serv. Intend. C. 6. T.
3034 **Intend. Colonel (ss) Sellyey.**

FABRICILE DE MASINI

And. RIEGER Societate Anonimă SIBIU

Livrăm prompt la comandă:
Sfărâmătoare de porumb simple și duble cu ventilator.
Mașini de tăiat nutreț.
Greble de fân și păioase sistem Holingworth cu 27 colți.
Trioare.
Pluguri diferite sisteme.
Teascuri de vin toate mărimile
Teascuri de uleu.
Zdrobitoare de struguri și poame.
Postamente de mori cu 1 și 2 pietri. 3030

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 885 • 4 PAGINI • DOI LEI • 6 PAGINI • Duminecă 2 Septembrie 1923

BIBLIOTECA CENTRALĂ ACADEMIA R.P.R. SIBIU
SIBIU
CLUJ 58923
R CLUJ 1. 810
77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 480 L
PE 1 AN . . . . . 360 L
PE 6 LUNI . . . . . 180 L
PE 3 LUNI . . . . . 90 L

După serbările dela Timișoara

Partidul național în cadrele „Astrei" și amestecul politicei în instituțiile culturale

Nici adunarea generală a „Astrei" n'a fost cruțată de amestecul politic al partidului național. După nesocotința, de la Încoronare, după nerușinarea de la Băsești și după cutezanța de la Blaj, atitudinea partidul național față de selemnitatea de la Timiș.oara n'ar trebui să ne mire. Partidul „istoric„ al dlui Maniu are cel puțin o conduită constantă față de orice eveniment cultural sau național.

Dacă actualii conducători ai partidului național au putut întinde rancuna unei notorii impotențe politice până la abținerea de la solemnitatea unică a actului Încoronării; dacă oameni partidului național n'au știut pune frâu ambițiuinilor politice nici la pioasa prăznuire a celui ce în 1918 ne îndemna la iubire și frățietate sinceră; dacă ziua de comemorare a evenimentului istoric de la Blaj a putut fi utilizată de partidul național ca prilej de ură și vrăsmășie contra celora ce odată ni erau nădejdea zilelor de astăzi; de ce oare ni-am rai întrista când partidul național nu se sfiește să facă dintr'o societate culturală cu real trecut național, o anexă politică de partid!

Conducătorii partidului național au dovedit în nenumămate rânduri că nu au respect pentru nimeni și nimic. Pentru buna credință a masselor populare, pe cari le minte fie alături de partidul țărănist, fie alături de takiști, nu au respect; pentru prestigiul țării, batjucorit cu bună știință în atâtea prlejuri, nu au respect; pentru trecutul istoric, cu adevărurile lui imutabile, nu au respect; cum li-am putea cere să aibă respect față de cultura națională pe care nu partidul național a creiat-o?

Intrat în politica unitară a poporului românesc cu necinstite și ascunse gânduri, ar fi să fim pre naivi pentru a crede că partidul național va renunța la vechile procedee. „Asociația" nu întruchipa în trecut numai puterea noastră de creație culturală, ci însemna și o grandioasă manifestație de politică națională, în sensul bun și larg al cuvântului. Câtă vreme ea fost nevoită să se manifesteze sub această îndoiată înfățisare alături de reale forțe culturale au întrat în compoziția ei și destule ambițiuni cari n'aveau nimic aface cu cultura. Căci ce a dat culturei d. Maniu, căruia i se fac ovații când întră la adunările „Astrei"? Ce' au dat dnii Vaida, Vlad, Ciceo-Pop, Bontescu, Sever Dan, Mihai Popovici, Sever Bocu, Hațiegan, și chiar actualul prezident al „Astrei" d. Goldis?

Nimic, nimic, nimic!

Ne amintim de un trist manual al lui Ludovic Mangold, tradus în românește de d. Goldiș. în care se vorbea foarte călduros despre „patria noastră" (Ungaria), în care nu se spunea nici un cuvânt bun despre Români și în care se spunea despre Mihai Viteazu, la capitolul *„Stricăciunea Ardealului"* (p. 98) că *Acum Basta și Mihai își făceau dimpreuna isprăvile în bietul Ardeal"*, care nu mai putea de dor după principele ungur Sigismund Bathory.

Sinistru trecut de cultură pentru prezidentul de astăzi al „Astrei".

Partidul național n'a vrut să înțeleagă că dacă altădată împrejurările politice îi tolerase prezența în cadrele „Asociației", astăzi întâia sa datorie era să descătușeze această instituție de cultură națională de orice balast inutil, să lase acolo liberi de orice preocupare streină pe oamenii de cultură, ca și armatele culturale de profesori, preoți și învățători. Dar n'a vrut să'înțeleagă, și pentrucă n'a vrut să înțeleagă d. Goldiș, seninul traducător al lui Mangold este prezident al „Astrei", d. Maniu e primit cu deplasate ovații la adunările generale ale ei, iar cultura sufere și partidul național își desăvârșește o tristă glorie.

D. I. C.

Arma cea mai puternică: NATALITATEA

Intr'unul din numerele noastre trecute ne-am ocupat despre problema natalității în România, făcând unele constatări pe marginea statisticei de pe anul 1920.

Arătam atunci că rezultatele statisticei erau foarte favorabile Românlei; într'adevăr țara noastră se prezenta sub raportul natalității cu coeficientul cel mai ridicat din Europa.

Astfel România avea coeficientul 33.7 la mia de locuitori, după noi urma Spania cu 28.8 la mie, Anglia cu 25.4, Italia 20.9, Franța care totdeauna a dus-o cam prost în această privință, abia 9,7 la mie.

Coeficientul Germaniei ne-a scăpat din vedere și datele după care ne-am informat cetitorii în numărul trecut, ne lipsesc momentan.

Ne aducem aminte însă că acest coeficient este cu mult inferior, coeficientului pe care același popor îl prezenta înnainte de războiu. Lucrurile de altminteri se explică prin starea actuală din Germania, stare deplorabilă, pe care și-a făcut-o singur acest popor încăpăținat.

Ne referim la Germania, pentru că ne aducem aminte prețul mare pe care îl punea acest popor pe harul natalității, căci el considera natalitatea ca un har dumnezeesc și ca o dovadă de sănătatea și vigurositatea rassei tudești.

În numele acestui spor de natalitate, Germania a pornit să cucerească lumea. — La începutul războiului când era sigură de victorie și când credea că nici o răspundere n'o va apăsa mai târziu, singurul argument, pe care-l întrebuința Germania, pentru a legitima sălbateca sa acțiune era acesta: suntem prea mulți și suntem prin urmare mânați peste hotare de o necesitate naturală și nu de o simplă ambiție eroică.

Germania însă a plătit scump îndrăsneala ei. Căci sporul natalității unui popor nu implică neapărat dreptul pentru aceasta de-a da afară pe vecin din casa sa și a se instala el în locu-i. Germania avea destule colonii, unde expansiunea ei putea să se îndrepte în mod firesc; ea putea, ori cum, în mod pașnic, să-și căpătuiască supușii, chiar la un vecin de altă naționalitate, însă pe bună înțelegere și cu intenții cinstite.

Precum spune statistica, am luat locul de frunte al Germaniei în Europa, pe scara raporturilor sub care fiecare națiune prezintă puterea ei de regenerare, puterea ei vitală. Asta desigur că nu însemnează că ne facem iluzii wilhelmiene față de vecinii noștri apropiați. Suntem un popor pașnic și nu ne supărăm decât când suntem prea din cale afară supărați. În colo, ne place să ne vedem de bunul nostru, mult, puțin, cât ni l'a dat Dumnezeu și ce se întâmplă peste hotar nu ne interesează decât atunci când siguranța ni e amenințată. Însă la noi în ograda înțelegem să fim stăpâni deplini. Cei cari mai speră prin absurd, că vremea încălcărilor în pământul nostru scump, s'ar mai putea reîntoarce, să se gândească numai la acest lucru: dacă încercarea lor în prezent s'ar nărui în cel mai dezastruos mod cu putință, se poate ușor închipui, ce va fi în viitor când poporul nostru, care dă dovada unei atât de puternice vitalități, se va înmulți și va înflori sub toate raporturile.

Deasupra meschinelor noastre considerații politice, sunt legi eterne și neînduplecate, sub autoritatea cărora trebuie să-ți pleci grumazul pe vrute sau pe

Subminarea justiției statului în Ardeal

In jurul gravelor relevări ale conferinței intime a avocaților români dela Timișoara. O primejdie care se impune înlăturată de urgență.

Intâmplarea ne-a dus Marți pe la congresul sionist dela Timișoara și pentrucă accesul era interzis tuturor celor fără procura unei organizații evreești a trebuit să ne oprim la ușă, unde tot am aflat poate mai multe de cât ni-ar fi dezvelit discuțiunile congresului. Pe ușa salei o etichetă arăta că aci este localul comisiei de arbitri „Lloyd" — tribunalul ocult, evreo-maghiar, de care vorbim în reportajul despre conferința avocaților români, — iar un aviz arăta părțile ale căror chestiuni se judecă săptămâna aceasta, și spre surprinderea cititorului român, afișul conținea și numele unui român, care, datorită machinațiunilor minoritare, nu poate fi judecat de justiția statului român, pentrucă peste aceasta s'a ridicat o alta a minorităților

Trebuia să bănuim deci ceva, și bănuiala ni-au și confirmat-o a doua zi relatările deosebit de grave dela conferința avocaților români. S'a confirmat acolo, că într'adevăr există, fără să o știm o justiție în afară de stat, care nu numai că judecă pe supușii români de altă lege, dar a început să'și exercite funcțiunea și asupra Românilor. Ceva mai grav nu se poate, și gândul ne-a dus îndată în urmă cu un an și jumătate, la un articol subversiv din Martie 1922 al lui „Ujsag" din Cluj, remarcat atunci de noi și asupra căruia trebue să revenim, pentrucă numai după cele de mai sus îi putem pătrunde toate intențiunile.

Era pe atunci la ordinea zilei chestiunea, pusă de unguri și evrei, a înființării unei comisii de arbitru pentru comercianții din Cluj și împrejurimi. Tot la ordinea zilei mai erau și statutele partidului național maghiar, adoptate astătoamnă aprope integral de partidul maghiar, urmașul acelui partid interzis de guvern în mai multe rânduri. Chestiunea comisiei de arbitri de lângă Camera de comerț părea un lucru simplu și i-s'a dat o motivare destul de puternică: fiind prea încărcată justiția statului, luându-i-se din procese și dându-se acestea comisiei de arbitri, se va ușura și justiția țării și se ve accelera și judecarea pricinilor comercianților.

Decât că un punct din programul partidului național maghiar, adoptat astătoamnă de partidul maghiar, venia să agraveze toată chestiunea: programul acestui partid revanșard prevedea, că nu va fi lăsat nici un ungur să ajungă în fața justiției statului, ci pricinile maghiare vor fi soluționate de arbitri partidului, care socotea membrii ai săi pe toți ungurii din România fără să le mai ceară adezunea, lucru pentru care a și fost interzisă funcționarea acestui partid. Era — și este încă, pentrucă acest punct din programul partidului maghiar mai există — o chestiune, fără îndoiala, gravă, și a fost lesne să aducem aceasta în legătură cu comisia de arbitri solicitată de comercianții unguri și evrei.

Dacă atunci chestiunea a trebuit scoasă din discuție, a fost pentrucă un articol al lui „Ujság" în care era tratată, a motivat-o cu aceasta, că justiția românească este păcătoasă și coruptă și că este o trădare a cauzei ungurești, ca un ungur să nu o eludeze.

Articolul confratelui maghiar n'a avut alte urmări decât cea de mai sus. Dar și aceatsă suspensie a chestiunii arbitrilor a fost numai aparență: pentrucă vedem la Timișoara un asemenea tribunal funcționând, iar o relațiune a șefului contenciosului statului din Ardeal făcută la conferința avocaților dela Timișoara ne încunoștiințează, că comisiile de arbitri ale organizațiunii politice oficiale ungurești și evreești funcționează și că atrag și pe România în sfera lor. Create deci pentru a eluda justiția statului român în chestiunile dintre părțile minoritare, aceste tribunale ocolte ale organizației horthiste din România au ajuns în scurt să sustragă și elementul românesc de sub atribuțiunile justiției statului.

Să mai stăruim asupra gravității faptului, este de prisos. Totuși, insistăm, pentru a arăta, că opera aceasta subversivă se face sistematic: cititorii ziarelor maghiare văd zilnic ponegrită justiția românească, și dacă ne vom gândi că un partid politic și-a fixat în program o justiție a sa, respectiv a directivei horthiste în slujba căreia este, oricine își va putea da ușor seamă care este ținta acestor atacuri ale presei maghiare. Relatările de mai sus ne dovedesc, că într'adevăr așa și este. Și odată pusă în practică ideia, ea nu mai poate fi privită cu indiferența cu care s'a privit tot timpul cât a fost numai o intenție a unui program al horthismului partidului maghiar.

Manifestații militariste în Germania

Paris, 30. — O telegramă din Aix-la-Chappelte anunță că Mareșalul Hindenburg, generalul Mackensen, principele Ruprecht de Bavaria au organizat cu concursul asociațiilor naționale și propagândiste o serbare patriotică cu ocazia aniversării Sedan-ului.

Puteți cumpăra pe prețurile cele mai reduse totfelul de blănuri la Blanăria JANKY LAJOS Cluj, Strada Universității 1.
Lloyd 873 2126

INFORMATII

— **Sfințire de biserică.** P. S. S. Episcopul Nicolae Ivan, însoțit de asesorii consistoriali Dr. Sebastian Stanca și Dr. Vasile Sava, cu corul episcopiei, a plecat cu acceleratul de seară să sfințească mâine, Duminecă capela din Aiud, unde se fac pregătirile necesare pentru această solemnitate.

— **Inceperea anului școlar la liceul „Gh. Barițiu".** La liceul „Gh. Barițiu" din Cluj, petițiile pentru primirea în cl. I se vor înainta până la 14 Septemvrie.

Examenele de corigență se vor ține la 15 Septemvrie.

Examenele de diferență și admitere se vor ține la 17 și 18 Septemvrie.

Inscrierile se vor face în zilele de 18, 19 și 20.

In ziua de 22 începerea cursurilor și în ziua de 23 serviciul divin.

Examenele particulare încep la 24 Septemvrie.

— Călătorind să nu uităm a lua cu noi Diana-Franzbrantwein, pe care numai, mirosându-l odată, suntem asigurați că nu ni-se face rău. 2475—6

— Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și venerice. Consultă între orele 3—5 și 7—8 str. Iuliu Maniu 40. 2923

— Sportsmanii să nu uite, că elasticitatea mușchilor nu o protejează nimic mai bine decât Diana-Franzbrantwein. 2475—5

— **Destituiri din serviciu.** Prof. dr. Titu Gane directorul Reg. I-a ocrotirilor sociale Cluj a destituit în baza raportului dlui Inspector fin. Virgil Macian atât pe administratorul Z Handoca dela institutul de fete oarbe Arad, cât și pe administratorul J. Faur dela Azilul de copii Arad.

— **In chestiunea ridicării la Cluj statuiei Iancu.** Dupăcum se știe, o comisie în frunte cu d. general Petala comandantul corpului 6. armată a fixat pentru azi, 1 Septemvrie, termenul de înaintare a planului și modelului din ghips al unei statui equestre a lui Avram Iancu ce se va ridica la Cluj din prilejul serbărilor comemorative din anul viitor. Cum la concurs nu s'au prezentat până acum decât puțini cei mai mulți sculptori ne având decât de câtva timp știre despre concurs termenul a fost prelungit săptămâna aceasta până la 10 Ianuarie 1924, pe când se va face noui publicațiuni de concurs.

— **Studențești.** Domnii studenți aflători în Cluj și în Special studenții în medicină anul I, sunt convocați în localul Centrului la 2 Septemvrie ora 10 a, la o consfătuire intimă de mare importanță dela care e rugat a nu lipsi nimeni.

Am pierdut autorizația pentru Birjă pe numele Vasilie Bokis o declar nulă și fără nici o valoare în mâna ori cui s'ar găsi.
Vasilie Bokis, Str. Salcâm No. 8 Cluj.

— **Noui școli profesionale în Ardeal.** S'au înființat școli profesionale de fete în orașele: Lugoj, Satu-Mare și Elisabetopol.

Ministerul instrucțiunii a acordat pentru fiecare un număr de 50 burse a 5.000 lei anual. Locurile se ocupă prin concurs de preferință de ficele de săteni și de funcționari.

— **O conferință internațională a claselor mijlocii.** In zilele de 18—19 Septembrie c. se va ține la Berna o conferință internațională socială a claselor mijlocii.

România va trimite un delegat la această conferință.

Direcțiunea magazinului Missir din Cluj în dorința de a mări consumul a pus în vânzare toate mărfurile cu prețuri mult reduse. Inițiativa luată dă ori cui posibilitatea de a se îmbrăca cu lucruri bune, frumoase și eftine.

*

Reîntorcându-mă de la băi am reluat consultațiile dentistice în Piața Unirii No. 25 și efeptuez orice lucrare dentistică și în rate lunare.

Deak dentist

— **Dela Soc. „Ocrotirea orfanilor de răsboi".** Societatea „Ocrotirea Orfanilor de Răsboi", Regionale IX-a Cluj, aduce cele mai vii mulțumiri, oamenilor de bine și publicului, cari au participat la inaugurările orfelina lor „Mihai Viteazul" din Ghiriș, „Vasile Alexandri" din Satu Mare, „Principele Mihai" din Oradea Mare, „Principesa Elene" și Spitalul de ochi din Cluj și „E. și Th. dr Mihali" din Dej și roagă, ca și în viitor să se manifeste iubirea și dragostea față de operile urmărite de această Societate.

— **O întrebare direcției școlii normale.** Primim plângerea câtorva studenți universitari că la școala normală de învățători actele depuse pentru ocuparea postului de secretar sînt ținute de foarte mult timp fără răspuns.

Pe această cale sântem rugați să întrebăm Direcțiunea acestei școli de ce nu răspunde cererilor adresate, înapoind actele în cazul când postul nu este vacant, sau deschizând concurs dacă vacanța se confirmă? Direcțiunea școalei normale este datoare să facă acest lucru, pentru a nu împiedeca să se adreseze aiurea, oameni cari trebuie ajutați pentru a-și continua studiile universitare.

— **Transferările în învățământul secundar.** Consiliul inspectorilor a fost convocat pentru zilele de 29 August până la 1 Septembrie pentru a face transferările în învățământul secundar (licee, gimnazii, școli normale, seminarii, școli comerciale și profesionale.)

— **Circulația pe căile ferate din Ardeal.** Joi a sosit în Capitală d. general T. Mosoiu, ministrul comunicațiilor, din inspecțiile făcute în Ardeal cât și în alte regiuni. Dsa a inspectat întreaga rețea de cale ferată din Transilvania.

După inspectarea tuturor gărilor, a liniilor și a serviciilor regionalelor, d. ministru al comunicațiilor a dat ordine urgente pentru îndreptarea lacunelor constatate.

Dsa a întocmit și un memoriu asupra constatărilor personale, dând și ordin direcției generale a CFR. (serviciul de mișcare) să ia urgente măsuri de deblocare a stațiunilor și înlesnirea traficului de mărfuri.

S'a mai dispus a se înmulți numărul vagoanelor la trenurile pe distanțele unde este o mai mare aglomerație.

— **Muncitorești.** Conflictul de muncă dela uzinele metalurgice Schiel din Brașov a fost aplanat prin arbitraj. S'a acordat lucrătorilor sporuri de salarii.

CURIERUL SPECTACOLELOR (TEATRUL MAGHIAR)

Marți: „Faust". Ca oaspeți d na Anna Medek și dl Székelyhidy. Prețuri ridicate. Abonament de zi No. 1 A. Cu ușile închise. Seria 18.

Miercuri: „Fata de țigan". Premieră. Abonament de premieră No. 1. Pentru debutul d-șoarei Gizi Marsi și a d-lui Mihail Földes. Prețuri de premieră. Seria 19.

Joi: „Fata de țigan" a 2 oră. Prețuri obișnuite. Abonament de zi No. 2 B. Seria 20.

Vineri: „Tosca". Ca oaspeți Anna Medek și Székelyhidi. Prețuri ridicate. Abonament de premieră, repriz și opera No. 2. Cu ușile închise. Seria 21.

Sâmbătă: Orele 9 a. m. „Concertul alor 22 coruri". Prețuri ridicate. Seria 22.

Sâmbătă, matineu: „Continuarea concertului". Bilete cu seria 22 sunt valabile.

Sâmbătă seara: „Bajader": Kolbay, Tolnay, Neményi, Berki. Abonament șters. Prețuri de premieră. Seria 23.

Duminecă, orele 11 a. m. „Concertul iubilar al corului Uniunei Meseriașilor din Cluj". Prețuri de premieră. Seria 24

Duminecă, matineu: Continuarea Concertului. Prețuri obișnuite. Seria 25.

Duminecă seara, orele 8 și jum.: Continuarea Concertului cu concursul celor mai celebrii artiști din țară. Prețuri ridicate. Seria 26.

Jafurile negustorilor de lemne

Transporturile se trimit cu lipsă dela cântar. „Prima Societate ardeleană prinsă asupra faptului. In atenția autorităților competente

In câteva rânduri ni s'a atras atenția că unele depozite de lemne trimit clienților lor comenzile cu lipsă la cântar. Se face astfel o îndoită infracțiune. Se escamotează legea speculei, vânzându-se cu un preț stabilit de comisiunile de maximalizare o cantitate mai mică de marfă și în acelaș timp, se săvârșește un permanent abuz de încredere asupra publicului neștiutor de cum trebuie să procedeze.

In deosebi „Prima societate ardeleană" din strada Memorandului 24 pare că și-a făcut din acest procedeu o specialitate. Nenumărați clienți au fost până acum jefuiți în chipul acesta. La fiecare mie de kilograme, „Prima societate ardeleană" sustrage de la cântar cel puțin 200 kilograme, ceea ce înseamnă dintr'o dată o majorare de 20 la sută a prețului fixat de comisia de maximalizare.

De rândul acesta ne aflăm în fața unui fapt precis.

D. Bolnar Gerö din strada Anton Pan No. 1, a comandat zilele trecute „Primei societăți ardelene" o mie de kilograme de lemne. Transportul a sosit la domiciliu imediat. Părându-i-se suspectă grămada de lemne din camion, și fiind avertizat de procedeele societății a întors căruța din curte și cu bonul pentru 1000 kgr. No. 9113 al numitei societăți, a silit-o să tragă pe boscula comunală. Cântăreala oficială a scos, spre marea indignare a cetățenilor din cartier, 805 kgr, certificate cu bonul de cântar No. 4557.

Pe drept cuvânt revoltat, d. Bolnar a trimis căruța cu lemne îndărăt, oprind bonul. Imediat unul din anegții de jaf public al „Primei societăți ardelene" s'a prezentat dlui Bolnar, oferindu-i un vagon de 10.000 kgr. lemne, garantat ca bine cântărit, în schimbul celor două sdrobitoare dovezi de furt, abuz de încredere și specula ilicită.

D. Bolnar a refuzat net, și a prezentat cazul autorităților în drept, după ce a avut grijă să ne facă cunoscută procedarea sa energică și pricepută.

Pentru acest lucru atragem și noi atenția autorităților asupra procedeelor condamnabile ale „Primei societăți ardelene" și în acelaș timp sfătuim publicul să imite exemplul dlui Bolnar Gerő de câteori i se pare că este jefuit. Aceasta dacă ține să-și apere interesele amenințate de lăcomia negustorilor de lemne.

Democratismul drului Lupu

Democratismul domnului Lupu este incurabil. In Ardeal glasul său numai democrație împarte. La Bistrița, la Năsăud, la Alba-Iulia, ca și la Aiud, pretutindeni numai democrație. Mă rog, ce vrea drul Lupu? — Ni-o mărturisește însuși dsa prin intermediul unui confrate maghiar.

Mai întâiu, vrea puterea, și, ca democrat sincer, o vrea de la popor. Tot pe această cale se zice că a primit ministerul de interne în cabinetul Vaida din 1919 și astfel se explică pentruce dăduse voie lui Bujor să intre în țară și să agite împotriva statului. Atât de convins este drul Lupu de „suveranitatea poporului" încât nu mai poate de admirație pentru regimul bolșevic, regim pe care vrea cu orice preț să-l întroducă și în România.

Nemulțumirea dsale constantă este că îl împiedecă „Oligarhia" să o facă. Până atunci însă dsa se ocupă cu educația masselor povestindu-le cancanuri oligarhice, ca cel spus în adunarea de la Alba-Iulia. In acelaș timp arată o deosebită atenție minorităților pe cari le vrea înfrățite cu poporul și nu uită să întindă o mână prietenoasă conferențiarilor de speța profesorului Gustav Kirchknopf, care știe sfătui pe unguri să fie cu românii *„Blânzi ca porumbeii și vicleni ca șerpii"*.

Aceasta în adevăr este democrație, trebue să o recunoaștem. Care dintre oamenii „oligarhiei" ar putea să treacă cu atâta bunăvoință peste nimicuri ca revolta stârnită de perfidia amintitului agitator maghiar? — Desigur nici unul. Numai dl dr. Lupu merge senin mână în mână cu Bujor și Kirchknopf către democrație.

Carti, reviste romanesti, franceze, germana, etc., hartie, articole de birou, masini de scris confecție de hârtie și imprimate de orice natura la:
Libraria, Papetaria, Tipografia
LEPAGE
Cluj. Cereți cataloage lista și ofert. 2744-4

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1839 2561

ıferinta avocatilor romani dela Timisoara

ția îngrijorătoare dela barourile ardelene. — Avocații străini, fără jurăcătre stat, înființează tribunale neîngăduite de lege, pentru a eluda ia românească. — Cazuri revoltătoare de subminare a statului. — Avocații ni din Banat aderă unanim la Alianța avocaților români. — Chestiunea congresului avocaților români dela Cluj

işoara 30. — Cu prilejul ii generale a „Astrei“ de de alaltăeri de aici, s'a cat în localitate o confe- avocaților români pentru cuta chestiunea desbătută numărate ori în ziarul no- înstrăinării justiției noastre nijloacelor de luptă contra ti rău dela bazele statului . In preziua adunării „A- ne-am ocupat în câteva ri de această conferință a ților români, arătând, că ea menită să pregătească tere- ongresului convocat la Cluj lele de 29 și 30 Septemvrie propage o alianță a avo- r români ce se va înființa est congres cu scopul de a pentru românizarea justiției inești.

at fiind scopul acesta apre- de toată lumea românească, tiva dela Cluj a avut aici ăsunet deosebit. Apelul avo- or veniți dela Cluj fost îmişat cu toată căldura de un itet de tineri avocați din lo- ate și astfel conferința s'a t Miercuri după amiază în cea românească atmosferă.

nferința avocaților români

au participat la conferința preinară convocată în vederea ngresului dela Cluj, peste 80 avocați români, am putea zitoți avocații cari au luat parla adunarea „Astrei“. La prominerea fostului decan Gropanu s'a constituit un birou al lunării, în frunte cu d-l Dr. Oreanu, nestorul avocaților roâni din Banat.

Rugat să expună scopurile aanței și congresului arătate în nai multe rânduri în coloanele noastre, dl dr Valer Roman secretarul comitetului de organizare a alianței avocaților români, a dat o sugestivă sinteză raportului comisiei de pregătire a congresului, întrunind aprobarea unanimă a participanților.

A luat apoi cuvântul dl dr Aurel Lazar din Oradea-Mare, care declară că recunoaște necesitatea inexorabilă a alianței și a convocării congresului. Dsa a pus în vedere, că va insista ca toți avocații bihoreni să vină în corpore la congres, pentruca și prin numărul impunător să se atragă atenția asupra însemnătății inițiativei acesteia românești. Totodată și-a exprimat dorința, ca materialul congresului, raportul, statutele alianței și tezele să fie aduse mai dinainte la cunoștința tuturor avocaților români, pentruca să se ușureze congresul. Oratorul crede că cele patru puncte redactate de comitetul de organizare a alianței vor trebui încă întregite pentrucă acțiunea să aibă o desăvârșită amploare.

Cazuri revoltătoare de săpare a justiției și suveranității statului

la apoi cuvântul dl dr Rădulescu, un tânăr și entuziast avocat din Timișoara, care aderă cu însuflețire la acțiunea Alianței și motivează necesitatea ei cu exemple din viață, arătând, că avocații neromâni cari au denegat jurământul și au fost primiți ulterior în barou, s'au cartelat pentru a anihila influența morală asupra administrației românești. Arată cu exemple faptul, că nici un singur avocat român din Timișoara nu mai este în stare a ține pe lângă sine un stagiar, câtă vreme înainte de război aveau chiar mai mulți.

Tribunalele oculte ale ungurilor și evreilor cazul „Lloyd“-ului din Timișoara

Cazul arătat după aceasta de d. avocat Rădulescu este de o gravitate care nu va putea scăpa nimănui, cu atât mai vârtos, că îl vedem pretutindeni în Ardeal. Este vorbă de juriurile de arbitraj, cari caută să eludeze justiția românească, susträgându'i nu numai procesele dintre părțile vr'unei minorități, că chiar și pe acelea ale Românilor.

Oratorul aduce în continuare cazul tribunalnlui în afară de lege, al „Llord“-ului din Timișoara, care funcționează instituțional, neavând nici un singur român, printre arbitrii, nici un singur secretar român, fiind compus numai din unguri și evrei cari au denegat jurământul sau cari dupăce l'au depus, au ieșit din justiția statului român pentru ca în chipul pe care îl vom vedea din expunerea de mai la vale, să o sape apoi.

Dezbaterile arbitrilor Llordului se fac exclusiv în ungurește Comisia sceasta, deși legea. admite arbitrii numai din caz în caz, a călcat legea organizându-se în tribunal stabil, paralel pe lângă tribunalul ordinar, pentru a eluda suveranitatee și limba justiției românești chiar la frontieră, animând și pe această cale aspirațiunile iredentiste în Timișoara cea de atâtea ori subminată de conspirații descoperite începând dela fruntașii intelectuali streini până la copiii de școală de sub influența expulsatului episcop Glattfelder.

Domnul Rădulescu arată apoi, că nici un singur avocat român nu a fost chemat vr'odată să asiste vr'o partidă în fața acestui tribunal ungaro-evreesc, și că peste tot Uniunea cooperativelor minoritare din Banat lucrează sistematic ca să'și excludă membrii dela orice contact cu avocații români.

Advocații, evrei mai ales, se laudă în gura mare și dovedesc chiar, că peste tot numai ei cunosc ușile pe cari se poate intra și învită pe colegii lor români să le acorde lor cazurile de intervenții dacă voiesc să reușească. Inchee arătând că și procesele și intervențiile au fost monopolizate de streinii cari din marinimie naivă și la insistențele ministrului Dr. Petre Groza, au fost primiți în barou după denegarea în mai multe rânduri — chiar și după ratificarea păcii — a jurământului către stat. Astfel înțeleg să răsplătească binele ce le-au făcut Românii.

Arătările domnului Rădulescu au fost subliniate cu o generală indignare.

Adeziunea domnului decan Dr. Gropșianu

la apoi cuvântul advocatul Dr. Gropșianu, decanul baroului de Timișoara, unde Românii se găsesc deasemenea în minoritate și se agită acum pentru a'l românіza. Domnul Dr. Gropșianu s'a declarat aderent sincer al mișcării advocaților din Cluj ș spune, că în această mișcare nu este și nici nu se poate admite nici o înrâurire a politicei de partid.

A cerut însă unele explicații de amănunt și dupăce d. dr. V. Roman i-le-a expus dsa s'a declarat de acord întru toate cu principiul solidarității naționale urmărit de Alianță ca asociație liberă în afară de Uniunea avocaților care este organizație oficială.

A pus apoi în vedere, că va stărui ca din Banatsă participe în corpore la congres, pe cere îl socotește ca o necesitate profesională și națională de mare urgență.

Acțiunea presei și magistraților minoritari. Iarăși tribunalele oculte. Arătările șefului contenciosului statului din Ardeal

Oratorul următor, d. dr. Ion Suciu, șeful contenciosului din Ardeal al statului și președinte al comitetului de organizare a Alianței avocaților români, subliniază acțiunea subversivă contra statului ce o urmăresc gazetele ungurești față cu mișcarea avocaților din Cluj. Arată că organizația politică oficială ungurească și evreească izolează sistematic chiar și elementul românesc asupra căruia are înrâurire prin cooperativele ungurești și cârciumile evreești, ca să câștige toată clientela pentru avocații neromâni.

Relevează cazuri concrete constatate ca șef al contenciosului statului în Ardeal, și arată legăturile dintre magistrații neromâni și avocații străini cari se manifestă în practică fără să se manifeste odată teoreticește.

Oratorul apelează apoi la înfățișarea tuturor avocaților români la congresul din 29 și 30 dela Cluj, în vederea problemei naționale și profesionale ce va avea să dezvolte congresul. In numele comitetului declară că va lua toate măsurile de încartiruire și va căuta să obțină cuvenita reducere pe cfr., la care conferința a declarat unanim, că se vor prezenta la congres și dacă nu li-se va acorda reducerea.

Cuvântul de încheiere l-a rostit d. dr Nistor Opreanu, conjurând pe toți avocații să și facă datoria națională.

Congresul început la orele două a luat apoi sfârșit, la orele 5 și jum., într'o atmosferă de admirabilă frățietate națională.

Rep.

De vânzare

O vilă mică parchetată, odaie de baie, telefon grădină cu două sute pomi în apropierea străzii General Grigorescu (Racozy-ut) cu preț favorabil. Informațiuni Banca Chrissoveloni str. Memorandului 8.

De ce se vrăjmășesc ţărăniștii cu takisto-naționali?

Țărăniștii se răzbună — Viclenia partidului național — Confirmarea atitudinei partidului liberal față de takisto-naționali. Morala acuzațiilor reciproce de azi

Lupta dintre partidul național și partidul țărănist în Ardeal și Banat devine din ce în ce mai interesantă. Țărăniștii se răzbună de un întreg șir de păcăleli; takisto-naționalii se apără cum pot.

Impiedicați cu nesfârșite vicleșucuri să pătrundă în Ardeal, țărăniștii își dau seama că au venit prea târziu și multiplică atacurile, lovesc tot mai fără îndurare. Partidul național simțind pericolul pe cari l'ar fi avut dacă era silit să lupte dela început cu „invazia“ partidului liberal și a partidului țărănist deodată, a isbutit să înșele partidul țărănist și să-l oprească la culmele Carpaților.

Combinația era destul de isteț întocmită. Pe de-oparte, partidul național rămânea să se lupte în Ardeal și Banat numai cu partidul liberal, pe de altă parte câștiga împotriva acestui partid cu mult superior politicește, sprijinul efectiv al partidului țărănist.

Patru ani, la diferite intervale, partidul țărănist s'a nutrit cu promisiunile partidului național. Patru ani partidnl național a ținut pe țărăniști în pertractări și colaborări, cari n'aveau alt scop decât paralizarea unui adversar sigur. Așa se explică faptul că partidul național a primit să facă în atâtea rânduri politica descreerată a partidului țărănist; și așa se explică toleranța țăraniștilor față de ideile reacționare dela conducerea partidului național.

Nici unii, nici ceilalți nu erau sinceri, nici cu ei înșiși, nici cu opinia publică.

Eșecul definitiv al celei din urmă colaborări de opoziție dintre aceste două partide, a silit partidul țărănist să ceară o precizare a raporturilor lor. Partidul național a inscenat atunci cunoscuta „pertractare“ de fuziune, în nădejdea că va putea înșela și de rândul acesta. Zadarnic a fost însă. Buba coaptă în destul a plesnit, și vechia „frăție democratică“ e astăzi o complită dușmănie.

Acțiunea țăraniștilor în Ardeal și Banat jenează serios partidul național. Țăraniștii confirmă în totul acuzele pe care partidul liberal le aducea partidului național. Atâta vreme cât partidul național trebuia să răspundă numai partidului liberal, prestigiul său politic mai dăinuia în Ardeal și Banat măcar la aparențe. Acțiunea țărănistă a smuls și acest șubred înveliș al minciunei politice care este partidul național.

In fața acestei situații desperate, partidul național încearcă să opună o contra mișcare de balansare. Și fiindcă țărăniștii aduc necontenit dovezi că partidul național nu este nici partid democrat și nici partid istoric, partidul național vrea să dovedească poporului că țărăniștii sânt în slujba bolșevicilor. In acest scop misionari ai partidului național au primit poruncă să lucreze din răsputeri satele și orașele pe unde au trecut țărăniștii.

Credem însă cu totul inutilă osteneala partidului național. Ceea ce au dovedit țărăniștii despre partidul național, noi am făcut-o demult ceea ce vor misionarii partidului național să afirme despre intențiunile politice nemărturisite ale partidului țărănist, de asemeni am dovedit-o la timp.

Deosebirea între ceea ce am făcut noi până acum și ceea ce se trudesc să facă fiecare în felul său, partidul țărănist și partidul național, e că noi am făcut-o pe când aceste partide pretindeau că luptă alături pentru „democrație“, iar ele o fac astăzi când s'au dezbinat, pentrucă „democrația“ nu le-a adus puterea, după care alergau.

Și aceasta este de mare însemnătate pentru prestigiul politic al unui partid!

A. R. Gus.

Alegerea catedrelor în învățământul secundar

Ministerul instrucțiunii învită candidații și candidatele reușiți la examenul de capacitate să se prezinte la minister după cum urmează:

Miercuri 5 Septembrie, ora 3 d. a. bărbații pentru partea literară; Joi 6 Septembrie, ora 3 d. a. bărbații partea științifică și dexterități; Vineri 7 Septembrie ora 3 d. a. fetele pentru partea literară.

Sâmbătă 8 Septembrie fetele partea științifică și dexterități. Luni 10 Septembrie băeți și fete partea literară (reușiți la examenele de capacitate ținute la Cernăuți și Cluj).

Marți 11 Septembrie ora 3 d. a. băeți și fete partea științifică și dexterități (reușiți la Cernăuți și Cluj). In această zi sunt chemați și candidații reușiți la examenul de capacitate pentru religie.

Intre 12 și 15 Septembrie se vor face numirile de suplinitori.

Pentru copii mici și sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e

PRAFUL HÖFER 2065-1

și CREMA HÖFER, PENTRU COPIL.

CIORAPII Lloyd 1473 1647

Fraților SANDOR

sunt de cea mai bună calitate Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Reclama este sufletul comerțului!

CONCURS

La Asilul de copii din Arad sunt vacante următoarele posturi:
1 post de impegat cl. II-a, cu salar fund. . . . . Lei 350.
1 post de copist cu salar fund. . . . . Lei 250.
1 post de îngrijitoare de copii cu salar fund. . . . Lei 200.
1 post de îngrijitoare de copii cu salar fund. . . . Lei 150.
La salariile de bază se mai adaugă accesorille.

Doritorii de a ocupa aceste posturi vor înainta cererile însoțite de acte Direcțiunei Asilului, până la 15 Septemvrie a. c.

Director medic-șef:
Dr. Kardos.

3035

Dela Directiunea gimnaziului de stat pentru baeti din Satulung-Sacele.

No. 325/923. 3036

Aviz.

Pe lângă gimnaziul de stat pentru băeți din Satulung (Brașov) cu anul 1923/24 se deschide un internat instalat în local propriu cu tot confortul necesar. Se primesc bursieri și solvenți. Taxa anuală 6000 Lei 150 kg. grău, 50 kg. porumb, 100 kg. cartofi, 5 kg. untură 100 ouă și 5 kg. fasole. Cererile sunt a se înainta până la 15 Septembrie. Se caută și un pedagog. Informațiuni dă direcțiunea.

Primăria Apahida.

No. 846/923.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința publică, cumcă la primaria Apahida din 18 August 1923 sunt prinse 2 mânze de 3 ani murge (pe spate din partea stânga Nr. 23 și o cruce, din partea dreapta Nr. 2 la una 3 și câte o coroană inferat.)

Intrucât proprietarul legitim nu se va prezenta, cari la 24 Septembrie la oarele 9 a. m. vor fi vândute prin licitație publica la primăria,

Apahida, la 26 August 1923.

Arpad Szabó. secretar. 3037 **Dumitru Dezmirean,** primar.

„MECANO" S. A.
SUCURSALA CLUJ,
Str. Memorandului No. 24

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalațiuni telefonice. 2883

„TACÂMUL"
fabrica pentru articole de
ARGINTARII
CLUJ, Str. Avram Iancu No. 3.
Telefon No. 4-82
Adr. telegr. „Tacâmul„ Cluj

ARGINT 2850
cumpără cu cel mai mare preț!
Fabrică tacâmuri și articlii de lux, etc., etc.
Numai pentru revanzatori.

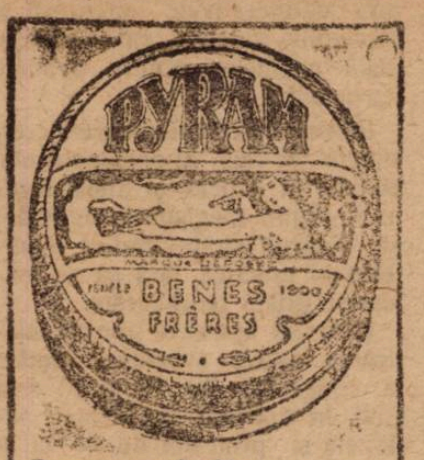

Cea mai fina crema pentru ghete

SIPĂTARIA
FARMATI
Cluj, Str. Memorandului 16.
pregateste cu preturi foarte reduse giamantanuri si genti de prima calitate. Asemenea executa ori ce reparatiuni. 2889

BABOS & CO.
MAGAZINUL DE FIERĂRIE CLUJ, Str. Regina Maria No. 21
Telefon 351. 2887 **Telefon 351.**

Furnizăm: Grinzi de fier, drugi pentru beton și construcții, cuie de sârmă, plăci de fier negru, sobe, tot felul de articole de fier pentru mobile și clădiri vase de bucătărie frigorifere arme și diferite obiecte de vânătoare.

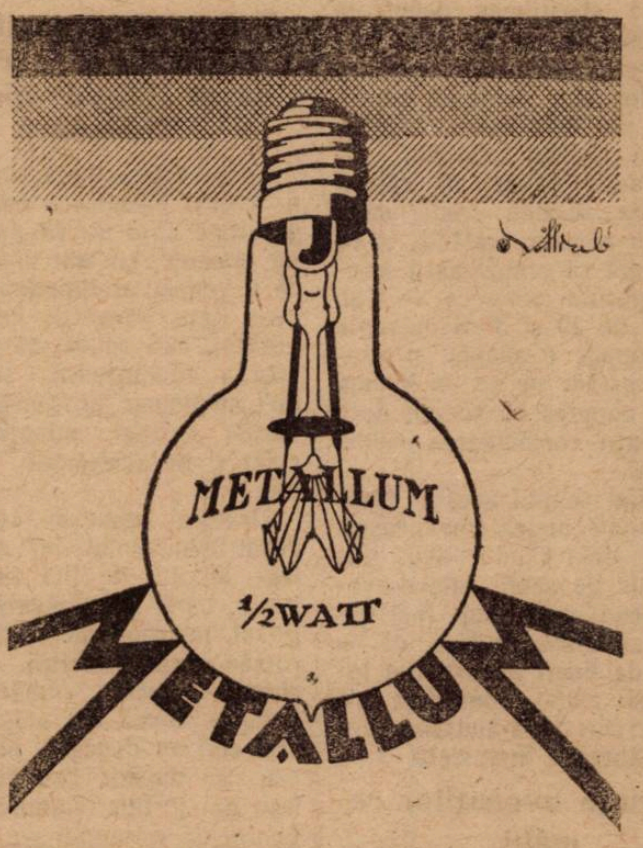

Doamnelor și mireselo!
Cumparati sau comandati-va!
Lingerie, trusouri femeești, pânzeturi fețe de masă și lingerie pentru pat, specialități de batiste, etc, fabricații proprii și specialități din străinătate.
SÁMUEL & Co.
Str. Memorandului Nr. 9
2949

Sacouri delister si veste
Costume ce se pot spala
Pantaloni de tennis

La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431. 2653

SACI MUSAMALE
Cumparare :: Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timisoara II. Piata Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timisoara-Fabrica.

Saci, sfoară, ponve, tuburi și totfelul de articli de funi, echise de cânapă se afla la 3040
FRATII HACKER
Arad Str. Murăsului 1. Telefon 456. Adresa telegrafică: Kender, Arad.

Pentru vânzări de
MOBILE FINE, OBIECTE de ARTĂ, ANTICHITATI,
rog adresați
Expoziția 3069
PASCU
București, Str. Sft. Vineri 15.

---

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
pentru editii Masson—Paris, la celelate editori de literatura **și de stiinta cel mai mare favor de schimb.**
Catalog gratuit. 2744-1

Maşina cea mai universală, folosibil la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99. TELEFON 999. (2725-2)

TELEGRAME

Asasinarea misiunei italiene din Albania

Răspunsul Greciei la nota italiană. — Grecia neagă că atentatorii ar fi Greci. — Respingerea satisfacţiilor cerute de guvernul italian. — Încordarea dintre Italia şi Grecia

Guvernul grecesc a înaintat ambasadorului italian răspunsul la nota uaiiană. Prin acest răspuns, Grecia respinge învinuirea că atentatul s'ar fi săvârşit sub ochii autorităţilor greceşti şi că el ar fi comis de către Greci.

Primul ministru Gonatos a declarat ziariştilor englezi că împarte nota italiană în trei părţi: una acceptabilă, alte cara are nevoe să fie modificată şi a treia absolut înacceptabilă. Guvernul grec este dispus să ceară scuze şi să plătească îndeminizări, nu poate da însă satisfacţia cerută de Italieni, ea neţiind concordantă cu prestigiul Greciei. Grecia va cere intervenţia Ligei Naţiunilor. Ea nu va accepta niciodată nota italiană în forma ei primă.

Intransigenţa Italiei

Roma. — Din Roma se anunţă că Italia face pregătiri serioase din cauza atitudinei provocătoare a Greciei. Atitudinea Greciei poate avea urmări grave întrucât Mussolini a hotărât să nu retragă nici un punct din ultimatum. Se afirmă că Italia va ocupa câteva inzule greceşti, printre cari inzula Corfu, până ce va căpăta deplină satisfacţie. Consiliul de miniştri a aprobat în totul măsurile luate de Mussolini.

In preajma unui războiu italo-grec?

Comentariile presei engleze

Londra. — Presa engleză este adânc impresionată de atentatul împotriva misiunei italiene şi se arată consternată de tonul notei italiene, care poate provoca noui conflagraţii în Orient. „Times" crede că Liga Naţiunilor are datoria să intervină pentru a aplana incidentul. Guvernul grec este după presa engleză vinovatul moral şi material al atentatului.

Marile concursuri olimpice cercetăşeşti din Sinaia

Vineri, 31 August, s'au început la Sinaia mari concursuri cercetăşeşti cari se ţin în fiecare an între delegaţiile tuturor cohortelor din ţară.

Concursurile vor ţine 3 zile şi vor avea caracterul de olimpiadă naţională cercetăşească. Vor veni peste 1000 de cercetaşi şi 50 de comandanţi în special din nouile ţinuturi, cari vor fi ţinuţi să dea dovadă de progesele cercetăşiei din punct de vedere al muncei, ordinei, disciplinei şi educaţiei fizice.

Cercetaşii vor concura pentru cupa Marei Legiuni (cupă donată de poporul american în urma izbânzilor repurtate de cercetaşii noştri în 1920 la Olimpiada internaţională cercetăşească din Londra).

Cupa se va reţine câte un an de fiecare cohortă eşită prima la clasamentul general însemnându-se pe ea numele cohortei câştigătoare.

Concursurile sportive vor consta din: Alergări de fond pe 7 km. pentru cercetaşii dela 15 la 17 ani fond pe 4 km. pentru cercetaşii dela 12 la 15 ani.

Curse de viteză

100 m. plat. pentru cercetaşii dela 15 la 17 ani.

50 m. plat. pentru cercetaşii dela 12 la 15 ani.

Sărituri şi tracţiune la frânghie în echipe pe cohorte, pentru cercetaşii între 17 şi 19 ani.

Cărţi, reviste franceze la Librăria LEPAGE CLUJ. 2744-3

CAUT

două camere nemobilate, bucătărie şi bae. Eventual o cameră mobilată, bucătărie sau bae. A se adresa la redacţia ziarului „Infrăţirea" între 8—12 a. m.

ULTIME INFORMAŢII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Emigrările din România

La Constanţa a sosit un grup de emigranţi români şi străini care pleacă la New-York. Deasemeni ieri a plecat vaporul „România" cu 200 emigranţi evrei la Palestina.

Marele incendiu din Brăila

Ieri noapte a isbutit un mare incendiu la imobilul marinei din str. Graţiei din Brăila. Au fost complect distruse până acum opt imobile din aceasiă stradă precum şi un imobil din strada Dorobanţi. Focul continuă.

Demisia guverenului spaniol

Madrid. — Guvernul spaniol a decis să demisioneze din cauza divergenţelor în chestiunea Maroc.

Deschiderea sesiunei Ligei Naţiunilor

Geneva. Ieri a început resiunea consiliului Ligei Naţiunilor fixându-se programul adunărei generale a Ligei convocată pentru Luni.

Demisia prezedintelui Reichsbanck-ului

Berlin. — Se dă ca sigur în cercurile politice şi financiare din Berlin că preşedintele şi vice-preşedintele Reichsbanck-ului vor demisiona in zilele acestea.

Atragem atentiunea parintilor asupra listei de preturi pe luna Septemvrie a

MAGAZINULUI PARISIEN

I. Secţia mărunţişurilor:

Ciorapi pentru copii	12.—
Sorţ „ „	62.—
„ „ „ de şcoală şi empir	95.—
Cămeşi pentru fete	42.—
„ „ băeţi	75.—
„ „ dame	95.—
Fustă pentru dame	135.—
Chiloţi	75.—
Cămasa pentru copii de leagăn	*38.—*
Trusou pentru copii de leagăn garnitură compleetă	58.—

Cuvertură pentru cărucioare port bebe de toate calităţile

Trusouri „Tetra" pe preţurile fabricei

Svetere pentru băieţi şi fetiţe	*135.—*
Mantale, şaluri şi capele	615.—
Vestminte din flanel pentru copii	120.—

Prosopuri şi ştergare de şters farfuri şi pahare pe preţurile fabricei

Bumbac de împletit	10.—
Pânză roşie şi albastră	65.—
Acoperitoare de tavă	19.—
1 legătură D. M. C. alb	5.—
Fire de aur şi argint pentru brodat	14.—
1 rotiţa aţa 400 yarduri	11.—
Materii Tuszok de toate calităţile	
Batiste	9.—

II. Secţia de mode pentru bărbaţi:

Mare asortiment in paltoane imblanite şi boa!

Cămeşi bărbăteşti de zefir cu 2 gulere	248.—
Pălerie loden	204.—
Pălărie pichler	259.—
Pălărie din păr de iepure marcă Italiană	466.—
Cravate	12.—
Sokni	17.50
Gulere moi	16.—
Baston	24.—
Ploiere	250.—
Cameşi flor	82.—
Pantaloni flor	82.—
Mănuşi	48.—
Ciorapi	125.—

Secţia de stofe pentru bărbaţi am deschis o mare asortiment in stofe, raglanuri, stofe double şi furnituri pentru haine, nasturi etc.

III. Secţia jucăriilor pt. copii, pielării, geamantanuri şi cărucioare pentru copii:

Ghiosdan	33.—

Tăbliţă, penale cu preţurile cele mai reduse

Geniţi	150.—

Corzi pentru vioară in toate calităţile

Cos pentru note si tocuri pentru vioară

Cărucioare pentru copii	450.—

Casete de manicur cu preţuri ieftine

IV. Secţia de porţelan şi sticlărie:

Pahare pentru apă	3.50
Sticle pentru compot, patent Dux, adjustate complect	20.—
Borcane pentru crastaveţi, per litru	3.—
Borcane pentru compot, per litru	2.—
Ceşti cu farfurii, cal. bună	25.—
Farfurii tari, duble	20.—
Farfurii pentru desert, tari, duble	15.—
Service pt. masă, 6 pers.	1357.—
Service pentru cafea 6 pers.	480.—
Service pt. cafea neagră	168.—

Service pentru spălător, masini de fierl, fier de călcat, etc., se află cu preţurile cele mai reduse.

Secţia jucării pentru copii:

Jucării pentru copii, căruţe pentru copii, geamantane şi corfe pentru voiaj, cu preţuri extraordinar de ieftine!

Frații Nussbaum Târgu-Mureș

MĂRUNȚIȘURII GALANTERII ȘI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

Candelabre electrice

1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre elecirice dela cela mai simple pana la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Clui, Calea Regele Ferdinand No. II.** Se vand en gros si en detail, la revanzatori se dă favor in preturi.

„Ghetele cele mai bune si mai moderne"

sunt cele prevăzute cu marca renumită

»Chaussures Echo«

Lloyd 1109 1392

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul

FRAȚII JOANOVICS,

CLUJ 2782

se face măriri de fotografii, retușări.

BEREA NUTRITOARE

Rador 172 2248

DIN MALȚ DUBLU

GLORIA

Fabricatie speciala a

Fabricei de bere din Turda

precum gustoasă și renumită bere deschisa

CORONA

se găsește in calitate neintrecută pretutindeni.

Fabrica de bere: TURDA. Telefon No. 5.

Depozit principal: CLUJ, Calea Dorobantilor Nr. 11. Telefon 394.

Tablile de asbest „METEOR"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de ingrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la

Fabrica de Eternit METEOR S. A.

Oșorheiu jud. Bihor.

Pentru cei cari au servicii în birouri pentru a înlătura **indigestia și deranjamentele stomacale** se recomandă **ciocolata purgativ**

Koprol și Ideal.

Dacă vă amenință vre-o boală contagioasă să îngrijiți de curățirea intestinelor. Pentru acest scop trebue se **folosiți numai ciocolata purgativ** 2474 1.

Koprol și Ideal.

Cauza amețelilor și durerilor de cap în cele mai multe cazuri este funcționarea neregulată a intestinelor, și a stomacului și că acestea să înceteze trebue **să folosim ciocolata purgativ cu aromă plăcută**

Koprol și Ideal.

La magazinul de pălării și mode

Siegfried Weisz

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.

Au sosit

pălării de toamnă moda cea mai nouă.

Pânăce există stocul o pălărie tare „GYUKITS" pentru bărbați costă . . . . . Lei 550

I-a Pălărie tare din păr de iepure . . . . . Lei 560

I-a Pălărie tare din lână Lei 235

Mare asortinent în albituri pentru bărbați! 2880 2880

Industria Laptelui

DIN BANAT S. P. A.

TIMIȘOARA

Fabrica Str. 3 August 24.

2944

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Bandage de Cauciuc

pentru autocamioane toate dimensiunile

Depozit la

Emil Blaga Cluj

La cerere se trimite pretul curent. 2747-2

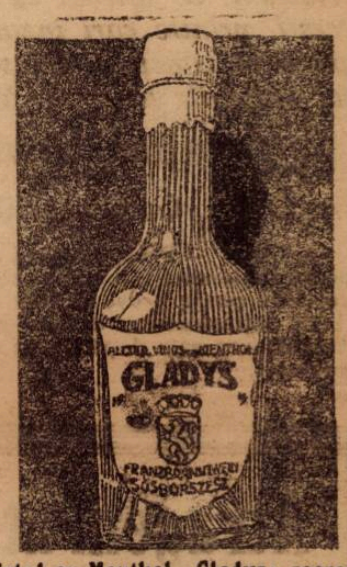

Lloyd 1721, 2879.

Spirtul cu Menthol ‹Gladys› recreaza
Spirtul cu Menthol ‹Gladys› intareste
Spirtul cu Menthol ‹Gladys› alina durerile

Se produce in fabrica chemica

Géza Herczeg Cluj.

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19
Telefon interurban No. 2-13.
Adresa telegrafica: **Juvaere Cluj.**

Avem onoare a anunta stimata noastra clientela, ca ni-am mutat fabrica si biroul in casa proprie depe Calea Regele Ferdinand No. 19.

Va rugam a ne onoara si pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari in vom eőecuta acum cu si mai multa promptitudine. 1845

Telefon 493 Telefon 493

Mașini de scris

Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica

Mare atelier pentru reparat mașini de scris

Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

Moara Mare Timisoreana Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz și porțelan, sticle technice, sticle pentru sifon și sticle pentru limonadă 2910

TIMIȘOARA

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

DUREREA de CAP Migrena, Nevralgii

Dureri reumatice etc. vindeca si linistesc la moment tabletele KALMA, pachetul lei 4, la droguerii si farmacii. Se trimet contra mandat de lei 40 franco 10 pachete KALMA. Adresati: **Farmacia VOREL,** PIATRA-N. 2819-4

Fabrica de articole de metal și tinichea

Grünwald si sotii Oradea-Mare,

Strada Poștei No. 39.

Fabrică cutii cu capac patent pentru conserve, bomboane, vazelină și alifii, deasemenea căni pentru petrol și uleiuri și tesale. 2647

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" CLUJ

Anul IV. No. 886 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 6 PAGINI — Marți 4 Septembrie 1923

Infrăți

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

4-SEP.923 CLUJ R CLUJ 1388

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 480 L
PE 1 AN . . . . . 360 L
PE 6 LUNI . . . . . 180 L
PE 3 LUNI . . . . . 90 L

Ucenicia partidului național

In ce fază de desvoltare se găsește acum partidul d-lui Maniu — Impresii dela „Astra"

Scriam în numărul trecut de unicul merit cultural al noului președinte al societății „Astra". D. Goldiș poate fi mulțumit. Pentru cei cari au aflat mirați despre alegerea domniei-sale, am făcut cuvenita revelație, d. Goldiș a tradus în românește manualul lui Ludovic Mangold.

Acum toată lumea e satisfăcută. Președintele „Astrei" despre care toți credeau că a fost ales, tocmai pentru meritul că n'a scris nimic. a trecut cu volumașul unguresc subțioară, în galeria marilor figuri ale intelectualității românești.

Istoria îi va tăia chipul în piatra ei neperitoare și asemeni magului lui Mistral, cu cât va trece vremea mai mult, și cu cât confuzia va acoperi în ceața ei rostul dlui Goldiș prin locuri pe unde n'are ce căuta, cu atât importanța sa va fi mai mare Căci nelăsând după sine decât o traducere care de acum ni este cunoscută numai din memorie, viitorimea își va explica rostul numelui său în fruntea „Astrei". prin calități rare prin merite neobișnuite, printr'o operă pierdută dar care, probabil, trebuie să fi fost uimitoare.

Dar despre președinți, nimic să nu vorbim dacă nu bine. Și cum mai bine decât atât nu mai avem ce mai vorbi de d. Goldiș, trebuie să tăcem.

De altminteri cu totul altceva vroiam să spunem în articolul acesta. Vroiam să vorbim de caragelismul partidului național. Este interesant.

Ne amintim de luptele din jurul președinției „Astrei" de anul trecut. Erau patru adversari: dnii Nicolaie Iorga, Sextil Pușcariu, Marin Ștefănescu și d. Goldiș. Primii trei aveau un defect congenital, care-i îndepărta automat, după concepția comitetului celor o sută din fruntea „Astrei". Erau regățeni. (La d. Sextil Pușcariu nu era chiar așa de congenital acest defect, dar odată ce se contaminase de regățenism, era acelaș lucru). Și alegerea nu s'a putut face atunci. Căci cumpăna arăta să stea nemișcată: de oparte cei trei cărturari regățeni de cealaltă d. Goldiș cu manualul lui Mangold în mână.

Ori „Astra" fusese pusă de mult pe temeliile ei, tocmai pentru înnobilarea sufletului românesc. Pentru domnia păcei și a fraternității celei mai depline în adâncul acestui suflet. In ascuns — pentru apropierea înceată și sigură a tuturor sufletelor românești de pretutindeni. Era preludiul Unirei, era semnalul, chimit cu zeci de ani înainte, ca să îmbărbăteze pe oșteanul dela Mărășești.

Iar acum, „Astra" ajunsese mărul vrajbei: ajunsese prilejul discordiei între frații de același sânge. Și lucrul acesta nu trebuiau să-l vadă, în nici un caz, cei ce stau cu noi în aceeași ogradă, vorbind limbi ce nu le cunoaștem, și având simțiri ce ni sunt străine.

Decât să vadă o „Astră" sub prezidența fiecăruia dintre dânșii prilej de hulă și defăimare a românismului, cei trei „regățeni" s'au retras. D. Goldiș era ardelean și i s'a făcut loc. Dar ca ardelean și nu ca membru al partidului național.

Cu alte cuvinte, adunarea „Astrei" din anul acesta a fost făcută pentru confirmarea domnului Goldiș, într'un scaun pe care îl rezervase chiar adversarii săi. Intrucât mai era nevoe oare atunci, de muza în scenă cu venirea domnului Maniu, chiar în toiul vorbirilor, pentru ca sala să-l aclame, întrerupând discursul celui dela tribună; întrucât mai era nevoe de încercările domnilor Maniu și Bocu de a transforma o șezătoare culturală, într'o întrunire politică; întrucât mai era nevoe de bruftuirea Prea Sfințitului Episcop Mustea; de glasul pus pe ceartă al veșnicului inervatului domn Vaida!

Doar rezultatul se știa dinainte, căci domnul Goldiș rămăsese singurul candidat!

Sau tocmai pentru a marca că nu ardeleanului domnului Goldiș i-se cuvine această cinste, ci mandatarului partidului național, cu aceleași nume?

Eu cred mai degrabă că din cauza caragelismului acestui partid. Partidul național actual, cu nouile lui preocupări politice, (căci cel vechi s'a dus odată cu stăpânirea ungurească și cu marile figuri care-l conduceau atunci, când își avea rostul) este un partid politic în primele faze ale desvoltărei sale. Este în faza în care se găseau partidele vechiului regat acum vr'o patru, cinci decenii, fază pe care nemuritorul Caragiale a redat-o cu atâta putere de observație în operile sale. Fanfaronada, exagerarea, loviturile de teatru, țipătele disperate pentru simple închipuiri și lipsa completă de înțelegere a rostului vremilor, cațavencismul domnului Vaida și farfuridismul domnului Boilă constituționalistul, toate acestea mă îndrituesc să afirm, că parttdul domnului Maniu e încă pe drumul tinereței.

Deci să fim îngăduitori cu joaca junilor acestora întârziați, căci încercând să imite pe cei mari, își fac pe nesimțite ucenicia.

Dela congresul sionist

Congresul sionist din Timișoara a hotărît reorganizarea asociațiilor naționale evreești din Ardeal.

Istoria se repetă

În preajma deschiderii fiecărui sesiuni parlamentare se vorbește cel puțin de o remaniere, dacă nu chiar de schimbarea sigură a guvernului. E o boală cronică, toate opozițiile din toate timpurile și din toate locurile au pătimit de ea. Boala n'are decât un singur leac — ieșirea din opoziție.

Și cum opozițiile noastre continuă a fi tot opoziții, cu toate silințele lor de a lua locul guvernului, svonurile de remaniere iarăși au început să circule în cercurile „bine informate" ale oamenilor și ziarelor de opoziție.

Inaintea trecutelor sesiuni parlamentare ale actualelor Corpuri Legiuitoare, au circulat aceleași svonuri de remaniere. Ba au fost momente când partide de opoziție pregătiseră listele noilor guverne, actualul guvern fiind complect scos din cauză de către optimiștii partidelor din opoziție. De câteori n'a crezut dl Maniu că a sosit ceasul partidului național? De câteori averescanii nu au așteptat cu înfrigurare să reînceapă mănoasa epocă a Schullerilor, Vălenilor, Argetoienilor și Tășlăuanilor, darnici cu ei și partizanii lor politici și sgârciți cu țara?

Dar corpurile Legiuitoare și-au deschis porțile, guvernul a primit noui asalturi de exterminare, legile „criminale" s'au discutat și votat, și nimic nu s'a schimbat, spre marea mâhnire a celor ce nu mai pot de nerăbdare să fericească țara. Doamne! și câtă ardoare n'a pus opoziția într'o aceasta!... Partidul național dăduse chiar mâna cu partidul „bolșevic" al țărăniștilor, țărăniștii vedeau numai democrați în latifundiarii dl Vaida, Mișu Cantacuzino, Gr. Filipescu și alți actuali reacționari. Umbla „opoziția unită" a acestor două partide din stradă în parlament și din parlament în stradă de parcă era cuprinsă de iele. Și guvernul n'a căzut.

Pe de altă parte partidul poporului, abstinent față de parlament până la sfârșit, anunța când remaniere, când cădere. Cele mai fantastice calcule erau acceptate la clubul dlui general Averescu, cu multă însuflețire. Și guvernul nici n'a căzut, nici nu s'a remaniat, ci și-a căutat liniștit de munca pe care i-o impunea multiplele nevoi ale țării.

Intâi Septemvrie a pus capăt vacanței politice. Boala vechie își face efectul și noui combinații pornesc din cluburile partidelor de opoziție. Și de rândul acesta, ca și de alte dăți istoria se repetă, cum mărturisea zilele trecute un ziar de opoziție, anunțând o nouă remaniere.

Istoria se repetă și guvernul rămâne!

Conflictul italo-grec

Gravitatea notei italiene — Răspunsul guvernului grec

Odiosul asasinat al membrilor misiunei italiene, din comisia interaliată de delimitare a frontierei greco-albaneze, a produs în întreaga lume o profundă impresie și a fost condamnat fără rezerve atât de cabinetul atenian, cât și de întreaga presă grecească.

Guvernul din Atena, exprimând regretele sale ministrului Italiei, Montagna, a declarat chiar dela început că va lua cele mai severe măsuri pentru a pedepsi în mod exemplar pe autorii atentatului.

Cum era de așteptat, vestea atentatului a revoltat opinia publică italiană și în unele orașe din Italia au avut loc chiar excese regretabile împotriva supușilor greci.

Astfel la Milano, mulțimea a atacat consulatul grecesc și a rupt pajura grecească din fața consulatului. La Triest au avut loc demonstrații ostile în fața bisericei și școalei grecești; steagul a fost dat jos și ars de mulțime.

Răspunzând sentimentului de legitimă indignare al opiniei publice, guvernul italian a adresat o notă de protestare la Atena, al cărei conținut e însă de o extremă gravitate căci executarea ei complectă ar călca suveranitatea poporului grec.

Nota conținând 7 puncte prevede: scuze în mod oficial din partea legațiunei regale din Atena și a autorităților militare grecești; celebrarea ceremoniei funebre a victimelor la Atena, cu participarea tuturor membrilor guvernului; darea onorurilor drapelului italian din portul Pireu unei diviziuni navale italiene, care va fi trimisă acolo în acest scop, vasele grecești fiind obligate să poarte drapelul italian pe catartul lor propriu și să tragă 21 lovituri de tun. Nota mai cere o severă anchetă la locul masacrului a guvernului grec, la care să ia parte și atașatul militar Italian, pedepsirea vinovaților cu moartea, o indemnitate de 50 milioane lire italiene plătite în timp de 5 zile, onoruri militare rămășițelor pământești a celor asasinați, în momentul îmbarcării lor pe vaporul italian.

Cererile de satisfacție ale Italiei au fost găsite cu drept cuvânt umilitoare de către guvernul grec, care a acceptat numai punctele referitoare la exprimarea regretului său față de cele întâmplate, ceremonia religioasă și salutul steagului italian.

Ocuparea insulei Corfu. Grecia s'a adresat Ligei Națiunilor.

Găsind nesatisfăcător răspunsul grec, cabinetul italian sub presiunea lui Mussolini, l-a considerat drept un refuz și fără a consulta măcar pe celelalte mari puteri în această chestiune n'are altă ietență, decât de a-și apăra prestigiul și a obține reparațiunile cerute.

Această acțiune ostilă și neîndreptățită, reprezentând și o violare a angajamentelor luate de către Italia e cu atât mai gravă cu cât flota italiană de război a intrat în apele grecești și chiar a bombardat un oraș deschis și fără apărare, care este în virtutea tratatului din 1854, sub garanția celorlalte puteri.

In loc de a răspunde cu armele împotriva agresiunei italiene, Grecia a procedat foarte cuminte, căci în același timp cu răspunsul demn ce l-a dât notei italiene, ce s'a adresat Ligei Națiunilor, cerându i să-și ia asupra ei sarcina examinărei acestui conflict.

Procedarea pripită a Italiei, ocuparea cu forța armată a teritoriului unui stat strein a fost recunoscută de toate puterile ca foarte greșită și ea nu poate fi admisă de nici un drept internațional.

Presa franceză face răspunzător pe Mussolini pentru eventualitatea unor noui complicațiuni în Balcani, care ar periclita și pacea Europei.

Singur „Action francaise", cunoscut prin ideile sale șoviniste, sprijină acțiunea Italiei, sfătuind Franța să se asocieze la demersul guvernului italian.

La Paris consiliul ambasadorilor deși a hotărât să protesteze la Atena împotriva atentatului și a discutat chiar sancțiunile ce vor trebui aplicate criminalilor cât și reparațiunile ce Grecia datorește Italiei, s'a arătat adânc nemulțumit de conținutul notei italiene, care aduce aminte de ultimatumul adresat Serbiei în 1914, de fosta monarhie austro-ungară.

Se speră că în aplanarea conflictului un rol hotărâtor îl va juca Anglia, a cărei politică filogreacă e cunoscută și care nu poate vedea cu simpatie ocuparea insulelor grecești de către Italieni.

Presa engleză cât și nota oficială din „Foreign-Office" sfătuește Italia la o acțiune calmă și precugetată, admitând satisfacerea cererilor juste ale Italiei, fără impunerea de condiții umilitoare, care prejudiciază onoarea și suveranitatea vieței naționale de stat.

Dl ministru general Mărdărescu la Cluj

Ieri seară a sosit în Cluj venind dela Târgu-Mureș, d-l ministru de războiu general Mărdărescu. D-sa va inspecta azi regimentele din localitate după care va pleca în inspecție la Oradea-Mare.

CAUT

două camere nemobilate, bucătărie și bae. Eventual o cameră mobilată, bucătărie sau bae. A se adresa la redacția ziarului „Infrățirea" între 8—12 a. m.

Examenele de admitere și concursurile de bursă la Facultatea de științe din Cluj

Asupra examenelor de admitere la Facultatea de stiințe din Cluj și asupra concursurilor pentru burse, primim de la Decanatul Facultății, următoarele lămuriri:

Toți absolvenții de liceu, înainte de a fi înmatriculați la Facultate, trebue să treacă un *examen de admitere*, care constă *pentru toți studenții*, din probe orale asupra noțiunilor generale (materia de liceu) de *limba și literatura română, istoria Românilor și geografia României*.

Pe lângă acestea, se va mai cere, pentru fiecare secțiune, noțiuni (materia de liceu) asupra obiectelor *speciale*, corespunzătoare secțiunei la care vrea să se înscrie canditatul, și anume:

Pentru Matematici: Aritmetica, Algebra, Geometria și Trigonometria (secția modernă).

Pentru Fizica-Matematăcă: obiectele dela Matem. și Fizica.

Pentru Fizică: Fizica și Chimia.

Pentru Chimie: Chimia și Fizica.

Pentru Naturale: științele naturale: Botanica, Zoologia, etc.

Pentru Geografie: Geografia generală și științele naturale.

Inscrierile pentru examenul de admitere se fac dela 20 la 29 Septembrie.

Exameul de admitere începe în ziua de 1 Octombrie.

Orice student, care a trecut cu succes examenul de admitere poate cere imediat înmatricularea la Facultate, secțiunea corespunzătoare.

Pentru *înmatriculare* candidații vor trebui să prezinte:

1. O cerere timbrată, în care să se arete secțiunea la care vrea să se înscrie.
2. Actul de naștere.
3. Certificatul de naționalitate.
4. Certificatul de absolvire al liceului, toate trei, în original.

Concursurile pentru burse:

Nu se pot înscrie la acest concurs decât studenții înmatriculați la Fac. de Științe.

Inscrierile la bursă încep la 3 Octombre.

Candidații vor trebui să prezinte la inscriere:

1. O cerere timbrată, arătând că dorește să fie înscris la *concursul de bursă pentru secțiunea la care e înmatriculat.*

2. Un certificat de stare materială a părinților, eliberat de Primăria din Comuna de reședință și *vizat de Perceptoratul respectiv.*

3. Un certificat de bună purtare, eliberat de șeful poliției sau de primarul comunei ultimului domiciliu.

Concursul de bursă începe imediat după terminarea examenelor de admitere. El constă din următoarele *probe orale*:

Pentru Matematici, Matematicile și Fizica (liceu, secția modernă.)

Pentru Fizică-Matematică și Fizică Matematcile și Fizica (liceu, secția modernă).

Pentru Chimie: Chimia și Fizica (liceu).

Pentru Naturele: Stiințele Naturale (materia de liceu).

Pentru Geografie (matematici): Matematicile și Geogr. gen.

Pentru Geografice (naturale): St. Naturele și Geogr. generală.

CURIERUL SPECTACOLELOR (TEATRUL MAGHIAR)

Marți: „Faust". Ca oaspeți d-na Anna Medek și dl Székelyhidy. Prețuri ridicate. Abonament de zi No. 1 A. Cu ușile închise. Seria 18.

Miercuri: „Fata de țigan". Premieră. Abonament de premieră No. 1. Pentru debutul d-șoarei Gizi Marsi și a d-lui Mihail Földes. Prețuri de premieră. Seria 19.

Joi: „Fata de țigan" a 2 oră. Prețuri obișnuite. Abonament de zi No. 2 B. Seria 20.

Vineri: „Tosca". Ca oaspeți Anna Medek și Székelyhidi. Prețuri ridicate. Abonament de premieră, repriz și opera No. 2. Cu ușile închise. Seria 21.

Sâmbătă: Orele 9 a. m. „Concertul alor 22 coruri". Prețuri ridicate. Seria 22.

Sâmbătă, matineu: „Continuarea concertului". Bilete cu seria 22 sunt valabile.

Sâmbătă seara: „Bajader". Kolbay, Tolnay, Neményi, Berki. Abonament șters. Prețuri de premieră. Seria 23.

Duminecă, orele 11 a. m. „Concertul iubilar al corului Uniunei Meseriașilor din Cluj". Prețuri de premieră. Seria 24.

Duminecă, matineu: Continuarea Concertului. Prețuri obișnuite. Seria 25.

Duminecă seara, orele 8 și jum.: Continuarea Concertului cu concursul celor mai celebrii artiști din țară. Prețuri ridicate. Seria 26.

Pentru vânzări de

MOBILE FINE, OBIECTE de ARTĂ, ANTICHITATI,

rog adresați 3039

Expoziția

P A S C U

București, Str. Sft. Vineri 15.

Știri din Banat

Accident mortal la trenul Simplon

Timișoara, 1 Septembrie. — La venirea Simplonului dinspre Lugoj spre Timișoara, s'a întâmplat Vinerea trecută o nenorocire care a costat viața unui conductor. Intre comunele Recaș și Izvin conductorul Ion Maurer, voind să treacă în vagonul de serviciu dintr'un vagon de pasageri, a căzut din trenul, care mergea cu 80 de km. viteză. Cazul n'a fost remarcat decât de către un cantonier dintre cele două gări. Acesta ne având posibilitatea de a opri trenul a telefonat la stația următoare, de unde s'a întors numai decât o locomotivă cu câțiva oameni de serviciu. Cadavrul lui Maurer a fost găsit pe linie, oribil mutilat. Sa constatat că el a căzut din cauză că, voind să prindă o vergea de răzimat și aceasta fiind slăbită, s'a rupt chiar în acel moment.

Inmormântarea lui Maurer a avut loc Duminecă după masă, în Timișoara.

In căutarea stăpânului.

V'am anunțat la timp despre felul eum s'a închis stagiunea teatrului maghiar din localitate și datoriile în care s'a înglodat directorul acestui teatru, Paul Szabo. Azi, ziarul „Temesvári Hirlap", anunță că acelaș director a încercat să formeze o nouă trupă la Alba-Iulia, în care scop și-a comandat chiar a seamă de actori pe ziua de 21 August în acel oraș. Actorii, concediați de către Szabo la Timișoara fără bani, s'au și prezentat, în speranța că, măcar de data aceasta, Szabo le va purta de grijă. Ajungând la Alba-Iulia, ei au început să-și caute pretutindenea stăpânul. Nu l'au găsit, însă, după cum n'au găsit nici decorurile și nici avansurile ce le promisese Szabo. „Temesvári Hirlap" adaugă că actorii, văzându-se la strâmtoare, și-au vâpdut hainele de prisos și au trimis pe doi colegi în căutarea lui Szabo, prin Ardeal.

Accidentul dela uzina electrică.

Azi la orele șapte s'au tâmplat un accident la uzina electrică. De pe urma accidentului, o mașină a ajuns în imposibilitate de a mai funcționa, iar tramvaele nu circulă decât neregulat și în număr restrâns.

RULIMENȚI PE BILE

TOATE MĂRIMELE ÎN DEPOZIT LA

EMIL BLAGA, CLUJ

EXPEDIȚIE în TOATĂ ȚARA. — PREȚUL CURENT SE TRIMITE LA CERERE.

2747-3

INFORMAȚII

— **Bursele în Ardeal.** — După o statistică publicată de către dl profesor universitar Ghibu, fost șef al resortului instrucțiunii publice în Consiliul Dirigent, următoarele sume au fost acordate anual pentru burse elevilor din Regat și nouile provincii.

Vechiul Regat	441.000 lei.
Bucovina	312.000 „
Basarabia	568.000 „
Transilvania	4,561.000 „

Prin urmare provinciei noastre i s'a acordat peste patru milioane și jumătate lei, ceiace fac de trei ori și jumătate mai mult decât pentru celelalte provincii la un loc.

— Jean Bobescu maestru la Opera română și profesor la Conservator predă lecții de vioară zilnic.

Informațiuni între orele 2—3 p. m. Str. Iuliu Maniu 6 et. II.

*

— Examenul de admitere în școala de arte și meserii din Oradea-Mare s'a amânat pe zilele de 18, 19 și 20 Sept. a. c. iar examenele de corigență se vor ține în 22 Sept., urmând a se deschide școala în ziua de 24 Septemvrie.

*

In Ziua de 26 August, la mina de aur „Cei 12 apostoli" de lângă Brad (Hunedoara) lucrătorii de sub conducerea inginerului italian Mussari, au găsit o bucată de aur massiv în greutate de 15 kgr., în valoare de peste 7 milioane lei.

*

Reîntorcându-mă de la băi am reluat consultațiile dentistice în Piața Unirii No. 25 și efeptuez orice lucrare dentistică și în rate lunare.

DEAK dentist.

Direcțiunea magazinului ***Missir*** *din Cluj în dorința de a mări consumul a pus în vânzare toate mărfurile cu prețuri mult reduse. Inițiativa luată dă ori cui dosibilitatea de a-se îmbrăca cu lucruri* ***Bune, Frumoase și Eftine.***

— **Ravagiile guzganilor în Țara-Bârsei.** Ravagiile guzganilor pe câmpiile din Țara-Bârsei iau proporții și amenință întreaga recoltă de sfeclă de zahăr și cartofi. Dupâ secerișul păioaselor, potopul de guzgani s'a năpustit asupra holdelor cu cartofi și sfecte, pe care le distrug complect.

Toate holdele, chiar și acele unde recolta a fost culeasă, sunt năpădite de guzgani. In cursul zilei, dar mai ales seara, când pe câmpii se lasă liniștea, ei formează un adevărat furnicar și produc un sbârnîit ca de albine.

Toate preparatele puse până acum pentru stârpire n'au avut vr'un efect: cel mult guzgani i au fost goniț pentru câteva zile sau pe alte holde alte vecinilor.

— **Direcțiunea școalei medii de Stat pentru fete din Zlatna. — Incunoștiințare.** — Se aduce la cunoștința celor interesați, că în conformitate cu dispozițiile Regulementului școlar, cererile de înscriere în clasa I-a școalei medii de Stat pentru fete din Zlatna pentru anul 1923—1924 școl. trebuiesc adresate și înaintate Direcțiunii Scolare, până la 14 Septemvrie, a. c. Alte informațiuni se dau de Direcția școalei.

— **Activitatea prefectului de Cojocna.** — D. Septimu Mureșean, prefectul județului, s'a înapoiat de la București unde a luat importatante hotărâri în urma onsiliului ce a avut cu diferiți miniștri asupra îmbunătățirilor ce trebuesc aduse Clujului și întregului județ.

S'a hotărât în mod definitiv construirea unui linii ferate Cluj-Teaca. Lucrările vor începe imediat în primăvară.

A obținut de la guvern ca sinistrații de la Nireș să primească în mod gratuit, lemne pentru construcție.

Au sosit rocurile de dame de model si blane

in sortiment foarte mare pentru toamna și iarna după cea mai noaua mode de

Paris Lloyd 1976

Berlin și **Wiena**

2032

la casa de mode de dame și de domni

Diamanstein si Moskovics

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 25. (Vis a vis de posta principala.)

Cel mai favorabil izvor de procurare de

Seal si biberette blana de peluche

și specialități de rocuri blănărie.

Transpiratia Mainilor Mirosul Picioarelor, etc.

dipare intrebuintand lichidul S. A. S. De vanzare la Farmacii si Droguerii sau contra mandat postal de lei 20 vi se trimite de catre Farmacia VOREL. Piatra-Nemt. 2819-5

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.

Lloyd 1839 2361

Automobile **FORD** typ nou cu roti demontabilecu preturi reduse
precum si alte sisteme de automobile gasiti la firma **PERRY,**
Telefon 999. 2725-3 Cluj, Calea Regele Ferdinand 99. Telefon 999.

Iarăși originea
și existența partidului național

Noui documente istorice — Ce a fost la 1881 — Inexistența partidului după această dată — O contestație interesantă — Inexistența de astăzi

Chestiunea deschisă de domnul profesor Bogdan-Duică în discursul său dela Bistrița, devine din ce în ce mai interesantă. Inexistența așa zisului „trecut" al partidului național, dovedită cu documente de profesorul clujan, a rămas nedesmințită de gălăgioasele oficioase și pseudo-oficioase ale partidului național. In acelaș timp alte noui dovezi viu să strângă tot mai zdrobitoare dovezi împotriva gogoașelor istorice oferite până acum publicului de „eminentul" bărbat de stat care este domnul Sever Dan.

In ultimul număr al ziarului „Aurora", un domn Ion Dragodan, econom în comuna Gătaia din județul Timiș-Torontal, prezintă o nouă serie de documente cari dovedesc cu prisosință „inexistența" partidului național, înainte de unire.

Precum se vede domnul Dragodan merge mai departe decât domnul profesor Bogdan-Duică. D-sa contestă partidul național și după 1881, ceea ce este foarte interesant.

Iată ce spune domnul Dragodan:

„Partidul domnului Maniu la anul 1881 n'a existat. In arhiva „Conferinței generale a reprezentanților alegătorilor români" adunați la Sibiu, nu se vorbește cu nici un cuvânt de vr'un „partid". In aceie documente azi de mare valoare, se vorbește cu numele de 153 de domni „inteligenți" de atunci și nici de cum de popor, de nația românească de pe acele vremuri".

Așadar „partidul național" n'a existat la 1881. Acelaș lucru l'a afirmat și domnul Bogdan-Duică. In acelaș timp, afirmația domnului Dragodan confirmă și inexistența „străvechei democrații" cu care se împăunează conducătorii de azi ai partidului național. Din potrivă, dacă ar fi să considerăm adunarea celor 153 de „inteligențe" dela 1881 din Sibiu, ca obârșia partidului național, nu numai că partidul național nu se gândea la popor și democrație, dar ignora complect astfel de lucruri.

Domnul Dragodan continuă:

In ziua de 12 Mai 1881 „Adunându-se în sensul literaturilor convocătoare ale comitetului" dela Sibiu, d-l Dr. Aureliu Isac (avocat și azi în Cluj), face următoarea propunere:

„Considerând că conducerea cauzelor naționale să poate efectua mai sigur și conștiincios prin „Asociarea tuturor românilor", propun ca românii adunați la această conferință electorală să se constitue pe baza solidarității într'un „Club politic național", alegându-și un comitet central de 30 membri din părțile locuite de români cu reședința în Sibiu".

Deci abia la 1881 s'ar părea că se încheagă ceva care ar putea fi acceptat ca obârșie a partidului național. Dar d-l Dragodan, continuând dovedește tot cu documentele „Conferinței" că abia la 1906 se poate vorbi de un început de „partid" provocat de mișcarea d-lui Vlad dela Orăștie.

Nici aceasta însă nu a determinat o acțiune politică precisă și organizată. D-l Dragodan aduce dovezi că n'a existat „un partid unitar" niciodată. Pasivitatea permanentă a partidului național n'a fost o tactică politică, ci o cerință inexorabilă a lipsei de organizare serioasă și de orientare pricepută.

Deci credem că deducțiile d-lui Dragodan sunt oarecum exagerate în ceeace privește existența partidului național după 1881, ele cuprind totuși o respectabilă parte de adevăr, respectabilă cu atât mai mult cu cât ea se referă la fondul chestiunei. Căci formal partidul național datează dela 1881, ceeace nu-l împiedică să fie și astăzi în existența politică României.

A. R. Gus.

INSCRIPȚII

Omorul ritual

D. A. C. Cuza ne enumeră în „Naționalismul" toate sărbătorile evreești și ne descrie istoricul și însemnătatea lor simbolică. Iată ce spune despre Paști:

„Pasah, aceasta este serbătoarea de bucurie a Paștelor, pe cari o serbează în luna Nisan, care pentru dânșii este cea dintâiu lună (Eșirea 12 2), în amintirea scăpărei lor din Egipt, de unde au plecat cu aluatul nedospit. De-aceea se mai numește și serbătoarea azimilor, a pâinelor nedospite. Această sărbătoare, jidanii o țin mai ales ca ei să nu uite ziua aceasta, care este de fapt ziua de constituire a nației lor, de paraziți vagabonzi, cum a rămas până astăzi. Tora zice (Eșirea 12.39):

„Și ei din aluatul ce l'au scos din Egipet au copt turte de azime; fiind că nu era dospit, că ei fiind goniți de Egipteni să iasă, nu putură să întârzie, și hrană nu-și putură găti."

Această sărbătoare de bucurie este totodată dar mai ales și o sărbătoare de ură, ca toate celelalte serbători ale lor.

Nu este dar nici o mirare că azimele, pe cari le mănâncă să fie făcute cu sânge de creștin, cum este astăzi pe deplin dovedit, din atâtea cazuri și din mărturisirile unor Rabini botezați precum a fost Neofit.

„Pasah", însemnează foarte caracteristic, „serbătoare cruțărei", adică anume istoricește, a cruțărei jidanilor și necruțărei Egiptenilor iar dogmaticește a necruțărei tuturor celorlalte popoare — cum se arată în Tora (Eșirea 12.27):

„Acesta este sacrificiul de pască lui Iehova, care trecu în Egipt, pe lângă casele fiilor lui Israel, când bătu el Egiptul, iar casele noastre le mântui."

Foarte frumos! Dar un lucru nu înțăleg. Dacă ne urăsc ei evreii, așa de mult pe noi, numindu-ne cu atâta dispreț „goimi", cum pot mânca sângele nostru spurcat?... Căci care nu urăsc câtuși de puțin pe evrei, nu mi-aș atinge buzele de sânge evreiesc, de mi s'ar da chiar toate bogățiile lor din lume! Ce să mai zic de un antisemit înfocat? Așa că și reciproca trebuie să fie la fel, cu atât mai mult, cu cât luând de bune spusele d-lui Cuza, ura și disprețul ce ni le poartă în ascuns evreii, sunt fără margini...

NOMOFYLAX

Situatia căilor ferate din Ardeal

Interviewul D-lui General Moșoiu, ministrul comunicațiilor — Refacerea și normalizarea traficului pe căile ferate — Nevoia descentralizării — Măsurile și proiectele guvernului

Statisticile publicate lunar de Direcțiunea generală a căilor ferate au arătat progresele, pe care le face continuu intensificarea traficului de călători și a transporturilor, veniturile fiind duble și chiar triple față de anii precedenți.

Cu toate acestea o anumită presă, exploatează orice accident de tren spre a critica activitatea intensă ce s'a desfășurat de către partidul liberal în refacerea căilor ferate.

Declarațiile recente, făcute de dl general Moșoiu, ministrul comunicațiilor ziarului „Viitorul" lămuresc pe deplin opinia publică, asupra situațiunei reale dela Cfr.

Se știe că Domnia Sa în cursul lunilor Iulie și August a inspectat personal întreaga rețea de cale ferată din Ardeal, pentru a cunoaște modul cum funcționează serviciile și a lua măsuri de îmbunătățire, acolo unde ele s'ar cere.

„Cu toate distrugerile și devastările suferite de căile ferate în timpul războiului, progresul uriaș constatat nu-l mai poate nega nimeni" spune Domnia Sa. In toată Transilvania traficul a întrecut cu mult pe cel din timpul stăpânirei maghiare, atât în ce privește trenurile de călători cât și cele de marfă.

Roadele creditelor de miliarde acordate pentru refacerea căilor ferate sunt astăzi evidente. Bineînțeles însă că pentru a face față numeroaselor cerințe interne și externe și pentru a face cât mai simțitoare contribuția industrială și comercială a Ardealului și Banatului la viața României întregi se cere încă multă muncă, ca să se sporească mijloacele de shimb între diferitele provincii.

Pentru simplificarea formalităților biurocratice care împiedică în bună parte o accelerare și mai mare a transporturilor, dl general Moșoiu a constatat că e absolut necesar ca să se dea direcțiunilor regionale mai multă libertate de acțiune mai ales în ce privește supraveghiarea serviciilor ce țin de ele, rămânând ca direcțiunea generală să se ocupe numai de directiva lucrărilor ce trebuesc efectuate.

Una din lipsurile cele mai îngrijitoare, datorită căreia s'au întâmplat atâtea accidente regretabile la căile ferate, este insuficiența personalului, care muncește uneori peste puterile lu.

Pentru a remedia acest rău se vor creia școli speciale pentru pregătirea technică și educația personalului dela calea ferată, cu care să se reorganizeze serviciile unde e lipsă de funcționari.

Chestiunea materialului rulant deasemeni a atras atenția ministrului de comunicație.

Numărul vugoanelor sporește însă necontenit grație atât reparațiunilor și construcțiilor din atelierele ce le avem în țară, cât și prin comenzile făcute în Cehoslovacia și Germania.

Amintim numai că în curând vor sosi din Germania nu mai puțin de 600 de vagoane penrru călători.

Sforțarea pe care o face guvernul pentru refacerea căilor ferate întrece în adevăr cele mai optimiste așteptări.

In afară de creditele extraordinare acordate construirei de noui linii, înmulțirei garajelor și a liniilor din stațiuni, dl ministru de comunicație a declarat că în *bugetul actual de 9 luni, un credit de peste un miliard e prevăzut numai pentru materialul rulant.*

Expunerea dlui ministru de comunicație, arătând progresul de necontestat a refacerei căilor noastre ferate e cel mai bun răspuns care se poate da tuturor acelora cari se îndoesc de aceasta și propagă în mod intenționat neadevăruri și calomnii cu privire la modul de funcționare al celui mai însemnat mijloc de comunicație dela noi.

SACI
MUSAMALE
Cumparare :: Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timisoara II. Piata Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timisoara-Fabrica.

CIORAPII Lloyd 1473 1647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

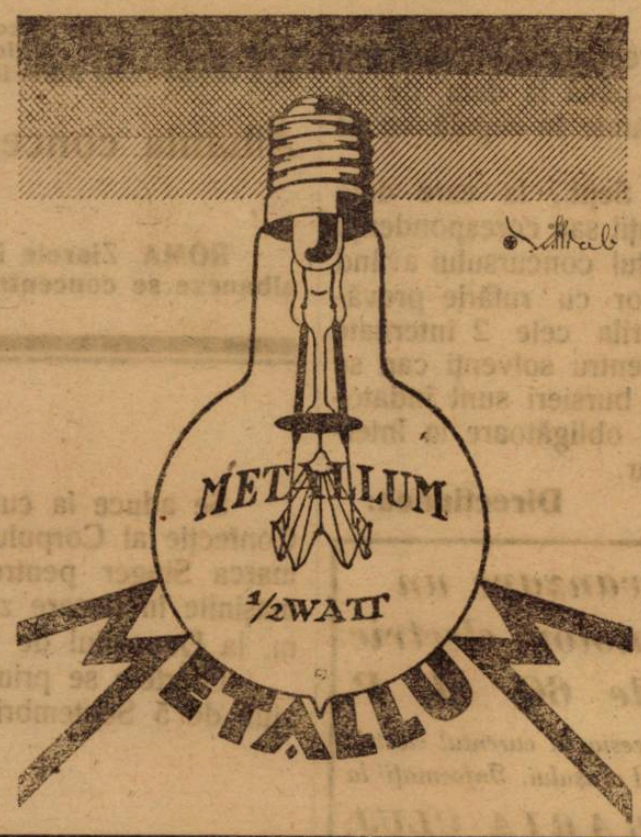

JEAN KANNER
renumitul comic grotic din Bucuresti in fiecare seară debutează in programul
BARULUI CENTRAL.
Inceputul la orele 10 seara.
Prețul de intrare Lei 20.
Lloyd 1010 2222

„Mașini unelte „ASTRA" sunt cele mai precize"
2972-3 ASTRA SECȚIA MOTOARE ARAD. 29723

Absurditate..explicabilă

De ce d. Kende gândește cum gândește? O lămurire pentru „Dimineața“

„Comentând articolul dlui Gabriel de Kende (ungur din Cluj, cum adaugă sub iscălitură) din „Revue de Geneve“ ziarul „Dimineața“ scrie următoarele:

D. Gabriel de Kende nu înțelege, acest lucru, și mai sunt și alte lucruri pe cari nu le înțelege. E natural deci să cadă în exagerări absurde.

El exagerează când amestecă faptele — cum s'a dovedit în „Adevărul“ de eri — dând drept persecuție națională unele neajunsuri cari, dacă s'au petrecut în adevăr, rezultă numai din imperfecția administrației noastre.

Dar el exagerează mai cu seamă în concepția politică la la care ajunge cu privire la mijloacele de îndreptare. In loc să ceară poporului român maximul ce se poate acorda în ordinea revendicărilor naționale, dl. de Kende se gândește pur și simplu la scuturarea dominațiunii române. E o naivitate, însă din cele inofensive; din potrivă, ea poate face mult rău, mai ales dacă autorul n'ar fi singurul stăpânit de asemenea visuri, ci i s'ar alătura un număr de conaționali.

Naivitatea dsale merge însă până dincolo de absurd, când, în urmărirea unui asemenea „scop“ vrea să-și facă un aliat din... populația românească a Ardealului!

De astă dată naivitatea e atât de imensă, încât înclinăm s'o credem simulată: se pare că „ungurul de la Cluj“ face pur și simplu jocul lui Horthy dela Budapesta.“

Hotărât lucru! „Dimineața“ și „Adevărul“ au devenit surprinzătoare dela un timp cu protestările lor naționale!

Insă domnul Kende nu ni-se pare chiar așa de absurd când pretinde că ar putea găsi un ajutor în Români ca Ungurii să se scuture de... dominația românească; vreau să spun că naivitatea ungurilor are o explicație. Ungurul se vede că citea regulat „Patria“. Și la fel cu acest ziar, bietul om a confundat populația românească cu partidul național.

Totuși ne place să credem că acum greșala lui e deasemeni mare chiar dacă ar fi avut numai partidul național în vedere, când s'a gândit la sprijinul Românilor pentru reușita visurilor ungurești. Nu ne închipuim să fi rămas prea mulți „autonomiști“ în partidul național; cel puțin din simplul motiv că s'au convins și ei — dar au avut atât de des prilejul să sondeze poporul ardeleae — că ar fi o imposibilitate.

Insă când s'a gândit la concursul Românilor, dl Kende a avut de sigur în vedere mai înainte de orice atitudinea „anumitei prese“, față de noul stat românesc, ceia ce l'a determinat să creadă că și în vechiul regat s'ar putea găsi cel puțin ziare ca să dea un mic și „desinteresat“ concurs cauzei ungurești. Și'n această privință, n'aș putea spune cu mâna pe inimă, că se înșală.

Concurs pentru burse.

La școlile: Liceul Gheorghe Barițiu, școala civilă de băeți din Cluj se vor distribui în anul scolar 1923—24. pentru elevii Internatelor câte 40 burse a 8 Lei la zi și pentru copii funcționarilor de stat dela acele internate câte 20 burse — pentru liceu a 6000 Lei anual, pentru școala civilă a 4000 Lei anual.

Aceste burse se vor distribui în bază de concurs, conform Rogulamentului pentru admiterea bursierilor. Cererile pentru burse vor fi înzestrate cu următoarele acte: certificat școlar, actul de naționalițate română, actul de naștere, certificat de bună purtare, actul de vaccină și certificat de pauperitate.

Aceste cereri se vor înainte Direcțiunei Internatelor, provăzute cu timbre de 1 Leu 25 b. până la data de 14 Sept. Petițiile netimbrate și neprovătute în regulâ nu se vor lua în considerare.

Concursul începe în ziua de 15 Sept., la care dată elevii se vor presenta însoțiți de părinții sau corespondenții lor, cărora li se va comunica rezultatul concursului având să se îngrijască de înzestrarea elevilor cu rufărie prevăzută în regulament, Afară de bursierila cele 2 internate mai sunt vacante și câte 40 locuri pentru solvenți cari se vor distribui în baza de merit. Elevii bursieri sunt îndatorați a întregi în afară de bursă cota obligătoare la Internat, stabilită de către Comitetul școlar.

Direcțiunea.

MOBILE

în cea mai bună calitate și cel mai eftin se pot procura la

Fabrica de mobile VICTORIA, ARAD.

Depozit: Str. Horia, Palatul Neuman. Primim executări la comanda. 4045

De vanzare un motor electric de 60 H. P.

cu concesia la curentul electric al orașului. Informații la

FERARIA CLUJ,

3043 *Calea Victoriei 29.*

TELEGRAME

Conflictul italo-grec

Anglia gata să intervină cu forța împotriva Italiei

LONDRA. — Ziarele engleze anunță că guvernul englez a decis ca imediat după ocuparea insulei Corfu de către Italieni să trimită în Adriatica o escadră engleză. Dacă Mussolini se va împotrivi decii ziilor Ligei Națiunilor, Anglia este decisă să intervină prin toate mijloacele pentru garantarea ordinei și păcei în Mediterana. Ziarul „Times“ amenință Italia cu boicotul economic internațional.

Diferendul italo-grec în discuția Ligei Națiunilor

Consiliul Ligei Națiunilor a primit ieri apelul Greciei. Președintele consiliului, baronul Ishii a convocat imediat o ședință specială pentru delegații ambelor țări.

Nota lui Mussolini către reprezentanții italieni din străinătate

Roma. — Mussolini a adresat reprezentanților Italieni din străinătate o telegramă precizând atitudinea Italiei după refuzul Greciei. Italia, scrie Mussolinii s'a decis să trezească simțul de răspundere al Grecilor prin o energică acțiune. Ocuparea insulei Corfu, nu are un caracter războinic, ea este temporară, până când Italia va obține reparații potrivit dreptului genților.

Italia nu admite nici o intervenție străină

Roma. — Guvernul italian a publicat o declarație prin care consideră conflictul italo-grec ca o chestiune pur italiană și nu admite nici un amestec străin. Italia este decisă să obțină satisfacție, singură, cu orice preț.

Cercurile politice grecești și ocuparea insulei Corfu

„Grecia se va apăra cu disperare“

Atena. *Ieri la orele 15, ambasadorul Italiei la Atena a comunicat guvernului elen că întrucât răspunsul Greciei a fost considerat la Roma drept un refuz al cererilor italiene, flota italiană a primit ordin să ocupe insula Corfu. Ambasadorul a adăugat că această măsură este vremelnică și fără caracter războinic. Ministrul de externe al Greciei a răspuns că ocuparea teritorului grecesc este o măsură ostilă, nejustificată, și că ea calcă angajamentele iuternaționale stabilite de Liga Națiunilor, cu atât mai mult cu cât Grecia a avut intervenția Ligei.*

Cercurile din Atena relevă faptul că reprezentantul Italiei, anunțând posibilitatea ocupărei insulei Corfu, a acordat un termen de 5 ore guvernului grecesc pentru acceptarea pretențiilor Italiei și totuși ocuparea insulei s'a făcut înaintea acestui demers. De asemeni ele relevă și faptul că orașul Corfu a fost bombardat deși el e oraș deschis, fără apărare și sub garanția marilor Puteri, conform convenției din 1854. Dacă Liga Națiunilor se va dovedi neputincioasă, Grecia se va apăra cu disperare.

Italia va mai ocupa și alte insulte

ROMA. Ziarul „Secolo“ anunță că Italia va ocupa și insulele Samos și Creta. Cercurile politice cred că Italia are acum cea mai bună ocazie de a obține cheia Adriaticei.

Albania concentrează trupe la frontiera Greciei

ROMA. Ziarele italiene anunță din Valona că trupele albaneze se concentrează la frontiera Greciei.

Aviz.

Se aduce la cunostinta amatorilor că, la atelierul de Confecție al Corpului 6 Armată se afla 34 mașini de cusut marca Singer pentru reparat. Doritori vor putea ve dea mașinile în fiecare zi dela orele 8—12 a. m. și 3—6 p. m. la Depozitul de Echipament Corp. 6 Armată.

Ofertele se primesc la Atelierul de Confectie până în ziua de 5 Septembrie 1923.

Direcțiunea.

Mica publicitate

De vânzare 10—15 iugere pământ de cultivat având în apropiere apă de udat, precum și lemne de stejar cu o grosime de 22—24 cm. și mobile antice. Strada Regală 27.

Programul economic al noului guvern german

Paris. — Ministrul comerțului von Raumer a depus în fața consiliului economic al Reichului programul economic al noului cabinet. Dânsul declară că este nevoie de a se introduce în Germania un nou curs monetar prin creiarea unei bănci pentru emiteri de monete în aur, la care vor participa Reichsbank-ul precum și alte societăți financiare din străinătate. Ministrul mai declară că târgul din Leipzig a eșuat cu totul, iar produsele cehoslovace au fost vândute mai eftin decât cele germane.

Căsi de vânzare

pământuri, prăvălii, restaurante, cafenele și hotel mai mic în provincie la mine totdeaună se pot găsi. Caut spre cumpărare pământuri mai mici și mai mari și căsi cari se pot ocupa imediat.

Ase interesa la **COLOMAN DUNKY** Cluj, Piața Unirii 10.

2581

Prețuri reduse!

Magazinul

Barza

Str. Reg. Ferd. No. 11.

Creton	mtr.	36
Voil	„	39
Foulard francez	mtr.	98
Grenadin francez	„	95
Batist brodat		19

MARE ASORTIMENT DE PÂNZE DE PRIMA CALITATE.

Telefon 959.

2873

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 887 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Mercuri 5 Septembrie 1923

CLUJ 1. 1110
77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
CLUJ 5 SEP. 923 1

Infrăți...

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 480 L
PE 1 AN . . . . . 360 L
PE 6 LUNI . . . . . 180 L
PE 3 LUNI . . . . . 90 L

In pragul unui nou război?

Faptele se cunosc:

Delegația italiană pentru delimitarea frontierei greco-albaneze, în frunte cu generalul Tellini, a fost ucisă pe șoseaua Ianina-Santa Quaranta de niște necunoscuți, ascunși într'o pădure.

Atentatul s'a petrecut pe teritoriul grecesc; delegația italiană era singură cu automobilul, care a fost lăsat fără nici o pază grecească; cadavrele n'au fost jefuite de ucigași, deși aceștia ar fi avut timpul s'o facă, dacă intenția lor ar fi fost tâlhăria.

Vestea aceasta a produs o vie indignare în întreagă Europa. Italia a cerut una din cele mai împovărătoare satisfacții. Grecia n'a admis însă decât câteva din punctele notei italiene, restul considerându-le ca jignitoare pentru demnitatea ei națională. Drept răspuns Italia a debarcat și a ocupat militărește insula Corfu, iar Grecia s'a mulțumit să protesteze la marile puteri.

Precum se vede un nou războiu amenință sud-ostul european. Rămâne numai ca prima ciocnire să aibe loc între trupele grecești și cele italienești, care mai au de gând să ocupe încă vr'o câteva insule, pentru ca Zeul Marte, după o lipsă de câteva luni doar, să și facă iarăși apariția în năpăstuita țară a Greciei.

Presa marilor puteri crede însă că lucrurile vor lua o întorsătură mulțumitoare; se spune chiar că aliații au intervenit la Roma pentru a mai domoli starea de spirit a poporului, în care „vendetta" este unul din obiceiurile curente.

Grecia e dispusă să ofere orice satisfacție onorabilă. Ea e gata să dea socoteală în fața tribunalului națiunilor.

Un lucru este însă curios: printre punctele notei italiene pe care Grecia a refuzat să le ia în considerație este și acela al condamnării la moarte a celor vinovați. Se vede însă că e o greșală de transmisiune telegrafică, Grecia care și-a condamnat la moarte cu atâta ușurință chiar pe miniștrii săi, nu are nici un interes să apere pe niște bandiți. Sau poate Italia a cerut să fie pedepsiți cei cari s'au făcut vinovați de lăsarea delegației italiene sub nici o pază?

Fără îndoială că Italia este în deplin drept să ceară cele mai juste reparațiuni. Insă ea nu trebue să se folosească de mărimea și puterea ei, pentru a umili Grecia și a-i cere satisfacțiuni imposibile și desonorante.

Afară de aceasta Italia s'a cam grăbit cu ocuparea insulelor grecești, act care constitue, ceeace se numește un „casus belli". Or, Italia făcând parte din societatea națiunilor, știa că toate statele care alcătuesc această societate au stabilit de comun acord să nu înceapă războiul, până nu supun examenului societății chestiunea în litigiu.

Să sperăm că Italia își va aduce aminte de acest pact, la care a aderat ca orice țară civilizată. Altfel ar fi și ea amenințată a suferi unele mari neajunsuri economice, pe care i le-ar creia celelalte mari puteri.

Un nou războiu ar fi o groasnică nenorocire pe Europa, căci ar amâna refacerea cea mult dorită cu ani și poate zeci de ani în viitor. Si oricât de dreaptă ar fi cauza Italiei, — ea nu ar putea atrage asupră i simpatia nimănui, căci dorința unanimă este acum: pace, muncă, belșug.

Magistrații unguri și justiția românească

In legătură cu sensaționalele destăinuiri ale conferinței avocaților români dela Timișoara

Dezvelirea senzațională făcută de șeful contenciosului statului din Ardeal, dr. Ion Suciu, la conferința dela Timișoara, asupra convenției tacite a unor magistrați neromâni cu avocații de origină străină, zi de zi se dovedește tât mai mult cu probe convingătoare. Intre acestea socotim cazul judecătorului de ocol Petersberger din Cluj. Acesta în zilele trecute a lăsat să să dezbată înaintea lui la judecătoria de ocol un proces de specula, cu acuzat și avocat ungur, exclusiv în limba maghiară. Atât judecătorul cât și părțile au uzat de această limbă contrar interdicțiunilor categorice ale legii, date și afișate de președintele Tribunalului, dl Praporgescu. Acest domn magistrat neromân, Petersberger, și-a permis luxul acesta chiar în fața reprezentantului ministerului public, procurorul Constantinescu. Mai mult, decât atât, călcând atribuțiunile rezervate parchetului, magistratul ungur nu i-a dat ocazie procurorului să ia cuvântul pentru acuză, și să-și dezvolte concluziile, si a procedat ungurește, a achitat pe acuzatul ungur de sub acuza speculei. Procurorul indignat de accastă procedare, a cerut să se consemneze în procesul verbal, că întreaga dezbatere s'a ținut în limba ungurească și nu s'a dat prilejul legal procurorului românesc, să'și exercite atribuțiunile legale. Intâiș dl Petersberger a încercat să refuze consemnarea patrioticelor d-sale procedeuri la proces verbal, după intervenția energică însă a procurorului, care i-a pus în vedere urmările noului încălcări de lege, cu care vrea să-și acopere cele dintâi, dl Petersberger s'a executat.

Cazul acesta, îndeosebi în urma destăinuirilor dlui dr. Ion Suciu, șeful contenciosului din Ardeal, reproduse de noi în numărul nostru din urmă, se pretinde arătat forurilor superioare și corectat după cuviință.

Fascismul guvernului

E îndeobște cunoscută acuzația de fascism pe care o anumită presă nu încetează de a o aduce guvernului. În special presa fraților Honigmann pare cuprinsă de o cumplită îngrijorare față de această mișcare, și e explicabil. Frații Honigmann, după cum explica dl Goga într'un articol din „Țara Noastră", au o deosebită oroare de orice este dovada conștiinței și energiei naționale.

Dar ziarele cari fac atâta vâlvă în jurul acestei chestiuni, comit din capul locului o profundă eroare. Din nefericire încă nu se poate vorbi în România despre un fascism serios. Ceea ce se intitulează actualmente fascism, este departe de a fi o mișcare amenințătoare și serioasă.

În consecință ziarele înspăimântate, se înspăimântă de geaba. Guvernul nu poate da sprijin unei mișcări care nu are nimic sănătos și care ascunde prost o vechie și incurabilă dușmănie a câtorva, față de populația evreiască a țării.

Asupra acestei chestiuni, întrebat de corespondentul din Arad al unui ziar bucureștean, dl ministru Artur Văitoianu a făcut următoarea declarațiune:

„Sunt acuzat de ziarele Capitalei că sînt fascist. Acest lucru ar fi posibil numai într'un singur caz, și anume când fascismul ar vrea serios curățirea societății de tot felul de șarlatani și tâlhari. Altfel nu".

Declarația ministrului nostru de interne este categorică. Guvernul va continua să veghieze la buna ordine a conviețuirei interne, cu aceeași imparțialitate și grijă de până acum. Când ceea ce se intitulează fascism la noi va ajunge să înțeleagă tot cuprinsul ideei, când se va lepăda de vechi prejudecăți antisemite și, mai cu seamă, când va dovedi toată seriozitatea unei acțiuui mântuitoare, atunci desigur va avea tot sprijinul stăpânirei. Până atunci însă mai este.

Frații Honigmann pot dormi liniștiți la tejgheana lor din strada Sărindar; în afară de disprețul public, pe care știm că nu pun prea mare preț, nu-i amenință încă nici un pericol.

Mișcarea fascistă — cea bună și mântuitoare — n'a luat încă ființă în România, — din nefericire.

Instrucția publică minoritară în Ungaria

— Un ordin tendențios al ministrului Klebelsberg —

Cititorii își amintesc de vâlva ce au încercat ziarele ungurești și cele streine din solda maghiară, să facă unei recente ordonanțe a guvernului maghiar, prin care în al doilea an după ratificarea tratatului de pace guvernul dlui Bethlen acorda minorităților sale drepturi de ochii lumii. Ordonanța în chestiune publicată acum o lună și jumătate, acorda minorităților drepturi publice și private, și a fost afișată cu atâta reclamă fiindcă țintea să obțină în schimb drepturi pentru minoritatea maghiară din statele vecine. Ea a fost dată în scopul acesta precis, totuși guvernul maghiar care cerea pentru privilegiata minoritate maghiară drepturi la fel cu minoritățile din Ungaria, a procedat cu o duplicitate caracteristică maghiară: drepturile pe cari le-a acordat minorităților sale erau numai pe hârtie, iar hârtia avea o redactare atât de isteață, că oricând guvernarea poate în baza ei să comită față de minorități ilegalitățile cele mai mari, ca dovadă aduceam faptul, că nu se pomenește de cât în două cuvinte despre drepturile instrucției minoritare.

Nu mai pomenim, că guvernul maghiar și-a dat numai un vot de blam prin acea ordonanță cu atâtea portițe, dovedind că până la data acestei ordonanțe libertățile minorităților nu existau nici în forma restrânsă de acum. Cu atât mai puțin trebue stăruit asupra faptului, că Ungaria cerea pentru minoritatea maghiară din statele succesoare drepturi pe cari acestea le au garantate în nouile constituții, câtă vreme minoritățile Ungariei le au numai în baza unei ordonanțe care trebue mereu complectată cu altele, rămânând astfel mereu la discreția oricărui ministru viitor.

Totuș guvernul maghiar a știut să își facă și din acest fapt o reclamă de un cinism cum rar se poate.

Iar după reclama de acum o lună și jumătate, acelaș guvern vine cu o complectare a ordonanței sale, ca să-și dea singur certificatul duplicității.

Astfel ministrul instrucției, Klebelsberg, a dat acum o ordonanță, anunțată de Agenția telegrafică Maghiară cu aceeași reclamă ca ordonanța anterioară. Guvernul maghiar introduce limba maternă a minorităților în școlile primare cu peste 40 de elevi aparținând unei minorități.

Atâta ne-au anunțat Vineri ziarele ungurești, din ordonanța lui Klebelsberg. Dar iată, că „Prager Presse" publică pe ziua de azi și alte amănunte ale ordonanței, din cari se poate vedea buna credință a guvernului unguresc. Astfel: în aceste școli primare limba maghiară este obligatorie; școlile cu școlărime mixtă vor învăța în limba maghiară și aceea a minorităților; școlile cu limba maghiară introduc limba minoritară respectivă ca materie ordinară, obligatorie; la caz de nevoe limba maternă poate fi întrebuințată facultativ pe lângă cea maghiară.

Iată deci la ce se reduce mărinimia guvernului maghiar: la o ordonanță încălcită, din care se desprinde atât, că limba maternă minoritară se introduce ca materie în școlile primare. Toate materiile celelalte se predau deci în ungurește, și este explicabil să credem, că încă și această materie a limbii materne este numai pe hârtie.

Totuși, ziarele maghiare vor recomanda guvernului nostru ordonanța guvernului maghiar, însoțind-o cu cele mai mari insulte la adresa noastră. Ceeace trebue obiectat, când aceste lucruri vor fi comentate în felul de mai sus de către presa maghiară, este, că ordonanța maghiară privește numai școlile primare, pe când la noi sunt, în afară de școlile confesionale în întregime ungurești, încă peste 600 de școli primare ale Statului complect maghiare, și chiar în comune cu populație românească în proporție de 75 procente. Nu vom mai vorbi de cele 10 licee de Stat cu limba de predare maghiară, despre cele alte 30 de licee confesionale și 76 școli civile iarăș cu limba de predare maghiară.

Față de această situație dela noi, în Ungaria minoritățile n'au nici o școală secundară, iară în cele câteva școli primare am văzut din ordonanța de mai sus, ce instrucție în limba maternă se va face!

O delegatie maghiara la d. ministru Cosma

O delegație a „Asociației cetățenești" din Timișoara, al cărei președinte este d. ministru dr Aurel Cosma, s'a prezentat alaltăeri dlui ministru al lucrărilor publice, cerându-i să intervină pentru secția maghiară de pe lângă școala comercială din Timișoara, desființată anu l acesta de către ministerul instrucțiunii, să fie reînființată.

D. ministru Cosma a făgăduit „Asociației Cetățenești", că în cursul acestui an secția maghiară a pomenitei școli va mai ființa. Cât despre viitor, nu garantează însă.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé **Mai eftin ca la alti!** 2725—1 Incercaţi şi vă veţi convinge Telefon: birou 999. Str. Reg. Ferd. 99. Telefon: locuinţa 1099. Strada Brătianu No. 9.

INFORMATII

— **O comună distrusă de incediu.** — Un groaznic incendiu izbucnit Joi dimineaţa în curtea unei locuinţe din comuna Gălpâia, lângă Jibou (Sălaj), s'a întins asupra statului întreg. Focul a ars timp de două zile şi două nopţi, distrugând complect 23 case cu gospodăriile lor.

Lei 567 metru Bluze de mătase (Gemper) toate colorile la mag. Missir din Cluj. 3038-2

— **Incasarea noilor impozite.** — Direcţiunea generală a contribuţiunilor directe a comunicat administratorilor financiari din ţară să ia măsuri urgente pentru încasarea noilor impozite.

In acest scop, administratori financiari, au fost avizaţi să trimită săptămânal rapoarte cu situaţia încasărilor.

— **Serbările săseşti din Timişoara.** — Împlinindu-se două sute de ani dela prima migrare a germanilor în Banat „Reuniunea poporală germană şvăbească" a organizat pentru zilele de 8 şi 9 Septembrie mari serbări în Timişoara.

Lei 38 metru Sifon prima la mag. Missir din Cluj. 3038-2

— **Descoperiri archeologice la Turda.** — In oraşul Turda făcându-se unele săpături, s'au descoperit sub fosta cetate romană, trei sarcofagii de piatră.

S'a avizat şi comisia monumentelor istorice de pe lângă ministerul artelor, pentru a trimite un delegat să cerceteze aceste sarcofagii.

— **Exportul pieilor** D. Vasile P. Sassu, ministrul industriei şi comerţului, a luat dispoziţiunea să nu se acorde pe viitor nici un fel de permis de piei brute cari să fie trimise în străinătate spre prelucrare.

Lei 145 metru Seviot lână toate colorile la mag. Missir din Cluj. 2038-2

— **Desfiinţarea permiselor.** — Ministerul de industrie şi comerţ a luat hotărîrea de a desfiinţa toate permisele de export sau import rămânând ca articolele libere de a întra sau eşi din ţară să se facă în baza taxelor vamale fixate de minister.

— **Scăderea mărcii germane.** — Berlin, 2. Septembrie. — Presa notează decepţia profundă produsă în Germania în urma scăderei mărcei sara s'a coborât la valoarea de 50 milioane mărci pentru o liră sterlină. Se aştepta ca prin schimbarea cabinetului să se ridice şi starea financiară. Din zi în zi exportul scade şi implicit devizele străine ce ar intra în Germania.

— **Inscrieri la şcoala primară evangelică, germană precum şi la clasa V-a** a acestei şcoli să fac în localul şcoalei (str. Berde Mozes) zilnic dela 10—12 a. m. şi 3—5 d. m. 3048

— **O execuţie arbitrară.** — Acum câteva săptămână „Crucea Roşie" din localitate a dat la Cluj serbări poporale pentru mărirea fondului sau filantropic, scutită fiind, ca instituţie de stat, de orice taxe. Totuş, în urma acestor serbări agentul fiscal a încercat să sechestrez averea privată a Casierului Societăţii, şi dupăce nu a reuşit, s'a dus la d-na prezidentă şi i-a sechestrat pianul şi mobila de Salon.

Fiind sesizat, directoratul financiar a dat imediat ordin de suspendare a execuţiei.

Credem însă, că atâta nu este destul; trebue trase la răspundere organele cari nu se supun prescripţiunilor legale.

Lei 149 metru Marocain mătase în 30 colori la magazinul Missir din Cluj. 3038-2

— Ştiri de la întreceri! Diana-Franzbrantwein a învins pe toată linia. 2475—1

— **Intervenţia industriaşilor ardeleni pentru unificarea calendarului** — Uniunea industriaşilor ardeleni şi un număr de parlamentari români şi minoritari din Ardeal, au înaintat cereri ministerului cultelor să fie convocat Sf. Sinod cât mai curând, pentru a lua în discuţie unificarea calendarului, aşa cum s'a stabilit în conferinţa ţinută la patriarchia din Constantinopol.

Cererile sunt motivate de pagubele ce rezultă pentru industria şi comerţul ţării, din faptul că sărbătorile se ţin după două calendare.

Conform înţelegerii de la Constantinopol, urmează ca unificarea calendarului să se facă pe ziui de 1 (14) Octombrie, iar nouile calendare pe anul 1923 să se tipărească cu schimbările ce se vor face de o comisiune specială însărcinată cu aceasta.

— Jean Bobescu maestru la Opera română şi profesor la Conservator predă lecţii de vioară zilnic.

Informaţiuni între orele 2—3 p. m. Str. Iuliu Maniu 6 et. II.

*

— Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi venerice. Consultă între orele 3—5 şi 7—8 str. Iuliu Maniu 40. 2923

— Nimeni nu se poate lipsi de Diana-Franzbrantwein. 2475—2

Lloyd 1721, 2879.

Spirtul cu Menthol «Gladys» recreaza
Spirtul cu Menthol «Gladys» intareste
Spirtul cu Menthol «Gladys» alina durerile
Se produce in fabrica chemica

Géza Herczeg Cluj.

Cărţi, reviste **franceze** la Librăria LEPAGE CLUJ. 2744-3

REUMA-TISMUL

gutta, artritismul, durerile de picioare, de mâini, dureri de şeale etc. se vindecă radical cu Reumasol Vorel pomadă antireumatismală, Urotisana ceai diuretic şi Thermovata Vorel, vată antireumatismală. Se găseşte la drog. şi farm. — Contra mandat postal de Lei 70 se trimite întreg tratamentul fără altă cheltuială, la care se adaugă gratuit broşura: Cum se vindecă Reumatismul şi Gutta. Dep. FARMACIA VOREL PIATRA-N. 2356-1

FABRICILE DE MASINI
And. RIEGER Societate Anonimă S I B I U

Livrăm prompt la comandă:
Sfărâmătoare de porumb simple şi duble cu ventilator.
Maşini de tăiat nutreţ.
Greble de fân şi păioase sistem Holingworth cu 27 colţi.
Trioare.
Pluguri diferite sisteme.
Teascuri de vin toate mărimile
Teascuri de uleu.
Zdrobitoare de struguri şi poame.
Postamente de mori cu 1 şi 2 pietri. 3030

CAUT

două camere nemobilate, bucătărie şi bae. Eventual o cameră mobilată, bucătărie sau bae. A se adresa la redacţia ziarului „Infrăţirea" între 8—12 a. m.

maşina de scris americană vânzarea exclusivă la LIBRĂRIA **LEPAGE** CLUJ. 2744-4 Cereţi ofert.

Institutul Statului de Oarbe Arad, Str. Bariţiu 16.

AVIZ

Cu începerea anului şcolar 1923|24 se va redeschide din nou Institutul nostru.

Oarbele adulte doritoare de a fi împărtăşite de educaţie şi de instrucţie, însuşindu-şi totodată şi o meserie, să-şi înainteze cererile însoţite cu acte în regulă, cel mai târziu până la 10 Septembrie la Direcţiunea acestui institut.

Arad, la 22 August 1923.

3046 **Direcţiunea.**

Dela „Teatrul Naţional"

Sâmbătă 8 Septemvrie se deschide a cincea stagiune a Teatrului Naţional din Cluj cu drama istorică „Vlaicu-Vodă". In rolul titular va apare domnul Zaharie Bârsan, iar în doamna Clara d-na Olympia Bârsan, societară a teatrului din Bucureşti. D-sa va fi oaspele teatrului nostru pentru o scurtă serie de reprezentaţii.

Duminecă 9 Septemvrie se va juca în matineu „Căsătoria silită" de Moliere, „Nodul Grodian" de V. Al. Jean şi „Interpretul" de Tristan Bernard, toate trei comedii într'un act. Duminecă seara se reia „Chemarea Codrului" de George Diamandy, deasemenea cu concursul doamnei Olympia Bârsan.

In cursul săptămânei spectacolele vor urma astfel:

Marţi 11 Septemvrie: „Vlaicu Vodă".

CURIERUL SPECTACOLELOR (TEATRUL MAGHIAR)

Miercuri: „Fata de ţigan". Premieră. Abonament de premieră No. 1. Pentru debutul d-şoarei Gizi Marsi şi a d-lui Mihail Földes. Preţuri de premieră. Seria 19.

Joi: „Fata de ţigan" a 2 oră. Preţuri obişnuite. Abonament de zi No. 2 B. Seria 20.

Vineri: „Tosca". Ca oaspeţi Anna Medek şi Székelyhidi. Preţuri ridicate. Abonament de premieră, repriz şi opera No. 2. Cu uşile închise. Seria 21.

Sâmbătă: Orele 9 a. m. „Concertul alor 22 coruri". Preţuri ridicate. Seria 22.

Sâmbătă, matineu: „Continuarea concertului". Bilete cu seria 22 sunt valabile.

Sâmbătă seara: „Bajader". Kolbay, Tolnay, Neményi, Berki. Abonament şters. Preţuri de premieră. Seria 23.

Duminecă, orele 11 a. m. „Concertul iubilar al corului Uniunei Meseriaşilor din Cluj". Preţuri de premieră. Seria 24

Duminecă, matineu: Continuarea Concertului. Preţuri obişnuite. Seria 25.

GRATIS

primeşte o sticlă cu parfum oricine cumpără 3 Kgr. din neîntrecutul săpun SCHICHT MARCA, CERB'

Parfumul să se ceară odată cu cumpărarea săpunului în toate prăvăliile. 2877

CIORAPII Lloyd 1473 1647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Spesele de exploatare ale camioanelor „ASTRA" sunt cele mai ieftine.

„ASTRA" Sectia Motoare Arad. 2972-1

Preferinţele unui . . . spectru

Directorul „Luptei“ şi articolul d-lui de Jouvenel

Arătam într'unul din numerele noastre trecute că din toată „anumita presă“, care se grăbeşte să reproducă orice articol din ziarele streine în care suntem înzultaţi, numai „Adevărul“ a reprodus şi comentat articolul domnului de Jouvenel, în care ţara noastră era privită în modul cel mai obiectiv cu putinţă. „Lupta“ pentru aşi justifica neglijenţa de a nu fi observat acest articol, îşi spune abia acum cuvântul asupra lui, socotindu-l ca un simplu compliment amabil la adresa României şi ca atare nemeritând atenţia unui ziar de talia, mă rog, a „Luptei“. Astfel, iată ce scrie printre altele despre acest articol, gazeta în chestiune acuzată şi mai de mult şi recent, de amestec în diferite târguri de conştiinţă, cu diverşi aliaţi şi foşti duşmani ai noştri.

„Facem oare o crimă d. de Jouvenel din aceste articole? Departe de noi. Dacă voiţi, ne face plăcere citind articolele d-sale în nota optimistă, chiar când laudă pe dl Brătianu. Aceste articole au un singur cusur. Luându-se cineva după ele şi deschizând în gara de nord, fără să prindă de veste dnii Brătianu şi Duca va constata dela primul pas cât de departe este este tristа realitate de poezia parfumată a articolelor dlui de Jouvenel.

Ori cât suferă orgoliul nostru naţional, ne place mai bine articole din presa străină cari ne zugrăveşte aşa cum suntem, în culori negre.

Articolul este semnat de dl Mille, pentru ca să nu existe vre-o îndoială asupra caracterului, ca să zic aşa, de rassă, al originei sale. De altminteri şi fără să iscălească, am fi cunoscur pe autor după acordul gramatical: „articole cari ne zugrăveşte“...

Insă numele acesta nu scuză de loc enormitatea concepţiei de mai sus. Căci aşa cum şi-a uitat limba, acest fost ziarist român, este ştiut de toată lumea, că şi-a uitat de mult şi respectul pe care-l datorează naţiei şi ţărei sale.

Incidentul de ieri dela Universitate

Pe urmele hotărârilor dela Iaşi — Prorectorul făgăduieşte reîntroducerea poliţiei pentru garantarea cursurilor

Un congres al delegaţilor tuturor Universităţilor, ţinut la Iaşi în împrejurările cunoscute, a hotărât ca studenţimea să rămână şi pe mai departe pasivă faţă de cursurile dela Universitate. Hotărârea aceasta priveşte nu numai cursurile ci şi lucrările, şi cum la Universitatea de aici a-acestea din urmă au reînceput interdicţia dela Iaşi a fost executată ieri, la facultatea de medicină, în împrejurări cari au alarmat din nou studenţimea evreească.

Iată cum au decurs lucrurile:

La secţia de anatomie a facultăţii de medicină din localitate s'au reînceput lucrările pentru complectarea acelora din semestrul trecut, rămase neisprăvite din cauza închiderii înainte de vreme a Universităţii. Lucrările s'au urmat câtva timp numai cu români. Ieri însă au venit la ele şi studenţii evrei, în majoritate covârşitoare faţă de români.

Faptul acesta nu aţâţa poate pe studenţii creştini aşa cum l a aţâţat, dacă nu se întâmpla încă ceva. Şi anume, cu toate că comunitatea izraelită a făgăduit pentru studenţii evrei cadavre evreeşti, iar rectoratul a garantat anul trecut acelaş lucru, studenţii evrei neavând ieri cadavre de ale lor, au disecat cadavre creştineşti.

Cauza incidentului de ieri a fost deci aceasta. Astfel, în timp ce disecau într'o sală aparte, Românii fiind în altă sală de disecţie, un grup de vre-o 20—25 studenţi din oraş au dat năvală în sală şi i-au pus pe fugă, în care timp au fost ciomăgiţi mai mulţi inşi. Fugărirea lor a continuat pe scările clinicilor şi pe străzile Mico şi Iorga.

In urma acestui incident o delegaţie a studenţilor evrei s'a prezintat dlui prorector dr Călugăreanu, care le făgăduit readucerea poliţiei la intrarea clinicilor şi neîngăduirea la cursuri şi lucrări decât a celor cu legitimaţie în regulă, aşa cum s'a făcut anul trecut

In urma celor întâmplate ieri, studenţii anului întâi dela medicină se vor întruni, hotărând să reamintească comunităţii izraelite şi rectoratului despre angajamentul luat anul trecut, de a furniza studenţilor evrei cadavre evreeşti şi a nu-i lăsa să disece cadavre creştine.

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
pentru editii Masson—Paris, la celelate editori de literatura şi de stiinta cei mai mare favor de schimb.
Catalog gratuit. 2744-1

JEAN KANNER
renumitul comic grotic din Bucuresti in fiecare seară debutează in programul
BARULUI CENTRAL.
Inceputul la orele 10 seara.
Preţul de intrare Lei 20.
Lloyd 1010 2222

Cum ne curăţim sângele şi ne întărim Trupul
Broşura interehantă şi instructivă care nu trebule să lipsească din nici o casă. Cereţi-o gratuit contra 1 leu ia mărci postale pentru porto. Adresaţi
FARMACIA VOREL din PIATRA-NEAMT.
2819-1

INSCRIPŢII

Cum îşi botează bolşevicii, copii?

„Moda de a da copiilor numele cele mai fantastice se răspândeşte tot mai mult sub regimul bolşevic în Rusia, fiind dată aversiunea de a se servi de numele sfinţilor.

Mulţi părinţi, scrie „Isvestia“, îşi botează copii cu numele râurilor sau oraşelor, ca Volga, Moscova, etc. Alţii întrebuinţează termeni politici; aşa, de pildă, sunt multe fetiţe cari se numesc „Federaţia“, „Comuna“, „Marsilieza“, fără a conta numele de un gust oriental ca „Floare de câmp“, „Soare Mic“, etc.

Culmea însă a atins-o un muncitor care, câştigând premiul unui împrumut în aur, a dat fiicei sale numele de „Obligaţiunea.“

Ziarul „Isvestia“, scrie numai despre numele fetelor.

Cam cum şi-o fi botezat însă muncitorul, care-a câştigat împrumutul în aur, băeţii? Desigur „Contractul“, sau pentru că era vorba de un împrumut „Mutuum“ sau pentru că era vorba de un premiu „Promissio populari“. Un alt tată care ar fi stipulat mai oneros, i-ar boteza: „Pactul Comisoriu“, „Garanţia“, „Poliţa“, ba chiar dacă noul născut şi-ar ivi pe lume capul în momente de derută: „Falimentul“.

— Falimentul tatei, dulce!

Preferăm numele râurilor. De exemplu: Volga. Nici nu se poate unul mai frumos. Şi ne închipuim pe dl Contractie Contractiof sau pe dl Conditio Rezolutorovici Tacitoff cântând cu acompaniament de balalaică la fereastra Volgei seara, pe lună:

Volga, Volga, dragă fată... zău, că n'ar fi lipsit de poezie!...

NOMOFYLAX

Stofe de lână pentru Rochii, Taeur, Mantou la mag. Missir din Cluj. 3038-2

Sacouri de lister si veste
Costume ce se pot spala
Pantaloni de tennis
La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431. 2653

La magazinul de pălării şi mode
Siegfried Weisz
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.
Au sosit
pălării de toamnă moda cea mai nouă.
Pânăce există stocul o pălărie tare „GYUKITS“ pentru bărbaţi costă . . . . . Lei 550
I-a Pălărie tare din păr de iepure . . . . . Lei 560
I-a Pălărie tare din lână Lei 235
Mare asortinent în albituri pentru bărbaţi! 2880 2880

Palma
Purtati exclusiv numai
tocuri şi talpă de cauciuc „Palma„
Extrema elasticitate şi trainicie are ca urmare un mers comod şi plăcut şi faceţi o economie cu ghetele.
Anunt Radió 2502-1

Esuarea propagandei maghiare in strainatate

Declaraţiile contelui Apponyi despre conferinţa interparlamentară din Copenhaga. — Un articol din presa americană asupra visului maghiar

Se ştie că în urma repetatelor insuccese diplomatice în privinţa dezarmării şi a chestiunei minorităţilor, Ungaria punea mare preţ pe rezoluţiile care avea să le ia conferinţa interparlamentară ce a avut loc de curând la Copenhaga, asupra acestor chestiuni. Deşi presa maghiară a trâmbiţat la început că s'au votat de către conferinţă rezoluţii favorabile Ungurilor, contele Apponyi primul delegat, într'o declaraţie recentă, se plânge de insuccesul Ungurilor atât în chestiunea dezarmării cât şi a minoritarilor.

„Afară de reprezentanţii Micei Înţelegeri, am avut o impresie defavorabilă şi din partea americanilor, cari au declarat că nu se vor ocupa cu chestiunile europene câtă vreme nu se va stabili o înţelegere cu privire la reparaţiuni“, a declarat contele Apponyi.

In afară de opunere formală a Americalor, de a discuta aceste chestiuni, înainte ca Ungaria să-şi fi respectat obligaţiunile prevăzute în tratate, e caracteristică şi abţinerea unui mare număr de state de a lua parte la consfătuiri.

Apponyi ar fi adăogat că va pleca în curând în America, unde va ţine o serie de conferinţe asupra situaţiei Europei şi asupra rolului Ungariei în Europa.

Speranţa maghiară de a căuta să convingă pe Americani de „dreptatea cauzei lor“ nu are nici o şansă căci Americanii, care au ignorat mult timp adevărata situaţie din Europa centrală, îşi dau acum seamă de adevăratele scopuri ale Uugariei.

E demn de relevat în această privinţă articolul pe care l'a publicat de curând Albert Putney, corespondentul din Budapesta al ziarelor „Star“ şi „Daily News“, în care se demască intenţiunea adevărată a Ungurilor de a provoca un nou războiu pentru recâştigarea provinciilor pierdute, arătându-se că Ungaria e cea mai periculoasă ladă de explozibile din Europa.

Explicând ura împotriva noastră şi pretenţiile nejustificate ale Ungurilor, Putney le atrage atenţia, că Statele Unite nu vor fi în nici un caz atrase într'o mişcare ce ar avea de scop să redea Ungariei provinciile pierdute.

O petiţie a pretenţiilor ungare în acest senz, pusă la dosar într'o seziune trecută a Congresului american, confirmă în totul afirmaţiile ziaristului american.

Călătoria contelui Apponyi în America pentru propaganda maghiară, nu se prezintă deci sub cele mai bune auspicii şi rezultatul ei va fi asemănător pentru Unguri, cu acel al conferinţei interparlament are din Copenhaga.

Plus, Biberet, Breitswang pentru Mantouri de Dame a sosit la magazinul Missir din Cluj. 3038-2

2747-4 **Toate automobilele** pot face economie de benzină şi cauciucuri cruţând şi maşina. Informaţiuni la:
Emil Blaga, Cluj.

Engros! En detail!
FRATII MARTONFFY
2025 **BLĂNARI** Lloyd 899.
Casa de mărfuri de blănărie. Adr. Telegr. Martonffypelz.
Cele mai noua modele de blănări avem permament în magazin. Rocuri de sport dela Lei 2—3000 in sus.
!
Exposiţie permanentă de blănării. Blane de toate felurile. Vânzare de blănărie lucrate engros şi en detail.
Cluj, Piata Unirii 20. Telefon 10-25.
Engros! En detail!

Precizările „Luptei“

De dragul consolidărei democrației ea apără pe Drul Lupu și e gata să sacrifice pe d-l Mișu Cantacuzino

Cu tot regretul presei dlor Fagure L. Honigmann, campania țărăniștilor împotriva partidului național nu mai e un secret pentru nimeni.

Nădejdea unei împăcări între partidul țărănesc și cel național e astăzi exclusă, mai ales în urma întrunirei țărănist dela Albalulia, când oratorii țărăniști și în special drul Lupu au adus grave acuzațiuni partidului național.

Pentru a lămuri această campanie, zice „Lupta“, pentru a căuta să domolească pe drul Lupu credem noi, numitul ziar sfătuește pe „inimosul democrat“ că va avea mult mai mult de câștigat în fața opiniei publice „cu cât va fi mai urât de liberali și cu cât va fi mai dârz față de ei“.

Și pentru a arăta că nu apără interesele partidului național, „Lupta“ nu pomenește nimic de atacul fără cruțare al drului Lupu la adresa acestui partid, ci caută să-i impute.

De ce caută atunci să protejeze pe doctorul Lupu, de ce nu pomenește nimic de atacurile „inimosului democrat“ împotriva partidului național, când D-sa a vorbit de „îmbogățirea regionaliștilor de rolul nefast al conducătorilor acestui partid“, ilustrându-l cu exemple concrete în discursul său dela Alba-Iulia.

De ce nu ia măcar apărarea partidului național?

Pentru ce atâta menajare a doctorului Lupu?

Pentru consolidarea democrației spune „Lupta“ și cât o dorește de mult aceasta o spune ea însăși, când alături de Stere, e gata să sacrifice și pe domnul Mișu Cantacuzino, prietenul lui Take Ionescu.

Admirabilă consecvență!

Îi așteptăm urmările, care desigur vor fi tot așa de rodnice ca și pe vremea când domnul Fagure sprijinea politica takistă, cu deosebirea că Rușii vor fi înlocuiți prin dl Blank.

TELEGRAME

Groaznica catastrofă din Japonia

Orașul Jokohama distrus de un violent cutremur. Peste 100.000 morți. Un oraș înghițit de mare. Starea de asediu în Japona.

Un violent cutremur a distrus alaltăeri complect marele oraș Jokohama din Japonia. Cutremurul s'a resimțit și la Tokio, dărâmând numeroase case și făcând câteva mii de victime. Numărul morților și dispăruților din Jokohama se cifrează la peste 100.000. Din cauza cutremurului, arsenalul din Tokio a exploadat omorând locuitorii întregului cartier, peste 100 mii oameni. Orașul Atame a fost complect distrus. S'a strâns până acum de sub dărâmături peste 700 morți. Orașul Ito a dispărut complect în valurile mării cu populație cu tot. Panica în întreaga Japonie este de nedescris. Din această cauză guvernul japonez a declarat starea de asediu în toată țara.

Londra. — Cutremurul din Japonia este ce mai grozavă catastrofa mondială. Marea foarte agitată a pătruns în orașe măturând totul. Incendiile iau proporții colosale mistuind cartiere întregi. Palatul imperial din Tokio a căzut pradă focului. Orice operă de salvare este imposibilă. Aproape toate orașele și satele regiunei Tokio și Osaca, cea mai bogata din Japonia au fost distruse.

Chestiunea medicilor dentiști

Dl ministru Mârzescu primind o delegație de medici dentiști a promis că va revizui lucrările comisiunilor pentru acordarea liberei practicei a dentiștilor fără titluri universitare.

Bilete de 1000 lei fâlșe

Banca Națională din Iași a descoperit o hârtie de una mie lei falșă strecurată într'un pachet de bancnote. Se crede că biletele de una mie lei falșe circulă în special numai în Basarabia.

Delegatiile Romanilor

expulzați din Iugoslavia și a grănicerilor din Caraș-Severin la M. Sa Regele

Timișoara, 2. — Svonul despre sosirea M. Sale Regelui în Capitala Banatului a stârnit o vie agitație printre intelectualii expulzați din Banatul robit. Ei au hotărât să trimeată cu acest prilej o delegație de 100 membri la M. Sa Regele, ca să ceară un sprijin eficace, atât în ceeace privește schimbarea actualei linii demarcționale, cât și în ceeace privește situația lor insuportabilă, creată de regimul dela Belgrad. Nădejdiile refugiaților, dată fiind relația de încuscriere între cele două dinastii, sunt foarte optimiste.

Cu aceaș ocazie, grănicerii dela Comunitatea de Avere din Caraș-Severin, vor înainta, printr,o delegație de 400 membrii, un memoriu M. Sale Regelui.

Mica publicitate

Caut post de bucătăreasă la o familie bună. Adresa Pipernea Floară Str. Vasilie Stroescu No. 12. Cluj.

Interpretul principal: OTIS SKINNER

în „Kismet“

Un colos de film, o poveste tragico-romantică, plină de misteriile Orientului după romanul lui Edvard Knoblauch, pus în scenă cu un lux și pompă ne mai pomenit.

VA RULA

Seria I. Cinema URANIA 4 si 5 Sept.
Cinema Universității 7, 8 si 9 Sept.

Seria II. Cinema URANIA 6, 7, 8 si 9 Sept.
Cinema Universității 10, 11 si 12 Sept.

Această măreață atracțiune de film își face turneul ei mondial impresionând adânc sufletele de pretutindeni. In rolurie principale frumoasa artista din povesti: ELYNOR FAIR.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 888 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Joi 6 Septembrie 1923

Infrățirea

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
ȘI
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 480 L
PE 1 AN . . . . . 360 L
PE 6 LUNI . . . . . 180 L
PE 3 LUNI . . . . . 90 L

BIBLIOTECA CENTRALĂ ACADEMIA SIBIIU

Onor. Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

CLUJ 6-SEP 1923

R CLUJ 5186

ȘCOLI LA GRANIȚE

Activitatea lăudabilă a D-lui C. Anghelescu, ministru de Instrucție

Printre marile probleme care agită relacerea și consolidarea României întregite, cea culturală a atras în mod deosebit atenția guvernului actual.

E cunoscută azi de oricine opera plină de roade a d-lui Dr. Anghelescu, ministrul de instrucție pe terenul școlii neînectată ce o depune, mai ales pentru ridicarea nivelului cultural al populației dela sate. Înțelegând chemarea vremurilor noui, țăranii au secundat cu brațele și banii proprii crearea de școli, unde copii lor să poată să se folosească de binefacerile învățăturei.

Exemplul bun l'au dat întâiu țăranii din vechiul regat, el s'a răspândit din județ în județ și nu ne îndoim că el va avea răsunet și în celelalte provincii ale întregei Românii.

Căci mai mult decât în țara veche, aici în Ardeal, în Bucovina și Basarabia, nevoia școlii, mai cu seamă la sate e foarte mult simțită. Ea cere o rezolvire cât se poate de grabnică și pentru stăvilirea propagandei ce o fac minoritățile, care au moștenite din timpul vechei stăpâniri dușmane, școli bine organizate și cadrate cu personalul didactic necesar.

Și cum cultura reprezintă pavăza de apărare a unui stat în timp de pace împotriva dușmanilor săi cât și afirmarea naționalității și puterei lui de creație, e necesar că ea să fie cât mai răspândită acolo unde elementul nostru se află în inferioritate, față de minorități. Condiții de ordin politic au făcut ca tratatul de pace, neglijând uneori considerații de ordin geografic și economic să rezerve această soartă tocmai ținuturilor dela granită, depărtându-le prea mult de orașe, centre de influență care urmau să devie focar ale culturei românești. Cunoscând această precară stare du lucruri, d-l Ministru al școlilor a și început să ia măsuri pentru răspândirea învățăturii românești și clădirea localurilor de școli, mai întâiu la granița de Răsărit și Miază-Noapte a Ardealului, unde nevoia școlii la sate e cel mai mult simțită.

In recenta călătorie făcută în Maramureș, Domnia Sa sa convins că din cauza numărului insuficient al școlilor mulți copii de români rămân fără învățătură sau sunt silți să se înscrie la școlile minoritare.

Spre a remedia răul Dl Ministru a hotărât să concentreze atât în Maramureș, cât și în județele Bihor și Satu Mare unde există o situație analoagă, pe toți revizorii și sub revizorii, cari sub direcția inspectorilor școlari să înceapă imediat activitatea clădirei de noui localuri de școli, ca și în vechiul regat.

Pe lângă școlile primare, Domnia Sa a dispus crearea de școli de meserii și școli profesionale de fete în toate centrele importante românești din aceste județe.

La Sighetul Marmației, dl dr Anghelescu a hotărât să mărească internatul liceului de fete și de băieți, pentru a veni în ajutorul populației nevoiașe; la Baia Mare se va repara liceul vechiu și se va mări cel nou, iar la Șomcuta Mare va începe să funcționeze chiar din această toamnă un gimnaziu.

Bineînțeles că la toate aceste școli noui, trebuiește și personalul didactic necesar care să le încadreze.

Mai multe sute de învățători din cei mai destoinici vor fi trimiși în acest scop din vechiul regat. Pe lângă aceasta dl ministru al școalelor speră că apelul făcut încă din anul trecut, la toți acei cari ar putea ocupa cu folos un post în învățământ, nu va rămânea fără răsunet.

Toți învățătorii și profesorii cari vor urma îndemnul ministrului Școalelor, prin îndeplinirea datoriei de luminători ai poporului consolida opera războiului de reîntregire a țării și munca lor aici la graniță, un adevărat apostolat, se va bucura de recunoștința generațiilor viitoare.

Programul partidului maghiar

Arătăm în altă parte a ziarului, că partidul maghiar de la noi a cărui acțiune subversivă de totdeauna este cunoscută tuturora, a început să se reorganizeze, căutând noui membri și adoptând în mod oficial o politică de duplicitate.

Pentrucă este vorbă numai de această schimbare oficială de tactică și nu și despre schimbarea programului partidului, trebue să cerem noi această schimbare. Programul actual al partidului maghiar conține printre altele un punct, prevăzând eludarea justiției românești și judecarea ungurilor exclusiv de către juriurile de arbitraj.

Ori, din relațiunile șefului contenciosului Statului din Ardeal, am văzut că deși legea nu admite aceste juriuri decât din caz în caz, partidul maghiar și Asociația națională evreească au deja asemenea tribunale oculte (cazul Lloydului din Timișoara) și că acestea au atras în sfera lor și pricinile românilor.

Atragem asupra acestui punct atențiunea dlui ministru de justiție, care, dupăcât suntem informați, va fi sesizat despre aceasta și de către tribunalul Cluj și de președintele Contenciosului Statului.

Între Franța și România

Cum se răspunde în Franța celor ce ne ponegresc

În timp ce falși prieteni sau dușmani binecunoscuți nu pierd nici un prilej de a ne injura, sunt destui oameni în streinătate cari știu să ne apropieze și țara și oamenii, și rolul nostru politic și forța noastră economică.

Necesitatea legăturilor noastre cu Franța nu este în închipuirea câtorva sentimentali. În Franța mai mult decât ori unde, noi ni-am găsit totdeauna un cald azil de prietenie sinceră și desinteresată. Nu e de mirare deci, acum când negustorii de cuie și oale cehoslovace se cred chemați să ne conteste civilizația și romanitatea; când presupuși prieteni englezi se grăbesc să vadă la noi lucruri cari nu sunt, când oameni de afaceri, lacomi după bogățiile noastre, ne batjocoresc pentru că n'au ajuns la ele, și când agenții propagandei maghiare nu încetează de a răspândi cele mai fantastice svonuri despre „barbaria" noastră, nu e de mirare, zic, că se ridică din Franța glasuri cari să arate regretul că oamenii politici deacolo n'au dat destulă atenție României.

Astfel, după atâția alții, cunoscutul publicist francez dl Emil Buré, pledează în „l'Éclair" pentru aceeași temă, într'un recent articol. D-sa relevă forța noastră politică și economică, și arată că, dacă guvernele franceze ar fi văzut la timp mai clar interesele Franței, rolul de arbitru pe care această țară era chiemată să-l joace în Europa centrală, și-ar fi găsit un larg și eficace sprijin în România.

Prietenia României era câștigată de mult. Rolul conducătorilor Franței era să o caute și să o validiteze politicește. Dacă nu s'a făcut atunci când se discuta tratatul de pace, vina nu e nici a dlui Louis Marin nici a dlui Engerand, cari au încercat-o înzădar. Dar nici astăzi nu e prea târziu. Între Franța și România trebuie să se realizeze aceea apropiere politică pe care au dorit-o inimele și dintr'o parte și din alta. Din această alianță Franța n'are decât de câștigat pentru întărirea autorității sale în sud-estul european.

Articolul dlui Emil Buré trebue privit ca un prim început spre o realizare practică. În acelaș timp el este un răspuns precis, sdrobitor, tuturor încercărilor dușmanilor noștri, de a ne prezenta streinătății altfel de cum suntem.

Cât costă amestecul Ungariei in Statele succesoare

Ungaria se lipsește de primele necesități pentru a întreține viu iredentismul de peste hotare — Analfabetismul din Ungaria și așa zisa superioritate culturală maghiară dela noi

Secătuirea bugetului Ungariei prin tot felul de acte de iredentism, prin propaganda iredentistă și prin finanțarea unei armate și unei poliții puternice, contrar stipulațiunilor tratatului de pace, ni a mai prilejuit de multeori până acum unele constatări. Cele la care ne oprim acum privesc tot chestiunea de mai sus, pe care o vedem repercutându-se dezastruos asupra bunei stări a țării invecinate.

Este vorbă despre aceasta, că în timp ce guvernul maghiar cheltuește sume înspăimântătoare pentrn inițiative revanșarde ca acele de mai sus, în interiorul țării domnește o cumplită sărăcie cauzată de aceasiă dărnicie a guvernului maghiar în favoarea actelor iredentiste. Astfel telegramele cari vin dela Budapesta ne anunță zilnic o criză financiară și economică fără pereche în Ungaria, de care vinovat este singur guvernul maghiar.

Nu este rostul nostru, să deplângem această situație din ce în ce mai rea. Fiecare doarme își așterne, și este treaba Ungariei, dacă va ajunge zile bunăoară ca ale Germaniei.

Este însă ceva, în legătură cu acestea, ce nu ne poate scăpa și nu trebue să ne scape, pentrucă este vorbă de o chestiune a minorității maghiare dela noi în legătură cu statul român. Astfel, datorită unor împrejurări cari se reduc la acea pomenită mărinimie maghiară față de agenții iredentismului, școlile maghiare dela noi, presa maghiară societățile economice de tot felul, șcl., au ajuns să se poată lua la întrecere cu noi, să ne lase în urmă, și de acolo de unde sunt, să ne sfideze, lăudându-ni-se cu o problematică superioritate culturală ungurească și făcând ca „Ellenzék" de Vineri, afirmațiuni ca aceasta, că statul român — pentrucă nu poate ținea pas cu școlile ungurești — le închide pe acestea spre a ajunge la o echivalență.

Cinismul acesta nu ne-ar preocupa în acest loc, decât întru atât, încât constitue cea mai bună dovadă ce trebuie arătată străinătății relativ la „opresiunea" românească. Dar, adus în legătură cu cele mai sus spuse privitor la pasivele bugetului Ungariei, putem trage o concluzie care se impune numai decât.

Astfel, pe când datorită pomenitei mărinimii iredentiste ungurești minoritatea maghiară are la noi situația arătată mai sus de către ziarul „Ellenzek", tot atunci iată care este situația Ungariei:

O telegramă din Budapesta a lui „Prager Presse" ne spune, că în ultima ședință a Adunării Naționale dela Budapesta s'a adus în discuție instrucțiunea publică maghiară și s'a făcut constatarea că Ungaria are 1.115.600 de analfabeți mai bătrâni de 7 ani. Opoziția care a citat această cifră, a cerut guvernului măsuri și a mai cerut să se facă răspunzător guvernul prin lege, dacă în decurs de șase ani nu va înfrânge acest analfabetism.

Cifra de mai sus este destul de serioasă, pentruca guvernul maghiar să se simtă îndatorat a cheltui mai mult pentru analfabeții săi decât pentru cultura iredentistă a ungurilor din succesoare.

Totuș, acelaș guvern — tot din cauza cheltuelilor pomenite — se vede nevoit să suspende pe ziua de 1 Septemvrie patru licee din Budapesta, cu toate că afluența de repatriați dela Budapesta i-ar impune să mai construească altele nouă.

Iată unde a dus politica revanșardă.

Odată cu acesteă, Adunarea Națională a mai luat în discuție ceva tot atât de semnificativ: reducerea a 25 de mii de funcționari publici. Ne prindem însă, că nici un funcționar dintre ofițerii din serviciile publice civile în cari nu fac decât propagandă și instrucție militară, nu va fi clintit din loc. Acești ofițeri din serviciile civile ale statului, unde au fost încadrați pentru eludarea paragrafului din tratatul de pace privitor la armată, apoi poliția militară și toți agenții iredentiști din slujba statului, vor rămânea și de aci încolo trecuți în bugetul statului. Tot atunci analfabetismul va lua proporții, se vor închide încă câteva școli, numai pentru ca școlile, presa și toate manifestațiunile unguresti din statele succesoare să continue a prospera și mai mult față de instituțiunile respectivelor state.

De aceea, când „Ellenzék" sau nu știu care alt ziar maghiar ne va mai vorbi despre problematica superioritate culturală ungurească, să le amintim totdeauna de cele de mai sus și s'o amintim aceasta și streinătății.

Liceul premontratens din Oradea rămâne închis

Consilierul cultural al Orăzii înapoiat zilele acestea dela București, a făcut declarația, că guvernul român nu va redeschide în nici un caz liceul premontratens, în sarcina căruia s'au descoperit noui acte de iredentism în afară de cele de astăprimăvară arătate de ziarul nostru.

INFORMATII

— **Întrevederea dlui Ion I. C. Brătianu cu dl Masarik. Azi, dl prim-ministru Ion I. C. Brătianu a părăsit staţiunea Karlsbad spre a se întâlni cu preşedintele Cehoslovaciei dl Masarik.**

Primul-ministru va remite preşedintelui republicei vecine o mare decoraţie pe care M. Sa Regele Ferdinand i-a conferit-o.

Dl Ion I. C. Brătianu se va înapoia în ţară la 12 Septemvrie.

— **Rezultatul olimpiadei cercetăşeşti.** La 31 până la 2 Septemvrie au decurs jocurile olimpice ale cercetaşilor din ţară în regiunea pitorească dela Sinaia.

Rezultatul a fost:

I. premiu, cohorta „Păstorul Bucur", Bucureşti.

II-lea premiu, cohorta „Vulturul", Şiclău.

III-lea premiu, cohorta „Tulghea" din Tulgheş.

Concursul a decurs sub ochii M. S. Regelui şi A. S. Principele Carol care cu o deosebită însufleţire a petrecut între oamenii zilei de mâine.

Stofe de lână pentru Rochii, Taeur, Mantou la Mag. *Missir* din Cluj. 3038-2

— **Inspecţiile dlui ministru al finanţelor.** Dl Vintilă Brătianu, ministrul finanţelor, a plecat din nou să inspecteze unele judeţe ale ţării.

In cursul săptămânei acesteia dl ministru al finanţelor va vizita uzinele Reşiţei şi minele Petroşani, întovărăşit fiind de către dl V. Sassu, ministrul industriei şi Tancred Constantinescu, directorul general al căilor ferate.

— **Boala d-lui Octavian Goga.** *Plecând dela Karlsbad puţin răcit, d-l Octavian Goga s'a reîntors în ţară grav bolnav. Răceala complicată din cauza oboselii călătoriei se crede că i-a provocat un început de pneumonie, aşa că d-l Goga a trebuit să se oprească la Ciucea, în loc a mcrge la Bucureşti, dupăcum era vorba.*

D. prof. Dr. Haţegan a plecat la Ciucea, fiind grabnic chemat la căpătâiul bolnavului.

Dorim marelui poet şi distinsului om politic o cât mai grabnică însănătoşire.

Pluş, Biberet, Breitswanz pentru Mantouri de Dame a sosit la Mag. *Missir* din Cluj. 3038-2

— Direcţiunea Generală a C. F. R. a acordat o reducere de 50% (cinci zeci la sută) pentru toţi călătorii cari vor veni din provincie în Capitală în zilele de Duminică, Luni şi Marţi 9, 10 şi 11 Septembrie şi pentru Duminică 16 Septembrie.

Aceşti călători nu se vor putea înapoia decât vizând biletele la Parcul Carol, la expoziţia şi serbările organizate de „Asociaţia Presei".

— **Salariile învăţătorilor.** *Unele ziare au publicat chiar cu precizări de cifre, nouile sporuri acordate membrilor învăţământului primar. Suntem autorizaţi a desminţi aceste cifre cari nu corespund realităţei, şi a afirma că informaţiile acestor ziare nu au nici un caracter oficial. Ele sunt date intenţional pentru a întreţine nemulţumiri în sânul corpului învăţătoresc, cu gândul ca cei ce le provoacă să tragă foloase meschine politice, cu jertfa intereselor culturale ale ţărei.*

Lei *567* Bluze de mătase (Gemper) toate colorile la Mag. *Missir* din Cluj 3038-2

— **Inscrieri la şcoala primară evangelică, germană precum şi la clasa V-a** a acestei şcoli să fac în localul şcoalei (str. Berde Mozes) zilnic dela 10—12 a. m. şi 3—5 d. m. 3048

Reîntorcându-mă de la băi am reluat consultaţiile dentistice în Piaţa Unirii No. 25 şi efeptuez orice lucrare dentistică şi în rate lunare.

DEAK dentist.

Lei *249* metru Marocain mătase în 30 colori la Mag. *Missir* din Cluj. 3038-2

— **Adunarea comitetului foştilor gardişti naţionali.** Comitetul de organizare a societăţii de tir şi sport a foştilor gardiştii naţionali din 1918—19, ţine şedinţă în fiecare Joi seara la orele şase, în sala festivă a băncii „Economul" din Calea Regele Ferdinand 26, vis-avis de poşta centrală.

Comitetul este compus până acum din 200 de ofiţeri activi şi de rezervă din fostele gărzi naţionale şi nouile adeziuni curg mereu. Şedinţele săptămânale ale comitetului au menirea de a pregăti congresul, care se va ţinea la Cluj la 28 Octomvrie, data înfiinţării celei dintâi gărzi naţionale.

Lei *38* metru Sifon prima la Mag. *Missir* din Cluj. 2038-2

— **Societatea de football a foştilor gardişti naţionali.** Comitetul de organizare a foştilor gardişti naţionali de subpreşidenţia dlui dr Amos Frâncu, decanul baroului din Cluj, comandantul legiunii din Ardeal din 1918, a luat iniţiativa înfiinţării unei societăţi de football a gardiştilor naţionali în cadrele Societăţii de tir şi sport a aceloraşi. Ceice doresc a se înscrie în această societate de football, se va adresa biroului prezidenţial din Calea Victoriei 44.

De închiriat

o cameră mobilată pentru 3 tineri, eventual cu vipt cu tot. — A se adresa la Farkas Hersch, frizer, Calea Victoriei Nr. 103.

— **Sfinţirea capelei ortodoxe din Aiud.** Dumineca trecută în 2 Septemvrie s'a săvârşit sfinţirea capelei ortodoxe române din Aiud. Actul sfinţirii l-a săvârşit P. S. Sa episcopul Nicolae al Clujului asistat de doi asesori din Cluj şi opt preoţi ai tractului Aiud. Răspunsurile liturgice le-a executat corul episcopiei din Cluj sub conducerea dlui Vasile Petraşcu. La această festivitate au asistat representanţii tuturor instituţiunilor orăşăneşti şi judeţene în frunte cu prefectul dr. C. Velican, iar biserica gr. catolică cu protopopul d. Bucur. La recepţiile ţinute în sala judeţului s'au presentat toate corporaţiile oficioase şi toate bisericile. A urmat apoi un banchet la care s'au rostit cuvântări frumoase inspirate de dorinţa tuturora de a se realiza cu un ceas mai curând deplina armonie între toţi locuitorii patriei.

A fost o serbare neobicinuit de înălţătoare.

Lei *145* metru Seviot lână toate colorile la Mag. *Missir* din Cluj. 3038-2

In jurul reaparitei revistei „Drogueria"

O lamurire pentru cei interesati.

(*Din partea dlui I. Ştiopu, primim spre publicare următoarele:*)

Revista de specialitate *„Drogueria"* „organ bilunar droguo-chimico-farmaceutic, proprietatea Dlui I. Ştiopu, dată unui comitet de conducere conform contractului incheist şi care contract nu s'a executat după programul de apariţie, a încetat din cauzele cunoscute de membrii activi trecând toate drepturile asupra propietarului. Astfel că orice comentariu în această direcţie este de prisos, avându-se învedere hotărârea judecătoriei de ocol No. 1463 care poate da la rigoare toate informaţile necesare.

Cât despre Domnii, abonaţi le ofer toate garanţiile morale că deacum revista va apare în condiţiunile cele mai bune, având în vedere procesul verbal No. 14 al colaboratorilor de specialitate cari au hotărât înlăturarea fostului comitet şi apariţia revistei.

Cum ne vindecăm de Reumatism şi Gută

Broşură interesanţa şi instructivă. Se trimete gratuit contra marci postale de 1 leu, pentru porto adresati

Farmacia Vorel,

2819-2 Piatra-Neamţ.

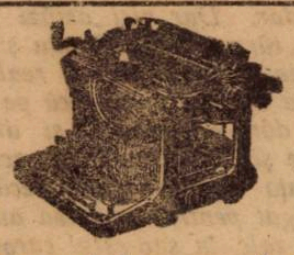

2744-2

Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria

LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.

Azilul de copii Cluj, caută, 4 infirmiere

pentru angajare imediată salar

700 L. 3053

lunar. Vor fi preferite cele cu şcoală sau practică de serviciu infantil. Direcţiunea azilului.

De vanzare un motor electric de 60 H. P.

cu concesia la curentul electric al oraşului. Informaţii la

FERARIA CLUJ,

3043 *Calea Victoriei 29.*

Industria Laptelui

DIN BANAT S. P. A.

TIMIŞOARA

Fabrica Str. 3 August 24.

2944

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Doamnelor şi mireselo !

Cumparati sau comandati-va!

Lingerie, trusouri femeeşti, pânzeturi feţe de masă şi lingerie pentru pat, specialităţi de batiste, etc, fabricaţii proprii şi specialităţi din străinătate.

SÁMUEL & Co.

Str. Memorandului Nr. 9

2949

An sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode.

Cluj, & & &

3054 *Piaţa Uniri No. 12.*

CIORAPII Lloyd 1473 1647

Fraţilor SANDOR

sunt de cea mai bună calitate Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

BEREA NUTRITOARE

Rador 172 2248

DIN MALŢ DUBLU

GLORIA

Fabricatie speciala a

Fabricei de bere din Turda

precum gustoasă şi renumită bere deschisa

CORONA

se găseşte in calitate neintrecută pretutindeni.

Fabrica de bere: TURDA. Telefon No. 5.

Depozit principal: CLUJ, Calea Dorobantilor Nr. 11. Telefon 394.

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.

Lloyd 1839 2561

Maşina cea mai universală, folosibil la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99. TELEFON 999. (2725-2)

Reorganizarea partidului maghiar

Iniţiativa din Timişoara — Programul partidului rămâne acelaş de până acum, se va continua însă organizarea şi se va schimba tactica — Rolul Timişorii în politica maghiară din România

O informaţiune a lui „Erdélyi Hirlap“ din Arad ne încunoştiinţează, că partidul maghiar dela noi trece acum printr'o nouă reorganizare, punându-se în cursul acestei luni bazele unui partid, în viaţa căruia Timişoara va juca un loc de frunte.

Ştirea aceasta, dată de senatorul Dr. Bela Fülöp, preşedintele partidului maghiar, este de o importanţă pe care nu o putem trece cu vederea după ce cunoaştem rolul din timpul din urmă al Timişorii în politica maghiară dela noi. De aceea îi consacrăm o menţiune specială, pentrucă această reorganizare a partidului horthyst dela noi înseamnă din partea lui o atitudine mult mai practică faţă de politica românească şi totodata adoptarea cunoscutei politici a minorităţii săseşti şi şvăbeşti.

Programul partidului maghiar

Senatorul Fülöp ne informează, că programul partidului nu va fi modificat. Se va schimba numai tactica de luptă şi se va da în această luptă un loc important Timişorii.

Faptul acesta trebue să'l sesizem numai decât, pentrucă rolul de până acum al Timişorii în politica maghiară dela noi ne îndreptăţeşte să deducem de pe acum, în ce va consta schimbarea aceasta de tactică.

Rolul Timişorii

Vom sublinia întâi de toate faptul, că în timp ce Clujul însemna pentru partidul maghiar centrul agitaţiei anti-româneşti. Timişoara înseamnă centrul unei politici oportuniste.

Astfel, câtă vreme partidul maghiar de aici nu putea obţinea postulatele anti-româneşti pentru cari luptă, fiind mereu sub controlul îndeosebi al ziarului nostru, în acelaş timp partidul maghiar din Timişoara, prin „Asociaţia cetăţenească“ a sa, a putut să stoarcă statului român o mulţime de privilegii. Printre altele, acest partid local a putut să organizeze în Timişoara acel tribunal ocult, de care am vorbit în numărul nostru de Sâmbătă.

Observând deci centrul din Cluj, ce rol însemnat joacă Timişoara în acţiunea subversivă maghiară, chestiunile dela centru, cari trebuiau rezolvate de statul român în favorul minorităţii maghiare, au început să ia de câtăva vreme drumul Timişorii.

S'a putut face astfel cea mai autenttcă politică de duplicitate: în Ardeal politica iredentismului, iar la Timişoara aceea a oportunismului. Cititorii lui „Temesvári Hirlap“ şi ai celorlalte publicaţiuni ungureşti, au putut face această comparaţie faţă de tonul ziarelor maghiare ardelene.

Înţelegem deci, ce înseamnă reorganizarea aceasta a partidului maghiar.

Vom mai aminti aci, că ea mai are de scop întărirea ungurilor în Banat şi menţinerea în Banat a chestiunii ungureşti, care, după cum bine a arătat un publicist bănăţean, ar înceta de a mai exista odată cu încetarea ziarelor maghiare şi a organizaţiunilor ungureşti, în frunte cu „Asociaţia cetăţenească“.

CURIERUL SPECTACOLELOR (TEATRUL MAGHIAR)

Miercuri: „Fata de ţigan“. Premieră. Abonament de premieră No. 1. Pentru debutul d-şoarei Gizi Marsi şi a d-lui Mihail Földes. Preţuri de premieră. Seria 19.

Joi: „Fata de ţigan“ a 2-oră. Preţuri obişnuite. Abonament de zi No. 2 B. Seria 20.

Vineri: „Tosca“. Ca oaspeţi Anna Medek şi Székelyhidi. Preţuri ridicate. Abonament de premieră, repriz şi opera No. 2. Cu uşile închise. Seria 21.

Sâmbătă: Orele 9 a. m. „Concertul alor 22 coruri“. Preţuri ridicate. Seria 22.

Sâmbătă, matineu: „Continuarea concertului“. Bilete cu seria 22 sunt valabile.

Sâmbătă seara: „Bajader“. Kolbay, Tolnay, Neményi, Berki. Abonament şters. Preţuri de premieră. Seria 23.

Duminecă, orele 11 a. m. „Concertul iubilar al corului Uniunei Meseriaşilor din Cluj“. Preţuri de premieră. Seria 24.

Duminecă, matineu: Continuarea Concertului. Preţuri obişnuite. Seria 25.

Duminecă seara, orele 8 şi jum.: Continuarea Concertului cu concursul celor mai celebrii artişti din ţară. Preţuri ridicate. Seria 26.

Pentru copii mici şi sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e

PRAFUL HÖFER 2906-1

şi CREMA HÖFER, PENTRU COPII.

Descălicătoarea ţărănistă

Intre vorbă şi faptă. Demagogismul d-rului Lupu

Ocupându-se cu efectele întrunirei ţărăniste dela Alba-Iulia, ziarul d-rului Lupu scrie:

„Partidul ţărănesc a trecut munţii, ducând cu el cuvântul de propăşire, de linişte şi de libertate, al democraţiei româneşti şi a descălicat în oraşul unde odinioară Mihai Viteazul a pus primul stâlp al drepturilor noastre şi unde, apoi rând pe rând poporul român a decretat acum 5 ani unirea, şi a sărbătorit, în ciuda unei grele situaţii politice, create de actualul regim, în coronarea primului rege al tuturor Românilor“.

Frumoasă descălicătoare! Câte cuvinte în rândurile reproduse mai sus, tot atâtea neadevăruri. Cum a adus partidul ţărănist „cuvântul de propăşire, de linişte şi de libertate“ în Ardeal e destul să ne reamintim limbajul vorbitorilor ţărănişti dela Bistriţa, dela Năsăud, dela Borgoprud şi aiurea. „Propăşirea“ ţărănistă este batjocură, „libertatea“ este minciună şi „liniştea“ este aţâţare la ură şi nesupunere.

In ceeace priveşte adunarea dela Alba-Iulia, e destul să ne amintim discursul d-lui Dr. Lupu, plin de colomnii şi necuviinţe la adresa unor oameni din afară de politică, pentru a ne da seamă de ce poate să însemne descălicătoarea ţărănistă în Ardeal.

JEAN KANNER

renumitul comic grotic din Bucuresti in fiecare seară debutează in programul

BARULUI CENTRAL.

Inceputul la orele 10 seara. Preţul de intrare Lei 20.

Lloyd 1010 2222

Au sosit rocurile de dame de model si blane

in sortiment foarte mare pentru toamna şi iarna după cea mai noaua mode de

Paris Lloyd 1976

Berlin şi 2032 **Wiena**

la casa de mode de dame şi de domni

Diamanstein si Moskovics

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 25. (Vis a vis de posta principala.)

Cel mai favorabil izvor de procurare de

Seal si biberette blana de peluche

şi specialităţi de rocuri blănărie.

CAUT

două camere nemobilate, bucătărie şi bae. Eventual o cameră mobilată, bucătărie sau bae. A se adresa la redacţia ziarului „Infrăţirea“ între 8—12 a. m.

No. 221—1923. **Pivniţa Statului Cluj.**

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţa celor interesaţi că în ziua de Sâmbătă 15 Septemvrie 1923, ora 12 din zi, se va ţine în localul Ministerului Agriculturii şi Domeniilor, Direcţia Viticulturii în Bucureşti, precum şi în cancelaria al Pivniţei Statului din Cluj, judeţul Cojocna, licitaţie publică pentru vânzarea următoarelor cantităţi de vin şi anume:

vin recolta 1919=10147 litri
„ „ 1921=17330 „

Condiţiile de licitaţie şi caetul de sarcini se găsesc la Pivniţa Statului Cluj.

3052 **Şeful Pivniţei.**

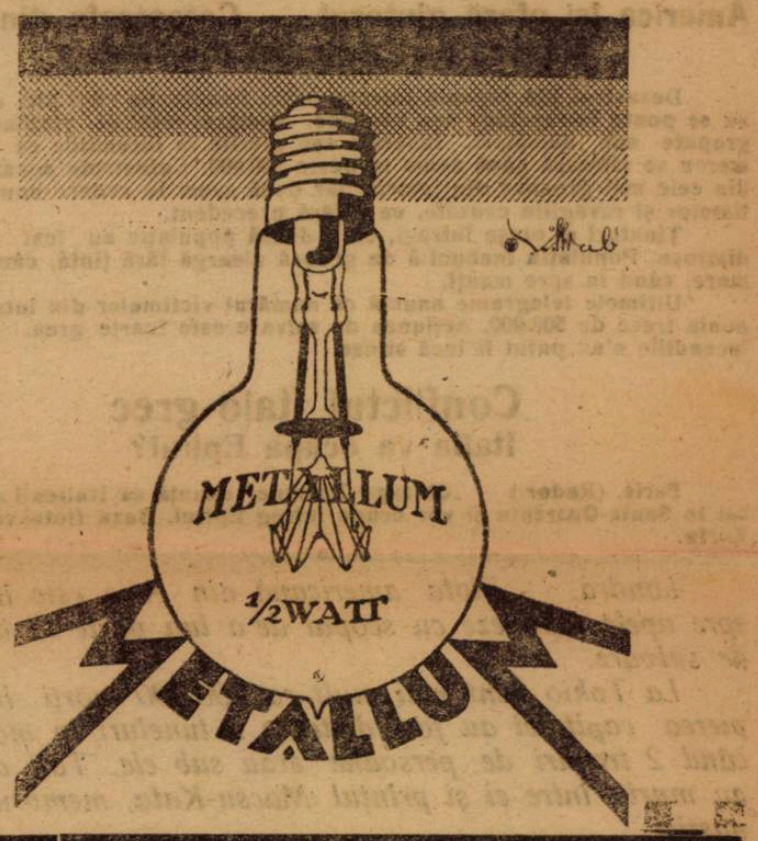

AVIZ.

Liceul de fete „Domniţa Ileana“ din Sighetul Marmaţiei comunică cu cei interesaţi, că în internatul de pe lângă acest liceu sunt vacante pentru anul şcolar 1923/24:

a) 40 burse de câte 8 lei la zi,

b) 30 burse de câte 10.000 lei anual (5000 pentru întreţinere, 5000 pentru instalarea elevei în internat.

Bursele de sub b), se vor acordă elevelor interne, fiice de funcţionari săraci ai statului ori de ţărani săraci.

Aceste burse se vor distribui pe bază de concurs (Examen din materiile principale din clasa în care petiţionara a urmat în anul şcolar trecut). Acest examen de concurs se va ţine în ziua de 18 Septemvrie, ora 9 a. m. în edificiul liceului (Sighet, piaţa Unirii 22).

Cererile pentru burse complect adjustate şi adresate către On. Minister al Instrucţiunii din Bucureşti se vor înainta la subsemnata Direcţiune până în 15 Septemvrie 1923.

Prospect conţinând condiţiunile de primire în internat se espediază la cerere.

Taxa de întreţinere în internat: 5000 lei, × 50 lei taxă de instalare.

Liceul va funcţiona în anul şcolar 1923/24 cu 7 clase.

Direcţiunea liceului de fete „Domniţa Ileana“, Sighetul Marmaţiei.

3049 Director: **Cornel I. Sânjoanu.**

Puteţi cumpăra pe preţurile cele mai reduse totfelul de blănuri la Blanăria JANKY LAJOS Cluj, Strada Universităţii 1.

Lloyd 873 2126

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş MĂRUNŢIŞURII GALANTERII ŞI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

TELEGRAME

Capitularea Germaniei

Germania primeşte orice condiţii, oricât de grele în schimbul eliberăii Ruhr-ului. Senzaţionalul discurs al cancelarului Stresemann.

Berlin. — Cancelarul Stresemann a ţinut un discurs la Stutgart în prezenţa guvernului din Würtemberg. Stresemann a declarat că politica externă a Germaniei urmăreşte recăpătarea suveranităţii Ruhrului- De aceia Germania e dispusă să primească cele mai grave obligaţii oferind garanţii productive dacă intenţiile Franţei sunt desbrăcate de natură politică. Germania îşi menţine propunerile anterioare relativ la concesionarea căilor ferate şi alte garanţii economice echivalente valoarei teritoriilor ocupate. Guvernul va fi recunoscător oricărei acţiuni pentru uşurarea negocierilor pacifice.

Presa franceză şi discursul cancelarului.

Paris. — Presa franceză comentează favorabil discursul cancelarului. E remarcabil că cancelarul a atins prima oară chestiunea Ruhr şi rezistenţa pasivă, arătând că Germania este decisă la orice pentru recăpătarea suveranităţei.

Catastrofa din Japonia

Ţinuturi întregi distruse. — Peste 500.000 morţi. — America îşi oferă ajutorul. — Catastrofa din Japonia cea mai grozavă din istorie

Dezastrul din Japonia întrece orice imaginaţie căci nici o salvare nu se poate întreprinde sau concepe. Numărul total al victimelor, îngropate sub dâmături, înnecate sau pierite în incendiile ce se întind mereu se cifrează până acum la peste 500.000. Catastrofa aceasta e una din cele mai grozave din istorie, iar dacă avem în vedere numărul victimelor şi ravagiile cauzate, ea e fără precedent.

Ţinuturi şi oraşe întregi, cu o densă populaţie au fost complect distruse. Populaţia înebunită de groază aleargă fără ţintă, când în spre mare, când în spre munţi.

Ultimele telegrame anunţă că numărul victimelor din întreagă Japonia trece de 500.000. Acţiunea de salvare este foarte grea. La Tokio incendiile n'au putut fi încă stinse.

Conflictul italo-grec

Italia va ocupa Epirul?

Paris. (Rador.) — „Chicago Tribune" anunţă că italienii au debarcat la Santa-Quaranta şi vor ocupa întreg Epirul. Baza flotei va fi insula Korfu.

*

Londra. — Flota americană din Asia este în drum spre apele japoneze cu scopul de a lua parte la lucrările de salvare.

La Tokio sunt mai mult ca 200.000 morţi. In apropierea capitalei au fost distruse 2 tuneluri în momentul când 2 trenuri de persoane erau sub ele. Toţi călătorii au murit, între ei şi prinţul Macsu-Kata, membru al dinastiei.

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul

FRAŢII JOANOVICS,
CLUJ 2782

se face măriri de fotografii, retuşări.

Cel mai bun medicament pentru o faţă unsuroasă e veritabilul
Kaiser-Borax

Impotriva pistruilor nu este decât un leac:
Kaiser-Borax
alui Mack.

Nici o femee nu se poate lipsi de
Kaiser-Borax
alui Mack, cu cutia roşie originală. 2474-2

Moara Mare Timisoreana
Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă 2910

TIMIŞOARA

Mica publicitate

De vânzare 10—15 iugere pământ (rât) de cultivat având în apropiere apă de udat, precum şi lemne de stejar cu o grosime de 22—24 cm. şi mobile antice. Strada Regală 27.

De vânzare

O vilă mică parchetată, odaie de baie, telefon grădină cu două sute pomi în apropierea străzii General Grigorescu (Racozy-ut) cu preţ favorabil. Informaţiuni Banca Chrissoveloni str. Memorandului 8.

Cassa de Păstrare şi Banca de Credit din Cluj S. A.

Cluj, Piaţa Unirii No. 7.,
recomandă secţia sa de Safe Deposit, instalată după sistemul cel mai modern, a cărei dulape pancerate dau deplină siguranţă încontra focului şi spargerei şi în a căror casete se pot aşeze efecte, documente, preţioase şi alte obiecte de valoare. Aceste casete de Safe se pot închiria după mărime pe lângă costul trimestrial dela 90 lei in sus. 2931

Telefon 493 Telefon 493

Maşini de scris

Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica

Mare atelier pentru reparat maşini de scris

Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

MOBILE

în cea mai bună calitate şi cel mai eftin se pot procura la

Fabrica de mobile VICTORIA, ARAD.

Depozit: Str. Horia, Palatul Neuman. Primim executări la comanda. 4045

SACI MUSAMALE

Cumparare :: Vânzare

Institut de imprumut.

Atelier de reparatie.

2186

IZSÓ ALBALA

Timisoara II. Piata Traian 2

Adr. telegr.:

ALBALA Timisoara-Fabrica.

Ministerul sănătăţei
al Muncei şi ocrotirilor sociale

Eforiă Căminului pentru studenţii în medicină din Iaşi

Se aduce la cunoştinţa Domnilor Studenţi în Medicină din Iaşi care doresc să contracteze către Ministerul Sănătăţei, Munci şi Ocrotirilor Sociale, obligaţiunea de a servi la terminarea studiilor, ca medici în serviciile sau aşezămintele dependente de acest Minister, să prezinte între 5—15 Septembrie 1923, cererile lor de admitere în cămin.

La aceste vor anexa:

a) Actul sau extrasul de naştere. b) Dovada înscrierei în facultate. c) Ori-ce dovadă scrisă constatând lipsa de mijloace a candidatului. d) Dovada calităţii conform categoriilor prevăzute la art. 16. din regulament.

Numărul locurilor vacante este de şaptezeci.

Pentru orice alte lămuriri a se adresa la Direcţia Căminului în fie care zi între orele 10-12 în str. Muzelor No 20.

Extras din regulamentul privitor la organizarea Căminurilor pentru Studenţii în Medicină, aparţinând Ministerului Sănătăţei Publice Muncei şi Ocrotirilor Sociale.

Art. 16. — Vor fi admişi în căminuri numai studenţii în medicină lipsiţi de mijloace, în următoarea ordine de preferinţă:

a) Orfanii de război de ambii părinţi; b) Invalizii din război sau fii de invalizi din război; c) Fii de văduve de război (orfani de război de tată)

a) Orfanii de alte categorii şi copii crescuţi în instituţiunile şi aşezămintile ministerului sau instituţiunile publice sau particulare subvenţionate de minister. e) Fii de săteni;

f) Fii de medici, de funcţionari sau pensionari ai Statului, Judeţelor şi comunelor întrucat vor fi lipsiţi de mijloace.

Studenţi în medicină lipsiţi de mijloace, cari la data promulgărei regulamentului de faăţ ocupă locuri de medici sanitări, vor putea fi primiţi în mod excepţional pentru a fi se înlesni terminarea studiilor.

Ei pierd însă locurile ce deţin în serviciu.

Art. 21. — Dovadă lipsei de mijloace se face fie conform dreptului comun, fie prin constatarea făcută de organele ministerului sau de organele administrative, fie pe baza aprecierei făcute de eforiile respective pentru cazurile cari le sunt cunoscute.

Fii de săteni fac dovada lipsei de mijloace prin certificat eliberat de primăriile comunelor domiciliului lor, confirmate de administratorii de plăşi respective.

Art. 22. — Dovada calităţei de orfan, invalid sau văduvă de război se face prin certificatul semnat dela direcţiunea generală a Oficiului Naţional I. O. V., sau dela una din societăţile delegate de acest oficiu cu protecţiunea orfanilor, invalizilor şi văduvelor de război.

Celelalte categorii de orfani şi copii prevăzuţi la art. 16 dovedea calilatea lor prin certificate eliberate fie de minister, fie de instituţiunile publice sau particulare cari i-au întreţinut sau întreţin.

Art. 25. — Inainte de a se lua în consideraţiune cereri de admitere candidaţii respectivi vor fi supuşi nnui examen medical.

Art. 26. — Inainte de intrarea lor în căminuri, studenţii admişi sunt datori să semneze o convenţiune prin care se obligă să îndeplinească toate îndatoririle prevăzute în regulamentul de faţă.

Modelul convenţiunii va fi anexat la regulamentul de faţă.

Cei ce vor refuza a semna această convenţiune nu vor fi primiţi în căminuri

Minorii vor produce şi consimţământul scris al protectorilor lor legali (părinţii) tuturori, societăţi sau instituţiuni, cari în mod legal ţin locul de tutori, sedrii orfanele etc.

Art. 34. — Studenţii cari beneficiază de cămin mai puţin de trei ani sunt datori, ca după terminarea studiilor, să stea la dispoziţiunea Ministerului Sănătăţei al Muncei şi Ocrotirilor Sociale un termen de 2 ani pentru a fi întrebuinţaţi în primul rând în circumscripţiile sanitare rurale în al doilea rând, în circumscripţiile sanitare urbane, în spitale, ospicii şi alte aşezăminte ale ministerului.

Cei ce au beneficiat de cămin mai mult de 2 ani, sunt supuşi obligaţiunii de mai sus, un termen de cel puţin 3 ani.

Dacă stagiul datorit ministerului corespunde stagiului militar termenele arătate mai sus curg. dela terminarea serviciului militar.

Art. 36. — Eforiile căminurilor cu aprobarea ministerului sănătăţei, al muncei şi ocrotirilor sociale, vor putea decerne pentru studenţii meritoşi, cel mult 3 burse în străinătate, pentru specialităţile ce se vor propune de eforia respectivă.

Bursele se vor acorda pe cale de concurs sau în cazuri excepţionale pentru studenţii ce se vor fi distins în timpul studiilor într'o specialitate anumită, numai prin votul unanimităţii membrilor eforiei.

„MECANO" S. A.
SUCURSALA CLUJ,
Str. Memorandului No. 24

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalaţiuni telefonice. 2883

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 889 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Sâmbătă 8 Septembrie 1923

Infrățirea

74 „Transilvăni Nr. de schimb" Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 480 L
PE 1 AN . . . . . 360 L
PE 6 LUNI . . . . . 180 L
PE 3 LUNI . . . . . 90 L

Mania generalizărilor

Abuzurile administrative și activitatea unei anumite prese

La Brașov câțiva arestați au fost maltratați de un soldat și un gardian de la penitenciarul parchetului. E un abuz de putere ca multe altele, care desigur va fi sancționat cum se cuvine. Dar unele ziare se pare că nu au răbdare până ce justiția va avea posibilitatea să se pronunțe, căci se grăbesc să-și umple coloanele cu un civism pe cât de ieftin pe atât de păgubitor.

Același caz s'a petrecut acum câteva săptămâni la Miercurea-Ciucului. Un polițai nevrednic de încrederea ce i s'a acordat, a brutalizat fără motiv câțiva cetățeni pașnici. Înainte ca organele superioare administrative și justiția să fi avut vreme să se sesizeze și să cerceteze cazul, ziarele au și dat alarma. Câteva zile nu s'a vorbit decât de „barbarismele poliției", despre, „crimele organelor de siguranță publică", despre „abuzurile polițiștilor" și indolența autorităților superioare." Apoi s'a făcut deodată tăcere în jurul acestei afaceri senzaționale, și curios e că tăcerea a survenit tocmai în momentul când tribunalul confirma mandatul de arestare al comisiarului abuziv, iar comisia de anchetă administrativă își depunea raportul pe biroul Comisiei de disciplină.

Cazuri de acelaș soiu am putea aduce oricâte. Nu e zi ca ziarele, fie românești, fie minoritare, să nu se alarmeze. Dar nu e mai puțin adevărat că aproape niciodată nu se publică sancțiunile aplicate vinovaților. Se pare că interesant pentru o anume presă nu este decât relevarea abuzului și generalizarea lui, mai cu seamă generalizarea.

Nu se ține socoteală că organele administrative au fost năpădite după războiu de o sumă de elemente insuficient pregătite, și că prin urmare abuzurile săvârșite sînt o consecință firească necesităților cărora trebuia să răspundem.

Faptul că presa minoritară nu vrea să știe de această situație, se poate explica. Dușmani a tot ce este românesc, minoritarii găsesc o deosebită voluptate să „dovedească", prin generalizarea faptelor izolate de incorectitudine și abuz, inferioritatea administrației românești. E însă cu totul inexplicabilă înclinația presei românești către generalizarea, și prin urmare către viețierea atmosferei publice cu o critică incomplectă și păgubitoare.

Oricât de grave și condamnabile ar fi abuzurile unor prepuși ai forței publice, datoria presei nu este să le releve incomplect și nici să le generalizeze. Pe de oparte se lasă impresia unui întreg „sistem" de administrație abuzivă, să slăbește încrederea în organele ei și se îndeamnă la nesupunere, pe de altă parte se sdruncină autoritatea puterii în stat, ascunzându-se opiniei publice sancțiunile cu cari imperfecțiunile fatale ale administrației să purifică și elementele pătrunse acolo se selecționează prin însăși săvârșirea abuzurilor.

Lipsa de bună credință sau de serioasă pătrundere critică a unei anumite prese este evidentă. Opinia publică trebue prevenită, și pentru aceasta am schițat observațiile de mai sus. Nu sântem nici așa de răi și nici așa de insuficient organizați pe cât ne arată mania de generalizare a unor organe de publicitate inconștiente sau conștiente de ceea ce fac.

Germania capitulează

Succesul politicei domnului Poincaré

Conflictul italo-grec și cataclismul din Japonia au făcut ca atenția lumei atrasă de aceste două evenimente la ordinea zilei, să lase deoparte chestia reparațiunilor și a rezistenței pasive germane, menită tocmai să ia o întorsătură nouă în urma notelor rezolute a Franței și Belgiei, cât și a schimbărei cancelarului german.

Iată că însă o telegramă vine să anunțe o schimbare totală în atitudinea Germaniei, hotărârea ei de a renunța la rezistența pasivă.

Acest eveniment de o importanță covârșitoare s'a produs cu ocazia unui discurs ținut de curând la Stuttgardt în fața membrilor guvernului würtemberghez, de cancelarul imperiului, Stresemann, care a declarat că noul guvern fiind hotărât să puie din nou Germania în posesiunea Ruhrului, pentru realizarea acestui scop, el va face ca ea să-și ia asupra și chiar cele mai grele sarcini materiale.

Se dovedește astfel că teza engleză a d-lor Baldwin și Curzon cari credeau în imposibilitatea Germaniei de a-și plăti despăgubirile s'a arătat cu totul greșită. Și toată lumea va recunoaște că toate greutățile la cari a fost expusă, politica dlui Poincaré își va culege în curând roadele.

Părerile opuse ale Angliei și a unor din neutri nu l'au intimidat și nu i-au clătinat întru nimic convingerea primordială, continuându-și cu calm și energie programul de ocupațiune.

Hotărârea guvernului german, de a salva Ruhrul, obligându-se la plata reparațiunilor, nu poate fi privită de lumea întreagă decât cu un interes și o simpatie deosebită.

Politica aliaților și în special a dlui Poincaré, obținând succesul cuvenit, e necesar acum mai mult ca oricând, ca orice divergențe între aliați să înceteze. Roadele depind în primul rând de unirea lor care se va arăta încă odată că e cea mai bună chezășie, pentru menținerea păcii europene.

PĂCAT!

Iarăși în jurul alegerii d-lui Goldiș ca președinte al „Astrei"

Scrisoarea unui vechiu membru al societății

Ca o davadă de ecoul ce l'a trezit în sufletele vechilor membri ai „Asociațiunei" alegerea domnului Goldiș ca președinte al acestei societăți, publicăm aici articolul de mai jos, pe care un bătrân membru al „Astrei" ni l'a trimis spre publicare:

Ca o undă de potop răufăcător s'a răspândit peste întreg pământul românesc vestea tristă a alegerii președintelui Asociațiunei „Astra" la adunarea din Timișoara. Afurisita de politică a izbutit să târască în noroiu și această instituție curată și binefăcătoare, care a ținut sufletul în năcăjiții Români de sub stăpânirea ungurească timp de 60 și mai bine de ani, pentru a-l da întreg și nevătămat patriei mame. In locul păcii, a dragostei și a însuflețirei pentru prosperarea neamului nostru, cu alegerea domnului Goldiș, așa se pare, că s'a sălășluit ura și vrajba în sânul Asociațiunei, paralizându-i toate organele și făcând-o neputincioasă pentru frumoasele scopuri, pentru care a fost creiată de înțelepții noștri înaintași.

Pentru a împăca certele și a potoli ura dintre aprigele noastre partide politice, pentru a propovădui dragostea între frații din diferitele partide și provincii. de dorit ar fi fost ca președintele Asociațiunei să fie un bărbat înălțat peste meschinăriile luptelor noastre politice, un element de închiegare și nu de învrăjbire, cu un cuvânt un bărbat neînregimentat în nici un partid politic.

Domnul Goldiș însă e vicepreședintele comitetului conducător al unui partid politic și în focul luptei nu cel mai moderat în combaterea adversarilor din alte partide și provincii. De aceea nici n'a fost bine înscăunat ca președinte al Asociațiunei și din prima zi a și dat ocazie de supărări și vrajbă. Unii membri fără partid sau din partide adverse, în mod demonstrativ au părăsit serbările „Astrei".

Un venerat prelat, cunoscut ca unul din cele mai ferme caractere de luptători împotriva tiranilor de până ieri, jignit în mod brutal de un tovarăș de lupte a dlui Goldiș, numai pe motiv că a voit în calitate de președinte al banchetului de înfrățire, să împiedece demonstrațiile politice, a trebuit să părăsească și prezidența banchetului și sala. O asemenea necuviință nu s'a întâmplat de când există „Asociația" și dacă vre-unul din înființătorii ei s'ar fi putut scula din mormânt și să vadă această ticăloșie a epigonilor, de sigur s'ar fi întors scârbit în pământ. Multă lume nemulțumită de drumul, pe care politicianii fără cumpăt și chibzuință, au împins „Asociațiunea", aud, că e hotărâtă a se retrage din societate, să-și taie haina și să fugă, cum se zice.

E drept că dl Goldiș strâmtorat de uuii oameni îngrijorați de soarta „Asociațiunei", se spune, că ar fi făgăduit și juruit, să nu facă politică în sânul „Asociației". Dar atunci te întrebi, de ce dsa a luat cu asalt scaunul de președinte, cu oaste și arme de partid politic? Făgăduința și juruința dlui Goldiș fără voie neaduce aminte de juruințele celebrului Chir Pisicovici din fabula lui Alexandrescu, care întâlnind într'o zi pe șoarecele Raton și văzându-l că o ia la fugă ca de altă aia, a început să strige după el în ton dulceag:

„De ce fugi domnul meu?
Nu cumva-ți fac rău?
Nu cumva te gonesc?
Binele șoricesc
Cât de mult îl doresc
Și cât îmi ești de scump,
O știe Dumnezeu!
Eu carne nu mănânc,
Ba încă socotesc,
De-o vrea Dumnezeu,
Să mă și călugăresc".

Dacă membrii „Asociațiunei" ar crede juruințelor d-lui Goldiș, desigur ar păți și ei ca șoarecele din fabulă. Norocul însă că nu toți oamenii au capete de șoareci!

De dorit era, ca în fruntea unei aeociații culturale literare și științifice ca „Astra", să fie cum a fost în trecut, un literat sau un savant recunoscut de toți, un membru al Academiei dintre cei mai meritoși, care prin exemplul lui să însuflețească și pe alții la muncă literară și științifică, și sfaturi de care toți scriitorii noștri de oarecare valoare să fie mândri să lucreze. S'au propus asemenea autorități științifice, în anul trecut d-l Iorga și în anul acesta d-l Pușcariu, care fiind un Ardelean cu trup și suflet n'avea nici măcar cusurul de a fi un „regățean" urgisit. D-l Iorga însă a fost înlăturat subt pretextul jalei după fostul președinte Bârseanu, iar d-l Pușcariu sub pretextul, că nu și-a pus candidatura. De fapt toată lumea e convinsă, că acestor doi savanți nu le venea îndemână să candideze singuri și se lupte cu d-l Goldiș, chiar dacă l-ar fi învins, cu atât mai puțin știind, că alegătorii d-lui Goldiș din partid îl știu pe d-sa superior lor în Dumnezeu știe ce știință, și prin urmare îl vor duce la biruință.

In altă lume bărbați cu dl Iorga sau Pușcariu sunt rugați cu insistență să primească asemenea roluri și onoruri și din cauza stimei și dragostei, cu care sunt rugați și aleși nu-se îndură nici ei, și le-ar sta și rău să refuze, oricât de încărcați ar fi cu ocupațiile lor științifice. Pe urmă apoi, fiind deprinși să fie conștiențioși la muncă, își fac datoria cu prisosință și societatea, în fruntea căreia sunt puși de stima și dragostea generală, se alege nu numai cu cinstea de a avea asemenea prezident, ci și cu folosul de a prospera și înflori.

Corpul electoral al „Asociațiunei", de astă dată, în graba sa de a alege pe candidatul partidului, a fost bun bucuros, că nu s'a împiedecat nici de dl Iorga, nici de dl Pușcariu și după cel mai desăvârșit metod electoral românesc a octroat prin aclamație pe celebritatea științifică și literară a partidului, pe dl Goldiș, sub cuvânt că e singurul candidat.

Dacă însă ne întrebăm, care e greutatea științifică și literară a dlui Goldiș, prin care a câștigat respectul și admirația partidului mai presus decât toți savanții noștri în viață, în ce opere neperitoare se bizue d. Goldiș pentru a se îmbulzi în fruntea unei societăți științifice și literare, și în virtutea căror scrieri partidul îi ține scara să încalece în spinarea „Astrei", atunci răspunsul e greu de găsit. Eu unul îmi mărturisesc ignoranța. Intr'adevăr nu cunosc nici o operă a dlui Goldiș, nici muritoare, nici nemuritoare, după cum îmi spun că nu cunosc nici alți oameni, nu tocmai analfabeți cu cari am discutat saltul dlui Goldiș, la presidența „Astrei". Am cetit și noi prin cele gazete, că ar fi scris sau tradus mai de mult în vremea stăpânirei ungurești și cu totul în duhul și pe poșta ei, un biet manual de istorie pentru școală, în care Arhanghelul neamului nostru, Mihai Viteazul, e tratat și zugrăvit drept staroste de tâlhari sau așa ceva. Horribile dictu!

Ei bine, onorat corp electoral dela Timișoara, cu așa competență literară și științifică și pentru asemenea merite ați înălțat pe alesul Dvoastră în scaunul lui Șaguna, a lui Cipariu și Barițiu? Tare mă tem, că membrii secțiilor literară, științifică, filologică, istorică etc. al „Astrei" vor renunța la onoarea de a fi comduși și povățuiți de savantul apologist al lui Mihail Viteazul lăsând în toate aceste secții locul lor celor mai răsăriți științificește și literaricaște dintre cărturarii partidului care l-a împins pe dl Goldiș președinte. Incalte după chipul și asemănarea președintelui să fie și „Asociațiunea". Mi se pare că chiar se discută și se pune așa ceva la

Urmare pe Pag. II.

Păcat!

Continuare de pe Pag. 1.

cale, pentru a desăvârși opera dlui Goldiș și a partidului, și a curăți „Asociațiunea“ de toți nebotezații în legea dlui Goldiș și a partidului, al cărui ideal de savant este.

De dorit ar mai fi fost, ca în fruntea instituției, care a cultivat și hrănit sentimentul național în poporul român din Ardeal în timpul celei mai fărădelege asupriri naționale, să fie un naționalist însuflețit și fără greș în tot trecutul lui. Dar tot din gazete citim, că în tinerețe, când inima omului e mai caldă și mai intransigentă din punct de vedere al sentimentului național, d-l Goldiș a fost atât de emancipat de acest sentiment îngust, încât s'a putut căsători cu o unguroaică. Apoi din cele descoperite de d-l Goldiș despre întrarea României în războiu împotriva Ungariei, ce declarații de credință neclintită către aceeași iubită Ungarie a făcut în timpul războiului, când armata română sângera pentru libertatea fraților din Ardeal, și ce tendințe de autonomie a Ardealului a profesat la adunarea dela Alba-Iulia, când poporul și tinerimea însuflețită a impus înțelepților autonomiști unirea fără condițiuni. Acesta a fost naționalismul d-lui Goldiș ca om privat ca cetățean și politician, iar ca savant, am văzut mai sus, ca hulă și ocară l-a lăsat inima să arunce în bucoavna sa de istorie asupra lui Mihai Viteazul, simbolul unității noastre naționale.

Astfel de ideal de naționalism avea partidul național din Ardeal, când punea în fruntea Asociațiunei pe Șaguna, Cipariu, Barițiu, Moldovănuțiu și ceialalți luceferi ai naționalismului ardelean. Calibrul național, cerut de epigonii de azi dela președintele „Astrei“ s'a redus la măsura domnului Goldiș, spre mirarea și mâhnirea tuturor Românilor de inimă.

De prisos e să mai și amintim, că prezidentul „Astrei“, pentru a avea toată autoritatea morală, trebue să fie un caracter de bronz, cu o conduită irepro-șabilă și de o delicată sensibilitate morală.

Nici în această privință n'am avut prilejul de a cunoaște direct prin noi înșine pe noul prezident al Veneratei noastre „Astre“. Dar tot prin gazete se spune și se repetă, fără vr'o desmințire sau tragere în judecată a calomniatorilor, precumcă domnul Goldiș, idealul de președinte de astăzi al „Astrei“, ar fi un întreținut și îmbelșugat salariat pentru puțină muncă al unei mari bănci a partidului liberal, pe care partid drept-recunoștință și răsplată preacinstitul președinte al „Astrei“ îl hulește și ocărește, împroșcându-l cu noroiu de sus până jos. Morala domnului Goldiș e să înghită vârtos și să înjure ritos. Una din aceste două, adecă ori înghițitura, ori înjurătura, am mai înțelege-o din punct de vedere moral, dar amândouă în același timp și din aceeași gură, să le înțeleagă cel de pe comoară și cei ce l'au ales prezident al Veneratei și preacinstitei noastre „Astra“.

Iată ce triste resonamente e silit să facă orice Român, care ține la nimbul celei mai vechi și mai binemeritate instituții naționale din Ardeal, pe urma nefericitei alegeri de prezident al „Astrei“ din zilele trecute, alegere despre care nu se poate zice altceva decât:

„Păcat! și iarăși păcat!...“

Un vechiu membru al „Astrei“

CURIERUL SPECTACOLELOR

(TEATRUL MAGHIAR)

Joi: „Fata de țigan“ a 2-oră. Prețuri obișnuite. Abonament de zi No. 2 B. Seria 20.

Vineri: „Tosca“. Ca oaspeți Anna Medek și Székelyhidi. Prețuri ridicate. Abonament de premieră, repriz și opera No. 2. Cu ușile închise. Seria 21.

Sâmbătă: Orele 9 a. m. „Concertul alor 22 coruri“. Prețuri ridicate. Seria 22.

Sâmbătă, matineu: „Continuarea concertului“. Bilete cu seria 22 sunt valabile.

Sâmbătă seara: „Bajader“. Kolbay, Tolnay, Neményi, Berki. Abonament șters. Prețuri de premieră. Seria 23.

Duminecă, orele 11 a. m. „Concertul iubilar al corului Uniunei Meseriașilor din Cluj“. Prețuri de premieră. Seria 24.

Duminecă, matineu: Continuarea Concertului. Prețuri obișnuite. Seria 25.

Duminecă seara, orele 8 și jum.: Continuarea Concertului cu concursul celor mai celebri artiști din țară. Prețuri ridicate. Seria 26.

JEAN KANNER

renumitul comic grotic din Bucuresti in fiecare seară debutează in programul

BARULUI CENTRAL.

Inceputul la orele 10 seara. Prețul de intrare Lei 20.

Lloyd 1010 2222

Sacouri delister si veste
Costume ce se pot spala
Pantaloni de tennis

La firma

M. Neumann

Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431. 2653

CIORAPII Lloyd 1473 1647

Fraților SANDOR

sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

INFORMATII

— **Universitatea din Cluj în partea de Est a Ungariei.** Una din publicațiile cele mai răspândite ale propagandei maghiare în Anglia, de la războiu încoace e „The Oxford Hungarian Review“ ce apare în condiții minunate de tipar și cu planșe de o execuție admirabilă.

Ultimul număr printre altele se ocupă și de Universitatea de la Pozsony (Cehoslovacia) și de a noastră din Cluj.

Vorbind de Universitatea noastră de aici și făcându-i istoricul, Ungurii vor să arăte străinilor că n'am avea nici un drept asupra ei.

Deși se amintește că Universitatea se află din 1918 în stăpânirea Românilor, e caracteristic faptul că autorul articolului se simte obligat să fixeze poziția geografică a Clujului și a Transilvaniei, considerându-le în partea de Est a Ungariei (The Eastern part of Ungary)!

Incălțămintea cea mai bună ultimele creațiuni ca forme pentru Domni, Doamne și Copii găsiți la Mag. *Missir* Cluj. 3038-3

— **O datorie pentru orice locuitor al Clujului** este să dea tot sprijinul său pentru îmbunătățirea serviciului de asistență medicală al „Salvării“. In zilele de Sâmbătă și Duminică, 8 și 9 Septembrie, vor avea loc mari serbări câmpenești în Parcul orașului, pentru mărirea fondului de întreținere și perfecționare a acestei importante Instituții sociale. Programul artistic și distractiv, bogat și variat, va fi o bună recompensă pentru sprijinul ce îl va da fiecare cetățean conștient al Clujului.

Bilete se pot procura din vreme la administrația „Salvării“, calea Moților 27 între orele 4—7 p. m.

Primește bună recompensă cine aduce la: Bădescu str. Maiorescu 1. Etaj II. o cățelușă neagră, pe bot și picioare pete galbene, răspunde la numele Jubri.

— **Procesul de expropriere a contelui Bethlen.** Mâine se va judeca în continuare, în a doua instanță, chestiunea exproprierii mai multor domenii din județul Coiocna ale contelui Ștefan Bethlen, prim-ministru al Ungariei. Moșiile în chestiune sunt ultimele posedate de premierul maghiar în România și expropriate în baza articolului privitor la absenteiști.

Statul român a dat voe președintelui guvernului maghiar să exporte bunurile mobile de pe aceste domenii.

Un nou record. Diana Franzbrantwein a bătut recordul eficacității și popularității. 2475-3

— Jean Bobescu maestru la Opera română și profesor la Conservator predă lecții de vioară zilnic.

Informațiuni între orele 2—3 p. m. Str. Iuliu Maniu 6 et. II.

— **In atenția patronilor meseriași.** Examenele de corigență la școala industrială de ucenice din Cluj, (str. Avram Iancu 13) se țin în 6 și 7 Sept. între orele 9—12 a. m.; înscrierile în 10, 12, 13, 14 și 15, iar în 22 Septemvrie vor începe cursurile.

La examenele de corigență se vor prezenta cu carnetele de control, elevele care au în avizul școlar pe semestrul II notă „nesuficient“ (4) din una sau două studii.

Actele ce se cer la înscriere sunt următoarele:

Extrasul de naștere, certificatul școlar, actul de vaccină și contractul de ucenicie. Elevele care au frecventat această școală și în anul trecut, vor prezenta și carnetul de control vizat de patron.

Pentru cărți și rechizite se va plăti la înscriere 50 lei.

Pătronii cari nu-și vor înscrie ucenicele la școală sau nu-și vor împlini orice alte datorii referitoare la instrucție școlarii vor fi pedepsiți conform dispozițiilor legii industriale.

— **Protestele ungurești în chestiunea exproprierii comunității de avere a grăniceri-lor săcui.** Poliție din Miercurea Ciucului a interzis adunarea Comunității de avere a foștilor grăniceri săcui, convocată pe ziua de 12 Septemvrie pentru a protesta contra exprorierii acestei comunități foste a Statului român. Interdicția este motivată cu aceea, că statul nu recunoaște o asemenea comunitate săcuească stabilă, întrucât ea a fost numai uzufructuară.

***Pantofi* de *Lack*, *Antiloppe*, *Chevro* și *Matase* ultimele noutăți ca forme la Mag. *Missir* Cluj.** 3038-3

La excursiuni nu ne putem lipsi de Diana Franzbrantwein, care este cel mai bun întăritor al mușchilor. Să fim atenți la numele Diana. 2475—4

— Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și venerice. Consultă între orele 3—5 și 7—8 str. Iuliu Maniu 40. 2923

— Direcțiunea Generală a C. F. R. a acordat o reducere de 50% (cinci zeci la sută) pentru toți călătorii cari vor veni din provincie în Capitală în zilele de Duminică, Luni și Marți 9, 10 și 11 Septembrie și pentru Duminică 16 Septembrie.

Acești călători nu se vor putea înapoia decât vizând biletele la Parcul Carol, la expoziția și serbările organizate de „Asociația Presei“.

De închiriat

o cameră mobilată pentru 3 tineri, eventual cu vipt cu tot. — A se adresa la Farkas Hersch, frizer, Calea Victoriei Nr. 103.

— **Inscrierea în Căminul Studentelor din Cluj (Fundație particulară), Str. Avram Iancu 6.** Comitetul Căminului Studentelor din Cluj primește înscrieri pentru 30 locuri în internat și 100 locuri la Cantina Institutului. Informațiuni se dau la Direcția Caminului.

— **Generalul Berthelot așteptat la Arad.** Colonel Sâmbăteanu, comandantul regiunei cercetășești Arad, a fost avizat din partea dlui general Berthelot, că pe la sfârșitul lui Septembrie crt. va sosi la Arad, pentru ca să primească personal, comanda de onoare a cohortei dela Arad.

Cohorta cercetașilor din localitate face mari pregătiri pentru a face o strălucită primire distinsului general francez.

— **Prizonieri români din Rusia.** Ministerul de războiu a dat un comunicat cu privire la repatrierea prizonierilor noștri cari se găsesc în Rusia.

Se face cunoscut că mai avem în Rusia un număr de 4.000 prizonieri și s'au luate toate măsurile de repatrierea lor.

***„Evo“* Incălțămintea cea mai renumită, a sosit un mare transport la Mag. *Missir* Cluj.** 3038-3

De vânzare 10—15 iugere pământ (rât) de cultivat având în apropiere apă de udat, precum și lemne de stejar cu o grosime de 22—24 cm. și mobile antice. Strada Regală 27.

Caut post de bucătăreasă la o familie bună. Adresa Pipernea Floară Str. Vasilie Stroescu No. 12. Cluj.

— **Inchiriez** în centru una cameră mare, frumoasă, eventual mobilate. Str. Radu No. 3.

Dnă predă lecții de limba franceză. Doritorii se vor adresa la ziar.

Spirtul cu Menthol «Gladys» recreaza
Spirtul cu Menthol «Gladys» intareste
Spirtul cu Menthol «Gladys» alina durerile
Se produce in fabrica chemica

Géza Herczeg Cluj.

La magazinul de pălării și mode

Siegfried Weisz

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.

Au sosit

pălării de toamnă moda cea mai nouă.

Pânăce există stocul o pălărie tare „GYUKITS“ pentru bărbați costă . . . . . Lei 550
I-a Pălărie tare din păr de iepure . . . . . Lei 560
I-a Pălărie tare din lână Lei 235
Mare asortiment în albituri pentru bărbați! 2880 2880

Motoarele cu benzină „ASTRA“ sunt cele mai economice

„ASTRA“ Sectia Motoare ARAD. 297-2

Automobile FORD typ nou cu roti demontabile cu preturi reduse precum si alte sisteme de automobile gasiti la firma PERRY,

Telefon 999. 2725-3 Cluj, Calea Regele Ferdinand 99. Telefon 999.

CAUT

două camere nemobilate, bucătărie şi bae. Eventual o cameră mobilată, bucătărie sau bae. A se adresa la redacţia ziarului „Infrăţirea“ între 8—12 a. m.

Preţuri reduse!

Magazinul Barza

Str. Reg. Ferd. No. 11.

Creton	mtr.	36
Voil	„	39
Foulard francez	mtr.	98
Grenadin francez	„	95
Batist brodat		19

MARE ASORTIMENT DE PÂNZE DE PRIMA CALITATE.

Telefon 959.

2873

Căsi de vânzare

pământuri, prăvălii, restaurante, cafenele şi hotel mai mic în provincie la mine totdeaună se pot găsi. Caut spre cumpărare pământuri mai mici şi mai mari şi căsi cari se pot ocupa imediat.

Ase interesa la **COLOMAN DUNKY** Cluj, Piaţa Unirii 10.

2581

Viata Financiara in Timisoara

„Serbo Romana“ S. A. de Bancă şi Comerţ.

In viaţa economică şi financiară din Timişoara joacă un rol de frunte institutul *„Serbo Romana“* societate pe acţiuni de Bancă şi Comerţ. Acest institut financiar, cu un trecut scurt, dar rodnic, a fost înfiinţat acum un an cu un capital de 1.000,000 lei, şi este în cointeresare cu mai multe bănci mari din Belgrad. Banca practică toate ramurile afacerilor bancare şi posedă în apropierea Dunării de jos mine de cărbuni şi exploatări forestiere proprii, unde banca într'un viitor apropiat vrea să realizeze planuri de mare concepţie.

La adunarea generală ordinară care a avut loc la 29 August a. c. capitalul social al băncii a *fost urcat la 40 mil. Lei.* Ca institut tînăr atât în domeniul afacerilor bancare, cât şi în acela al comerţului cu mărfuri, a avut succese considerabile, şi tocmai pentru aceasta atragem atenţiunea factorilor industriali şi comerciali asupra lui. (*s. i.*)

Cea mai fina crema pentru ghete

Specula continua cu nerusinare in orasul nostru

Autorităţile datoare să reacţioneze

Din toatele oraşele României mari, Clujul e fără îndoială acel unde traiul e mai scump, din toate punctele de vedere. Am remarcat în dese rânduri aceste lucruri şi am adus probe că mai ales în privinţa hranei, chiar aici în Ardeal la Sibiu, Timişoara, Braşov, Tg. Mureş etc., el e de 2 şi chiar de 3 ori mai ieftin.

Această scumpete inexplicabilă, care întrece şi pe a celor mai luxoase staţiuni balneare e datorită speculei nerusinate, la care se dedau negustorii şi restauratorii.

Ceeace e mai trist însă, e faptul că autorităţile se dovedesc neputincioase, căci sau măsurile ce ele le iau sunt nebăgate în seamă sau de cele mai multe ori ele sunt induse chiar în eroare de speculanţi.

Astfel s'a întâmplat şi cu fixarea preţurilor maximale. In loc ca beneficiatorul să fie cel ce consumă s'a întâmplat că tot vânzătorul să profite de ele, căci preţurile fixate sunt cu mult mai ridicate decât acelea ce le pretindeau, restauratorii înainte. Am adus altădată probe cu cifre care nu mai lasă nici o îndoială asupra afirmaţiilor ce le facem şi suntem gata să le punem oricând la dispoziţia autorităţilor.

Ele fiind datoare să reacţioneze împotriva oricărui fel de specule, e de dorit ca să revizuiască din nou aceste preţuri, pentru ca să nu dea opiniei publice impresia că din neglijenţă sau eroare încurajează în mod tacit, majoritatea negustorilor, restauratorilor cari lipsiţi de ori şi ce conştiinţă nu scapă nici o ocazie, de a jefui ca în codru pe cetăţeni.

Sosirea Suveranilor Iugoslaviei la Belgrad

Belgrad. — Ieri a sosit din Bled familia regală iugoslavă. Regina a rămas în vagon o jumătate de oră după sosirea treuului din cauza indispoziţiunii. Prevăzând fericitul eveniment ministrul de justiţie al Iugoslaviei prepară un decret de amnestie.

Azilul de copii Cluj, caută, 4 infirmiere

pentru angajare imediată salar

700 L. 3053

lunar. Vor fi preferite cele cu şcoală sau practică de serviciu infantil. Direcţiunea azilului.

Vestitorii Ardealului

Cine şi cum recomandă Ardealul — Inconştienţă sau tactică evreească la coresp. de ziare dela noi

Ne cade înainte un interesant articol din „Prager Presse“, în care situaţia şi chestiunile Ardealului sunt în revistă cu foarte multă bunăvoinţă manifestată ideologiei regionaliste şi minoritare.

Corespondentul român al marelui organ al guvernului cehoslovac a socotit să ne recomande străinătăţii din toate punctele de vedere, şi-a reedidat tot ce a auzit, în decursul unei călătorii prin Ardeal, relativ la mentalitatea aşa zisă regionalistă.

Astfel, autorul acelei scrisori din „Prager Presse“ a voit să facă un serviciu cititorului străin, şi i-a spus printre altele şi aceasta, că în Ardeal justiţia românească este foarte criticată şi nu prea bună.

Ne oprim aci, pentrucă nu voim să reeditâm din scrisoarea „Prager Presse“ informaţiunile celelalte ce se pot găsi în toată anumita noastră presă. Ne este deajuns această critică ardeleană la adresa justiţiei româneşti, reprodusă de corespondentul numitului ziar, pentru a trage unele concluzii edificatoare.

Nu ne va interesa aci decât într'o mică măsură faptul, că această critică la adresa justiţiei noastre este a partidului naţional, întreg articolul fiind inspirat din acel loc. Ne interesează însă faptul în sine al informării în felul de mai sus a străinătăţii şi în această privinţă vom avea ceva mai serios de zis.

Facem constatarea, că corespondenţii din Ardeal ai ziarelor bucureştene sunt în foarte multe cazuri reeditori ai articolelor şi informaţiunilor ziarelor ardelene. Această constatare ne-am repetit-o nu odată, văzând cât de inconştient este servit cititorul de peste Carpaţi cu informaţiuni cari privesc Ardealul.

Informaţiunile tendenţioase ale presei ungureşti se traduc pur şi simplu şi se trimit la Bucureşti, bune pentru presa de acolo, care anume vânează asemenea ştiri tendenţioase.

Cazuri pentru dovedirea faptului acestui fel de informare a publicului român, nu vom produce, pentrucă nu este nevoe; sunt zilnice, şi cititorii ziarelor maghiare pot să ne controleze relaţiunea.

Astfel, ajunse în presa finanţei internaţionale dela Bucureşti, ştirile tendenţioase ale presei maghiare iau drumul streinătăţii, pentru ca astfel şi Bucureştii să ne denunţe în rând cu Budapesta.

Toate cele de mai sus ni-le-a prilegiuit pomenita corespondenţă din „Prager Presse“, a cărei critică despre justiţia română am văzut-o atât de asemănătoare insultelor din ziarele maghiare.

In faţa acestor constatări, se impune corespondenţilor Ardealului mai multă conştienţă, dacă nu vor ca publicul cititor de aici să-i judece şi pe mai departe aşa ca în această critică a noastră. Pentrucă cititorul ardelean, obişnuit cu scrisul conştient de odinioară, nu poate ierta — oricât anumita presă ar încerca să-l obişnuească cu aşa ceva — ca oameni din sânul lor să scrie despre Ardeal la fel cum scriu agenţii Budapestei.

Cărţi, reviste franceze

la Librăria LEPAGE

CLUJ. 2744-9

Eczema boalele de piele cosurile se vindeca sigur cu

Pomada Cadol

Gasiti la farmacii si droguerii sau contra mandat postal de lei 25·— dela Farmacia VOREL, Piatra N. Cereti gratuit prospectul: Cum se vindeca eczema. 2819-3

ORGA

MASINĂ de SCRIS

cea mai bună calitate cu caractere româneşti şi ungare, de vânzare cu preţ de reclamă la 2747-6

Emil Blaga, Cluj

Programul Cinematografelor.

CinemaUniversităţei

6 Septemvrie

16 fete şi un băiat

Comedia romantică în 6 acte, pusă în scenă de „Luigi Iereverti“, opul esselent a lui „Lucio d'Ambra.

Vineri, 7 Septemvrie

Kismet

SERIA I.

Cinema Urania

6 Septemvrie

Kismet

SERIA II.

Istorie mistică orientală din timpul savantului sultan Harun al Rasid în 5 acte.

In rolurile principale: Otis Skinner şi Elynor Fair.

Vineri, 7 Septemvrie

Kismet

SERIA II.

Cinema Apollo

6 Septemvrie

Dramă sentimentală inscenată cu mare pricepere de Caramba

Intre artă şi iubire

Drama în 5 acte. In rolul principal „Carmen Melis, care a dus filmul la mondiale succese.

Joi, Vineri, Sâmbătă şi Duminecă

Jack, inima de leu

Inceputul reprezentaţiunilor: 5, 6½, 8 şi 9½.

No. 221—1923. **Pivniţa Statului Cluj.**

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţa celor interesaţi că în ziua de Sâmbătă 15 Septemvrie 1923, ora 12 din zi, se va ţine în localul Ministerului Agriculturii şi Domeniilor, Direcţia Viticulturii în Bucureşti, precum şi în cancelaria al Pivniţei Statului din Cluj, judeţul Cojocna, licitaţie publică pentru vânzarea următoarelor cantităţi de vin şi anume:

vin recolta 1919=10147 litri
„ „ 1921=17330 „

Condiţiile de licitaţie şi caetul de sarcini se găsesc la Pivniţa Statului Cluj.

3052 **Şeful Pivniţei.**

TELEGRAME

Conflictul italo-grec

Propunerile Greciei la Liga Naţiunilor.

GENEVA. — Grecia sub influenţa engleză a făcut propuneri Ligei Naţiunilor, cerând o comisiune de anchetă pentru descoperirea asasinilor şi un juriu de magistraţi format din un grec, un italian şi un neutru, care să stabilească suma indemnizaţiei grecesti. Guvernul grec declară că va depune imediat la Banca elveţiană suma de 50 milioane de lire italiene drept garanţie.

Astăzi consiliul Ligei Naţiunilor va examina propunerile greceşti.

Italia nu admite arbitrajul Ligei Naţiunilor

LONDRA. — Ziarele engleze afirmă că delegatul Italiei a primit instrucţiuni să părăsească Liga Naţiunilor dacă se va ocupa cu conflictul italo-grec.

Italienii dispuşi să păstreze Corfu

ROMA. — Mussolini a declarat corespondentului lui „Daily Maily" că el va păstra Corfu până când Grecîa va executa complect condiţiunile Italiei. Dacă Grecia refuză să plătaască, Italienii vor romăne la Corfu care acum 400 ani a aparţinut Veneţiei.

Franţa şi Anglia vor evacua cu forţa pe Italieni

Londra. — Ziarele anunţă probabila evacuare a Corfului prin o acţiune comună anglo-franceză, dacă Italia refuză executarea decisiunilor Ligii Naţiunilor.

Premiu pentru descoperirea ucigaşilor misiunei italiene.

— ATENA. — Guvernul grec acordă ca recompensă un milion de drachme persoanelor care vor ajuta descoperira atentatorilor.

*

Paris. — Se aşteaptă cu încordare rezultatului conferinţei ambasadorilor. Situaţia este considerată foarte gravă. E sigur că Anglia nu va tolera prezenţa Italiei la Corfu multă vreme. Lord Curzon a declarat ambasadorului italian din Londra că Anglia în acord cu Franţa este decisă să apere cu toate mijloacele autoritatea Ligii Naţiunilor.

Guvernul iugoslav şi conflictul

Guvernul iugoslav păstrează expectativa aşteptând decizia Ligii Naţiunilor. Tratativele în chestia Fiumei au intrat deasemenea în fază critică. Presa iugoslavă bănueşte că Italia urmăreşte anexarea statului liber Fiume. Dacă tratativele pentru Fiume vor eşua din cauza intransigenţei Italienilor, Iugoslavia va cere arbitrajul Ligii Naţiunilor.

Vapoare scufundate in apele Californiei

Londra. (Rador). Pe coasta Californiei s'au scufundat câteva vapoare din cauza unor trombe marine, Catastrofa e probabil în legătură cu cutremurul din Japonia.

Catastrofa din Japonia

Peste trei milioane victime. Impăratul şi Impărăteasa Japoniei răniţi.

TOKIO. — Numărul victimelor din întreagă Japonia atinge trei milioane. In Tokio au murit patru principese şi majoritatea anturajului imperial. Impăratul şi Impărăteasa sunt uşor răniţi. Ambasadorii englezi şi americani au murit. Pagubele sunt peste două miliarde lire sterlinge.

Londra. — Agenţia „Reuter" anunţă din Osaka că acţiunea de salvare a început în întreaga Japonie. Regentul japonez a dat 100 milioane de yene. Pentru refacerea Japoniei va fi nevoie de cel puţin un miliard lire sterline.

Noui cutremure în Japonia

Alte oraşe distruse

Londra. — In Osaka au fost ieri două noui cutremure. Oraşele Kamekura, Yokosuka, Akane şi Ito au fost complect nimicite. Inzulele Bonin Oseima şi Onosima au fost scufundate.

Primul ministru japonez grav rănit

Londra. — „Times" anunţă că primul ministru al Japoniei contele Janamito a fost grav rănit prin căderea acoperişului în timpul consiliului de miniştri.

Sosirea dlui I. I. C. Brătianu la Praga

Praga. — Primministrul României dl I. I. C. Brătianu a sosit la Praga şi a vizitat pe preşedintele guvernului, senatului şi pe primarul din Praga, apoi a plecat în Slovacia să viziteze pe preşedintele Massaryk.

ULTIME INFORMATII.

Vizite ministeriale în Ardeal

Din Bucureşti ni se anunţă că d-nii miniştri Vintilă Brătianu, Sassu, Inculeţ şi directorul general al C. F. R. Tancrea Constantinescu, au plecat în Ardeal să viziteze regiunile industriale.

Violent incendiu pe un domeniu al Coroanei

La Fălticeni un violent incendiu a cuprins pădurile domeniului Coroanei Broşteni arzând până aseară 30 hectare. Focul continuă violent. Ajutoarele sunt neputincioase.

Fixarea frontierei româno-iugoslave

Ministrul de externe a hotărât fixarea semnelor convenţiei pe frontierea româno-jugoslavă, unde după tratativele urmate revin României 12 comune.

Revolte în Japonia

Londra. (Rador). In Japonia au isbucnit revolte grave în toate centrele, întrucât aprovizionarea este imposibilă, din lipsa comunicaţilor.

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
pentru editii Masson—Paris, la celelalte editiori de literatura şi de stiinta cel mai mare favor de schimb.
Catalog gratuit. 2744-1

Atragem atentiunea parintilor asupra listei de preturi pe luna Septemvrie a

MAGAZINUL PARISIEN

I. Secţia măruntişurilor:

Ciorapi pentru copii	12.—
Sorţ „ „	62.—
„ „ „ de şcoală şi empir	95.—
Cămeşi pentru fete	42.—
„ „ băeţi	75.—
„ „ dame	95.—
Fustă pentru dame	135.—
Chiloţi	75.—
Cămasa pentru copii de leagăn	*38.—*
Trusou pentru copii de leagăn garnitură complectă	58.—

Ouvertură pentru cărucioare port bebe de toate calităţile

Trusouri „Tetra" pe preţurile fabricei

Svetere pentru băieţi şi fetiţe	*135.—*
Mantale, şaluri şi capele	615.—
Vestminte din flanel pentru copii	120.—

Prosopuri şi ştergare de şters farfuri şi pahare pe preţurile fabricei

Bumbac de împletit	10.—
Pânză roşie şi albastră	65.—
Acoperitoare de tavă	19.—
1 legătură D. M. C. alb	5.—
Fire de aur şi argint pentru brodat	14.—
1 rotiţa aţa 400 yarduri	11.—
Materii Tuszok de toate calităţile	
Batiste	9.—

II. Secţia de mode pentru bărbaţi:

Mare asortiment in paltoane imblanite şi boa!

Cămeşi bărbăteşti de zefir cu 2 gulere	248.—
Pălerie loden	204.—
Pălărie pichler	259.—
Pălărie din păr de iepure marcă Italiană	466.—
Cravate	12.—
Sokni	17.50
Gulere moi	16.—
Baston	24.—
Ploiere	250.—
Cameşi flor	82.—
Pantaloni flor	82.—
Mănuşi	48.—
Ciorapi	125.—

Secţia de stofe pentru bărbaţi am deschis o mare asortiment in stofe, raglanuri, stofe double şi furnituri pentru haine, nasturi etc.

III. Secţia jucăriilor pt. copii, pielării, geamantanuri şi cărucioare pentru copii:

Ghiosdan	33.—

Tăbliţă, penale cu preţurile cele mai reduse

Geniţi	150.—

Corzi pentru vioară in toate calităţile

Cos pentru note si tocuri pentru vioară

Cărucioare pentru copii	450.—

Casete de manicur cu preţuri ieftine

IV. Secţia de porţelan şi sticlărie:

Pahare pentru apă	3.50
Sticle pentru compot, patent Dux, adjustate complect	20.—
Borcane pentru crastaveţi, per litru	3.—
Borcane pentru compot, per litru	2.—
Ceşti cu farfurii, cal. bună	25.—
Farfurii tari, duble	20.—
Farfurii pentru desert, tari, duble	15.—
Service pt. masă, 6 pers.	1357.—
Service pentru cafea 6 pers.	480.—
Service pt. cafea neagră	168.—

Service pentru spălător, masini de fiert, fier de călcat, etc., se află cu preţurile cele mai reduse.

Secţia jucării pentru copii:

Jucării pentru copii, căruţe pentru copii, geamantane şi corfe pentru voiaj, cu preţuri extraordinar de ieftine!

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 890 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI Duminecă 9 Septembrie 1923

Infrăți...

74 „Transilvăni Nr. de schimb"
Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU ... (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 480 L
PE 1 AN . . . . . 360 L
PE 6 LUNI . . . . . 180 L
PE 3 LUNI . . . . . 90 L

„Suferințele catolicilor din Transilvania"?.

— Biserica unită are cuvântul —

Intr'o revistă catolică scrisă în englezește — „Catholic Herald" — se publică și se comentează, aspru pentru noi, un pretins raport a unei pretinse comisiuni americane de anchetă „aprofundată" în România. In acest raport se afirmă că suntem poporul cel mai intolerant de pe glob, că nedreptățile autorităților față pe catolici și celelalte confesiuni din România sunt fără pereche, că aplicarea reformei agrare se face în dauna confesiunilor străine, că suntem „gâtuitorii civilizației" pentru a sili pe Unguri (cari sunt „mai inteligenți" ca noi) să plece din Ardeal", că în fine, orientalismul vechiului regat ruinează occidentala așezare a Transilvaniei, și alte acuze stupide de acest soiu, pe cari le-am auzit sub diferite forme și la diverse împrejurări, și din afară și dinăuntru.

Din însăși înșirarea acestor învinuiri e lesne de ghicit proveniența lor. Iredentismul maghiar oficial și neoficial și-a găsit în Biserica „soră" dela Roma un bun aliat. Discursul preotului Zadravetz, la o întrunire catolică din Budapesta ni-a avertizat din vreme de aceasta. Nu e de mirare deci că ceeace se debitează de către agenții de propagandă anti-românească dela Budapesta poate servi ca temă unei „aprofundate" anchete în Transilvania, făcută de o comisiune pe care n'am văzut-o și de care n'am auzit. Atacurile contra reformei agrare știm că vin dela magnații unguri expropriați, în majoritate catolici; orientalismul nostru „gâtuitor" și „omorâtor" de civilizație știm de asemenea de unde vine, căci nu e prea multă vreme decând s'a dovedit cari sunt îndeletnicirile institutului catolic „Marianum" și alte instituții „culturale" catolice.

Ceeace este dureros este însă că „raportul" vorbește, în egală măsură, și în numele Bisericei unite. In adevăr „Catholic Herald" scrie:

„Raportul confirmă tot ce s'a scris înainte cu privire la suferințele catolicilor din Ardeal. Lucrarea este întemeiată pe cercetarea comisiunii și pe declarațiile concordante ale șefilor Bisericei catolice, UNITE, luterane și presbiteriane din Transilvania. *„Toate bisericile acestea se plâng, numai cea greco-ortodoxă nu"*

Și ne întrebăm: Să fie oare adevărată afirmația revistei „Catholic Herald"? — N'o putem crede! Oricum Biserica unită este datoare să lămurească această chestiune, desmințând fapte pe cari nu le-a putut afirma fără să mintă. Orice tăcere ar fi o afirmare, și ar fi prea dureros să vedem Biserica unită sprijinind acțiunea de denigrare dusă de dușmanii țării, fie ei chiar și catolici.

Incăodată deci repetăm: Biserica unită are cuvântul, pentrucă avem încă credința că ea este înainte de toate Biserică românească, și ca atare nu poate privi cu indiferență nici utilizare ființei sale în folosul acțiunilor dușmănoase țării și nici batjocorirea țării cu minciuni patente.

C.

„Oficiosul ardelenesc"...

Inaintarea în grad a confratelui „Patria"

Stupiditatea unei anumite prese bucureștene pare a fi nemărginită. Până mai dăunăzi mâna de politicieni a partidului național apărea sub eticheta categorică: „Ardelenii". Orice făcea dl Maniu, era făcut de toți „Ardelenii"; sbiera dl Vaida cine știe ce insultă la adresa vechiului regat, presa bucureșteană de care ne ocupăm cădea în extaz: „Ardelenii" ne purifică; bâiguia dl Sever Dan cine știe ce nerozie politică sau economică, imediat se înregistra: „părerea Ardelenilor". Și așa, zi de zi, Ardealul și Ardelenii erau necontenit scoși să acopere politica partidului național, bună sau rea, voită sau nevoită de massele populare ale acestei provincii, și aceasta numai pentru bunul plac al marilor patrioți români de spețа fraților Honigmann și Rosenthal.

Dar iată că stupiditatea nu s'a oprit aici. Ardealul și Ardelenii, alcătuind în închipuirea Honigmannilor și Rosenthalilor una și aceeași persoană cu partidul național, „Patria" nu putea să devină decât ceea ce îl numește „Adevărul": „oficiosul ardelenesc".

Astfel oficiosul partidului național a căpătat, probabil pentru deosebitele sale merite, o avansare firească. Deși calitatea pe care i-o atribue ziarul dlui Rosenthal nu spune nimic, „Patria" poate fi încântată. Cel puțin de astăzi înainte ex-oficiosul partidului național înaintat la rangul de „oficios ardelenesc", va vorbi cu autoritate în numele Ardealului.

Din partea noastră urăm confratelui „Patria": La mai mare! Iar „Adevărul" va ști să-l răsplătească pe viitor cu aceeași largă bunăvoință ca și până acum; de aceasta nu ne mai îndoim!

Improprietărirea e terminată în toată țara

Se știe că guvernul actual în grija ce a avut-o ca țărănimea să puie cât mai repede stăpânire pe pământul, acordat, în urma exproprierei marilor proprietăți n'a mai repetat greșala guvernului anterior de a modifica și schimba legiuirea agrară.

El și-a dat seama pentru consolidarea țării și pentru ca normalizarea vieții economice să nu fie stânjănită, țăranul trebuește cât mai curând pus în stăpânirea noului său ogor.

Atât în vechiul regat unde s'au împărțit mai mult de două milicane hectare, cât și în Basarabia unde țăranii au primit mai mult de un milion de hectare, improprietărirea e un fapt îndeplinit.

Mai rămâne Ardealul, unde ea e aproape terminată și Bucovina, unde porțiunea de pământ expropriată e deabia de 50.000 de hectare.

Guvernul în dorința de a pune pe țăran stăpân odată pe pământul său a pus un ultim termen pentru organele de expropriere și improprietărire, care e toamna anului acesta.

Țăranul din întreaga țară se va putea astfel bucura că odată cu venirea iernei, reforma agrară fiind pe deplin înfăptuită, nu-l va mai apăsa grija din anii trecuți. Bucățica de pământ pe care o aștepta dintr'o primăvară în alta s'o lucreze ca stăpân și nu ca iobag, e în sfârșit pentru totdeuna a lui.

INSCRIPȚII

Rasbunarea Taurului

Mai toate ziarele au publicat întâmplarea de mai la vale:

Acum două zile, văcarul Vasile Cristea a surprins un taur în semănături. Sălbatecul văcar n'a dat drumul taurului până când nu l'a deșelat în bătae. Eri taurul a revenit în locul unde fusese prins și maltratat de văcar. In momentul în care acesta a apărut cu bățul în mână, taurul s'a repezit asupra lui cu o furie de fiară turbată, l'a trântit la pământ, și l'a pisat între copite o oră întreagă. Nici strigătele, nici svârcolirile văcarului n'au reușit să înlăture taurul. După o oră de tortură, Vasile Cristea a încetat din viață sub picioarele taurului care se răsbuna lovind mereu.

Câțiva săteni atrași de oribilul spectacol au sărit cu furci și cu ciomege, au gonit taurul, și au scos cadavrul văcarului.

O respingătoare întrecere de sălbătecie între două brute și totuși nu lipsită de interes. Căci taurul a... premeditat răsbunarea. Deci crima lui e cu știință și voință. Pândire și premeditare — asasinat, ar zice dl judecător Bottea, apreciatul magistrat.

Și totuși taurul nu va fi pedepsit de jurați. In evul mediu însă ar fi avut de furcă cu autoritățile judecătorești!

Chestia este: a fost sau nu inteligent taurul? Răsbunarea este ea un început al inteligenței speciilor. Și toți taurii sunt la fel de răsbunători! Sau sunt și printre ei simpli boi ce se lasă bătuți, privind creștinește, cu ochii lor mari, blânzi și iertători la bestia care-i ciomăgește?

Dar așa se poate rătăci într'un întreg dedal de întrebări. Dacă taurul a dat dovadă de inteligență, procedând cum a procedat, întru cât este el mai prejos marei majorități a criminalilor umani, cari nu dau nici ei probe de mai multă inteligență decât atât! Și atunci dece cei din urmă sunt pedepsiți pe când cei dintâi nu.

Mi se pare că penaliștii evuluimediu, nu erau chiar așa de copii, cum ni place să-i credem noi. Dar mi se pare că am început să fac requisitoriul unui taur. E timpul să mă opresc.

NOMOFYLAX

Statul clandestin

In Ardeal, Ungurii au organizat un adevărat stat în stat

Nu știu cum se va fi zicând cuvântul „clandestin" pe ungurește. Dar dacă Ungurii au adoptat în graiul lor această vorbă de întrebuințare internațională, în cazul acesta statul în stat pe care l'au organizat cu atâta chibzuință pe pământul Ardealului, trebuie să se numească de către concetățenii noștri, descendenți ai lui Arpad: „Klandestinország".

In statul clandestin de care vorbim ungurii au școli, universități, tribunale. Finanțe desigur au deasemeni, probabil cu un sistem ingenios de a percepe impozite, pe care noi nu-l cunoaștem încă, dar care trebuie să existe, pentrucă altfel nu s'ar putea explica întreținerea instituțiilor de mai sus. Ne mai lipsește armata; probabil așteptau pe aceea, pe care o pregătea la Budapesta, societatea „Ungurilor cari se deșteaptă".

Am ținut în curent pe cetitorii noștri cu diversele instituții ungurești, enumerate mai sus și care și-au luat ființă încetul cu încetul sub privirile noastre îngăduitoare. (Ingăduitoare desigur, pentrucă nu știam până unde poate să meargă viclenia ungurească, față de acei ce-i întindeau cu dragoste, mâna prieteniei).

Am scris la timp despre universitatea care a fost desființată, deși nu e exclus să fi reînviat în altă parte, poate undeva, unde ne-am aștepta mai puțin decât ori unde.

Am scris despre școlile lor confesionale și școlile lor secundare, un întreg sistem de învățământ, care nu-mi închipui să fie mai puțin perfecționat pentru educația tinerilor vlăstare maghiare, ca cel din Ungaria actuală.

Acum câteva numere chiar, pomeneam de o mică șmecherie a Ungurilor, în școlile lor, nu în cele clandestine, ci în cele autorizate de statul nostru; era vorba anume de eludarea istoriei Românilor din studiul istoriei universale. (Dar asupra punctului acestuia vom mai vorbi cu altă ocazie, căci fiind vorba de școlile maghiare recunoscute de statul nostru, ne îndepărtăm dela subiect).

Acum în urmă, grație destăinuirilor domnului avocat Rădulescu dela Timișoara am putut afla de tribunalul permanent de arbitraj din acea localitate, tribunal despre care am vorcit la timp cetitorilor noștri.

Dar oare astfel de tribunale permanente numai la Timișoara există? Cine nu știe că majoritatea pricinilor dintre unguri la Cluj se judecă de comisii arbitrale. Codul admite astfel de comisii, cu condiția să nu fie permanente. Ungurii au luat de bună îngăduința codului, dar văzând că nimeni nu se interesează de astfel de comisii, cine poate spune dacă în loc de una pentru fiecare afacere, ei n'au înființat una și bună pentru toate afacerile? Sistemul complicat cu o modalitate de locținere periodică, revine la acelaș lucru. In loc de trei arbitri, ar putea fi doisprezece, care s'ar putea înlocui după o regulă anume, așa încât, numele arbitrilor sau a unei părți dintr'ânșii, variind la fiecare nouă chestie în litigiu, să poată ușor eluda dispoziția categorică a legei.

Și oare nu s'ar putea spune aceleași lucru de Oradea-Mare, Târgul-Mureș și alte destule orașe ale Ardealului locuite în majoritate de maghiari și evreo-maghiari? O privire mai atentă în această direcție, ne închipuim că ar aduce interesante surprize.

De va fi existând sau nu în toate orașele Ardealului astfel de comisiuni, n'am putea-o spune cu precizie. De un singur lucru însă suntem siguri: există statul în stat unguresc în Ardeal. Și acest stat trebuie desființat, căci nu-l admite nici o lege, nici un tratat internațional, nici o societate a națiunilor.

El trebuie desființat numaidecât și în așa fel, încât să nu mai reînvieze niciodată. Ungurii au școli și universități recunoscute de stat unde pot să învețe, au justiție care să le recunoască drepturile, au autorități care să le garanteze aceste drepturi.

Ceia ce încearcă să facă o mână de unguri, pentru a-și asigura o existență ușoară și fructuoasă, nu este numai o abatere dela respectul și îndatoririle cuvenite țării acesteia, dar e și un fapt cu totul imoral și prejudiciabil pentru naivii, cari se lasă amăgiți, spre a-și pune avutul la discreția competenței juridice a unor nechemați.

Căci ast-fel de tribunale permanente, existând pe urma unei călcări grave a legei, constituesc un pericol deopotrivă de permanent pentru cei cari se încred în ele, sentințele lor fiind anulate de prim drept.

Așa că Ungurii întemeietori ai acestui stat clandestin, nu dau dovada nici unui fel de simțimânt naționalist procedând astfel, adică punând pe noui drumuri și cheltuieli pe connaționalii lor pe care-i ademenesc cu momeala pretextelor lor șovine; după cum nu dau dovada unui astfel de simțimânt, nici cei cari își conduc campania contra României, pe motivul exproprierei latifundiarilor unguri, în favoarea țăranilor unguri din Ardeal.

Dimpotrivă, dau dovada unor suflete atât de meschine și interesate, încât vremea nu e departe când cei cari cred acum că văd într'ânșii niște apostoli, se vor convinge însfârșit cu cine au de afface.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé

Mai eftin ca la alti!
2725—1

Incercați și vă veți convinge

Telefon: birou 999. Str. Reg. Ferd. 99.
Telefon: locuința 1099.
Strada Brătianu No. 9.

INFORMAȚII

— **Pentru dl primar ol orașului. Plângerea unor cetățeni.** Mai mulți cetățeni din strada Băii ni se plâng de starea mizerabilă în care se găsește pavajul acelei străzi, care din cauza nenumăratelor gropi a ajuns aproape impracticabil.

Acești cetățeni ne roagă să atragem atențiunea Dlui Primar Utalea că această stradă nu a mai fost reparată de mai bine de patru ani, deși este una din cele mai circulate, mai ales în timpul verei și în zilele de târg.

Supunem această plângere Domnului Primar Utalea în speranța că luând act despre ea, va binevoi a dispune cele de cuviință.

Pluș, Biberet, Breitswanz pentru Mantouri de Dame a sosit la Mag. *Missir* din Cluj. 3038-2

— **Un credit pentru refacerea porturilor Dunărene.** — D. Vintilă Brătianu ministrul finanțelor însoțit de d. Gh. Popescu secretarul general dela ministerul de comunicații va pleca în cursul săptămânei viitoare pe Dunăre până la Baziaș pentru a inspecta și lua măsuri de ușurarea navigabilității pe acest fluviu.

In legătură cu aceasta d. ministru de finanțe a acordat și un credit de 50 milioane lei pentru amenajarea porturilor dunărene.

— **Granița româno-sârbă.** Ministerul de externe a trimes pe d. colonel Drăgănescu, delegatul technic în comisiunea pentru fixarea frontierei româno-sârbe, să bată țărușii pe linia convenită în discuțiile dintre generalul sârb Calafatovici și generalul român Mironescu.

E probabil că după această operațiune, sârbii vor lua măsuri să evacueze administrația din cele 12 comune asupra cărora au convenit să le cedeze României, încă din 1921.

Lei *249* metru Marocain mătase în 30 colori la Mag. *Missir* din Cluj. 3038-2

Primește bună recompensă cine aduce la: Bădescu str. Maiorescu 1. Etaj II. o cățelușă neagră, pe bot și picioare pete galbene, răpsunde la numele Jubri.

De vânzare 10—15 iugere pământ (rât) de cultivat având în apropiere apă de udat, precum și lemne de stejar cu o grosime de 22—24 cm. și mobile antice. Strada Regală 27.

Stofe de lână pentru Rochii, Taeur, Mantou la Mag. *Missir* din Cluj. 3038-2

— **O datorie pentru orice locuitor al Clujului** este să dea tot sprijinul său pentru îmbunătățirea serviciului de asistență medicală al „Salvării". In zilele de Sâmbătă și Duminică, 8 și 9 Septembrie, vor avea loc mari serbări câmpenești în Parcul orașului, pentru mărirea fondului de întreținere și perfecționare a acestei importante Instituții sociale. Programul artistic și distractiv, bogat și variat, va fi o bună recompensă pentru sprijinul ce îl va da fiecare cetățean conștient al Clujului.

Bilete se pot procura din vreme la administrația „Salvării", calea Moților 27 între orele 4—7 p. m.

Lei *567* Bluze de mătase (Gemper) toate colorile la Mag. *Missir* din Cluj 3038-2

— **Medicii și noile impozite.** Sâmbătă 8 Sept. c. la orele 6 d. m. membrii asociației medicilor filiala Cluj, se vor întruni în localul clinicei din localitate, pentru a discuta asupra situației care se crează medicilor prin inpunerea nouilor impozite.

Lei *38* metru Sifon prima la Mag. *Missir* din Cluj. 2038-2

De închiriat

o cameră mobilată pentru 3 tineri, eventual cu vipt cu tot. — A se adresa la Farkas Hersch, frizer, Calea Victoriei Nr. 103.

Lei *145* metru Seviot lână toate colorile la Mag. *Missir* din Cluj. 3038-2

Târg ocazional!

De vânzare la magazinul HERCULES 2832

Strada Iuliu Maniu 8, cu prețuri ocazionale covoară

Perzice Exminister si Wilton.

Târg ocazional!

Scrisori din public

Seriozitatea presei maghiare

O scrisoare a dlui Iancu Mihăiescu, șeful ocolului silvic Gilău

Dela domnul inginer Iancu Mihăescu, șeful ocolului silvic Gilău, primim spre publicare următoarea scrisoare:

Prieteni de-ai mei, cari știu uugurește precum și autoritățile mele superioare îmi atrag atenția, că în ziarul „Ellenzék" No. 199 din 4 Septemvrie a. c. s'a publicat un articol neiscălit, în care se strecoară fără control niște știri defăimătoare la adresa mea. Lucrul acesta mă miră cu atât mai mult, cu cât am auzit spunându-se adeseori că presa maghiară e superioară celei românești în seriozitatea și temeinicia, cu care cerne tot ce publică.

In susnumitul articol din „Ellenzék" se spune că aș fi capul unei bande, care ar fi păgubit pădurile statului cu 3 milioane lei. O asemenea pagubă eehivalează cu tăerea rasă a unei porțiuni de păduri de cel puțin 500 jug. cad., ceeace ar fi putut să știe chiar un redactor dela „Ellenzék" fără nici o cunoștință de specialitate. Oricât și-ar închipui presa minoritară de neglijent un serviciu al statului nostru, totuși ori cine își poate da seama că o abatere de tot mică dela datorie, nici decum o astfel, ar fi fost vizibilă de orice organ de control oficial, îndeplinit printre alți funcționari și de cetățeni români de naționalitate maghiară.

Față de calomnia de mai sus, ca și față de afirmările tot așa de calomnioase, că aș ti părtașul unui ferestreu și că aș fi vândut la comercianți lemne de foc și pentru mobile din pădurile statului, am procedat pe cale legală. Nu relevez aci faptele aceste, decât ca să dau un exemplu despre seriozitatea și corectitudinea unui vechiu și răspândit ziar maghiar cum este „Ellenzék".

Dacă articolul citat, care tinde să mânjească nu numai pe un funcționar neînsemnat ca mine ai organizarea unui întreg serviciu public, procede dela informațiile unui particular, mă indignează lipsa de control cu care a fost publicată. Dacă însă informațiile greșite vin dela o autoritate a fost dată unui ziar minoritar interesat să ne bârfească și nu unui ziar românesc.

„Ellenzék" prin asemenea procedee se dovedește a fi, nu o gazetă serioasă și imparțială ci o simplă și blamabilă gazetă de senzație.

Ing. Iancu Mihăiescu
șeful ocolului silvic-Gilău.

„Patria" și gospodăria dela primărie

In numărul din 5 Septemvrie ziarul „Patria" continuându-și opera nepunticioasă de însinuare cu scopul de compromitere a actualilor guvernanți, într'un articolaș întitulat: „Averea orașului" afirmă unele neadevăruri pe cari ne grăbim a le înlătura la timp.

Se spune în acest articolaș că în ședința de 23 August a. c. a consiliului comunal s'a aprobat un contract de închiriere care ar prejudecia interesele primăriei. Primăria e acuzată că a închiriat localul „Palermo" din chiar edificiul primăriei împreună cu locurile împrejmuitoare, unei firme de automobile cu prețul de 360 franci elvețieni anual, trăgându-se de aici concluzia chiria ar fi derizorie. Raporterul dela „Patria" a extras însă din contract numai partea care i-a convenit pentru a păcăli pe cetitorii săi, nevoind a aminti că prin acelaș contract proprietarul firmei de automobile se obligă în calitate de chiriaș de a repara, a clădi magazii și a emanaja localul cu cel puțin suma de 600.000 lei, toate aceste îmbunătățiri și clădiri rămânând primăriei, care va primi astfel în patrimoniul său o valoare de 600.000 lei pe lângă chiria de 360 franci elvețieni anual. Despre acest fapt „Patria" nu pomenește nimic, căci dacă ar fi pomenit nu s'ar mai fi putut însinua acuzările nedrepte la adresa primăriei.

Primăria e acuzată totodată că acceptând ca cei 360 franci elvețieni să fie plătiți prin echivalent în lei românești, ar fi încheiat un contract păgubitor intereselor ei, deoarece în ipoteza când leul se va ridica și se va apropia de francul elvețian, chiria ce o va încasa va fi și mai derizorie.

Socoteala „Patriei" întrece prin comicul ei naivitatea lui Nastratin Hogea. In adevăr, în ipoteza când în cursul celor 15 ani — pe cât e închiriat contractul — leul se va apropia de francul elvețian desigur că suma de 360 franci elvețieni plătiți în lei românești va reprezenta aceiași valoare absolută, căci atunci aita va fi valoarea unui leu decât aceia pe care o are astăzi.

Tocmai pentru a nu fi expusă la neplăcerile fluctuațiunilor leului, primăria a avut prevederea să ceară o chirie „fixă", stabilită în monedă sigură elvețiană, și din această prevedere, reporterul „Patriei" îi face o culpă. Intrebăm însă pe Nastratinul „Patriei", ce se va întâmpla dacă leul va cădea și mai mult, adică dacă în loc de 15000 lei anual — echivalent astăzi cu 360 franci elvețieni — chiriașul primăriei va trebui să dea mai mult? Desigur că întrebarea aceasta e pusă numai pentru „Patria", care nu înțelege că fluctuațiile leului nu pot dăuna pe nici una din părți, atâta timp cât chiria a fost stabilită în monedă fixă elvețiană.

Rămâne deci bine stabilit că Primăria locală a încheiat un contract din care ea nu poate trage decât profit și din faptul că ea a căutat totodată să dea posibilitate unui comerciant român să-și desvolte comerțul său în acest oraș, nu i se poate face o culpă.

Au sosit rocurile de dame de model si blane

in sortiment foarte mare pentru toamna și iarna după cea mai noaua mode de

Paris Lloyd 1876
Berlin și
2032 **Wiena**

la casa de mode de dame și de domni

Diamanstein si Morkovics

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 25. (Vis a vis de posta principala.)

Cel mai favorabil izvor de procurare de

Seal si biberette blana de peluche

și specialități de rocuri blănărie.

Corespondent comercial

pentru limbile română, ungară și germană care cunoaște contabilitatea se caută spre angajare. — Ofertele în scris a se adresa la

EMIL BLAGA
CLUJ.

Programul Cinematografelor.

CinemaUniversității

Vineri, 7 Septemvrie
Kismet
SERIA I.

Cinema Urania

Vineri, 7 Septemvrie
Kismet
SERIA II.
Istorie mistică orientală din timpul savantului sultan Harun al Rasid în 5 acte.
In rolurile principale: Otis Skinner și Elynor Fair.

Cinema Apollo

Vineri, Sâmbătă și Duminecă
Jack, inima de leu
Inceputul reprezentațiunilor: 5, 6½, 8 și 9½.

C A U T

două camere nemobilate, bucătărie şi bae. Eventual o cameră mobilată, bucătărie sau bae. A se adresa la redacţia ziarului „Infrăţirea“ între 8—12 a. m.

Ministerul sănătăţei,
Muncei şi ocrotirilor sociale

Eforia Căminului pentru studenţii în medicină din Iaşi

Se aduce la cunoştinţa Domnilor Studenţi în Medicină din Iaşi care doresc să contracteze către Ministerul Sănătăţei, Munci şi Ocrotirilor Sociale, obligaţiunea de a servi la terminarea studiilor, ca medici în serviciile sau aşezămintele dependente de acest Minister, să prezinte între 5—15 Septembrie 1923, cererile lor de admitere în cămin.

La aceste vor anexa:

a) Actul sau extrasul de naştere. b) Dovada înscrierei în facultate. c) Ori-ce dovadă scrisă constatând lipsa de mijloace a candidatului. d) Dovada calităţii conform categorilor prevăzute la art. 16. din regulament.

Numărul locurilor vacante este de şaptezeci.

Pentru orice alte lămuriri a se adresa la Direcţia Căminului în fie care zi între orele 10-12 în str. Muzelor No 20.

Extras din regulamentul privitor la organizarea Căminurilor pentru Studenţii în Medicină, aparţinând Ministerului Sănătăţei Publice Muncei şi Ocrotirilor Sociale.

Art. 16. — Vor fi admişi în căminuri numai studenţii în medicină lipsiţi de mijloace, în următoarea ordine de preferinţă:

a) Orfanii de război de ambii părinţi; b) Invalizii din război sau fii de invalizi din război; c) Fii de văduve de război (orfani de război de tată)

a) Orfanii de alte categorii şi copii crescuţi în instituţiunile şi aşezămintile ministerului sau instituţiunile publice sau particulare subvenţionate de minister. e) Fii de săteni;

f) Fii de medici, de funcţionari sau pensionari ai Statului, Judeţelor şi comunelor întrucat vor fi lipsiţi de mijloace.

Studenţi în medicină lipsiţi de mijloace, cari la data promulgărei regulamentului de faăţ ocupă locuri de medici sanitări, vor putea fi primiţi în mod excepţional pentru a fi se înlesni terminarea studiilor.

Ei pierd însă locurile ce deţin în serviciu.

Art. 21. — Dovadă lipsei de mijloace se face fie conform dreptului comun, fie prin constatarea făcută de organele ministeruiui sau de organele administrative, fie pe baza aprecierei făcute de eforiile respective pentru cazurile cari le sunt cunoscute.

Fii de săteni fac dovada lipsei de mijloace prin certificat eliberat de primăriile comunelor domiciliului lor, confirmate de administratorii de plăşi respective.

Art. 22. — Dovada calităţei de orfan, invalid sau văduvă de război se face prin certificatul semnat dela direcţiunea generală a Oficiului Naţional I. O. V., sau dela una din societăţile delegate de acest oficiu cu protecţiunea orfanilor, invazilor şi văduvelor de război.

Celelalte categorii de orfani şi copii prevăzuţi la art. 16 dovedea calilatea lor prin certificate eliberate fie de minister, fie de instituţiunile publice sau particulare cari i-au întreţinut sau întreţin.

Art. 25. — Inainte de a se lua în consideraţiune cereri de admitere candidaţii respectivi vor fi supuşi nnui examen medical.

Art. 26. — Inainte de intrarea lor în căminuri, studenţii admişi sunt datori să semneze o convenţiune prin care se obligă să îndeplinească toate îndatoririle prevăzute în regulamentul de faţă.

Modelul convenţiunii va fi anexat la regulamentul de faţă.

Cei ce vor refuza a semna această convenţiune nu vor fi primiţi în căminuri

Minorii vor produce şi consimţământul scris al protectorilor lor legali (părinţii) tuturori, societăţi sau instituţiuni, cari în mod legal ţin locul de tutori, sedrii orfanele etc.

Art. 34. — Studenţii cari beneficiază de cămin mai puţin de trei ani sunt datori, ca după terminarea studiilor, să stea la dispoziţiunea Ministerului Sănătăţei al Muncei şi Ocrotirilor Sociale un termen de 2 ani pentru a fi întrebuinţaţi în primul rând în circumscripţiile sanitare rurale în al doilea rând, în circumscripţiile sanitare urbane, în spitale, ospicii şi alte aşezăminte ale ministerului.

Cei ce au beneficiat de cămin mai mult de 2 ani, sunt supuşi obligaţiunii de mai sus, un termen de cel puţin 3 ani.

Dacă stagiul datorit ministerului corespunde stagiului militar termenele arătate mai sus curg. dela terminarea serviciului militar.

Art. 36. — Eforiile căminurilor cu aprobarea ministerului sănătăţei, al muncei şi ocrotirilor sociale, vor putea decerne pentru studenţii meritoşi, cel mult 3 burse în străinătate, pentru specialităţile ce se vor propune de eforia respectivă.

Bursele se vor acorda pe cale de concurs sau în cazuri excepţionale pentru studenţii ce se vor ti distins în timpul studiilor într'o specialitate anumită, numai prin votul unanimităţi membrilor eforiei.

JEAN KANNER

renumitul comic grotic din Bucuresti in fiecare seară debutează in programul

BARULUI CENTRAL.

Inceputul la orele 10 seara.
Preţul de intrare Lei 20.

Lloyd 1010 2222

CIORAPII Lloyd 1473 1647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

D. Maniu între d. Mişu Cantacuzino şi d. Marghiloman

Dovada duplicităţii partidului noţional

Provocat de afirmaţia ziarului „L' independance romaine“ că d. Marghiloman nu va mai putea să facă politică cu contemporanii săi, oficiosul partidului progresist, pentru a dovedi contrariul, vine să afirme că în Decemvrie 1921, în ajunul formării noului guvern, d. Marghiloman a prezentat Regelui o formaţie de guvern în care intra partidul naţional, partidul poporului şi partidul progresist. „iTmpul“ afirmă că d. Marghiloman vorbea Regelui „în numele dlui Maniu“ şi cu asentimentul generalului Averescu.

Deci d. Maniu consimţise să colaboreze cu d. Averescu, pe care până atunci îl combătuse cu vehemenţă, şi mai cu seamă să scoată din umbră pe d. Marghiloman, care, pentru atitudinea sa faţă de marile probleme sociale ale vremei şi faţă de idealurile noastre naţionale, fusese complect scos din viaţa politică după cum este şi astăzi.

Sau, acum câteva vreme, când d. Mihali, vorbind unui ziar maghiar, a afirmat că d. Maniu a tratat cu d. Marghiloman şi tratează încă, partidul naţional s'a mulţumit să facă, prin „Patria“, pe d. Mihali „ramolit, dar nu a spus nimic despre d. Marghiloman şi combinaţia pusă la cele de d. Maniu în 1921.“

Somat de noi să-şi precizeze atitudinea faţă de d. Marghiloman şi iluzia de partid a acestuia, partidul naţional a păstrat o profundă tăcere până astăzi.

Declaraţia oficiosului marghilomanist desvăluie întreaga duplicitate a partidului naţional, care pe deoparte păstrează fuziunea cu takişti, iar pe de altăparte „pertractează în umbră cu partidul progresist şi reacţionar al dlui Marghiloman, duşman neîmpăcat al celulalt reacţionar d. Mişu Cantacuzino. Iar pe deasupra acestei promiscuităţi politice, partidul naţional rămâne totuşi „democrat“ şi „intransigent“!

Curierul spectacolelor
(TEATRUL MAGHIAR)

Vineri: „Tosca“. Ca oaspeţi Anna Medek şi Székelyhidi. Preţuri ridicate. Abonament de premieră, repriz şi opera No. 2. Cu uşile închise. Seria 21.

Sâmbătă: Orele 9 a. m. „Concertul alor 22 coruri“. Preţuri ridicate. Seria 22.

Sâmbătă, matineu: „Continuarea concertului“. Bilete cu seria 22 sunt valabile.

Sâmbătă seara: „Bajader“. Kolbay, Tolnay, Neményi, Berki. Abonament şters. Preţuri de premieră. Seria 23.

Duminecă, orele 11 a. m. „Concertul iubilar al corului Uniunei Meseriaşilor din Cluj“. Preţuri de premieră. Seria 24.

Duminecă, matineu: Continuarea Concertului. Preţuri obişnuite. Seria 25.

Duminecă seara, orele 8 şi jum.: Continuarea Concertului cu concursul celor mai celebrii artişti din ţară. Preţuri ridicate. Seria 26.

Pentru martirii
revoluţiei din 1918

O iniţiativă naţională a comit. gardiştilor naţionali

De câteva luni a luat fiinţă în localitate un comitet de organizare a foştilor gardişti naţionali, de ale cărui frumoase iniţiative a trebuit să ţinem deja din primele zile seamă. Am arătat printre altele, în realaţiunile noastre despre iniţiativele tinerei organizaţii, că societatea foştilor gardişti naţionali şi-a propusă scrie cea mai frumoasă pagină a Ardealului, istoricul anilor de desrobire 1918 şi 1919. Chiar şi acest singur tapt îndreptăţeşte să acordăm societăţii iniţiate de d. dr. Amos Frâncu, decanul barolui din Cluj, toată simpatia noastră.

Af.ăm însă, că alte iniţiative tot atât de frumoase sunt pe cale şi că una a şi fost începută de către comitetul organizator al foştilor gardişti naţionali.

Astfel comitetul a hotărât să se îngrijească de cinstirea după cuviinţă a martirilor neamului din revoluţia de acum cinci ani şi a început-o aceasta cu pomenirea preotului martir Ion Opriş din Cristiş, de lângă Turda, ucis de jandarmii unguri înaintea altarului când după citirea manifestului „La Arme“ al Senatului Naţional din Ardeal, anima poporul să se pregătească pentru Adunarea dela Alba-Iulia. Aceasta preocupă cu atât mai mult comitetul foştilor legionari, cu cât după preotul mărtir au rămas şapte copii minori, fără nici o avere, iar mama lor dintr'o mândrie cu adevărat stoică înzestrată cu o pensie de 60 de lei pe lună, nu s'a plâns şi nici nu a reclamat la nimenea, ci s'a chinuit cum a ştiut cu creşterea copiilor muncind din greu zi şi noapte.

Comitetul foştilor legionari a luat iniţiativa să i-se ofere acestei familii un dar naţional, prin subscripţii publice în ziarele româneşti. Sumele ce se vor aduna se vor adresa direct dnei văd. Opriş, în Cristiş, lângă Turda, pentru a-i facilita educarea celor şapte copii ai întâiului martir român ardelean de după proclamarea revoluţiei.

Apelul în chestiune îl vom publica şi noi în numărul viitor.

Ţinem să remarcăm aci gestul comitetului foştilor gardişti naţionali, care a contribuit din partea sa cu suma de 1000 de lei.

Rep.

Iarăşi regionalismul!

In jurul unor discursuri naţionaliste rostite la Buziaş

„Vitorul“ scrie că la o întrunire pe care a ţinut-o la Buziaş partidul naţional, d. Sever Bocu ar fi spus:

„Fraţilor, acest nemernic partid naţional-liberal, ne-a adus la aşa stare de disperare că dacă ne-ar fi deschise graniţele, cu toţii am preferi să trecem dincolo (arătând spre Ungaria) de cât să stăm aci.“

Iar d. Kikeo-Pop:

„Nu e adevărat că armata din regat ne-a scăpat de maghiar, noi cu toţii cei de aci ne-am sculat care cu ce am putut şi cu 4 zile înainte de intrarea acelei armate, noi eram deja liberi; — i-am primit însă ca pe fraţii noştri cu multă bucurie contribuind a le împlini golurile în cai, harnaşamente şi altele“.

Şi mai departe:

„Cel din urmă ţăran ardelean e superior ori-cui din vechiul regat“ şi în fine:

„Nu e drept unuia ca mie să-mi ia moşia, de oare-ce m'ar pune în neputinţă să fac politică, care e o datorie mare către ţară“.

Se poate desigur să fie ţărani ardeleni superiori multora cu stare din vechiul regat: de când cu fuziunea cu takiştii, se vede că a băgat de seamă ceva d. Ciceo-Pop, în această privinţă. Şi dacă tocmai dumnealui a putut să bage de seamă, vă închipuiţi ce trebuie să fie de takistul asupra căruia a făcut constatarea.

Dar dacă afirmaţia d-sale cu superioritatea ţăranului ardelean nu poate fi sigură decât întru cât a putut observa d-sa; în schimb e mai mult ca sigur, că cel din urmă ţăran din Ardeal e superior politicianului, care are ... naivitatea ca să fie aşa — să susţie că lui nu trebuie să-i fie expropriată moşia, pentru că face ... politică. Vă închipuiţi cât pământ s'ar fi dat ţăranilor în ţara aceasta, dacă cei cari fac politică ar fi fost scutiţi dela expropriere!

De altfel politican ca d. Kikeo mai rar! Cum are de vorbit şi d-sa la o întrunire, îi dă şi omul cu regionalismul, cum a apucat din alte vremuri. Căci ce altceva ar mai putea spune d. Kikeo?

D. Kikeo ar face bine să repete discursul dela Buziáş, ţăranilor depe moşia sa. Din hilaritatea pe care ar provoca-o în mijlocul acestor suflete cinstite s'ar putea d-sa convinge că cel din urmă ţăran ardelean e cu mult mai deştept, decât facultăţile intelectuale ale d-sale îi îngăduie să-şi închipuie.

Cât priveşte cele afirmate de Sever Bocu, dacă vor fi adevărate, credem că ungurii ar deschide cu plăcere graniţele, oricui împărtăşeşte părerile d-sale.

Hârtie **Lichtpaus pozitiv-negativ** I-a
2744 5 la libraria LEPAGE Cluj.

Azilul de copii Cluj, caută, 4 infirmiere
pentru angajare imediată salar
700 L. 3053
lunar. Vor fi preferite cele cu şcoală sau practică de serviciu infantil. Direcţiunea azilului.

TELEGRAME

Fericitul eveniment dela curtea regală din Belgrad

M. S. Regina a Iugoslaviei a dat naştere unui prinţ

Belgrad. — Se telegrafiază din Belgrad că M. S. Regina Maria a Iugoslaviei, imediat după sosirea din Bled, a dat naştere unui copil de sex masculin care a fost botezat Ştefan. Atât mama cât şi copilul sunt în perfectă stare de sănătate.

M. S. Regina României a plecat la Belgrad

In legătură cu acest fericit eveniment M. S. Regina Maria a României a plecat aseară din Sinaia la Belgrad.

Conflictul greco-italian

Evacuarea cu forţa a Italiei din Corfu

Londra. — Cercurile oficioase declară, că Anglia este decisă să sprijine acţiunea Ligei Naţiunilor cu întreaga flotă britanică dacă eventual va fi necesar pentru evacuarea Corfului. Probabil că vor participa şi vapoare suedeze şi olandeze ca instrumente ale Ligei Naţiunilor. Franţa va păstra neutralitatea.

Conferinţa ambasadorilor nu ia nici o hotărâre în chestia conflictului

Paris. — Conferinţa ambasadorilor s'a întrunit ieri şi a fost amânată fără decizie, delegaţii aşteptând instrucţiuni complimentare şi sancţiunile Ligei Naţiunilor.

Agitatiile antisemite

Dl Zelea-Codreanu la Timişoara

Timişoara 7 Septemvrie

Ieri a sosit în Timişoara cunoscutul antisemit dl Zelea-Codreanu spre a lua contact cu antisemiţii din localitate. După masă s'a ţinut în restaurantul „Metropol“ o consfătuire participând şi delegaţi ai secţiilor săteşti. Dl Zelea-Codreanu a declarat că pleacă la Viena ca să ia contact cu membrii asociaţiei internaţionale antisemite apoi la Paris unde va lua contact cu „les camelots du rois“ şi cu biroul antisemit al lui Ford. A mai declarat că între antisemiţii şi fasciştii de la noi nu există nici o legătură, întrucât în ultimul număr din ziarul „Fascizmul“ s'a făcut declaraţia că se primesc în organizaţie toţi cetăţenii fără deosebire de credinţă.

Coresp.

Ancheta dela serviciul de siguranta

In urma mai multor reclamaţii care s'au făcut contra şefului serviciului de siguranţă din Cluj, Direcţiunea generală a însărcinat pe d-l Iancovescu, subdirector general să facă o anchetă la faţa locului. Ancheta subdirectorului general la Cluj a durat trei zile, stabilind o serie de fapte grave de care s'a făcut vinovat d-l Stoica, şeful serviciului de siguranţă din localitate.

Aseară în urma acestei anchete, ministerul de interne a ordonat telegrafic suspendarea din serviciu a d-lui Stoica.

Acelaş ordin însărcinează pe d-l Eugen Ghica, actual subşef al serviciului de siguranţă din Cluj, cu girarea şi conducerea acestui serviciu.

— Jean Bobescu maestru la Opera română şi profesor la Conservator predă lecţii de vioară zilnic.

Informaţiuni între orele 2—3 p. m. Str. Iuliu Maniu 6 et. II.

Pentru cei cari au servicii în birouri pentru a înlătura **indigestia şi deranjamentele stomacale** se recomandă **ciocolata purgativ**

Koprol şi Ideal.

Dacă vă ameninţă vre-o boală contagioasă să îngrijiţi de curăţirea intestinelor. Pentru acest scop trebue se **folosiţi numai ciocolata purgativ** 2474 1.

Koprol şi Ideal.

Cauza ameţelilor şi durerilor de cap în cele mai multe cazuri este funcţionarea neregulată a intestinelor, şi a stomacului şi că acestea să înceteze trebue **să folosim ciocolata purgativ cu aromă plăcută**

Koprol şi Ideal.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & & Piaţa Uniri No. 12.

3054

Mica publicitate

— **Inchiriez** în centru una cameră mare, frumoasă, eventual mobilate. Str. Radu No. 3.

Dnă predă lecţii de limba franceză. Doritorii se vor adresa la ziar.

DUREREA de CAP Migrena, Nevralgii

Dureri reumatice etc. vindeca si linistesc la moment tabletele KALMA, pachetul lei 4, la droguerii si farmacii. Se trimet contra mandat de lei 40 franco 10 pachete KALMA. Adresati: **Farmacia VOREL**, PIATRA-N. 2819-4

„TACÂMUL“

fabrica pentru articole de ARGINTARII

CLUJ, Str. Avram Iancu No. 3.

Telefon No. 4-82

Adr. telegr. „Tacâmul„ Cluj

ARGINT 2850

cumpără cu cel mai mare preţ!

Fabrică tacâmuri şi articlii de lux, etc., etc.

Numai pentru revanzatori.

Cea mai fina crema pentru ghete

Saci, sfoară, ponve, tuburi şi totfelul de articli de funi, echise de cânapă se afla la 3040

FRATII HACKER

Arad Str. Murăsului 1. Telefon 456. Adresa telegrafică: Kender, Arad.

„Ghetele cele mai bune si mai moderne“

sunt cele prevăzute cu marca renumită

»Chaussures Echo«

Lloyd 1109 1392

BAIA DIANA

este deschisă luni in 10 l. c. toata ziua. Baia de abure e rezervata pentru domni.

Lloyd 1632 33

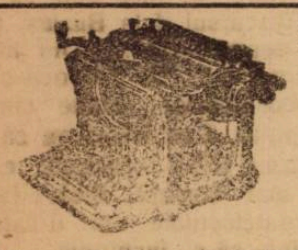

2744-2

Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.

De vanzare un motor electric de 60 H. P.

cu concesia la curentul electric al oraşului. Informaţii la

FERARIA CLUJ,

3043 *Calea Victoriei 29.*

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vand en gros si en detail, la revanzatori se dă favor in preturi.

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Engros! En detail!

FRATII MARTONFFY

2025 **BLĂNARI** Lloyd 899.

Casa de mărfuri de blănărie. Adr. Telegr. Martonffypelz.

Cele mai noua modele de blănări avem permament în magazin. Rocuri de sport dela Lei 2—3000 in sus.

!

Exposiţie permanentă de blănării. Blane de toate felurile. Vânzare de blănărie lucrate engros şi en detail.

Cluj, Piata Unirii 20. Telefon 10-25.

Engros! En detail!

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 891 — 6 PAGINI — DOI LEI — 6 PAGINI — Duminecă 9 Septembrie 1923

CLUJ 10 SEP 923

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 6016

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Păcate care se ispășesc

— Partidul național și atacurile țărăniștilor —

Numai e o enigmă pentru nimeni campania fără cruțare pe care o duc țărăniștii prin presă, dar mai ales prin întruniri publice, împotriva partidului național.

Acuzații peste acuzații au fost aduse la adresa fruntașilor partidului național.

Pornind de la explicarea cărdășiei naționalisto-takiste, Drul Lupu și ceilalți leaderi ai țărăniștilor n'au cruțat mai întâi pe Dnii Iuliu Maniu și Vaida că s'au unit cu dl Mișu Cantacuzino „milionerul".

Afirmații categorice s'au făcut relativ la cinstea celorlalte personalități politice din partidul național.

Astfel Dnii Cicio Pop și Aurel Vlad au fost acuzați că și-au sustras moșiile de la expropriere, dl Valeriu Branițte că jefuiește țărănimea de pe domeniile Reșiței, însfârșit pe lângă acuzarea de regionalism adusă partidului național, țărăniștii au scos fără nici o rezervă la iveală, o mulțime de afaceri, de care desigur numai bucuroși nu pot să fie membrii partidului național.

Fără a ne ocupa de repercusiunea pe care o are campania țărăniștilor asupra prestigiului partidului național, ne mulțumim deocamdată să constatăm regretul acestuia din urmă pentru sprijinul ce l'a dat odinioară țărăniștilor.

Pertractările și compromisurile regionaliștilor cu țărăniștii silesc pe Dnii Maniu și Vaida să păstreze de ocamdată o atitudine rezervată față de campania țărăniștilor, mai ales că în partid, nu se mai pot baza pe aceiași omogenitate ca în trecut.

Modul cum privește presa naționalistă „turneul țărăniștilor" în Ardeal, poate arăta însă oricui că din diferite motive politice, care izvorăsc mai ales din gospodăria internă a partidului, conducătorii partidului național sunt siliți să păstreze o tăcere, care echivalează cu o rușinoasă capitulare.

Toate ziarele partidului național se sfiesc să ia o atitudine precisă față de campania partidului țărănesc.

Caracteristic e chiar, faptul că „Lupta", ale cărei pronunțate simpatii pentru takiști sunt cunoscute în loc de a apăra fuziunea takisto-regionalistă, e gata să sacrifice pe Dl Mișu Cantacuzino, de dragul unei înțelegeri între țăraniști și naționaliști.

Pe dealtă parte se anunță însă că atât Dl Cicio-Pop cât și Dl Valeriu Branițte ar fi adresat o scrisoare Dlui Maniu, în care ei cer cu insistență să se răspundă energic tuturor atacurilor îndreptate împotriva lor de Dnii Dr. Lupu și Mihalache.

Dl Maniu, după cum vedem e pus în fața situației de a nu mai tolera menajarea partidului țărănesc, pentru a nu se vedea părăsit de partizanii săi politici și a și dezorganiza partidul.

Și va fi silit să ia o atitudine precisă cât mai curând, cu atât mai mult cu cât elementele minoritare din Transilvania, pe care Dl Iuliu Mantu le chema la o acțiune comună împotriva guvernului, la Alba-Iulia jubilează când ascultă destăinurile Dlor Lupu și Mihalache, menite să compromită partidul național.

Fără îndoială că acum Dnii Maniu și Vaida regretă greșala comisă de a se uni în lupta politică cu demagogi ca Drul Lupu și Mihalache, cari profită astăzi de introducerea ce li s'a făcut în Ardeal, pentru a ațâța poporul de la țară împotriva tovarășilor de ieri.

Realitatea e în adevăr dureroasă, cu atât mai mult cu cât ea ar fi putut fi prevenită, căci și înainte de conlucrarea cu țărăniștii, Dl Maniu a avut de suferit de pe urma Drului Lupu, prin campania dusă de acesta prin presă împotriva Consiliului Dirigent.

Dar păcatele își cer totdeuna ispășirea lor. Singura salvare a conducătorilor partidului național e ca măcar acum, făcând „mea culpa" să renunțe la politica demagogică, care i-a adus la situații dureroase de felul celei de astăzi.

Două popoare: două istorii

În afară de instituțiunile lor școlare clandestine din Ardeal, Ungurii încearcă chiar în școlile ungurești recunoscute de statul român să eludeze legile și regulamentele școlare și să strecoare în sufletele tinere virusul absurd al șovinismului.

Ast-fel, publicam nu de mult, că la o seamă de școli ungurești istoria românilor este suprimată din studiul istoriei universale. Când se ajunge cu studiul la părțile din istoria universală privitoare la români, se trece peste ele, pe cuvânt că acestea se vor învăța la istoria specială a românilor din clasele a patra și a opta.

„În același timp partea covârșitoare din istoria universală o ocupă istoria ungurilor cu toată puțina ei importanță față de marile ei evenimente din alte țări. Partea despre epocile culturale ale istoriei universale este deasemenea monopolizată de Teatrul unguresc și manualele însăși sunt scrise în acest spirit".

Lăsând la o parte această chestiune din punctul de vedere al fraudei la care se dedau profesorii maghiari față de statul care-i plătește și din punctul de vedere al nerespectării jurământului, cu care s'au legat față de acest stat, de a-și face datoria deplină și în curată conștiință; ne vom ocupa puțin de disprețul pe care ungurii îl arată istoriei noastre naționale, procedând astfel.

Nu o voiu lua-o ungurește, adică nu mă voiu apuca să ridic în slăvile cerurilor istoria poporului meu de răzeși, care nu înregistrează cuceritori de popoare, ci viteji și evlavioși voevozi, cu respect de bunul altuia dar cu neobișnuită îndârjire când era vorba de apărat bunul lor. Așa cum au fost; voevozii aceștia au putut să ducă dealungul celor mai încâlcite veacuri, între cele mai periculoase vecinătăți și la răspântia tuturor revărsărilor barbare, țara aceasta, dela venirea coloniștilor romani și până la limanul Românei-Mari, numai cu propriile lor forțe.

Este prin urmare o istorie pe cont propriu, lucru pe care nu-l pot afirma ungurii despre istoria lor, care este numai și numai pe cont strein Menținându-se numai din alianțe și trădări, profitând de războaiele altora și de vitejia și avutul popoarelor subjugate pe nedreptul, ori de câteori ungurii au vroit să încerce „contul propriu" au eșuat într'un mod dezastruos. Faptul se poate vedea și în zilele noastre, când ne mai având concursul puternicilor aliați de cari să agățase în trecutul război, Ungaria a scârbit întreaga opinie publică mondială cu intrigăriile, calomniile și minciunile ei față de popoarele succesoare. În trecut, când ungurii au luptat singuri sau împotriva celor pe care-i liguseau au mâncat regulat bătaie. Cel mai viteaz rege al lor a fost românul Matei Corvin, cel mai viteaz general, tatăl acestuia Iancu. Același lucru se petrece și cu așa zisa lor istorie culturală: cel mai mare poet al lor este slovacul Petöfi, Liszt cel mai mare muzicant este german, cei trei mari dramaturgi, cari — prin faptul că au răsbit peste granițe — sunt socotiți de unguri că au umplut cu totul istoria culturei universale sunt evreii: Molnár, Lengyel și Földes.

Spațiul îmi înterzice să caracterizez din și mai multe exemple, însemnătatea „universală" a istoriei maghiare. O voiu face-o poate altădată. Deocamdată sfătuesc pe profesorii unguri să educe copiii mai degrabă din istoria cinstită și vitejească a unor popoare ca românii, decât din istoria lor, care nu-i poate învăța decât intriga, milogeala pe lângă cel puternic, răvnirea la bunul aproapelui, asuprirea și furtul.

Un grav conflict la Universitate

Dizolvarea centrului studențesc „P. Maior"

Prorectorul Universității din Cluj contra comunității evreești — Un avertisment studențimii evreești

Incidentul de Luni dela Institutul de Anatomie descriptivă relatat de noi săptămâna aceasta, a avut ieri o urmare care nu prea este de măsură să pacifice studențimea română jignită prin faptul, că contrar hotărârii Ministerului instrucțiunii și a Rectoratului și contrar promisiunii formale a comunității izraelite din Cluj, a fost îngăduit studenților evrei să disece cadavre creștinești întrucât nu li-s'au pus la dispoziție cadavre evreești.

In numărul nostru de Marți am arătat, că incidentul întâmplat cu o zi înainte a fost provocat de această indignare a studenților creștini față de eludarea deciziunii din anul trecut a Ministerului și Rectoratului. In loc să se ia imediat dispoziții pentruca studenții evrei să disece și cadavre evreești, s'a pedepsit numai studențimea română.

Astfel d-l prorector Dr. Călugăreanu a introdus încă de a doua zi controlul polițienesc la porțile clinicilor, iar pe ziua de ieri a dizolvat centrul studențesc „Petru Maior".

In chestiunea aceasta d-sa a dat următoarea înștiințare afișată pe ușa Centrului studențesc:

„Noi, prorectorul Universității din Cluj, în lipsa Senatului Universitar și motivat de urgența impusă de împrejurări, hotărâm următoarele:

1. Este strict interzisă turburarea liniștei și bunei rânduieli în timpul cursurilor și lucrărilor universitare începute.

Cei vinovați vor fi deferiți justiției.

2. Având în vedere, că în fruntea grupului turbulent care a provocat desordine la 3 Septemvrie, în Institutul de Anatomie descriptivă, se găsia un fost student, eliminat din toate Universitățile, care semnează ca Președinte al Centrului studențesc din Cluj, domnul Ioan J. Mota;

constatându-se astfel că centrul studențesc se pune în afară regulamentelor universitare, îngăduind unei persoane care nu mai are calitatea de student de a vorbi în numele său, provocând la disordine;

până la întâia adunare a Senatului Universitar

ORDONĂM:

a) Disolvarea imediată a centrului studențesc „Petru Maior" și aplicarea sigiliilor pe ușile camerelor ce i-au fost destinate.

b) Orice act emanat din partea centrului studențesc, după această hotărâre, să se defere Parchetului".

Nu intrăm mai deaproape în discuția acestei hotărâri, ci precizăm doar atât, că actualul președinte al centrului studențesc este recunoscut ca atare de către studențimea întreagă și a fost recunoscut la fel de către Universitate astăprimăvară, după eliminarea lui din Universitate, când rectoratul a trimis ca reprezentant la ședința prezidată de dânsul pe d. prof. Marin Ștefănescu, care nu a avut nici un cuvânt când i-s'a dat dlui Ioan I. Mota votul de încredere. In afară de aceasta ministerul instrucțiunii publice a revenit asupra ordinului de eliminare, și dacă nu a revenit și Universitatea, cauza sunt numai chestiuni de formă.

*

Odată cu această hotărâre s'a afișat la facultatea de medicină o înștiințare, prin care se pune studenților evrei în vedere, că dacă până la 15 Septemvrie nu vor avea cadavre evreești, nu vor mai fi îngăduiți la disecții. Hotărârea aceasta o vedem motivată și prin o declarație făcută unei delegații de studenți evrei și reprodusă de „Uj Kelet". Comunitatea izraelită nu numai că nu îngădue pentru disecție cadavrele nereclamate, dar le rescumpără și pe acelea destinate disecției, numai pentruca să nu ajungă disecate.

*

Prin această hotărâre comunitatea evreească a ajuns nevoită să execute hotărârea sa din anul trecut, comunicată oficial, punând la dispoziție cadavrele necesare. Altfel studenții evrei nu vor fi lăsați la lucrările de anatomie.

Ceeace avem de obiectat aci, este că Universitatea abia acum s'a gândit să reamintească comunității evreești angajamenlul ce și-a luat. Deși, dacă o lua mai dinainte, incidentul de Luni nu se mai producea.

Rep.

Germania vrea înțelegere cu Franța

Un discurs al cancelarului Stressemann

Berlin. — La banchetul oferit presei streine cancelarul Stressemann a desfășurat programul său urmărind încercarea unei înțelegeri cu Franța sub forma unor largi concesiuni în chestiunile materiale.

Apoi cancelarul a exprimat îngrijorarea sa pentru marea lipsă de lucru care este legată de primejdii grave.

Puteți cumpăra pe prețurile cele mai reduse totfelul de blănuri la Blanăria **JANKY LAJOS** Cluj, Strada Universității 1.
Lloyd 873 2126

INFORMATII

— **In atenția patronilor meseriași.** Examenele de corigență la școala industrială de ucenice din Cluj (str. Avram Iancu No. 13) se țin în 6 și 7 Septemvrie, între orele 9—12 a. m,; înscrierele în 10, 12, 13, 14 și 15, iar în 22 Septemvrie se vor începe cursurile.

— **Grevă.** Muncitorii dela fabrica de ghete „Club“ din Cluj au cerut mărirea salariilor cu 40 la sută, dar neobținând decât 30 la sută, au intrat în grevă.

Stofe de lână pentru Rochii, Taeur, Mantou la Mag. *Missir* din Cluj. 3038-2

— **Conflict de muncă.** Conflictul de muncă dintre patronii și muncitorii constructori de sobe din Cluj, s'a aplanat prin intervenția Inspectoratuiui Muncii.

— **Pentru funcțioaarii din Ardeal cari nu știu românește.** Funcționarii oficiilor telegrafice și telefonice din Ardeal, cari nu cunosc încă limba românească, vor fi transferați în vechiul regat, pe echipe, pe termen de 6 luni, ca să învețe românește.

Lei *145* metru Seviot lână toate colorile la Mag. *Missir* din Cluj. 3038-2

— Călătorind să nu uităm a lua cu noi Diana-Franzbrantwein, pe care numai, mirosându-l odată, suntem asigurați că nu ni-se face rău. 2475—6

— Sportsmanii să nu uite, că elasticitatea mușchilor nu o protejează nimic mai bine decât Diana-Franzbrantwein. 2475—5

Primește bună recompensă cine aduce la: Bădescu str. Maiorescu 1. Etaj II. o cățelușă neagră, pe bot și picioare pete galbene, răpsunde la numele Jubri.

— **Ministrul de instrucție și școlile din Maramureș.** Ministrul instrucțiunii, d. dr Anghelescu, a vizitat de curând școlile din Maramureș, însoțit de d. secretar general Valaori, d. P. Ghițescu directorul învățământului normal primar și d. deputat Ștefan Ion.

La un banchet dat de oraș și de corpul didactic ministrul învățământului a declarat că se va ocupa de intensificarea învățământului primar și seeundar în Maramureș, care trebue să fie și o graniță a culturii naționale.

Dsa a spus că va face școli primare unde nu există. O deosebită impresie a făcut faptul că în Sighet, oraș destul de mare nu există decât o școală primară românească. Va mai face deasemenea un internat al statului la Sighet și două școli de arte și meserii, al căror loc se va stabili ulterior.

Lei *38* metru Sifon prima la Mag. *Missir* din Cluj. 2038-2

— **Exportul penelor.** Ministerul de industrie și comerț a permis exportul penelor de pasări domestice: fulgi și puful.

Exportul se poate face tără a fi nevoie de vre-o autorizațiune specială ci numai cu plata taxelor de export de lei șase mii drept de vamă și de 420 lei comision de vagon.

Lei *567* Bluze de mătase (Gemper) toate colorile la Mag. *Missir* din Cluj 3038-2

De vânzare 10—15 iugere pământ (rât) de cultivat având în apropiere apă de udat, precum și lemne de stejar cu o grosime de 22—24 cm. și mobile antice. Strada Regală 27.

Pluș, Biberet, Breitswanz pentru Mantouri de Dame a sosit la Mag. *Missir* din Cluj. 3038-2

— Direcțiunea Generală a C. F. R. a acordat o reducere de 50% (cinci zeci la sută) pentru toți călătorii cari vor veni din provincie în Capitală în zilele de Duminică, Luni și Marți 9, 10 și 11 Septembrie și pentru Duminică 16 Septembrie.

Acești călători nu se vor putea înapoia decât vizând biletele la Parcul Carol, la expoziția și serbările organizate de „Asociația Presei“.

De închiriat

o cameră mobilată pentru 3 tineri, eventual cu vipt cu tot. — A se adresa la Farkas Hersch, frizer, Calea Victoriei .Nr. 103.

— **O datorie pentru orice locuitor al Clujului** este să dea tot sprijinul său pentru îmbunătățirea serviciului de asistență medicală al „Salvării“. In zilele de Sâmbătă și Duminică, 8 și 9 Septembrie, vor avea loc mari serbări câmpenești în Parcul orașului, pentru mărirea fondului de întreținere și perfecționare a acestei importante Instituții sociale. Programul artistic și distractiv, bogat și variat, va fi o bună recompensă pentru sprijinul ce îl va da fiecare cetățean conștient al Clujului.

Bilete se pot procura din vreme la administrația „Salvării“, calea Moților 27 între orele 4—7 p. m.

Inștiințare

Se aduce la cunoștința tuturor deținătorilor de Acțiuni de ale tuturor Societăților Particulare de Căi Ferate din fosta Monarchie Austro-Ungară, pentru liniile care se află acum pe teritoriul României, că în zilele dela 20 până la 30 Septemvrie a. c. între orele 8—12 și 15—18, urmează să prezinte toate acțiunile ce dețin în localul Direcțiunei Regionale C. F. R. Brașov. Aceste acțiuni vor fi prezentate în ziua, ora și locul îndicat pentru a fi stampilate sub controlul unei Comisiune compuse din delegații Ministerelor de finanțe și Comunicații și a reprezentantului Societăților Căilor Ferate Particulare din fosta Monarchie Austro-Ungară.

Stampilarea se va face cerându-se deținătorilor de acțiuni să prezinte toate actele referitoare la diferitele mutațiuni ale acestor acțiuni.

Acțiunile ce nu vor fi prezentate spre stampilare în termenul arătat nu vor putea avea dreptul la încasarea dividendelor.

Director: **Const. Răihauu** 3050 Șef de serviciu: **C. Gabrielescu**

BAIA DIANA
este deschisă luni in 10 l. c. toata ziua.
Baia de abure e rezervata pentru domni.
Lloyd 1632 33

Programul Cinematografelor.

CinemaUniversității

Sâmbătă, 8 Sept.

Kismet
SERIA I.

Poveste orientală de frumusețe feerică. In rolurile principale: „Ostis Skinner și Elynor Fair.
Peste 4 zile a rulat acest colos de film, fiind primit din partea publicului cu așa o simpatie, că a trebuit să fie pus și pe programul dela Cinema Universității.

Cinema Urania

Sâmbătă, 8 Septembrie

Kismet
SERIA II.

Representarea încântătoarei poveste orientale pe lângă cel mai mare interes din partea publicului. Afară de aceasta

Fatty amorizat

excelentă comedie cu faimosul comic american: „Fatty“, în 2 acte

Cinema Apollo

Sâmbătă, 8 Septembrie

Jack, inima de leu

Episod cinematografic în 5 acte, plin de aventuri senzaționale.
Maimuța Jack achiră un automobil pentru a-și putea executa însărcinarea periculoasă. Conduce el însuși automobilul și acapără copilul răpit de un vultur.
Acest spectacol de film rămâne pe program și Duminecă.

Lei *249* metru Marocain mătase în 30 colori la Mag. *Missir* din Cluj. 3038-2

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
pentru editii Masson—Paris, la celelate editori de literatura și de stiinta cel mai mare favor de schimb.
Catalog gratuit. 2744-1

Incunoștiințare.

„Agricola“ societate Anonimă de Asigurări Generale, cu sediul din București, Calea Victoriei No. 11., face cunoscut, că Dl. *Alexandru Pascu*, s'a retras de la Institutul nostru din Cluj, astfel că, mandatul său, ca și toate atribuțiunile ce a avut până în prezent, — **au** încetat cu totul pe ziua de azi, Domnia-sa, ne mai făcând parte din personalul societății.

Cluj, 7. Șeptemvrie 1923.

Direcțiunea Generală.

3058. Rador No. 197.

JEAN KANNER
renumitul comic grotic din Bucuresti in fiecare seară debutează in programul
BARULUI CENTRAL.
Inceputul la orele 10 seara.
Prețul de intrare Lei 20.
Lloyd 1010 2222

CIORAPII Lloyd 1473 1647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

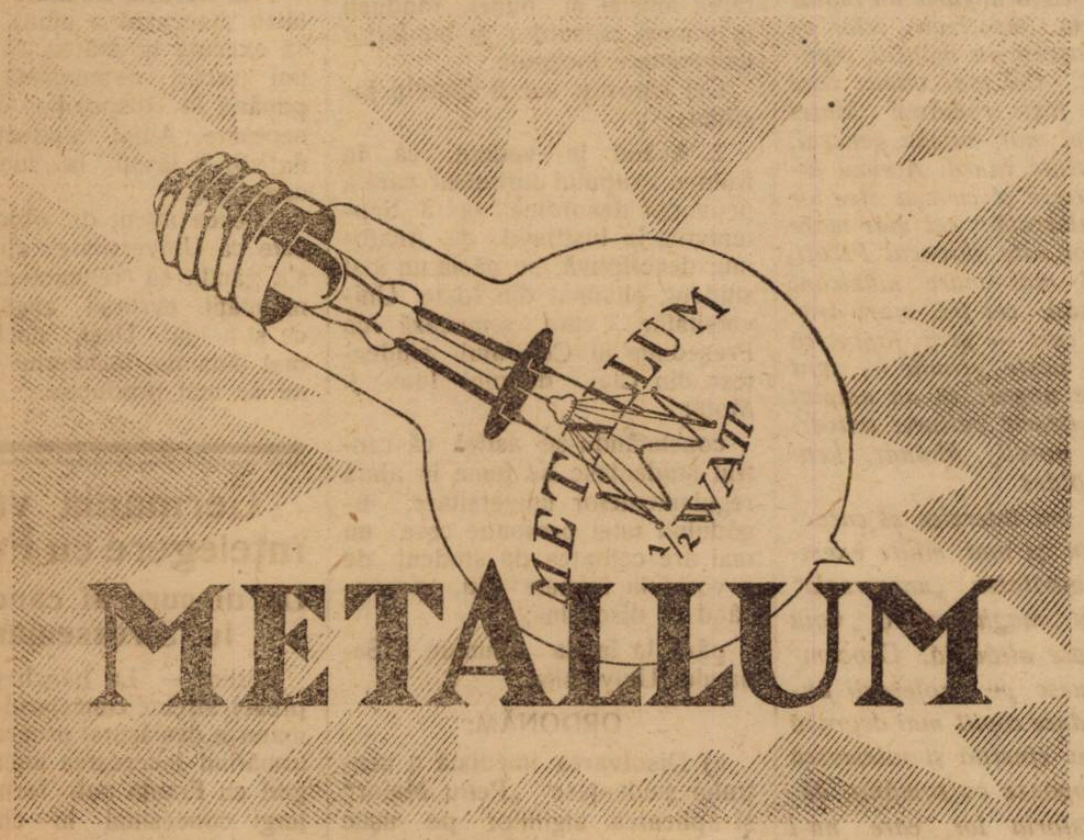

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA“ CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1839 2061

Mașina cea mai universală, folosibil la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori și ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj. Calea Regele Ferdinand No. 99 TELEFON 999 (2725-2)

IN VEDEREA
congresului avocaților români

Ședința plenară de Miercuri a comitetului organizator ținută în onoarea decanului din Iași, — Asentimentul Moldovei pentru mișcarea națională a avocaților români din Ardeal

De vorbă cu dl Eugen Herovanu, decanul baroului din Iași

Comitetul organizator al congresului avocaților români convocat pentru zilele de 29 și 30 Septemvrie la Cluj, a ținut alaltăeri o ședință plenară cu ocazia vizitei apreciatului profesor și decan al baroului din Iași, domnul Eugen Heroveanu, făcând ultimele pregătiri în vederea congresului. La ședință a asistat și domnul Eugen Heroveanu, decanul baroului de Iași, care s'a interesat în mod deosebit de chestiunea la ordinea zilei. D-sa a participat în calitate de membru al comitetului, toți decanii români de barouri, cu atitudine românească ireproșabilă, făcând parte din comitetul de organizare a congresului.

Domnul Dr. Valer Roman a dat citire în această ședință proiectutui de raport prezentat pentru congres în numele comitetului. Proiectul domnului Dr. Roman, după discuțiunile animate din ședințele anterioare dela Timișoara și Cluj, a fost primit în redactare definitivă și el desvoltă pe larg doctrina națională de drept public care cere o codificare unitară națională, adoptată obiceiului pământului, în locul legiuirilor streine adoptate fără nici un control atât în Transilvania cât și în vechiul regat și cari împiedecă unitatea conștiinței de drept, și se opune principiului național de autodeterminare care stă la baza statului român întregit.

S'a dat apoi citire proiectului de statut care dă o fericită sinteză a principiului de centralizare pentru ideile de conducere și de descentralizare pentru acțiunea în teren. Un consiliu prezidat de un prim-președinte și nouă vicepreședinți din toate provinciile țării va alege comitetul executiv de 12 membrii, iar secțiunile ce se vor forma după necesitate din mai multe județe prin cercuri de studii vor contribui la scopurile alianței.

In urmă s'a hotărât ca președintele comitetului de organizare, d-l Dr. Ion Suciu, să plece la București pentru obținerea reducerei de 75 la sută pe căile ferate, în vederea congresului.

*

După ședință s'a dat în onoarea d-lui Decan al baroului din Iași, Eugen Herovanu, o masă comună, la care a luat parte d-l Dr. Ion Suciu, șef al contenciosului statului din Ardeal și președinte al comitetului de organizare a Alianței avocaților români, precum și toți membrii comitetului. La banchet a domnit o atmosferă colegială, d-l Decan al baroului din Iași ținând să aprobe întru toate mișcarea avocaților români de aici și făgăduindu le că va stărui pentruca avocații moldoveni să se prezinte câți mai mulți la congresul dela Cluj din 29 și 30 crt.

Declarațiile d-lui Eugen Herovanu, decanul baroului de Iași

Față de interesul arătat de distinsul oaspe din Iași acestei mișcări naționale a avocaților români din Ardeal, am căutat să avem în această chestiune părerea d-sale, pe care a expus-o în declarațiunile făcute la întrebările de mai jos.

— *Dv. Domnule Decan, care ați inițiat la Iași, înainte de războiu, federala liberă a avocaților români, cum vedeți și apreciați acțiunea avocaților români din Transilvania, după conferințele dela Cluj și Timișoara, față cu acțiunea distructivă și centrifugă a avocaților neromâni?*

— „Este desigur o mare asemănare — ne spune decanul baroului din Iași — între cele hotărâte în congresul dela Iași, din 1912, și între ceeace formează obiectivul mișcărei barourilor din Ardeal. Și noi am dorit o lărgire a cadrului activității profesionale, și noi am cercat să deschidem o fereastră de unde să putem privi marile idealuri ale vieții. Dar împrejurările s'au schimbat; rolul nostru în situația actuală, în România mare, este altul. Datoriile noastre, ale avocaților, sunt mai mari și mai delicate iar problema națională impune în chip imperios o intensificare a sforțărilor noastre în lupta pentru drept. Cred că acțiunea inaugurată prin conferințele dela Cluj și Timișoara, e menită să dee roade excelente, dacă va fi dusă la capăt cu perseverență și cu moderațiuni. Iar barourile din vechiul regat nu vor lipsi de ai da tot sprijinul care se cuvine, și de a lucra sincer cu colegii lor de aici".

— *Cum constituția prevede limba română oficială de stat, iar baroul este un organ de drept public, socotiți domnule Decan, că din faptul că în legea Florescu nu s'a repetit axiomul că limba română este oficială și în barouri, se poate susținea teza minoritară, după care în barourile din Transilvania sunt admise și alte limbi?*

La această întrebare a noastră, care formează principalul punct din chestiunile mișcării avocaților români, d. Eugen Herovanu ni-a declarat următoarele:

— „România nouă, ca și cea veche, este un stat unitar. Unitatea limbei oficiale, este dar o consecință logică și necesară a acestui fapt. Atâta timp cât rămân solidare cu aspirațiile noului stat român, minoritățile au dreptul la cultură și la limba lor proprie; dar nu pot pretinde mai mult. Ei trebue să recunoască, fără discuție, că pe toată întinderea Regatului, nu poate exista decât o limbă oficială."

*

Declarațiunile de mai sus, pe cari distinsul decan al școlilor a avut amabilitatea să ni-le facă le socotim importante în măsura în care reprezintă punctul de vedere al Moldovei față de frumoasa mișcare națională pornită de avocații dela noi. Congresul avocaților români, care a câștigat adeziunea unui atât de ilustru coleg ca d. Eugen Herovanu, a ajuns astfel o preocupațiune tuturora provinciilor țării.

Rep.

SACI MUSAMALE
Cumparare :: Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timisoara II. Piata Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timisoara-Fabrica.

Carti, reviste romanesti, franceze, germana, etc., hartie, articole de birou, masini de scris confecție de hârtie și imprimate de orice natura la:
Libraria, Papetaria, Tipografia
LEPAGE
Cluj. Cereți cataloage lista și ofert. 2744-4

Pentru copii mici și sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire
PRAFUL HÖFER 2905-1
și CREMA HÖFER, PENTRU COPII.

Inscrierile la școala profesională de fete gr. I din Cluj

Formalitățile de înscriere. — Condițiunile pentru obținerea burselor

Școala profesională de fete gr. I. din Cluj, despre a cărei vrednică activitate școlară și profesională ni-am ocupat cu prilejul frumoaselor expoziții din ultimii ani, își va deschide în curând porțile. Buna reputație câștigată de această școală pentru educația aleasă dată elevilor, va atrage desigur și în anul acesta un mare număr de noui eleve. Pentru a înlesni orientarea părinților dornici să și plaseze copilele la această școală, dăm mai jos însușirea formalităților de înscriere și condițiunile de obținere a burselor.

I. Inscrierile se fac pe bâza unei petițiuni semnată de eleva candidată, iar, în jurul petițiunei părintele sau tutorele va declara în scris că se va conforma în totul regulelor școlare.

La petițiune se va alătura următoarele acte: 1. Actul de naștere. 2. Actul de vaccină. 3. Certificatul de absolvire a cursului primar, sau a ultimei clase la o altă școală superioară, ce eventual ar fi urmat. 4. Taxa de frecvență și comitet, în sumă totală de 200 lei.

II. Elevele vor urma cursurile școalei ca bursiere ale statului, interne sau semi-interne cu plată și externe.

Pentru obținerea unei burse, candidatele trebuie să întrunească următoarele condițiuni:

1. Să fie de naționalitate română;

2. Să fie fiică de funcționar public, care va dovedi, prin act de paupertate, că în afară de leafă nu mai are și alte venituri, sau cu venituri restrânse și cu familie numeroasă.

In lipsa de candidate fiice de funcționari publici, se pot primi ca bursiere și fice de săteni români, lipsiți de mijloace, în aceleaș condițiuni ca mai sus.

Candidatele înscrise pentru bursă, vor depune un concurs înscris și oral asupra materiilor principale din ultima clasă și asupra lucrului manual. Concursul se va ține între 20—25 Septemvrie.

III. Pentru internele și semi-internele cu plată, informațiunile se dau la cancelaria școalei.

IV. Externele sunt supuse regulamentului școlar stabilit pentru gazde.

Programul partidului național!

Un ziar din București, anunță că partidul național va ține o întrunire publică la Iași, cu prilejul căreia conducătorii lui vor expune opiniei publice programul de guvernământ al acestui partid.

Iată-ne prin urmare în ajunul unei noui etape în evoluțiunea acestui partid. Acum, aproape un an naționaliștii au făcut descălecarea; an l acesta programul. La anul vom vedea ce o mai fi!

Este interesant că pentru expunerea programului lor naționaliștii și-au ales orașul Iași. Acolo, în ceta ea lui Cuza, va fi desigur vorba de unire, de frăție, de România Mare una și nedespărțită.

Spre deosebire deci de recenta întrunire a partidului național dela Buziaș unde dl Ciceo Pop afirmă superioritatea celui din umă țăran ardelean asupra celui mai de frunte din vechiul regat, la Iași partidul național va ridica în slăvi colaborarea Românilor din toate provinciile!

Și 'n felul acesta primul punct al programului politic al partidului național este stabilit: în Ardeal, regionalism — în vechiul regat hora unirei. Celelalte puncte vor urma apoi dela sine, desvoltându-se cel dintâi, care rămâne cel esențial.

Și să se mai zică acum că partidul național nu se prezintă cu un program original, unic în analele partidelor politice, dacă nu din întreaga lume, cel puțin dela noi!

„Mașini unelte „ASTRA" sunt cele mai precize"
2972-3 ASTRA SECȚIA MOTOARE ARAD. 29723

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş

MĂRUNŢIŞURII GALANTERII ŞI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

Industria Laptelui
DIN BANAT S. P. A.

TIMIŞOARA
Fabrica Str. 3 August 24.
2944

Lloyd 1721, 2879.

Spirtul cu Menthol ‹Gladys› recreaza
Spirtul cu Menthol ‹Gladys› intareste
Spirtul cu Menthol ‹Gladys› alina durerile
Se produce in fabrica chemica
Géza Herczeg Cluj.

BEREA NUTRITOARE
Rador 172 2248
DIN MALŢ DUBLU
GLORIA
Fabricatie speciala a
Fabricei de bere din Turda
precum gustoasă şi renumită bere deschisa
CORONA
se găseşte in calitate neintrecută pretutindeni.

Fabrica de bere: TURDA. Telefon No. 5.
Depozit principal: CLUJ, Calea Dorobantilor Nr. 11. Telefon 394.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul
FRAŢII JOANOVICS,
CLUJ 2782
se face măriri de fotografii, retuşări.

maşina de scris americană vânzarea exclusivă la LIBRĂRIA
LEPAGE
CLUJ. 2744-6
Cereţi ofert

„MECANO“ S. A.
SUCURSALA CLUJ,
Str. Memorandului No. 24

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalaţiuni telefonice. 2883

Daca voiti sa va ingrijiti timpul, spalati-vi'l numai cu apa preparata cu
Kaiser-Borax
Kaiser-Borax
Intrebuintat mereu fata sa nu mai fie urata.
Kaiser-Borax
face fata alba si moale. 2474-3

Tablile de asbest „METEOR“
sunt ccle mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de ingrijire şi reparare şi e mai bun şi mai eftin ca cel de tinichea.
Lloyd 1024 1883
Se capătă la
Fabrica de Eternit METEOR S. A.
Oşorheiu jud. Bihor.

„Ghetele cele mai bune si mai moderne“
sunt cele prevăzute cu marca renumită
»Chaussures Echo«
Lloyd 1100 1392

Doamnelor şi mireselor!
Cumparati sau comandati-va!
Lingerie, trusouri femeeşti, pânzeturi feţe de masă şi lingerie pentru pat, specialităţi de batiste, etc, fabricaţii proprii şi specialităţi din străinătate.
SÁMUEL & Co.
Str. Memorandului Nr. 9
2949

Roabe din mesteacăn
pentru economii şi căratul pământului în executare primă de vânzare la 3059
Maximilian Aufricht
comerciant de lemne Arad,
Birou: Strada Bucur 8.

Transpiratia Mainilor Mirosul Picioarelor, etc.
dipare intrebuintand lichidul S. A. S. De vanzare la Farmacii si Droguerii sau contra mandat postal de lei 20 vi se trimite de catre Farmacia VOREL. Piatra-Nemt. 2819-5

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM

ROLOURI
din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.
Oferte se servesc gratuit: 2798
Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.
ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

La magazinul de pălării şi mode
Siegfried Weisz
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.
Au sosit
pălării de toamnă moda cea mai nouă.
Pânăce există stocul o pălărie tare „GYUKITS“ pentru bărbaţi costă . . . . . Lei 550
I-a Pălărie tare din păr de iepure . . . . . Lei 360
I-a Pălărie tare din lână Lei 235
Mare asortinent în albituri pentru bărbaţi! 2880
2880

Telefon 493 Telefon 493
Maşini de scris
Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica
Mare atelier pentru reparat maşini de scris
Pentru reparatii iau toata responderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.
Anton Finkler
atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

Fabrica de articole de metal şi tinichea
Grünwald si sotii Oradea-Mare,
Strada Poştei No. 39.
Fabrică cutii cu capac patent pentru conserve, bomboane, vazelină şi alifii, deasemenea căni pentru petrol şi uleiuri şi tesale. 2647

Ajutorarea sinistraților din com. Niriș și Gilău

UN APEL

Un foc, alimentat de un vânt puternic, a distrus în câteva ceasuri, complectamente în luna August a. c. gospodăriile a 36 de țărani români, unguri și evrei, din comunele Nireș și Gilău, județul Cojocna, arzând cu această ocaziune până în temelie și biserica din Nireș.

Locuitorii după cum s'a constatat și de autoritățile superioare, sunt în cea mai mare parte săraci cu desăvârșire și aproape toți fiind la câmp în timpul incendiului, n'au rămas decât cu hainele de pe ei. Focul le-au mistuit și toată strânsura anului acestuia; grâu, ovăs, nutret, paie etc.

Pagubele se urcă la 4 milioane lei.

Iarna care se apropie îi amenință să-i găsească fără de adăpost și hrană și pe ei și animalele lor.

In situația aceasta nenorocită, credem că avem atât autoritățile cât și onor. public, o supremă datorie umanitară să le sărim în ajutor, fără amânare și fiecare după putință.

Qui cito dat bis dat.

Statul va veni în ajutorul sinistraților cu lemne de construcții etc., iar un comitet compus din P. S. S. Episcopul N. Ivan al Feleacului, Vadului și Clujului, președinte de onoare, domnul general N. Petala, comandantul Corpului VI. Armată, președinte activ și domnii membrii: Dr. E. Băianu, protopop gr. cat., Vasile Ghețiu, subprefect, Simionescu, director general al finanțelor, Emil Petrini, director general al agriculturei, N. Bănescu, prof. univ. deputat, Alex. Lepădatu, prof. univ. deputat, Gh. Leon, prof. univ. dir. de bancă, Valentin Poruțiu, Dr. Ioan Tămaș; domnii primpretori: Iosif Pop, N. Borbély, T. Balomiri, A. Vlaicu, Dr. Ș. Șerban, O. Simu, A. Goșa, Dr. V. Greairi, C. Dörr, L. Feldrihan, Andrei Dozsa, subprefect penzionat, Dr. Ladislau Zombori, dir. orfelinatului din Leghia, Dr. Moise Farcaș, dir. la fabrica „Reoner", David Sebestyen, proprietar și din subsemnații vor lansa un număr de liste de subscripție, vor aranja serbări, etc. pentru strângerea fondurilor necesare la refacerea gospodăriilor. Tot din sumele strânse se vor mai ajuta, pe cât va fi posibil și 14 gospodării din comuna Fizeș acest județ al căror stoguri de grâu a fost arse, din cauza neglijenței unui fochist la treerat.

Despre sumele strânse, ca și despre felul, cum ele vor fi distribuite de comitet, se va da la timp o dare de seamă amănunțită, care se va publica și prin gazete. Corespondența și banii se vor inainta la contabilitatea județeană: Secția Sinistraților.

Sediul comitetului este la Prefectura jud. Cojocna str. Moților No. 1.

Prefect: Mureșanu — Primar: Dr O. Ufalea

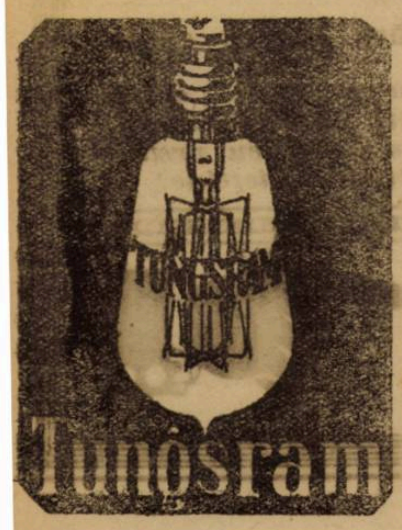

Târg ocazional!

De vânzare la magazinul

HERCULES 2652

Strada Iuliu Maniu 8, cu prețuri ocazionale covoară

Perzice Exminister si Wilton.

Târg ocazional!

CURIERUL SPECTACOLELOR

(TEATRUL MAGHIAR)

Sâmbătă, matineu: „Continuarea concertului". Bilete cu seria 22 sunt valabile.

Sâmbătă seara: „Bajader". Kolbay, Tolnay, Neményi, Berki. Abonament șters. Prețuri de premieră. Seria 23.

Duminecă, orele 11 a. m. „Concertul iubiliar al corului Uniunei Meseriașilor din Cluj". Prețuri de premieră. Seria 24

Duminecă, matineu: Continuarea Concertului. Prețuri obișnuite. Seria 25.

Duminecă seara, orele 8 și jum.: Continuarea Concertului cu concursul celor mai celebrii artiști din țară. Prețuri ridicate. Seria 26.

Luni: „Diamantele negre„. Prețuri obișnuite. Abonament de zi N. 3 C. Seria 27.

Marți: „Boheme". Ca oaspeți: Anna Medek și Szekelyhidi. Prețuri ridicate. Abonament șters. La ridicarea cortinei ușile dinspre sală să închid. Seria 28.

Miercuri: „Mazurca albastră". Zöldhelyi, Nemenyi, Tolnay. Prețuri obișnuite. Abonament de zi No. 4 A. Seria 29.

Joi: „Balul mascat". Ca oaspeți Anna Medek și Szekelyhidi. Abonament de zi No 5 B. Cu ușile închise. Seria 30.

Vineri: „Marionettele". Premieră. Zöldhelyi, Banyasz, Rethely. Prețuri de Premieră. Abonament de Premieră No. 3. Seria 30.

Sâmbătă Matineu: „Dama cu camelii". Prețuri reduse. Seria 32.

Sâmbătă seara: „Marichettele". Prețuri obișnuite. Zöldhelyi, Banyasz, Rethelyi. Abon. 33.

Sâmbătă, noaptea, orele 10 3|4: Prețuri obișnuite. Seria 34.

Duminecă, Matineu; „Drotanii". Prețuri reduse. Seria 35.

Duminecă seara: „Marionettele. Prețuri de Premiera. Zöldhelyi, Banyasz, Rethelyi. Abonament de zi 7 A. Seria 36

INSCRIPȚII

Vitejii din depărtare

Ziarul „Prager Presse" ocupându-se cu arestările recente din Ungaria, operate în tabăra vestitei bande „Ungurii cari se deșteaptă", comunică printre altele, despre rezultatul cercetărilor:

„Cei arestați au mărturisit de a fi organizat formațiuni militare atât la Budapesta cât și în provincie. „Putsch"-ul ce-l proiectat era îndreptat contra unui stat vecin (România). Programul acestei conspirații era de a ocupa așa zisele teritorii „răpite" ungare și de a lua comanda acolo, de a organiza administrația și de a exercita represalii imediate asupra persoanelor cari s'au atins de maghiari. Din documentele confiscate reiese că conspiratorii voiau să organizeze o justiție capitală în Transilvania și că au recrutat până acum vre-o 15.000 de oameni la Budapesta."

Bre, bre, bre, strașnic plan! Ce minunății ar fi săvârșit oamenii ăștia în România dacă... nu i-ar fi arestat poliția din Budapesta. Numai că nu prea s'au gândit ei, cum o să pătrundă până 'n Transilvania? Pe jos, cu trenul, cu aeroplanul, îmbrăcați în turiști sau în dame voalate?

Nu, serios că sunt caraghioși rău acești franctirori de carneval. Spuneți și d-voastră? Dacă se putea pune vre-un preț bun pe capul lor, îi mai aresta oare guvernul lui Horty?

Eu cred că nu.

NOMOFYLAX

Situația actuală a învățământului secundar.

Datoria particularilor, profesorilor și a studențimei.

O cupându-se de „Sarcinele culturale ale Statului" ziarul „Viitorul" examinează situațiunea învățământului secundar, arătând progresele uimitoare făcute în timpul din urmă, prin grija și munca neobosită a guvernului.

De la 50 de licee, cifra care reprezenta școlile secundare din vechiul regat, astăzi s'a ajuns la suma de *305 școli secundare* (școli medii de băeți și fete, licee, gimnazii și școli eparhiale), împărțite în 16 regiuni școlare.

Cifra aceasta nu mai lasă nici o îndoială asupra sforțărei deosebite depuse de guvern pentru întreținerea și buna funcționare a atâtor focare de cultură.

E lesne însă de înțeles că în starea actuală de criză financiară, pe lângă stat sunt datori să facă sacrificii și particularii, la sarcina de susținere a școalelor și a profesorilor lor. Deaceia nu trebuiea să mire pe nimeni pentru că ministerul a fost silit să mărească unele taxe școlare, căci fără de acestea el ar fi silit să oprească funcționarea multor școli. Greutăți asemănătoare sunt și în ce privește personalul didactic, care e neîndestulet or.

Convinși de serviciul ce-l fac țărei, ca apostoli ai culturii, se impune pentru toți profesorii să-și facă datoria și în afară de simpla preocupare a mulțumirei materiale. Deasemeni se cere și pentru studențime muncă rodnică în Universitate pentru că de pe băncile acestei instituții, școala are nevoe să-și culeagă cât mai curând pe profesorii aiâtor școale, la ușile cărora bat din an în an, cohorte tot mai numeroase de copii.

Sacouri de lister si veste
Costume ce se pot spala
Pantaloni de tennis

La firma

M. Neumann

Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431. 2653

TELEGRAME

Catastrofa din Japonia.

Pagubele cauzate de dezastru.

LONDRA. — După știri mai precise în Japonia se evaluează la aproximativ 400 mii numărul morților, 60 mii a răniților și aproape la 5 milioane cei rămași fără adăpost. Cutremurul a pustit o suprafață de 50.000 kilometri pătrați fiind distruse 70% din orașe și sate.

Ziarul „Times" anunță că pierderile materiale ale Japoniei, sunt mult peste cheltuelile războiului, ruso-japonez. când a cheltuit 2 miliarde yeni. Pagubele sunt acum peste 10 miliarde.

Fericitul eveniment de la Curtea regală din Belgrad

Bucuria produsă în Serbia

BELGRAD. — Cu ocazia nașterii prințului moștenitor, Regele Alexandru a adresat un mesagiu salutând poporul. Nașterea a fost salutată cu lovitul tunuri, și cu clopotele tuturor bisericilor regatului. Orașele au fost pavoazate iar ziarele au apărut în ediții speciale. Astăzi a fost la catedrală un serviciu solemn la care au participat guvernul, parlamentul și corpul diplomatic. Botezul va fi peste 8 zile, naș fiind ducele de York.

Conflictul greco-italian

Declarațiile lui Politis

PRAGA. — Politis, șeful delegației grecești la Geneva declerat lui „Prager Presse" că conflictul este primit mai pesimist de cât este în realitate, întrecât Grecia declarându-se dispusă de a da satisfacție așteaptă numai decizia Ligii Națiunilor. Grecia va primi eventual o înțelegere directă cu Italia, noticând-o apoi Ligii.

Liga națiunilor va trimite judecarea conflictului curței superioare internaționala din Haga

Geneva (Rador) Intrunirea consiliului Ligii Națiunilor de ieri a inregistrat un progres spre aplanarea conflictului. Probabil Liga Națiunilor va trimite întreg conflictul judecății curții superioare internaționale care funcționează la Haga, conform articolului 14 din pactul Ligii Națiunilor. Această soluție va fi probabil acceptată de toate părțile.

Italia ocupă noui insule

Atena (Rador) Italienii au ocupat insulele Paxos, Antipaxis, Samotrachis, Fano și Merlera, toate în vecinătatea Corfului, sub motivul intereselor strategice. Flota greacă a primit ordin să se retragă în golful Volos, evitând orice contact cu flota italiană.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

EXTERNE

Albania refuză căutarea ucigașilor misiunei italiene pe teritoriul ei

Geneva. — Se pare că conflictul italo-grec capătă o gravă întorsătură din cauza atitudinei Albaniei, care — după „Daily Telegraph" — a anunțat conferinței ambasadorilor că interzice ancheta comisiunii pe teritoriul albanez pentru lămurirea împrejurărilor asasinatului misiunii italiene. „Daily Telegraph" conchide că nu Grecia dar Albania va fi făcută responsabilă pentru asasinare.

Concordatul dintre Germania și Vatican

Roma. — Se anunță apropiata încheere a concordatului Vaticanului cu Germania.

Recolta în Rusia

Berlin. — Recolta Rusiei e evaluată la trei miliarde de puduri cereale. Mari cantități sunt destinate exportului.

Corespondent comercial

pentru limbile română, ungară și germană care cunoaște contabilitatea se caută spre angajare. — Ofertele în scris a se adresa la

EMIL BLAGA

CLUJ.

Reclame este sufletul comerțului!

CAROL B. REICH FIUL & COMP DIN ARAD.

Fabrica de funii si de canepa. Poneve impermiabile, mare depozit de articole de tapiserie.

3047 Depoul si biroul: **BULEVARDUL, REGINA MARIA 6.** Fabrica de funii: **Str. STEFAN BÁTHORY No. 28—32.**

Mica publicitate

Doi ucenici electricieni absolvenți de IV. clase medii români (de preferință fii de voluntari) se caută la Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească Teodor Maior Cluj, calea Victoriei 7. Telefon 5—77.

Cărți, reviste
franceze
la Librăria LEPAGE
CLUJ. 2744-8

Moara Mare Timisoreana Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz și porțelan, sticle technice, sticle pentru sifon și sticle pentru limonadă 2910

TIMIȘOARA

„TACÂMUL"

fabrica pentru articole de ARGINTARII

CLUJ, Str. Avram Iancu No. 3.
Telefon No. 4-82
Adr. telegr. „Tacâmul„ Cluj

ARGINT 2850
cumpără cu cel mai mare preț!
Fabrică tacâmuri și articlii de lux, etc., etc.
Numai pentru revanzatori.

Au sosit pe anul 1923 24 articole de modă de o frumusețe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & & Piața Uniri No. 12.

3054

MOBILE

în cea mai bună calitate și cel mai eftin se pot procura la

Fabrica de mobile VICTORIA, ARAD.

Depozit: Str. Horia, Palatul Neuman. Primim executări la comanda. 4045

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19
Telefon interurban No. 2-13.
Adresa telegrafica: **Juvaere Cluj.**

Avem onoare a anunta stimata noastra clientela, ca ni-am mutat fabrica si biroul in casa proprie depe Calea Regele Ferdjnand No. 19.

Va rugam a ne onoara si pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari in vom eőecuta acum cu si mai multa promptitudine. 1845

SIPĂTARIA

FARMATI

Cluj, Str. Memorandului 16.

pregateste cu preturi foarte reduse giamantanuri si genti de prima calitate. Asemenea executa ori ce reparatiuni. 2889

CAUT

două camere nemobilate, bucătărie și bae. Eventual o cameră mobilată, bucătărie sau bae. A se adresa la redacția ziarului „Infrățirea" între 8—12 a. m.

Cea mai fina crema pentru ghete

Saci, sfoară, ponve, tuburi și totfelul de articli de funi, echise de cânapă se afla la 3040

FRATII HACKER

Arad Str. Murăsului 1. Telefon 456. Adresa telegrafică: Kender, Arad.

Candelabre electrice

1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre elecirice dela cela mai simple pana la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Clui, Calea Regele Ferdinand No. II.** Se vand en gros si en detail, la revanzatori se dă favor in preturi.

Atragem atentiunea parintilor asupra listei de preturi pe luna Septemvrie a

MAGAZINULUI PARISIEN

I. Secția mărunțișurilor:

Ciorapi pentru copii	12.—
Sorț „ „	62.—
„ „ „ de școală și empir	95.—
Cămeși pentru fete	42.—
„ „ băeți	75.—
„ „ dame	95.—
Fustă pentru dame	135.—
Chiloți	75.—
Cămasa pentru copii de leagăn	*38.—*
Trusou pentru copii de leagăn garnitură complectă	58.—

Cuvertură pentru cărucioare port bebe de toate calitățile

Trusouri „Tetra" pe prețurile fabricei

Svetere pentru băieți și fetițe	*135.—*
Mantale, șaluri și capele	615.—
Vestminte din flanel pentru copii	120.—

Prosopuri și ștergare de șters farfuri și pahare pe prețurile fabricei

Bumbac de împletit	10.—
Pânză roșie și albastră	65.—
Acoperitoare de tavă	19.—
1 legătură D. M. C. alb	5.—
Fire de aur și argint pentru brodat	14.—
1 rotița ața 400 yarduri	11.—
Materii Tuszok de toate calitățile	
Batiste	9.—

II. Secția de mode pentru bărbați:

Cămeși bărbătești de zefir cu 2 gulere	210.—
Pălerie loden	204.—
Pălărie pichler	259.—
Pălărie din păr de iepure marcă Italiană	466.—
Cravate	12.—
Sokni	17.50
Gulere moi	16.—
Baston	24.—
Ploiere	250.—
Cameși flor	82.—
Pantaloni flor	82.—
Mănuși	48.—
Ciorapi	125.—

III. Secția jucăriilor pt. copii, pielării, geamantanuri și cărucioare pentru copii:

Ghiosdan	33.—

Tăbliță, penale cu prețurile cele mai reduse

Geniți	150.—

Corzi pentru vioară in toate calitățile

Cos pentru note si tocuri pentru vioară

Cărucioare pentru copii	450.—

Casete de manicur cu prețuri ieftine

IV. Secția de porțelan, sticlărie și vase albastre:

Pahare pentru apă	3.50
Sticle pentru compot, patent Dux, adjustate complect	20.—
Borcane pentru crastaveți, per litru	3.—
Borcane pentru compot, per litru	2.—
Cești cu farfurii, cal. bună	25.—
Farfurii tari, duble	20.—
Farfurii pentru desert, tari, duble	15.—
Service pt. masă, 6 pers.	1357.—
Service pentru cafea 6 pers.	480.—
Service pt. cafea neagră	168.—

Service pentru spălător, masini de fiert, fier de călcat, etc.. se află cu prețurile cele mai reduse.

Secția jucării pentru copii:

Jucării pentru copii, căruțe pentru copii, geamantane și corțe pentru voiaj, cu prețuri extraordinar de ieftine!

Mare asortiment in paltoane imblanite si boa!

Secția de stofe pentru bărbați am deschiso. Mare asortiment in stofe, raglanuri, stofe double și furnituri pentru haine, nasturi etc.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 892 ● 4 PAGINI ● DOI LEI ● 6 PAGINI Marți 10 Septembrie 1923

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLU 659

Infrățiți

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

PRIMEJDIA MINORITARA

Problema minorităților se agită necontenit de presa maghiară din Ardeal și ce e mai trist așa zisa soluționare a nivelării dintre noi și minorități găsește un ecou favorabil și nejustificatelor cereri ale Ungurilor chiar în o parte din presa opoziției, majoritatea apărând în capitala țării.

Această lipsă de simț național a presei opoziționiste care sprijină minoritățile numai din motive de tactică politică, lupta împotriva guvernului, pornește însă și din o adâncă necunoștință a situației creiată tuturor minorităților din Ardeal sub regimul românesc, care e mai favorabilă propășirei lor culturale și economice decât însuși elementului românesc.

Se impune în adevăr o deslegare, o reviziuire a problemei minoritare în Ardeal, dar tocmai pentru a arăta că noi, Românii în loc să fim stăpânii în țara noastră, nu suntem decât sclavii minorităților care se bucură de toate libertățile unui stat civilizat, fără ca noi înșiși să nu putem folosi de aceste libertăți.

Primejdia minoritară se evidențiază mai întâi pe terenul cultural, unde inferioritatea noastră e datorită atât stării în care se aflau școlile românești sub regimul stăpânirei maghiare, cât și desorientării în politica Ardealului a celor două guvernări anterioare celei de astăzi a Consiliului Dirigent și acelei averescane când minoritățile și în special Ungurii și-au creiat la școli cu nemiluita.

Astfel s'a creiat peste școlile moștenite cele nouă licee noui confesionale, 4 școli normale, 7 școli comerciale, 3 școli comerciale superioare, școli civile ungurești și mai ales școlile de stat din săcuime, acestea din urmă cu învățători susținuți din bugetul țării.

Localurile de stat care trebuiau să devină românești maghiarizate în parte sub dominația maghiară, focare noui de propagandă dușmană împotriva țării unde învățători unguri predau exclusiv în limba maghiară toate obiectele.

Pentru a cei care nu puteau să prevadă în existența unei astfel de stări de lucruri, după cinci ani de stăpânire românească a Ardealului, recenta anchetă a Ligei Națiunilor în Secuime a venit tocmai la timp, ca să împrăștie orice îndoială.

De menționat, că nici nu ne-am atins de loc de învățământul confesional. Școlile confesionale și-au păstrat caracterul lor de mai înainte, nealterat.

O treime din școlile luate dela Unguri mențin astfel ca limbă de predare, cea maghiară.

Evreii, tocmai acei a căror presă sprijină pretinsele drepturi minoritare de unde n'aveau nici o școală sub unguri, se bucură acum de 32 școli primare, 4 licee, 3 școli civile și școală comercială.

Toate școlile minoritare în special cele superioare funcționează în localuri minunate în timp ce școlile românești sunt silite să se adăpostească vremelnic în clădiri cărora le lipsește nu numai confortul, dar chiar încăperile absolut necesare pentru ca învățământul să se predea în bune condițiuni.

Tot sub aspectul cultural n'am avea de amintit apoi decât atâtea muzee ungurești, de creație proaspătă cum sunt cele din: Arad, Oradea-mare, Cluj, Tg.-Mureș, Mediaș etc. care nu și-au schimbat nimic din caracterul pe care l'a dat odinioară stăpânirea maghiară, unele din ele evocând chiar trecutul maghiar, cel din Arad, închinat amintirilor renașterii politice ungare dela 1848.

Dar în vechile cărți maghiare, care sunt încă în mâna școlarilor, ce învață din ele că hotarele patriei ungare se întind până la Carpați sau presa, această, icoană a opiniei publice, mai lasă ele vre o îndoială asupra libertății de nestăpânit, de care se bucură minoritățile în Ardealul românesc?

Cine ar putea crede că în Aradul cu patru ziare maghiare, nu e nici unul românesc, iar în cetatea de cultură Ardealului, Clujul, cele câteva ziare românești datorită în mare parte și inconștienței publicului nostru, deabia își duc traiul de azi pe mâne, în timp ce presa maghiară ne împroașcă cu tot felul de amenințări și calomnii.

Toate cele de mai sus nu privesc decât un singur aspect al primejdiei minoritare, cel cultural, ea are însă foarte multe și variate altele, cum e cel religios de propagandă și economic. Se poate tăgădui oare că în tot apusul Ardealului și în a Maramureșului, comerțul e în mâna Ungurilor sau a evreilor maghiarizați?

Deaceea credem că trebuie să lucrăm din răsputeri cât mai e vreme, să îndreptăm această nenorocită stare de lucruri. Datoria această e atât a statului cât și a fiecărui român în parte, dacă suntem conștienți de primejdia minoritară care tinde să ne subjuge și să ne copleșească atât pe cale culturală, cât și economică.

Timpuri și oameni

PETRU TRUȚIA

L'au îngropat Marția trecută la Arad, după o frumoasă viață românească de 71 de ani. Firește, moartea nu i-a fost trimbițată și nu i s'au făcut onoruri speciale; pentrucă povestea vieții lui este prea actuală, și acei cari nu l-au putut ierta în viață, foștii săi tovarăși de luptă de sub unguri, partidul național, nu-și puteau însuși meritele lui fără să se facă ridicoli.

Apărătorul acuzaților din procesul Memorandului, fostul deputat al partidului național din 1884, omul care în 1901 a salvat unitatea partidului național din Ardeal, auto-ostracizatul de după aceea dată, a murit și a fost îngropat deci neștiut de nimeni, în îndepărtatul și uitatul orașul Aradului.

Deși fericitul întru Domnul a jucat un rol în viața obștească a românilor din fosta Ungarie. S'a manifestat de tânăr, fiind ales deputat în Camera maghiară la 1884, pe când partidul național din Ardeal, contrar celui din Banat și Ungaria, era în pasivitate. Bravând atunci sistemul de teroare al primuluiministru Tisza Kalman supranumit „zdrobitorul de noționalități", a ajuns în parlamentul maghiar ca ales al moților dela Baia de Criș, alături de alți doi români, generalul Doda și Vincențiu Babeș. Acolo s'a distins prin interpelația făcută contra prigonirilor pornite de guvernul maghiar contra tinerimii și preoțimii cari pretutindeni în Transilvania au prăznuit cu parastase centenarul lui Horia.

La procesul memorandului apoi a fost unul dintre cei mai de seamă apărători și, în urma intrigilor puse la cale de guvernul unguresc și de agenții lui oculți pentru a paraliza acțiunea unitară la procesul Memorandului, a fost delegat să plece la București pentru a orienta cercurile naționaliste. De acolo, după consiliul ținut cu șefii mișcării și cu cercurile dela Ligă, s'a înapoiat cu Ionaș Grădișteanu, care a înrâurit hotărâtor ca curentul radical influențat de dr Amos Frâncu, Aurel Mureșianu, Francisc Hossu-Longin și soții, să învingă, solidaritatea să fie perfect reconstruită și sintetizată în cele două declații citite de fericitul dr Ioan Rațiu.

După procesul Memorandului, Petru Truția care aparținea grupului Mocioni-Mureșianu al partidului național, nemulțumit de conducerea ce încăpuse pe mâinile lui Vasile Mangra, nemulțumit și de activitatea grupului Goldiș-Cicio, cari acaparaseră conducerea la Arad, a intrat în expectativă și s'a dedicat mai ales afacerilor Consistorului din Arad și acțiunilor economice-financiare din acel centru, dând concursul șefului acestei mișcări, amicului său dr Nicolae Uncu, directorul „Victoriei".

A murit ca director al băncii din Arad „Victoria" și „Nădlăcana", uitat de toți foștii săi tovarăși de luptă politică.

Intre sioniștii din Ardeal și cei din vechiul regat

Concluziile conferinței sioniste dela Timișoara — — O organizație unitară contra statului român —

Congresul sionist dela Timișoara, de care ne-am mai ocupat în coloanele noastre, s'a isprăvit aducând o serie de hotărâri asupra cărora reportajul consfătuirii în chestiune nu a putut stărui în de ajuns. Trebue deci să ne ocupăm de ele în mod special, deoarece congresul dela Timișoara a însemnat în acțiunea sionistă dela noi începerea unei noui faze și a unei și mai organizate atitudini față de statul român.

*

Ce s'a discutat în acest congres sionist, pentruca hotărârile cari s'au adus să intereseze mai mult statul român decât Palestina, ale cărei chestiuni ar fi fost să fie singure discutate? Reportajul nostru și al celorlalte ziare românești nu pomenise despre discuțiuni speciale privitoare la statul român, întrucât ședințele fiind secrete nu a putut transpira decât ceeace a fost dezvelit de către congresiști cu o critică interesată. A trebuit să cunoaștem hotărârile congresului, pentruca să aflăm, că congresul sionist dela Timișoara nu a fost convocat numai pentru chestiunile palestiniene. De altfel în reportajul nostru despre adunarea generală a „Astrei" dela Timișoara am atins — fiind vorbă despre concurența făcută „Astrei" de acest congres evreesc — faptul, că congresul sionist, la care au venit și elevi de ai liceului „Tarbut" din Cluj, a discutat și împotrivirea la ordinul prin care ministerul instrucțiunii publice a introdus limba română în școlile evreești, în locul celei maghiare.

*

Iată acum, ce a hotărât acest congres sionist:

Strângerea legăturilor între sioniștii din Ardeal și cei din vechiul regat, Bucovina și Basarabia, înființarea implicit a unei organizații comune cu sediul în capitală.

Hotărârea aceasta a mai fost discutată și adoptată în principiu astă iarnă, în Februarie. Ea a fost sancționată acum, cu toate că împrejurări din cele mai categorice i-se opuneau dacă evreimea dela congres înțelegea să aibă față de statul român o conduită întrú toate cinstită.

*

Iată cauza, care nu ne îngădue să conchidem la o atitudine cinstită a congresului sionist față de statul român:

In moțiunea votată, congresul declară că hotărârea de mai sus a fost necesitată de facilitatea împotrivirii față de unele măsuri ale guvernului român. Ca minoritate unitară, evreimea va putea să se impună mai succes, așa au socotit sioniștii ardeleni la Timișoara.

Ori, numai unitară — cel puțin în tactica aparentă față de stat — nu este această minoritate evreească. Pentrucă atunci când evreii din vechiul regat se declară evrei-români și se comportă în consecință, evreii de aici continuă a se considera unguri și ce este mai mult, tot la Timișoara, în congresul din Mai a. c. ei declară recunoștință Ungariei care i a emancipat".

*

Imprejurarea aceasta trebue sezizată, precum și faptul, că hotărârea de mai sus a fost luată în scopul precis de a se impune efectiv statului român.

*

Congresul a mai luat câteva hotărâri, dar acestea nu au nici o importanță. Este deci într'adevăr semnificativ, că un congres care a fost convocat pentru discutarea refacerii și colonizării Palestinei, a discutat și a adus o hotărâre în privința împotrivirii față de România.

S'a mai adus printre altele hotărârea, de a se protesta contra „instigațiilor" antisemite și a se cere darea în judecată a ziarelor românești vizate. In schimb, hotărârea aceasta nu vizează și pe acei evrei, cari în congrese ținute dealungul frontierei maghiare, instigă contra limbii românești.

INSCRIPȚII

Ce-i doare pe rușii pribegi?

„Ziarul rusesc „Rul", care apare la Berlin — spune o telegramă — afirmă că reprezentanții sovietului au recunoscut la Tiraspol anexarea Basarabiei de către România. Ziarul emigranților ruși e indignat și cere guvernului sovietic să răspundă dacă această știre este adevărată sau nu."

Nu știm dacă la Tiraspol s'a făcut sau nu vre-o recunoaștere „formală" a unirei Basarabiei cu patria numă, de către reprezentanții sovietici. Lucrul pare neverosimil de oarece la Tiraspol nu s'au discutat de cât chestiuni economice și militare și nu de ordin politic.

Dar ceia ce putem ști din alarma ziarului „Rul" e că în cazul revenirei vechei guvernări în Rusia, aceasta n'ar recunoaște unirea Basarabiei cu România. Se va vedea însă atunci — și cine știe când va fi acest atunci! — dacă marile puteri ar recunoaște și ar intra în legături la rândul lor cu vreun guvern rusesc nou sau vechi, care ar refuza să recunoască cele stabilite prin tratatele încheiate de aceste puteri.

Ceia ce e interesant cu rușii aceștia rătăcitori prin streinătate e că în loc să-și vadă de nevoile lor, se țin de proteste diplomatice. Ei sunt alungați din propria lor țară — mare de să încapă în ea o întreagă lume — și se plâng de întoarcerea la vechea ei matcă a unei mici provincii care nu le-a aparținut decât prin fraudă un scurt răstimp!

Sunt de plâns bieții ruși pribegi!

NOMOFYLAX

INFORMAȚII

— **Veniturile strandului din Cluj.** Ni se comunică că încasările făcute de primărie la baia de vară din Cluj, în anul acesta au acoperit complect cheltuelile de edificare a acestei băi care se cifrau la 360.000 lei. Astfel cu anul viitor strandul va fi o sursă de venituri noi pentru comună. Dl primar dr Utalea ne comunică că are intenția să facă noui înbunătățiri strandului, înmulțind în primul rând numărul cabinelor prin edificarea de noui etage.

„*Ewo*" Incălțămintea cea mai renumită, a sosit un mare transport la Mag. *Missir* Cluj. 3038-3

— **Pentru „Omagiul" lui Gh. Lazăr.** Domnii cari au fost invitați să colaboreze la „Omagiul lui Gheorghe Lazăr" sunt invitați să binevoiască a-și trimite de urgentă contribuțiile dlor lor, pentru ca lucrarea să se poată pune sub tipar.

In numele comitetului pentru publicarea Omagiului: G. Bogdan-Duică, președinte; Onisifor Ghibu, secretar.

— **Arta Națională**. Atelierul de industrie românească și de covoare persiane de sub direcția doamnei „Veturia O. Ghibu s'a mutat din Str. N. Bălcescu în Calea Victoriei 91.

***Pantofi* de *Lack*, *Antiloppe*, *Chevro* și *Matase* ultimele noutați ca forme la Mag. *Missir* Cluj.** 3038-3

— **Furt.** D. G. Rădulescu student din București, a reclamat Sâmbătă poliției locale, că i-s'a furat din camera dela hotelul Astoria un pardesiu și un costum.

— **Concursul școalei medii din Aiud.** Școala medie de fete din Aiud publică concurs pentru ocuparea a 20 burse complecte, în internatul său.

Bursele se acordă elevelor ce vor reuși la concursul, ce are loc în ziua de 18 Sept. a. c. la reședința școalei medii de fete.

Se va da preferință în primul rând ficelor de funcționari publici, cu mijloace restrânse și numai în caz de lipsa acestora, ficelor de săteni români săraci.

Candidadele vor înainta cererile până în aceia zi, Direcțiunei școalei medii de fete din Aiud.

Incălțămintea cea mai bună ultimele creațiuni ca forme pentru Domni, Doamne și Copii găsiți la Mag. *Missir* Cluj. 3038-3

— **Demisii.** Aflăm, că d. Zamfir G. Nicolescu, procuristul „Primei Case de Imprumut pe Amanet S. A." din Cluj și-o dat pe ziua de 30 Sept. a. c. demisia din postul ce'l ocupa.

— **„Timpuri și oameni".** *Sub titlul acesta am introdus pe ziua de azi o rubrică permanentă, în care vom dezgropa rând pe rând o seamă de figuri și momente din trecutul din ultima jumătate de veac al neamului românesc de dincoace de Carpații. Modul cum un trust monopolizator al acestui trecut a înțeles în timpul din urmă să preschimbe în acțiune și titluri politice toate faptele mari ale înaintașilor, însusindu-și-le împreună cu marile figuri ale trecutului, iar de altă parte dezorientarea asupra istoriei noastre, ce se încearcă prin falsurile aproape zilnice, ne-au îndemnat să punem pe fiecare la punct, slăvind ce este de slăvit și punând la stâlpul ridicolului nevrednicia insunantă a celorlalți. Știm, că nu vom fi pe placul multora, în schimb cititorii desinteresați ne vor aprecia după cuviință.*

— Știri de la întreceri! Diana-Franzbrantwein a învins pe toată linia. 2475—1

Comemorarea studentilor martiri dela 48

O laudabilă inițiativă a studențimii clujene.

Aflăm, că între studenții dela Universitatea din Cluj se lansează ideia ridicării unor monumente studenților martiri dela 48 Cornel Petrovici, ucis de săcui, și Bătrăneanu și Șimonici, spânzurați la 21 Octombrie 1848 lângă Cluj, în hotarul Comunei Someșfalău.

Ne bucură mult, că vedem renăscut cultul istoric, al martirilor și eroilor, în sânul studențimii și nu ne îndoim, că publicul la care va face apel tineretul universitar din Cluj, va da aceiaș dovadă de pietate pentru marii înaintași răpuși de regimul de barbarii al Ungariei.

— Nimeni nu se poate lipsi de Diana-Franzbrantwein. 2475—2

O opera stiintifica internationala

In ultimul timp meteorologia este pe cale să lumineze o foarte interesantă problemă și anume ordinea ascunsă care domnește în stolurile rătăcitoare ale norilor. Conceptul sistemelor de nori constitue astăzi o bază rațională nu numai pentru clasificarea norilor dar și pentru rolul ce îl joacă fiecare din ei — am putea zice — în organizarea lor socială.

Progresele făcute în această direcție vor fi de un interes capital nu numai pentru desvoltarea cunoștințelor noastre teoretice dar mai ales pentru ameliorarea imediată a problemei prevederei timpului. Mijlocul practic pentru soluționare ar fi fotografierea cerului simultan în cât mai multe locuri de pe o suprafață cât mai întinsă. — Inițiativa a fost luată de oficiul național meteorologic al Franței care a rugat institutele similare din toate țările să contribue la înfaptuirea acestei interesante și utile lucrări. — Direcția Institutului Meteorologic Central al României răspunzând acestei invitații, de acord cu Direcția Aerouauticei militare, a luat toate măsurile, însă pentru a fi cât mai de folos, roagă pe toți cei ce posedă un aparat fotografic și-și dau seama de importanța ajutorului ce l pot aduce științei să binevoiască a comunica adresa Institutului Central al României.

Această fotografiere a cerului se va face în cursul săptămânei dela 24 Sept. la 1 Oct. 1923, așa că rugăm persoanele doritoare a lua parte la această lucrare să comunice adesiunea lor Direcțiunei Institutului central mnteorologic București spre a li se trimite instrucțiunile necesare pentru executarea acestor fotografii și condițiunile cele mai bune pentru scopul urmărit.

No. 529—923.

Concurs.

Se descide concurs pentru complectarea următoarelor posturi de medici și funcționari la Casă Cercuală pentru Asigurirăle Sociale din Turda.

1. Un post de medic curant cu sediul Turda încadrat în clasa II. cu salar lunar 2000 Lei.
2. Un post de medic curant cu sediul Ghirișul de Arieș încadrat în cl. III. cu salar lunar 15000 Lei.
3. Un post de medic de circumscripție cu sediul în Turda cu salar lunar 500 Lei.
4. Un post de medic de circumscripție cu sediul în Săvădisla cu salar lunar 500.
5. Sef de biurou principal cl. II. cu salar de 2500 Lei lunar.
6. Sub șef de biurou cl. II. cu salar lunar de 1900 Lei
7. 2 Controlori impiegați cl. I. „ „ „ 1700 „
8. Impeigat cl. I. secretar a șef medicului cu sediul în Turda salar lunar 1700 Lei.
9. Controlor de bolnavi as. impeigat cl. II. cu sediul în Turda cu salar 1700.
10. Subchirurg as. Impeigat cl. II. cu sediul în Ghirișul de Arieș cu salar lunar 1500 Lei.
11. Camerist cl. II. cu sediul în Ghirișul de Arieș cu salar lunar 1200 Lei.
12. Două moașe cu sediul în Turda cu salar lunar de 5000 Lei.
13. Una moașe cu sediul în Ghirișul de Arieș cu salar lunar de 500 Lei.

Toți aceia cari doresc să ocupe vreo unul din aceste posturi trebue să-si înainteze cererile în limba română în termin de 15 zile dela publicare, la Casa Cercuală din Turda. La cerere se vor anexa în original sau copie diplomele sau certificatele despre studiile făcute, precum și certificate de cetățenie române de moralitate și despre situația militară.

Concurenții vor trebui, să cunoască în mod perfect atât verbal cât și în scris limba română și să corespundă întru toate condițiunilor impuse funcționarilor publici prin legile în vigioare.

Director: **I. Tămpănariu.**

Primmedic: **Dr. P. Sârbu.**

De vânzare 10—15 iugere pământ (rât) de cultivat având în apropiere apă de udat, precum și lemne de stejar cu o grosime de 22—24 cm. și mobile antice. Strada Regală 27.

Au sosit rocurile de dame de model si blane

in sortiment foarte mare pentru toamna și iarna după cea mai noaua mode de

Paris Lloyd 1976

Berlin și

2032 **Wiena**

la casa de mode de dame și de domni

Diamanstein si Moskovics

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 25. (Vis a vis de posta principala.)

Cel mai favorabil izvor de procurare de

Seal si biberette blana de peluche

și specialități de rocuri blănărie.

Mica publicitate

Doi ucenici electricieni absolvenți de IV. clase medii români (de preferință fii de voluntari) se caută la Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească Teodor Maior Cluj, calea Victoriei 7. Telefon 5—77.

De închiriat

o cameră mobilată pentru 3 tineri, eventual cu vipt cu tot. — A se adresa la Farkas Hersch, frizer, Calea Victoriei Nr. 103.

Căsi de vânzare

pământuri, prăvălii, restaurante, cafenele și hotel mai mic în provincie la mine totdeaună se pot găsi. Caut spre cumpărare pământuri mai mici și mai mari și căsi cari se pot ocupa imediat.

Ase interesa la COLOMAN DUNKY Cluj, Piața Unirii 10.

2581

Hârtie ***Lichtpaus pozitiv-negativ*** *I-a*

2714 5 *la libraria LEPAGE Cluj.*

GRATIS

primește o sticlă cu parfum oricine cumpără 3 Kgr. din neîntrecutul săpun

SCHICHT MARCA, CERB'

Parfumul să se ceară odată cu cumpărarea săpunului în toate prăvăliile. 2877

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.

Lloyd 1839 2581

Burse pentru fiii funcţionarilor publici

Odată cu începerea noului an şcolar, se evidenţiază şi mai mult sforţările pe care le face guvernul actual pentru încurajarea şi protejarea culturei.

Şi aceste sforţări nu privesc numai institutele de cultură: universităţi, şcoli secundare, şcoli normale sau primare, ci chiar direct pe cei ce vin să se folosească de învăţătura acestor şcoli.

Astfel, Ministerul Şcoalelor, în dorinţa de a da posibilitate copiilor de funcţionari săraci şi copiilor de ţărani lipsiţi de mijloace, să urmeze cursurile învăţământului secundar a repartizat pentru anul şcolar în curs, suma de 50 milioane lei, pusă la dispoziţie de Ministerul Finanţelor în modul următor:

1. O parte din această sumă a fost destinată şi repartizată noilor internate ce se construesc; 2. a doua parte a fost repartizată actualelor internate pentru amenajările necesare unui număr mai mare de interni; 3. iar a treia parte a fost împărţite la diferitele şcoli secundare din întreaga ţară, pentru bursele elevilor, ţinând seama de traiul din diferite localităţi.

Suma destinată burselor a fost şi ea împărţită în mai multe categorii: 1. S'au prevăzut burse în bani pentru şcolile unde nu sunt internate şi cari bani trebuie să se dea părinţilor, tutorilor, sau să se plăteească gazdele de către directorii şcolilor respective pentru întreţinerea elevilor şi sub stricta supraveghere a directorilor, ca aceşti bani să fie întrebuinţaţi numai la întreţinerea elevilor; 2. s'au prevăzut burse care se vor da directorilor internatelor, o parte din sumele afectate pentru aceste burse servind pentru hrana şi întreţinerea elevilor, iar partea cealaltă pentru cheltuielile de instalare necesare acestor elevi, ca: paturi, saltele, pături, rufărie, veselă etc.

Sumele alocate pentru instalare vor fi întrebuinţate numai cu această destinaţiune. Sumele alocate pentru întreţinerea elevilor sunt calculate pentru durata anului şcolar 1923—23 (10 luni). Bursele se vor acorda în conformitate cu dispoziţiunile cuprinse în regulamentul internatelor şcolilor secundare.

Bursele se dau numai prin concurs, care se va ţine în 17 şi 18 Sept. c. potrivit cu prevederile regulamentare asupra materiilor principale ale clasei precedente (limba română, latină, matematici, şt. fizico-naturale). Vor fi luaţi în considerare numai elevii, fii de funcţionari publici, săraci şi meritoşi, şi, în lipsa acestora, şi elevi, fii de săteni români, meritoşi şi săraci. Cererile pentru admitere la concurs, scutite de timbru, se vor înainta direcţiunilor şcoalelor până la 10 Septemvrie c. La cereri se va alătura cel din urmă certificat de studiu, certificatul de naştere şi botez şi certificatul de pauperitate.

O organizaţie necesară: „Frăţia de Cruce"

Organizarea legionarilor din fostele gărzi naţionale Studenţimea clujană şi „Frăţia de Cruce" — O adresă de mulţumită către comandanţii armatei din Cluj

De câtva timp a început din nou, odată cu iniţiativa organizării legionarilor din fostele gărzi naţionale din 1918 şi 1919, să se vorbească despre o veche organizaţie românească, „Frăţia de Cruce" a d-lui Dr. Amos Frâncu, decanul baroului din Cluj, înjghebată în scopul desăvârşirei idealului naţional, deviză pe care o poartă în subtitlu. Organizaţiunea are la bazele ei „Frăţia de Cruce" cunoscută mai cu seamă în Munţii Apuseni dar şi în alte părţi unde românii prinzându-se fraţi de cruce, luptau şi sufereau împreună pentru acelaş ideal. Pe acest obicei străvechi s'au întemeiat sub unguri alianţe ale moţilor contra stăpânirii tirane, iar dacă astăzi avem înfiripată sub acest titlu o organizaţiune cu ramificaţii în toată ţara, este că ea şi-a fixat ca scop principiul de mai sus, al desăvârşirii interesului naţional, care interesează deopotrivă tot românismul. Un suflu naţional apoi, unul nou, care a pătruns în timpul din urmă peste tot, a dat organizaţiei d-lui Dr. Amos Frâncu o nouă justificare, care a fost deplin înţeleasă de conducătorii ţării. Se ştie astfel, că la reîntoarcerea societăţii, miniştrii de războiu general Moşoiu şi general Răşcanu şi-au dat agrementul lor, ca în cadrul „Frăţiei de Cruce" să se înfiinţeze legiuni de tir şi sport în contact cu armata, iar agrementul acesta a fost înoit acum două săptămâni prin adresa Inspectoratului III Armată, prin care se încuviinţa intrarea ofiţerilor activi şi de rezervă foşti legionari la 1918, în societatea de tir şi sport a legionarilor din gărzile naţionale, înfiinţată în cadrele Frăţiei de Cruce.

*

In aceste împrejurări organizarea foştilor legionari din gărzile naţionale se face cu un deosebit succes. Comitetul ţine şedinţe săptămânale, discutând organizarea, publicarea memoriilor despre revoluţia din 1918 ş. a. d. a.

In ultima şedinţă s'a dat citire, printre altele, adresei prezentate domnului ministru general Mărdărescu, preşedintele de onoare al „Frăţiei de Cruce", în chestiunea contactului organic al legiunilor de tir cu armata ţării. E vorbă, ca tinerimea înainte de a intra în armată, să primească pregătire pre-regimentară ca tir şi gimnastică militară şi prin aceasta să se uşureze serviciul militar, iar după ieşirea din armată, să se reducă legionarilor de tir manevrele.

In aceeaş şedinţă comitetul de organizare a foştilor legionari din gărzile naţionale a exprimat prin proces verbal mulţumitele sale către domnii general N. Petala, inspector general de armată, general Trăilescu, şef de stat major al inspectoratului III; colonel Popescu, şef de stat major al corp. VI. armată şi col. Constantinescu, comandantul brigăzii de jandarmi din Cluj.

*

Mişcarea de care vorbim nu se limitează numai la viitorii sau foştii soldaţi, ci cum suntem informaţi din sursă sigură, după pilda dată acum câţiva ani de studenţimea din Bucureşti, printre studenţii dela toate Universităţile se agită ideia de a se organiza în legiuni de tir „autonome", în cadrul „Frăţiei de Cruce".

Regulamentul special în chestiune, îl elaborează de altfel tocmai acum, domnul colonel Virgil Rădulescu, delegatul ministerului de războiu.

Rep.

CURIERUL SPECTACOLELOR

(TEATRUL MAGHIAR)

Luni: „Diamantele negre„. Preţuri obişnuite. Abonament de zi N. 3 C. Seria 27.

Marţi: „Boheme". Ca oaspeţi: Anna Medek şi Szekelyhidi. Preţuri ridicate. Abonament şters. La ridicarea cortinei uşile dinspre sală să închid. Seria 28.

Miercuri: „Mazurca albastră". Zöldhelyi, Nemenyi, Tolnay. Preţuri obişnuite. Abonament de zi No. 4 A. Seria 29.

Joi: „Balul mascat". Ca oaspeţi Anna Medek şi Szekelyhidi. Abonament de zi No 5 B. Cu uşile închise. Seria 30.

Vineri: „Marionettele". Premieră. Zöldhelyi, Banyasz, Rethely. Preţuri de Premieră. Abonament de Premieră No. 3. Seria 30.

Sâmbătă Matineu: „Dama cu camelii". Preţuri reduse. Seria 32.

Sâmbătă seara: „Marichettele". Preţuri obişnuite. Zöldhelyi, Banyasz, Rethelyi. Abon. 33.

Sâmbătă, noaptea, orele 10 3/4: Preţuri obişnuite. Seria 34.

Duminecă, Matineu; „Drotahil". Preţuri reduse. Seria 35.

Duminecă seara: „Marionettele. Preţuri de Premieră. Zöldhelyi, Banyasz, Rethelyi. Abonament de zi 7 A. Seria 36

Luni: „Marionettele". Bartko, Berky, Sümeghy. Preţuri obişnuite. Abonament de zi No. 8 B. Seria 37.

JEAN KANNER

renumitul comic grotic din Bucuresti in fiecare seară debutează in programul

BARULUI CENTRAL.

Inceputul la orele 10 seara.
Preţul de intrare Lei 20.

Lloyd 1010 2222

Sacouri de lister si veste
Costume ce se pot spala
Pantaloni de tennis

La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431. 2653

CAUT

două camere nemobilate, bucătărie şi bae. Eventual o cameră mobilată, bucătărie sau bae. A se adresa la redacţia ziarului „Infrăţirea" între 8—12 a. m.

Nr. 1757-923. **Dela Oficiul Plasei Hida.**

Concurs. 3062

Pentru complectarea postului de hornar din plasa Hida devenit vacant prin decedare sa publica concurs cu termen pana la 20 Sept. 1923.

Reflectantii isi vor inainta cererile in conformitate cu statutul judetan No. 68.

Competintele sunt fixate prin statutul judetan mentionat.

Cererile sosite dupa termin mu se vor lua in considerare.

Primpretor.

No. 820/923. **Publicaţiune.** 3061

Se aduce la cunostinta publica, ca Administratia Fermei Model Cojocna, vinde in ziua de 19. Septemvrie a. c. prin licitatie pulica cai de diferite etate şi soiuri.

Licitatia se va tinea in targul de vite Cluj, la oarele 9 dimineta.

Administratorul Fermei Cojocna.

Inştiinţare

Se aduce la cunoştinţa tuturor deţinătorilor de Acţiuni de ale tuturor Societăţilor Particulare de Căi Ferate din fosta Monarchie Austro-Ungară, pentru liniile care se află acum pe teritoriul României, că în zilele dela 20 până la 30 Septemvrie a. c. între orele 8—12 şi 15—18, urmează să prezinte toate acţiunile ce deţin în localul Direcţiunei Regionale C. F. R. Braşov. Aceste acţiuni vor fi prezentate în ziua, ora şi locul îndicat pentru a fi stampilate sub controlul unei Comisiune compuse din delegaţii Ministerelor de finanţe şi Comunicaţii şi a reprezentantului Societăţilor Căilor Ferate Particulare din fosta Monarchie Austro-Ungară.

Stampilarea se va face cerându-se deţinătorilor de acţiuni să prezinte toate actele referitoare la diferitele mutaţiuni ale acestor acţiuni.

Acţiunile ce nu vor fi prezentate spre stampilare în termenul arătat nu vor putea avea dreptul la încasarea dividendelor.

Director: **Const. Răihauu** 3050 şef de serviciu: **C. Gabrielescu**

FRATII MARTONFFY

2025 **BLĂNARI** Lloyd 839.

Casa de mărfuri de blănărie. Adr. Telegr. Martonffypelz.

Engros! En detail!

Cele mai noua modele de blănări avem permament în magazin. Rocuri de sport dela Lei 2—3000 in sus.

!

Expoziţie permanentă de blănării. Blane de toate felurile. Vânzare de blănărie lucrate engros şi en detail.

Cluj, Piata Unirii 20. Telefon 10-25.

Engros! En detail!

La magazinul de pălării şi mode

Siegfried Weisz

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.

Au sosit

pălării de toamnă moda cea mai nouă.

Pânăce există stocul o pălărie tare „GYUKITS" pentru bărbaţi costă . . . . . Lei 550
I-a Pălărie tare din păr de iepure . . . . . Lei 360
I-a Pălărie tare din lână Lei 235
Mare asortinent în albituri pentru bărbaţi! 2880 2880

RULIMENŢI PE BILE

TOATE MĂRIMELE ÎN DEPOZIT LA

EMIL BLAGA, CLUJ

EXPEDIŢIE în TOATĂ ŢARA. — PREŢUL CURENT SE TRIMITE LA CERERE.

2747-3

Automobile FORD typ nou cu roti demontabile cu preturi reduse precum si alte sisteme de automobile gasiti la firma PERRY,

Telefon 999. 2725-3 **Cluj, Calea Regele Ferdinand 99.** **Telefon 999.**

TELEGRAME

Rezolvarea conflictului greco-italian

Italia se supune unui arbitraj

Paris. (Rador) Conferința ambasadorilor o stabilit o soluție de compromis în chestia conflictului italo-grec. De oare ce Italia n'a acceptat în comisiunea de anchetă și membri neutrali sau din partea statelor mici, comisia a fost întocmită numai dintr'un colonel japonez ca președinte și câte un delegat al Franței și Angliei, membri. Italia s'a obligat la evacuarea imediată a Corfului, în cazul când obligațiile stabilite în sarcina Greciei, vor fi primite de aceasta.

Germania va recurge chiar la tratative separate

Berlin. (Rador) — Ziarul Vorwärts scrie dacă Anglia rămâne mai departe pasivă, Germania va fi nevoită să recurgă la tratativele separate cu Franța până acum evitate. Aceasta va însemna izolarea Angliei și hegemonia Franței.

Tratativele vor trebui începute neapărat

Loudra. (Rador) — Corespondentul ziarului Times scrie că fără temei sunt zvonurlle că Germania a început tratativele separate cu Franța ignorând Anglia. Totuși dacă căile actuale au adus progrese se va ajunge la tratative separate întrucât continuare rezistenții din Ruhr echivalează cu prăbușirea Germaniei.

Presa germană și problema reparațiunilor

Germania dispusă să trateze cu Franța

Berlin. (Rador) — Ziarul „Vossische Zeitung“ scrie: cercuriele politice din Berlin capătă convingerea că salvarea definitivă din chaosul economic este posibilă numai prin politica externă, fiindcă cât timp germanii vor sacrifica sume imense mereu crescânde pentru lupta în Ruhr, este imposibilă însănătoșirea și zadarnice orice măsuri. De acea sarcina guvernului este a decide pe Franța să înceapă tratative asupra chestiunii Ruhr și reparațiilor. firește fără capitulare suverănității Germaniei care poate aduce o complectă prăbușire politicei economice a Germaniei. Deasemenea tratativele cu Franța trebuiesc însoțite cu atragerea Angliei și Belgiei.

Nota conferinței ambasadorilor către Grecia

Atena. (Rador) — Nota conferinței ambasadorilor a sosit eri. Guvernul va respunde mâine.

Guvernul are convingerea că crima este datorită albanezilor. Adevărul va eși la iveală dacă Albania permite continuarea cercetărilor în teritoriul albanez.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumusețe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & &

3054 *Piața Uniri No. 12.*

Târg ocazional!

De vănzare la magazinul

HERCULES 2852

Strada Iuliu Maniu 8, cu prețuri ocazionale covoară

Perzice Exminister si Wilton.

Târg ocazional!

Prețuri reduse!

Magazinul

Barza

Str. Reg. Ferd.

No. 11.

Creton	mtr.	36
Voil	„	39
Foulard francez	mtr.	98
Grenadin francez	„	95
Batist brodat		19

MARE ASORTIMENT DE PÂNZE DE PRIMA CALITATE.

Telefon 959.

2873

Când cumpărați tocuri de cauciuc **nu trebuie să cautați eftinitatea prețului ci să fiți atenți la calitate.**

Cereți dela pantofar cu insistența, tocuri și talpa de cauciuc „Palma“!

Anunt Radio 2502-2

Cum ne curățim sângele și ne întărim Trupul

Broșura interehantă și instructivă care nu trebule să lipsească din nici o casă. Cereți-o gratuit contra 1 leu ia mărci postale pentru porto. Adresați

FARMACIA VOREL din PIATRA-NEAMT.

2819-1

Calomniatorii administrației noastre comunale

Ce ne spune d-l dr. Utalea, primarul orașului

In jurul contractului de închiriere a fostei cafenele „Palermo“. Campania tendențioasă a presei minoritare. Ce urmărește această presă. Pe viitor se vor lua măsuri contra tuturor calomniatorilor

Cetățenii Clujului cunosc campania deslănțuită de presa minoritară din localitate, contra administrației noastre comunale, în jurul contractului de închiriere a fostei cafenele „Palermo“.

Ziarul nostru într'un articol precedent, a relevat și cu acest prilej insinuările și afirmațiunile tendențioase ale presei minoritare, în special, care ține să nu scape nici o ocazie pentru a defaima și a crea în public un discredit continu față de toate autoritățile noastre românești.

Ce ne spune domnul Primar

Pentru a lămuri pe deplin opinia publică am crezut necesar să ne adresăm domnului Dr. Utalea, primarul orașului. D-sa ne-a dat toate explicațiunile asupra modului cum s'a făcut contractul de închiriere a fostei cafenele „Palermo“, manifestându-și în acelaș timp indignarea profundă față de campania tendențioasă a presei minoritare care a devenit cu adevărat temerară prin inzultele, cu care batjocorește fără sfială, zilnic, tot ce este autoritate românească.

In ce constă contractul

Domnul Dr. Utalea ne explică:

Vechiul chiriaș d. Marcovici printr'un contract anterior deținea localul cafenelei „Palermo“ pentru o chirie de 2500 lei anual. Am cercat să reziliem acest contract cu d. Marcovici dar judecata i-a dat dsale câștig de cauză întărindu-l în dreptul de a deține acest local, pe acelaș preț derizoriu, până la 1926, cum prevede contractul.

Noul chiriaș d. Poruțiu este de fapt cesionarul dlui Marcovici prin înțelegerea care a intervenit între ei. Primăria are avantajul de a primi imediat o chirie anual de 15 mii lei în loc de 2500 lei. In acelaș timp noul chiriaș este obligat să edifice un local de garaj în locul atenaselor de scânduri care constituiau un pericol permanent chiar în mijlocul orașului. Acest garaj a cărui edificare va atinge suma de aproape un milion, va rămâne primăriei.

Și se obiectează că nu am făcut licitație publică pentru închirierea acestui local. Aceasta nu se putea face întrucât, localul aparținând dlui Marcovici până la 1927, primăria nu era în situația de a dispune. Față de avantajele care ni s'ar oferi de noul chiriaș, cesionarul dlui Marcovici, am înțeles să încheem pe propria noastră răspundere noul contract de închiriere, care față de vechiul contract cu dl Marcovici, este cu totul în avantajul intereselor gospodăriei noastre comunale. Ni se mai obiectează că am primit o clauză care ar fi o favoare specială pentru noul chiriaș, clauza care ar prejudicia interesele comunei. Este adevărat că noul contract prevede ca în cazul când Primăria va edifica Casa Orașului, după planurile întocmite mai de mult, între ofertele care se vor face comunei pentru închirierea de apartamente pentru prăvălii etc. d. Poruțiu să fie preferat în condițiile ofertei celei mai avantajoase care va fi acceptată de consiliul comunal. Resulta oare din această clauză vre'un prejudiciu pentru interesele comunei?

Sancțiuni pentru calomniatori

Este clar, continuă a ne spune d-l Dr. Utalea, că numai din rea credință, ziarele minoritare se agită erijându-se în ocrotitoare ale intereselor gospodăriei noastre comunale, pentru a lovi, a defăima, și a batjocuri administrația și autoritatea comunală. Și aceasta a devenit pentru ziarele maghiare, un sistem. Este deajuns să vă spun că nu a fost nici un act de bună administrație recunoscut de întreaga opinie publică, care să fi fost înregistrat în vre-o gazetă maghiară. Foile minoritare dela noi evită orice cuvânt de laudă pentru autoritățile românești, dar nu scapă nici un prilej ca să ne defaime și să acopere cu insulte și calomnii. Socotesc însă că îndelungata noastră toleranță trebuie să ia sfârșit.

Nu vom mai îngădui calomniile debitate de ziarele minoritare fără a le trage la răspundere.

Pentru orice atac tendințios la adresa administrației noastre, vom interveni la parchet să ancheteze faptele și vom cere darea în judecată a calomniatorilor.

Dac.

CIORAPII Lloyd 1473 1647

Fraților SANDOR

sunt de cea mai bună calitate Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Spesele de exploatare ale camioanelor „ASTRA“ sunt cele mai ieftine.

„ASTRA“ Sectia Motoare Arad. 2072-1

Anul IV. No. 893 — 6 PAGINI ● DOI LEI ● 6 PAGINI — Joi 13 Septembrie 1923

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Infrățirea

CLUJ 13 SEP 923

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

CLUJ I. 4900

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Activități de imitat

— O operă și un îndemn vrednic de laudă —

Suntem obicinuiți ca decâteori deschidem o gazetă de provincie, să găsim aceleași inevitabile știri senzaționale: furturi, crime etc,, pe lângă care bineînțeles nu lipsește partea politică, redactată după culoarea partidului, pe care-l reprezintă foaia.

Căci nu se poate concepe foaie de provincie, care să nu se simtă în stare, să dea și ea tonul în politică, convinsă că servește nu numai partidul care-l apară, ci chiar interesele superioare ale țării.

Aceasta s'a întâmplat totdeauna la noi, atât înainte de războiu și mai ales acum.

Preocupări de natură culturală sau de starea edilitară se agită destul de rar în orașele noastre de provincie.

Iată că însă dintr'unul din aceste orașe de provincie, Turnul-Severin, ne cade în mână și altceva decât o foaie cu manifestații de ordin politic, e un prospect de împrumut al societății culturale din Turnul-Severin, puntru terminarea unui măreț local destinat Teatrului orașului.

Acest așezământ de artă și cultură națională e menit să adăpostească atât Biblioteca orașului cât și Muzeul regional, Severinul devenind astfel singurul oraș din țară afară de București, care va poseda un palat al artelor, de care vor profita nu numai Mehedinții și Bănățenii, dar și Românii de peste Dunăre, din Serbia și Bulgaria.

Inițiativa acestei opere laudabile, e bine să se știe, pornește dela un om, care o viață întreagă a muncit pentru binele obștesc Teodor Costescu, fostul director al liceului din Turnu-Severin.

Condus de simțul realităților și de dorința de a desvolta darul faptei, acest om fără a cunoaște tratatele de pedagogie modernă a făcut mai întâi ca liceul său să cunoască acea „epocă de aur", care-l puneau printre cele mai bune din țară.

Elevii lui, ajunși oameni de seamă ocupă astăzi demnități din cele mai însemnate, răsplată a exemplului și educației infiltrate de fostul profesor.

Doi-trei ani ca prefect de Mehedinți, eschivându-se dela manifestări cu rost de intrigă și propagandă politică, el a înzestrat județul cu numeroase școli și spitale. Tot prin el, Severinul obține ca donație una din cele mai frumoase biblioteci, a lui I. Gh. Bibicescu, care împreună cu muzeul liceului și cel etnografic cumpărat de Ministerul Artelor dela moștenitorii D-rului C. Istrati și dat Severinului constituesc o operă culturală de mare valoare pentru un oraș de provincie.

Deși înbătrânit astăzi, Teodor Costescu nu vrea încă să renunțe la opera plină de laudă, a ridicării de așezăminte culturale, prin contribuția locuitorilor orașului și prin îndemnul său, asemănătoare cu acea pe care în stil mai mare o încearcă cu atâta succes și D-rul Angheleșcu, ministrul actual al Școalelor.

El e și sufletul inițiativei pentru ridicare a Teatrului din T. Severin, menit să devie așa cum spune prospectul, un fel de Casă Națională, care să adăpostească toate instituțiile culturale ale orașului.

Apelul său duios în fraze scurte, dar pline de sinceritate se adresează astăzi tocmai către foștii elevi ai Liceului „Traian" din T. Severin, cărora le cere obolul pentru o operă ce va constitui „o podoabă și o mândrie națională a orașului" cum spune el. Desigur că acest apel făcut elevilor săi, care după cum am spus ocupă acum însemnate demnități, va avea răsunetul necesar, căci în toate elementele ce au trecut pe sub directoratul lui Costescu, suntem siguri că vibrează același avânt, aceiași pornire sinceră către binele obștesc.

Pentru cei cari privesc de departe strădunța acestui om de bine, exemplul său deasemeni nu poate să nu-i facă să se gândească ce ar însemna pentru cele peste trei sferturi de energii, ale țării care se macină în mărunte lupte de meschinărie politică, dacă s'ar grupa într'un singur mănunchiu pentru o muncă reală, în dorința de a săvârși ceva care să ridice nu mai mult altceva decât *mândria locală* a fiecărui oraș în parte, de care vorbește cu atâta prestigiu fostul director al liceului din Severin.

Căci din nenorocire, marele păcat al reformatorilor noștri, e că prea mult se îngrijesc de „binele țării" și prea puțin de al satului sau târgului, unde s'au născut și au crescut.

Situația corpului didactic din Macedonia.

Este știut, ca întregul corp didactic din Macedonia, își primește salariul dela Ministerul de Instrucție din București. In această chestiune au venit în țară câțiva institutori și învățători pentru a cere sporirea lefurilor dela forurile indicate.

In adevăr, dată fiind situația că învățătorii macedoneni sunt plătiți ca și cei din România, nu pot face față cheltuelilor din cauza valutei ridicate a țărilor, sub a căror ocupație sunt.

Ministerul Instrucțiunei a și promis acest spor învățătorilor, pionii noștri culturali în Macedonia robită.

Educația socială

Printre lipsurile care caracterizează starea actuală a opiniei noastre publice, fără îndoială că de mare importanță este ignoranța educației sociale.

Această educație până în prezent nu-și găsește locul în învățământul public, sub cuvânt că nu se poate învăța din cărți, nici preda de profesor dela catedră, ca căpătându-se în timpul vieței practice, a luptei pentru existență.

Fără îndoială, viața practică este marele dascăl al publicului, în materie de educație socială.

Alegerea unei profesiuni, orientarea gusturilor sunt determinate de sugestiunile studiilor noastre, sau de a indivizilor din mediul în care ne înconjoară.

Viața practică ne ajută să ne perfecționăm în meșteșugul ales, ne învață să luptăm contra celorlalți indivizi, lucrând în mod instinctiv și interesând mai mult partea individuală a existenței noastre.

Dimpotrivă, despre tot ceia ce se referă la opera de solidaritate umană, nici viața practică, nici școala nu ne dau decât noțiuni vagi, abstracte.

Indiferența educației sociale e caracteristică pentru toate clasele noastre, fiind tot atât de neglijată dela școala primară până la Universitate.

E desigur foarte regretabil că sunt oameni culți, cari își onorează profesiunea prin știință și talent, dar cari ignorează cu totul chestiunile sociale, folosindu-se numai de formule superficiale, împrumutate din cărți prin care caută să-și disimuleze incompetența.

E lesne de înțeles că această lipsă de educație socială nu numai că întârzie elaborarea legilor necesare, dar îngreunează opera inițiatorilor.

Fiecare credincios idealului lui particular, crede că triumful doctrinei sale e singurul capabil de a aduce chestiunei, o soluție integrală și definitivă.

Din această cauză totdeauna ne găsim în fața intereselor izolate confuze și ostile, fără nici o utilitate socială.

Se impune deci măcar pentru tinerele generații, o educație socială, care să depășească libera inițiativă individuală.

Organizarea ei pentru a fi eficace trebuie să fie continuă și răspândită în toate clasele.

Școlile primare, liceele, școlile normale, sunt cele mai în măsură de a împărtăși noțiunile elementare ale vieții sociale, viitorilor cetățeni ai țării.

Numai astfel se va ajunge ca masa poporului instruită asupra chestiunilor sociale să contribuie în mod efectiv la conducerea țării.

Aplicarea nouei legi financiare în Ardeal

Cum s'au făcut operațiunile de impunere

La țară n'au dat loc aproape nici la o plângere — Unde s'au produs nemulțumiri — Un fenomen obișnuit — Normele de impunere pentru industriași și comercianți — Apelurile — Impunerea profesioniștilor

Operațiunile de aplicare a nouei legi financiare în Ardeal, care au început din primăvară, au fost executate la sate, fără să fi dat loc, aproape la nici o plângere. Afirmațiunea aceasta o dovedește faptul că din partea țăranilor nu s'a introdus decât un număr infim de apeluri.

Știrea aceasta o deținem din sursă oficială: în întreaga Transilvanie, la inpunerea pământurilor, sunt numai 7 (șapte) apeluri ale țăranilor.

Cine sunt nemulțumiții?

Se știe însă că operațiunele de impunere la orașe au produs vii nemulțumiri, cu deosebire printre negustori și industriași, nemulțumiri care au fost manifestate și în mod public. Am căutat să facem o anchetă pentru a vedea cât sunt de îndreptățite aceste nemulțumiri. Și informațiunele noastre le-am culeș chiar printre factorii industriali și comerciali, cerând însă, cu deosebire, explicațiuni la un număr de membri care fac parte din comisiunile de inpunere din diferite orașe. Notăm, pentru astăzi în treacăt, că am găsit patroni ai diferitelor întreprinderi industriale și negustori, dintre cei care au fost inpuși la veniturile cele mai mari, care au făcut declarații în mod cinstit și n'au avut nimic de protestat contra comisiunelor de inpunere. Dar punctul de vedere al negustorilor și industriașilor în genere, îl vom arăta cu argumentele care-l însoțesc într'un articol viitor. Redăm astăzi explicațiunele care ni le-a făcut un mare număr din membrii care compun comisiunile de impunere.

Un fenomen obișnuit

Nemulțumirile care se produc la aplicarea unei noui legi financiare, sunt un fenomen obișnuit. Un exemplu l'am avut în Franța, când s'a introdus acolo impositul pe venit. Contribuabilul dintr'un motiv lesne de înțeles, este totdeauna gata să se opue la cercetarea averei sale.

In Ardeal, cu deosebire, ar fi fost nenatural să nu se producă acest fenomen. Trebue să se ție seamă că aici cota impositului precedent asupra veniturilor era extrem de mare din cauza aruncurilor comunale. Din această cauză contribuabilul era obișnuit să arate un venit foarte redus și însuși agenții fiscului cari cunoșteau această situație, erau porniți în mod voit, să nu stabilească adevăratul venit, căci dacă l'ar fi pus în întregime, cotele impositului cari erau atât de mari ar fi înghițit tot venitul. Se înțelege dar cât pot fi de impresionați unii contribuabili, când să văd astăzi siliți să declare în mod real venitul lor. Totuși spaima acestora este puțin justificată, pentru că de data aceasta cota inpositului este incomparabil mai mică, față de acea de sub regimul legilor maghiare.

Normele de impunere

Ni se spune apoi că la intreprinderele industriale și comerciale impunerile pe venit s'au calculat după registre, acolo unde s'au găsit în regulă. La intreprinderile care n'au putut arăta asemenea registre impunerile s'au stabilit prin comparație. Pentru aceste din urmă cazuri, membrii comisiunilor de impunere, din care face parte totdeauna și un delegat respectiv al contribuabililor pe branșă, s'au silit să procedeze cu cea mai mare atenție.

Ce au constatat însă comisiunile

Nici unul din negustori sau industriași n'au arătat în declarațiunile lor venitul exact și la verificarea cu registrele s'au constatat enorme deosebiri între sumele declarate și cele care rezultau din scriptele comerciale. Citâm cazul unei mari intreprinderi care a declarat un venit de 5 milioane pe când venitul rezultat după registre se cifrează la 20 milioane lei.

Apelurile

La orașe sunt destui de numeroase. Caracteristic este că numai din partea fiscului sunt cam 40 la sută.

Inpunerea profesioniștilor

Asupra acestei categorii de imposabili d. Simionescu directorul general al resortului de finanțe ne-a declarat următoarele:

„Pentru profesioniști am luat măsura și am și dat ordinele și instrucțiunile necesare să se facă o revizuire a tuturor impunerilor făcute. Se vor face apeluri din partea fiscului, căutându se să se reducă impunerile, acolo unde s'au făcut prea mari, iar cele prea mici se vor spori în măsura justă pe care vor stabili nouile constatări.

Dac.

INFORMATII

— **Neregulele dela administrația financiară din Cluj.** Șeful secțiunei timbrului dl Balint, și-a dat demisiunea din cauză că a fost mutat la un alt serviciu. In urma plecărei d-sale s'a descoperit la serviciul timbrului o serie de neregule. S'a instituit o anchetă și să pare că afacerea va fi deferită parchetului.

— **Prefectul județului nostru,** dl Mureșanu care se află la București, să va întoarce Joi 13 Aug. c. în localitate.

— **O măsură care era necesară.** In urma cererei dlui dr. Utalea primarul orașului, dl Cepescu Prim Procuror a avut eri o consfătuire la Primărie, cu care prilej a cercetat o întreagă colecție a ziarelor maghiare, în care, această instituție și conducătorii ei, sunt defăimați, batjocoriți și atacați în genere, pentru fapte inexistente. Din această colecție s'a putut constata deasemenea insinuările și interpretările tendențioase, față de diferite acte de administrație care nu pot suferi nici un fel de învinuire.

Este vorba ca toate ziarele care au calomniat în felul acesta administrația comunală, să fie date în judecată.

— **Plecări.** Cu acceleratul de aseară dl dr. Utalea primarul orașului a plecat la București, pentru a stărui asupra abrobărei unei serii de lucrări care privesc gospodăria orașului. Dl dr. Utalea se va înapoia Sâmbătă 15 Sept. în localitate.

— **Impunerea negustorilor din Cluj.** Ni se spune că în orașul nostru, cu prilejul impunerei pe venit după noua lege finanțiară, nu sunt nici 10 negustori care să fi fost impuși la un venit mai mare de 600 mii lei anual. Și totuși agitațiile și nemulțumirile cele mai mari față de nouile impuneri, pornesc dela cercurile comerciale.

— **Averea orașului Cluj,** în urma exproprierei domenilor sale se cifrează la peste două miliarde. Grație acestui fapt dl dr. Utalea primarul orașului este notărât să facă o serie de îmbunătățiri radicale Clujului.

— **Impositele medicilor.** Din numărul de 203 medici care să află în Cluj, la impunerea pe venit, 136 au fost impuși la un venit sub 100 mii lei, iar restul la venituri mai mari de una suta mii lei. Foarte mulți medici au fost impuși la un venit de 1000 lei anual. Aceștia sunt cu genere medici funcționari.

— **Ajutorarea sinistraților din comuna Gălpâia.** Primim la redacție un apel, cu rugămintea de a-l da publicității, îndemnând inimele caritabile să vie în ajutorul sinistraților din comuna Gălpâia. In noaptea de 28 Aaug. c. focul a nimicit 26 case lăsând pe drumuri, în preajma iernei 26 familii de săteni fără adăpost și merinde. Donațiunile se vor trimite la „Silva" societate anonimă Calea Moților Nr. 113.

— **Dela adunarea Asociației învățătorilor din Ardeal.** — Duminică 9 Sept. c. a avut loc în Cluj, în localul Casei învățătorilor adunarea Asociației Invățătorilor din Ardeal. Au luat parte cam 40 de delegați ai secțiunilor județene. Adunarea s'a început în special cu chestia noului spor de scumpete a corpului didactic primar, și au decis să dea un comunicat, arătând că corpul didactic primar din Ardeal, refuză sporul de scumpete, socotindu-l nedrept și jignitor.

— **La institutele botanice ale Universității din Cluj** e vacant postul de secretar dactilograf cu data de 1 Sept. 1923 retribuit, cu 1403 lei lunar. Doritorii de a ocupa acest post se vor adresa Direcțiunei susnumitelor Institute la Universitatea centrală parter. Institutul de botanică generală ori str. Pasteur 9. (Grădina botanică nouă.)

— **Organizarea micilor agricultori.** Sâmbătă 8 Septembrie c. a avut loc la Cluj adunarea micilor agricultori din județul Cojocna, cu care prilej s'ă hotărît organizarea acestora într'un sindicat cu reședința în Cluj. In afară de apărarea intereselor micilor agricultori și producători de articole de hrană de prima necesitate, noua organizație urmărește și înlesnirea traiului în toate direcțiunile. S'a stabilit să facă parte în aceasta organizație, ca membri ordinari, toți agricultorii mici, preoții și învățătorii, fără deosebire de religie și naționalitate.

Adunarea de instituire a sindicatului micilor agricultori s'a fixat pentru ziua de 15 Sept. c. ora 12 în grădina Zajzon din calea Moților.

— **La liceul de fete „Regina Maria" din Cluj,** din cauza unor reparaturi, lecțiile se încep numai la 1 Oct.

Inscrierile și examenele se fac, cum s'au anunțat: 15 Sept. ex. de corigență. 17, 18 ex. de admitere și diferență; 19, 20, 22 înscrierile; în 24 și zilele următoare examene particulare și concurs pentru bursele de lei 6000.

— *Scolare. Alevii absolvenți ai clasei a opta din regiunea Cluj, cari au să dee examen integral sau de corigență de maturitate, să se anunțe la liceul „Andrei Mureșianu" din Dej, unde examenele în scris vor începe la 18 crt.*

Mica publicitate

Se caută funcționar, funcționară bine retribuit cunoască perfect română, maghiara eventual germana. Oferte cu pretențiuni sub „903" administrația ziarului. 3068

Doi ucenici electricieni absolvenți de IV. clase medii români (de preferință fii de voluntari) se caută la Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească Teodor Maior Cluj, calea Victoriei 7. Telefon 5—77.

No. 529—923.

Concurs.

Se descide concurs pentru completarea următoarelor posturi de medici și funcționari la Casă Cercuală pentru Asigurirăle Sociale din Turda.

1. Un post de medic curant cu sediul Turda încadrat în clasa II. cu salar lunar 2000 Lei.
2. Un post de medic curant cu sediul Ghirișul de Arieș încadrat în cl. III. cu salar lunar 15000 Lei.
3. Un post de medic de circumscripție cu sediul în Turda cu salar lunar 500 Lei.
4. Un post de medic de circumscripție cu sediul în Săvădisla cu salar lunar 500.
5. Sef de biurou principal cl. II. cu salar de 2500 Lei lunar.
6. Sub șef de biurou cl. II. cu salar lunar de 1900 Lei
7. 2 Controlori împiegați cl. I. „ „ „ 1700 „
8. Impeigat cl. I. secretar a șef medicului cu sediul în Turda salar lunar 1700 Lei.
9. Controlor de bolnavi as. impeigat cl. II. cu sediul în Turda cu salar 1700.
10. Subchirung as. Impeigat cl. II. cu sediul în Ghirișul de Arieș cu salar lunar 1500 Lei.
11. Camerist cl. II. cu sediul în Ghirișul de Arieș cu salar lunar 1200 Lei.
12. Două moașe cu sediul în Turda cu salar lunar de 5000 Lei.
13. Una moașe cu sediul în Ghirișul de Arieș cu salar lunar de 500 Lei.

Toți aceia cari doresc să ocupe vreo unul din aceste posturi trebue să-și înainteze cererile în limba română în termin de 15 zile dela publicare, la Casa Cercuală din Turda. La cerere se vor anexa în original sau copie diplomele sau certificatele despre studiile făcute, precum și certificate de cetățenie române de moralitate și despre situația militară.

Concurenții vor trebui, să cunoască în mod perfect atât verbal cât și în scris limba română și să corespundă întru toate condițiunilor impuse funcționarilor publici prin legile în vigioare.

Director: 3060 Primmedic:

I. Tămpănariu. **Dr. P. Sârbu.**

Au sosit rocurile de dame de model si blane

in sortiment foarte mare pentru toamna și iarna după cea mai noaua mode de

Paris Lloyd 1976

Berlin și 2932 **Wiena**

la casa de mode de dame și de domni

Diamanstein si Moskovics

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 25. (Vis a vis de posta principala.)

Cel mai favorabil izvor de procurare de

Seal si biberette blana de peluche

și specialități de rocuri blănărie.

Pentru copii mici și sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e

PRAFUL HÖFER 2966-1

SI CREMA HÖFER, PENTRU COPII.

CIORAPII Lloyd 1473 1647

Fraților SANDOR

sunt de cea mai bună calitate Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

MOBILE

în cea mai bună calitate și cel mai eftin se pot procura la

Fabrica de mobile VICTORIA, ARAD.

Depozit: Str. Horia, Palatul Neuman. Primim executări la comanda. 4045

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA

Timpuri și oameni

Geneza pertractorilor

Nu este numai o întâmplare, că am deschis cu Petru Truția rubrica aceasta, după cum la fel nu este numai o întâmplare, că nici după a zecea zi a îngropării lui, oamenii partidului național cu cari luptase, nu l-au învrednicit nici azi nici măcar de o mică informațiune necrologică.

Este povestea care li se întâmplă acestor oameni oridecâteori îngroparea lor însemnează desgroparea unor lucruri pe care mulți le doresc uitate.

O deși nebăgată în seamă, însemnă mult această, îngropare a lui Truția pentru d. Iuliu Coroianu, unchiul, și Iuliu Maniu nepotul, și pentru ceilalți patru: Vasile Goldiș, Aurel Vlad, Alexandru Vaida supranumit Voevod și Ștefan Cicio-Pop, cari nu prea au de ce se întrista de moartea directorului „Victoriei" dela Arad, Petru Truția.

Intâmplarea este din 1901. Pe atunci zavistia din comitetul Partidului Național, între dr Vasile Lucaciu și dr Ioan Rațiu, înscenată prin intrigile unchiului Iuliu Coroianu, era în floare și continua de cinci ani, începută dela chestiunea Sturdza, a propunerilor să fugă în vechiul regat. Zavistia se pornise pe principiul admiterii intervenției politicei de partid din vechiul regat. „Tribuna" dela Sibiu inspirată de dr Ioan Rațiu și „Tribuna Poporului" din Arad, inspirată de Ioan Slavici și Eugen Brote, continuau lupta fratricidă ce paraliza, spre bucuria ungurilor, orice acțiune serioasă națională, pe lângă ordonanța ministrului Hyeronimi care prin pedepse până la 15 zile și 1000 fiorini amendă, împiedeca reorganizarea partidului și convocarea conferinței naționale, a supremului for. Urmarea a fost, că din 1893 nu s'a mai putut ține conferința națională și forul suprem nu putea înlătura neînțelegerile delă conducere.

In situația aceasta dezolantă a intervenit Petru Truția și a determinat convocarea din nou a tuturor membrilor din comitet și întregirea comitetului în vederea restabilirii unității interne și a acțiunii partidului. După sugestiunile primite, dr. Ioan Rațiu a convocat ședința și a învitat pe lângă bătrâni și o seamă de tineri cu gândul să fie optați. Impăciuirea celor două grupuri ale partidului s'a săvârșit pe bază principală, proclamându-se pasivitatea absolută atât pentru Transilvania cât și pentru Ungaria, față cu alegerile pentru parlament. Ceeace însă a provocat grele nemulțumiri între bărbații fruntași ai partidului a fost că tinerii învitați prin dr. Ioan Rațiu la stăruințele dlui Iuliu Coroianu, anume: Iuliu Maniu, Al. Vaida, Aurel Vlad, Șt. Cicio Pop și Vasile Goldiș, nu erau delegați în conferința națională dela 93 și deci după principiile de organizare reprezentativă și democratică ale partidului național, nu puteau fi optați în comitet.

Cu toate acestea, cu majoritate de voturi, câștigate de unchiul lui Iuliu Maniu, tinerii au fost optați. Astfel au intrat prin ușa din dos, fruntașii de azi ai partidului pertractărilor și venirea lor a fost decisivă pentru atitudinea partidului național. De altfel încercarea de introducere a tinerilor acestora abia ieșiți din școala ungurească și dintre cari unul (înțelegem pe dl Goldiș, după cum vom documenta în urmă) câștigase deja recomandații rele, a fost obiectiv dar hotărât combătută, în prima linie dl P. Truția, sprijinit de scrisorile de protestare adresate președintelui de către dr. Aurel Mureșianu, Mocioni și dr. Amos Frâncu, cari stăruiau să fie menținute intacte principiile de organizare ale partidului național și cari cunoșteau bine, că tinerii cari s'au vârât prin ușa din dos, toți cu mentalitate ungurească, nu oferiau nici un fel de garanție pentru a conduce o cauză atât de primejduită cum era atunci chestiunea românilor subjugați și internați cu sutele după memorand.

Unchiul își vârâse nepoții și camarazii, și efectele s'au resimțit imediat. După declarația de solidaritate și rezistență pasivă publică, acești domni abia închizându-se mormântul lui Dr. Ioan Rațiu, și-au călcat iscăliturile, s'au dus la Dobra, și au ales deputat pe Dr. Aurel Vlad, în o alegere parțială, cu toate că pasivitatea era decretată chiar pentru alegerile generale.

Aci la Dobra, s'a întâmplat un lucru pe care istoria trebuie să'l pomenească într'un capitol special:

Aceiași cari față de români, la Alba-Iulia, voiau deunăzi autonomia Ardealului, au renunțat, la Dobra, prin un comunicat publicat în „Libertatea", la autonomia Ardealului față de Ungaria!

După această alegere, ajunși la conducere, au intrat în parlamentul dela Budapesta, și au început opera pertractărilor, cu contele Tisza, cu antecesorii lui, pertractări cari an ținut mereu și s'au întins până în ultimele zile ale războiului mondial.

Socotim că acest fapt este deosebit de caracteristic. Ne amintim de o vorbă a unuia, relativ la continuarea acestor *pertractări* sub români:

Naravul din fire nu are lecuire!

Maşina cea mai universală, folosibil la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99 TELEFON 999. (2725-2)

Politicianismul domnului Goldiş

Noul preşedinte al „Astrei“ îşi dă arama pe faţă

Abia instalat în scaunul de preşedinte al Astrei, D-l Vasile Goldiş, caută să anunţe ţării întregi, programul său de activitate, care cum ne puteam aştepta nu pot decât să evidenţieze scopul politic, pe care-l are partidul naţional, când a sprijinit alegerea Domniei Sale.

Corespondentul ziarului „Adevărul“, care trimite acest interview, se simte obligat să facă anumite comentarii, care arată deasemeni ce vânează partidul naţional prin alegerea Dlui Goldiş, ca preşedinte al Astrei.

„Pentru a salva ce se mai poate şi pentru a strânge din nou pe ardeleni într'un mănunchiu desigur nu cultural, spune D-l Corespondent al Adevărului, a fost aşa de indicată alegerea Dlui Goldiş.

Şi pentru a da şi mai multă putere afirmaţiei făcute mai sus, el dă în vileag adevăratele intenţii ale Dlui Goldiş.

Se ştie că d. Goldiş agita de câţiva ani ideia unui „bloc ardelenesc“ necesar refacerii sufleteşti şi ducerii la îndeplinire a programului democratic dela Alba-Iulia, spune corespondentul ziarului „Adevărul“.

Ce legătură poate să fie între salvarea intereselor partidului naţional, refacerea „blocului ardelenesc“ cum gândeşte d-l Goldiş; ducerea la îndeplinirea programului democratic dela Alba-Iulia şi programul de activitate culturală al Astrei, nu ştim dacă ar putea s'o spuie cineva.

Dealtfel declaraţiile d lui Goldiş asupra „impozantei manifestaţii făcute în prilejul alegerii sale, pe care le reproducem mai jos după „Adevărul“, confirmă în totul comentariile corespondentului:

— „Par'că degetul lui D-zeu lucrează în direcţia indicată de mine înainte cu doi ani. *Blocul ardelenesc* dacă pare constituit, şi dacă îşi dă mâna cu cei buni din vechiul regat, statul român va putea fi pus pe baza moralităţii, cinstii şi omeniei. Ardealul este chemat să ridice steagul acostor principii.

Va trebui să vină solidarizarea. Formula în care se va face încă nu este găsită, însă circulă în aer dorinţa generală de a aduna toate forţele morale şi politice într'un singur bloc, care în alianţă cu ce este mai bun în vechiul regat să constitue aceea forţă formidabilă morală capabilă să consolideze noul stat“.

Puterea divină s'a întruchipat în adevăr în persoana dlui Goldiş, pentru ca prestigiul şi autoritatea „Astrei“, să servească de acum înainte pentru a învăli diferitele combinaţii politice ale partidului naţional.

Pentru ce să facem pe iezuiţii. D-le Goldiş, când d-ta recunoşti singur acest lucru, vorbind de „blocul ardelenesc“, în programul de activitate culturală al „Astrei“.

Telefon 493 Telefon 493

Maşini de scris

Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica

Mare atelier pentru reparat maşini de scris

Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

Deschiderea stagiunei teatrale

Sâmbătă seara s'a deschis noua stagiune a Teatralului Naţional cu „Vlaicu Vodă“. Distribuţia, cu excepţia doamnei Olimpia Bârsan şi a domnişoarei V. Kronwald — este cea din anul trecut.

Duminecă s'a jucat în matineu „Căsătoria silită“ de Molliere, „Nodul Gordian“ de V. Al. Jean şi „Interpretul“ de Tristan Bernard, iar seara „Chemarea Codrului“ de G. Diamandy. La toate aceste piese s'au păstrat vechile distribuţii, cu un singur nume nou în ele: doamna Athena Rally.

Vom vorbi de cele două noui elemente femenine ale Teatrului local cu prilejul viitoarelor lor manifestaţiuni artistice. Din cele ce ne-au lăsat să intrevedem în jocul lor din aceste câteva reprezentaţii de început, am avea desigur de menţionat lucruri bune. Aşteptam totuşi să vedem dacă convingerile căpătate, se vor confirma ulterior.

Deasemeni aşteptăm o producere mai amplă a nouilor artişti angajaţi de teatru. Şi aşteptăm adevăratele premiere, căci până acum nu ni s'au oferit decât reluări.

Constatăm cu multă satisfacţie predilecţia direcţiunei pentru teatrul românesc, predilecţie pe care am remarcat-o şi în trecut. Şi cu aceeaşi satisfacţie înregistrăm sălile pline de care s'au bucurat cele trei spectacole, săli pe care am dori să le vedem la fel tot cursul stagiunei.

Descongestionarea Clujului

— Revizuirea streinilor —

Diferitele cercetări ale organelor noastre administrative, au stabilit că în Cluj să adăpostesc un număr imens de streini fără ocupaţie şi fără dreptul de domiciliu. In bună parte, criza de locuinţe se datoreşte şi cestora. In urma acestei constatări, s'a hotărât să se reînfiinţeze la Primărie, secţia pentru revizuirea streinilor. Această secţiune va începe să funcţioneze în mod efectiv, probabil dela 15 Septemvrie c. Prima lucrare a acestei secţiuni va fi revizuirea populaţiunei dela 1 Ianuarie 1919.

Această operaţiune se va face de către o comisiune compusă dintr'un delegat al Primăriei, unul al Inspectoratului siguranţei şi unul al Poliţiei. Foarte multe indicii sunt că în Cluj se adăpostesc numeroşi repatriaţi, cari s'au întors în Ardeal în mod clandestin. Primele măsuri vor fi luate cu aceştia.

Curierul Spectacolelor

(TEATRUL MAGHIAR)

Miercuri: „Mazurca albastră“. Zöldhelyi, Nemenyi, Tolnay. Preţuri obişnuite. Abonament de zi No. 4 A. Seria 29.

Joi: „Balul mascat“. Ca oaspeţi Anna Medek şi Szekelyhidi. Abonament de zi No 5 B. Cu uşile închise. Seria 30.

Vineri: „Marionettele“. Premieră. Zöldhelyi, Banyasz, Rethely. Preţuri de Premieră. Abonament de Premieră No. 3 Seria 30.

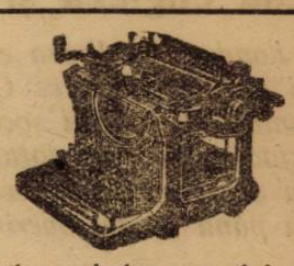

2744-2

Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert

Delegaţii Ligei Naţiunilor în Ardeal.

O scrisoare de mulţumire.

D-l Moga, consilier comunal care a substituit pe primarul oraşului cu prilejul vizitei delegaţilor Ligei Naţiunilor la Cluj, a primit o lungă scrisoare de mulţumire din partea şefului delegaţilor, care i-a fost remisă prin ministerul de externe cu următoarea adnotaţie:

„Domnul meu, îndeplinesc cu plăcere însărcinarea ce-mi dă dl Colban, şeful delegaţilor Secretariatului Ligei Naţiunilor, cari au fost la noi luna trecută, trimiţîndu-vă copie de pe scrisoarea d-sale de mulţumire pentru modul cum aţi binevoit a-i primi şi informa la d-voastră. Vă rog să transmiteţi aceleaşi mulţumiri şi celorlalte autorităţi cari au contribuit la reuşita acestei vizite“.

Scrisori la fel au fost remise domnilor M. Georgescu, M. Spătaru, M. Boiu, prefecţii judeţelor Arad. Miercurea-Ciuc şi Sibiu, precum şi dlui M. Peter, fost prefect de Oradea-Mare.

Hârtie **Lichtpaus** pozitiv-negativ I-a 2744-5 la libraria LEPAGE Cluj.

Administraţia Clinicilor Universitare, Cluj.

Nr. 459/1923.

PUBLICAŢIUNE

Administraţia Clinicilor Universitare din Cluj, prin prezenta cere oferte pentru liferarea următorilor articli de alimentaţie:

70.000	kg.	cartoli
40.000	„	varză
10 000	„	ceapă
10.000	„	morcovi
5 000	„	petrinjei
2.000	„	ţelină (ţeler)
5.000	„	gulii
5.000	„	ţeclă
4.000	„	mazăre (numai zdrobită)
8.000	„	fasole albă uscată
2.500	„	linte
8.000	„	mere
800	„	nuci
300	„	hirean.

Articli *(numai calitatea I-a)*, se vor cântări şi preda în curtea bucătăriei Clinicilor, iar de aici vor fi transportaţi de către furnizori în Strada Haşdeu Nr. 39.

Ofertele pentru acest scop însoţite de mustre trebue înaintate la aceasta Administraţie *în 6 Octombrie a. c. oara 10 a. m.*

3065

Ionel Crişan
administrator.

BEREA NUTRITOARE

Rador 172 2248

DIN MALT DUBLU

GLORIA

Fabricatie speciala a

Fabricei de bere din Turda

precum gustoasă şi renumită bere deschisa

CORONA

se găseşte in calitate neintrecută pretutindeni.

Fabrica de bere: TURDA. Telefon No. 5.

Depozit principal: CLUJ, Calea Dorobantilor Nr. 11. Telefon 394.

Industria Laptelui

DIN BANAT S. P. A.

TIMIŞOARA

Fabrica Str. 3 August 24.

2944

Fabrica de articole de metal şi tinichea

Grünwald si sotii Oradea-Mare,

Strada Poştei No. 39.

Fabrică cutii cu capac patent pentru conserve, bomboane, vazelină şi alifii, deasemenea căni pentru petrol şi uleiuri şi tesale. 2647

Puteți cumpăra pe prețurile cele mai reduse totfelul de blănuri la Blanăria **JANKY LAJOS** Cluj, Strada Universității 1.
Lloyd 873 2126

TELEGRAME

Elaborarea proiectului relativ la administrarea statului Fiume

Belgrad. — Comisia paritară a elaborat proiectul definitiv relativ la administrația statului Fiume, prevăzând că Fiume va fi administrat de comisiunea paritară 12 luni, apoi ambele guverne vor lichida litigiul direct fără să recurgă la arbitrajul președintelui republicii Elveției, cum prevede convenția din Rapallo. Portul Fiume și portul Baros vor fi administrate de un consorțiu italo-jugoslav. Acest proiect urmează să fie aprobat sau desaprobat de ambele guverne în termen de 15 zile.

Presa engleză și conflictul greco-italian

Londra. — Presa engleză așteaptă evacuarea Corfului imediat după ce Grecia a notificat acceptarea condițiunilor conferinții socotindu-se astfel că Italia a primit satisfacție. Se pare totuși îndoelnic că Mussolini va accepta acest punct de vedere și probabil va prelungi ocupația până la descoperirea asasinilor.

Germania dorește înțelegerea cu Franța

Berlin. (Rador) — Seimanu primind delegația Ligii internaționale femenine pentru pace a declarat: trebue să ajungem repede la o înțelegere cu Franța altfel toată Europa centrală e primejduită. Socialiștii au intrat în guvern intenționând revizuirea aventurii din Ruhr. Sun em dispuși la orice acord cu Franța, dacă garantează că Ruhrul și Renania nu vor fi deslipite de Germania și se vor reîntoarce mai de vreme sau mai târziu sub dispoziția guvernului german. Deasemenea acordăm Franței orice garanții împotriva războiului însă sub nici-o formă nu vom admite separațiunea.

Naufragii provocate de un cutremurul din Japonia

Newyork. (Rador) — Vaporul Cuba s'a scufundat în apropierea Los Anghelos. Pasagerii au fost salvați. Deasemenea au naufragiat 7 torpiloare americane din cauza ceței. 500 marinari au fost salvați, numeroși răniți, 20 morți. Cercurile maritime americane atribue cauza catastrofelor modificărilor produse din cauza cutremurului în Japonia la fundul Oceanului.

Papa intră în legături cu bolșevicii

Roma. — Se anunță că Vaticanul intenționează trimiterea unui delegat catholic la Moscova pentru apropierea Vaticanului cu guvernul sovietic.

Punere bazelor „Uniunei Ziaristilor Profesionisti" din Basarabia

In urma mai multor întruniri ținute de ziariștii profesioniști din Basarabia, când s'a discutat și aprobat statutele, Uniunei similare din București, s'a constituit „Uniunea Ziariștiior Profesioniști" din Basarabia.

Comitetul ales a primit mandatul de a trata, la timpul oportun, fuziunea cu „Uniunea ziariștilor profesioniști" din București, întru cât noua organizare basarabeană nu înțelege să rămână regionalistă.

Din comitet fac parte d-nii: Președinte Gn. I. Dimitriu—Huși fost deputat, Redactor-Șef al ziarului „Dreptatea".

Vice-președinte Leon Donici scriitor, Redactor la ziarul „Basarabia".

Secretar Radu Urlățeanu Redactor.

Casier Radicescu ziarist-stenograf.

Membri: Nepomniscii Redactor la „Poșta Basarabiei", Veinstein Redactor la „Golos", M. Nedolin Redactor la „Poșta Basarabiei" și Swartzman Redactor la „Poșta Basarabiei".

Cenzori: Ignătescu (Jap) și Bogdanovici Redactor-Șef la „Basarabia".

Eczema boalele de piele cosurile se vindeca sigur cu
Pomada Cadol
Gasiti la farmacii si droguerii sau contra mandat postal de lei 25·— dela Farmacia VOREL, Piatra N. Cereti gratuit prospectul: Cum se vindeca eczema. 2819-3

Roabe din mesteacăn
pentru economii și căratul pământului în executare primă de vânzare la 3059
Maximilian Aufricht
comerciant de lemne Arad,
Birou: Strada Bucur 8.

ULTIME INFORMAȚII.

Rechemarea ministrului de externe albanez

București, (Rador) — Pandele Wanghele, ministrul de externe al Albaniei aflându-se la București, a fost rechemat de urgență la Tirana înlegătură cu hotărârea conferinței ambasadorilor să anchetеze pe teritoriul albanez descoperirea asasinilor delegației Italiei.

Ancheta la prefectura poliției din Brăila

București (Rador) — General Văitoianu a ordonat un suplиment de anchetă la prefectura poliției din Brăila. Delegatul ministerului de interne pentru acest scop este secretarul general Franasovici.

In jurul declarațiilor lui Horty privitoare la vechea Ungarie

București, (Rador) — Ziarul „Viitorul" comentând declarația lui Horty că Anglia și Italia au recunoscut necesitatea cu Ungaria trecutului să fie refăcute, atrage atenția legațiunilor acestor două state la București, cerând lămuriri și declarând că este sigur că guvernele celor două state declară, că trebuiesc refăcute doar declarațiile lui Horty.

AU SOSIT AUTOMOBILELE
Ego
2747-5
cel mai nou și elegant autmobil, model 1923, cu patru locuri la
Emil Blaga, Cluj.

Reprezentație de fakirism în Cluj

Sâmbătă 15 și Duminică 16 Sept. 1923 ora 9 seara va avea loc în sala Prefecturii județului o interesantă reprezentație de fakirism, a D-rului King, un reputat Fakir Hindus, care de curând a obținut mari succese la Casinoul din Sinaia, în fața Prințului Carol, a principeselor Elena și Irina, cum și a unui număros public distins. Săptămâna trecută, acest Indian a dat o reprezentație în Sibiu, unde teatrul a fost ticsit până la ultimul loc. D-rul King e un adevărat fenomen al naturei și destul de bine cunoscut în lumea științifică. — Amănunte se pot vedea pe afișele din oraș. Bilete sunt la Librăria Friedmann, piața Unirei 26 și seara la cassă.

Programul Cinematografelor.

CinemaUniversității

Miercuri, 12 Septemvrie

Kismet

SERIA II.

Capo d'Opera de film după încântătorul român a lui Edvard Knoblauch. Toată lumea să vadă această operă măreață

Cinema Urania

Miercuri, 12 Septemvrie

Inconjurul pământului al unui șirengar din Paris

Istoria aventurioasă de călătorie în 6 mari acte.
In rolul principal artistul neîntrecut: FRANCO CAPELLI.
Pentru adulți o plăcere extraordinară, pentru tineri neprețuit de instructivă.

Cinema Apollo

Miercuri, 12 Septemvrie

Misterul coroanei

Senzațională dramă cinematografică din misterele palatelor și camarilelor în 5 acte.
In rolul principal: ELSA RACANELLI, artistică de frumusețe imperială și de artă neîntrecută.

Moara Mare Timisoreana
Sectia de Sticlarie
Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz și porțelan, sticle technice, sticle pentru sifon și sticle pentru limonadă
2910
TIMIȘOARA

„MECANO" S. A.
SUCURSALA CLUJ,
Str. Memorandului No. 24
1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalațiuni telefonice.
2883

IN MARELE MAGAZIN DE BLĂNURI AL LUI
IOSIF IZRAEL & CO.
CLUJ, C. VICTORIEI Nr. 2.
Se află în mare asortiment:
Blănuri, dela . . . 16000 L în sus
Paltoane pt. sport dela 3000 L în sus

Boa dela . . . . 450 L in sus
Paltoane pt. copii dela . . . . . 800 L în sus
3026

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1839 2561

Frații Nussbaum Târgu-Mureș MĂRUNȚIȘURII GALANTERII ȘI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ
2626

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Anul IV. No. 894 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 6 PAGINI — Sâmbătă 15 Septembrie 1923

Infrăți[illegible]

74 „Transilvăni Nr. de schimb“
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — SUB CONDUCEREA UNUI COMITET — Director: D. TOMESCU. — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Ce se petrece în Ungaria?

In jurul senzaționalului discurs al lui Horthy — Un bloc al învinșilor — Datoria Micei Antante

In timp ce Bethlen negociază cu reprezentanții Micei și Marei Antante obținerea unui împrumut, pentru asanarea finanțelor Ungariei, regentul Horthy vine cu un discurs care nu poate fi considerat decât ca o directă provocare la adresa tuturor statelor succesoare ale fostei monarchii și în special a României.

Căci în cuvântarea sa incendiară dela Karczag Horthy nu s'a sfiit să declare că puterea de viață a statului maghiar, va arbora din nou pe vârfurile Carpaților drapelul național maghiar cu icoana Sfintei Maria.

Iată deci că Horthy însuși destăinuește prin aceste amenințări că Ungaria nu cere concursul financiar al Micei Antante, decât pentru a realiza cu ajutorul lui politica sa iredentistă.

Ceece e și mai grav însă, e faptul că Ungurii speră în protecția marilor puteri, a Angliei și a Italiei, care ar sprijini refacerea statului maghiar, așa declară cel puțin Horthy.

Dar declarațiile lui Horthy mai lămuresc și o altă latură a scopurilor ungurești. Ele scot la iveală intenția Ungariei de a forma împreună cu „frații turci care și-a reînoit de mult mărirea națiunei prin vitejia lor“ cu Bulgaria unde puterea națiunii „a strivit pe aceia cari s'au plecat în fața dușmanului“ și cu Germania unde „nu este decât o chestie de timp, ca puterea să treacă din nou în mâna acelora cari consideră reînoirea măririi naționale drept misiunea lor“, acel bloc al învinșilor, reînviind sub o formă nouă faimoasă problemă Hamburg-Bagdad.

E lucru cert că reinstalarea Turcilor Kemaliști la Constantinopol și în Tracia, a fost o înfrângere a Aliaților, încoronată prin tratatul dela Lausanne.

Greșelile politice ale marilor Aliați și tratatul dela Lausanne dau curaj astăzi învinșilor îndemnându-i să prepare într'o comună înțelegere, lupta de revanșă.

Această revanșă e inconștient încurajată de însăși politica unora din personalitățile de stat din țările Aliate.

Mai întâi protecția pe care Lloyd George și succesorii săi au arătat-o Germaniei, care nerespectându-și angajamentele luate prin tratate, a sprijinit prin rezistența pasivă din Ruhr reluarea programului pangermanist.

Apoi sprijinul indirect pe care îl arată Italia Ungariei și Bulgariei din motive de ordin economic și din cauza animozității față de Iugoslavia.

Politica externă a Bulgariei, ori care ar fi guvernul său e bine definită. Ea nu va renunța la visul său de hegemonie în Balcani și de aceea e natural ca să stea alături de Germania pangermanistă.

Ce face altceva, de atâta timp Ungaria, dacă nu să urmărească același program? Amenințările de astăzi ale lui Horthy n'ar fi avut loc, dacă profitând de bunăvoința arătată în diferite rânduri de Aliați, ea nu și-ar fi păstrat și acum aproape întreg armamentul și n'ar întreține în mod clandestin propaganda iredentistă.

In aceste condițiuni e rolul Micei Antante de a interveni pentru a înăbuși cauzele de război, care se formează în Europa orientală și centrală și a împiedeca înființarea unui bloc al învinșilor.

Felul ei de acțiune e menit să păstreze pacea Europei. Conducătorii Micei Antante, cunoscând situația reală din Europa centrală și orientală, nu trebue să se lase sugestionați de păreri interesate.

Nici o grupare politică din Europa, nu e mai capabilă să servească astăzi mai mult, pacea Europei, ca Mica Antantă și desigur că o va servi și mai bine, atunci când Polonia și Grecia vor face și ele parte din ea.

Marea problemă a menținerei păcei generale constă în înăbușirea la timp a conflictelor, care ar putea da naștere războiului.

Pentru a păstra pacea, Mica Antantă nu trebuie să permită nici un moment dușmanilor săi s'o acuze de slăbiciune.

E deci și acum momentul, să răspundă cu energie provocărilor agresive ale lui Horthy.

Memoriei lui Vlaicu

Se împlinesc astăzi zece ani de la moartea celui dintâi aviator și inventator român, Aurel Vlaicu. Nu e român care să nu-și aducă aminte ce a însemnat pentru noi, pierderea lui, în acele momente de redeșteptare națională și de afirmare a puterei noastre de Stat, după pacea de la București. A fost mai mult decât pierderea unei personalități de seamă a neamului nostru; în el țara întreagă a văzut pe cea dintâi jertă a neamului, pentru îndeplinirea unui vis, care avea să devie realitate trei ani mai târziu.

Căci în sborul său peste Carpați, Vlaicu n'a vrut decât să anticipeze drumul pe care trebuia să-l urmăm pentru salvarea românismului.

Doliul de atunci al țării, a arătat că am înțeles pe deplin semnificația gestului său eroic, pe care numai o întâmplare nenorocită l'a făcut să nu se realizeze.

Se cade deci și acum, când gândul lui s'a realizat, când Carpații au încetat de mult să mai fie o barieră pentru românii de pretutindeni, să cinstim așa cum se cuvine memoria feciorului de țăran din Binținți, cel dintâi erou, care merită să fie înscris în Cartea de Aur a războiului pentru reîntregirea neamului.

Timpuri și oameni

Martirii dela Be[illegible]

Se întruniseră la Arad, din inițiativa dlui Vasile Goldiș, precupeții Ardealului: La o masă cu Oszkar Jászi, reprezentantul vicleanului guvern Károlyi, discutau rămânerea noastră la Ungaria, acei, cari la Dobra recunoscuseră nesiliți unirea Ardealului cu Ungaria și cari peste 20 de zile aveau să vină la Alba-Iulia cu formula Ardealului autonom. Pertractările partidului național cu guvernul maghiar, începute cu 13 ani în urmă, se urmau cu un succes aparent pentru unguri, și cine știe la ce duceau, dacă nu intervenea o barbarie ungurească fără pereche, ca să dezvăleasscă ipocrizia guvernului unguresc.

A fost cazul barbar dela Beleș:

Deputatul Urmánczi Nandor, fabricant în această comună de Moți din județul Cojocna, își adunase prin concurs prin „Pesti Hirlap“ un detașament de unguri sub comanda căpitanului Dietrich, pentru a se răzbuna pe români pentrucă îl devastaseră soldați unguri refugiați de pe front.

Detașamentul apăru în comună și din curiozitate femeile, moșnegii și copiii apărură în stradă, să vadă ce e. Opt mitraliere se descărcară atunci asupra lor și patruzeci de morți și grav răniți au fost adunați și arși pe rug.

Comisia mixtă a Senatului român și a celui maghiar din Cluj constată toate acestea; dl Francu, comandantul gărzii din Cluj, trimise la Arad un protest energic și un altul luă drumul Budapestei și Parisului. Conferința dela Arad se dizolvă astfel și ultima pertractare a partidului național cu ungurii fu întreruptă în urma protestului dela Cluj.

Cazul este astăzi de-o actualitate arzătoare:

Pentrucă primim acum știrea pozitivă, că fabrica Urmánczi a început a face șoproane și grajduri pe locul rugului din Noemvrie 1918, pentru a împiedeca ridicarea unui monument comemorativ plănuită de organizația legionarilor din fostele gărzi naționale.

Din acest loc ne ridicăm cu energie contra sacrilegiului și cerem dlui prefect al județului Cojocna să intervină pentru a l împiedeca cât mai curând.

[illegible]tumirile negustorilor ardeleni[illegible] [illegible]estia impunerilor nouilor impozite

[illegible] numărul de ieri al ziarului [illegible]stru ne-am ocupat de chestiunea aplicării nouilor impozite în Ardeal, relevând faptul, cu deosebire important că la sate lucrările de impunere s'au făcut în așa condițiuni că nu au produs nici o nemulțumire printre țărani.

Acest lucru reese de altfel în mod evident, întru cât în întreaga Transilvanie, la impunerile pe pământ, nu sunt de cât șapte apeluri introduse de țărani. Ocupându-ne însă de nemulțumirile care la orașe s'au produs printre negustori și industriași, am arătat explicațiunile care ni s'au dat din partea unor membri ai comisiunilor de impunere, explicațiuni care demonstrau ca plângerile acestor categorii de contribuabili sunt puțin justificate. Am făgăduit însă că vom reveni, pentru a arăta și punctul de vedere ai nemulțumiților.

Normele de impunere

Ancheta noastră am întreprins-o, atât în cercurile negustorești și industriale, cât și printre organele Camerei de Comerț și Industrie care înțeleg să susție interesele celor pe care îi reprezintă.

Trebue să notăm, în primul rând, că în general factorii industriali și comerciali, nu au formulat și nu ridică nici un protest în ce privește noua lege a impozitelor pe venit, ci, nemulțumirea și protestele acestora se ridică contra normelor de impunere a comisiunilor însărcinate cu aceste operațiuni. Conflictul este între negustori și industriași și aceste organe a căror sarcină este în adevăr destul de grea.

Cum au procedat comisiunile

Spuneam în articolul nostru de ieri, după relațiunile care ni s'au dat, că nici un negustor, în declarațiunele făcute, n'a arătat venitul real și că comisiunile procedând la verificarea registrelor, acolo unde au fost găsite în regulă, au putut stabili veniturile în proporții de 5-10-20 ori mai mari decât cele declarate de cei în drept. Rezultă deci, după aceste relatări, că negustorii în genere n'au respectat instrucțiunile cu privire la facerea declarațiilor, iar comisiunele de impunere au fost puse în situația de a face verificări minuțioase cu registrele.

Ce pretind negustorii

Aceștia pretind că declarațiunile le-au făcut, arătând veniturile în baza registrelor speciale de circulație, care sunt permanent sub controlul administrațiilor financiare, registre care singure sunt în măsură să evidențieze produsul oricărei afaceri.

Negustorii mai pretind că la calcularea câștigurilor, comisiunile n'au ținut seamă de felul comerțului, pentrucă într'o ramură se câștigă mai puțin, în alta mai mult.

In această privință negustorii zic, că în comisiunile de impunere, pentru fiecare ramură de comerț, delegatul reprezentant al negustorilor, trebuia să fie ales dintre acei cari fac parte din ramura respectivă. Un negustor de piele, de exemplu, nu se pricepe în comerțul de băcănie și viceversa.

Impunerea prin comparație, spun iarăși negustorii, așa cum au procedat comisiunile, nu poate avea un caracter just. In aceeași ramură, zic ei, negustori cari în aparență, par a face un comerț de aceeași capacitate, diferă foarte mult în veniturile lor. Diferența provine din deosebirea de relațiuni pe care fiecare le are pe piață cu fabricanții, furnizorii, apoi din cheltuelile de regie etc.

Un apel la ministrul finanțelor

Toate aceste nemulțumiri cu privire la impunerea nouilor impozite, negustorii le-au supus ministerului de finanțe, printr'un apel în care cer revizuirea complectă a impunerilor făcute până în prezent.

In acelaș apel mai cer că în comisiunile de impunere, pentru fiecare ramură de comerț să fie ales un membru dintre negustorii din ramura respectivă.

Ce spun cercurile financiare

Am relatat aici punctul de vedere al negustorilor în mod obiectiv, tot așa cum am arătat în articolul de ieri, relațiunile ce le-am obținut dela diferiți membri ai comisiunilor de impunere. Credem interesant să notăm și unele observațiuni în această chestiune, venite din cercurile financiare-bancare.

Intâmplarea a făcut să pot auzi pe d. Vlaicu, secretarul a sociațiunei „Solidaritatea“ a băncilor române din Ardeal, într'o discuțiune cu membrii Camerei de comerț din Cluj.

Rezum cele spuse de domnul Vlaicu: „Aplicarea nouilor impozite este în faza durerilor, a durerilor facerei. Nu'i însă nici un motiv de alarmare. Dacă sunt unele excese în normele de impunere, acestea se pot înlătura. Principalul este că însăși negustorii să înțeleagă că tot succesul de normalizare rezidă în aplicarea nouilor impozite care vor constitui sângele circulator al vieței noastre economice și financiare. Ridicarea valorei leului este în cea mai strânsă legătură cu aplicarea impozitelor“.

Dac.

Automobile FORD typ nou cu roti demontabile cu preturi reduse precum si alte sisteme de automobile gasiti la firma PERRY,

Telefon 999. 2725-3 **Cluj, Calea Regele Ferdinand 99.** **Telefon 999.**

INFORMATII

— **Casa orașului.** Edificarea Casei Orașului la Cluj, față cu prețurile actuale ar costa cam 60 de milioane lei. Dl dr. Utalea, primarul orașului, crede că se va putea executa aceasta importantă lucrare, întru cât orașul dispune actualmente de o avere de peste două miliarde.

— **Taxele comunale pe firme.** Primăria orașului Cluj a fixat noui taxe comunale pe firme, în modul următor: pentru firmele românești: 500 lei anual, iar pentru firmele scrise în alte limbi 8000 mii lei anual. Cei interesați au intervenit la Camera de Comerț, arătând ca nouile taxe sunt prea apăsătoare.

— **Recolta porumbului în Ardeal.** Cu toată seceta care a fost dăunătoare recoltei porumbului în Ardeal, relațiuni oficiale ne arată că producțiunea porumbului în acest an, a fost mijlocie.

Pluș, Biberet, Breitswanz pentru Mantouri de Dame a sosit la Mag. *Missir* din Cluj. 3038-2

— **Semănăturile de toamnă.** Seceta continuând aproape în întreaga Transilvanie, lucrările agricole de toamnă merg foarte anevoios, astfel în cât semănăturile din toamna acestui an sunt serios amenințate.

Lei *145* metru Seviot lână toate colorile la Mag. *Missir* din Cluj. 3038-2

— **Sfințire de clopot.** In ziua de 9 Sept. a. c. avut loc în comuna Gârcei, ceremonia sfințirei clopotului bisericei române din acea cumună. Costul clopotului în valoarea de 11.000 lei, a fost acoperit prin obolul public. La sfințire au asistat sute de locuitori din jur. Protopopul districtului, d. Traian Trufaș, a ținut cu acest prilej o cuvântare ocazională, arătând însemnătatea acestei fapte creștinești și relevând meritele preotului Ștefan Sabo, parohul acestei comune.

Lei *567* Bluze de mătase (Gemper) toate colorile la Mag. *Missir* din Cluj 3038-2

— **Revizuirea streinilor la Cluj.** Am arătat că pe lângă Primăria locala s'a reînființat secția pentru controlul streinilor fără ocupațiuneă și drept de domiciliu. Această secțiune va fi condusă de d. Ivan, fostul șef al oficiului de locuințe.

Intreprindem în oraș și provincie, transporturi de lemne și mărfuri cu autocamionul. R. S. str. Rahovei 21.

Un nou record. Diana Franzbrantwein a bătut recordul eficacității și popularității. 2475-3

Lei *38* metru Sifon prima la Mag. *Missir* din Cluj. 2038-2

Lei *249* metru Marocain mătase în 30 colori la Mag. *Missir* din Cluj. 3038-2

— Caut la toate, două fete oneste — indiferent religia — surori sau verișoare cu oarecare instrucție, dorind ca înainte de căsătorie să facă practica gospodăriei într'o bună familie liniștită din București, fără persoane bătrâne și fără copii.

Condiții: să fie sănătoase, harnice, ordonate, curate și prezintate de părinți. Să nu fie servitoare de profesie. Contract pe cel puțin un an.

Oferte: salariu bun, tratament egal în toate privințele cu al familiei care angajază.

A se scrie detaliat și a se aștepta răspuns: Paraschiva T. Arghezi 42. Bulevardul Elisabeta. București. 3072

— **Erată.** *Din articolul nostru de ieri „Geneza pertractorilor“ a rămas în urma unei eliziuni tipografice, constatarea, că în afară de P. Truția, intrarea dlor Maniu-Vaida-Cicio-Vlad și Goldiș, în comitetul partidului național, a fost combătută mai cu seamă de dl Francisc Hossu-Longin, cunoscutul luptător național și ginerele lui Pop de Băsești.*

TĂRGUL DE MOSTRE DIN TIMISOARA

SUB PROTECTORATUL MAJESTATII SALE

23—30 SEPTEMVRIE 1923.

Va presenta capacitatea de producere a Intreprinderilor industriale mari din intreaga România.

Vizitatorii beneficiaza de o reducere de 50% pe C. F. R. De certificat nu este nevoe.

Biletul intreg cumparat pentru călătoria la Timisoara se va viza in biroul Târgului și inapoierea va fi gratuit.

Despre plasarea vizitatorilor se va ingriji biroul de incartirare care va functiona la gară.

3066

Paltoane de piele pentru femei și bărbați pregătesc după măsură trimisă luând garanție 3070-2

FUCHS

magazin de haine de piele

Oradea-Mare, C. Victoriei 1

Administrația Clinicilor Universitare, Cluj.

Nr. 459/1923.

PUBLICAȚIUNE

Administrația Clinicilor Universitare din Cluj, prin prezenta cere oferte pentru liferarea următorilor articli de alimentație:

70.000	kg.	cartoli
40.000	„	varză
10 000	„	ceapă
10.000	„	morcovi
5.000	„	petrinjei
2.000	„	țelină (țeler)
5.000	„	gulii
5.000	„	țeclă
4.000	„	mazăre (numai zdrobită)
8.000	„	fasole albă uscată
2.500	„	linte
8.000	„	mere
800	„	nuci
300	„	hirean.

Articli *(numai calitatea I-a)*, se vor cântări și preda în curtea bucătăriei Clinicilor, iar de aici vor fi transportați de către furnizori în Strada Hașdeu Nr. 39.

Ofertele pentru acest scop însoțite de mustre trebue înaintate la aceasta Administrație *în 6 Octombrie a. c. oara 10 a. m.*

Ionel Crișan
administrator.

3065

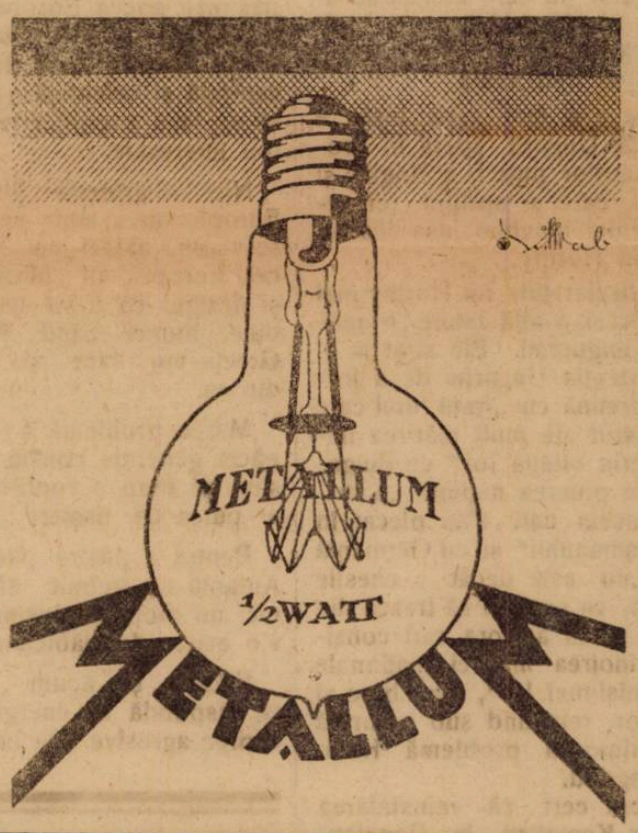

La magazinul de pălării și mode

Siegfried Weisz

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.

Au sosit

pălării de toamnă moda cea mai nouă.

Pânăce există stocul o pălărie tare „GYUKITS“ pentru bărbați costă . . . . . Lei 550
I-a Pălărie tare din păr de iepure . . . . . Lei 360
I-a Pălărie tare din lână Lei 235
Mare asortinent în albituri
2880 pentru bărbați! 2880

CIORAPII Lloyd 1473 2647

Fraților SANDOR

sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Au sosit la magazinul

M. Neumann

Raglane

Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431 2653

Stofe de lână pentru Rochii, Taeur, Mantou la Mag. *Missir* din Cluj. 3038-2

Motoarele cu benzină „ASTRA“ sunt cele mai economice

„ASTRA“ Sectia Motoare ARAD. 297-2

Opera Ungariei
în şcolile maghiare dela noi

De ce s'a închis şcoala civilă din Turda — Cazuri tipice de subminare a statului prin instrucţia maghiară

Două măsuri luate acum câteva zile de ministerul instrucţiunii publice faţă de două şcoli ungureşti, au readus în discuţie vechea chestiune a operei subversive ungureşti ce se face contra statului român prin şcoala ungurească dela noi. Coloanele ziarului nostru sunt mărturie a sistemului practicat mereu contra statului de şcolile ungureşti. Totuşi, nu ne aşteptam ca atacurile contra statului român să continue şi după măsurile severe ce au fost luate faţă de şcolile vinovate. Vedem însă această operă subversivă tăcută şi mai cu cutezanţă şi în proporţii mai mari decât oriunde până acum. Două cazuri din timpul din urmă vor arăta opera aceasta de atâtare contra statului în proporţiile ei cele mai îngrijitoare.

Opera Budapestei

Intâiul caz e dela Turda.

In acest oraş fiinţa o şcoală civilă, deschisă după 1919, deci cu autorizaţie condiţionată. Ministerul instrucţiunii publice a închis-o acum câteva zile pentru motivele acestea deosebit de semnificative.

Şcoala nu avea nici o sală specială (de gimnastică, desen, etc.) Din această cauză gimnastica nu se preda toată iarna.

Biblioteca şcoalei nu avea nici o carte românească.

Pentru predarea limbii române au fost angajaţi un profesor şi un învăţător român, cari fiind ocupaţi cu alte lucrări nu au ţinut ore.

S'a constatat la această, scoală acelaş spirit duşmănos ca la toate şcolile maghiare, astfel că fapte ca acestea de mai jos nu au fost singurele comise împotriva ideii de stat român :

Serbările naţionale nu s'au ţinut. In schimb profesori cari şi-au câştigat diploma la Budapesta după 1920 şi deci, conform unui ordin anterior, nu puteau preda în România, făceau cea mai instigătoare operă contra statului.

Printre manuale apoi, multe apoi erau tipărite la Budapesta după 1919 şi aprobate de guvernul maghiar pentru Ungaria.

Ungaria, ţara noastră

S'a găsit la elevii acestei şcoli un manual de nemţeşte, de Schuster Altai, tipărit la Budapesta anul trecut, autorizat de guvernul maghiar pentru Ungaria, şi conţinând îndemnuri de iubire a Ungariei. In acest manual se spune în frecare pagină, că „Ungaria este patria noastră", bine înţeles în nemţeşte. Regii Ungariei apoi, sunt arătaţi deasemenea ca regi „ai noştri".

Notăm aci, că ministerul instrucţiunii dăduse deja un ordin de interzicere a cărţilor ungureşti tipărite la Budapesta după 1919. Vina şcolii era deci îndoită: opera aceasta subversivă o făcea contrar unui ordin expres, deşi prin acel ordin s'a avertizat toate şcolile ungureşti.

Cum se susţine o şcoală maghiară

De altfel şi şcoala aceasta există asemenea celorlalte şcoli ungureşti de prisos, prin înscrieri de evrei. Astfel cursul comercial de un an, „neautorizat", care fiinţa pe lângă ea, era frecventat numai de izraelite, ca dovadă că ungurii nu aveau de ce să o menţină. S'a dovedit şi aici, că minoritatea maghiară, neavând suficientul contingent de unguri, susţine şcoli iredentiste pentru evrei. Din această cauză a recurs chiar la aceea că în zilele de Sâmbătă nu ţinea cursuri, deşi era şcoală „ungurească".

No. 529—923.

Concurs.

Se descide concurs pentru complectarea următoarelor posturi de medici şi funcţionari la Casă Cercuală pentru Asigurirăle Sociale din Turda.

1. Un post de medic curant cu sediul Turda încadrat în clasa II. cu salar lunar 2000 Lei.
2. Un post de medic curant cu sediul Ghirişul de Arieş încadrat în cl. III. cu salar lunar 15000 Lei.
3. Un post de medic de circumscripţie cu sediul în Turda cu salar lunar 500 Lei.
4. Un post de medic de circumscripţie cu sediul în Săvădisla cu salar lunar 500.
5. Sef de biurou principal cl. II. cu salar de 2500 Lei lunar.
6. Sub şef de biurou cl. II. cu salar lunar de 1900 Lei
7. 2 Controlori împiegaţi cl. I. „ „ „ 1700 „
8. Impeigat cl. I. secretar a şef medicului cu sediul în Turda salar lunar 1700 Lei.
9. Controlor de bolnavi as. impeigat cl. II. cu sediul în Turda cu salar 1700.
10. Subchirung as. Impeigat cl. II. cu sediul în Ghirişul de Arieş cu salar lunar 1500 Lei.
11. Camerist cl. II. cu sediul în Ghirişul de Arieş cu salar lunar 1200 Lei.
12. Două moaşe cu sediul în Turda cu salar lunar de 5000 Lei.
13. Una moaşe cu sediul în Ghirişul de Arieş cu salar lunar de 500 Lei.

Toţi aceia cari doresc să ocupe vreo unul din aceste posturi trebue să-si înainteze cererile în limba română în termin de 15 zile dela publicare, la Casa Cercuală din Turda. La cerere se vor anexa în original sau copie diplomele sau certificatele despre studiile făcute, precum şi certificate de cetăţenie române de moralitate şi despre situaţia militară.

Concurenţii vor trebui, să cunoască în mod perfect atât verbal cât şi în scris limba română şi să corespundă întru toate condiţiunilor impuse funcţionarilor publici prin legile în vigioare.

Director: 3060 Primmedic:

I. Tămpănariu. **Dr. P. Sârbu.**

Programul Cinematografelor.

CinemaUniversităţei

Joi, 13 Septemvrie

Suflete sălbatice

Impresionata dramă senzaţională în 6 acte. In rolul principal: FRANCESCA BERTINI.

Aceasta dramă înscenată după Capo d'opera măreaţă a lui Gaston Reval, deomontare feerică rămâne pe program 4 zile.

Cinema Urania

Joi, 13 Septemvrie

Inconjurul pământului al unui ştrengar din Paris

Istoria aventurioasă de călătorie în 6 mari acte. In rolul principal artistul neîntrecut: FRANCO CAPELLI.

Pentru adulţi o plăcere extraordinară, pentru tineri nepreţuit de instructivă.

Cinema Apollo

Joi, 13 Septemvrie

Misterul coroanei

SERIA II.

Senzaţională dramă cinematografică din misterele palatelor şi camarilelor în 5 acte.

In rolul principal: ELSA RACANELLI, artistică de frumuseţe imperială şi de artă neîntrecută.

CURIERUL SPECTACOLELOR
(TEATRUL MAGHIAR)

Joi: „Balul mascat". Ca oaspeţi Anna Medek şi Szekelyhidi. Abonament de zi No 5 B. Cu uşile închise. Seria 30.

Vineri: „Marionettele". Premieră. Zöldhelyi, Banyasz, Rethely. Preţuri de Premieră. Abonament de Premieră No. 3. Seria 30.

Sâmbătă Matineu: „Dama cu camelii". Preţuri reduse. Seria 32.

Sâmbătă seara: „Marichettele". Preţuri obişnuite. Zöldhelyi, Banyasz, Rethelyi. Abon. 33.

Sâmbătă, noaptea, orele 10 3|4: Preţuri obişnuite. Seria 34.

Duminecă, Matineu; „Drotahil". Preţuri reduse. Seria 35.

Duminecă seara: „Marionettele. Preţuri de Premieră. Zöldhelyi, Banyasz, Rethelyi. Abonament de zi 7 A. Seria 36

Luni: „Marionettele". Bartko, Berky, Sümeghy. Preţuri obişnuite. Abonament de zi No. 8 B. Seria 37.

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
pentru editii Masson—Paris, la celelate editori de literatura şi de stiinta cel mai mare favor de schimb.
Catalog gratuit. 2744-1

Doamnelor şi mireselor!
Cumparati sau comandati-va!
Lingerie, trusouri femeeşti, pânzeturi feţe de masă şi lingerie pentru pat, specialităţi de batiste, etc, fabricaţii proprii şi specialităţi din străinătate.
SÁMUEL & Co.
Str. Memorandului Nr. 9
2949

Inspecţiile
dlui prefect Mureşianu în judeţ

Cu interesul faţă de locuitori apreciat şi în alte rânduri în coloanele ziarului nostru, d. Septimiu Mureşanu, prefectul judeţului Cojocna a inspectat săptămână trecută mai multe comune din judeţ, printre altele comunele Hădăreni, Orlacea, Davos, Sâncrai, Călăţele şi Beleş, unde s'a interesat de aproape de bunul mersal administraţiei şi al gospodăriilor, ţărăneşti şi în special de şcoli, luând măsuri ca până la deschiderea anului şcolar să fie toate în bună stare de funcţionare.

O lecţie pentru slujbaşii incorecţi

La Beleş apoi a făcut o anchetă, în urma căreia primarul a trebuit scos din serviciu, pentrucă s'a constatat că nu apăra interesul comunei şi locuitorilor în chestiunea exploatărilor de păduri, ci îşi vedea mai mult de treburile sale.

La mormintele celor 40 de moţi arşi de unguri pe rug în 1918

Tot la Beleş domnul prefect Septimiu Mureşianu a dat o nouă dovadă a felului cum înţelege d-sa funcţiunea ce i-a fost încredinţată. In această comună, care se va numi pe viitor Bradul Horii, au fost arşi pe rug 40 de moţi din Beleş, împuşcaţi în Decemvrie 1918 de către detaşamentul unguresc Dietrich-Urmanczi şi pentru a da un exemplu de pomenire a martirilor neamului, domnul prefect Septimiu Mureşianu a dispus să se cureţe şi refacă mormintele acestor martiri, să se împrejmuească cu un grilaj nou, să se ridice o cruce frumoasă, mare, pe care se va scrie numele tuturor martirilor, iar pe cruce s'a depus o coroană mare de brad şi flori naturale şi deasemenea şi pe morminte.

Tot din iniţiativa domnului prefect Septimiu Mureşianu s'a oficiat Joi în faţa sa un parastas, de către părintele Munteanu şi Vereş, în asistenţa sutelor de ţărani din localitate şi împrejurimi. Cu această ocazie domnul prefect al judeţului Cojocna a ţinut o înălţătoare cuvântare, arătând cum trebue să ne cinstim martirii neamului şi a îndemnat ca pe viitor mormintele acestea să fie păstrate cu toată demnitatea ce se cuvine.

Iniţiativa domnului prefect Septimiu Mureşianu nu mai trebue lăudată; asistenţa care a văzut înălţătoarea comemorare a Românilor căzuţi sub barbaria Ungurilor, i-au apreciat-o cum i-o vor aprecia toţi Românii de bine.

Prefectul judeţului între ţărani

In aceeaşi zi domnul prefect al Cojocnei a mai inspectat fabricile dela Beleş şi Călăţele, interesându-se în mod special de soarta lucrătorilor români şi solicitând tot interesul pentru ei. D-sa a vizitat apoi biserica şi şcoala, notariatele şi primăriile şi mai multe case ţărăneşti, pentru a se convinge personal de felul cum sunt ele întreţinute şi conduse.

Două şcoli noui

La Mărişel şi la Giurcuţa s'au pus în faţa dlui prefect temeliile a două şcoli de lemn, cari cu contribuţia locuitorilor şi fabricanţilor de acolo se speră să fie nu peste mult gata.

In ajutorul sinistraţilor dela Gilău

Abia întors din această inspecţie, dl prefect al judeţului, Septimiu Mureşianu, după executarea lucrărilor administrative urgente, a convocat pe ziua de Vineri o conferinţă, în care s'au hotărât mijloacele de ajutorare a locuitorilor din Gilău, ale căror bunuri au fost în întregime nimicite de incendiul recent. S'a hotărât printre altele să se colecteze ajutoare, să se dea serbări şi festivaluri, iar prin presă să se facă apel la caritatea publică.

După aranjarea acestui ajutor pentru comuna Gilău, dl prefect a plecat Sâmbătă într'o nouă inspecţie prin judeţ, vizitând Cojocna, Aitonul şi Desmir.

*

Iniţiativa acestor dese inspecţii ale dlui prefect Septimiu Mureşianu, a adus în întreaga administraţie a judeţului o primenire pe care numai atunci vom aprecia-o cum se cuvine, dacă vom şti, că până a nu porni d-sa în aceste inspecţii, au fost comune în judeţ, pe cari dela Unire încoace nu le-a vizitat nici un administrator de plasă. Cu venirea dlui prefect Mureşianu în fruntea judeţului Cojocna, s'a adus deci o eră nouă, cu un binefăcător contact nemijlocit între popor şi administraţie.

JEAN KANNER
renumitul comic grotic din Bucuresti in fiecare seară debutează in programul
BARULUI CENTRAL.
Inceputul la orele 10 seara.
Preţul de intrare Lei 20.
Lloyd 1010 2222

Pentru cei cari au servicii în birouri pentru a înlătura **indigestia şi deranjamentele stomacale** se recomandă **ciocolata purgativ**
Koprol şi Ideal.
Dacă vă ameninţă vre-o boală contagioasă să îngrijiţi de curăţirea intestinelor. Pentru acest scop trebue se **folosiţi numai ciocolata purgativ** 2474-1.
Koprol şi Ideal.
Cauza ameţelilor şi durerilor de cap în cele mai multe cazuri este funcţionarea neregulată a intestinelor, şi a stomacului şi că acestea să înceteze trebue **să folosim ciocolata purgativ cu aromă plăcută**
Koprol şi Ideal.

DUREREA de CAP Migrena, Nevralgii
Dureri reumatice etc. vindeca si linistesc la moment tabletele KALMA, pachetul lei 4, la droguerii si farmacii. Se trimet contra mandat de lei 40 franco 10 pachete KALMA. Adresati: **Farmacia VOREL,** PIATRA-N. 2819-4

Mica publicitate

Se caută funcționar, funcționară bine retribuit cunoască perfect română, maghiara eventual germana. Oferte cu pretențiuni sub „903“ administrația ziarului. 3068

Doi ucenici electricieni absolvenți de IV. clase medii români (de preferință fii de voluntari) se caută la Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească Teodor Maior Cluj, calea Victoriei 7. Telefon 5—77.

De vânzare 10—15 iugere pământ (rât) de cultivat având în apropiere apă de udat, precum și lemne de stejar cu o grosime de 22—24 cm. și mobile antice. Strada Regală 27.

De vânzăre

în Cluj Str. Dorobanților 200 inghere pământ cu locuință și edificii economice, casă cu o grădină de 2000 stânjeni constătătoare din 20 camere din cari se predau 4 camere parchetate, în Târgu-Mures hotel mare, hotel mai mic in Gherla, Diciosânmartin, in Cluj aproape de centru a se adresa la

DUNKY,

2581 Cluj, Piața Unirii 10.

Căutăm

pentru fabrica noastră din Ghiriș-Arieș funcționari administrativi

absolvenți de școli superioare comerciale. 3073

Industria Sârmei S. A. Cluj, Calea Victoriei No. 29.

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul

FRAȚII JOANOVICS,

CLUJ 2782

se face măriri de fotografii, retușări.

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Reprezentație de fakirism în Cluj

Sâmbătă 15 și Duminică 16 Sept. 1923 ora 9 seara va avea loc în sala Prefecturii județului o interesantă reprezentație de fakirism, a D-rului King, un reputat Fakir Hindus, care de curând a obținut mari succese la Casinoul din Sinaia, în fața Prințului Carol, a principeselor Elena și Irina, cum și a unui număros public distins. Săptămâna trecută, acest Indian a dat o reprezentație în Sibiu, unde teatrul a fost ticsit până la ultimul loc. D-rul King e un adevărat fenomen al naturei și destul de bine cunoscut în lumea științifică. — Amănunte se pot vedea pe afișele din oraș. Bilete sunt la Librăria Friedmann, piața Unirei 26 și seara la cassă.

Cărți, reviste franceze

la Librăria LEPAGE

CLUJ. 2744-3

Casă de vânzare

în centru din care se poate ocupa imediat trei camere, bucătărie și baie.

2747

Informațiuni la

Dr. Aurel Blaga

Str. Regina Maria No. 17.

La excursiuni nu ne putem lipsi de Diana Franzbrantwein, care este cel mai bun întăritor al mușchilor. Să fim atenți la numele Diana. 2475—4

TELEGRAME

Germania începe să trateze direct cu Belgia și Franța

Tratativele lui Stresseman cu ministrul Belgiei. Indemnul lordului Curzon.

Bruxelles (Rador) Ziarul „L' Independence Belge“ anunță din Berlin, că cancelarul Stressemann a avut lungă întrevedere cu contele Dela Faille, ministrul Belgiei la Berlin. Tratatiuele decurg favorabil. Stressemann a recunoscut, că Germania a greșit politica sa și nu poate evita catastrofa decât numai drin schimbarea radicală a metodelor de până acum.

*

Londra (Rador). „Daily Telegraph“ scrie, că lord Curzon a sfătuit guvernul german să caute direct drumul spre un acord cu Franța.

In căutarea asasinilor misiunei italiene

Arestarea colonelului Botzaris

Roma. — Ziarele anunță din Corfu, că guvernul grec va aresta pe colonelul Botzaris care a fost instigatorul principal în asasinarea misiunei italiene. Complicii lui Botzaris sunt deja arestați.

Țărăniștii și comuniștii bulgari încearcă răsturnarea guvernului

Declararea stărei de asediu în Bulgaria.

RUSCIUK. — Ieri comuniștii și agrarienii bulgari au încercat o contra lovitură contra guvernului. Guvernul bulgar a prevenit această încercare și a dispus arestarea tuturor comuniștilor declerând și starea de asediu. Circulația este oprită peste ora 8. Numai la Rusciuk au fost arestați peste 100 comuniști. Se prevăd grave evenimente.

Atragem atentiunea parintilor asupra listei de preturi pe luna Septemvrie a

MAGAZINULUI PARISIEN

I. Secția mărunțișurilor:

Ciorapi pentru copii	12.—
Sorț „ „	62.—
„ „ „ de școală și empir	95.—
Cămeși pentru fete	42.—
„ „ băeți	75.—
„ „ dame	95.—
Fustă pentru dame	135.—
Chiloți	75.—
Cămasa pentru copii de leagăn	*38.—*
Trusou pentru copii de leagăn garnitură complectă	58.—

Cuvertură pentru cărucioare port bebe de toate calitățile

Trusouri „Tetra“ pe prețurile fabricei

Svetere pentru băieți și fetițe	*135.—*
Mantale, șaluri și capele	615.—
Vestminte din flanel pentru copii	120.—

Prosopuri și ștergare de șters farfuri și pahare pe prețurile fabricei

Bumbac de împletit	10.—
Pânză roșie și albastră	65.—
Acoperitoare de tavă	19.—
1 legătură D. M. C. alb	5.—
Fire de aur și argint pentru brodat	14.—
1 rotița ața 400 yarduri	11.—
Materii Tuszok de toate calitățile	
Batiste	9.—

II. Secția de mode pentru bărbați:

Cămeși bărbătești de zefir cu 2 gulere	210.—
Pălerie loden	204.—
Pălărie pichler	259.—
Pălărie din păr de iepure marcă Italiană	466.—
Cravate	12.—
Sokni	17.50
Gulere moi	16.—
Baston	24.—
Ploiere	250.—
Cameși flor	82.—
Pantaloni flor	82.—
Mănuși	48.—
Ciorapi	125.—

III. Secția jucăriilor pt. copii, pielării, geamantanuri și cărucioare pentru copii:

Ghiosdan	33.—

Tăbliță, penale cu prețurile cele mai reduse

Geniți	150.—

Corzi pentru vioară in toate calitățile

Cos pentru note si tocuri pentru vioară

Cărucioare pentru copii	450.—

Casete de manicur cu prețuri ieftine

IV. Secția de porțelan, sticlărie și vase albastre:

Pahare pentru apă	3.50
Sticle pentru compot, patent Dux, adjustate complect	20.—
Borcane pentru crastaveți, per litru	3.—
Borcane pentru compot, per litru	2.—
Cești cu farfurii, cal. bună	25.—
Farfurii tari, duble	20.—
Farfurii pentru desert, tari, duble	15.—
Service pt. masă, 6 pers.	1357.—
Service pentru cafea 6 pers.	480.—
Service pt. cafea neagră	168.—

Service pentru spălător, masini de fiert, fier de călcat, etc., se află cu prețurile cele mai reduse.

Secția jucării pentru copii:

Jucării pentru copii, căruțe pentru copii, geamantane și corțe pentru voiaj, cu prețuri extraordinar de ieftine!

Mare asortiment in paltoane imblanite si boa!

Secția de stofe pentru bărbați am deschiso. Mare asortiment in stofe, raglanuri, stofe double și furnituri pentru haine, nasturi etc.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 895 — 4 PAGINI — DOI LEI — 4 PAGINI — Sâmbătă 15 Septembrie 1923

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Înfrățirea

77 Onor. Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

CLUJ 1. 7402

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Politica „bine înțeleasă“ a minorităților

Este evident că dacă minoritățile — și vorbim în primul rând de cele mari, de cele care nutresc în ascunsul sufletului lor visuri iredente — ar consimți să intre cu inima deschisă în conviețuirea noastră socială, dacă ele ar carticipa desinteresate la viața noastră politică numai în unicul scop de a da mecanismului social și mai mult avânt; concursul lor ar contribui mult la îmbunătățirea vieței de acuma, la înlăturarea greutăților de care suferim cu toții, națiune dominantă și minorități.

Dar foarte puțini oameni din sânul acestor minorități au înțeles acest lacru; foarte puțini s'au gândit să se ajute pe ei înșiși, ajutând pe cei de cari destinul i-a legat. Aportul acestora din urmă nu e prea mare deci, cu toată marea bunăvoință a unora; el contează pentru noi deocamdată doar din punct de vedere sentimental.

Și e deajuns atâta. Cel puțin dacă toți ungurii și toți sașii și toate celelalte minorități, ne-ar lăsa în pace, să lucrăm cum vom ști noi spre a ieși cu toții din încurcătură! Le-am fi îndeajuns de recunoscători. Dar e inutil să ne gândim la această perspectivă. Minoritățile nu se mulțumesc să rămână într'o rezervă — numeasc'o ei demnă sau cum vor numi-o, noi am numi-o „cuminte“ — care ne-ar lăsa nouă deplina libertate de acțiune, ci dimpotrivă nu știu cum să ne împiedice și să ne intimideze.

Ce sunt doar apelurile disperate și de prisos ale ungurilor dela noi, față de cei din Ungaria și față de celelalte țări ale lumei! Ce sunt veșnicele lamentări pe care le găsești zilnic în presa lor și care n'au nici o pricină serioasă! Ce sunt reclamațiunile anonime și articolele strecurate prin marile cotidiane streine! Nu contribuesc toate acestea la micșorarea creditului nostru în streinătate, la înstrăinarea capitalului strein de bogățiile noastre? De bună seamă, acum de când a început să se bage de seamă și pesie hotare că jăluirile ungurești sunt simple scânceli de copil năravaș, sau strigătele desperate de ajutor ale văcarului mincinos, nimeni nu va mai sta să dea crezare pe viitor unor astfel de bolboreseli fără rost. Dar până acuma, cât rău nu ne-au făcut gemetele fățarnice ale ungurilor peste graniță! Cât rău nu le-au făcut și lor această necugetată purtare!

Dar ungurii nici măcar acum nu dau semn că s'ar cuminți. Iată într'adevăr ce spune printre altele în revista „Glasul minorităților“ un domn I. Horvath:

„Politica bine înțeleasă față de naționalități are un singur principiu fundamental acceptabil, din care izvorăsc toate celelalte concluzii: a căuta cucerirea sufletească a naționalităților și prin instituțiuni pătrunse de ideia libertății a lega minoritățile de soarta statului.

Apărătorii politicei oficiale zic la aceasta, că este indiferent ce politică urmărim: liberală sau șovinistă, căci rezultatul este acelaș: ungurii nu se pot câștiga cu nici un fel de politică, astfel e mai bine, dacă facem o politică șovinistă a forței și romanizăm dintre unguri câți numai se poate“.

Care este politica șovinistă pe care o vede la noi d-l Horvath? Că cerem să se introducă printre obiectele de studii din școlile lor și obiectul limbei române — două, trei ore pe săptămână — lăsându-i în schimb să-și ridice oricâte școale vor voi, pentru a nu mai vorbi de ziarele ce apar cu duiumul în Ardeal și de teatrele maghiare? Dar în afară de aceasta, însuși d-l Horvath recunoaște că singura politică *„bine înțeleasă“* și *„acceptabilă“* față de minoritați este cucerirea sufletească a acestora. D-l Horvath are perfectă dreptate și noi nu râvnim să câștigăm din partea minorităților decât aceiași amiciție pe care le-o arătăm. Dar oare de ce nu se întreabă d-l Horvath, care trebuie să fie și politica „bineînțeleasă“ a minorităților față de români? Ura pe care o recomandă toți publiciștii maghiarii și minciuna, care se degajează și din articolul d-sale?

Nu știm ce credit vor fi având acești publiciști în massele ungurești, însă acestea vor ajunge să înțeleagă mai târziu, câi au fost de înșelate de cei ce astăzi se dau de îndrumătorii lor! Căci de răul pe care ni-l fac acești bocitori de răspântie, suferim cum arătăm mai sus, nu numai noi, dar și cea mai mare parte din pașnicii noștrii minoritari, — toți muncitorii și toți oamenii cinstiți și dornici de propășire dintre dânșii.

Falimentul rezistenței pasive

Noua politică a cancelarului Stressemann

Ultimul discurs al dlui Poincaré nu mai lasă nici o îndoială asupra succesului politicei franceze, deci a falimentului rezistenței pasive.

După turburările interne cari au avut loc în Germania, la începutul lunei August și care au adus căderea cabinetului Cuno, o schimbare însemnată s'a produs în politica internă a Reichului.

Cu toată neliniștea care mai agită cercurile muncitorești, există în întreaga Germanie sentimentul că noul cabinet va adopta o politică nouă.

Germania pierzând orice încredere și orice speranță în ministerul Cuno, el a căzut sub presiunea opiniei publice unanime, iar venirea la putere a lui Stressemann a fost datorită aceleiași presiuni irezistibile a ei. Astfel se și explică că primele acte ale cabinetului Stressemann au fost primite cu o vădită satisfacție în toată Germania.

Printr'un fel de consimțământ tacit, partidele politice i-au lăsat toată libertatea de a-și alege noui colaboratori și de a determina noua politică a țării.

Stressemann a declarat că primul său scop e de a restaura finanțele Germaniei, propunându-și să institue o energică politică fiscală prin emisiunea unui împrumut intern în aur. Dar ceea ce-l deosebește cu totul de predecesorii săi e că și-a dat seama că nu va putea reuși să facă aceasta, atât timp cât situația din Ruhr nu e clarificată.

Cuno a organizat rezistența pasivă, cu ajutorul resurselor pe cari i le-a procurat hârtia-monedă, politică, care a provocat inflațiunea și prăbușirea mărcii, cu toate repercusiunile ei economice.

Stressemann știe că noui impozite și un împrumut nu vor fi deajuns pentru a face să dispară criza.

El pare că a înțeles, ca și mulți compatrioți de ai săi, că numai încetarea „rezistenței pasive“ poate să îmbunătățească situația Reichului.

Discursul ținut înaintea Reichstagului a justificat aceste credințe și o impresie și mai bună a făcut hotărârea sa de a se înțelege direct cu Franța și Belgia. Ultimele telegrame din Bruxelles anunță chiar că guvernul belgian ar fi luat în considerare unele din propunerile guvernului german.

Se crede deasemeni că reînceperea lucrului la uzinele din Essen ar fi datorit tot imboldului noului cancelar, care prin politica ce o inaugurează, aduce aminte de sforțările depuse de regretatul cancelar Rathenau, pentru satisfacerea chestiunei reparațiunilor prin bună înțelegere între Gemania, Franța și Belgia.

Negociațiunile directe dintre Franța și Germania, asupra problemei reparațiunilor vor aduce o ușurare generală în politica tuturor statelor Europei.

Pentru țările Micei Antante și deci și pentru noi. noua atitudine a Germaniei nu poate decât să ne bucure justificând victoria pe care o înregistrează politica energică a marei noaste aliate, Franța.

Opera subversivă a școlilor maghiare

— Cazul școlii civile din Huedin — Profesorii din Ungaria pentru limba și istoria românilor

Arătările noastre de ieri despre opera subversivă a școlii civile ungurești din Turda închisă de guvernul român săptămâna trecută, sunt și mai alarmante în privința unei alte școli — a celei civile din Huedin — care totuși n'a fost pedepsită decât cu ridicarea dreptului de publicitate.

Școala a fost înființată în 1919. Inainte de această dată exista acolo o școală civilă de stat, preluată de statul român. Școala civilă căreia i-s'a ridicat acum dreptul de publicitate, a fost înființată deci numai pentruca elevii unguri să nu intre în școala statului. S'a întâmplat și aici ceiace s'a întâmplat și în alte părți: numai pentruca elevii unguri să nu intre în vre'o școală a statului, confesiunile ungurești au înființat datorită Consiliului Dirigent, școli ungurești. Tocmai în localitățile cu școală românească, chiar dacă localitatea sau regiunea respectivă nu are populație unguresca.

Astfel s'a întâmplat, că la Huedin a putut exista până acum o școală unguresca, instalată, fără săli speciale, fără sălile de cursuri necesare și cu o sală de conferințe în fosta cămară de alimente a preotului. Material didactic nu are, în schimb profesorii sunt sub toată critica.

Astfel două profesoare au diplomă din Ungaria, eliberată după 1919, deci conform ordinului ministerial, fără drept de a profesa în România. Unul dintre profesori nu are examene complecte; în afară de aceasta școala mai are angajați ca profesori un învățător și o învățătoare. Calificație complectă și recunoscută are numai directorul, dar și aceste era pensionar sub unguri.

Istoria și limba română predată de oamenii Ungariei

Dar la această, școală s'a mai întâmplat ceva: istoria, geografia și limba română o predau oameni cu diplomă luată la Budapesta după 1920. Să-și închipue oricine, cum se putea preda aici studiile cari priviau statul român, fără să ne mai gândim, că celor cu calificație maghiară de după 1918 nu li-se îngăduie prin lege să practice profesoratul la noi.

La aceasta se adaogă, că manualele cele mai multe erau din Ungaria, deci interzise și în cari localitățile ardelene sunt arătate ca aparținând Ungariei.

O școală sui-generis

Școala aceasta a mai făcut însă și alte fapte prin cari a nesocotit regulamentul, școlar. Astfel, deși nu are decât cursul inferior, a făcut examen particular de clasa cincia și șasea cu doi elevi și a avut chiar imprudența, să înainteze aceste examene pentru aprobare.

Tot la această școală, pentru complectarea contingentului necesar, s'a făcut coeducție, deși un ordin al ministerului o interzice.

*

Din toate cele de mai sus este clar, că statul român a dovedit maximul de bunăvoință neluând școlii civile din Huedin decât dreptul de publicitate.

Această școală este opera protopopului reformat Bokor Márton, care mai zilele trecute a fost deținut pentru instigație contra statului. Opera lui nu o dovedește nimic mai eclatant, decât aceasta, că deși statul român a înființat la Huedin o școală primară cu limba de predare maghiară și a susținut pentru ea patru învățători unguri, preotul Bokor numai ca băeții să nu ajungă îotr'o școală a statului — deși unguresca în întregime — a înființat o școală primară nouă.

Rep.

INSCRIPȚII

Americanii si alcoolul

„Vaporul „La croix du Sud“, pornind din Rio de Janeiro, a sosit la New-York cu întârziere de cinci zile. Miss Nordvaille secretara Ligei de abstinență, care se afla pe bord, a expiicat pe un ton indignat această întârziere astfel: „Consumarea alcoolului, pe care călătorii îl aveau clandestin în bagaje, a fost așa de mare, că în apropierea insulelor Bermudes nimeni nu mai avea nimic de băut și călătorii cereau să se facă escală în Bermudes ca să se aprovizioneze. Cum comandantul refuză, aceștia deteră drumul în mare păcurei din conducte, așa că vasul fu nevoit să oprească pentru ca să se aprovizioneze el cu păcură și ei cu alcool.“

Oare cocoana asta de ce-o fi indignată împotriva alcoolului? Făcut-a ea chefuri prea multe în tinerețe, pentru a ajunge să exclame, într'o dimineață cu sfâșietoare dureri de cap și crâncene sfârșeli de stomac: „M'am lăsat pentru totdeauna!“ l-a făcut bărbatul — ierte-mi-se expresia — vre-un copil ca acei de pe tablourile murale, în cărți și cu privirea idioțită?...

Ligiștii ăștia contra alcoolului sunt curat de râs. Exemplul cu vaporul de mai sus e destul de elocvent. Cu cât se vor încăpățâna să stârpească această plagă, cu atât o vor ajută în mod clandestin. Imi închipui că pivnițile Americanilor sunt tixite de alambicuri și butoiașe. Și specula trebuie să fie scandalos de ruinătoare!

Poate o nimeriau mai bine Americanii dacă înterziceau Wisky-ul și rachiurile cele puternice. Dar vinul și mai cu seamă berea, puteau să le lase. Pe când așa, mai rău a întărâtat lumea!

Se spune că Americanii sunt hotărâți să aleagă președinte al republicei, pe cel ce va ridica interzicerea alcoolului. Mă tem însă că toți candidații vor pune acest punct în programul lor și nici unul nu se va ține de dânsul. Ceia ce ar putea face ca la vre-o viitoare alegere, Americanii să nu mai dea votul nimănui. Te pui cu alcoolul?

NOMOFYLAX

Pregătirea congresului legionarilor din 1918

Dela adunarea de ieri a comitetului de organizare a legionarilor din fostele gărzi naționale

Ieri la orele șase s'a ținut la banca „Economul“ obișnuita ședință săptămânală a comitetului de organizare a legionarilor din fostele gărzi naționale, discutându-se în primul rând propaganda în vederea congresului care se va ține la Cluj la 28 Oct.

Ședința a fost prezidată de d. dr Amos Frâncu, primpreședinte al comitetului organizator și a luat întâi în discuție un proiect de recrutare a legionarilor, prezentat de d. Maior Șimon, consul general pe lângă republica cehoslovacă. Proectul prevede, că se va interveni pe lângă comandamentul jandarmeriei pentru a se recruta legionarii prin șefii posturilor de jandarmi. Acestora li-se vor trimite liste de conscripție, iar după complectarea lor, legionarii din comuna respectivă își vor alege un șef, șefii aceștia apoi câte un șef de plasă, întrucât se poate, ofițer activ sau de rezervă, fost în garda națională, și numai în lipsă, unul dintre intelectuali, — iar acești șefi de plasă un șef de județ — toți provizorii. Alegerea șefilor de către congresul dela Cluj se va face numai condiționat de prezentarea la congres.

S'a hotărât, că la congresul dela Cluj vor veni numai șefii de plasă și județ, și câte o delegație județeană, aceasta pentru a se limita afluența ce se prevede.

Listele ce se vor înainta împreună cu un apel posturilor de jandarmi cari vor avea de cerut concursul preotului și învățătorului, se vor retrimite la Cluj până la 10 Octombrie.

S'a dat apoi citire mai multor scrisori de adeziune, dintre cari remarcăm pe a dlui colonel Al. Vlad, fost comandant al tuturor gărzilor naționale din Ardeal.

Ședința a proclamat președinte de onoare pe d. dr Ion Suciu, care din gărzile naționale a organizat viteazul regiment de Moți „Horia“.

Tot în această ședință s'a hotărât un apel prin presă pentru un dar național pentru familia preotului Opriș din Cristiș — întâiul martir național din timpul revoluției, de care ne-am ocupat într'un număr din săptămâna trecută.

Rep.

Au sosit rocurile de dame de model si blane

in sortiment foarte mare pentru toamna și iarna după cea mai noaua mode de

Paris Lloyd 1976

Berlin și **Wiena**

2032

la casa de mode de dame și de domni

Diamanstein si Moskovics

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 25. (Vis a vis de posta principala.)

Cel mai favorabil izvor de procurare de

Seal si biberette blana de peluche

și specialități de rocuri blănărie.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumusețe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & &

3054 *Piața Uniri No. 12.*

CIORAPII Lloyd 1473 2647

Fraților SANDOR

sunt de cea mai bună calitate Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

INFORMATII

— **Intoarcerea domnului prim-ministru I. I. C. Brătianu în țară.** Domnul I. I. C. Brătianu a sosit ieri la Azuga de unde a plecat cu un automobil la Florica. Cu întoarcerea d-sale în țară încetează interimatul domnului ministru general Văitoianu la prezidența consiliului de miniștri.

— **Regularea datoriilor comercianților români în streinătate.** Tratativele dela Paris pentru regularea datorillor comercianților români pe baza aranjamentului din Manchester decurg favorabil. Tratativele se vor termina zilele acestea.

— **Adunarea despărțământ-Brad al „Asociațiunii“.** Adunarea ordinară a despărțământului Brad al „Asociațiunii“ va avea loc Vineri 21 Septemvrie a. c. în Baia-de-Criș.

— **Alegeree unui protoereu pentru Panciova (Iugoslavia).** Consistorul diecezan al episcopiei Caraș-Severinului a ținut zilele trecute ședință în Caransebeș. Au luat parte cei doi episcopi, Badescu și Musta, apoi domnii Valeriu Branițte, Mihail Gropșan, protopopul Gașpar, Romulus Molin, pr. Virgil Musta etc.

La ordinea zilei a fost alegerea de protoereu dela Răcăjdia și Panciova (Iugoslavia) care ține de episcopia din Caransebeș.

Alegerea de protoereu dela Răcăjdia s'a anulat de către consistoriu din cauza unor vicii de formă.

S'a procedat, apoi, la alegerea unui protoereu în comuna Panciova (Iugoslavia). A fost ales cu unanimitatea glasurilor parohul Ioan Murgu din comuna Sasca Montană, care va merge în curând la scaunul suplinit până acum de protopopul Oprea dela Vârșeț.

*

-- **Aducem la cunoștința onoratului public, că cu ziua de 18 l. c. ne-am mutat prăvălia de ghete din strada Regele Ferdinand în strada General Neculcea No. 2 (Palatul Renner). Ignațiu Farkas.** 3076

— **Dela comitetul de organizare al legionarilor.** Comitetul de organizare a legionarilor din fostele gărzi naționale a hotărât să adreseze dlui primar dr. Uțalea un apel, solicitându-i îngrijirea de către comună a mormântului studentului martir Cornel Petrovici, omorât de Săcui în 17 Decembrie 1918.

Odată cu aceasta s'a hotărât pornirea unei mișcări pentru ridicarea unui monument întru pomenirea lui Petrovici. In acest scop s'a solicitat îndeosebi concursul studențimii române.

— Caut la toate, două fete oneste -- indiferent religia — surori sau verișoare cu oarecare instrucție, dorind ca înainte de căsătorie să facă practica gospodăriei într'o bună familie liniștită din București, fără persoane bătrâne și fără copii.

Condiții: să fie sănătoase, harnice, ordonate, curate și prezintate de părinți. Să nu fie servitoare de profesie. Contract pe cel puțin un an.

Oferte: salariu bun, tratament egal în toate privințele cu al familiei care angajază.

A se scrie detaliat și a se aștepta răspuns: Paraschiva T. Arghezi 42. Bulevardul Elisabeta. București. 3072

— **Bursele studenților din nouile ținuturi.** Studenții cari vor avea burse în bani dela fostele directorate din Cluj, Cernăuți și Chișinău, atât pentru țară cât și pentru streinătate, spre a putea să obțină prelungirea acestor burse, vor înainta direcțiunei învățământului superior din ministerul instrucțiunei publice până la 30 Septemvrie cel mai târziu, o cerere însoțită de un certificat de studiile și examenele date în cursul anului școlar expirat.

— **O școală profesională de fete în Lugoj.** Pe ziua de 1 Sept. a. c. s'a înființat în Lugoj o școală profesională de fete unde elevele, pe lângă carte pot învăța și o meserie, mode, croitorie, țesătorie. Cursurile sunt ca și în vechiul regat, de 5 ani.

— **In atenția dlui prefect al județului Cojocna.** Vorbind ieri la rubrica „Timpuri și oameni“ despre impietatea cu care fabrica lui Urmanczi din Beleș, călăul celor 40 de Moți arși pe rug în Nov. 1918, încearcă să împiedece ridicarea unui monument pe locul rugului, construind pe locul barbariei șoproane și grajduri, am atras dlui prefect al județului Cojocna, Septimiu Mureșianu, atențiunea asupra acestui lucru, cerându-i să-l oprească.

Aflăm acum dintr'o declarație dela ședința de aseară a comitetului organizator al legionarilor din fostele gărzi naționale, că aceste șoproane sunt deja construite și că au acoperit aproape întregul loc al barbariei dedputatului Urmanczi.

Cu toate că faptul este deci împlinit, îl rugăm pe d. prefect Mureșianu să intervină și avem cu atât mai multă încredere în autoritatea dsale, cu cât după-cât s'a văzut din reportajul nostru de ieri, din inițiativa dsale s'a comemorat săptămâna trecută cei 40 de martiri arși pe rug de către unguri și s'a îngrijit mormintele lor așa cum se cuvine unor morți ai națiunii.

— **In jurul turburărilor studențești.** La prefectura poliției locale se continuă cu luarea de interogatorii studenților bănuiți că ar fi autorii incidentului dela Institutul anatomic și al spargerii dela centrul studențesc „Petru Maior“. al cărui local a fost sigilat de către rectorat.

Dosarele cuprinzând procesele verbale și declarațiile studenților interogați au fost încheiate și înaintate parchetului.

Căutăm

pentru fabrica noastră din Ghiriș-Arieș funcționari administrativi

absolvenți de școli superioare comerciale. 3073

Industria Sârmei S. A. Cluj, Calea Victoriei No. 29.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA

Literatura maghiară nouă

Calif și cocostârc

— Romanul unui desintegrat —

Așa se numește ultimul roman al scriitorului maghiar *Babits*.

Romancierul pretinde că a expus și aplicat în opera sa teoriile cele mai recente asupra inconștientului și rolului său în viața omenească. Dacă există domeniu mai puțin cunoscut apoi nu este decât acel al inconștientului, aceasta după spusa celor mai zeloși cercetători. Le pare că rezultatele eforturilor făcute până acum sunt negative. S'a demonstrat mai mult insuficiența națiunilor pe care se baza vechea psichologic care reducea viața mintală la conștiința pe care o aveam noi despre dânsa. Tot ce nu se putea exprima limpede era pentru dânsa nul și neavenit,

Trebue să recunoaștem că această metodă simplistă și incompletă, dacă nu falsă, de a concepe sufletul omenesc, n'a împiedecat pe clasici de a crea tipuri sublime și neuitate. A venit vremea însă când sarcina psichologului și chiar a romancierului psicholog va fi foarte grea. Progresul metodelor experimentate cari a reînoit psichologia, făcând un loc enorm inconștientului, va complica sarcina scriitorilor de imaginație.

*

Toată lumea cunoaște astăzi numele și opera lui Freud. Acesta a exercitat o adâncă înrâurire asupra romancierului ungur. Freud reduce problema psichologică la problema inconștientului. De unde importanța pe care o dă visurilor și tuturor stărilor anormale ale vieții mintale. Romanul psicho-fiziologic și psichanalitic al lui Babits este un roman, freudian în senzul că viața eroului e povestită și în ce privește viața sa reală și în ce privește visurile sale pe care nu le poate deosebi de realitate, așa de tare e stăpânit de ele.

Elemer de Tabory, tânărul gentilom maghiar care formează sub diversele sale înfățișări figura centrală a romanului, este un tip de personalitate desintegrată.

Afară de eul lor original, personalitățile desintegrată posedă alte euri accesorii și trecătoare. Dramaturgul german Paul Lindau a întrebuințat acest motiv în „Procurorul Hallers.“

*

Elemer de Tabory trăia viața ușoară și fericită de tânăr gentilom maghiar, când într'un castel la țară, când pe o plajă elegantă, iubit de părinți, respectat de servitori...

Intr'o zi, în timpul unei serbări, i se arată un om vulgar, inginerul Kincses, întors milionar din Statele-Unite.

Tânărul Elemer rămâne uimit: unde a mai văzut el chipul inginerului?

Noaptea îi explică enigma. După-ce adoarme cu mare greutate, se deșteaptă — în vis la un ebenist la care lucrează ca ucenic, bătut de ebenist, de nevasta lui și fiind bătaia de joc a celorlalți lucrători.

Sufere de foame, trăește într'o murdărie înspăimântătoare, e nevoit să doarmă în același pat cu un ucenic neînchipuit de murdar.

Intre acești oameni săraci, instinctivi, răi, ajunge și el așa de rău, încât se răzbună de chinurile suferite pe copilașul patronilor. In aceasta a doua existență Elemer nu își mai amintește de prima.

Și atunci când o nouă deșteptare — sau un nou somn — îl redă părinților adevărați, plăcerile vieții de nobil, căci îl obsedează amintirile celeilalte vieți. Când trăește? Când visează?

Aceste existențe cari se întrepătrund îl sfârșesc de puteri, îl omoară. Ebenist, sufere groaznic, sufere incomparabil mai mult decât ceilalți, în contact cu traiul îmbelșugat din ajun. Gentilom, sufere gândindu-se că va retrăi în curând viața ignobilă din care iese și mai ales îi e rușine de sentimentele degradante cari sunt ale sale ca ebenist, rușine de mediul pe care-l oferă prăvălia patronilor săi depravați și cruzi.

Când este Elemér Tábory are ca mamă o femee frumoasă, grațioasă, iubitoare de care-i foarte mândru. Unul din prietenii casei e locotenentul Martonek. Tânărul Elemér nu-l poate suferi pe locotenent când se adresează zâmbind mamei sale. In fine înțelege instinctivul său dezgust. Martonek are aceiași figură ca prima cală a ebenistului. Și pe această calfă o urăște fiindcă face curte patronei.

Frumos adolescent, Elemér de Tábory, iubește pe frumoasa și nobila Etelka, dar Etelka devine în viața lui visată, o fată de stradă cu care dânsul are cele mai degradante relațiuni. Pe aceasta o omoară pentru a o jefui. Emoția e așa de puternică încât nu se poate împiedica la deșteptare să povestească întâmplarea lui adevăratei Etelka. Aceasta crede că îi face un bine lui Elemér, ajutându-l să se scape de cealaltă personalitate și sfătuindu-l să omoară persoana care-l neliniștește.

Elemér ascultă acest sfat primejdios: da, va omorî pe celalt cu care-l dezgustă.

Si puține zile după aceasta e găsit mort în pat, cu tâmpla străbătută de un glonț, fără a se fi găsit urmă de armă.

Ultima parte a romanului este de un tragic impresionant și amintește cele mai bune invențiuni ale maeștrilor teroarei: „Edgar Poe“ și Maupassant din „Horla“.

PERRY Curse de automobile
Cauciuc Michelin Cablé
Mai eftin ca la alti!
2725—1
Incercați și vă veți convinge
Telefon: birou 999. Str. Reg. Ferd. 99.
Telefon: locuința 1099.
Strada Brătianu No. 9.

In jurul unor calomnii

Ca răspuns la calomniile debitate de ziarul „Patria“ la adresa d lui inginer Iancu Mihăiescu, șeful ocolului silvic Gilău, mai primim dela d-sa următoarea scrisoare:

Domnule Director,

In ziarul „Patria“ Nr. 193 a. c. s'a publicat un articol neiscălit, plin de calomnii la adresa mea. M-am prezentat d lui Director al acestui ziar, rugându-l să mi publice o rectificare. Cu tot dreptul, consfințit și de lege, ca un om atacat să fie lăsat să se apere, am fost refuzat și îndrumat la autoritățile judecătorești, ceeace am și făcut.

Pentru lămurirea opiniei publice însă, Vă rog să-mi publicați rândurile cari urmează:

Se spune că d-nii ing. stagior Aurel Comșia și brig. silv. Nicolae Mușat au făcut o descindere la fața locului în pădurile statului, apărțînătoare ocolului silvic Gilău, condus de mine, constatând o pagubă de 2 milioane lei. Un neadevăr sfruntat, deoarece susnumiții d-ni nici nu s'au mișcat dela bariera Clujului și nici mai ales nu sunt îndreptățiți prin nimic să facă un control, care ar fi revenit unor funcționari superiori în grad.

Se mai afirmă că aș fi părtaș la un ferestrău, la care aș fi tăiat timp de mai mulți ani, zilnic câte un car de scânduri de paltin pentru mobile. In ce privește acest ferestrău, nu numai că nu sunt părtaș, dar am fost chiar contra înființării lui, lucru care se poate dovedi prin acte. Iar în ce privește numeroșii paltini, chem pe oricine, dar mai ales pe defaimatorii dela „Patria“ ca să constate... inexistența lor.

De altfel „Patria“ nu e originală nici în calomniile ei, ci se silește, când e vorba de a atăca un serviciu public, să reediteze cele afirmate — cu câtă bunăvoință, se știe — de maestrul său „Ellenzek“, cu mici neanțe. Astfel când „Ellenzek“ afirma că un pădurar ar fi eliberat bonuri false, „Patria“ crede că e mai de senzație să pună pe socoteala mea o asemenea meserie.

Folosindu-se de un truc obișnuit, „Patria“ întărește calomniile sale prin trimiteri la acte cu un lux de date și numere de dosare, menite să dea iluzia adevărului. Ce păcat însă că toate aceste numere sunt imaginate, fals care se va dovedi în fața instanțelor judecătorești. Se vede așa dar cu ce mari riscuri, „Patria“ ține cu ori ce chip să fie o gazetă de senzație și scandal.

Ing. **Iancu Mihăescu,**
șeful ocolului silvic Gilău.

Chestiunea emigrarilor.

O parte din presa opozițională din București a găsit un nou prilej de a ataca guvernul în chestiunea emigrărilor, acuzându-l că a luat măsuri prea restrictive pentru micșorarea numărului acelor, care vor să treacă Oceanul în Americn.

Se știe însă că aceste măsuri au fost dictate de faptul că acest curent de emigrare în America fără motive serioase, este mai accentuat ca oricând, căci muncitorii sunt atrași de valută în Statele Unite, fără a se gândi însă că în această țară s'au luat măsuri coercitive împotriva afluxului de emigranți, care îngreuiază foarte mult admiterea și condițiile de lucru pentru streini.

Guvernul american a stabilit chiar o cotă de emigrare, după naționalități.

S'a atras atențiunea în repetate rânduri asupra greutăților ce le întâmpină emigranții, când vaporul i-a debarcat pe pământul fericit al unei din cele 2 Americi; dar din dorința de îmbogățire, cei ce luau drumul Americei, când reușiau să nu fie exploatați de diferite agenții de navigație, căutau să se introducă prin fraudă în Statele Unite prin Canada sau Mexic, cum aflăm dintr'o corespondență din America a ziarului „Universul.“

De aceia e lesne de înțeles că pentru protecția cetățenilor săi, cât și pentru a nu intra în conflicte diplomatice cu Statele Unite, guvernul a luat măsurile restrictive care nu sunt pe plac unor ziare din opoziție, măsuri care de altfel sunt menite să oprească exodul atâtor brațe de muncă, atât de necesare în țara noastră — în plină dezvoltare industrială.

Uzinele de Fer și Domeniile din Reșița S. A.

Instințare

Posesorii actiunilor din emisiunea a treia sunt puși în cunoștința că vărsământul al treilea asupra acestor acțiuni de Lei 400 va trebui să se efectueze conform prospectului de emisiune la băncile la care s'a făcut subscripția, la termenul de 15 Septemvrie a. c.

In caz când acționarul nu va efectua vărsământul la fixata, se vor aplica dispozitiunile prevazute de lege și statute.

Uzinele de Fer si Domeniile din Resita S. A.

Publicațiune de licitație.

Se aduce la cunoștința amatorilor că în ziua de 15 Septemvrie a. c. se va ține licitație pentru darea în antrepriză a cantinei Grupului 3 Aviație de Recunoaștere situat la aerodromul Someșfalău.

Condițiunile se pot vedea în fiecare zi la reședința Grupului. 3075

Nr. 265-1923.

Licitație

Se aduce la cunoștință publică, că în ziua de 25 Septembrie 1923 ora 10 dimineața se va ține în localul Administrației Universității din Cluj licitație publică cu oferte închise asupra următoarelor lucrări:

Repararea bateriei de accumulatori a Universității constând din 60 elemente mari, de 120 Amp. ore, și repararea a 8 pudele de făcut întunerec în sala de curs și în sale de Optică a Institutului de Fizică Generală Experimentală al Universitații din Cluj.

Cei ce doresc a executa una din aceste lucrări va află condițiile necesare la Institutul de Fizică Gen. Exp. al Universității din Cluj, palatul Universității etaj II. în fiecare zi dela 10—12 a. m.

Administrata:
3071 **Ion Buzila.**

Timpuri și oameni

Ultima pertractare cu Ungurii

Sunt numai cinci ani dela data ultimului târg al partidului național cu Ungaria — și aceștia neîmpliniți încă, totuș istoria acelor timpuri este dată azi uitării, ca și când nu ar fi vorbă despre începuturile României abia ieri întregite. Ca o poveste străveche, istoria aceasta trecută în subconștientul nostru, este falsificată prin democratice expozeuri sau prin tăcere, și eroii ei bizari trec astăzi înaintea publicului românesc drept cei mai reprezentativi oameni ai cinstei naționale trimbițate la toate răscrucile. Cine să se mai mire așa dară, că principalul erau al ultimei încercări ungurești de a ne menținea la Ungaria — îl numim pe dl Vasile Goldiș — a putut fi ales deunăzi în cea mai înaltă poziție ardeleană: președinte al „Asociațiunii“?

Dacă nu am asista la o indiferență a publicului față chiar de ultima istorie a românilor ardeleni și tot atunci la o sistematică pervertire a adevărului istoric care doare pe foarte mulți dintre „ai noștri“, alegerea aceasta ni s'ar părea o poveste bună pentru copii. Totuș dl Vasile Goldiș, ultimul enunțator al formulei separatiste ardelene, a fost ales de către o adunare de oameni în toată firea — să o credem — oameni cari își reaminteau că numai acum o jumătate de an alesul lor a declarat însuși, că a fost acel care a pus la cale conferința dela Arad a Sfatului Național cu ministrul ungur Jászi Oszkár.

Ne-am oprit ieri la acest urât episod din ultima istorie a Ardealului de sub unguri, arătând ceeace și d. Iászi spune în memoriile sale, că ultima pertractare a partidului național cu guvernul maghiar a trebuit sfârșită în urma mesagiului imperativ al Senatului Român dela Cluj, provocat de arderea pe rug a celor 40 de Moți din comuna Beleș din județul nostru. In legătură cu acest fapt se mai impune o relațiune pentru a arăta cine erau oamenii de bună credință cu cari actualul președinte al „Astrei“ a angajat memorabila pertractare din Noemvrie 1918.

Constatându-se anume, și de Senatul Român și de cel Maghiar, că prin barbaria fără motiv dela Beleș, detașamentul Urmanczi-Dietrich a călcat învoiala de bună pace între români și unguri și protestându-se la generalul Siegler, căpitanul Dietrich fu rechemat la Budapesta, pentru a fi pedepsit conform dorinței imperative a Românilor! Pentru a dovedi și mai mult duplicitatea pertractărilor dela Arad, guvernul maghiar l-a eliberat însă pe autorul barbariei dela Beleș.

S'a dovedit astfel, că guvernul Karolyi cu care domnul Goldiș angajase memorabila și ultima pertractare, nu ne rezerva tocmai cea mai simpatică autonomie. Totuș, pertractorul din Noemvrie 1918, autonomistul dela Alba-Iulia și omul blocului ardelean din fruntea „Astrei“ din 1923, a fost ales președinte al celui mai românesc așezământ cultural dela noi. Acelaș fruntaș al partidului național, dacă ultima pertractare nu i-o termina barbaria ungurească dela Beleș, ne punea la cale o autonomie în care să fim arși pe rug cu concursul guvernului maghiar. Se cuvine deci să'i desvelim și alte ipostaze, și i-le vom arăta toate, începând cu cea mai fragedă a lui tinerețe.

Saci, sfoară, ponve, tuburi
și totfelul de articli de funi, echise de cânapă se afla la 3040
FRATII HACKER
Arad Str. Murăsului 1. Telefon 456. Adresa telegrafică: Kender, Arad.

Telefon 493 Telefon 493
Mașini de scris
Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes; Titania si Erica
Mare atelier pentru reparat mașini de scris
Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.
Anton Finkler
atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

Instiințare

Se aduce la cunoștința tuturor deținătorilor de Acțiuni de ale tuturor Societăților Particulare de Căi Ferate din fosta Monarchie Austro-Ungară, pentru liniile care se află acum pe teritoriul României, că în zilele dela 20 până la 30 Septemvrie a. c. între orele 8—12 și 15—18, urmează să prezinte toate acțiunile ce dețin în localul Direcțiunei Regionale C. F. R. Brașov. Aceste acțiuni vor fi prezentate în ziua, ora și locul îndicat pentru a fi stampilate sub controlul unei Comisiune compuse din delegații Ministerelor de finanțe și Comunicații și a reprezentantului Societăților Căilor Ferate Particulare din fosta Monarchie Austro-Ungară.

Stampilarea se va face cerându-se deținătorilor de acțiuni să prezinte toate actele referitoare la diferitele mutațiuni ale acestor acțiuni.

Acțiunile ce nu vor fi prezentate spre stampilare în termenul arătat nu vor putea avea dreptul la încasarea dividendelor.

Director: Const. Răihauu 3050
șef de serviciu: C. Gabrielescu

BANI și TIMP
câștigi montând pe mașină
PIRELLI CORD
Cel mai bun Cauciuc
2747-1 Deposit la
Emil Blaga, Cluj

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale
Cluj, Calea Regele Ferdinand 19
Telefon interurban No. 2-13.
Adresa telegrafica: **Juvaere Cluj.**
Avem onoare a anunta stimata noastra clientela, ca ni-am mutat fabrica si biroul in casa proprie depe Calea Regele Ferdjnand No. 19.
Va rugam a ne onoara si pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari le vom eőecuta acum cu si mai multa promptitudine. 1845

TELEGRAME

Gravele evenimente din Spania

Răsturnarea guvernului spaniol. Iminenta proclamare a dictaturei militare

Barcelona. (Rador) — Guvernatorul general Derivera a lansat o proclamație acuzând guvernul că duce țara la pieire și anunțând că partidul militar a decis să cucerească puterea, decretând starea de asediu. Orele 4 dimineața Derivera a ocupat centrala telefonică. Orașul se arată calm față de executarea măsurilor anunțate.

La Madrid a fost convocat un consiliu de miniștri. Garnizoanele din Madrid Saragossa și Sevilla au aderat la mișcarea împotriva guvernului. Șefii mișcării au decis a trage la răspundere pe membrii guvernului. Ministrul de externe e închis la San-Sebastian.

Ultimele telegrame vestesc că numărul garnizoanelor revoltate sporește. Mișcarea este îndreptată numai contra guvernului nu și contra regelui.

Capitularea Germaniei

Garanțiile pe care le oferă Stresemann Franței și Belgiei.

BERLIN. — Cancelarul Stresemann primind pe reprezentanții presei a declarat: Chestiunea suveranității germane în Renania și Ruhr este cea mai importantă. Pentru eliberarea Ruhrului Germania oferă garanții positive anume: ipoteca directă asupra proprietății private care este un gaj realizabil: ipoteca averilor private, administrată de o societate fiduciară cundusă în parte de creditorii reparațiilor. Societatea fiduciară, pe baza dobânzilor produse de ipoteci va putea emite obligațiuni contractând imprumuturi furnizând astfel Franței imediat sume importante, urmând vărsăminte regulate. Astfel vor fi îndeplinite condițiunile Franței pentru evacuarea Ruhrului.

Cancelarul a terminat arătând că Germania e dispusă să suporte consecințele războiului pierdut și că dorește cu guvernanții Franței să urmeze politica de pace și de justiție.

Conflictul italo-grec și chestiunea Fiume în discuția consiliului de miniștri italian

Declarațiile lui Mussolini.

ROMA. — La consiliul de ministri, Mussolini a declarat că conflictul italo-grec a întrat în faza executorii sancțiunilor stabilite de conferința ambasadorilor care a acceptat principial cererile primului ultimatum italian, refuzând intervenția Ligei Națiunilor. Evacuarea Corfului se va produce după executarea sancțiunilor.

In chestia Fiumei se așteaptă răspunsul Jugoslaviei, fiind încă posibil un acord fără arbitraj.

Relativ la problema reparațiilor Mussolini a declarat că discursul la Stuttgart a accentuat posibilitatea înțelegerei și prevede apropiata începere a tratativelor decizive.

România la Liga Națiunilor

Geneva. Reprezentantul României la Liga Națiunilor, d-l Diissescu a fost ales președinte al comisiunii însărcinate să examineze afacerile trimise înaintea adunării generale. D-l Titulescu a fost numit vice-președinte al comisiunii însărcinate cu cercetarea chestiunilor minorităților, al cărui președinte este Hymans.

Material de cale ferată pentru România

La Giurgiu au sosit 4 șlepuri aducând material de cale ferată, furnizat României de guvernul german în contul reparațiilor.

TĂRGUL DE MOSTRE DIN TIMISOARA

SUB PROTECTORATUL MAJESTATII SALE

23—30 SEPTEMVRIE 1923.

Va presenta capacitatea de producere a Intreprinderilor industriale mari din intreaga România.

Vizitatorii beneficiaza de o reducere de 50% pe C. F. R. De certificat nu este nevoe.

Biletul intreg cumparat pentru călătoria la Timisoara se va viza in biroul Târgului și inapoierea va fi gratuit.

Despre plasarea vizitatorilor se va ingriji biroul de incartirare care va functiona la gară.

3066

CAUT

două camere nemobilate, bucătărie și bae. Eventual o cameră mobilată, bucătărie sau bae. A se adresa la redacția ziarului „Infrățirea" între 8—12 a. m.

Repertoriul Teatrului National din Cluj

Joi 13 Septemvrie: „Chemarea Codrului".
Sâmbătă 15 Septemvrie: „Chemarea Codrului".
Duminecă 16 Septemvrie (matineu): „Chemarea Codrului".
Duminecă 16 Septemvrie (seara): „Vlaicu Vodă".

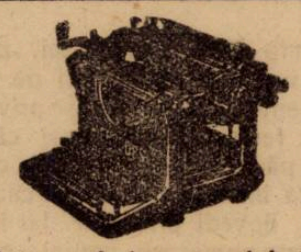

2744-2

Cele mai bune mașini de scris și accesori la Librăria **LEPAGE, Cluj. Cereți ofert.**

Prețuri reduse!

Magazinul

Barza

Str. Reg. Ferd. No. 11.

Creton	mtr.	36
Voil	„	39
Foulard francez	mtr.	98
Grenadin francez	„	95
Batist brodat		19

MARE ASORTIMENT DE PÂNZE DE PRIMA CALITATE.

Telefon 959.

2873

MOBILE

în cea mai bună calitate și cel mai eftin se pot procura la

Fabrica de mobile VICTORIA, ARAD.

Depozit: Str. Horia, Palatul Neuman. Primim executări la comanda. 4045

SIPĂTARIA

FARMATI

Cluj, Str. Memorandului 16.

pregateste cu preturi foarte reduse giamantanuri si genti de prima calitate. Asemenea executa ori ce reparatiuni. 2889

CURIERUL SPECTACOLELOR (TEATRUL MAGHIAR)

Vineri: „Marionettele". Premieră. Zöldhelyi, Banyasz, Rethely. Prețuri de Premieră. Abonament de Premieră No. 3. Seria 30.
Sâmbătă Matineu: „Dama cu camelii". Prețuri reduse. Seria 32.
Sâmbătă seara: „Marichettele". Prețuri obișnuite. Zöldhelyi, Banyasz, Rethelyi. Abon. 33.
Sâmbătă, noaptea, orele 10 3|4: Prețuri obișnuite. Seria 34.
Duminecă, Matineu; „Drotahil". Prețuri reduse. Seria 35.
Duminecă seara: „Marionettele. Prețuri de Premieră. Zöldhelyi, Banyasz, Rethelyi. Abonament de zi 7 A. Seria 36
Luni: „Marionettele". Bartko, Berky, Sümeghy. Prețuri obișnuite. Abonament de zi No. 8 B. Seria 37.

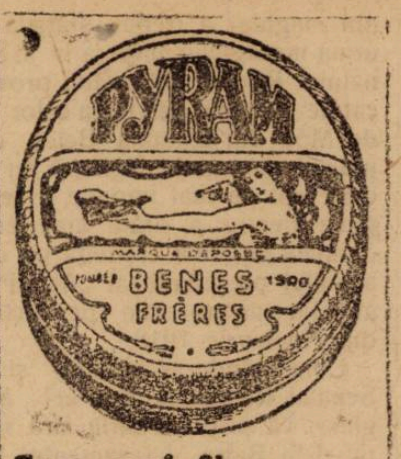

Cea mai fina crema pentru ghete

De închiriat

o cameră mobilată pentru 3 tineri, eventual cu vipt cu tot. — A se adresa la Farkas Hersch, frizer, Calea Victoriei Nr. 103.

Mica publicitate

Se caută funcționar, funcționară bine retribuit cunoască perfect l. română, maghiara eventual germana. Oferte cu pretențiuni sub „903" administrația ziarului. 3068

Doi ucenici electricieni absolvenți de IV. clase medii români (de preferință fii de voluntari) se caută la Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească Teodor Maior Cluj, calea Victoriei 7. Telefon 5—77.

Caut asociat activ la o fabrică mai mică foarte rentabilă. Capital 1/2 milion lei. Adresa Dunky Cluj, piața Unirii 10. 2581

Dela piața târgului de porci a fugit un purcel de 11 luni. — Găsitorul este rugat a se adresa strada T. Ciparu (Heltai) No. 16. Gandarin Teodor. Primește recompense.

Se caută supraveghetoare (primiinfirmieră) la clinica neurologică. Condițiunile de primire sunt cunoașterea limbei române în graiu și în scris. Reflectantele se vor prezenta personal la direcțiunea Clinicei str. V. Babeș 63, aducând cu sine documentele de serviciu. 3074

Transpiratia Mainilor Mirosul Picioarelor, etc.

dipare intrebuintand lichidul S. A. S. De vanzare la Farmacii si Droguerii sau contra mandat postal de lei 20 vi se trimite de catre Farmacia VOREL. Piatra-Nemt. 2819-5

Programul Cinematografelor.

CinemaUniversității

Vineri, 14 Septemvrie

Suflete sălbatice

Impresionata dramă senzațională în 6 acte. In rolul principal: FRANCESCA BERTINI.

Aceasta dramă înscenată după Capo d'opera măreață a lui Gaston Reval, deomontare feerică rămâne pe program 4 zile.

Cinema Urania

Vineri, 14 Septemvrie

Inconjurul pământului al unui strengar din Paris

Istoria aventurioasă de călătorie în 6 mari acte. In rolul principal artistul neîntrecut: FRANCO CAPELLI.

Pentru adulți o plăcere extraordinară, pentru tineri neprețuit de instructivă.

De vânzare 10—15 iugere pământ (rât) de cultivat având în apropiere apă de udat, precum și lemne de stejar cu o grosime de 22—24 cm. și mobile antice. Strada Regală 27.

Reclame este sufletul comertului!

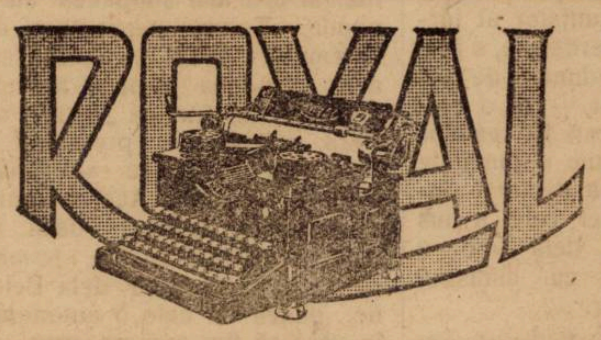

mașina de scris americană vânzarea exclusivă la LIBRĂRIA LEPAGE CLUJ. 2744-6 **Cereți ofert.**

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 896 — 6 PAGINI ● DOI LEI ● 6 PAGINI — Duminecă 16 Septembrie 1923

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (STR. REGELE FERDINAND II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 7276

CLUJ 17 SEP 923 18

Strălucita activitate culturală a guvernului actual

Efectele descentralizărei învățământului — Nouile construcții de școli — Anul acesta învățământul rural a căpătat 5000 de învățători noui cari vor da cultură românească la peste 300.000 de copii — In vechiul Regat a început construirea a 45 de noui școli normale — In anii 1922—23 s'a cheltuit pentru învățământ mai mult decât în ultimii 50 de ani — Ce s'a făcut în vechiul Regat?

Chestiunea școlilor minoritare ungurești din Ardeal

Campania tendențioasă bazată pe neadevăruri dusă de conducătorii minorității maghiare din Ardeal — Care este adevărul în chestiunea școlilor minoritare maghiare din Ardeal — Date statistice cari nu admit desminți — Nici o școală și nici o biserică românească în Ungaria — In România-Mare sunt 34 licee și 86 școli civile confesionale iar alte 9 licee și 600 de școli primare sunt intreținute de statul român

Importantele declaratiuni ale d-lui Dr. Anghelescu, ministrul instructiunei, in chestia scolilor minoritare maghiare DIN ARDEAL

Efectele descentralizărei învățământului

Cu începerea anului școlar 1923 școala românească intră aproape în normal.

Legile și regulamentele din vechiul regat se aplică aproape în toate părțile — cu mici modificări în teritoriile alipite. — Deci descentralizarea începută în Aprilie anul trecut își dă roadele, deoarece supravegherea și controlul învățământului se fac în mod mai efectiv și mai eficace ca până acum.

Nouile construcții de școli

Avântul luat anul trecut în vechiul regat în ceia ce privește nouile construcții de localuri de școli, grație căruia s'au construit în vechiul regat peste 2000 de școli iar anul acesta alte 3000, a început să se întindă și în Ardeal.

Simptoame foarte îmbucurătoare avem din toate părțile teritoriilor alipite.

Dintre acestea vom cita numai câteva:

În județul Trei-Scaune, grație energiei prefectului actual, se construesc peste 40 de școli.

În județul Arad s'au strâns 4 milioane și jumătate de lei pentru școli.

În județul Târnava-Mare se observă același emulație și dragoste pentru răspândirea culturei românești.

Ni-se semnalează din județul Târnava-Mare cazul unui locuitor dintr'o comună săsească care și-a vândut boii dând banii ca să se poată termina școala.

Zilele trecute ministrul instrucțiunei publice, dl dr Anghelescu, trecând prin Bihor și Satu-Mare a vizitat comunele din Maramureș și a luat toate dispozițiunile ca imediat să se înceapă construirea a 40 de școli și în această parte a țării.

S'au concentrat la Sighet în acest scop mai mulți inspectori școlari cari cutreerând județul vor lua dispoziții imediate pentru începerea lucrărilor de construcție.

Dela 1 Septembrie anul acesta vor începe să funcționeze în Ardeal mai multe școli profesionale pentru fete și școli de meserii pentru băeți.

O dispoziție de importanță capitală pentru cultura românească este dispoziția luată de ministrul instrucțiunei publice după care toți elevii din cl. VI a școlilor normale, în număr de aproape 3000 vor fi trimisi în comunele rurale ca învățători în special în localitățile de graniță, unde este mai multă nevoie. Aci acești normaliști pe de o parte vor putea face practică, iar pe de altă parte vor putea da învățătură la peste 200.000 de copii.

In urma acestei dispoziții atât de importante pentru răspândirea culturei românești, numărul învățătorilor noui trece anul acesta de 5000.

Un fapt iarăși foarte îmbucurător pentru cultura românească este construirea celor 45 de școli normale cari au început anul acesta în vechiul Regat în diferite părți, așa încât anul viitor întregul regat va avea toate școlile normale necesare.

Mai este de remarcat că tot anul acesta s'au înființat peste 150 de internate pe lângă diferitele școli secundare din țară, grație celor 50 de milioane, puse de ministerul de finanțe la dispoziția ministerului de instrucție.

Prin aceste internate se face un enorm serviciu fiilor de săteni și de funcționari săraci.

Cât s'a cheltuit în ultimii doi ani pentru învățământ

Anul acesta pe lângă suma de aproape UN MILIARD, provenită din munca și donațiile țăranilor din V. Regat și cheltuită pentru

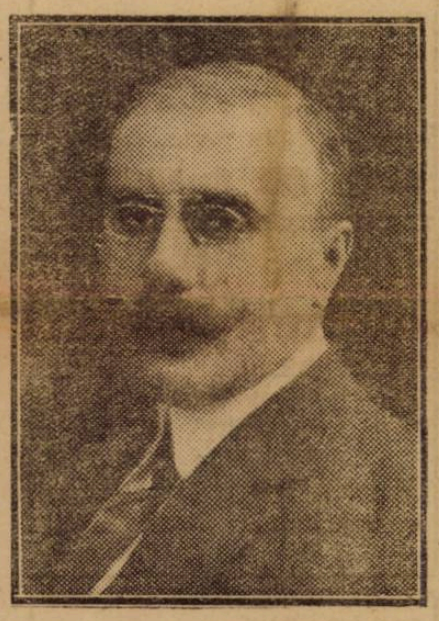

DI Dr. C. ANGHELESCU
Ministrul Instrucțiunii Publice

clădirea de școli rurale, ministerul de instrucție o dat și ei peste 300 de milioane tot pentru construirea de școli, în afară de lemnele gratuite date din pădurile statului. — Anul trecut s'au dat lemne pentru construirea școlilor, în valoare de peste 260 de milioane, iar anul acesta valoarea lemnelor date pentru construirea școlilor depășește suma de 300 milioane.

In anul trecut s'au dat lemne în valoare 260.000,000 lei. In anul acesta valoarea lemnelor din pădurile statului date gratuit pentru construirea școlilor se urcă la suma de peste 300.000.000 lei. Tot în anul acesta ministerul a mai dat ajutoare pentru construirea de școli în suma de 300.000,000 lei. Țăranii au cheltuit pentru școli anul trecut și anul acesta UN MILIARD ȘI JUMĂTATE de lei. De când există România Mare nici odată nu s'au cheltuit sume așa de mari pentru învățământ.

In ultimii doi ani s'au dat pentru învățământ mai mult decât s'au dat în ultimii 50 de ani.

Pentru a ilustra această afirmație e suficient să dăm numai câteva exemple:

In Turnu-Severin se clădesc:

1. Două școli normale care vor costa peste 25—30.000.000 lei.

2. Un internat de liceu care va costa aproape 9.000.000 lei.

3. Un internat pentru școala secundară care va costa 2 milioane lei.

In Craiova:

1. Se transformează o școală normală de fete care va costa peste 8.000.000 lei.

2 Se construește un internat de liceu care va costa 9.000.000 lei.

3. S'a cumpărat un internat pentru școala secundară de fete cu 3.000.000 lei.

In București:

1. Pentru complectarea Universității la care a început să se lucreze s'au dat aproape 60 milioane lei.

2. Pentru complectarea institutului de fiziologie s'au dat 8 milioane lei.

3. Pentru construirea liceului „Mihai Viteazu" s'au dat 7 milioane lei.

4. S'a început construirea liceului „Șincai" care va costa 10—12.000.000 lei.

5. S'a cumpărat imobilul unde se găsește școala secundară de fete „Regina Maria" cu aproape 10.000.000 lei.

6. Se construește liceul „Sfântul Sava" care va costa câteva milioane.

7. Se construește internatul liceului „Matei Basarab" care costă 2.000.000 lei.

8. Renovarea căminurilor studențești care costă iarăși peste 4.000.000 lei.

In afară de toate acestea se fac planurile pentru nouile căminuri studențești și clinici ale facultății de medicină care vor costa iarăși câteva sute de milioane.

La Pitești se clădesc:

Două școli normale care vor costa peste 20.000.000 lei.

La Turnu-Severin, o școală normală de fete, iar la **Alexandria** o școală normală de băeți și tot astfel în toate județele țării.

Ministrul Instrucțiunei voiește ca în fiecare județ să existe:

Un liceu de băeți;

Un liceu de fete;

O școală normală de băeți;

O școală normală de fete (aceste în județele principale);

O școală de comerț;

O școală de meserii pentru băeți și

O școală profesională pentru fete.

Acelaș sistem se va aplica și în Transilvania, Banat, Bucovina și Basarabia.

Chestiunea școlilor minoritare maghiare din Ardeal

Este cunoscută de toată țara românească și de o mare parte din streinătate atitudinea provocatoare pe care reprezentanții minorităților maghiare din Ardeal o au față de sistemul de guvernare a statului român și mai ales față de tratamentul pe care guvernul actual înțelege să-l aplice acestor minorități.

Atât presa maghiară din Ardeal cât și în special presa maghiară din streinătate, caută să arate că minoritățile din România Mare trăiesc sub jugul persecuției. Din cele ce vom publica mai la vale se va putea vedea care este adevărul în această chestiune.

Urmare pe Pag. II.

Importantele declarațiuni ale dlui Dr. Anghelescu, ministrul instrucțiunii publice, asupra situației învățământului minorităților

Profitând de ocazie că am fost în București am căutat să văd pe dl dr Anghelescu, ministrul instrucțiunei publice și să-i cer să-mi dea câteva detalii în privința școlilor minoritare din Ardeal.

Iată acum ce mi-a declarat dsa în chestiunea școlilor minoritare ungurești din Ardeal:

„Nu înțeleg atitudinea unor minorități din România cari caută să înducă lumea în eroare afirmând lucruri cari nu există cu intenție vădită de a discredita țara în streinătate."

Libertatea invatamantului minoritar maghiar

Situația învățământului românesc în Ungaria veche și a învățământului minoritar maghiar la noi

„In nici o țară din lume nu există o libertate a învățământului în școlile minoritare, ca în țara noastră. Pentru o documenta aceasta este suficient să spunem că în Ungaria, ungurii cari fac atâta caz de învățământul minoritar nu tolerează azi absolut nici o școală românească. Toate școlile și bisericile românești au fost definitiv. desființate.

Aceasta nu îi împiedică ca să strige în toate părțile lumei că în România se persecută până la exces învățământul în școlile minoritare.

Azi minoritarii maghiari au 40 de licee la o populație ce nu trece de un milion de unguri, pe când românii din vechea Ungarie nu aveau decât patru licee la o populație de peste 3 milioane 500 de mii de români.

Deci românii aveau un liceu la un milion de locuitori iar ungurii, au azi în România Mare peste 40 de licee la un milion populație maghiară. Tot astfel și cu școlile civile: românii aveau în Ungaria veche șase școli civile, iar ungurii au azi în România 86 de școli civile la o populație de aproape un milion.

Ca să se vadă până la ce punct țara românească este binevoitoare față de minorități este suficient să spunem că sub dominația ungurească școala românească nu primea nici cel mai mic ajutor din partea statului ungar, pe când astăzi statul român întreține din banii lui 9 licee minoritare maghiare, 20 de scoli de civile ungurești și 600 de școli primare ungurești.

Rămâne ca lumea imparțială să judece cine asuprește sau a asuprit pe minoritățile din Ardeal și cum poate fi taxată campania tendențioasă bazată pe neadevăruri și dusă cu atâta înverșunare de conducătorii minorității maghiare din România, în țară și streinătate.

Altfel delegația Ligei Națiunilor a văzut cele ce se petrec în România Mare și a rămas pe deplin mulțumită de modul cum România știe să trateze pe toți cetățenii săi.

Statul român înțelege să trateze cu aceiași măsură pe toți cetățenii lui indiferent de credință și naționalitate, dar nu poate admite acțiuni iredentiste și răspândirea unor inexactități cu tendința de a discredita țara în streinătate."

Ce cere statul român școlilor minoritare maghiare?

In continuare domnul ministru Anghelescu mi-a mai declarat că D sa *cere școlilor minoritare să introducă limba română în aceste școli conform legilor și tratatelor și nu admite ca aceste școli în loc să fie focare de cultură, să fie focare de șovinism iredent maghiar contra neamului românesc care pentru îndeplinirea idealului său și-a jertfit peste 800.000 dintre cei mai de seamă fii ai lui.*

Chestiunea școlilor evreești

In acelaș timp, îmi declară domnul ministru Anghelescu, am hotărât definitiv ca în școlile evreești frecventate de cetățeni români dar de religie mozaică să se introducă treptat limba română alături de limba ebraică, aceste școli fiind școli românești iar nu ungurești cum doresc și cum ar voi evreii maghiarizați să le declare.

Domnul ministru Anghelescu a atras atenția școlilor minoritare maghiare că trebuie să se conforme tuturor legilor și regulamentelor țării în vigoare, să aibă profesori titrați și numiți de organele școlare din țară iar nu de peste hotare, să depună jurământul de credință M. S. Regelui și să fie centre de cultură iar nu centre de iredentism maghiar.

Acelora cari vor fi găsiți că nu îndeplinesc prescripțiile legilor și regulamentelor li se vor aplica dispozițiunile prevăzute în aceste legi și regulamente.

*

Din toate cele spuse mai sus, reesă până la evidență, că datorită strălucitei activități a actualului ministru al instrucțiunei publice, viitorul învățământului și al culturei românești este asigurat.

Stefan I. Paul

Carti, reviste romanesti, franceze, germana, etc., hartie, articole de birou, masini de scris confecție de hârtie și imprimate de orice natura la:

Libraria, Papetaria, Tipografia

LEPAGE

Cluj. Cereți cataloage lista și ofert. 2744-4

Cum ne curățim sângele și ne întărim Trupul

Broșura interehantă și instructivă care nu trebule să lipsească din nici o casă. Cereți-o gratuit contra 1 leu ia mărci postale pentru porto. Adresați

FARMACIA VOREL din PIATRA-NEAMT. 2819-1

Roabe din mesteacăn

pentru economii și căratul pământului în executare primă de vânzare la 3059

Maximilian Aufricht
comerciant de lemne Arad,
Birou: Strada Bucur 8.

SIPĂTARIA

FARMATI

Cluj, Str. Memorandului 16.

pregateste cu preturi foarte reduse giamantanuri si genti de prima calitate. Asemenea executa ori ce reparatiuni. 2889

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19
Telefon interurban No. 2-13.
Adresa telegrafica: **Juvaere Cluj.**

Avem onoare a anunta stimata noastra clientela, ca ni-am mutat fabrica si biroul in casa proprie depe Calea Regele Ferdjnand No. 19.

Va rugam a ne onora si pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari in vom eõecuta acum cu si mai multa promptitudine. 1845

— Sportsmanii să nu uite, că elasticitatea mușchilor nu o protejează nimic mai bine decât Diana-Franzbrantwein. 2475—5

INFORMAȚII

— **Studențești.** Sâmbăta viitoare va avea loc la Căminul studențesc o consfătuire a studenților clujeni.

— **O donație pentru statua lui Eminescu.** Contele Mihail Karolyi a donat 1000 lei pentru fondul de ridicare a unei statui lui Mihail Eminescu, la Cluj.

— **Chestia amplificărei apaductului.** Se așteaptă, odată cu înapoierea domnului primar dela București, obținerea aprobărei ministerului pentru amplificarea apaductului din Cluj. Pentru această lucrare au fost două oferte, una de 16 milioane și alta de 26. Serviciul technic superior a aprobat planurile, iar în ce privește ofertele pentru lucrări, suntem informați că ministerul a aprobat oferta de 16 milioane. Sosind aprobarea odată reîntoarcerea domnului Dr. Utalea, se vor începe lucrările imediat, întrucât vremea este frumoasă, astfel că până la toamna viitoare această importantă lucrare va fi terminată.

Incălțămintea cea mai bună ultimele creațiuni ca forme pentru Domni, Doamne și Copii găsiți la Mag. *Missir* Cluj. 3038-3

— **Dela școala industrială de ucenice.** Inscrierile la școala industrială de ucenice din Cluj (Str. Avram Iancu 13) s'au terminat în 15 Septemvrie. Patronii cari nu și-au înscris ucenicele la școală, până la aceea dată, vor fi raportați judecătoriei de contravenție, pentru a fi pedepsiți conform dispozițiilor legii industriale.

— **Plecări.** Dl dr Titus Ionescu, directorul regional sanitar din Cluj, a plecat în inspecție în orașele și județele din această direcțiune regională. Dsa se va înapoia în localitate peste 10 zile.

— **O organizare sanitară în țara Moților.** Dl dr Gane, directorul regional al Ocrotirilor sociale din Ardeal, a întocmit un plan de organizare sanitară specială pentru toată regiunea care cuprinde țara Moților. Dsa a plecat aseară la București, pentru a expune Ministerului muncei și sănătății publice acest plan.

Producțiunea viilor în Ardeal. Relațiuni oficiale ne informează, că producțiunea viilor din Ardeal, în anul acesta, este destul de frumoasă, atât calitativ cât și cantitativ.

— **Numiri la Primăria din Cluj.** Se știe că la primăria din Cluj sunt vacante posturile de prim-notar și consilier financiar. Pentru ocuparea acestor posturi s'au ținut concursuri ale căror rezultate au fost trimise la București. D-l Dr. Utalea, primarul orașului, care se află în Capitală, va stărui între altele, la minister, urgentarea numirilor.

— **Sosiri.** D-l Prefect al județului. Cojocna, Septimiu Mureșanu, sosește Marți în localitate venind dela București.

„*Ewo*" Incălțămintea cea mai renumită, a sosit un mare transport la Mag. *Missir* Cluj. 3038-3

— **Târg de porumbei.** Societatea vânătorilor din Gherla va aranja un târg de porumbei vii și de argilă în 23 l. c.

Sunt premii în valoare de 20 mii lei. Cei cari doresc a participa să se anunțe la d-l Nicolae Voith iun. Piața Unirii și în Gherla la secretarul societății d-l Grigorie Moldovanu, până la 18 Septemvrie.

***Pantofi* de *Lack*, *Antiloppe*, *Chevro* și *Matase* ultimele noutăți ca forme la Mag. *Missir* Cluj.** 3038-3

— **D-l ministru general Moșoiu în Sălaj.** D-l ministru general Moșoiu și d-l deputat al Tășnadului Dr. Emil Lobonțiu au vizitat zilele acestea mai multe comune din Sălaj, interesându-se de exploatarea cărbunilor din cumunele Tihău, Șărmășag și Sighetul.

— **Universitare.** Printre profesorii universitari din Cluj circulă ideia convocărei unei consfătuiri pentru a se discuta diferite chestiuni de ordin profesional care urmează să fie puse în discuția congresului general al profesorilor universitari ce va avea loc în curând la Iași.

— Călătorind să nu uităm a lua cu noi Diana-Franzbrantwein, pe care numai, mirosându-l odată, suntem asigurați că nu ni-se face rău. 2475—6

— **Constituirea Asociației Băncilor Române.** Duminică 16 Septembrie vor ține la Camera de comerț din Capitală o consfătuire, marile întreprinderi bancare din vechiul regat și teritoriile alipite, cari dispun de un capital de peste 10 milioane lei. Au fost convocați reprezentanții a 32 bănci din Capitală și provincie, 10 reprezentanți ai băncilor din Ardeal și Banat, 4 reprezentanți al băncilor din Bucovina și 1 reprezentant al unei bănci din Chișinău. Scopul acestei consfătuiri este constituirea „Asociației băncilor române". Lucrările de constituire vor fi conduse de către dl Oscar Kiriacescu, director la Banca Națională.

— **Vitele românești în Viena.** La Viena s'au vândut pe ziua de 11 Sept. 571 vite din România cu următoarele prețuri:

Boi, cal. I. 18.000—19 000 cor., cal. II. 15.000—17.000, cal medie 10 000—14.500 și calitatea treia 15—500.12.000 cor.

Tauri, 10.500 16.000 cor.

Vaci, 10.509—14.500 cor.

Bivoli, cu 11.000 12.000 cor. kilogramul pe picioare.

— **O expoziție de animale la Satu-Mare.** Din inițiativa prefectului județului Satu-Mare, dl Mișu Cantuniari, se va ține în orașul Satu-Mare, în ziua de 21 Septembrie crt. o expoziție-târg de animale.

Proprietarilor animalelor expuse li se vor decerne premii în valoare de 30.000 lei și diplome de încurajare din partea juriului.

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

De închiriat

o cameră mobilată pentru 3 tineri, eventual cu vipt cu tot. — A se adresa la Farkas Hersch, frizer, Calea Victoriei Nr. 103.

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.

Lloyd 1839 2561

„Mașini unelte „ASTRA" sunt cele mai precize"

2972-3 ASTRA SECȚIA MOTOARE A R A D. 2972-3

Puteți cumpăra pe prețurile cele mai reduse totfelul de blănuri la Blanăria JANKY LAJOS Lloyd 873 Cluj, Strada Universității 1. 2126

O institutie care nu se poate apara: Magistratura

Câteva constatări cu prilejul calomnierii magistraturei române

N'a trecut mult decând un ziar săsesc din Sibiu, tradusése un articol apărut în „Times“, în care magistrații români erau învinuiți că primesc cu toții bacșișuri dela împricinați. Toată presa și opinia publică românească se ridicase împotriva acestei impertinențe, iar avocații sași s'au grăbit să desaprobe conduita ziarului săsesc, care reprodusese articolul după „Times“ fără nici un comentariu și cu o vădită reacredință.

Un singur ziar românesc a aprobat gazeta săsească și articolul din „Times“, sub cuvânt că cele cuprinse acolo privitoare la magistratură sunt în „marea majoritate a cazurilor“, exacte. Ziarul, era „Aurora“.

Intrebăm atunci foaia aceasta imundă, la care magistrat a dat ea, sau vr'unul din patronii care o subvenționează, bacșiș? Și în acelaș timp întrebăm pe un domn magistrat din localitate, cum se face că nici unul dintre magistrații din țară nu se ridică spre a cere socoteală numitului ziar.

Mi s'a răspuns atunci, că de vreme ce numai „marea majoritate“ a magistraturei noastre e calomniată, un singur magistrat și nici chiar mai mulți dintre dânșii nu s'ar putea erija în apărătorii acestei „mari majorități“, căci ziarul în chestiuna ar putea răspunde fără posibilitate de replică: „nu d-ta sau nu d-voastră sunteți cei vizați, căci d-voastră faceți parte din minoritatea, pe care o socotim cinstită!“

Logica aceasta mai de grabă avocățească era cât se poate de plausibilă. Probabil că toți magistrații au rațional la fel, iar „Aurora“ și-a văzut înainte de treabă, pentru ca, încurajată, să tragă în numărul de ieri, un nou perdaf magistraților români.

Iată ce scrie ieri „Aurora“ despre „elementele compromise din magistratura bucovineană“:

„Evident, în rândurile magistraților s'ai putea produce o reacțiune împotriva celor cari compromit această înaltă instituție. Dar cum vre-o jumătate din magistrații bucovineni sunt germani și evrei, aceștia nu cutează să întreprindă vre-o acțiune de teama consecințelor“.

Cu alte cuvinte, singurii magistrați cinstiți, evreii și germanii, sunt nevoiți din cauza consecințelor să supoarte necinstea magistraților români din Bucovina.

După cum se vede, după ce a înjurat marea majoritate a magistraturei din întreaga țară, acum „Aurora“ trece în revistă pe provincii, justiția română. Și e nostim că această temută instituție, care împrăștie pedepsele cu nemiluita pentru cele mai mici ofense aduse particularilor, stă cu brațele încrucișate, când ea însăși e calomniată așa de trivial.

Oare nu se găsește nimeni să facă „Aurora“ să vorbească, dacă știe într'adevăr ceva?...

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
pentru editii Masson—Paris, la celelate editori de literatura și de stiinta cel mai mare favor de schimb.
Catalog gratuit. 2744-1

Au sosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431 2653

Pentru copii mici și sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e
PRAFUL HÖFER
și CREMA HÖFER, PENTRU COPII. 2966-1

Au sosit pe anul 1923 24 articole de modă de o frumusețe rară la
Grünwald si Steiner
Magazin de mode. Cluj, & & & Piața Uniri No. 12. 3054

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Restaurarea si infrumusetarea Clujului

Ce proecte are dl dr. Utalea primarul orașului

Averea comunei se cifrează la 2 miliarde. — Se va putea construi Casa Orașului? — Restaurarea complectă a străzilor. — Infrumusețarea și mărirea parcului. — Chestia abatorului

Inainte de a pleca la București spre a stărui pentru aprobarea unei serii de lucrări în interesul gospodăriei orașului, d. primar dr Utalea ne-a acordat o convorbire în care ne-a expus planurile dsale cu privire la restaurarea și în frumusețarea Clujului.

*

„Am deplina convingere, — zice d. dr Utalea, — că planurile mele le voi putea traduce în lucruri positive, pentru că înainte de toate sunt omul faptei, dar mai ales pentrucă avem și mijloacele care ne pot permite realizarea unei serii importante de lucrări pentru oraș.

Trebue să vă spun că astăzi în urma exproprierei domeniilor orașului, averea comunei se cifrează la aproape două miliarde. Cu o asemenea avere un oraș nu poate să sufere lipsurile pe care le resimte acum atât de mult Clujul. Să nu ai apă, să nu ai canalizare, closete publice și străzi bine pavate și întreținute în orașul care este astăzi focarul cultural și intelectual al Ardealului, este un non-sens“.

*

Continuând, primarul orașului îmi spune:

„Inteleg, între altele, să punem în practică planurile făcute mai de mult, pentru construirea unui edificiu medern, care va fi Casa orașului. Lucrările pentru construirea acestui edificiu ar costa cam 60 de milioane, dar averea comunei, cum v'am spus, poate permite această cheltuială. Folosul, atât din punct de vedere edilitar, cât și din punctul de vedere al înfrumusețărei orașului, nu sufere, cred, nici o discuție.

In campania de lucru din vara aceasta am reușit să reparăm o parte din străzi și se facem altele din nou, în marginea sumei de un milion jumătate lei. Vreau însă ca în vara viitoare să restaurez complect toate străzile orașului și în acest scop am cerut 3 milioane, a căror a coperire o avem în buget. Restaurarea o vom face cu asfalt și peatră de granit.“

*

— Ce intenții aveți cu Parcul Orasului?

— „Vreau să'l fac cât mai frumos și mai propriu pentru delectarea cătățenilor acestui oraș. In acest scop vom lărgi parcul cu plantațiuni până la arenele sportive. Vom refaçe șoseaua din mijloc cu macadam, astfel că pe viitor va fi înlăturat praful noroiul și pe care, alternativ, le avem astăzi. Vom sista circulația trăsurilor și automobilelor în parc, pentru a scuti publicul care se recrează aici, de sgomotul și fumul mașinelor. Drumul natural care s'a creat pe marginea Someșului, îl vom închide, pentru că veniculele care circulă pe el ridică nouri de praf care se abat asupra parcului.

Vrem să facem din această grădină publică cu adevărat un loc de liniște și recreație pentru cetățenii Clujului.“

In altă ordine de idei, dl primar ne vorbește și de chestia abatoruiui care intră în planurile d-sale de gospodărie a orașului. Deocamdată întreaga curte va fi pavată cu asfalt și se va amplifica apaductul, pentru a da aici cantitatea necesară de apă, spre a se putea ține în starea cea mai igienică, acest local de interes obștesc.

*

Intr'un viitor articol vom arăta o altă serie de chestiuni cari privesc gospodăria comunei și modul cum înțelege să le realizeze actualul primar.

Dac.

Inștiințare

Se aduce la cunoștința tuturor deținătorilor de Acțiuni de ale tuturor Societăților Particulare de Căi Ferate din fosta Monarchie Austro-Ungară, pentru liniile care se află acum pe teritoriul României, că în zilele dela 20 până la 30 Septemvrie a. c. între orele 8—12 și 15—18, urmează să prezinte toate acțiunile ce dețin în localul Direcțiunei Regionale C. F. R. Brașov. Aceste acțiuni vor fi prezentate în ziua, ora și locul îndicat pentru a fi stampilate sub controlul unei Comisiune compuse din delegații Ministerelor de finanțe și Comunicații și a reprezentantului Societăților Căilor Ferate Particulare din fosta Monarchie Austro-Ungară.

Stampilarea se va face cerându-se deținătorilor de acțiuni să prezinte toate actele referitoare la diferitele mutațiuni ale acestor acțiuni.

Acțiunile ce nu vor fi prezentate spre stampilare în termenul arătat nu vor putea avea dreptul la încasarea dividendelor.

Director: **Const. Răihauu** 3050

șef de serviciu: **C. Gabrielescu**

Apel către proprietarii de câini-lupi!

Rugăm pe toți aceia, cari se ocupă cu creșterea câinilor-lup ca în interesul lor propriu, pe lângă trimiterea timbrului de răspuns, să ne comunice toate datele punctuale a câinilor lupi din proprietatea lor și cunoscuților lor,

pe adresa:

3067 **Alexandru Gavalic,** pădurar
Sebiș, jud. Arad.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3015 3015
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Reclame este sufletul comertului!

Casă de vânzare
în centru din care se poate ocupa imediat trei camere, bucătărie și baie.
2747
Informațiuni la
Dr. Aurel Blaga
Str. Regina Maria No. 17.

Frații Nussbaum Târgu-Mureș

MĂRUNȚIȘURII GALANTERII ȘI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

Mica publicitate

Se caută supraveghetoare (priminfirmieră) la clinica neurologică. Condițiunile de primire sunt cunoașterea limbei române în graiu și în scris. Reflectantele se vor prezenta personal la direcțiunea Clinicei str. V. Babeș 63, aducând cu sine documentele de serviciu. 3074

2356-2

SECRETUL FRUMUSEȚEI Dacă doriți să fiți tânără frumoasă și admirată întrebuințați numai CREMA PUDRA, SAPUNUL ADELINA. ear persoanele cari nu pot suferi cremele, să întrebuințeze FAINA DE MIGDALE VOREL cunoscutul preparat de toiletă — Le găsiți la drog. farm. și magazine de galanterii. Contra mandat postal de Lei 57 se trimite întreg asortimentul. Dep FARMACIA VOREL PIATRA-N

BEREA NUTRITOARE
Rador 172 2248
DIN MALȚ DUBLU
GLORIA
Fabricatie speciala a
Fabricei de bere din Turda
precum gustoasă și renumită bere deschisa
COROANA
se găsește in calitate neintrecută pretutindeni.
Fabrica de bere: TURDA. Telefon No. 5.
Depozit principal: CLUJ, Calea Dorobantilor Nr. 11. Telefon 394.

Cel mai bun medicament pentru o față unsuroasă e veritabilul
Kaiser-Borax
Impotriva pistruilor nu este decât un leac:
Kaiser-Borax
alui Mack.
Nici o femee nu se poate lipsi de
Kaiser-Borax
alui Mack, cu cutia roșie originală. 2474-2

Saci, sfoară, ponve, tuburi și totfelul de articli de funi, echise de cânapă se afla la 3040
FRATII HACKER
Arad Str. Murășului 1. Telefon 456. Adresa telegrafică: Kender, Arad.

„MECANO" S. A.
SUCURSALA CLUJ,
Str. Memorandului No. 24
1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalațiuni telefonice. 2883

Moara Mare Timisoreana
Sectia de Sticlarie
Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz și porțelan, sticle technice, sticle pentru sifon și sticle pentru limonadă 2910
TIMIȘOARA

Telefon 493 Telefon 493
Mașini de scris
Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica
Mare atelier pentru reparat mașini de scris
Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.
Anton Finkler
atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

Tablile de asbest „METEOR"
sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de ingrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.
Lloyd 1024 1883
Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

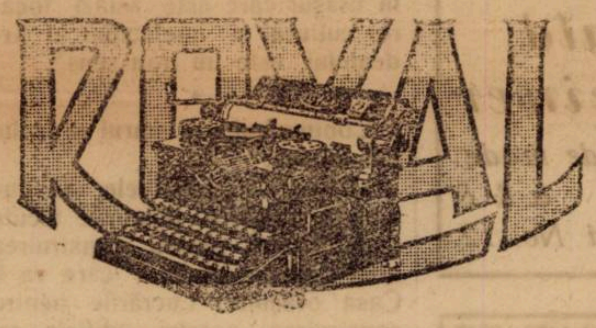

mașina de scris americană vânzarea exclusivă la LIBRĂRIA LEPAGE CLUJ. 2744-4 Cereți ofert.

La magazinul de pălării și mode
Siegfried Weisz
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.
Au sosit
pălării de toamnă moda cea mai nouă.
Pânăce există stocul, o pălărie tare „GYUKITS" pentru bărbați costă . . . . . Lei 550
I-a Pălărie tare din păr de iepure . . . . . Lei 360
I-a Pălărie tare din lână Lei 235
Mare asortinent în albituri pentru bărbați! 2880 2880

„Ghetele cele mai bune si mai moderne"
sunt cele prevăzute cu marca renumită
»Chaussures Echo«
Lloyd 1109 1392

Doamnelor și mireselor!
Cumparati sau comandati va!
Lingerie, trusouri femeești, pânzeturi fețe de masă și lingerie pentru pat, specialități de batiste, etc, fabricații proprii și specialități din străinătate.
SÁMUEL & Co.
Str. Memorandului Nr. 9
2949

MOBILE
în cea mai bună calitate și cel mai eftin se pot procura la
Fabrica de mobile VICTORIA, ARAD.
Depozit: Str. Horia, Palatul Neuman. Primim executări la comanda. 4045

„TACÂMUL"
fabrica pentru articole de ARGINTARII
CLUJ, Str. Avram Iancu No. 3.
Telefon No. 4-82
Adr. telegr. „Tacâmul„ Cluj
ARGINT 2850
cumpără cu cel mai mare preț!
Fabrică tacâmuri și articlii de lux, etc., etc.
Numai pentru revanzatori.

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM
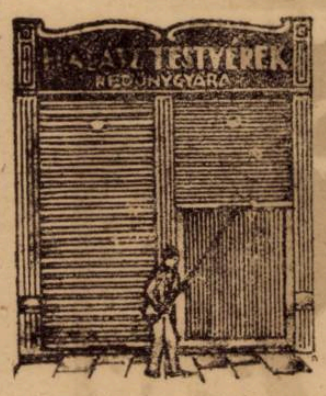

ROLOURI
din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.
Oferte se servesc gratuit: 2798
Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.
ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Cea mai fina crema pentru ghete

Fabrica de articole de metal și tinichea
Grünwald si sotii Oradea-Mare,
Strada Poștei No. 39.
Fabrică cutii cu capac patent pentru conserve, bomboane, vazelină și alifii, deasemenea căni pentru petrol și uleiuri și tesale. 2647

Maşina cea mai universală, folosibil la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99. TELEFON 999. (2725-2)

TELEGRAME

In jurul chestiunei fiumane

Italia continuă tratativele cu Jugoslavia

ROMA. — „Agenţia Ştefani" desminte zvonurile alarmante din sursă engleză în chestia fiumană. Italia nu a adresat nici odată un ultimatum. Jugoslaviei, aşa că data fixată la 15 Septembrie este numai pentru comunicarea deciziunilor ambelor guverne şi ea poate fi prelungită. Nimic nu împiedică posibilitatea unui acord amical.

Pe de altă parte se anunţă că plenipotenţiarul Italiei la Belgrad a comunicat guvernului Iugoslav dorinţa continuării tratativelor în chestia Fiume.

Nenorocirea din California

Un oraş întreg distrus de a trombă marină

NEWYORK. — Orasul Cabo din California a fost complect distrus de o trombă marină, probabil efect al cutremurului din Japonia. Locuitorii s'au refugiat în munţi.

Turburări muncitoreşti în Germania

BERLIN. — Scumpetea a provocat turburări la Beuthen în Silezia. Fiind trei morţi, patru răniţi. Deasemenea au fost ciocniri repetate în Dresda din cauza şomajului.

Hotărârile Conferinţei ambasadorilor în chestia conflictului greco-italian

Corfu va trebui să fie evacuat până la 27 Sept.

Paris. — Conferinţa ambasadorilor a fixat evacuarea Corfului la 27 Septemvrie. După îndeplinirea primelor patru condiţii relativ la scuzele datorite de Grecia, rămâne ca Grecia să plătească 50 milioane lire dacă vinovaţii vor rămânea nedescoperiţi din cauza cercetărilor insuficiente.

Primele patru condiţii sunt: data prezentării scuzelor greceşti va fi stabilită de reprezentanţii aliaţilor din Atena în acord cu guvernul grec, nu mai târziu de 18 Septemvrie. Serviciul funebru se va oficia la 19 Septemvrie. Vapoarele aliate vor pleca în aceiaşi zi spre Phaleron, şi trupele greceşti vor da onoruri corpurilor victimelor la imbarcarea acestora în Preveza.

Punctul 5 prevede că comisiunea de anchetă să ţie la 17 Septemvrie în Janina şi să raporteze în termen de 5 zile despre rezultatul cercetărilor. Dacă vinovaţii vor rămâne nedescoperiţi, se va consemna în protocol cum au decurs cercetările. Scopul stabilirii este dacă guvernul grec a îndeplinit condiţia facilitării cercetărilor.

Instituirea dictaturei militare în Spania

Reuşita mişcărei militariste

Madrid. — Regele a însărcinat pe generalul Derivera, fruntaşul revoltaţilor să formeze guverul şi a acceptat constituirea directoratului compus de militarişti.

Primejdia unei conflagratii balcanice

Berlin, 14. (Rador). — Cercurile politice din Londra socotesc că situaţia în Balcani este de aşa natură încât primejdia unei ciocniri sporeşte tot mereu. Telegramele ziarelor americane din Geneva anunţă chiar că dacă Liga Naţiunilor nu va interveni imediat, există primejdia ca în puţine zile să isbucnească o conflagraţie între Italia, Grecia, Iugoslavia, Bulgaria şi Ungaria. Ultimele ştiri anunţă pregătiri militare febrile atât în Iugoslavia cât şi în Italia. Anglia cere ca şi conflictul Fiume să fie adus înaintea Ligei Naţiunilor.

Prorogarea parlamentului maghiar

Opoziţia acuză guvernul de dictatură. — Scene tumultoase.

Budapesta, 13. — Adunarea naţională a fost proorogată, pe neaşteptate, printr'un mesaj al regentului Horthy, până la 31 Octomvrie.

Citirea mesajului a provocat mişcare generală şi scene agitate în rândurile opoziţiei. Radicalii stângei şi socialdemocraţii au strigat că ar fi mai bine să se disolve cu totul adunarea naţională. Conducătorul extremei stângi Gömbös, a criticat proorogarea, declarând că dacă guvernul doreşte să exercite dictatura să o facă pe faţă.

Fracţiunea guvernamentală a primit cu satisfacţie această vacanţă, după o sesiune grelungită în tot cursul verei.

Convocarea Reichstagului amanata

Berlin, 14. (Rador). Comisiunea seniorilor din Reichstag a respins eri cu majoritate de voturi cererea de convocare imediată a Reichstagului întrucât guvernul a comunicat că tratativele externe precum şi măsurile de asanare financiară sunt în curs şi nu ar putea face parlamentului nici un raport precis.

C A U T

două camere nemobilate, bucătărie şi bae. Eventual o cameră mobilată, bucătărie sau bae. A se adresa la redacţia ziarului „Infrăţirea" între 8—12 a. m.

CURIERUL SPECTACOLELOR

(TEATRUL MAGHIAR)

Sâmbătă Matineu: „Dama cu camelii". Preţuri reduse. Seria 32.

Sâmbătă seara: „Marichettele". Preţuri obişnuite. Zöldhelyi, Banyasz, Rethelyi. Abon. 33.

Sâmbătă, noaptea, orele 10 3|4: Preţuri obişnuite. Seria 34.

Duminecă; Matineu; „Drotahil". Preţuri reduse. Seria 35.

Duminecă seara: „Marionettele. Preţuri de Premieră. Zöldhelyi, Banyasz, Rethelyi. Abonament de zi 7 A. Seria 36.

Luni: „Marionettele". Bartko, Berky, Sümeghy. Preţuri obişnuite. Abonament de zi No. 8 B. Seria 37.

Marţi: „Dansul înspre fericire". Ca oaspe: Aladar Sarkadi. Preţuri de Premieră. Abonament de Premieră No. 4. Seria biletelor 38.

Miercuri: „Muzica Feerică." Kolbay, Zöldhelyi, Tolnay, Bányász. Preţuri obişnuite. Abonament de zi 9. C. Seria 39.

THE ROYAL MAILLINE

Ce mai veche Fondată Călătorie

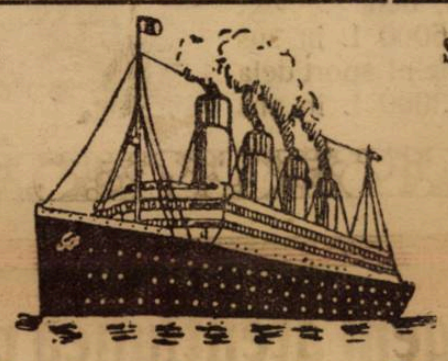

Societate de navigaţie anul1839 comodă

New-York, Canada, Brazilia, Argentinia, Cubu şi Mexic etc.

În fiecare săptămână porneşte vapor din

Hamburg, Cherbourg şi La-Rochelle

Pentru orice fel de deslusiri, vizarea paşaportului şi alte formalităţi să ne adresăm la

Compania „Tranzit"

Bucureşti, Calea Griviţei No. 153 şi la filiala **Timişoara,** „Hotel Coroana".

Bani trimi si din America prin noi se pot avea in timp de 8 zile.

3064

Mott

MOTT EXTRA DRY

CHAMPAGNE

Metallum

CAROL B. REICH FIUL & COMP DIN ARAD.

Fabrica de funii si de canepa. Poneve impermiabile, mare depozit de articole de tapiserie.

3047 Depoul si biroul: **BULEVARDUL, REGINA MARIA 6.** Fabrica de funii: **Str. STEFAN BÁTHORY No. 28—32.**

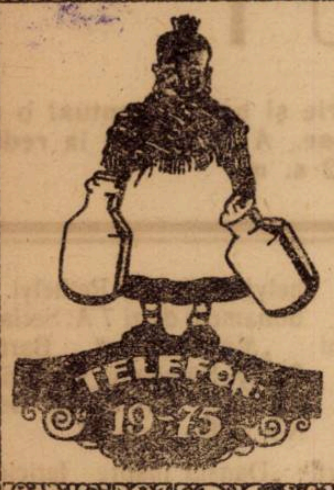

Industria Laptelui

DIN BANAT S. P. A.

TIMIȘOARA

Fabrica Str. 3 August 24.

2944

Căutăm

pentru fabrica noastră din Ghiriș-Arieș funcționari administrativi

absolvenți de școli superioare comerciale. 3073

Industria Sârmei S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29.

Cărți, reviste franceze
la **Librăria LEPAGE**
CLUJ. 2744-3

Paltoane de piele pentru femei și bărbați pregătesc după măsură trimisă luând garanție 3070-2

FUCHS

magazin de haine de piele
Oradea-Mare, C. Victoriei 1

IN MARELE MAGAZIN DE BLĂNURI AL LUI

IOSIF IZRAEL & CO.

CLUJ, C. VICTORIEI Nr. 2.

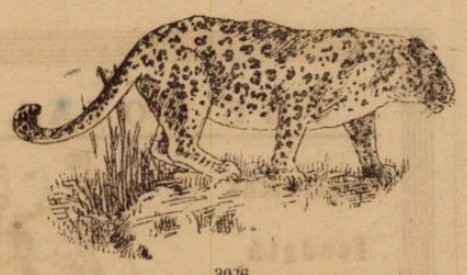

3026

Se află în mare asortiment:
Blănuri, dela . . . 16000 L în sus
Paltoane pt. sport dela 3000 L în sus
Boa dela . . . 450 L in sus
Paltoane pt. copii dela . . . . . 800 L în sus

Candelabre electrice

1446

dela cele mai simple până la cele mai impodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple pana la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vand en gros si en detail, la revanzatori se dă favor în preturi.

Atragem atentiunea parintilor asupra listei de preturi pe luna Septemvrie a

MAGAZINULUI PARISIEN

I. Secția mărunțișurilor:

Ciorapi pentru copii	12.—
Sorț „ „	62.—
„ „ „ de școală și empir	95.—
Cămeși pentru fete	42.—
„ „ băeți	75.—
„ „ dame	95.—
Fustă pentru dame	135.—
Chiloți	75.—
Cămasa pentru copii de leagăn	*38.—*
Trusou pentru copii de leagăn garnitură complectă	58.—

Cuvertură pentru cărucioare port bebe de toate calitățile

Trusouri „Tetra" pe prețurile fabricei

Svetere pentru băieți și fetițe!	*135.—*
Mantale, șaluri și capele	615.—
Vestminte din flanel pentru copii	120.—

Prosopuri și ștergare de șters farfuri și pahare pe prețurile fabricei

Bumbac de împletit	10.—
Pânză roșie și albastră	65.—
Acoperitoare de tavă	19.—
1 legătură D. M. C. alb	5.—
Fire de aur și argint pentru brodat	14.—
1 rotița ața 400 yarduri	11.—
Materii Tuszok de toate calitățile	
Batiste	9.—

II. Secția de mode pentru bărbați:

Cămeși bărbătești de zefir cu 2 gulere	210.—
Pălerie loden	204.—
Pălărie pichler	259.—
Pălărie din păr de iepure marcă Italiană	466.—
Cravate	12.—
Sokni	17.50
Gulere moi	16.—
Baston	24.—
Ploiere	250.—
Cameși flor	82.—
Pantaloni flor	82.—
Mănuși	48.—
Ciorapi	125.—

III. Secția jucăriilor pt. copii, pielării, geamantanuri și cărucioare pentru copii:

Ghiosdan	33.—

Tăbliță, penale cu prețurile cele mai reduse

Geniți	150.—

Corzi pentru vioară in toate calitățile

Cos pentru note si tocuri pentru vioară

Cărucioare pentru copii	450.—

Casete de manicur cu prețuri ieftine

IV. Secția de porțelan, sticlărie și vase albastre:

Pahare pentru apă	3.50
Sticle pentru compot, patent Dux, adjustate complect	20.—
Borcane pentru crastaveți, per litru	3.—
Borcane pentru compot, per litru	2.—
Cești cu farfurii, cal. bună	25.—
Farfurii tari, duble	20.—
Farfurii pentru desert, tari, duble	15.—
Service pt. masă, 6 pers.	1357.—
Service pentru cafea 6 pers.	480.—
Service pt. cafea neagră	168.—

Service pentru spălător, masini de fiert, fier de călcat, etc., se află cu prețurile cele mai reduse.

Secția jucării pentru copii:

Jucării pentru copii, căruțe pentru copii, geamantane și corfe pentru voiaj, cu prețuri extraordinar de ieftine!

Mare asortiment in paltoane imblanite si boa!

Secția de stofe pentru bărbați am deschiso. Mare asortiment in stofe, raglanuri, stofe double și furnituri pentru haine, nasturi etc.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 897 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Miercuri 19 Septembrie 1923

Infrățirea

74 „Transilvăni Nr. de schimb" Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. [illegible] CLUJ II
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
R[illegible] 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

DOUA CONGRESE

Două congrese politice s'au anunțat. Unul, al partidului poporului, se va ține la 24 Septembrie în capitala Basarabiei; celălalt, al partidului conservator-progresist, va avea loc la începutul lui Octombrie în capitala Banatului. Partide din vechiul regat, ele țin totuși să-și adune congresele în orașe din nouile ținuturi. Desființat din punct de vedere al legăturii cu massele prin concepțiunea sa anti-democratică cași prin acțiunea sa antinațională din timpul războiului, partidul dlui Al. Marghiloman nu îndrăznește să se înfățișeze publicului din vechiul regat care l cunoaște. Dar în Banat sau oriunde în provinciile alipite și mai cu seamă acolo unde ar putea găsi în populațiunile de altă origină de cât cea românească și un sprijin pentru politica sa din timpul războiului, partidul dlui Marghiloman se prezintă unui public care nu-l cunoaște destul de bine și care se poate mai lesne lăsa sedus.

Cât despre partidul poporului, frământat de certuri și dușmănii lăuntrice, el nu îndrăznește să-se adune în congres la București, pentrucă pândit de celelalte partide și de afâtea ziare vrăjmașe, el n'ar voi să le ofere spectacolul convulsiunilor cari-i crispează organismul.

Iată de ce dl Averescu a alergat la Chișinău, iar dl Marghiloman la Timisoara. Ce va fi congresul partidului conservator-progresist este lesne de prevăzut. In fața unui auditoriu compus din o sută de persoane, dl Marghiloman, ras proaspăt și elegant, va rosti o rece cuvântare, tot atât de impecabilă cași impecabila-i redingotă. Cu o ușoară înclinare va încheia cuvântarea și cu pași măsurați va părăsi sala. Și iată cum se va sfârși congresul.

La Chișinău însă, congresul partidului poporului va fi desigur mai agitat și probabil și mai amuzant.

Toate disensiunile cari-l frământă și toate vrăjmășiile cari-l despart în taberi se vor da pe față. Conflictul dintre dl Argetoianu și conducerea partidului va izbucni cu violență.

Discuțiunile de doctrină, de directive și de program vor trece pe planul al doilea, atențiunea, interesul și grija tuturor congresiștilor fiind concentrate asupra neînțelegerilor cari aruncă cele două tabere averescane una impotriva alteia cu vehemențe de vrăjmași politici.

Cu o adorabilă candoare și cu o naivitate pe care n'am putea-o numi, „Indreptarea" de eri publică un articol în care se căznește se ne convingă că partidul poporului are nu numai un singur steag și un singur șef ci și un singur suflet.

Pe șef îl cunoaștem: este bătrânul general. Dar ce-a mai rămas din bietul steag, după ce a fost terfelit în noroiul celei mai infame activități de guvernământ?

Cât despre sufletul unitar al partidului poporului este o ironie să-l amintești tocmai acum când pentru a'și menține autoritatea, dl Averescu dă ordine de zi ca cel bublicat în „Indreptarea" de deunăzi, iar conflictul dintre tabăra Argetoianu și tabăra Cudalbu—Jenică Atanasiu a trecut din umbra culiselor, în coloanele tuturor ziarelor.

Nu ne vom grăbi să spunem că apropiatul congres dela Chișinău va însemna actul de lichidare al partidului poporului, dar prin tot ce va răsufla acolo din dușmăniile cari-i încearcă pe partizanii generalului congresul va arăta cât de șubredă este structura sufletească a partidului poporului.

Activitatea „Ligei Natiunilor"

Una din cele mai însemnate chestiuni care se discută acum în consiliul „Ligei Națiunilor" e problema dezarmărei, pendinte de comisiunea 3 a a Ligii.

Delegatul muncitor Jonhaux (Franța) a arătat că atât timp cât popoarele vor fi lăsate pradă impulsiunilor lor, problema dezarmărei nu se va putea realiza. Branting (Suedia) și London (Olanda) au vorbit cam în același sens. Robert Cecil (Anglia) și-a exprimat însă credința că dezarmarea va putea fi realizată, dacă se va adopta pactul de garanție, conform cu prevederile sale și cu amendamentul propus de guvernul canadian.

In continuarea dezbaterilor asupra operei Ligei Națiunilor, delegatul Chinei, Teneng Loh, a exprimat încrederea țării sale în activitatea Ligei.

Delegatul bulgar Kalkof și Murray (Africa de Sud) au subliniat importanța Ligei în problema minorităților; cel georgian a adresat Ligei un apel în favoarea poporului nenorocit al Georgiei, asuprit încă de stăpânirea rusă; delegatul Lituaniei a arătat cât de binefăcătoare a fost intervenția Ligei în conflictul polono-lituanian; iar Politis (Grecia) a expus acțiunea de ajutorare plină de laudă a organizației „Nansen", în favoarea refugiaților greci din Asia-mică.

Un succes deosebit a obținut anul acesta România prin alegerea delegatului ei, Dissescu, ca președinte al ordinei de zi, care hotărește retrimiterea afacerilor în fața întrunirei cât și a dlui Titulescu, ca vice-președinte al comisiunei politice, prezidată de Hymans (Belgia). In comisia minorităților a fost ales dl Pușcariu, în cea juridică: dl Manolescu, în cea financiară: dl C. Petrescu-Comnen, în cea de dezarmare: dnii Titulescu și Comnen, în a chestiunilor generale și sociale: d-na Elena Văcărescu.

Presa „democratica"

Guvernul a luat o măsură prin care se interzice intrarea în țară a publicațiilor cu caracter de agitație iredentistă sau comunistă. Dispoziținea aceasta este foarte înțeleaptă și inspirată de grija intereselor statului.

„Presa democratică" a sărit însă ca arsă și protestează cu indignare impotriva acestei măsuri care ar nesocoti libertatea scrisului. Mai demult, când guvernul a reprimat unele tentative comuniste al căror caracter anarchic putea primejdui liniștea publică și siguranța statului, ziarele Dior Rosenthal și Honigmann au avut deasemeni energice cuvinte de protestare și de revoltă.

Aceiași presă însă a aplaudat cu o vădită satisfacție hotărîrea guvernului de a suprima ziarul „Cuvântul studentesc." Și a aplaudat pentrucă vedea în acțiunea acestui ziar o primejdie de anarchie. Deasemeni, dând alarma împotriva fascismului, aceiași presă democratică cere guvernului, în numele „ordinei perfectate" să ia măsurii drastice pentru înfrânarea mișcării fasciste. Și acum ne întrebăm: de ce măsura guvernului este socotită bună când osândită cu violența, când e luată pentru a pune capăt agitațiilor comuniste sau iredentiste.

Fiindcă, fără nici o credință și fără nici o dragoste pentru aceasta țară, presa numită democratică își potrivește atitudinile după cum îi poruncesc din umbră interesele în slujba cărora se găsește. Și cari pot fi aceste interese, este lesne de văzut după scris și după semnătură.

INSCRIPȚII

„Deșteaptă-te române."

Un ziar scrie că s'a trimis de cu rând un ordin la toți comandanții de regimente, prin care li se pune în vedere să suprime din repertoriul muzicilor militare respective, marșul „Deșteaptă-te române!" Același ordin prevede interzicerea cântărei imnului „Trăiască regele" prin cafenele și la petreceri. Cât privește primul cântec patriotic el nu va mai putea fi întrebuințat de cât foarte rar, în diferite procesiuni naționale. Motivul: „de oare ce neamul românesc s'a deșteptat și unitatea națională este realizată, nu-și mai are rostul de a fi."

Intru cât privește dispoziția privitoare la „Trăiască regele" ea trebuia să se hotărască mai de mult. Dar cu „Deșteaptă-te române" se face o nedreptate. Și alte cântece naționale, ca de pildă minunata Marsilieză, și-au îndeplinit de mult rostul și cu toate astea, știm cât de îmbărbătătoare sunt și astăzi puternicile lor accente, pentru popoarele care le-au cântat pentru prima oară. Ba chiar și pentru cele streine, fiindcă veni vorba de Marsilieză: deși tirania în potriva căreia trâmbițează atât de răsbunător acest cântec, și-a plecat de mult steagul în fața revoluției.

Ar trebui să fim tot așa de respectuoși față de un cântec bărbătesc al trecutului, care nu arare ne-a dus la victorie ca și față de un monument istoric. E păcat, să ne dispensăm așa de ușor de bătrânul „Deșteaptă-te române" ca de un obiect uzat, ca de un vechi ceasornic deșteptător, care nu ne mai folosește, pentru că numai avem nevoie să ne sculăm de dimineață.

Ne-om fi deșteptat noi, dar trebuie necontenit să ne aducem aminte că suntem datori să fim într'una deștepți. Căci, peste granițe în „Ungarii cari se deșteaptă," abia așteaptă să atipim o clipă...

NOMOFYLAX

Combaterea vagabondajului și a cersetoriei in Ardeal

Primele lucrări — Instituirea localurilor de triaj — Coloniile de muncă — Cum se aplică legea pentru înfrângerea vagabondajului — Datoria organelor administrative și a publicului — Raziile au început Ce s'a putut constata printre cerșetorii din Cluj

Am arătat la timp demersurile care s'au făcut pentru combaterea vagabondajului și stârpirea cerșetoriei în Ardeal. Astăzi suntem în măsură să expunem o serie de fapte care învederează că această importantă operă socială a trecut în domeniul aplicărei practice.

Primele lucrări

D-l profesor Dr. Gane, directorul regional al Ocrotirilor Sociale din Ardeal, a binevoit să ne dea următoarele lămuriri:

„Primii pași pe cari le-am întreprins, a fost să ne punem, în fiecare oraș, în legătură directă cu organele administrative pentru a explica marea lucrare de care suntem preocupați și să ne asigurăm concursul lor. In general, am găsit în toți conducătorii orașelor și ai județelor toată bunăvoința și o înțelegere perfectă a operei la care i-am chemat să colaboreze".

Localurile de triaj

Astfel administrațiile din diferite orașe, ne-au pus la dispoziție edificiile necesare pentru localurile de triaj, unde adunăm pe toți cerșitorii și vagabonzii pentru a-i selecționa. Deocamdată, aceste triaje s'au putut institui în Cluj, Arad, Oradea-Mare, Brașov și Sibiu, unde au și început să funcționeze. Acestea se vor extinde în toate orașele pe măsura ce ne vor permite mijloacele.

Coloniile de muncă

In același timp am luăt în arendă castelul Universității săsești din Turnu-Roșu, care va fi amenajat împreună cu grădina, pentru a instala aici o colonie de muncă. Asistența socială mai posedă colonii la halta Turnu-Roșu, unde a fost vama. In colonii vor fi trimiși vagabonzii și validi, pentru a îndeplini aici muncă productive în măsura puterilor lor. Vagabonzii, conform legei pentru înfrânarea vagabondajului, sunt supuși unei judecăți sumare și pedepsiți la muncă pentru un anumit timp în aceste colonii.

Cerșetorii sunt cercetați și apoi selecționați după gradul de infirmitate și trimiși în azile sau la diferite munci potrivite în colonii. In orașele în care am început aplicarea legei vagabondajului și stârpirea creșitoritului, primăriile nu mai dau dreptul diverșilor indivizi să cerșească.

Datoria publicului

Incununarea sforțărilor noastre și succesul marei opere sociale la care lucrăm aici — zice d. prof. dr Gane, — sunt în bună măsură condiționate și de colaborarea tuturor cetățenilor. *Publicul are datoria să nu mai încurajeze cerșitul, sub nici o formă, atât pe străzi cât și în localuri.* De astăzi societatea își îngrijește infirmii și săracii într'un mod cu totul civilizat și drept înlăturând spectacolul trist al mâinilor întinse pe la toate colțurile. Tot astfel administrațiile orașelor au datoria de a ne da cel mai mare concurs, pentru că prin opera pe care o îndeplinim scăpăm orașele de o sarcină destul de grea.

Primele razii

In orașele pe care le am arătat mai sus, unde s'au instituit localurile de triaj, primele razii au început, și efectul lor se resimte pretutindeni, prin dispariția cerșetorilor obișnuiți de prin toate colțurile de stradă, și a vagabonzilor cari umpleau piețele.

Ce s'a constatat la Cluj

Aici, la prima razie, s'au strâns vre'o 80 de indivizi, cerșetori și vagabonzi. S'a putut stabili că foarte mulți erau veniți din vechiul regat, unii din ei făcând adevărate turnee prin toate orașele. La mulți s'au găsit sume însemnate de bani, care le îngăduia să ducă un trai mulțumitor. Dar nu este, desigur, puțin interesant faptul că s'au găsit și cerșetori care își permiteau să locuiască la hotel, plătind „cinstit" pentru că meseria le renta bine. Fără îndoială că aceștia nu binecuvântează de loc marea operă socială care i-a strâns de pe drumuri.

Dac.

Un imprumut de un miliard dolari Germaniei

New-York 15. — „New-York Times" publică un lung articol în care arată că chestia unui împrumut de un miliard de dolari pentru salvarea Germaniei de prăbușirea economică, formează actualmente obiectul deliberărilor al cercurilor bancare internaționale, pentru cazul când se va ajunge la un acord în chestia Ruhr.

Un proiect pe care-l examinează actualmente un număr de bancheri americani prevede înstituirea unui comisar general al Ligei Națiunilor care se supraveghieze întrebuințarea imprumutului. Numeroase instituțiuni financiare americane au toată încrederea că împrumul va putea fi realizat.

Automobile FORD typ nou cu roti demontabile cu preturi reduse precum si alte sisteme de automobile gasiti la firma PERRY,

Telefon 999. 2725-3 Cluj, Calea egele Ferdinand 99. Telefon 999.

INFORMAȚII

— **Expoziția zootehnică din Satu-Mare.** Comisiunea Zootechnică a județului Satu-Mare cu subvenționarea Ministerului Agriculturei și Domeniilor și cu concursul Prefecturei jud. și Reuniunei Agricole județene a organizat o Expozițiune și un târg de vite de prăsilă din județul Satu Mare.

Expoziținea se va deschide în ziua de 21 Septemvrie în orașul Satu-Mare pe teritoriul târgului de vite.

La expoziție se vor admite de prăsilă bovine, cavaline, porcine și ovine.

— **Lichidarea averilor supușilor foști inamici.** Marți la orele 9 va avea loc la ministerul de finanțe ședința oficială de lichidare a averilor supușilor foști inamici subt președinția dlui Vintilă Brătianu, ministru de finanțe. In această ședință se va examina situația celor mai principale din aceste averi, dându se și ordonanțele definitive de lichidare. De asemenea se va supune aprobării dlui Vintilă Brătianu și regulamentul de aplicare a ligii pentru lichidarea acestor averi, întocmit în lipsa dsale, de comisia respectivă.

— **Partidul maghiar și școlile iredentiste.** După delegația confesiunilor maghiare, a plecat la București și președintele partidului maghiar pentru a interveni pentru anularea măsurilor luate față de școlile iredentiste. Faptul, că o autoritate politică maghiară se amestecă în această chestinne, denotă încă odată ce școli au fost pedepsite, dupăce este lucru știut că acest partid maghiar, a cărui înființare a fost sărbătorită astă toamnă de organizațiunile iredentiste din Ungaria, este partidul celei mai șovine politici maghiare.

— **Dela Asociația profesorilor universitari.** Domnii profesori universitari din Cluj sunt rugați a se întruni Marți, 18 Septemvrie ora 17, în sala Nr. 4 a Universității spre a fixa atitudinea secțiunei Cluj cu privire la chestiunele ce se vor discuta la congresul dela Iași.

Se vor face tot atunci și înscrierile celor care vor să participe la congres.

— **In chestia școlilor minoritare.** Am amintit acum câteva zile, că o delegație a confesiunilor maghiare din Ardeal a plecat la București pentru a cere grație pentru școlile ungurești pedepsite pentru propaganda ce-o făceau contra statului.

Delegația s'a prezentat d-lui ministru al instrucțiunii publice, obținând asigurarea, că chestiunea instrucției publice ungurești se va aduce în consiliul de miniștri de azi.

După informațiunile noastre, consiliul de miniștri nu va discuta decât regulamentul după care până la votarea nouii legi școlare vor funcționa școlile cari nu au căzut încă sub penalitate.

— **Pentru ziarul domnului dela „Hiradasok az örtoronybol".** In legătură cu aprecierea de care ziarul „Ujság" a învrednicit interviewul luat de redactorul nostru Ștefan I. Paul dlui ministru C. Anghelescu, ținem să mai amintim confratelui maghiar comunicatul de acum două săptămâni prin care domnul Dr. Ioan Pop, directorul general al justiției din Ardeal, a desmințit categoric interviewul inventat pe socoteala sa de tipicul ziarist dela „Ujsag", Olajos Domokos, fostul redactor al rubricei „Hiradások az örtoronybol" (Vestiri din turnul de pază) din ziarul „Ujsag" de sub unguri, în care cu concursul actualului deputat Sándor Jozsef s'a creat un sistem de delațiuni politice contra tot ce era românesc, provocând zi de zi intervenția procurorului unguresc.

— **Un memento pentru ziarul „Ujsag".** Pentru ca să înțeleagă ziarul partidului maghiar din România că nu este tocmai el indicat să răspundă la toleranța românilor pe tonul provocător pe care l-a adoptat față de tot ce este românesc în România, îi amintim, că sunt numai cinci ani decând coloanele sale strigau cea mai cumplită osândă pentru umilința noastră și numai șapte ani decând în aceleași coloane ale sale au apărut preceptele de exterminare a noastră iscălite de preoți, colaboratori la opera lui „Ujsag" de sugrumare a românilor.

De aceea, dacă nu dorește să-i reeditâm paginile, organul partidului maghiarilor revanșarzi să facă bine să-și dea seama, cum trebue răspuns la o toleranță care poate avea și margini.

— **Inaugurarea Scoalei Politechnice din Timișoara.** In ziua de 23 Septemvrie se va înaugura noul local al Școalei Politechnice din Timișoara.

Cuvântul festiv va fi rostit de către M. S. Regele Ferdinand care va asista la înaugurare.

— **Dela Asociația medicilor.** Asociația generală a medicilor din Cluj și jud. Cojocna va ține Miercuri 19 Septembrie a. c. la orele 6 p. m. o adunare generală a tuturor medicilor, în sala clinicei de chirurgie pentru a se raporta despre rezultatul obținut de Asociție în chestia impozitelor.

— **Sosiri.** D-l Simionescu, directorul general al finanțelor din Ardeal, s'a întors ieri la Cluj dintr'o inspecție făcută administrației financiare din Odorhei, Careii-Mari și Satu-Mare.

Loturile de împroprietărire nu se pot înstrăina

Casa Centrală a Cooperației și împroprietăririi face cunoscut tuturor celor interesați că potrivit dispozițiunilor legii agrare din articolul 120 și 124, loturile dobândite prin actuala împroprietărire nu se pot înstrăina, vinde, dărui, sau schimba nici în total nici în parte timp de 5 ani dela data împroprietăririi.

Actele făcute contrariu dispozițiunilor legii arătate mai sus se vor anula și pământul va trece în stăpânirea statului fără nici o despăgubire pentru cei deposedați.

Loturile de împroprietărire nu pot fi nici hipotecate decât numai către băncile populare, Casa centrală a împroprietăririi sau către instituțiile autorizate de stat. Orice înstrăinare sau hipoteci făcute la alte persoane sunt nule de drept.

Prețuri reduse!

Magazinul

Barza

Str. Reg. Ferd.

No. 11.

Creton	mtr.	36
Voil	„	39
Foulard francez	mtr.	98
Grenadin francez	„	95
Batist brodat		19

MARE ASORTIMENT DE PÂNZE DE PRIMA CALITATE.

Telefon 959.

2873

Congresul sindicatelor socialiste din întreaga țară

După cum am anunțat la vreme, ieri a început în sala Reduta din Cluj congresul general al sindicatelor socialiste din întreaga țară.

Cititorii noștri știu că încă de mult, ziarul „Infrățirea" a adus la cunoștința opiniei publice marile divergențe de păreri ce există între conducătorii partidului socialist din Ardeal în special, și mai ales diferitele curente care agită muncitorimea ardeleană.

Aceste divergențe de păreri și aceste curente au luat naștere pe două chestiuni: I, directiva generală politică și socială pe care trebuie să o ia socializmul în România Mare și II, mijloacele de manifestare și de realizare a acestor principii de politică socialistă. Astfel, socialiștii din Ardeal în special, încă din anul trecut sunt divizați din acest punct de vedere în două: socialiștii extremiști (comuniștii), și socialiștii moderați sau socialiștii cari nu vreau să audă de comunism în România Mare. De oarece prima diviziune socialistă cea — comunistă — este formată în zdrobitoarea ei majoritate din evrei și maghiari iar cea de-a doua, adică socialiștii moderați sau naționali, este formată din românii, a urmat ca o consecință logică o sciziune a socialiștilor din România și sub acest raport al naționalității.

Cu ocazia acestei noui sciziuni și pe chestiunea națională românească s'a produs acum câteva luni dimisia dlui dr. Valer Roman din comitetul conducător ai partidului socialist ardelean.

In cine a privește Vechiul regat, lucrurile s'au petrecut cam în acelaș fel, producându-se o ruptură și între socialiștii de acolo. De o parte sunt socialiștii comuniști, în majoritatea lor evrei și alți streini, și de cealaltă parte socialiștii naționali, în majoritatea lor români.

In această situație se găsește partidul socialist astăzi și în aceste condiții și-a început ieri congresul general al delegaților sindicatelor socialiste din întreaga țară.

Un fapt tot atât de important care trebuește remarcat este acela că conducătorii socialismului ardelean, datorită unor presiuni necorecte făcute cu ocazia alegerii lor, sunt în majoritate evrei și unguri, — prin urmare socialiști extremiști — comuniști, iar cei din vechiul regat evrei, prin urmare tot comuniști.

In ceia ce privește însă spiritul general al muncitorimei, atât al celei din teritoriile alipite cât și a acelei din vechiul regat, aceasta este departe de a înclina spre comunism.

Cel puțin în ceea ce privește muncitorimea română din întreaga Românie, aceasta s'a convins de mult că atât interesul profesional cât și interesul general al țării dictează ca socialismul să se îndrepte spre un socialism național, în cadrele intereselor țării.

Sub aceste auspicii începe congresul sindicatelor socialiste din întreaga țară care va preciza definitiv atitudinea politică a socialismului din România-Mare.

Sperăm că rezultatul acestui congres va fi o înfrângere definitivă a comunismului din România-Mare.

CIORAPII Lloyd 1473 2647

Fraților SANDOR

sunt de cea mai bună calitate

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

De închiriat

o cameră mobilată pentru 3 tineri, eventual cu vipt cu tot. — A se adresa la Farkas Hersch, frizer, Calea Victoriei Nr. 103.

TĂRGUL DE MOSTRE DIN TIMISOARA

SUB PROTECTORATUL MAJESTATII SALE

23—30 SEPTEMVRIE 1923.

Va presenta capacitatea de producere a Intreprinderilor industriale mari din intreaga România.

Vizitatorii beneficiaza de o reducere de 50% pe C. F. R. De certificat nu este nevoe.

Biletul intreg cumparat pentru călătoria la Timisoara se va viza in biroul Târgului și inapoierea va fi gratuit.

Despre plasarea vizitatorilor se va ingriji biroul de incartirare care va functiona la gară.

3066

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.

Lloyd 1889 2561

Moravuri din presa maghiară

Ce sunt ziariştii români pentru domnul Olajos Domokos — Pentru Sindicatul Presei Maghiare

Campania stăruitoare pe care am dus-o contra sistemului, dovedit zilnic cu fapte, ca neloial, provocător şi întru toate duşmănos faţă de statul român, adoptat de acei cari conduc minoritatea maghiară din Ardeal, a atras ziarului nostru, din partea presei ungureşti, o serie de atacuri, cari, spre ruşinea acestei prese, au fost în cele mai multe cazuri departe de tonul îngăduit de o polemică cuviincioasă. La fapte arătate de noi, cari nu angajau decât pe făptuitori şi nu urmăreau decât îndepărtarea asperităţilor puse în calea paşnicei convieţuiri a cetăţenilor celor două naţiuni, s'a răspuns de cele mai multe-ori într'un mod enervat pe care nu l-am întâlnit niciând în ziaristica noastră. Totuşi, am purtat respect şi acestui sistem de luptă: de-oparte era această presă cu idealul ei unguresc, al urii contra a tot ce este românesc, iar de ceealaltă, noi, cari numai de dragul de a fi pe placul confraţilor maghiari, nu ne puteam îngădui înlăturarea interesului nostru naţional şi de stat din preocupaţiunile noastre de gazetari români.

A trebuit însă să constatăm, că admiţându-se înainte sistemul acesta de luptă al presei maghiare, pe care regimul maghiar ni l'ar fi răsplătit cu spânzurătoarea, ne-am trezit într'o bună zi că lupta nu se mai dă între două idei. Confraţi unguri, cărora le-am presupus până ieri o urbanitate cel puţin colegială, au înţeles să se desbrace de platoşa civilizaţiei şi în loc să atace idealul pentru care luptăm noi dela acest ziar, au tăbărât asupra persoanelor noastre.

Nu generalizăm, pentrucă este vorbă numai de două ziare, „Ellenzék“ şi „Ujság“ şi nici redacţiile acestora nu le învinuim, cu toate că ştim că au amândouă conducători. Acest sistem de „ziaristică“, îl reprezintă sistematic la „Ujság“ un bătăios personaj, domnul Olajos Domokos, a cărui neînfrânare este necunoscută numai Sindicatului colegilor unguri.

Astfel acest ziarist intrat în tagma noastră pe nu ştiu care uşă, pentrucă am cutezat să publicăm nişte declaraţii ale dlui primar dr. Utalea cari nu'i convin dsale, ne spune în numărul 205 al lui „Ujság“, că avem „*o mentalitate dela drumul mare*“, că suntem „*idioţi naivi*“ şi ne vărsăm „*murdăria impotentă, fără talent şi antigazetărească*“. Aceasta, pentrucă declaraţiile dlui primar — cari nu erau ale noastre — nu'i-au fost pe plac genialului şi civilizatului dela ziarul maghiar.

Iar pe ziua de ieri, aceeaşi gazetă maghiară, pentrucă nu i-au fost pe plac declaraţiile dlui ministru dr Anghelescu făcute redactorului nostru Ştefan I. Paul a avut urbanitatea colegială să creadă *un produs al unei fantazii dezordonate* interviewul, care — pentrucă la noi se înţelege a se dă publicului o garanţie — purta semnătura redactorului nostru.

Afle colegul anonim dela „Ujság“, că dacă în ziarul său pot vedea lumina zilei declaraţii negarantate prin nici o iscălitură şi luate unor persoane cari nu ne sunt spuse şi cari totuşi atacă statul român, cu toate acestea, noi n'am avut pentru respectivul coleg maghiar cuvintele avute pentru noi de dl Olajos. Nu le-am avut nici chiar pentru colegii ale căror interviewuri au fost desminţite, cum a fost cazul unor declaraţii — fireşte sensaţionale — ale lui Take Ionescu.

Dacă totuşi şi după acestea ziarele ungureşti ne onorează cu sălbăticia unui Olajos — Kolozsvári Döme, este un certificat pe care nu ştim care presă de apaşi l-ar individia.

In tot cazul sperăm, că Sindicatul Presei Maghiare va avea un cuvânt de spus, pentruca să nu trebuiască să se administreze din altă parte lecţia ce se cuvine.

Demascarea contelui Bethlen

Guvernul maghiar sprijină pe ascuns acţiunea societăţii „Redeşteptarea ungară“

In afară de senzaţionalul discurs al lui Horthy care provoacă toate statele sucesoare ale fostei monarhii austro-ungare, arătând nădejdea Ungariei în lupta de revanşă, prin care va recâştiga teritoriile pierdute, diferite ziare ungureşti din Budapesta scot la iveală că guvernul ungar a sprijinit de mult în mod ascuns, propaganda iredentistă.

Astfel „Szozat“ organul deputatului Gömbös ameninţă guvernul că va publica documente, care stabilesc strânsele sale relaţii cu şefii faimoasei asociaţii „Redeşteptarea ungară“.

In urma descoperirei unui complot al acestei asociaţii, care prepara o lovitură de stat în Ungaria, principalele personagii compromise în această afacere au declarat că nu vor da lămuriri decât constrânşi, dar că în acest caz poziţia contelui Bethlen în fruntea guvernului, va fi sdruncinată.

Alte informaţiuni spun că pentru acest complot, preparat cu atâta dibăcie, şefii mişcărei dispun de oameni, de arme şi muniţiuni în cantităţi apreciabile şi că sunt sprijiniţi de partizanii lui Hitler din Bavaria şi chiar de unele elemente croate şi poloneze.

„Redeşteptarea“ ungară ar dispune de efectivul unei divizii, pentru a atăca prin surprindere pe unul din vecinii Ungariei.

Ziarul „A Nap“ care deasemeni a ameninţat guvernul cu publicarea de documente prin care ar proba că acest complot a fost pus la cale cu ştiinţa şi cu sprijinul guvernului, afirmă că dacă contele Bethlen s'a decis să pedepsească pe iredentiştii unguri, el n'a făcut-o decât pentru a arăta prin aceasta Aliaţilor şi Micei Antante, cu Ungaria este în adevăr demnă de încrederea lor şi că merită să obţie un împrumut internaţional.

Faptele acestea arată încă odată, cât de întemeiate au fost garanţiile cerute de statele Micei Antante, pentru ca Ungaria să poată obţine un împrumut.

CURIERUL SPECTACOLELOR

(TEATRUL MAGHIAR)

Luni: „Marionettele“. Bartko, Berky, Sümeghy. Preţuri obişnuite. Abonament de zi No. 8 B. Seria 37.

Marţi: „Dansul înspre fericire“. Ca oaspe: Aladar Sarkadi. Preţuri de Premieră. Abonament de Premieră No. 4. Seria biletelor 38.

Miercuri: „Muzica Feerică.“ Kolbay, Zöldhelyi, Tolnay, Bányász. Preţuri obişnuite. Abonament de zi 9. C. Seria 39.

Joi: „Nevinovatul Don Juan.“ Ca oaspe dl Aladar Sarkadi. Preţuri de premieră. Abonament de zi 10. A. Seria 40.

Vineri: „Dansul înspre fericire.“ Ca oaspe dl Aladar Sarkadi. Preţuri de Premieră. Abonament de zi 11. B. Seria 41.

Sâmbătă, Matineu: „Diamantele Negre.“ Preţuri reduse. Seria 42.

Sâmbătă seara: Md. Butterfley. Pentru deabutul dnei Ilma Kelmay şi a dlui Ladislau Vajda. Preţuri de Premieră. Abonament de Premieră 5. La ridicarea cortinei uşile dinspre sală se închid Seria 43.

Dumineca, Matineu: „Maneyra de Toamnă.“ Ca oaspe dl Aladar Sarkadi. Preţuri reduse. Seria 44.

Dumineca seara: „Dansul înspre fericire.“ Reprezentaţia de adio a dlui Aladar Sarkadi. Preţuri de Premieră. Abonament de zi 12. C. Seria 45.

Luni: „Necunoscuţii.“ Premieră. Abonament de Premieră No. 6. Seria 46.

Marţi: „Necunoscuţii.“ Preţuri obişnuite. Abonament de zi 13. A. Seria 47.

RULIMENŢI PE BILE

TOATE MĂRIMELE ÎN DEPOZIT LA

EMIL BLAGA, CLUJ

EXPEDIŢIE în TOATĂ ŢARA. — PREŢUL CURENT SE TRIMITE LA CERERE.

2747-3

Cum ne vindecăm de Reumatism şi Gută

Broşură interesanţa şi instructivă. Se trimete gratuit contra marci postale de 1 leu, pentru porto adresati

Farmacia Vorel,

2819-2 Piatra-Neamţ.

De vânzăre

în Cluj Str. Dorobanţilor 200 inghere pământ cu locuinţă şi edificii economice, casă cu o grădină de 2000 stânjeni constătătoare din 20 camere din cari se predau 4 camere parchetate, în Târgu-Mures hotel mare, hotel mai mic in Gherla, Diciosânmartin, in Cluj aproape de centru a se adresa la

DUNKY,

2581 Cluj, Piaţa Unirii 10.

Agitaţiile ungurilor dela noi si ale celor de peste hotare

— Un fenomen explicabil —

In vreme ce ungurii dela noi provoacă vizitele delegaţilor Societăţei Naţiunilor în Ardeal, în vreme ce ziarele lor abundă de proteste împotriva guvernării româneşti, proteste care nu arare degenerează în insulte deghizate; în vreme ce delegaţii de-ale lor numai contenesc peleringiul pe la ministere, ca în vreme ce tribunalele ţărei sunt înlocuite de ei cu comisii arbitrale; în vreme ce în şcolile lor studiul istoriei românilor e înlăturat sistematic; în vreme ce pregătesc acum şi delegaţii de femei pentru a porni cu plângeri pe la Palat şi a da astfel aparenţa că nu mai ştiu la ce să mai recurgă spre a se mai uşura puţin de „jugul“ românesc; — în vremea aceasta ungurii din Ungaria se folosesc de „agitaţia“ celor din interior spre a porni vii filipice împotriva noastră prin marile ziare streine, câţiva aventurieri pregătesc prin tufişuri oştire spre a-şi salva fraţii subjugaţi; broşuri de propagandă se strecoară prin contrabandă peste graniţa ungaro-română cu nemiluita; înarmările continuă pe furiş sau sub masca formărei corpurilor jandarmereşti şi de pază internă; iar regentul însuşi ţine un discurs fulgerător în care ameninţă statele succesoare ale defunctei monarhii habsburgice, şi în special pe România cu prăpădul unguresc.

Fără îndoială, că prăpădul cu care ne sperie Horthy nu are efectul pe care şi-l închipuie el, pentrucă şi înainte de a-şi rosti discursul, noi îi cunoşteam sentimentele sale ca şi ale oricărui maghiar din patrie; intenţia simplă însă, fără mijloace de executare nu e pedepsită nici chiar de judecătorii tribunalelor ordinare. Iar în jandarmeria domnului Horthy şi în cele câteva cete de desmetici cari se adună prin pădurile ungureşti jurând răzbunare ca în operetele atât de gustate la Budapesta, nu vedem aşa mare primejdie.

Remarcăm numai o coincidenţă între înteţirea înfierbinţelii ungurilor de peste graniţă şi înteţirea înfierbinţelii ungurilor de dincoace de graniţă. Este o manifestare periodică şi simultană a celor două categorii de unguri şi are loc mai ales, când vr'un eveniment grav se petrece în lumea internaţională. In ultimul timp fenomenul acesta a început să se desvolte cu înăsprirea relaţiilor anglo-franceze pe tema reparaţiunilor datorite de germani; iar ăcum se găseşte în plină culminaţie, graţie aventurei italiene la Corfu.

Ca şi în trecut, ei va începe să slăbească uşor şi de data aceasta pentru a se confunda cu nemişcarea ca şi undele lacului prins de furtună, aşteptând totuşi o furtună mai puternică, pentru a-i da aparenţă de mare turburată.

Dar pe cine poate îngrozi valurile oricât de turburate ale micului lac?

FABRICA DE VANZARE

în România, aproape de frontieră ungară, ceho-slovacă şi polonă

terenul e de 169.391 metri patraţi

cu clădiri mari şi încăperi largi, locuinţe, cancelarii, magazii, laboratorii, ateliere pentru lăcătuşi, cazane de aburi, maşini, cu aburi, transmisiuni, pompe, ţevi pentru conduct, depozitul de fier şi ciment etc. aproape de linia ferată, apă din belşug de fântână şi lac, combustibil ieftin şi braţe de muncă suficiente lumină electrice, telefon etc.

Potrivită pentru cele mai diferinte întreprinderi industriale chemice, de piele, textile, mecanice, etc.

Ocazie fericită. Condiţiuni avantagioase. Rador 220.

Informaţiuni dă:

Industria de Argila şi Chemia, S. A.

Satu-Mare, (România).

3078

Inştiinţare

Se aduce la cunoştinţa tuturor deţinătorilor de Acţiuni de ale tuturor Societăţilor Particulare de Căi Ferate din fosta Monarchie Austro-Ungară, pentru liniile care se află acum pe teritoriul României, că în zilele dela 20 până la 30 Septemvrie a. c. între orele 8—12 şi 15—18, urmează să prezinte toate acţiunile ce deţin în localul Direcţiunei Regionale C. F. R. Braşov. Aceste acţiuni vor fi prezentate în ziua, ora şi locul îndicat pentru a fi stampilate sub controlul unei Comisiune compuse din delegaţii Ministerelor de finanţe şi Comunicaţii şi a reprezentantului Societăţilor Căilor Ferate Particulare din fosta Monarchie Austro-Ungară.

Stampilarea se va face cerându-se deţinătorilor de acţiuni să prezinte toate actele referitoare la diferitele mutaţiuni ale acestor acţiuni.

Acţiunile ce nu vor fi prezentate spre stampilare în termenul arătat nu vor putea avea dreptul la încasarea dividendelor.

Director: **Const. Răihauu** 3050 şef de serviciu: **C. Gabrielescu**

Se ştie că numai CZINK vopseşte, curăţeşte, chimic, cel mai frumos şi cel mai ieftin Cluj.

TELEGRAME

In Spania e liniște

Succesul mișcării militariste

Madrid, (Rador) — După ziarul „ABC“ parlamentul se va disolva în curând, țara fiind condusă deocamdată fără parlament. Generalul Cobo va prezida directoratul militar.

Fostul șef al poliției din Madrid, Bilan Briego, a fost numit de ministru de interne provizoriu.

In toată țara este liniște.

Cauză directă a revoluției militare a fost catastrofa din Aruili unde au fost 4000 soldați spanioli asasinați. Ofițerii rebeli accentuază fidelitate pentru rege.

General Delivera a sosit la Madrid și a fost primit cu mari ovațiuni.

Sporirea tarifului la Căile ferate germane

Scumpetea din Berlin

BERLIN. — Tariful Căilor ferate germane începând cu data de 18 Septemvrie a fost sporit cu 500 la sută. Deasemenea minima cursă a trenurilor metropolitane s'a urcat la 2—3 milioane mărci. Ultimul preț al pâinei la Berlin este de 6,300.000 mărci, iar un litru de lapte 4 milioane.

Succesul împrumutului german

BERLIN. — Rezultatul actualului împrumut lansat de Reichsbank este evaluat la 75 milioane mărci de aur. Cercurile financiare sunt satisfăcute cu acest rezultat.

Comunicatul Ligii Națiunilor în chestia conflictului italo-grec

Genf. — Liga Națiunilor a ținut ieri o ședință acceptând unanim resoluția care se ocupă cu conflictul italo grec. Liga desaprobă asasinarea ofițerilor italieni dar și asasinarea oamenilor nevinovați cu ocazia bombardării insulei Corfu. Resoluția mai declară că violarea teritorului, unui stat care este membru al Ligii Națiunilor de către un alt membru al Ligei cere și provoacă intervenția consiliului Ligei Națiunilor care va lua hotărâri pentru rezolvarea justă a conflictului. Până la rezolvirea definitivă a conflictului actual, sesiunea Ligei Națiunilor trebue să fie prelungită.

Germania trebue să plătească

Un nou discurs al lui Poincare

Paris (Rador) — Poincaré a ținut un nou discurs la St. Meuse. Primul minisrru francez a reamintit tratatul din Versailles eare obligă Germania la reparația pagubelor de război. Cine astăzi repoșsează atitudinea Franței uită că Germania a încercat să ruineze Franța, și să se scape de obligațiuni.

Voim, a spus Poincaré executarea tratatului dela Versailles fără care nu au nici-o garanție posibilă. Acest tratat recunoscut de Germania încredințează excluziv comisiunii reparațiilor fixarea datoriei Germaniei. Noi vom păstra gajurile până când vom fi satisfăcuti.

Nota guvernului sovietic trimisă Bulgariei

Sofia. (Rador). Guvernul sovietelor a trimis o notă cerând o despăgubire de 20.000 ruble de aur pentru uciderea lui Salopugin din misiunea crucii roșii ruse care a fost asasinat în împrejurări misterioase. Deasemenea cere pedepsirea funcționarilor vinovați cari au persecutat pe supușii sovietici. Nota mai cere expulsarea statului major al gărzilor albe rusești și guvernul bulgar să consimtă la trimiterea unei noui misiuni sovietice de expatriere, în Bulgaria și asigurarea inviolabilității acesteia, acordându-i dreptui să comunice cifrat la Moscova.

Publicațiune de licitație.

Noi Dr. Corneliu Albu notar public în Reghin aducem spre cunoștința generală că din încredintarea domnului Ștefan Șerban comerciant în comuna Rastolița, se vând pe rizicul și cheltuiala cumpărătorilor ajunși în întârziere în comuna Glajaria (Üvegcsür, Județul Mureș-Turda) în localul primăriei în ziua de 20 Septemvrie 1923 ora 15 circa 4400 kg. Zaspa (heleborus alba) în licitație publică prin intervenținea noastră pe prețul de strigare 15 Lei kilogramul, cunoscând că prețul de cumpărare este a se plati îmediat, timbrul fiscal și cheltuielile de licitație le plătește cumpărătorul dela licitație, marfa este a se prelua imediat din care moment orice rizic privește pe cumpărător în fine la caz de nevoie marfa se va vinde și sub prețul de strigare.

Dr. Corneliu Albu,
notar public în Reghin.

3079

O crimă la manevrele ungare

Budapesta, 14. — Acum câtva timp, pe când se afla la manevrele (?) ungare, soldatul Iosif Bordo a împușcat pe colonelul Alexandru Rifli.

Cazul venind în fața curții marțiale din Budapesta, soldatul a fost condamnat la moarte.

Această sentință produce senzație.

Regretele „Aurorei“

Impresionată dureros de eșecul revoluției comuniste din Bulgaria care avea de scop să răstoarne guvernul Tzancoff, „Aurora“ ocupându-se de primejdia unor noui conflagrații în Balcani, arată cât de critică e situația noastră fiindcă guvernul a trecut cu vederea sfaturile date de ea.

„Singurii cari au arătat consecințele triste pentru România mare“ cum se intitulează cei de la „Aurora“ găsesc că singura chezășie a păcei noastre la Sud ar fi ca agrarienii bulgari să fie la putere.

De dragul lor, partizanii Drului Lupu condamnă chiar pe ungurii lui Horthy, deși în același timp sunt cei mai fervenți apărători ai presei și minorității maghiare din Ardeal.

Ia să fie însă Bela Kuhn la putere, să vedeți atunci ce sfaturi ne ar mai da Drul Lupu!

In adevăr că n'am mai avea nici o grijă nici dinspre Tisa, nici dinspre Nistru și nici dinspre Dunăre!

N'am mai avea de așteptat altceva, decât venirea la cârma țării a Drului Lupu și a bunilor săi „tovarăși“.

Iată de ce regretă „Aurora“ atât de mult pe Stambulinski!

! Ni-au sosit !
în stoc mare
paltoane și blănuri de toamnă și iarnă
de cea mai nouă modă din
Paris
Wiena și
Berlin
Diamantstein și Moskovics
magazin de mode bărbătești și femești
Cluj, C. Reg. Ferdinand 25.
(Vis a-vis de poșta centrală)
Cea mai avantajoasă sursă de blănuri de pluș de seal și biberette, și de specialități de paltoane cu blană. 2032

Hârtie Lichtpaus pozitiv-negativ I-a
2744-5 la libraria LEPAGE Cluj.

— Cameră mobilată cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

Pe arena CFR CLUJ.

Cronica sportiva

Intrecerile de ieri

Intrarea arenei este împodobită cu flori și cu steguțele tuturor echipelor din țară.

După o scurtă cuvântare a Dlui C. Tatar, pref. univ. și a Dlui Dragoș, șeful atelierelor CFR se începe jocul. Victoria—CFR (Tg.-Mureș) 4:0 (1:0). Matchul decurge în liniște cu o superioară technică a' Victoriei. Cei mai buni jucători par să fie Leitner și mărginașul stâng Cipcigan, care remarcă 2 goaluri.

Arbitru Czințar.

CFR (Cluj)—Haggibbor
2:1 (2:1)

CFR e superior jocului. Primul goal îl jace Ujfalușy în minuta a 6-a, iar al doilea tot Ujfalușy în minuta a 25-a.

Haggibor marchează un goal prin Rezi în minuta a 35-a. Rezutatul pentru CFR putea să fie mai bun.

Arbitru Molnar, foarte neglijent.

Pe arena orașulu

Pe arena orașului au avut loc concursurile organizate de C. A. C. cu rezultate foarte neașteptate. Streini nu au participat ci numai echipele A. T. E. din Arad și M. T. C. din Tg.-Mureș.

Rezultate

3000 m. plat: 1. Buidos (C. A. C.) 10·47;

Suliță: 1. Peter (C. A. C.) 38·70 m.;

800 m. plat: 1. Vida (A. T. E.) 2¹/₄" ¹/₅;

100 m. plat. 1. Peter (C. A. C.)

Săritură în lung.: 1. Donogan (C. A. C.) 5·86 cm. (nou record român).

400 m. plat Cormos (C. A. C.) 55" 2.—

T.

Mica publicitate

Se caută supraveghetoare (priminfirmieră) la clinica neurologică. Condițunile de primire sunt cunoașterea limbei române în graiu și în scris. Reflectantele se vor prezenta personal la direcțiunea Clinicei str. V. Babeș 63, aducând cu sine documentele de serviciu. 3074

Societatea Nationala de Credit Industrial

Capital social: 500.000.000 Lei
Prima emisiune: 200.000.000 Lei

Prospect de Emisiune

pentru

100.000 Actiuni nominative a 1000 Lei date subscriptiei publice

Societatea Națională de Credit Industrial înființată prin legea din 19 Iunie 1923 (publicată în Monitorul Oficial No 64 din 23 Iunie 1923 împreună cu statutele societății), fiind menită să vină în ajutorul industriei noastre naționale, esle chemată să îndeplinească în împrejurările actuale un rol covârșitor, căci perturbarea economică pricinuită de războiu a adus o schimbare fundamentală mai ales în organizarea creditului, care este de esență în desvoltarea oricărei industrii.

Spre a se putea sprijini cât mai bine rolul ce societatea este chemată al avea, ea a fort organizată prin participarea Statului și a Băncei Naționale cu inițiativă particulară, cei a ce dă în acelaș timp și o însemnată asigurare a plasamentelor publicului.

Capitalul social este de 500.000.000 lei, împărțit în 500.000 acțiuni a 1000 lei Statul participă cu 20 la sută iar Banca Națională a României cu 30 la sută.

Toate acțiunile sunt nominative. Acționarii nu răspund însă pentru societate decit cu capitalul acțiunilor lor. Ele nu se pot atribui și transmite decât cetățenilor români.

La întiințarea Societății urmează conform statutelor să se subscrie 200.000 acțiuni din cari potrivit legii, 40.000 acțiuni revin Statului, 60.000 acțiuni Băncei Naționale, iar 100.000 acțiuni se dau subscripțiunei publice.

Emisiunea se face pe 1000 lei acțiunea, valoarea ei nominală.

Comitetul provizoriu al Cons. de Ad-ție al Societății, compus din 3 delegați ai Statului și 3 delegați al Băncii Naționale a României, constituit conf. art. 9 din statutele societății, emite acest prospect și face apel la public să subscrie la această operă națională care tot odată asigură subscriitorilor un venit bun pentru capitalul lor.

Vărsămintele se vor face la datele următoare:

La subscriere, 1 Octombrie 1923.	300 lei de acțiune.
La 1 Noembrie 1923	250 lei de acțiune.
La 1 Decembrie 1923	250 lei de acțiune.
La 1 Ianuarie 1924	200 lei de acțiune.

Se va mai vărsa la subscriere câte 50 lei acțiune, ca spese de emisiune.

Termenul subscrierei se fixează de la 1—10 ale lunei Octombrie. Subscricția se va putea însă închide și înainte de această dată.

Locurile de subscripție vor fi următoarele:

1) **La Casieria Centrală a Tezaurului Public dela Ministerul Finanțelor în București și la toate Administrațiile financiare din țară.**

2) **La Banca Națională a României din București și la toate Sucursalele și Agențiile ei din țară.**

3) **La Casa de Depuneri și Consemnațiuni din București.**

La vărsămintele întârziate se va plăti o dobândă ce se va fixa de Consiliul de Administrație.

COMITETUL PROVIZORIU

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 898 — 4 PAGINI — DOI LEI — 4 PAGINI — Miercuri 19 Septembrie 1923

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Infrățiți

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiiu
R CLUJ 1. 1588

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Intensificarea transporturilor
și înbunătățirea mijloacelor de comunicație

Pe lângă problema culturală și consolidarea financiară a țării, guvernul actual a ținut să facă toate sforțările posibile pentru a intensifica transporturile și a îmbunătăți mijloacele de comunicație, în special pe cele de cale ferată, de care știm așa de bine că depinde refacerea economică a țării.

Lipsa unor mijloace suficiente de transport rapide și ieftine e în mare parte cauza scumpetei vieței, căci în timp ce în unele regiuni din țară alimentele, lemnele și petrolul prisosec, în altele ele nu satisfac nevoile populației și negutința de a le aduce din altă parte, face ca acele cantități ce există să fie speculate așa cum vreau negustorii, ne mai existând nici o concurență.

Pe lângă aprovizionarea orașelor cu cele trebuincioase, de o bună rețea de cale ferată depinde însă și punerea în valoare a bogățiilor, pe care ni le oferă proprietatea agricolă și minieră a țării, mai ales în consumul extern.

Atât în vechiul regat cât și în noile provincii, mai ales acum după războiu, rețeau de cale ferată e insuficientă. La desavantajul că regiuni întregi agricole sau miniere sunt lipsite cu totul de cale ferată, ori sunt legate cu centrele prin câte o linie simplă se adaugă și însuși dispozitivul rețelei noastre de cale ferată.

Pe deoparte în vechiul regat, e lipsa de legătură dintre diferitele văi transversale, străbătute de calea ferată cât și acea așa de necesară între porturile noastre dunărene, pentru ușurarea transporturilor de cereale.

Cât de folos ar fi fost o linie de centură a Carpaților și una dealungul Dunării, am putut-o constata singuri și în timpul războiului, când aceste linii ar fi putut deservi pe lângă interesele economice ale țării și însemnate interese strategice.

Cu defecte asemănătoare se prezintă și starea rețelei de cale ferată în Ardeal, unde dispozitivul ei era firesc să fie îndreptat de către Unguri spre Budapesta și Fiume, unde se scurgea înainte tot ce producea Ardealul. Același lucru e și în Basarabia, care fusese înzestrată de Ruși cu o rețea de cale ferată cu linie largă.

Intr'un interview acordat ziarului „Viitorul" domnul general Mosoiu, ministrul de comunicație, scoțând în evidență toate aceste greutăți naturale pe care le întâmpină intensificarea transporturilor, a schițat programul general pe care guvernul actual a și început să-l pue în aplicare.

In atară de măsurea circulației trenurilor, care pe unele linii a și întrecut pe cea din timp normal, în noul program de lucrări se prevede creiarea de noi căi ferate, atât pentru economia țării și legătura dintre provincii cât și pentru apărarea națională a țărei.

In primul rând, toate liniile ferate se vor îndrepta spre București și porturile dunărene, fiind legate între ele prin linii paralele pentru a se înlătura un ocol prea mare.

Primele linii proectate sunt următoarele:

Linia *Livezeni--Bumbești*, care va lega la bazinul carbonifer de la Petroșani cu vechiul regat și porturile Dunărei. Pentru export această linie are o importanță deosebită fiind drumul cel mai scurt dintre Cehoslovacia și Oltenia, unul din grânarele țării. La acest avantaj se adaogă și unul de ordin militar, ea dublând linia de cale ferată dinspre granița Ungariei: Satu-Mare, Oradie-Mare, Arad, Timișoara.

Apoi linia *Vașcău—Hălmagiu*, care va scurta cu mult drumul dintre Oradia-Mare și Craiova—București, trecând tot prin Valea Jiului.

Două linii noi vor lega Ardealul cu cele două mari porturi dunărene: Brăila și Galați, una din *Brașov* prin *Nehoiași—Buzău*; o a doua, dublă, din gara Bod (Brașov)—Galați, descongestionând astfel linia Prahovei și a Trotușului.

In Banat vor ajuta mult dezvoltarea industriei, liniile *Caransebeș—Reșița* și *Baziaș—linia principală*.

Pentru buna legătură dintre provincii, prima linie menită să ușureze transporturile din Ardeal în Bucovina e cea de la *Ilva mare—Vatra Dornei*. In Basarabia se va continua în primul rând cu normalizarea liniilor; — începutul deja l'au făcut liniile *Chișinău—Iași* și *Cetatea albă—Basarabeasca*, iar în Dobrogea se va termina linia menită să lege *Tulcea* prin *Hamangia* și *Ester* cu linia București—Cernavoda—Constanța. Pentru aceste mari lucrări, dl ministru de Finanțe a și pus la dispoziția ministerului de comunicație suma de un miliard și jumătate.

Nu ne îndoim că munca fără de preget și sforțările demne de laudă pe care le depune guvernul pentru îmbunătățirea mijloacelor de comunicație vor avea într'un viitor cât de apropiat. aceleași bogate roade, ca și cele aduse de consolidarea financiară și de activitatea culturală.

Prietenia ceho-română

Streinătatea a recunoscut totdeauna că ceiace face forța Micei Înțelegeri este spiritul de strânsă solidaritate și de judicioasă colaborare care unește țările făcând parte din ea.

Lucrul acesta este cu deosebire adevărat în ceia ce privește relațiunile dintre Praga și Belgrad.

Dar este el tot atât de adevărat și în ce privește relațiunile dintre români și cehoslovaci? Da și nu. Desigur că de când există Mica Înțelegere, colaborarea dintre Cehoslovacia și România a devenit din zi în zi mai strânsă și mai cordială. Comunitatea ideilor s'a afirmat din ce în ce mai puternic asupra tuturor problemelor esențiale ale politicei internaționale. Aceasta s'a văzut foarte bine de curând cu prilejul conflictului italo-grec, când comunicatul guvernului român a exprimat în chipul cel mai fericit, fără să fi fost chiar nevoie de un schimb de vederi, aceiași opiniune care este împărtășită și în Cehoslovacia.

Totuși, dacă înțelegerea între oamenii de stat ai ambelor țări este excelentă, alianța dintre ambele națiuni nu este încă atât de intimă pe cât ar fi de dorit. Un contract mai strâns între cele două popoare, în toate domeniile, este necesar. Trebuie ca națiunile cehă și română să se cunoască mai bine pentru a putea să se prețuiască mai bine.

Un oarecare de număr personalități române au venit la Praga, iar șederea lor în Cehoslovacia a creiat de sigur noui legături și noui puncte de contact. Eminentul nostru istoric, dl profesor Nicolae Iorga, a arătat, într'o serie de conferințe ținute la Universitatea din Praga, că alianța ce unește cele două popoare se întemeiază pe vechi tradițiuni.

Un grup de senatori și de deputați români au fost invitați, la întoarcerea dela conferința interparlamentară din Copenhaga, să viziteze Cehoslovacia, unde au putut să lege prețioase relațiuni personale cu cercurile parlamentare cehoslovace. Pe de altă parte un grup de negustori români a ținut să intre în contact cu industriașii cehoslovaci.

În sfârșit, dl Ion I. C. Brătianu, primul-ministru al țării a vizitat Praga și localitatea Topolocianky unde se găsea președintele Republicei cehe. Deși această vizită n'a avut un caracter oficial, totuși semnificația ei politică în momentele de față este de mare importanță.

Iată deci un număr respectabil de manifestări cari vor contribui în mod eficace să adâncească prietenia ceho-română. Trebuie să dorim și să lucrăm stăruitor și noi ca și cehoslovacii pentru a realiza acea intimă legătură sufletească, întemelată pe cunoaștere și pe prețuire reciprocă, care constitue cea mai sigură chezășie a alianței dintre două națiuni.

Alianța Avocaților Români
și justitia minoritara clandestina

O nouă instituție justițiară minoritară clandestină: contenciosul clandestin dela Cluj — Senzaționalele destăinuiri ale d-lui dr. Ioan Suciu, președintele Contenciosului statului din Ardeal

Dela ședința de ieri a Alianței Avocaților Români: Pregătirea Congresului din 29—30 Sept. dela Cluj

Comitetul Alianței Avocaților Români din toată țara a făcut în ședința de ieri dela Cluj ultimele pregătiri pentru congresul ce se va ține la Cluj în zilele de 29 și 30 Septemvrie. Cum Alianța vrea să cuprindă pe toți jurisconsulții din toată țara, sub egida avocaților, s'a hotărât invitarea tuturor foștilor miniștri de justiție și a actualului titular care, dupăcum aflăm din izvor sigur, a făgăduit deja participarea la congres. S'a hotărât apoi invitarea tuturor avocaților și stagiaților, cari vor fi membri activi ai Alianței, și a tuturor magistraților și profesorilor români dela facultățile de drept din întreaga țară, cari vor fi membri aderenți în Alianță.

Primirea dlui ministru de justiție, I. Th. Florescu

Comitetul a numit o delegație pentru a saluta pe dl I. Th. Florescu, ministrul justiției, care va veni peste câteva zile la Cluj, si a-l orienta asupra tendințelor legale și românești ale Alianței Avocaților Români.

*

Comitetul a mai luat după a aceasta hotărârea de a mulțumi presei naționale, printre altele și „Infrățirii", pentru interesul arătat față de mișcarea avocaților români.

Chestiunile ce se vor discuta la congres

S'a luat apoi hotărârea să se trimită imediat tuturor decanilor și avocaților români solidari raportul general precum și cele două teze ale congresului:

„Arbitrajul" și „Reforma legii avocaților pentru asigurarea limbii române oficiale și a majorității covârșitoare a elementului românesc în barouri."

Descoperirea senzațională a unui contencios minoritar

Cu ocazia discuției acestor chestiuni, a ieșit la iveală o descoperire senzațională relevată în comitet:

Este vorbă de contenciosul pe care, paralel cu al statului, l-au zămislit organizațiile și sindicatele comerciale și industriale ale minorităților din Transilvania, sub președinția dlui dr. Farkas Mozes, dela fabrica Renner.

Suntem convinși, că români conștienți dela Camera de Comerț din Cluj, care figurează ca patroana acestui contencios, nu au nici o idee despre această plăsmuire, fiindcă ar fi refuzat categoric o asemenea tentativă făcută categoric contra suveranității statului.

S'a relevat adică în ședință, că prin acest contencios care va avea și comisii de arbitraj stabile, se crează o justiție stabilă minoritare, paralel cu justiția statului, cu limba oficială maghiară. Și, ca toate aceste manevre să poată fi realizate, urzitorii Contenciosului arbitrar minoritar, pentru a evita controlul ministerului de justiție și de interne, au înregistrat acest contencios la judecătoria de ocol din Cluj numai ca un sindicat cu un birou judiciar. Astfel s'a ocolit legea Asociațiilor, fiindcă aceasta cere aprobarea Ministerului de interne; s'a ocolit legislativa, fiindcă numai prin lege se pot decreta tribunale excepționale stabile de arbitraj; deasemenea a fost ocolit dreptul de supra-inspecție al puterii executive exercitată prin ministerul de justiție.

Nu ne îndoim că autoritățile sesizate prin aceste revelațiuni ale președintelui contenciosului statului, vor interveni mediat, mai ales că s'a contravenit și stării de asediu, aceste organizații ocolte creindu-se prin întruniri pentru cari nu s'a avut permisiunea Comandamentului Competent.

O complicitate senzațională

Tot în ședința de ieri a comitetului Alianței Avocaților Români s'a arătat lucrul penibil, că între întemeietorii contenciosului minoritar figurează și asociația celor 150 de bănci românești din Ardeal, „Solidaritatea", — de sigur. în urma unui abuz ne mai pomenit. Constatăm că o asemenea conlucrare nu a fost hotărâtă nici odată de vre-o adunare a „Solidarității".

*

Senzaționalele relatări de mai sus, făcute de președintele Contenciosului Statului, au făcut o impresie penibilă, întrucât ele sunt fapte concrete pe cari d. dr Ioan Suciu le-a dovedit cu un întreg dosar de documente.

Vom publica și noi, pe rând, acest dosar, pentruca să se vadă de o parte până unde merge uneltirea minorităților și inconștiența unor români, cari se dau unelte în mâinile acestor subminatori ai Statului.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé

Mai eftin ca la alti!

2725—1

Incercați și vă veți convinge

Telefon: birou 999. Str. Reg. Ferd. 99.
Telefon: locuința 1099.
Strada Brătianu No. 9.

INFORMATII

— **Prețul pâinei în Ardeal.** In legătură cu scăderea prețului grâului, administrațiile comunale din mai multe orașe din Ardeal au hotărât scăderea prețului pâinei. Autoritățile administrative din Cluj, intenționează să ia măsuri în acelaș senz și pentru orașul nostru. Este de notat că la noi prețul pâinei se menține la 10 lei kg.

— **Dela Asociațiunea funcționarilor ad-tivi din Ardeal.** Numărul membrilor Asociațiunei funcționarilor administrativi din Ardeal și Banat s'a mărit simțitor. In cursul săptămânei trecute cea mai mare parte a funcționarilor orașului nostru, în frunte cu d-l Dr. Utalea, primarul Clujului, s'a înscris în această asociație.

Lei *567* Bluze de mătase (Gemper) toate colorile la Mag. *Missir* din Cluj 3038-2

— **Moartea lui Rakosi Viktor.** Sâmbătă după amiază a murit la Budapesta propagandistul tipic al românofobiei ungurești, gazetarul și literatul Rakosi Victor, care timp de o jumătate de veac a fost întruparea celui mai barbar sistem de delațiuni contra noastră. Opera sa „Elnémult Harangok“ (Clopote amuțite) a fost decenii de-a rândul literatura care a educat generațiile ungurești mai noui în spiritul celei mai sălbatice uri contra noastră.

Firește, după atâtea merite „Ellenzek“ de aseară a trebuit să'i dedice înverșunatului romanofob un articol de fond de două coloane. Celelalte ziare maghiare de aici l-au pomenit în acelaș chip provocător.

— **Aducem la cunoștința onoratului public, că cu ziua de azi ne-am mutat prăvălia de ghete din strada Regele Ferdinand în strada General Neculcea Nr. 2 (Palatul Renn). Ignațiu Farkas.** 3076

Stofe de lână pentru Rochii, Taeur, Mantou la Mag. *Missir* din Cluj. 3038-2

— **Contramandarea vizitei Suveranilor la Expoziția dela Timișoara.** *Corespondentul nostru din Timișoara ne anunță din sursă pozitivă, că M. Sa Regele nu va veni la Timișoara unde se hotărâse inaugurarea în prezența Sa a târgului de mostre. În consecință nu va veni nici A. S. R. Prințul Carol, așa că și întrecerea de automobile aranjată de Automobil-Club a fost contramandată. O telegramă în acest sens a fost primită azi de autoritățile timișorene.*

— **O expoziție de animale la Timișoara.** Odată cu târgul dela Timișoara se va deschide acolo și o expoziție de animale, produse și mașini agricole.

— Știri de la întreceri! Diana-Franzbrantwein a învins pe toată linia. 2475—1

Lei *38* metru Sifon prima la Mag. *Missir* din Cluj. 2038-2

— **Reprezentații de noapte la Cinematograful „Urania“.** Cu onoare avizăm pe on. public, că reprezentațiile cinematografului „Urania“ se vor începe cu ziua de azi la orele 3, 4 și jumătate, 6, 7 și jumătate, 9 și 10 și jumătate. Acest orar nou rămâne în vigoare până Vineri, 21 Sept. Cauza acestei dispoziții este, că filmele noastre colosale atrag așa o mulțime de lume, că cu orarul de până acuma nu mai putem satisface onoratul nostru public. *Direcțiunea.*

— Nimeni nu se poate lipsi de Diana-Franzbrantwein. 2475—2

— **Mărirea bugetului comunei.** Ministerul a aprobat mărirea bugetului orașului Cluj cu 6 milioane 800 de mii de lei. Astfel bugetul actual al Primăriei este de 45 de milioane.

— **Aprobarea mărirei apaductului.** Ministerul a aprobăt planurile și devizele de majorare a apaductului Clujului prezentate de inginerul Marșay în sumă de 16 milioane.

Lei *145* metru Seviot lână toate colorile la Mag. *Missir* din Cluj. 3038-2

Plecări. Dl Hossu, directorul regional al c. f. r. din Cluj, a plecat aseară la București. D-sa se va întoarce în localitate la sfârșitul acestei săptămâni.

*

Dl Petrini directorul general al împroprietăririlor se află deasemenea plecat la București.

— **Congresul farmaciștilor din Ardeal.** Duminecă s'a ținut în localitate congresul farmaciștilor din Transilvania, discutând îndeosebi prețurile articolelor din farmacii și organizarea farmaciștilor.

Ca și în alte corporațiuni din cari elementul românesc este sistematic înlăturat, s'a hotărât în congresul de Duminecă al farmaciștilor ruperea relațiunilor cu farmaciștii din vechiul regat, aceasta pentru ca puținii farmaciști români de aici să fie reduși la neputință față de numărul covârșitor al streinilor.

Tot Duminecă a avut loc inaugurarea noului local al Asociației din strada Regina Maria.

Pluș, Biberet, Breitswanz pentru Mantouri de Dame a sosit la Mag. *Missir* din Cluj. 3038-2

— **Dela societatea de științe.** Societatea de științe din Cluj va ține o ședință publică extraordinară Joi 20 Septemvrie ora 4 p. m. la Institutul de Botanică Generală (Palatul Universității. Cu această ocazie se vor face următoarele comunicări:

1. Dr. G. Iuga: Câteva familii de curbe cu anumite proprietăți funcționale.
2. General St. Burileanu: Industrie și Știință. Conferință.

Intrarea liberă.

— **O nouă provocațiune ungurească.** Atragem atenția autorităților în drept asupra unei ilustrațiuni apărute în numărul de Duminecă al lui „Keleti Ujsag“, prin care administrația românească din Săcuime este înfățișată ca un mare paiangen care suge județul Ciucului.

— **Serbările Sindicatului artiștilor din Ardeal.** Duminecă, 23 Septemvrie în parcul orașului Cluj va avea loc cea mai bine organizată dintre serbările acestei veri, dată de Sindicatul artiștilor din Ardeal și Banat. Sâmbătă 22 Septemvrie va fi mare matsch de footbal între artiștii Români și Unguri.

Repertoriul Teatrului National din Cluj

Joi 20 Sept. „Nevestele Vesele din Windsor“
Sâmbătă 22 Sept. „Vlaicu-Vodă“
Duminică 23 Sept. matineu. „Chemarea Codrului“
Marți 25 Sept. premieră. „Martira“

A două premieră din anul acesta va fi „Martira“ piesă în 5 acte de Jean Richepin tradusă în versuri de M. Codreanu. Rolul principal îl deține dl Ștefan Braborescu, noul angajat al Teatrului Național din Cluj. Piesa va fi pusă în scenă de dsa din distribuție fac parte dnele Kronwald, Rally, M. Borsa. N Caracion, și dnii Noe Dimitriu, Al. Sbiericon, Virgil Vasilescu, Potcoavă, Constantinescu etc.

Sunteți în drept

când cumpărați, să cerți marfa numai de calitate bună

Insistați ca pantofarul să pună numai

tocuri și talpă veritabila de cauciuc „PALMA“

Anunt Radio. 2502-3

Eczema boalele de piele cosurile se vindeca sigur cu

Pomada Cadol

Gasiti la farmacii si droguerii sau contra mandat postal de lei 25·— dela Farmacia VOREL, Piatra N. Cereti gratuit prospectul: Cum se vindeca eczema. 2819-3

FABRICA DE VANZARE

în România, aproape de frontieră ungară, ceho-slovacă și polonă

terenul e de 169.391 metri patrați

cu clădiri mari și încăperi largi, locuințe, cancelarii, magazii, laboratorii, ateliere pentru lăcătuși, cazane de aburi, mașini, cu aburi, transmisiuni, pompe, țevi pentru conduct, depozitul de fier și ciment etc. aproape de linia ferată, apă din belșug de fântână și lac, combustibil ieftin și brațe de muncă suficiente lumină electrice, telefon etc.

Potrivită pentru cele mai diferinte întreprinderi industriale chemice, de piele, textile, mecanice, etc.

Ocazie fericită. Condițiuni avantagioase. Rador 220.

Informațiuni dă:

Industria de Argila și Chemia, S. A.
Satu-Mare, (România).
3078

Lei *249* metru Marocain mătase în 30 colori la Mag. *Missir* din Cluj. 3038-2

WILHELM FEUCHTWANG
REPREZENTANTUL AL FIRMEI
GOITEIN, MICHAEL & CO., WIEN
TIMIȘOARA
TELEGR.: POLYCHEMIE, TIMISOARA. Tel. 19-78.
MATERII CHIMICE EN GROS
MAGAZIN TIMIȘOARA. 3031

Cea mai fina crema pentru ghete

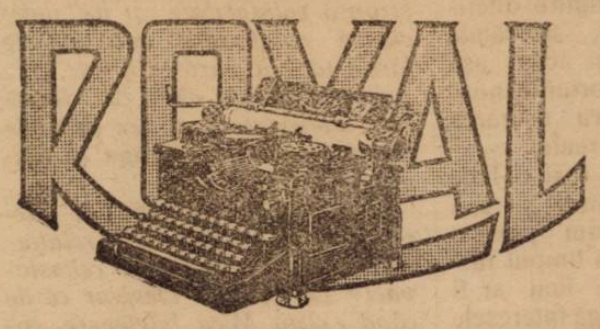

mașina de scris americană vânzarea exclusivă la LIBRĂRIA **LEPAGE** CLUJ. 2744-8
Cereți ofert.

GRATIS

primește o sticlă cu parfum oricine cumpără 3 Kgr. din neîntrecutul săpun SCHICHT MARCA, CERB'

Parfumul să se ceară odată cu cumpărarea săpunului în toate prăvăliile. 2877

FRATII MARTONFFY
2025 **BLĂNARI** Lloyd 859.
Casa de mărfuri de blănărie. Adr. Telegr. Martonffypelz.

En gros! En detail!

Cele mai noua modele de blănări avem permament în magazin. Rocuri de sport dela Lei 2—3000 in sus.

!

Exposiție permanentă de blănării. Blane de toate felurile. Vânzare de blănărie lucrate engros și en detail.

Cluj, Piata Unirii 20. Telefon 10-25.

Spesele de exploatare ale camioanelor „ASTRA“ sunt cele mai ieftine.

„ASTRA“ Sectia Motoare Arad. 2972-1

De la Românii din Iugo-Slavia

Guvernul sîrb nu îngădue ca fiii de români să învețe carte în România

Se știe că românii din Iugo-Slavia nu stau tocmai pe roze. Cei din valea Timocului nu pot nici măcar că spue că sînt români, chiar dacă ocupă situații înalte în administrația sârbească iar pe cei din Torontalul de dincolo de linia demarcațională, guvernul iugo-slav caută să'i aducă în aceeași situație: cum cei din valea Timocului nu au nici școli, nici biserici proprii, tot așa să nu aibe nici cei de dincoace de Dunăre. Pentru aceasta, guvernul sârb întrebuințează toate mijloacele drastice întrebuințate de guvernul maghiar contra naționalităților ce alcătuiau ieri mozaicul austro-ungar. Dela nimic nu se dă în lături. A închis școli. A închis biserici. Acum a luat altă măsură: fiilor de români care nu vor sau nu pot să învețe la școlile sârbești, le-a interzis să frequenteze școlile românești din țara mamă. Pentru ca măsura să fie eficace, a luat altele două: a dat ordin să nu se mai elibereze pașapoarte elevilor pentru țara românească și a oprit orice asemnare de bani pe la bănci pentru cei care studiază dincoace.

Românii s-au adunat. Au protestat într'un congres. Deputatul Ioan Jianu s'a dus la Belgrad, a intervenit, i s'a promis dreptate. Rezultatul se vede acum:

Ministerul de instrucție sârb a hotărât ca, numai unei părți din tinerimea studioasă să i se îngădue și să i se recunoască atestatele de studii din România, și anume, universitarilor, teologilor și elevilor cari actualmente urmează clasele a 7-a și a 8-a. Celorlalți, cari urmează școlile medii, de ucenici, de meserii, liceul, le este interzis „chiar accesul“ în România.

Ceea ce a mai trist e că toată mulțimea aceasta de tineri, nici școlile sârbești nu le va putea frequenta, pentrucă — nu știu sârbește. Zadarnic s'a spus guvernului din Belgrad: învățământul secundar ori mediu nu e obligator; românii renunță la recunoașterea atentatelor din România, fiindcă și altfel, tot nu pot ocupa funcții în statul sârb, că învățătorii și slujbașii români sînt, și așa, scoși din servicii, fără nici un motiv (s'a citat cazurile preoților care au primit ordin „să părăsească Iugo-Slavia în două zile“).

Așa sânt tratați românii într'o țară amică și aliată. Românii din Banat tot mai speră însă, că primul ministru, d. Pașici, le va face dreptate.

Să sperăm și noi.

gh.

Iarăși chestia cadavrelor

In jurul articolului președintelui rabinilor din Ardeal

Președintele rabinilor din Ardeal a publicat un articol în „Keleti Ujsag“ prin care declară că nu se pot satisface cererile studenților creștini, de a se da cadavre evreești pentru disecție pe motivul că toate aceste cadavre sunt reclamate de Comunitatea evreiască.

Precum se vede motivul este destul de slab, căci comunitatea evreiască dacă vrea cu orice preț ca tinerile ei vlăstare să devină doctori în medicină, n'are decât să le furnizeze materialul necesar pentru acest scop.

E curios că tocmai când la Iași, unde spiritele sunt mai agitate decât oriunde, studenții au făgăduit că vor înceta agitația în localul universității, dacă evreii vor aduce cadavre; rabinul principal din Ardeal, care ar *putea* convinge comunitatea să dea cadavrele necesare pentru învățământul evreilor înșiși, se arată neputincios tocmai în preajma deschiderei cursurilor.

Desigur că nu la fel vor proceda rabinii — președinți din București și Iași, care se vor grăbi să satisfacă justa cerere a studenților creștini, pentruca cursurile să poată începe în liniște.

Cât privește articolul rabinului președinte din Ardeal, nu știm de ce credem nimerit a-l pune în legătură cu știrea de mai jos publicată în „Israelische Wochesblatt für die Schweiz“ organul evreilor din Elveția.

„Aflăm că autoritățile românești au trebuit să ia măsuri severe contra primului rabin al comunătății israelite din Oradea-Mare, care a ținut o predică, spunând următoarele:

„Precum numai moartea poate separa sufletul de corp, tot așa legea eternă a naturei cere ca cine s'a născut evreu maghiar să rămână maghiar până la sfârșitul vieței sale.“

„Procedarea autorităților române a fost riguroasă, continuă ziarul, încă era oare necesar ca rabinul se întrebuințeze predica pentru a manifesta un asemenea patriotism rău plasat și în orice caz exagerat? Credem că nu este treaba unui rabin să facă astfel de manifestări șoviniște, mai ales de la amvon și mai cu seamă pentru Unparia, unde evreii sunt maltratați și omorâți.“

Nu știm dacă rabinul din Oradea-Mare a vorbit în felul de mai sus; tot ce știm este numai că marea majoritatea a rabinilor din Ardeal nutresc astfel de gânduri maghiaro-file și întârzâie dinadins a introduce limba română în școlile lor pentru a face jocul ungurilor.

De aci nu i tocmai greu de tras concluzia că unor anumite personalități evreiești din Ardeal le-ar conveni turburările universitare pentru a adânci și mai mult prăpastia dintre elementul românesc și cel evreiesc din Ardeal. Așa că în loc ca aceste personalități să dea concursul profesorilor români cari se străduiesc în toate chipurile să readucă pacea în universitate, ei nu știu ce se facă spre a înăspri lucrurile.

Evreii din Ardeal, ar putea privi cu mai multă luare aminte la cele ce se petrec în jurul lor.

CURIERUL SPECTACOLELOR

(TEATRUL MAGHIAR)

Marți: „Dansul înspre fericire“. Ca oaspe: Aladar Sarkadi. Prețuri de Premieră. Abonament de Premieră No. 4. Seria biletelor 38.

Miercuri: „Muzica Feerică.“ Kolbay, Zöldhelyi, Tolnay, Bányász. Prețuri obișnuite. Abonament de zi 9. C. Seria 39.

Joi: „Nevinovatul Don Juan.“ Ca oaspe dl Aladar Sarkadi. Prețuri de premieră. Abonament de zi 10. A. Seria 40.

Vineri: „Dansul înspre fericire.“ Ca oaspe dl Aladar Sarkadi. Prețuri de Premieră. Abonament de zi 11. B. Seria 41.

Sâmbătă, Matineu: „Diamantele Negre.“ Prețuri reduse. Seria 42.

Sâmbătă seara: Md. Butterfley. Pentru deabutul dnei Ilma Kelmay și a dlui Ladislau Vajda. Prețuri de Premieră. Abonament de Premieră 5. La ridicarea cortinei ușile dinspre sală se închid Seria 43.

Dumineca, Matineu: „Maneyra de Toamnă.“ Ca oaspe dl Aladar Sarkadi. Prețuri reduse. Seria 44.

Dumineca seara: „Dansul înspre fericire.“ Reprezentația de adio a dlui Aladar Sarkadi. Prețuri de Premieră. Abonament de zi 12. C. Seria 45.

Luni: „Necunoscuții.“ Premieră. Abonament de Premieră No. 6. Seria 46.

Marți: „Necunoscuții.“ Prețuri obișnuite. Abonament de zi 13. A. Seria 47.

Au sosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431 2653

Casă de vânzare
în centru din care se poate ocupa imediat trei camere, bucătărie și baie.
2747
Informațiuni la
Dr. Aurel Blaga
Str. Regina Maria No. 17.

Ridicarea economică și culturală a Clujului

Rezultatele practice ale activității noului prefect — In ajutorul sinistraților din Nireș și Gilău — Ce a aprobat guvernul — Noui școale românești la Cluj Viitorul industrial al Clujului — Necesitatea introducerei gazului metan și înființarea tramvaelor —

Inceputul activității noului prefect al județul nostru, d-l Mureșanu, ne îndreptățește să spunem că afirmațiunile pe cari le-am făcut cu privire la calitățile d-sale deosebite, au fost pe deplin justificate. Cunoscător adânc al nevoilor sătești, d-sa este inzestrat și cu o energie care va pune totdeauna în valoare deplină acțiunile sale îndreptate în serviciul binelui obștesc. Avem credința că în scurtă vreme satele noastre se vor resimți de binefacerile acestei fericite activități, tot așa cum și Clujul va însemna primii pași de progres sub conducerea românească.

D-l Mureșanu s'a întors din București și am putut sta de vorbă cu d-sa, cu care prilej ne-a expus rezultatele obținute cu privire la diferite chestiuni pentru care a intervenit la guvern.

In ajutorul sinistraților

Am arătat la timp interesul pe care prefectul județului l'a pus pentru a veni în ajutorul sinistaților din Nireș și Gilău.

In afară de mijloacele personale care i-au stat la dispoziție, d-l Mureșanu a intervenit stăruitor la guvern, pentru refacerea gospodăriilor celor sinistrați și rezultatul obișnuit a fost favorabil.

Ce a aprobat guvernul

Iată ce ne spune d-l prefect:

„D-l general Văitoianu, în numele guvernului ne-a aprobat în mod complect gratuit toate lemnăriile necesare la reconstruirea gospodăriilor sinistraților din Nireș și Gilău. Lemnăria aceasta este in valoare de peste 4 milioane. Materialul se va da din pădurile Statului.

In lăgătură cu acest fapt s'a dat ordin Direcțiunei generale silvice din Cluj, să pună la dispoziția sătenilor în drept materialul necesar, ca să-și poată face adăposturi până la venirea ernei.“

Noui școale la Cluj

In altă ordine de idei d. Mureșanu ne vorbește de un act împortant de ordin cultural național pentru orașul nostru.

In urma stăriunțelor d-sale însoțite și de sprijinul dlui profesor și deputat N. Bănescu, reetorul Universității locale, d. dr. Angelescu, ministrul instrucțiunei publice, a aprobat înființarea unei școale inferioare de meserie și comerț în Cluj, care va începe să funcționeze chiar cu începerea acestui an. In acelaș timp, ministrul a mai aprobat înființarea unei școale comunale românești care va fi instalată în Strada General Grigorescu.

Viitorul economic al Clujului

Prefectul județului ne vorbeste apoi despre o serie de proecte și planuri pentru ridicarea economică a Cjujului.

„In afară de grijile de ordin strict edilitur ale orașului, preocaparea mea cea mai importantă, — zice d. Mureșanu — este să ridicăm acest centru al Ardealului sub raport economic.

Și condițiunea esențială pentru împlinirea acestui scop, constă în introducerea gazului metan la Cluj. Știu că ideia aceasta s'a agitat demulteori aici fără nici un rezultat. Eu însă vă declar cu fermitate că voi pune în funcțiune toată energia mea, pentru a duce, de data aceasta lucrurile la bun sfârșit. Vă mai pot spune că în curând chestiunea aceasta va face obiectul special al unui consiliu de miniștri“.

Chestia tramvaelor

„Tot așa de important pentru orașul nostru, — continuă domnul Mureșanu —, este introducerea tramvaelor. Extensiunea Clujului, înmulțirea industriilor și în genere ridicarea economică de care ne preocupăm, este în strânsă legătură cu această a două chestiune.

Ni se va putea răspunde poate că aceste chestiuni, cari mi se par mie de un interes atât de vital pentru acest oraș, sunt greu de rezolvat în aceste timpuri.

Greu da, dar imposibile nu, căci toate greutățile se îndelătură prin muncă și eu când am primit conducerea acestui județ, mi-am dat seama de toate greutățile și nu m'am gândit să mă feresc de muncă“.

*

Intr'un viitor articol vom arăta care sunt vederile domnului Mureșeanu, asupra mijloacelor de realizare a proiectelor pe care le-am expus mai sus.

Dac.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

La magazinul de pălării și mode
Siegfried Weisz
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.
Au sosit
pălării de toamnă moda cea mai nouă.
Pânăce există stocul o pălărie tare „GYUKITS“ pentru bărbați costă . . . . . Lei 550
I-a Pălărie tare din păr de iepure . . . . . Lei 360
I-a Pălărie tare din lână Lei 235
Mare asortinent în albituri pentru bărbați! 2880 2880

2747-4
Toate automobilele
pot face economie de benzină și cauciucuri cruțând și mașina.
Informațiuni la:
Emil Blaga, Cluj.

Cărți, reviste
franceze
la Librăria LEPAGE
CLUJ. 2744-3

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

Consiliul de miniștri de ieri

Expunerea dlui I. I. C. Brătianu. Obligativitatea limbii române în Justiție. Limba română în școlile minoritare. Expunerea dlui Dr. Anghelescu, ministrul instrucției publice.

BUCURESTI. — La Consiliul de miniștri, primul ministru dl I. I. C. Brătianu, a făcut o dare de seamă despre tratativele cale în Cehoslovacia și despre impresiile sale. D-sa a constatat că deși valuta cehoslovacă este superioară, traiul este totuși mai ușor în România.

Ceilalți miniștri au expus chestiunele departamentelor respective. Ministrul Comunicațiilo dl general Moșoiu, a vorbit despre rezultatul inspecțiilor la căile ferate. Ministrul Florescu a comunicat cererea avocaților din Cernăuți pentru prelungirea cu un an al termenului obligativității limbii române în justiția Bucovinei. După expunerea ministrului Florescu, consiliul a respins cererea rămânând astfel în vigioare circulara obligând introducerea exluzivă a limbii române cu începutul acestui an judicial.

Ministrul de finanțe dl Vintilă Brătianu, a apelat la miniștri să întocmească repede budgetele respective ca să poată depune bugetul în Parlament imediat după deschidere.

Ministrii au luat la cunostință că M. S. Regele nu va vizita târgul de mostre din Timișoara.

Consiliul de miniștri a discutat apoi limba de predare în școlile minoritare. Ministru Anghelescu a propus că începând chiar din toamna aceasta, să se înceapă învățarea limbii română o oră zilnic în primele două clase primare și 2 ore zilnic în celalalte clase, iar liceele să se predea, în românește geografia, istoria, gramatica română și constituția. Deasemenea în școlile congregațiilor religioase, se va întroduce limba de predare chiar în prima clasă românește.

Delegația prelaților maghiari la guvern

București. — Delegația prelaților ardeleni condusă de episcopul Majlath s'a prezentat ieri după consiliul de miniștri la ministrul de instrucție Anghelescu cerând ca introducerea limbii române în școlile confesionale să fie amânată. Domnul ministru a promis că va studia cu bunăvoință cererea deși crede că motivele anului acesta vor putea fi invocate și anul viitor. Delegația va fi azi primită de primul-ministru.

TELEGRAME

Presa germană și ultimul discurs al lui Poincaré

Berlin. — Presa germană este desamăgită de ultimele declarații intransigente ale lui Poincaré, totuși recomandă guvernului să continue sforțăriile în scopul evacuării Ruhrului.

Ziarul „Vorvärts" relevă singura declarație pozitivă a premierului francez, intenția trimiterii chestiunii reparațiilor, unde majoritatea Franței este asigurată.

Demisia guvernului orașului Fiume

Roma. — Guvernul orașului Fiume a demisionat din cauza prelungirii actualei situații. Scrisoarea guvernului din Fiume afirmă încă odată caracterul italian al orașului cerând anexarea la Italia. Mussolini a primit demisia și a numit pe generalul Giardino gavernator militar până la rezolvarea canflictului italo-iugoslav.

INTERNE

Constituirea Asociației băncilor române

Asociația băncilor române s'a constituit Duminecă la București sub președinția guvernatorului Băncii Naționale, dl Oromolu.

Sentința în procesul teroriștilor din Cadrilater

Consiliul de războiu din Constanța a pronunțat în procesul celor 72 bulgari supuși români din Cadrilater, dați în judecată pentru atentat împotriva siguranței statului: 10 acuzați au fost condamnați la munca silnică, trei la 5 ani, 15 la trei și alți 15 acuzați la un an muncă silnică. Principalul acuzat, Ravisinoff, denunțătorul comitetelor revoluționare și alți 18 inculpați au fost achitați.

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
pentru editii Masson—Paris, la celelate editori de literatura și de stiinta cel mai mare favor de schimb.
Catalog gratuit. 2744-1

Mica publicitate

Se caută supraveghetoare (priminfirmieră) la clinica neurologică. Condițiunile de primire sunt cunoașterea limbei române în graiu și în scris. Reflectantele se vor prezenta personal la direcțiunea Clinicei str. V. Babeș 63, aducând cu sine documentele de serviciu. 3074

Programul Cinematografelor.

CinemaUniversității

Marți, 18 Septemvrie

Inima Romei

Clasica dramă în 5 acte de Pollarion Cramfold, pusă în scenă de Luigi Ferraro. In rolul principal: AMLETO NOVELLI. Un spectacol pitoresc și colosal.

Miercuri, 19 Sept.

Inima Romei

Cinema Urania

Marți, 18 Septemvrie

Uriașul Samson

Aventurioasă dramă acrobatică în 6 mari acte. In rolul principal unul dintre cei mai mari șampioni ai lumei: LUCIANO ALBERTINI și HENRIETTE BONNARD.

Miercuri, 19 Sept.

Uriașul Samson

Cinema Apollo

Marți, 18 Septemvrie

In ghiarele unei cocote

Extraordinar interesantă dramă socială în 5 acte. In rolul principal: EVA DORMINGTON. O privire în viața ușuratică ai cocotelor.

Miereuri, 19 Sept.

Poveste unei mumii

Atragem atentiunea parintilor asupra listei de preturi pe luna Septemvrie a

MAGAZINULUI PARISIEN

I. Secția mărunțișurilor:

Ciorapi pentru copii	12.—
Sorț „ „	62.—
„ „ „ de școală și empir	95.—
Cămeși pentru fete	42.—
„ „ băeți	75.—
„ „ dame	95.—
Fustă pentru dame	135.—
Chiloți	75.—
Cămasa pentru copii de leagăn	*38.—*
Trusou pentru copii de leagăn garnitură complectă	58.—

Cuvertură pentru cărucioare port bebe de toate calitățile

Trusouri „Tetra" pe prețurile fabricei

Svetere pentru băieți și fetițe!	*135.—*
Mantale, șaluri și capele	615.—
Vestminte din flanel pentru copii	120.—

Prosopuri și ștergare de șters farfuri și pahare pe prețurile fabricei

Bumbac de împletit	10.—
Pânză roșie și albastră	65.—
Acoperitoare de tavă	19.—
1 legătură D. M. C. alb	5.—
Fire de aur și argint pentru brodat	14.—
1 rotița ața 400 yarduri	11.—
Materii Tuszok de toate calitățile	
Batiste	9.—

II. Secția de mode pentru bărbați:

Cămeși bărbătești de zefir cu 2 gulere	210.—
Pălerie loden	204.—
Pălărie pichler	259.—
Pălărie din păr de iepure marcă Italiană	466.—
Cravate	12.—
Sokni	17.50
Gulere moi	16.—
Baston	24.—
Ploiere	250.—
Cameși flor	82.—
Pantaloni flor	82.—
Mănuși	48.—
Ciorapi	125.—

III. Secția jucăriilor pt. copii, pielării, geamantanuri și cărucioare pentru copii:

Ghiosdan	33.—

Tăblițe, penale cu prețurile cele mai reduse

Geniți	150.—

Corzi pentru vioară in toate calitățile

Cos pentru note si tocuri pentru vioară

Cărucioare pentru copii	450.—

Casete de manicur cu prețuri ieftine

IV. Secția de porțelan, sticlărie și vase albastre:

Pahare pentru apă	3.50
Sticle pentru compot, patent Dux, adjustate complect	20.—
Borcane pentru crastaveți, per litru	3.—
Borcane pentru compot, per litru	2.—
Cești cu farfurii, cal. bună	25.—
Farfurii tari, duble	20.—
Farfurii pentru desert, tari, duble	15.—
Service pt. masă, 6 pers.	1357.—
Service pentru cafea 6 pers.	480.—
Service pt. cafea neagră	168.—

Service pentru spălător, masini de fiert, fier de călcat, etc., se află cu prețurile cele mai reduse.

Secția jucării pentru copii:

Jucării pentru copii, căruțe pentru copii, geamantane și corfe pentru voiaj, cu prețuri extraordinar de ieftine!

Mare asortiment in paltoane imblanite si boa!

Secția de stofe pentru bărbați am deschiso. Mare asortiment in stofe, raglanuri, stofe double și furnituri pentru haine, nasturi etc.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 899 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Joi 20 Septembrie 1923

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 4529

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

In pragul noului an scolar

Suntem în ajunul deschiderei tuturor cursurilor școlare și preocuparea generală este, cum să se facă față noilor cheltuieli, pe care învățământul de azi le pretinde părinților: cărți scumpe, taxe mari, uniforme și mai scumpe, gazde și pensionate la fel.

Dacă învățământul primar este și trebuie să fie gratuit, este bine ca la cel secundar să se pună oarecare greutăți elevilor, pentru a le întoarce drumul spre școlile comerciale, agricole și de meserii, prea văduvite de elevi în țara aceasta, unde ar fi atâta nevoe de dânșii. Știm vechiul argument al adversarilor taxei: „Copiilor poporului li se taie drumul spre măriri!“ Câtă nedreptate în argumentul acesta. Lăsând la o parte, că acum cea mai mare parte a țăranilor noștri își pot ține copii la gimnaziu, mai ușor decât mulți din orășenii cari locuiesc alături de gimnaziu, dar pentru cei lipsiți de mijloace și într'adevăr merituoși sunt destule burse acordate de minister și de oamenii de bine, spre a echilibra lucrurile. Decât o desființare a taxelor în licee și gimnazii ar trebui mai degrabă o mai atentă scrutare a modului de distribuire al acestor burse și ajutoare de toate felurile.

Cât privește uniformele, destul de costisitoare, ministerul a îngăduit și anul acesta purtarea lor incomplectă, elevii nefiind obligați să aibe decât șapcă și numărul la mânecă, indiferent de forma hainei.

In privința taxelor, același ordin al ministerului, care stabilește îmbrăcămintea elevilor anul acesta, pretinde ca în nici o școală secundară de băieți și fete să nu se mai tolereze majorarea taxelor, pe care ministerul le-a fixat la 500 lei pentru cursul inferior și 800 lei pentru cel superior.

Acestea sunt singurele concesii pe care le poate face ministerul în favoarea părinților elevilor, sau mai de grabă singurele posibilități de a veni în ajutorul lor.

Cât despre scumpătatea cărților, nu stă în puterea lui a determina un preț mai acceptabil. S'ar putea totuși face ceva: s'ar putea ridica aprobarea unor cărți de școală, care au scăpat sub trecutele guverne, constituind un atentat la sintaxa și claritatea de expunere a limbei românești. Dimpotrivă sunt unele cărți admirabile ca scris, metodă de predare și tecnnică și acestea trebuesc cu orice preț încurajate prin înlăturarea concurenței celor dintâi. In modul acesta, înșii autorii, obținând un câștig mai bun, ar putea să scadă de la sine prețul volumelor.

Scumpătatea pensionatelor și a gazdelor iarăși iese de sub controlul ministerului; totuși stabilirea unor prețuri care se poate varia între două cifre determinate de reprezentanții ministerului în de comun acord cu patronii, după calitatea localului și a mijloacelor de întreținere, n'ar strica desigur în ce privește marile pensionate.

Controlul sever al gazdelor din partea diferitelor direcții școlare constituie deasemeni o necesitate pentru educația elevilor și trebue ținută în seamă.

Dar pentru a ne reîntoarce la partea materială a chestiunei, trebuie să conchidem că într'adevăr noul an școlar nu va fi prea ușor suportat de părinții elevilor. De aci nu reese însă că lucrurile trebuiesc privite în cele mai sumbre culori cum fac anumite gazete bucureștene, care găsesc o plăcere, descurajând părinții de a-și da copii la școală. Părinții trebuie să-și aducă aminte că sacrificiile ce trebuesc să facă pentru copii lor, nu sunt determinate de anume voințe ci de împrejurările vitrege, de care suferim cu toții, așa că jertfele lor, ei nu le aduc numai pe altarul datoriei părintești ci și pe altarul patriei, care are nevoie de forțe tinere și fragede pentru continuarea operei celor căzuți în trecutul războiu.

INSCRIPȚII

Privind peste gard

Mare vâlvă în Ungaria cu arestarea ebreidștilor! Dacă ai fi stat să crezi gazetele maghiare, acum câteva zile, ți-ai fi putut închipui că închisorile gem de ebredișți. Și nu-ți venea să crezi ochilor. Ungurii să aresteze pe cei mai șovini dintre ei!

Douăzeci și patru ore după aceasta ziarele maghiare au adus știrea liniștitoare că acei 50.000 indivizi urmăriți de poliție nu erau în realitate decât... 7, dintre care 2 fuseră chiar arestați!

Iar după alte douăzeci și patru de ore, însuși regentul Horty a ținut să tragă și el un strașnic discurs hebredist. Rezultatul: cei, 2 arestați au fost puși în libertate!

Partea nostimă este că îndată după aceasta, procurorul regal a făcut recurs contra punerei în libertate a arestaților, cu toate că și el știe tot așa de bine ca și ceilalți care va fi soarta recursului său.

Mai mare dragul să privești la sburdălniciile vecinilor noștri! Cum le fac ei pe toate, pentru a le desface a doua zi; cum se despart în tabere uriașe pentru a se uni din nou în cuget și'n simțiri peste 24 ore; cum pun la cale soarta întregei Europe, în violentele lor adunări, pentru a se risipi apoi liniștiți să-și mănânce în voie papricașul! E o frumusețe! Și când te gândești că oamenii aștia dispuneau în trecut de soarta atâtor națiuni!

Dar cel mai interesant dintre toți e chiar vârful piramidei ungurești: bravul amiral Horty. Par'că-l văd luând masa grav și serios după pronunțarea teribilului discurs, în privirile de admirație ale comesenilor:

— Trebuia dată monșer o lecție olahilor și sârbilor ăstora obraznici!

Și mulțumit de strașnica sa ispravă eroul înghite solemn după pronunțarea acestor cuvinte tot atât de solemne, ultima bucată de vițel dela rinichi, gândindu-se la noua „lovitură“ pe care o va da la anul dușmanilor cu discursul pe care va avea tot timpul să-l prepare.

Iar ungurimea privește cu gura căscată la vârful piramidei lor naționale.

NOMOFYLAX

Refacerea Austriei

S'a repetat prea adeseori în anii trecuți că Austria se află într'o stare atât de nenorocită, încât e cu neputință să se mai refacă economicește.

Răspândirea acestei credințe, justificată numai în parte, a încurajat bineînțeles propaganda pan-germanistă care voia să profite de starea desperată a Austriei, pentru a o arunca în brațele Germaniei.

Și astăzi germanii urmăresc propaganda lor cu ajutorul societăților de foști luptători („Front Kampfen“) în capul cărora se găsește generalul Conrad von Hoetzendorff, care ajutat de von Rietlein, guvernatorul Styriei se încearcă să recruteze adepți pentru această ideie, spriginită pe ascuns de bandele lui Hitler dela München și de locotenentul Héjjas din Budapesta.

Dar nu e mai puțin adevărat că majoritatea opiniei publice austriace nu dorește unirea cu imperiul german al cărui jug a apăsat o atât de mult în războiu și care astăzi are cea mai depreciată monedă din întreaga Europă.

Datorită sprijinului acordat de Liga Națiunilor și de către aliați, Austria se reface încetul cu încetul.

Ordinea se menține și partidele moderate împiedică atât acțiunea cercurilor șoviniște, cât și desvoltarea focarelor de comunism a consiliilor de lucrători și soldați („Arbeiterwehre“ și „Soldatenwehre“), din care s'a recrutat în mare parte armata actuală.

Se știe că acum un an, coroana austriacă a suferit o adevărată catastrofă și toată lumea se întreba cu neliniște, ce va deveni Austria, când cancelarul Seipel luă hotărârea eroică de a cere ajutorul marilor puteri. Această hotărâre a salvat Austria, soarta ei fiind încredințată Ligei Națiunilor. Dela această dată moneda ei s'a stabilizat, oprindu-se atât inflațiunea cât și specula.

Urmând sfatul Ligei Națiunilor, guvernul austriac a micșorat numărul funcționarilor, a luat măsuri pentru a micșora deficitul căilor ferate, al poștelor și telegrafelor, a mărit suprafețele agricole de cultură, și folosindu-se de împrumutul căpătat, a început să puie în valoare minunatele sale resurse de huilă albă.

„Poporul austriac vrea să trăiască, el vrea să ocupe locul care i se cuvine în familia națiunilor, și de aceia el nu-și va cruța nici un sacrificu, pentru a ajunge acest scop a declarat cu energie într'un discurs recent, cancelarul Seipel.

Ridicată economicește grație creditelor acordate de aliați și politicei înțelepte a guvernanților, Austria e menită astfel să devie un factor de pace și de însemnat progres în Europa centrală.

Spre rezolviraa conflictului franco-german

Criza provocată de chestia reparațiilor va lua sfârșit — ce cere Franța — Noua notă Germană — Declarațiile Cancelarului Stresemann

Se știe că de câteva zile au început negocieri directe între Franța și Germania. Fiecare se întreabă dacă nu ne apropiem de sfârșitul lungei crize pricinuită de chestiunea reparațiunilor. A judeca astfel este a judeca pripit și te-ar încerca riscul să ai deziluzii, închipuindu-ți că totul merge strună de vreme ce ambasadorul Franței la Berlin a luat contact cu conducătorii Germaniei. Cuvântul de „negocieri“ care a fost lansat, nu dealtfel exact. Sunt numai simple convorbiri diplomatice. Evident și aceasta este mult.

Este mult fiindcă faptul acesta denotă că de ambele părți necesitatea unei soluții se face din ce în ce mai mult simțită. Câtă vreme Franța și Belgia nu se vor fi asigurat de plata reparațiunilor, le va li imposibil să-și echilibreze bugetul. Or, pentru a obține această plată într'un răstimp care să nu fie prea lung, ceai dintâi condițiune este de a nu lăsa Germania să alerge spre o catastrofă din care nu s'ar putea ridica multă vreme. Insăși Germania, pe care politica de rezistență costisitoare și zadarnică a împins'o pe marginea prăpăstiei, are cel mai urgent interes să oprească cât mai e vreme rostogolirea ei spre fundul genunei.

Cari sunt condițiunile Franței

Se știe, de multă vreme ceiace vrea Franța. Primul ministru Poincare n'a ascuns nimic din voința franceză nici în nota sa către guvernul englez nici în cuvântările sale. Franța vrea aplicarea strictă a tratatului dela Versailles și a convențiunilor încheiate cu privire la reparațiuni. Cași Belgia ea înțelege să obțină garanții solide. Deaceia, Francezii și Belgienii vor rămâne în Ruhr și nu-l vor evacua decât pe măsură ce Germania își va executa angajamentele contractate. Pe de altă parte Franța cere pentru a începe negocieri încetareă rezistenței pasive. Dacă este să credem informațiile venite din Berlin, Germania s'ar resemna la încetarea rezistenței pasive, dar n'ar voi să aibă aerul unei capitulări.

Noua notă germană și impresiunea la Paris

Se va găsi mijlocul də a concilia exigențele formulate de ambele părți? Nu se știe nimic precis, fiindcă este foarte deficil să-ți faci o ideie limpede și justă asupra situației. Tonul presei franceze nu lasă să se prevadă care ar putea fi sfârșitul negocierilor. Dacă unele ziare fac dovadă de optimism, altele nu-și ascund scepticismul. Pretutindeni se așteaptă propunerile pe cari guvernul german le va face în curând guvernelor aliate. **La Paris se crede că subt influența efectelor produse de ocupația Ruhr-ului, această nouă notă germană ar putea foarte bine să însemne o schimbare satisfăcătoare în politica Germaniei.**

Ce vor aduce aceste propuneri? Viitorul ne va spune. Până atunci, declarațiile făcute la 12 Septemvrie de cancelarul Stresemann reprezentanților presei ne permit să credem că ele vor fi sensibil deosebite de precedentele. In adevăr el a afirmat că pentru a obține menținerea suveranității germane în Ruhr, Germania este gata să dea „garanții reale“? **Se pare că Stresemann se gândește la o întindere a hipotecei generale prevăzută de tratatul dela Versailles asupra tuturor bunurilor particulare.**

Pentru a ști dacă Franța și Belgia vor socoti suficiente aceste noui garanții, trebuie să așteptăm ca Stresemann să-și fi formulat proectul în amănunt. *In orice caz trebuie să ne socotim fericiți de semnul de bună voință care s'a manifestat la Berlin. Primul pas este făcut. Dacă el nu conduce încă la rezultatul scontat, el este totuși de bun augur și o destindere s'a și produs deja la gândul că în curând poate înțelegerea definitivă se va putea realiza.*

Credincioșii români din Ungaria

In jurul declarațiilor drului Siegescu din Budapesta

Ziarul „Ellenzék“ a reprodus în numărul său de ieri un interesant interview de propagandă ungurească, dat ca răspuns la niște acuzațiuni cehoslovace, de către drul Siegescu, profesor la Universitatea din Budapesta, pe care guvernul maghiar l-a numit consilier ministerial al minorității române, ca răsplată pentru trădarea prin care s'a ilustrat toată viața sa.

Renegatul dela Budapesta declară, că nicăeri situația minorităților nu este așa de trandafirie ca în Ungaria. Spune apoi, că guvernul său face an de an intervenții la episcopiile din Arad și Oradea pentru u obține preoți români pentru comunele maghiare. Aduce ca exemplu intervenția de acum trei ani, a protosinghelului Bogoevics dela Budapesta, eșuată în urma condițiilor grele puse de guvernul maghiar regulării situației credincioș'lor români și unguri din Ungaria, cari aparțin episcopilor dela noi.

Declarațiile pline de adulațiuni la adresa primului ministru Bethlen, al cărui singur merit se desprinde din aceasta că a numit renegați ca consilieri ministeriali ai minorităților, se închee cu o propunere pe care ni-o însușim și o recomandăm guvernului nostru și Ligii Națiunilor: Guvernul român să trimită delegați pentru a vedea la fața locului situația românilor din Ungaria!

Puteți cumpăra pe prețurile cele mai reduse totfelul de blănuri la Blanăria
Lloyd 873
JANKY LAJOS
Cluj, Strada Universității 1.
2126

In jurul procedeurilor scandaloase ale presei maghiare

Un avertisment. — Declarațiile dlui Sept. Mureșianu, prefectul jud. Cojocna

Este cunoscută de toată lumea atitudinea presei maghiare din localitate față de tot ce este românesc și mai ales tonul provocător și total lipsit de urbanitate, cu care aceste ziare își duc campaniile. In diferite rânduri li s'au atras atenția și prin presa românească și prin notificări oficiale, dar totul a rămas fără nici un efect.

Domnul Septimiu Mureșeanu ne-a făcut ieri următoarele declarațiuni în această chestiune:

„In ceea ce privește atitudinea și unele ieșiri violente ale unor ziare maghiare din Cluj, autoritățile locale au atras atenția redactorilor acestor ziare că nu prin astfel de manifestațiuni și mai ales prin astfel de procedeuri se pot face apropierile sufletești între locuitorii aceleași țări cu expresiuni ca „bandit", „bețiv", etc. la adresa comisiunei de impunere și cu expresiuni ca „hoarde destrăbălate" la adresa armatei române, presa maghiară își atrage sentința de condamnare din partea tuturor oamenilor de bine.

Se va pune în vedere acestei prese că în urma plângerilor făcute ministerului atât de particulari cât și de oficialitate, s'a hotărât să ia aspre măsuri pentru aducerea la realitate a acestei prese, în cazul când va mai continua cu astfel de atitudini nepermise pe cari de le-ar fi avut Românii sub fosta stăpânire maghiară ar fi înfundat din prima zi pușcăria.

Autoritățile calomniate prin aceste ziare au luat toate măsurile de apărare în fața justiției, neînțelegând ca la atitudinea binevoitoare pe care aceste autorități au arătat'o gazetarilor maghiari, aceștia să răspundă cu calomnii.

Ingăduința de care vorbim mai sus — vedem cu regret — că pentru unii reprezentanți ai presei maghiare a fost o încurajare care pe viitor nu se va mai tolera sub nici o formă.

Ne place a crede că acest memento va fi înțeles de cei vizați și că nu voi fi nevoit să iau și alte măsuri.

Din partea noastră facem un apel la publicul românesc din Cluj să boicoteze toate acele ziare care de atâta timp aruncă cu venin și cu noroiu în tot ce este românesc.

Ar fi un frumos act de patriotism al românilor această atitudine.

Cronica Sportivă

Programul de Duminică

— 23 Sept. 1923 —

Cluj. Arena orașului: Victoria—Haggibor campionat. Victoria—Elit și Universitatea Haggibor echipele junior. — Arena C. F. R. K. A. C.—C. F. R. campionat K. K. A. S. E.—K. A. C. — C. F. R. K. A. M. T. E. echipele junior.

Timișoara. Dela 21—23 întrecerile olimpiade ale micei antante. Vor participa toți atleții, cehoslovaci, jugoslavi, poloni și români. Duminică va juca prima echipă din Budapesta în România 33 F. C. (Budapesta) Unirea—Semeria; C. F. R. (Simeria) Gloria (Simeria) campionat.

Arad. A. M. T. E.—A. T. E., A. A. C. campionat.

T.

INFORMAȚII

— **Pentru confratele „Ujság" și pentru Sindicatul Presei Maghiare.** *In numărul său de azi dimineață, confratele „Ujság" publică o retractare a insinuațiilor făcute contra redactorului nostru dl Ștefan Paul, cu prilejul unui interview luat dlui ministru dr C. Anghelescu și publicat în numărul de Sâmbătă al ziarului nostru, — întrucât după datele și informațiile culese, confratele maghiar s'ar fi convins ulterior de exactitatea declarațiilor ministeriale făcute nouă.*

Pe noi ne lasă indiferenți datele și informațiile după cari confratele „Ujság" s'a convins de realitatea celor publicate de noi.

Credem însă și acum, că faptul, că acele declarații purtau semnătura unui redactor, constituia pentru orice ziar de bună credință, cea mai bună garanție de autenticitate.

Oricum, luăm act cu satisfacție de scuzele aduse.

*

Relativ la insultele grosolane aduse de dl Olajos Domokos unuia din redactorii noștri prin coloanele lui „Ujsag" Sindicatul Pressei Maghiare va avea să se pronunțe asupra acestui sistem nou de gazetărie pe care acest domn înțelege să i încetățenească în presa din Cluj. Lungei sale ieremiade publicate în „Ujság" n'avem nimic a-i respunde; poza de martir al cauzei ungurești pe care și-o ia este și ridicolă și streină de chestie.

— **Dl ministru Florescu la Cluj.** *In cursul zilei de azi sau cel mai târziu mâine dl I. Th. Florescu, ministrul justiției îi sosește la Cluj.*

— **Ajutorarea sinistraților din județul Cojocna.** Ieri după amează s'a întrunit la Prefectura de Județ comisiunea compusă din d. Septimiu Mureșanu, prefectul județului d. dr. Utalea, primarul orașului și d. dr. Pordea deputat delegați ai comitetului general pentru ajutorarea sinistraților din județul nostru în scopul de a aviza la noui mijloace pentru strângerea de fonduri. S'a hotărît să se dea, în acest scop reprezentații atât la Teatrul Național cât și la cel Maghiar, cum și mai multe representații de cinematograf. Dl. Septimiu Mureșeanu, prefectul județului, ne spune că prin listele de subscripție lansate, s'au adunat aproape 50 mii lei.

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

— **Aducem la cunoștința onoratului public, că cu ziua de azi ne-am mutat prăvălia de ghete din strada Regele Ferdinand în strada General Neculcea Nr. 2 (Palatul Renner). Ignațiu Farkas.** 3076

— **Un membru a uniunei noastre** voește a prelua în Gherla conducerea cafenelei „Royal" care e proprietatea lui Sigismund Szili și soția, care prăvălie până în prezent a fost condusă de către Andor Kun și soții. Sunt avizați toți creditori numitei Prăvălie, ca eventuale pretențiuni, ce au față de această prăvălie să și le anunțe la „Uniunea Patronală Alimentară din România, biroul Cluj, Camera de Comerț și Industrie, Calea Victoriei No. 51 parter, ușa 34 în decurs de 8 zile în scris cu atât mai mult întru cât membrii nostri, cari vor prelua conducerea în caz contrar nu iau nici o răspundere pentru ele." Cluj, la 19 Septembrie 1923. Uniunea Patronală Alimentară din România.

— **Amânarea serbărilor de comemorare a lui Vasile Lucaciu.** Din Satu-Mare se anunță că serbările proectate la Șișești, pentru ziua de 21 crt., au fost contramandate.

— **Congresul primarilor din Ardeal.** Duminecă se va deschide la Timișoara congresul primarilor din Ardeal, Banat și Crișana, în vederea căruia autoritățile timișorene fac întinse pregătiri.

— **Noua revistă românească în Ardeal.** Ni-se anunță, că în cursul lunii Octomvrie va apărea la Satu-Mare o revistă de polemică și literatură întitulată „Icoane Maramureșene".

— **Episcopia româno-catolică din Satu-Mare contra statului român.** Am anunțat nu de mult, că guvernul a hotărât luarea în primire a două școli din Satu-Mare, foste ale statului maghiar și deținute până acum de episcopul romano-catolic de acolo. Ziarul „Satu-Mare" ne anunță acum, dă Episcopia ungurească, pentru ca cele două școli, revenite României prin tratetul de pace, să nu poată fi întrebuințate de statul român, le-a devastat într'un chip îngrozitor. Domnul ministru Anghelescu a constatat aceasta cu ocazia vizitei făcute la Satu-Mare și a pus Episcopiei catolice în vedere să facă cuvenitele reparații.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Doamnelor și mireselor!
Cumparati sau comandati-va!
Lingerie, trusouri femeești, pânzeturi fețe de masă și lingerie pentru pat, specialități de batiste, etc, fabricații proprii și specialități din străinătate.
SÁMUEL & Co.
Str. Memorandului Nr. 9
2949

Școlilor! Părinților! Elevilor! Direcțiunilor!
Rechizite școlare, rechizite de desen, caete, note muzicale, noutăți de jurnale de modă engleze și franceze, articole de cancelorie, se comandă cel mai ieftin la
Librăria și papetăria
„Corvina"
Piața Unirii Nr. 17.
Școlile și birourile vor beneficiază fiecare ocazie de o reducere de 10%.
3083

Telefon 493 Telefon 493
Mașini de scris
Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica
Mare atelier pentru reparat mașini de scris
Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.
Anton Finkler
atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

Casă de vânzare
în centru din care se poate ocupa imediat trei camere, bucătărie și baie.
2747
Informațiuni la
Dr. Aurel Blaga
Str. Regina Maria No. 17.

Hârtie Lichtpaus pozitiv-negativ I-a
2744 5 la libraria LEPAGE Cluj.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3015 3015
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

In atențiunea Societăților și Intreprinderilor!!
!!!
Să pot comanda
pentru funcționari
și lucrători haine, paltoane și pantaloni de piele
FUCHS
magazin de haine de piele
Oradea-Mare, Calea Victoriei 1.
3070-1

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1839 2561

Se știe că numai CZINK vopsește, curățește, chimic, cel mai frumos și cel mai ieftin Cluj.

Criza industrială
şi comercială din Ardeal

Lipsa de numerar s'a accentuat — Stagnarea comerţului — Transacţiunile cu străinătatea sufăr — Negustorii nu mai pot obţine mărfurile decât pe bani gata — Cum este privită situaţia în cercurile comerciale şi industriale şi cum sunt concepute mijloacele de ameliorare

Persoane a căror competinţă în materie nu sufere nici o contestaţie, ne informează că în cercurile comerciale şi industriale din Ardeal, domneşte o vie îngrijorare din cauza crizei prin care trec aceste ramuri economice.

Lipsa de numerar

Cauza principală a crizei de care este vorba, se datoreşte lipsei de numerar care s'a accentuat cu deosebire în ultimul timp. Ni se spune anume, că cei interesaţi nu mai pot obţine credite nici cu dobânzile cele mai urcate şi care l'a început alarmaseră cercurile negustoreşti şi industriale.

Comerţul stagnează

In acelaş timp comerţul stagnează pe fiecare zi ce trece. Scumpetea mărfurilor a făcut ca vânzările să se reducă în genere la o cotă sub 50 la sută, faţă de vânzările normale. Şi în acest timp termenele de plată ale negustorilor se apropie mereu, iar aceştia se văd în neputinţă de a putea face faţă achitărilor ce au de făcut.

Transacţiile cu streinătatea

O consecinţă a întârzierilor plăţilor negustorilor noştri în streinătate, este că li s'a suspendat acestora orice credit. Transacţiuni şi alte operaţiuni în acest senz, reuşesc să mai facă numai puţinele firme mai mari, care au relaţiuni vechi de afaceri cu furnizorii de peste graniţi.

Mărfuri pe bani gata

Importul diferitelor mărfuri, nu se mai poate face decât pe bani gata. Cum vânzările însă stagnează, împrospătarea diferitelor magazine cu mărfuri a început să se facă foarte greu.

Dar sunt şi negustorii vinovaţi

Este drept, ni se spune, că şi negustorii au o parte de vină în această situaţie. Se observă la aceştia rezistenţa tenace la menţinerea preţurilor ridicate, numai în speranţa speculaţiilor valutare.

Criza prin care trecem este de aşa natură, încât ieftenirea vieţei într'o bună măsură stă în mâinile negustorilor, dacă aceştia ar înţelege să reducă preţurilor. Cu chipul acesta circulaţia monetară şi-ar relua cursul însemnând primii paşi spre rezolvirea crizei şi în acelaş timp un pas spre normalizare.

Cum văd situaţia cei interesaţi

Negustorii şi industriaşii aşteaptă însă rezolvarea dela măsurile pe care, spun ei, este dator să le ia guvernul. Mijloacele de ameliorare sunt concepute altfel:

Guvernul să ridice restricţiunile la export şi să micşoreze taxele vamale. Să lase liber exportul vitelor, al pieilor şi lemnelor. Cu chipul acesta s'ar introduce numerar în ţară, numerar ce ar reface circulaţia monetară, care este atât de restrânsă astăzi, şi în consecinţă s'ar ameliora criza prin care trecem.

*

Am redat aici starea de lucruri care domneşte în Ardeal şi părerile celor cari se cred îndreptăţiţi să opinieze în chestia înlăturărei crizei care apasă asupra situaţiei economice a ţinuturilor de dincoace de Carpaţi. Rămâne însă de văzut, dacă soluţiunile propuse de factorii în drept de aici, corespund cu interesele generale ale economiei ţărei.

Dac.

Repertoriul Teatrului National din Cluj

Joi 20 Sept. „Nevestele Vesele din Windsor"
Sâmbătă 22 Sept. „Vlaicu-Vodă"
Duminică 23 Sept. matineu. „Chemarea Codrului"
Marţi 25 Sept. premieră. „Martira"

A două premieră din anul acesta va fi „Martira" piesă în 5 acte de Jean Richepin tradusă în versuri de M. Codreanu. Rolul principal îl deţine dl Ştefan Braborescu, noul angajat al Teatrului Naţional din Cluj. Piesa va fi pusă în scenă de dsa din distribuţie fac parte dnele Kronwald, Rally, M. Borsa. N Caracion, şi dnii Noe Dimitriu, Al. Sbibericon, Virgil Vasilescu, Potcoavă, Constantinescu etc.

(TEATRUL MAGHIAR)

Miercuri: „Muzica Feerică." Kolbay, Zöldhelyi, Tolnay, Bányász. Preţuri obişnuite. Abonament de zi 9. C. Seria 39.
Joi: „Nevinovatul Don Juan." Ca oaspe dl Aladar Sarkadi. Preţuri de premieră. Abonament de zi 10. A. Seria 40.
Vineri: „Dansul înspre fericire." Ca oaspe dl Aladar Sarkadi. Preţuri de Premieră. Abonament de zi 11. B. Seria 41.
Sâmbătă, Matineu: „Diamantele Negre." Preţuri reduse. Seria 42.
Sâmbătă seara: Md. Butterfley. Pentru deabutul dnei Ilma Kelmay şi a dlui Ladislau Vajda. Preţuri de Premieră. Abonament de Premieră 5. La ridicarea cortinei uşile dinspre sală se închid Seria 43.
Dumineca, Matineu: „Maneyra de Toamnă." Ca oaspe dl Aladar Sarkadi. Preţuri reduse. Seria 44.
Dumineca seara: „Dansul înspre fericire." Reprezentaţia de adio a dlui Aladar Sarkadi. Preţuri de Premieră. Abonament de zi 12. C. Seria 45.
Luni: „Necunoscuţii." Premieră. Abonament de Premieră No. 6. Seria 46.
Marţi: „Necunoscuţii." Preţuri obişnuite. Abonament de zi 13. A. Seria 47.

Congresul sindicatelor
muncitoreşti din întreaga ţară

Cele două internaţionale: Amsterdam şi Moscova. — Zdrobitoarea majoritate a muncitorimei pentru Amsterdam. — Infrângerea definitivă a comunismului. — Muncitorimea din România se afiliază cu 28.423 de voturi la internaţionala dela Amsterdam. — Desbaterile congresului. — Comuniştii în huiduelile generale sunt daţi afară din sala congresului.

Ieri a luat sfârşit congresul general al sindicatelor muncitoreşti din întreaga ţară, ţinut în oraşul nostru.

Ultimele două zile de desbatere ale congresului au fost foarte interesante, atât prin felul cum au decurs discuţiile cât mai ales prin importanţa hotărârilor ce s'au luat.

Lupta s'a dat pe două chestiuni de o potrivă de importânte:

1. Precizarea definitivă a atitudinei muncitorimei faţă de cele două internaţionale: Amsterdam şi Moscova şi

2. Excluderea politicei din desbeterile congresului şi din preocupările organizaţiilor muncitoreşti.

In ceeace priveşte prima chestiune situaţia se prezintă astfel:

Delegaţii sindicatelor muncitoreşti din întreaga ţară adunaţi în congres erau împărţiţi în două tabere inegale:

Majoritatea zdrobitoare a delegaţiilor (90 la sută) era — pentru afilierea la internaţionala dela Amsterdam iar restul (10 la sută) pentru afilierea la internaţionala dela Moscova.

Se ştie că în urma falimentului dezastruos al bolşevizmului din Rusia muncitorimea din întreaga lume, prin internaţionala dela Amsterdam, au pornit o reacţiune contra comunismului căutând prin toate mijloacele să întoarcă privirile şi atenţiunea muncitorimei dela comunism. Principiul primordial al internaţionalei dela Amsterdam a fost şi este lupta prin toate mijloacele contra bolşevizmului. Cu ocazia desbaterilor congresului dela Cluj, încă din primeie zile s'a putut vedea că întreaga muncitorime din România-Mare adepta principiilor internaţionalei dela Amsterdam.

Aci e locul să amintim un fragment din discursul dlui Popovici, comunist înverşunat şi unul din principalii adepţi ai internaţionalei a III dela Moscova de pe vremuri. Dl Popovici a fost unul dintre cei 3 delegaţi ai muncitorimei române trimişi la Moscova anul trecut pentru afilierea la internaţionala III.

Iată în esenţă ce a spus dl Popovici: „Am fost unul dintre cei mai convinşi adepţi ai comunismului atât ca principiu politic cât şi ca mijloace de realizare a lui.

Am crezut şi eu ca mulţi alţii în el, căci mă fascinase principiile lui sociale şi politice în realizarea cărora vedeam salvarea muncitorimei şi a proletariatului în general. Am fost un vajnic propagator al lui căci credeam orbeşte în el. Astăzi însă, timpul, rezultatele punerei în practică a principiilor politice şi sociale comuniste, precum şi ruinarea materială şi morală a muncitorimei din Rusia, mi-au deschis ochii şi astăzi, eu sunt acela care în comunism nu mai pot vedea altceva decât o răătăcire şi ruinarea muncitorimei sub toate raporturile.

„Acei dintre noi cari n'au ajuns încă la aceste convingeri impuse de realităţile din Rusia şi de rezultatele de până acum ale comunismului din întreaga ţară, nu dau altă dovadă prin persistenţa lor în susţinerea comunismului decât că, sau dacă sunt sinceri, păianjenişul de pe ochi nu li s'a luat sau că, în alt caz, nu mai lucrează în interesul muncitorimei. Fanaticul adept al internaţionalei dela Moscova de anul trecut vă sfătueşte astăzi să vă afiliaţi la internaţionala dela Amsterdam".

Pentru a se vedea cât de predominantă era între congresişti afilierea la internaţionala dela Amsterdam este deajuns să remarcăm următoarele fapte:

Oridecâteori unul dintre puţinii adepţi ai internaţionalei dela Moscova încerca numai să se ridice să vorbească, întreaga sală izbucnea în huiduieli şi în strigăte de: „Afară cu trădătorii muncitorimei".

La un moment dat, când dl Pauker, directorul ziarului „Argus" şi un înverşunat bolşevic, a încercat cu un ton foarte ridicat să apere cemunismul şi să propage ideile revoluţionare, toţi congresiştii ca unul singur s'au ridicat în picioare şi au cerut preşedintelui congresului să evacueze din sală pe toţi comuniştii.

In huiduielile generale toţi comuniştii în număr de vre-o 25 au fost daţi afară.

Printre dânşii se aflau: Dobrogeanu, Cristescu, Pauker, etc.

D-l *Sassenbach*, delegatul internaţionalei dela Amsterdam, a vorbit în numele a 19.000.000 de muncitori din 22 de state combătând cu înverşunare comunismul şi cerând muncitorimei din România să se afilieze la internaţionala dela Amsterdam.

Cam în forma aceasta au decurs desbaterile pentru ca în cele din urmă să se hotărască definitiv şi cu unanimitate de voturi afilierea la internaţionala dela Amsterdam.

Iată voturile pentru afilierea la această internaţională:

1 Muncitorii dela alimentaţie, prin 7 delegaţi cu 7 mandate: 618 v.;

2. Metalurgiştii, prin 42 delegaţi cu 52 mandate, 1143 v.;

3. Lemnarii, prin 5 delegaţi cu 5 mandate, 812 v.;

4. Sindicatele neafiliate, prin 8 delegaţi cu 9 mandate, 1163 voturi;

5. Legătorii de cărţi, prin 4 delegaţi cu 4 mandate, 2238 v.;

6. Minierii, prin 35 delegaţi cu 42 mandate, 6345 v.;

7. Constructorii, prin 14 delegaţi cu 17 mandate, 2193 v.;

8. Tipografii, prin 12 delegaţi cu 13 mandate 1383 v.;

9. Uniunea-Port, prin 14 delegaţi 23 mandate, 4230 v., *un total de voturi deci de* **28423** *voturi contra afilierii la Moscova.*

Alegerea comitetului

S'a procedat apoi la alegerea comitetului care este următorul: Bartalici, Szöcs Buciumeanu, Flueraş, Hoffer, Gaidosch, Ujhelyi, Magyar, Demian, Mihalcea.

Incheiem aceste relatări, satisfăcuţi că muncitorimea română s'a convins în fine că comunismul nu-o poate duce decât la ruină.

Prevederile noastre de acum câteva zile în preziua congresului s'au realizat întocmai. *Alfio P*

In magazinul de mode pentru dame al lui

Eugen Szabó

din

CLUJ,

C. Regele Ferdinand 5

cunoscut ca avantajos pentru preturile convenabile si serviciul solid, au sosit in depozit asortimente complecte de:

noutăţi de stofe pt. paltoane şi costume

mătăsuri pentru haine şi căptuşeală

catifele negre si colorate, pentru paltoane,

stofe doublé pt. paltoane **bărbăteşti**, cu preturi extraordinar de ieftine.

Mărfurile de vară întrecătoare se vor vinde pe preţuri foarte scăzute.

Preturi fixe!

Telefon:

4-79

3690

Maşina cea mai universală, folosibil la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99. TELEFON 999. (2725-2)

Mica publicitate

Se caută supraveghetoare (priminfirmieră) la clinica neurologică. Condiţiunile de primire sunt cunoaşterea limbei române în graiu şi în scris. Reflectantele se vor prezenta personal la direcţiunea Clinicei str. V. Babeş 63, aducând cu sine documentele de serviciu. 3074

De închiriat

o cameră mobilată pentru 3 tineri, eventual cu vipt cu tot. — A se adresa la Farkas Hersch, frizer, Calea Victoriei Nr. 103.

De la comitetul „Aliantei Advocatilor Romani din Tara cu sediul în Cluj".

Apel!

Comitetul „Alianţei advocaţilor Români din Ţară cu sediul în Cluj, având în vedere că la congresul advocaţilor care să va ţinea în 29 şi 30 Septembrie a. c. în localitate, deja până acum să anunţat un număr mare de advocaţi, magistraţi şi alţi fruntaşi atât din V. Regat, cât şi din celelalte provincii desrobite, şi că participanţii la congres neputând fi încartiruiţi numai la hotel din lipsa de camere şi numărul lor mare, facem apel către toţi intelectualii români din Cluj rugându-i să binevoiască pe timpul congresului a adăposti pe participanţi la căminurile lor.

Incuartuirea să va face de „Comisia de Incartiuire" compusă din advocaţii Dr. Millea, Dr. Vancea şi Dr. Cărpinişan.

Cei ce voiesc a primi pe participanţi sunt rugaţi a anunţa Comisia la biroul advocaţial Dr. Aurel Millea, Cluj, Piaţa Unirei No. 7. etaj II. telefon No. 1—81 şi 5—26.

Pretenţiile, având în vedere criza de locuinţă — sunt modeste.

Cluj, la 19 Septembrie 1923.

Dr. Valeriu Roman secretar general. **Dr. Ioan Suciu** preşedinte.

CAUT

două camere nemobilate, bucătărie şi bae. Eventual o cameră mobilată, bucătărie sau bae. A se adresa la redacţia ziarului „Infrăţirea" între 8—12 a. m.

TELEGRAME

Răscoale în Palestina

PARIS. — Din Jerusalim se anunţă că în Trans-Jordania au isbucnit răscoale împotriva emirului Abdulah. Mişcarea are caracter antisionist. Au avut loc lupte sângeroase.

Nenorocirea din Roma

ROMA. Un zid prăbuşindu-se, au fost omorâţi 5 copii şi un muncitor. O femee a înebunit de spaimă.

Prăbuşirea unui avion la Tecuciu

La Tecuciu, în timpul unui zbor de noapte s'a prăbuşit un Avion.

Aparatul s'a sfărâmat complect. Pilotul a rămas mort pe loc.

O nouă catastrofă în Japonia

Newyork. — Din Cobe se anunţă că oraşul japonez Titori a fost pustiit de un taifun. Peste 3000 persoane au fost înecate. Pagubele întrec 10 milioane dolari.

Lichidarea conflictului italo-grec

Geneva. — Consiliul Ligei Naţiunilor intrunit ieri a declarat lichidat conflictul italo-grec. Reprezentanţii Italiei şi Greciei au exprimat dorinţa reluării tradiţionalei prietenii dintre ambele ţări.

Industria Laptelui
DIN BANAT S. P. A.
TIMIŞOARA
Fabrica Str. 3 August 24.
2944

Moara Mare Timisoreana Sectia de Sticlarie
Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă
2910
TIMIŞOARA

! Ni-au sosit ! în stoc mare
paltoane şi blănuri de toamnă şi iarnă
de cea mai nouă modă din
Paris
Wiena şi Berlin
Diamantstein şi Moskovics
magazin de mode bărbăteşti şi femeşti
Cluj, C. Reg. Ferdinand 25.
(Vis a-vis de poşta centrală)
Cea mai avantajoasă sursă **de blănuri de pluş de seal şi biberette**, şi de specialităţi de paltoane cu blană. 2032

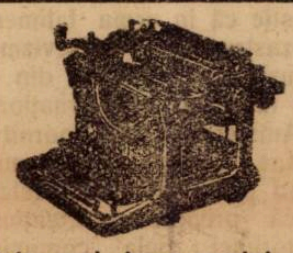
2744-2
Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria
LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.

Roabe din mesteacăn
pentru economii şi căratul pământului în executare primă de vânzare la 3059
Maximilian Aufricht
comerciant de lemne Arad,
Birou: Strada Bucur 8.

MOBILE
în cea mai bună calitate şi cel mai eftin se pot procura la
Fabrica de mobile VICTORIA, ARAD.
Depozit: Str. Horia, Palatul Neuman. Primim executări la comanda. 4045

AU SOSIT AUTOMOBILELE
Ego
2747-5
cel mai nou şi elegant autnmobil, model 1923, cu patru locuri la
Emil Blaga, Cluj.

Daca voiti sa va ingrijiti timpul, spalati-vi'l numai cu apa preparata cu
Kaiser-Borax
Kaiser-Borax
Intrebuintat mereu faţa sa nu mai fie urata.
Kaiser-Borax
face faţa alba si moale. 2474-3

Pentru copii mici şi sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e
PRAFUL HÖFER 2906-1
şi CREMA HÖFER, PENTRU COPII.

DUREREA de CAP Migrena, Nevralgii
Dureri reumatice etc. vindeca si linistesc la moment tabletele KALMA, pachetul lei 4, la droguerii si farmacii. Se trimet contra mandat de lei 40 franco 10 pachete KALMA. Adresati: **Farmacia VOREL,** PIATRA-N. 2819-4

„MECANO" S. A.
SUCURSALA CLUJ,
Str. Memorandului No. 24
1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalaţiuni telefonice. 2883

BEREA NUTRITOARE
Rador 172 2248
DIN MALŢ DUBLU
GLORIA
Fabricatie speciala a
Fabricei de bere din Turda
precum gustoasă şi renumită bere deschisa
CORONA
se găseşte in calitate neintrecută pretutindeni.
Fabrica de bere: TURDA. Telefon No. 5.
Depozit principal: CLUJ, Calea Dorobantilor Nr. 11. Telefon 394.

TUSA bronchita, dureri de plămâni, dureri de piept, oftica in stadial prim, guturaiul, astma etc. vindecă cu succes unul din preparatele următoare: CEAIUL CARPAŢILOR „VOREL", BOMBOANE PECTORALE „VOREL" în plicuri şi cutii, SIROPUL EARPAŢILOR „VOREL", GUDRONUL „VOREL". Veţi alege, după placere, unul din acest specialităţi.
Le gösiţi la Droguerii şi Farmacii. 2818-3
Depozitul central: **FARMACIA „VOREL", PIATRA-NEAMTZ.**

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 900 — 6 PAGINI ● DOI LEI ● 6 PAGINI — Vineri 21 Septembrie 1923

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 4951

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STR. ... 3. (ETAJ II) SUB CONDUCEREA UI...

Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952

Director: D. TOMESCU.

Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Hotărîrile congresului sindicalist

Marți a luat sfârșit, într'o atmosferă încărcată, congresul sindicatelor muncitorești din întreaga țară, ținut în orașul nostru.

Ultimile două zile ale congresului au fost foarte interesante prin discuțiunile cari au avut loc, iar resoluția votată la urmă de delegații diferitelor sindicate profesionale înseamnă o nouă orientare în viața muncitorească.

Subt impresiunea faptelor petrecute în Rusia și prin propaganda neîncetată întreprinsă de agenții comuniștilor ruși, o parte din muncitorimea dela noi ca și din alte țări s'a lăsat sedusă de mirajul dictaturei proletare.

Imprejurările grele de după războiu au constituit un mediu prielnic pentru agitatori cari, speculând lipsurile și năzuințele muncitorimei, au încercat să aprindă focul revoluției pentru ca ruinele războiului civil să instituiască o nouă dictatură mai odioasă decât cele din trecut.

Dar rezultatele la cari a condus politica comuniștilor ruși au venit să deștepte muncitorimea care să lăsase sedusă de o primejdioasă utopie. Decăderea unui întreg popor, distrugerea întregei sale vieți sociale și economice, spectrul oribil al foametei și ai molimelor, uriașa prăbușire care a asvârlit Rusia în anarchia de pe urma căreia o ceată de aventurieri și de agitatori trag singuri foloase, toate acestea au arătat și celor mai naivi și celor mai fanatici că ideia comunistă constitue o mare primejdie pentru societate și națiune.

Congresul sindicalist ținut deunăzi la Cluj a însemnat o desmeticire pentru muncitorimea dela noi.

Cazul dlui Popovici constiue o impresionantă pildă.

„Am fost și eu, a spus dsa, unul dinte cei mai convinși adepți ai comunismului atât ca principiu politic cât și ca mijloace de realizare.

Am crezut și eu ca mulți alți în el, căci mă fascinase principiile lui sociale și politice în realizarea cărora vedeam salvarea muncitorimei și a proletariatului în general. Am fost un vajnic propagator al lui căci credeam orbește în el. Astăzi însă, timpul, rezultatele punerei în practică a principiilor politice și sociale comuniste, precum și ruinareă materială și morală a muncitorimei din Rusia, mi-au deschis ochii și astăzi, eu sunt acela care în comunism nu mai pot vedea altceva decât o rătăcire și ruinarea muncitorimei sub toate raporturile.

Acei dintre noi cari n'au ajuns încă la aceste convingeri impuse de realitățile din Rusia și de rezultatele de până acum ale comunismului din întreaga țară, nu dau altă dovadă prin persistența lor în susținerea comunismului decât că, sau dacă sunt sinceri, păianjenișul de pe ochi nu li s'a luat sau că, în alt caz, nu mai lucrează în interesul muncitorimei."

Acesta a fost procesul care s'a petrecut în sufletele tuturor muncitorilor seduși de idealul comunist.

Datorită acestei desmeticiri, congresul sindicalist a luat, prin afilierea muncitorimei române la Internaționala din Amsterdam, o rezoluție care înseamnă în acelaș timp despărțirea acțiunei sindicaliste de orice preocupare politică și osândirea comunismului.

Organizațiile muncitorești nu se vor mai pune de acum încolo în slujba unei idei politice, ele urmărind numai realizarea intereselor și năzuințelor legate strâns de profesiune. In sensul acesta ele vor putea mult mai repede și mai ușor să înfăptuiască dezideratele și să împlinească necesitățile muncitorimei. Rămânând deci în mijlocul societății și neridicându-se ca vrăjmași ai ei, muncitorii se întorc la marele rost al muncii lor creiatoare. In deplină armonie cu toate forțele creiatoare ale națiunei, ei contribuesc la prosperitatea și progresul ei și prin urmare al umanității.

Rezoluția congresului sindicalist din Cluj înseamnă părăsirea acțiunei de agitație, sterilă și răufăcătoare pentru muncitorime și întoarcerea ei la rostul pe care-l îndeplinește în mijlocul națiunei. Iată de ce salutăm cu entusiasm despărțirea muncitorimei noastre de ideile distructive ale comunismului.

Justiția minoritară clandestină

Relațiunile dlui dr. Ioan Suciu, șeful contenciosului statului din Ardeal, făcute la conferința avocaților români dela Timișoara, au fost completate alaltăeri de președintele contenciosului statului cu o seamă de lucruri sensaționale, de cari ne-am ocupat în numărul nostru de alaltăeri. Reiese din acele arătări reproduse de noi, că nu numai la Timișoara ci și la Cluj și în alte orașe, minoritatea maghiară și evreească au creat paralel cu justiția statului, o justiție stabilă minoritară, care să se substitue justiției oficiale, judecând chiar și procesele Românilor. Justiția aceasta, la a cărei realizare au contribuit și o seamă de români și chiar asociația băncilor românești din Ardeal, a ajuns să-și creeze chiar și un contencios, un birou judiciar, care să o apere față de stat. Implicit, justiția clandestină și-a propus să-și creeze toate celelalte organizațiuni câte sunt pe scara ierarhică până la contencios: tribunale, curți de apel, etc.

Pentruca să pătrundem seriozitatea acestei chestiuni, este util să aducem aci în discuție un lucru relevat alaltăeri de ziarul „Viitorul": ziarul bucureștean reprodusese o rectificare a tribunalului clandestin „Lloyd" din Timișoara, în care se spunea, că printr'o mare mărinimie acest tribunal poate va îngădui, ca cu începere din anul 1925 să se dezbată în ședințele sale și românește.

Din această declarațiune a direcțiunii numitului tribunal clandestin este clar până la evidență, cu câtă batjocură este tratată legea românească de către justiția aceasta clandestină.

Românii din Jugoslavia

In urma congresului dela Sân-Mihu-Român

Scriam nu de mult la această rubrică că un popor, care a suferit mult în trecut din pricina oprimărei altuia, nu poate deveni la rându-i opresorul acestuia, chiar când împrejurările l'ar face stăpânul lui. Cu atât mai mult nu poate deveni opresorul aceluia, cu care a purtat alături lanțurile robiei.

Scriam acestea în legătură cu asupririle pe cari le suferă românii din Iugoslavia și-n special tineretul școlăresc. Cum arătam deunăzi, în urma congresului dela Sân-Mihu-Român, o delegație în frunte cu deputatul Ioan Jianu s'a prezentat la Belgrad ministrului instrucțiunei spre a-i supune moțiunea luată.

Ministrul a răspuns că numai universitarilor, teologilor și elevilor cari actualmente urmează clasele 7-a și 8-a li se va recunoaște atestatele de studii dobândite în România; celorlalți cari urmează școlile medii, de ucenici, de meserii, liceul sub clasa 7-a li este interzis „chiar accesul în România".

Astfel a hotărât ministrul unei țări de care ne-am legat soarta într'o strânsă prietenie. De ce vroiește Serbia să imite cu orice preț pe unguri? N'a văzut și ea că roadele unei politici de asuprire sunt tocmai contrarii celor așteptate?

Vroiește ea să înnăbușe elementul românesc în Bănat? Se înșeală amarnic. Experiența de pe valea Timocului îi este deplină mărturie. Elementul românesc este unul din cele mai rezistente elemente etnice ale pământului. Ca și pe valea Timocului, românii din Bănatul sârbesc nu vor învăța nici odată sârbește, și se vor încăpățîna cu atât mai mult în hotărârea lor, cu cât vor fi siliți la aceasta.

Lucrul nu s'ar petrece tot așa dacă sârbii le-ar lăsa libertatea alegerei; căci ai totdeauna încredere numai în cel ce ți-o acordă la rându-i.

Așa cum procedează însă, sârbii n'au să isbutească decât să mențină pe români în întunerecul profund al ignoranței și al analfabetismului, căci spre școlile lor nu-i vor atrage nici odată în chipul sus pomenit.

Dar ori câtă ignoranță le hărăzește vecinii noștri românilor din Iugoslavia, un singur lucru nu-i vor putea face să ignoreze: că sunt români.

Și atât e deajuns ca orice politică de asuprire să se năruiască dela sine.

Ungurii din Ardeal contra legilor scolare ale lui Apponyi

Semnificația demonstrației maghiarilor și evreilor din Ardeal la București — Minoritatea maghiară nu a respectat tot timpul sub români legea în vigoare și când li-se pretinde respectarea ei, legea școlară a Ungariei este prezentată ca lege românească

Am anunțat pe la sfârșitul săptămânii trecute, că o impunătoare delegație ungurească, compusă din șefii confesiunilor și din președintele și secretarul partidului maghiar, însoțit de o sumedenie de canonici și secretari, a plecat la București pentru a lua atitudine demonstrativă față de noul regulament școlar introdus de guvernul român în școala ungurească. Acestei delegații i-s'a atașat o delegație a rabinilor din principalele orașe ardelene în frunte cu reprezentanții comunității din Oradea și o altă delegație a șasilor sub conducerea parlamentarului Dr. Otto Roth.

Cum se vede demonstrația aceasta, atât de impunătoare și prezentată ca un protest al tuturor minorităților din România a fost pusă la cale mai dinainte însemnând o alianță a tuturor minorităților etnice și confesionale contra statului român.

Autorii și morali și efectivi ai acestei demonstrații, au fost conducătorii minorității maghiare și acest fapt nu trebue scăpat din vedere, pentrucă oricui altuia numai lor nu le putea fi îngăduit să critice dispozițiunile de azi ale ministerului instrucțiunii publice.

Și iată de ce:

Noul regulament școlar, introdus în școlile minoritare cu începerea noului an școlar, este de fapt tot cel vechiu, care trebuia să fie executat în Ardeal și până la această dată. Dispozițiunile acestea sunt în spiritul legilor ungurești, contra cărora sub unguri nici confesiunile maghiare nici minoritatea evreească nu au protestat nicicând, pentrucă pe atunci singurii asupra cărora se executau, eram noi românii.

Dovada nesupunerii școlilor maghiare la legile în vigoare

Dispozițiunile de acum au rămas moștenite de la guvernarea maghiară și ca toate legile rămase în vigoare dela unguri, trebuiau executate și până astăzi Ungurii însă, cari le-au făcut pentru alții, s'au opus însă îndatăce ajunși sub români au devenit minoritate.

Iar din neexecutarea lor au urmat toate acele măsuri luate de statul român tot în virtutea legii în vigoare, măsuri contra cărora am văzut ridicate toate sensaționalele proteste din acest an.

Astfel se explică, că conducătorii unguri socot dispozițiunile de azi ca dispoziții ale statului român și pretind a nu le recunoaște până la aducerea nouei legi școlare. Ei nu văd însă cât sunt de ridicoli în contradicția în care cad: ei pretind să fie lăsați a se sustrage înainte de sub legea în vigoare, și deci până la adresa nouei legi, să se conducă ca până acum, de capul lor.

Cum vor ungurii să prevină noua lege școlară românească

La atâta ipocrizie nu ne-am fi așteptat nici odată, îndeosebi că cele 22 de puncte ale regulamentului impus de minister cu începerea noului an școlar, conțin o simțitoare ușurare a legilor aspre ale ungurilor, îndeosebi-ale lui Apponyi. Aceasta însă autoritățile confesionale și cele politice ale ungurilor de aici o fac uitată. Fapt este, că statul român menținând legile maghiare în vigoare până la aducerea unei noui legi școlare, era în drept să mențină legea ungurească în întregime.

Un protest unguresc contra lui Apponyi

In urma acestora, protestul de azi al ungurilor trebue socotit ca un protest contra Budapestei, iar rostul lui este, că arătând dispozițiunile de acum ca dispoziții ale statului român și nu ca o aplicare a legii încă în vigoare, să spele păcatul Budapestei și totodată să influențeze statul român silindu-l, prin aceea că-i impută lui păcatele Budapestei, să aducă o lege școlară cu totul altfel decât cea maghiară.

Protestul de acum trebue considerat în această lumină.

Asociația corurilor maghiare dată în judecată

Delegația maghiară din Ardeal care s'a înapoiat alaltăeri dela București unde a intervenit în chestiunea școlilor maghiare, a adus știrea, că Ministerul de interne a deschis acțiune judecătorească contra Asociației corurilor maghiare („Magyar Dalárda"), care cu ocazia serbărilor aranjate la Cluj acum două săptămâni, a manifestat ostentativ cu tricolorul unguresc și a cântat cântări neîngăduite, ostile Statului român.

Cronica dramatică

Nevestele vesele din Windsor

Comedie în 5 acte de W. Shakespeare

Marți seara Teatrul Național ne-a oferit premiera comediei shakespeariene „Nevestele vesele din Windsor". Ca în toate comediile lui Shakespeare o farsă foarte inteligent înjghebată își deapănă firul prin cele cinci acte piesei mișcând o lume plină de pitoresc și de viață clocotitoare. Humorul gras, specific englezesc, făcut din sănătate trupească și morală și care aproape la fiecare vorbă se revarsă într'un râs sgomotos și robust, isvorât din toată sănătatea măruntaelor și din toată mulțumirea sufletească, humorul acesta străbătând piesa dela un capăt la celălalt e ca un freamăt de viață sănătoasă, plină de sevă și de tinerețe. Și iarăși ca aproape în toate piesele lui Shakespeare două acțiuni paralele se desfășură și în comedia aceasta. Pe una din ele, direcția de scenă, cu un istet simț artistic și cu o doctorală pricepere tehnică a suprimat-o cu desăvârșire, lăsând pe cei cari n'au cetit comedia nedumeriți întrucâtva în fața desnodământului din ultimul tablou și întrebându-se, fără să-și poată răspunde, asupra câtorva personagii cari ciuntite au rămas fără viață și fără rost, ca de pildă Fenton, Ilender, doctorul Caius și d-na Ana Page. Iată cum temându-se să nu ne dea un spectacol prea lung și doritoare să ocolească unele dificultăți, direcția de scenă a izbutit să ne dea o comedie care atât de oribil mutilată, a pierdut fără îndoială din farmecul, din frumusețea și din puterea ei de viață. Shakespeare a murit însă de mult iar respectul pentru opera de artă și cultul pentru un geniu sunt sentimente peste cari unii directori de scenă trec cu o desinvoltă ușurătate.

Și acum câteva cuvinte despre interpretare. Fără coheziune mișcându-se într'o atmosferă care în ciuda decorului, amintea mai de grabă foburgul bucureștean, decât lumea englezească de pe vremea lui Shakespeare, interpretarea în ansamblul ei a desăvârșit mutilarea făcută de direcția de scenă.

Dl I. Stănescu-Papa, ale cărui însușiri artistice le-am prețuit în totdeauna, ni-a făcut impresia că nu se acomodează rolului, atât de bine croit de Shakespeare, al lui Sir John Falstaff, mare băutor, vesel băiat și incorigibil curtezan. Fiindcă dsa a jucat rolul acestuia cu o nouanță de discrețiune în mișcare și în vorbă, care ni se pare că nu se potrivește cu ceiace este grosolănie soldatescă și jovialitate de cheliu în Falstaff.

De o veselie care trecea dincolo de firesc dna Natalia Ștefănescu și dra M. Miriam n'au înțeles că în veselia celor două neveste este și o fină nuanță de intimă mulțumire pe[care le-o dă conștiința onestilății lor morale.

Neglijând stările sufletești, dl Neamțu-Ottonel la care am văzut alteori un joc concentrat și cu chibzuință întocmit, s'a cheltuit în rolul bărbatului gelos într'o gesticulație excesivă.

Despre ceilalți interpreți, mai puțin două trei excepții, n'am putea spune nimic fiindcă au fost tot timpul alături de drum.

Ca încheiere o felicitare pentru prea fericita inovație dela sfârșitul reprezentației: Lora în jurul cortinei: a fost o surpriză pe care negreșit, publibul a știut s'o prețuiască.

Dl. I. Th. Florescu, min. justitiei la Cluj

Cu acceleratul de 11 a sosit la Cluj dl I. Th. Florescu, ministrul justiției. Dsa vine dela București și va sta la Cluj 2 zile după care va pleca la Sighetul Marmației.

La gară dl ministru a fost primit de dnii Septimiu Mureșianu, prefectul județului; Utalea, primarul orașului; V. Popovici, prefectul poliției; dl Meteș deputat; Dr Micșa, prim președinte al Curței de Apel: Praporgescu, președintele Tribunalului, C. Ceprescu, primprocuror, Dr Pop, procuror general, de un număr foarte mare de avocați și judecători, ziariști români și unguri și de un numeros public.

Dl ministru a tras la Hotel „Astoria". După prânz va avea loc o consfătuire la Tribunal în care se va discuta chestiunea organizărei judecătorești. Mâine va avea loc o consfătuire a tuturor autorităților locale unde se vor discuta chestiuni de interes general pentru Cluj.

INFORMATII

— Din cauza sărbătoarei de mâine, ziarul nostru va apare Sâmbătă la orele obicinuite.

— **Situația sanitară a Clujului.** In legătură cu mărirea bugetului orașului, putem anunța că se va face și o serie de îmbunătățiri sanitare, a căror nevoe este astăzi viu simțită. D l Titus Ionescu, directorul regional sanitar din Cluj, va face primăriei o serie de propuneri în acest senz.

— **Acțiunile C. F. particulare din Ardeal nu vor mai fi stampilate.** S'a anunțat zilele acestea că între 20-30 Septembrie a. c. se vor stampila acțiunile căilor ferate particulare din fosta monarhie austro-ungară.

In ultimul moment ministerul de finanțe a hotărât să nu se mai ștampileze acțiunile. Chestiunea va fi din nou examinată de către comitetul consultativ de pe lângă ministerul de externe și de către comisia de despăgubiri de pe lânga ministerul de finanțe spre a se găsi o altă soluție.

„Evo" Incălțămintea cea mai renumită, a sosit un mare transport la Mag. *Missir* Cluj. 3038-3

— Inscrierile la „Școala primară centrală" din Cluj, str. Nic. Iorga Nr. 6 s'au început și mai durează până în 24 l. c. Orele de înscriere dela 9 – 13 a. m. și dela 4—6 d. m. în oficiul parochial gr.-cat. din localul școlii etaj I. Direcțiunea școlii centrale gr.-cat. din Cluj.

*

— Inscrierile la școala primară de aplicație a școalei normale de fete se fac în ziua de 22 Septembrie orele 9—12.

— **Aprovizionările Clujului.** D-l Mureșanu, prefectul județului a luat o serie de măsuri pentru aprovizionarea atât a orașului, cât și a județului Cojocna, cu alimente și lemne, în vederea ernei. Intr'un articol viitor vom arăta în ce constau măsurile prefectului.

— **De vânzare** 20 acțiuni Banca Centrală cu Lei 290 buc. Adresa la Administrația ziarului.

— **Un membru al uniunei noastre** voește a prelua în Gherla conducerea cafenelei „Royal" care e proprietatea lui Sigismund Szili, și soția, care prăvălie până în prezent a fost condusă de către Ardor Kun și soții. Sunt avizați toți creditorii numitei Prăvălie, ca eventuale pretențiuni, ce au față de această prăvălie să și le anunțe la „Uniunea Patronală Alimentară din România, biroul Cluj, Camera de Comerț și Industrie", Calea Victoriei No. 51 parter, ușa 34 în decurs de 8 zile în scris cu atât mai mult întrucât membrii nostri, cari vor prelua conducerea, în caz contrar nu iau nici o răspundere pentru ele". Cluj, la 19 Septembrie 1923. Uniunea Patronală Alimentară din România. 3084

*

Ministerul instrucțiunii aduce la cunoștința persoanelor interesate, că pentru chestiunile care privesc: numirile de suplinitori, înscrierea elevilor, scutiri, dispense, situațiuni școlare admiterea bursierilor și solvenților urmează să se adreseze inspectoratelor regionale școlare în a căror competință cade rezolvarea lor.

Cererilor de aceast ănatură, adresate ministerului, nu li se vor da nici un curs.

— **Amânarea congresului avereescan.** In urma mediațiunii făcută de dl general Coandă care a fost la Severin și-a vizitat pe dl general Averescu, s'a aranjat ca congresul de la Chișinău să fie amânat la 14, 15 și 16 Octomvrie, în loc să se țină la 26, 27 și 28 Septemvrie cum era fixat.

Deasemenea s'a convenit ca dl Averescu să plece în turneu politic cu dl Argetoianu și alți fruntași ai partidului poporului.

Incălțămintea cea mai bună ultimele creațiuni ca forme pentru Domni, Doamne și Copii găsiți la Mag. *Missir* Cluj. 3038-3

Un nou record. Diana Franzbrantwein a bătut recordul eficacității și popularității. 2175—3

La excursiuni nu ne putem lipsi de Diana Franzbrantwein, care este cel mai bun întăritor al mușchilor. Să fim atenți la numele Diana. 2475—4

—**Schibmul de deținuți politici româno-maghiari** După informațiunile ce le avem, schimbul de deținuți politici între România și Ungaria, care se tratează de foarte multă vreme, se va face peste două săptămâni la Oradea, unde va sosi la acea dată un emisar al guvernului maghiar.

— **Dela alergările de cai din Oradea.** Dl general Moșoiu minisirul comunicațiilor, a instituit un premiu de 2000 lei cu ocaziunea alergărilor de cai ținute la Oradea Mare pentru cel mai frumos cal țărănesc.

***Pantofi* de *Lack*, *Antiloppe*, *Chevro* și *Matase* ultimele noutăți ca forme la Mag. *Missir* Cluj.** 3038-3

— **O nouă avertizare a școlilor ungurești nesupuse.** In urma nesupunerii manifestate față de stat, au fost avertizate din nou următoarele școli maghiare: Colegiul reformat din Șepșisângeorz pentrucă nu a respectat numărul de ore de limba română; școala normală tot de acolo, pentru acelaș motiv și școala comercială din Brașov.

— **Coeducația din școlile maghiare.** In vederea noului an școlar, autoritățile superioare ale statului au reamintit școlilor ungurești ordinul nerespectat anul trecut, prin care s'a interzis coeducația.

Totodată s'a pus în vedere școlilor de fete, că trebue să-și schimbe directorii cu directoare.

— **Noui târguri în Ardeal.** Ministerul de domenii a aprobat deschiderea a două târguri de vite și mărfuri în comuna Sâmbăta de Sus (Făgăraș) în zilele de 12—13 Aprilie și 9-10 August.

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

No. 440-923.

Concurs

Caut pe 1 oct. 1923 un practicant de notar ori secretar român eventual care poseda limba statului.

Sălar lunar 1200 lei locuință și încălzit.

Se vor adresa la subsemnatul

Aurel Brădean,
notar.

3085 Comuna Tarcia plasa Mihaifălău Jud. Bihor.

! Ni-au sosit !
în stoc mare
paltoane și blănuri de toamnă și iarnă
de cea mai nouă modă din
Paris
Wiena și Berlin
Diamantstein și Moskovics
magazin de mode bărbătești și femeești
Cluj, C. Reg. Ferdinand 25.
(Vis a-vis de poșta centrală)

Cea mai avantajoasă sursă **de blănuri de pluș de seal și biberette**, și de specialități de paltoane cu blană. 2032

Motoarele cu benzină „ASTRA" sunt cele mai economice

„ASTRA" Sectia Motoare ARAD. 297 -2

Apararea intereselor ardelenesti

Blocul parlamentarilor ardeleni

Cine sunt inițiatorii? — Ce caracter are acest bloc. — Dorința primului ministru, dl I. I. C. Brătianu

Acum câtva timp s'a agitat ideia formărei unui bloc al parlamentarilor ardeleni, în scopul apărărei, în mod special, a intereselor ardelenești. Acțiunea parlamentarilor noștri în acest senz, este menită să fie de un folos real față de toate nevoile obștești din Ardeal, ușurând în acelaș timp într'o bună măsură, activitatea guvernului pe acest tărâm.

Inițiatorii

Blocul parlamentarilor ardeleni, departe de a fi o organizare cu caracter regionalist, cum s'ar părea în aparență, este în primul rând, însuflețit de cea mai vie dorință de nivelare a asperităților create de meschinele interese politice.

Inițiatorii blocului sunt parlamentarii majoritari, atât din Ardeal cât și din restul țărei cari au fost aleși aici.

Dorința primului ministru

Ideea formărei acestui bloc, a fost inspirată în parte și de dorința primului ministru domnul I. I. C. Brătianu, care a făcut apel la toți parlamentarii ardeleni, să ajute guvernul, informându-l în permanență de starea lucrurilor din Ardeal și ținându-l în curent cu toate chestiunile și nevoile de aici, pentru soluționarea lor cât mai neîntârziată. Este, în general, dorința întregului guvern, de a cunoaște deaproape și în permanență, pe această cale, situația tuturor nouilor provincii, pentru ca toate măsurile ce trebuesc luate să fie luate în deplină cunoștință de cauză.

Cum va lucra blocul

Blocul se poate considera constituit, înțelegerea fiind depliuă între toți parlamentarii. Intre ei, reprezentanții minorităților sunt cei mai bucuroși. Activitatea acestei organizări va începe odată cu deschiderea nouei sesiuni parlamentare. Asupra modului cum va lucra blocul ni se spune următoarele: Se va alege un comitet central, care va lucra în permanență supunând toate chestiunile guvernului. Toți parlamentarii se vor adresa acestui comitet arătând interesele și nevoile care privesc cercurile pe care le reprezintă.

Acest comitet central va primi și direct cererile adresate de cei interesați.

Chestiunile asupra cărora se va insista

In afară de chestiunile care se vor ivi la ordinea zilei, blocul își are fixată o serie de chestiuni cu caracter general care privesc interesele Ardealului. Intre acestea putem cita următoarele: Chestiunea soivărei situației economice a Ardealului, pentru care blocul parlamentarilor este hotărât să lucreze cu cea mai mare energie.

Apoi toate chestiunile de ordin administrativ, cu nevoile care se resimte din acest punct de vedere, și înlăturarea nemulțumirilor care există aici în legătură cu această chestiune. Interesele de ordin cultural vor face deasemenea obiectul principal al preocupărilor blocului parlamentar. Chestiunile care privesc interesele minorităților, vor fi iarăși resolvate prin intervenția acestei organizări parlamentare.

Odată puși la lucru, vom ține zilnic în curent pe cititorii noștri, cu activitatea parlamentarilor ardeleni.

Dac.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Au sosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431 2653

In atentia primariei noastre

Măsuri de imitat

In legătură cu exercitarea comerțului ambulant primăria din București a dat o ordonanță prin care nu se mai dau autorizațiuni pentru exercitarea comerțului ambulant, iar cei ce le posedă încă, au îndatorirea lor până la expirarea lor să le poarte în permanență, împreună *cu cota burselor comunale libere* (mercurialul), pe care sunt datori să înfățișeze cetățenilor la cerere, cunoscând că nu au voie să depășească beneficiul legal de 30 la sută, socotit peste prețul en gros, cuprins în cotă.

Contravenienții, spune ordonanța vor fi pedepsiți cu confiscarea mărfei și cu vinderea ei prin bursele comunale libere, în folosul asistenții comunale, „precum și cu aplicarea penalităților prevăzute de lege."

Credem că e bine să atragem atenția primăriei noastre, că o asemenea măsură ar fi de dorit să se ia și în Cluj, împotriva acelor categorii de negustori ambulanți în special vânzători de ștofe, care speculează lumea cu postăvuri cumpărate pe preț derizorin de la fabriceie din țară și le vând ca marfă de provenință egleză.

Deasemeni credem că mai ales în orașul nostru, unde scumpetea alimentară a ajuns excesivă, se impune un control mai exigent al prețurilor maximale, din partea primărie care se fie fixate pe săptămână, cum e mercurialul burselor comunale libere din București.

Căci oricât de ridicate ar fi produsele alimentare, din cauza scumpirei brațelor de muncă, ele ar putea fi accesibile și lumei nevoiașe dacă n'ar mai fi speculate prin negustorii intermediari.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumusețe rară la
Grünwald si Steiner
Magazin de mode. Cluj, & & &
3054 *Piața Uniri No. 12.*

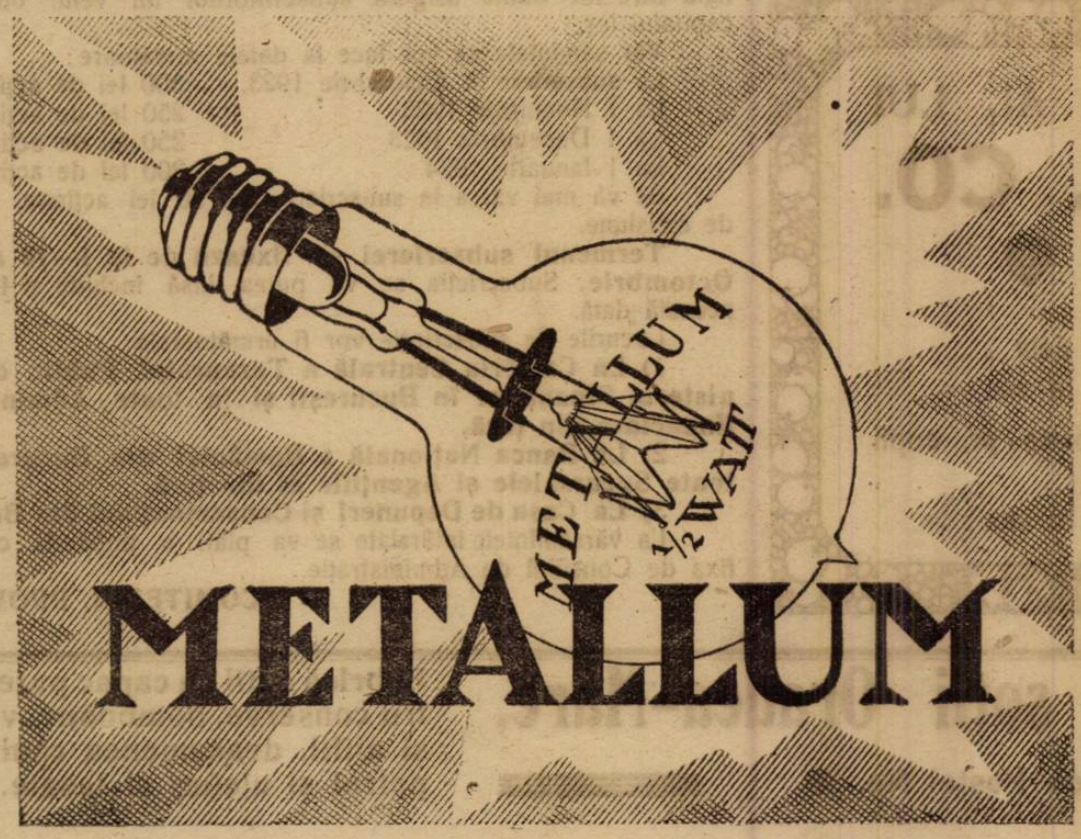

Muncitorimea ardeleană și politica socialistă

Spulberarea unor acuzări aduse muncitorimei din Ardeal — „Nu ne trebue politică, vrem numai îmbunătățirea stărei noastre materiale și morale în cadrele țărei și prin mijloace legale și pașnice"

Rezultatele unei anchete

Incă dela eșuarea grevei generale de acum doi ani s'ar putea spune că muncitorimea ardeleană, indiferent de naționalitate sau de credință, și-a pierdut încrederea în socialismul extremist, în comunism.

Chiar dacă după această grevă, timp de 6—7 luni s'au mai produs pe ici pe colo (în Ardeal), câte vre-o manifestație socialistă cu caracter de propagandă comunistă.

Acestea au fost cazuri izolate și foarte rari.

Un fapt care trebuie să se știe și care constituie încă o acuzație nedreaptă aruncată în spatele muncitorimei ardelene este următorul:

In urma grevei generale inițiată și susținută de șoviniștii iredenți maghiari dela noi, cari inducând muncitorimea ardeleană în eroare, s'au servit de ea ca de un instrument pentru realizarea intereselor lor, s'au produs în Ardeal o serie de conflicte, comploturi și manifestații comuniste.

Presa maghiară și întreaga opinie publică maghiară dela noi, antrenată de banii și sfaturile dela Budapesta, pentru a masca acțiunile iredente maghiare din Ardeal și pentru a ușura sarcina iredentiștilor și a complotiștilor unguri dela noi, au aruncat toate acțiunile comuniste, grevele și comploturile în sarcina muncitorimei ardelene.

Trebuie să se știe însă odată pentru totdeauna că acuzarea aceasta adusă muncitorilor ardeleni este o insinuare și că toate acțiunile subversive și toate manifestațiile comuniste cari s'au petrecut în Ardeal sunt streine de sufletul muncitorilor și că ele sunt opera exclusivă a intelectualilor maghiari iredenți cari au refuzat să depuie jurământul la primele invitații făcute de statul român.

In al doilea rând, ele sunt opera banilor și instrucțiilor venite dela Budapesta.

Muncitorimea ardeleană dela greva generală încoace, s'a desinteresat complect de acțiunile politice subversive și anarhice duse de acești intelectuali iredenți, conducători ai comunismului dela noi, toate acțiunile ei neavând alt caracter decât profesional, în scopul îmbunătățirei soartei materiale în interiorul granițelor țărei.

Cu ocazia tuturor adunărilor muncitorilor ardeleni (nu vorbim de consfătuirile conducătorilor muncitorilor cari în majoritate sunt acești intelectuali iredenți) indiferent de naționalitate și de credință, ei s'au desinteresat, ba mai mult, au protestat contra tuturor acțiunilor cu caracter politic subversiv, necăutând altceva decât mijloacele mai eficace pentru îmbunătățirea situației lor profesionale și materiale.

O dovadă eclatantă a acestei afirmații este însăși hotărârea congresului socialist din zilele trecute care a hotărât afilierea la internaționala dela Amsterdam — pe deoparte, iar pe de altă parte, au mai hotărât excluderea radicală a politicei din organizațiile și din manifestările muncitorimei.

Hotărârile acestea au fost primite cu unanimitate și cu entuziasm de muncitorii din Arddal.

Zeci de telegrame din întreg Ardealul, telegrame trimise de muncitori, au aplaudat această hotărâre, afirmând că ei nu înțeleg să se amestece în manifestații politice și că scopul organizațiilor lor este îmbunătățirea stărei materiale în cadrele țărei și pe cale legală și pașnică.

In numărul viitor vom publica hotărârile congresului partidului socialist din Ardeal care a început ieri.

Alfio P.

CURIERUL SPECTACOLELOR
(TEATRUL MAGHIAR)

Joi: „Nevinovatul Don Juan." Ca oaspe dl Aladar Sarkadi. Prețuri de premieră. Abonament de zi 10. A. Seria 40.

Vineri: „Dansul înspre fericire." Ca oaspe dl Aladar Sarkadi. Prețuri de Premieră. Abonament de zi 11. B. Seria 41.

Sâmbătă, Matineu: „Diamantele Negre." Prețuri reduse. Seria 42.

Sâmbătă seara: Md. Butterfley. Pentru deabutul dnei Ilma Kelmay și a dlui Ladislau Vajda. Prețuri de Premieră. Abonament de Premieră 5. La ridicarea cortinei ușile dinspre sală se închid Seria 43.

Dumineca, Matineu: „Maneyra de Toamnă." Ca oaspe dl Aladar Sarkadi. Prețuri reduse. Seria 44.

Dumineca seara: „Dansul înspre fericire." Reprezentația de adio a dlui Aladar Sarkadi. Prețuri de Premieră. Abonament de zi 12. C. Seria 45.

Luni: „Necunoscuții." Premieră. Abonament de Premieră No. 6. Seria 46.

Marți: „Necunoscuții." Prețuri obișnuite. Abonament de zi 13. A. Seria 47.

Repertoriul Teatrului National din Cluj

Joi 20 Sept. „Nevestele Vesele din Windsor"
Sâmbătă 22 Sept. „Vlaicu-Vodă"
Duminică 23 Sept. matineu. „Chemarea Codrului"
Marți 25 Sept. premieră. „Martira"

A două premieră din anul acesta va fi „Martira" piesă în 5 acte de Jean Richepin tradusă în versuri de M. Codreanu. Rolul principal îl deține dl Ștefan Braborescu, noul angajat al Teatrului Național din Cluj. Piesa va fi pusă în scenă de dsa din distribuție fac parte dnele Kronwald, Rally, M. Borsa. N Caracion, și dnii Noe Dimitriu, Al. Sbibericon, Virgil Vasilescu, Potcoavă, Constantinescu etc.

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş MĂRUNŢIŞURII GALANTERII ŞI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

Paltoane de piele pentru femei şi bărbaţi pregătesc după măsură trimisă luând garanţie 3070-2

FUCHS

magazin de haine de piele Oradea-Mare, C. Victoriei 1

Preţuri reduse!

Magazinul

Barza

Str. Reg. Ferd. No. 11.

Creton	mtr.	36
Voil	„	39
Foulard francez	mtr.	98
Grenadin francez	„	95
Batist brodat		19

MARE ASORTIMENT DE PÂNZE DE PRIMA CALITATE.

Telefon 959. 2873

De vânzăre

în Cluj 200 inghere pământ cu locuinţă şi edificii economice, în Str. Dorobanţilor casă cu o grădină de 2000 stânjeni constătătoare din 20 camere din cari se predau 4 camere parchetate, în Târgu-Mures hotel mare, hotel mai mic in Gherla, Diciosânmartin, in Cluj aproape de centru. Se oferă o casă în Piaţa Unirii pentru o altă la care se mai poate clădi un etaj a se adresa la

DUNKY,
2581 Cluj, Piaţa Unirii 10.

Palma

Purtati exclusiv numai

tocuri şi talpă de cauciuc „Palma„

Extrema elasticitate şi trainicie are ca urmare un mers comod şi plăcut şi faceţi o economie cu ghetele.

Anunt Radió 2502-1

SIPĂTARIA

FARMATI

Cluj, Str. Memorandului 16.

pregateste cu preturi foarte reduse giamantanuri si genti de prima calitate. Asemenea executa ori ce reparatiuni. 2889

Reclame este sufletul comerţului

THE ROYAL MAILLINE

Ce mai veche Societate de Fondată navigaţie Călătorie anul 1839 comodă

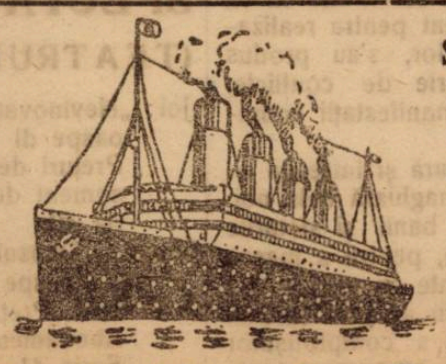

New-York, Canada, Brazilia, Argentinia, Cubu şi Mexic etc.

În fiecare săptămână porneşte vapor din

Hamburg, Cherbourg şi La-Rochelle

Pentru orice fel de deslusiri, vizarea paşaportului şi alte formalităţi să ne adresăm la

Compania „Tranzit“

Bucureşti, Calea Griviţei No. 153 şi la filiala Timişoara, „Hotel Coroana“.

Bani trimi si din America prin noi se pot avea in timp de 8 zile.

3064

Cea mai fina crema pentru ghete

IN MARELE MAGAZIN DE BLĂNURI AL LUI

IOSIF IZRAEL & CO.

CLUJ, C. VICTORIEI Nr. 2.

Se află în mare asortiment:
Blănuri, dela . . . 16000 L în sus
Paltoane pt. sport dela 3000 L în sus

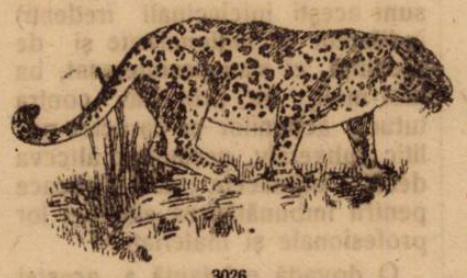

Boa dela . . . 450 L in sus
Paltoane pt. copii dela . . . . . 800 L în sus

3026

Societatea Nationala de Credit Industrial

Capital social: 500.000.000 Lei
Prima emisiune: 200.000.000 Lei

Prospect de Emisiune

pentru

100.000 Actiuni nominative a 1000 Lei date subscriptiei publice

Societatea Naţională de Credit Industrial înfiinţată prin legea **din 19 Iunie 1923 (publicată în Monitorul Oficial No 64 din 23 Iunie 1923 împreună cu statutele societăţii), fiind menită să vină în ajutorul industriei noastre naţionale, esle chemată să îndeplinească în împrejurările actuale un rol covârşitor, căci perturbarea economică pricinuită de războiu a adus o schimbare fundamentală mai ales în organizarea creditului, care este de esenţă în desvoltarea oricărei industrii.**

Spre a se putea sprijini cât mai bine rolul ce societatea este chemată al avea, ea a fort organizată prin participarea Statului şi a Băncei Naţionale cu iniţiativă particulară, cei a ce dă în acelaş timp şi o însemnată asigurare a plasamentelor publicului.

Capitalul social este de 500.000.000 lei, împărţit în 500.000 acţiuni a 1000 lei Statul participă cu 20 la sută iar Banca Naţională a României cu 30 la sută.

Toate acţiunile sunt nominative. Acţionarii nu răspund însă pentru societate decit cu capitalul acţiunilor lor. Ele nu se pot atribui şi transmite decât cetăţenilor români.

La întiinţarea Societăţei urmează conform statutelor să se subscrie 200.000 acţiuni din cari potrivit legii, 40.000 acţiuni revin Statului, 60.000 acţiuni Băncei Naţionale, iar 100.000 acţiuni se dau subscripţiunei publice.

Emisiunea se face pe 1000 lei acţiunea, valoarea ei nominală.

Comitetul provizoriu al Cons. de Ad-ţie al Societăţii, compus din 3 delegaţi ai Statului şi 3 delegaţi al Băncii Naţionale a României, constituit conf. art. 9 din statutele societăţii, emite acest prospect şi face apel la public să subscrie la această operă naţională care tot odată asigură subscriitorilor un venit bun pentru capitalul lor.

Vărsămintele se vor face la datele următoare:

La subscriere, 1 Octombrie 1923.	300 lei de acţiune.
La 1 Noembrie 1923	250 lei de acţiune.
La 1 Decembrie 1923	250 lei de acţiune.
La 1 Ianuarie 1924	200 lei de acţiune.

Se va mai vărsa la subscriere câte 50 lei acţiune, ca spese de emisiune.

Termenul subscrierei se fixează de la 1—10 ale lunei Octombrie. Subscricţia se va putea însă închide şi înainte de această dată.

Locurile de subscripţie vor fi următoarele:

1) La Casieria Centrală a Tezaurului Public dela Ministerul Finanţelor în Bucureşti şi la toate Administraţiile financiare din ţară.

2) La Banca Naţională a României din Bucureşti şi la toate Sucursalele şi Agenţiile ei din ţară.

3) La Casa de Depuneri şi Consemnaţiuni din Bucureşti.

La vărsămintele întârziate se va plăti o dobândă ce se va fixa de Consiliul de Administraţie.

COMITETUL PROVIZORIU

Fabrica de articole de metal şi tinichea

Grünwald si sotii Oradea-Mare,

Strada Poştei No. 39.

Fabrică cutii cu capac patent pentru conserve, bomboane, vazelină şi alifii, deasemenea căni pentru petrol şi uleiuri şi tesale. 2647

Automobile **FORD** typ nou cu roti demontabile cu preturi reduse precum si alte sisteme de automobile gasiti la firma **PERRY,**

Telefon 999. 2725-3 Cluj, Calea Regele Ferdinand 99. Telefon 999.

Rezultatul protestului
unguresc la București în chestia școlară

O delegație a ungurilor din Ardeal s'a prezentat, dupăcum am anunțat, la guvernul român pentru a protesta contra dispozițiunilor luate de ministerul instrucțiunii publice în vedere noului an școlar. Din delegația aceasta au făcut parte reprezentanții tuturor confesiunilor maghiare precum și ai partidului maghiar și ea s'a prezentat în corpore atât dlui ministru al instrucțiunii publice cât și primului ministru și ministrului de externe. Tot odată cu această delegație s'a prezentat guvernului și o delegație a evreilor și una a sașilor, pentru a se exercita o și mai mare presiune asupra guvernului.

In altă parte a ziarului ne ocupăm de semnificației acestui protest, rămânând să arătăm aci declarațiile făcute de protestatori și acele obținute dela guvern.

Guvernul aplică legile în vigoare

D. dr C. Anghelescu, ministrul instrucțiunii publice, a declarat delegațiilor că ne fiind încă adusă noua lege școlară, dispozițiunile contra cărora se protestează, sunt luate în spiritul legii în vigoare și înseamnă numai aplicarea acestei legi existente.

Cu alte cuvinte aceasta înseamnă, că se aplică numai legea ungurească în vigoare, contra căreia protestanții de astăzi nu au protestat nicicând sub regimul maghiar. Protestând acum contra introducerii legii existente, ei dau altima dovadă că școlile lor au funcționat timp de cinci ani în afară acestei legi.

O nouă bunăvoință a guvernului

Tot odată d. ministru al instrucțiunii a arătat delegației maximul de bunăvoință, declârand că regulamentul elaborat în spiritul legii ungurești, în vigoare, conține o serie de facilitări pe cari legea maghiară nu le prevedea.

Acest regulament, conținând 22 de puncte, se va trimite de altfel școlilor și autorităților ungurești pe ziua de Sâmbătă, 22 crt.

Un protest la Papa

In timpul ce delegații reformați au declarat că dacă vor fi siliți să se conforme regulamentului compus în spiritul legii maghiare în vigoare, vor protesta la Palat, Episcopul catolic Majláth a amenințat cu un protest la Vatican.

De altfel nunciatura papală din București a secondat tot timpul delegația catolică, spre surprinderea acelor români, cari își amintesc că Sfântul Scaun nu'a avut un cuvânt când guvernările maghiare au adus legea școlară în vigoare. Reprezentanța papală a fost indusă în croare ca să protesteze contra unei legi existente de peste un deceniu și să ia partea acelora cari după ce ei au fost acei cari au aduso, tot ei o eludează.

A treia delegație, a evreilor, a amenințat și ea, cu proteste la streinătate și cu închiderea școlilor. Și această delegație a uitat, că evreii din Ungaria nu au protestat un moment când s'a adus legea, și i s'au supus timp de decenii fără să murmure.

Delegația săsească se afirmă că a fost mai prudentă. *Rep.*

Cărți, reviste **franceze** la Librăria LEPAGE CLUJ. 2744-3

TELEGRAME

Reglementarea devizelor germane

Berlin. — Comisarul devizelor a făcut percheziții prin cafenelele din Berlin în căutarea devizelor și a găsit sume importante confiscându-le.

Multe persoane streine la care au fost găsite devize streine neregulate, vor fi expulzate din Berlin.

Intrevederea Poincare-Baldwin

Paris. — Baldwin a avut o intrevedere lungă cu Poincare. Rezultatul încă n'a fost oficios comunicat.

O notă de protestare a Jugoslaviei împotriva Bulgariei

Sofia. — Reprezentantul Iugoslaviei din Sofia a remis guvernului bulgar o notă de protestare în contra formării de bande la frontiera iugostavă.

Guvernul diu Belgrad amenință că va da ordin trupelor sale să treacă frontiera în urmărirea bandelor bulgare.

CENTRAL BAR

Astăzi și in fiacare seara producția humoristului de salon **DIMARD** a cimicolui grotesc **JEAN KANNER** și a dănsătoarei renumite **PARVULESCU.**

Lloyd 2029. 2222.

„BERE DIN TURDA"

Radcr 172 2248

DIN MALȚ DUBLU

GLORIA

Fabricatie speciala a

Fabricei de bere din Turda

precum gustoasă și renumită bere deschisa

COROANA

se găsește in calitate neintrecută pretutindeni.

Fabrica de bere: TURDA. Telefon No. 5.

Depozit principal: CLUJ, Calea Dorobantilor Nr. 11. Telefon 394.

Engros! En detail! **FRATII MARTONFFY** Engros! En detail!

2025 **BLĂNARI** Lloyd 899.

Casa de mărfuri de blănărie. Adr. Telegr. Martonffypelz.

Cele mai noua modele de blănări avem permamentîn magazin. Rocuri de sport dela Lei 2—3000 in sus.

!

Expositie permanentă de blănării. Blane de toate felurile. Vânzare de blănărie lucrate engros și en detail.

Cluj, Piata Unirii 20. Telefon 10-25.

INSCRIPȚII

Credințe vane

In „Schwaebische Volksblatt" un doctor șvab scria deunăzi:

„Noi am crezut că pământul acesta muncit de noi, scos din sălbătăcie și pentru cari mulți au murit creând o patrie, un rai, este al nostru, dar acum, se zice, că țara aceasta, Banatul, este proprietatea altora pe motivul că ei ar fi avut-o cândva. De o mie de ori nu.

După cum D-zeu, creatorul acestei lumi nu poate fi străin de ea, tot așa și noi nu putem fi străini de acest rai creat de noi și ce am creat este al nostru, nepăsându-ne nici de dracu...

Dacă aci au fost cândva goții, hunii, avarii sau turcii, ei n'au făcut nimic pe acest pământ. Nici odată nu ne vom lăsa priviți și tratați ca străini în această țară, care ne aparține și de care suntem legați cu toată puterea sufletului nostru german."

In rezumat deci dl dr. Emerich Reitter a crezut: 1. că acest pământ (adică Banatul) e al dumnealor (adică al șvabilor); 2. că pentru acest pământ au murit mulți șvabi; 3. că numai D-zeu, dl Emerich și ceilalți șvabi au creiat acest pământ (adică Banatul) și nu se lasă de el nici dacă dracul (adică... hm!) i-ar... le-ar face cine știe ce; în sfârșit, 4. că așa cum au trecut goții, hunii, avarii sau turcii, care n'au creiat nici o bancă pe amanet, nici o cârnățărie, nici măcar un doctor pe acest sfânt pământ, tot astfel se vor duce și ceilalți cari se dau drept stăpâni ai acestui colț, de raiu care de milenii a fost german.

Sau cum ar zice Caragiale: „după lupte milenare care au durat două sute de ani", — căci afară de trecerea lor sub formă de goți acum vre-o mie și ceva de ani pe aici trecere, căreia până și dl dr. nu-i acordă decât dispreț. — Șvabii au fost adușl acum vre-o două sute de ani în Banat, pentru a contrapondera politicește elementele autohtone, cu care prilej, ca să credem pe dl Emerich, mulți strămoși de-ai d-sale și-au găsit sfârșitul din cauze de.... transport.

De două mii de ori da, d-le dr.!

NOMOFYLAX

De închiriat

o cameră mobilată pentru 3 tineri, eventual cu vipt cu tot. — A se adresa la Farkas Hersch, frizer, Calea Victoriei Nr. 103.

Transpiratia Mainilor Mirosul Picioarelor, etc.

dipare intrebuintand lichidul S. A. S. De vanzare la Farmacii si Droguerii sau contra mandat postal de lei 20 vi se trimite de catre Farmacia VOREL. Piatra-Nemt. 2819-5

Schicht Schicht

GRATIS

primește o sticlă cu parfum oricine cumpără 3 Kgr. din neîntrecutul săpun SCHICHT MARCA, CERB'

Parfumul să se ceară odată cu cumpărarea săpunului în toate prăvăliile. 2877

Ministerul Sănătății Publice al Muncii si Ocrotirilor Sociale

CĂMINUL STUDENTILOR ÎN MEDICINA CLUJ

Publicatiune

Se aduce la cunoștință, că cu inceperea anului școlar 1923-24. se deschide un Cămin pentru studenții in medicină care depinde de acest Minister in C. Moților 27. Cluj.

Numărul locurilor vacante este de 70.

Condițiunile de admitere se găsesc in Regulamentul privitor la organizarea Căminului Studenților in medicină, publicat in „Monitorul Oficial" No. 105 din 12 August a. c. precum și la Direcțiunea Căminului și la Decanatul Facultății de medicină.

Cererile de admitere trebuesc insoțite de următoarele acte:

1. Actul sau extractul de naștere.
2. Dovada inscrierii la Facultate.
3. Orișice dovada scrisă, constatând lipsa de mijloace a candidatului.
4. Dovada calității conform categoriilor prevăzute la articolul 16.

Cererile de admitere se vor adresa până la 10 Octomvrie, Eforiei Căminului Calea Moților 27.

Presidentele eforiei:

3082 **Dr. Gane.**

Înștințare

Se aduce la cunoștința deținătorilor de acțiuni de ale căilor ferate particulare din Monarchia Austro-Ungară că stampilarea acțiunilor anunțată a se face în zilele de 20—30 Septemvrie 1923 la Direcțiunea Regională Brașov, nu va mai avea loc.

p. Director
(ss) **Mosgos**

3086

Șef de serviciu
(ss) **Em. Gabrielescu**

„Ghetele cele mai bune si mai moderne"

sunt cele prevăzute
cu marca renumită

»Chaussures Echo«

Lloyd 1169 1392

ORGA
MASINĂ de SCRIS

cea mai bună calitate cu caractere românești și ungare, de vânzare cu preț de reclamă la 2747-6

Emil Blaga, Cluj

Casă de vânzare

în centru din care se poate ocupa imediat trei camere, bucătărie și baie.

2747

Informațiuni la:

Dr. Aurel Blaga
Str. Regina Maria No. 17.

Pentru cei cari au servicii în birouri pentru a înlătura **indigestia și deranjamentele stomacale** se recomandă **ciocolata purgativ**

Koprol și Ideal.

Dacă vă amenință vre-o boală contagioasă să îngrijiți de curățirea intestinelor. Pentru acest scop trebue se **folosiți numai ciocolata purgativ** 2474 1.

Koprol și Ideal.

Cauza amețelilor și durerilor de cap în cele mai multe cazuri este funcționarea neregulată a intestinelor, și a stomacului și că acestea să înceteze trebue **să folosim ciocolata purgativ cu aromă plăcută**

Koprol și Ideal.

La magazinul de pălării și mode

Siegfried Weisz
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.

Au sosit

pălării de toamnă moda cea mai nouă.

Pânăce există stocul o pălărie tare „GYUKITS" pentru bărbați costă . . . . . Lei 550
I-a Pălărie tare din păr de iepure . . . . . Lei 360
I-a Pălărie tare din lână Lei 235
Mare asortiment în albituri pentru bărbați! 2880

2880

---

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ

pentru editii Masson—Paris, la celelate editori de literatura și de stiinta **cel mai mare favor de schimb.**
Catalog gratuit. 2744-1

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.
ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

TĂRGUL DE MOSTRE DIN TIMISOARA
SUB PROTECTORATUL MAJESTATII SALE
23—30 SEPTEMVRIE 1923.

Va presenta capacitatea de producere a Intreprinderilor industriale mari din intreaga România.

Vizitatorii beneficiaza de o reducere de 50% pe C. F. R. De certificat nu este nevoe.

Biletul intreg cumparat pentru călătoria la Timisoara se va viza in biroul Târgului și inapoierea va fi gratuit.

Despre plasarea vizitatorilor se va ingriji biroul de incartirare care va functiona la gară.

3066

Atragem atentiunea parintilor asupra listei de preturi pe luna Septemvrie a

MAGAZINULUI PARISIEN

I. Secția mărunțișurilor:

Ciorapi pentru copii	12.—
Sorț „ „	62.—
„ „ „ de școală și empir	95.—
Cămeși pentru fete	42.—
„ „ băeți	75.—
„ „ dame	95.—
Fustă pentru dame	135.—
Chiloți	75.—
Cămasa pentru copil de leagăn	*38.—*
Trusou pentru copii de leagăn garnitură complectă	58.—

Cuvertură pentru cărucioare port bebe de toate calitățile

Trusouri „Tetra" pe prețurile fabricei

Svetere pentru băieți și fetițe	*135.—*
Mantale, șaluri și capele	615.—
Vestminte din flanel pentru copii	120.—

Prosopuri și ștergare de șters farfuri și pahare pe prețurile fabricei	
Bumbac de împletit	10.—
Pânză roșie și albastră	65.—
Acoperitoare de tavă	19.—
1 legătură D. M. C. alb	5.—
Fire de aur și argint pentru brodat	14.—
1 rotița ața 400 yarduri	11.—
Materil Tuszok de toate calitățile	
Batiste	9.—

II. Secția de mode pentru bărbați:

Cămeși bărbătești de zefir cu 2 gulere	210.—
Pălerie loden	204.—
Pălărie pichler	259.—
Pălărie din păr de iepure marcă italiană	466.—
Cravate	12.—
Sokni	17.50
Gulere moi	16.—
Baston	24.—
Ploiere	250.—
Cameși flor	82.—
Pantaloni flor	82.—
Mănuși	48.—
Ciorapi	125.—

III. Secția jucăriilor pt. copii, pielării, geamantanuri și cărucioare pentru copii:

Ghiosdan	33.—
Tăbliță, penale cu prețurile cele mai reduse	
Geniți	150.—
Corzi pentru vioară in toate calitățile	
Cos pentru note si tocuri pentru vioară	
Cărucioare pentru copii	450.—
Casete de manicur cu prețuri ieftine	

IV. Secția de porțelan, sticlărie și vase albastre:

Pahare pentru apă	3.50
Sticle pentru compot, patent Dux, adjustate complect	20.—
Borcane pentru crastaveți, per litru	3.—
Borcane pentru compot, per litru	2.—
Cești cu farfurii, cal. bună	25.—
Farfurii tari, duble	20.—
Farfurii pentru desert, tari, duble	15.—
Service pt. masă, 6 pers.	1357.—
Service pentru cafea 6 pers.	480.—
Service pt. cafea neagră	168.—

Service pentru spălător, masini de fiert, fier de călcat, etc., se află cu prețurile cele mai reduse.

Secția jucării pentru copii:

Jucării pentru copii, căruțe pentru copii, geamantane și corfe pentru voiaj, cu prețuri extraordinar de ieftine!

Mare asortiment in paltoane imblanite si boa!

Secția de stofe pentru bărbați am deschiso. Mare asortiment in stofe, raglanuri, stofe double și furnituri pentru haine, nasturi etc.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 901 — 6 PAGINI ● DOI LEI ● 6 PAGINI — Duminecă 23 Septembrie 1923

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ I. 5244

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Limbajul presei maghiare

Nu de mult, reproduceam declarațiile dlui prefect de Cojocna Septimiu Mureșianu privitoare la procedeele scandaloase ale presei maghiare. D. prefect ne spunea printre altele că a dat un avertisment redactorilor unguri pentru a nu mai întrebuința epitete ca „bandit" și „bețiv", când e vorba de locuitorii acestei țări, și nici „hoarde destrăbălate" când e vorba de designat armata română.

In optimismul său d. prefect că avertismentul acesta va ajunge pentru a modera de acum înainte pentru totdeauna limbajul presei ungurești din România. Am dori mult să fie așa. Totuși avem cuvintele noastre să ne îndoim.

Pentru un timp desigur ziarele ungurești își vor mai ogoi puțin disprețul pentru tot ce este românesc, dar acesta va fi de scurtă durată.

Ca și în trecut după un spațiu de timp oarecare, ziarele maghiare își vor relua deîndată stilul lor obișnuit.

Motivele sunt multiple: ne vom mulțumi să înșirăm câteva. Intâi, pentru că se inspiră din anumita presă din București, și în special din foaia cu totul streină de interesele românești, numită „Aurora". Dacă un pamflct ca acesta își permite să afirme nepedepsit că majoritatea magistraților noștri primește bacșiș, dé ce n'ar afirma cu un grad sau două mai sus vre-unul din ziarele maghiare că nu știu care categorie de funcționari români e alcătuită toată din „banditi", sau că „toată" țara e locuită de bețivi, și că toată armata română e o „hoardă de barbari".

In al doilea rând, aceiași anumită presă le încurajează, ținându-le cu o înverșunare, de care o gazetă românească din nouile provincii n'ar avea parte, apărarea, ori de câte ori vre-un reprezentant al justiției își pune ochelarii să foileteze colecțiile acestor ziare ce ne dușmănesc. In al treilea rând, îi încurajează îngăduința noastră; în al patrulea, indolența românească; în al cincelea... dar n'am mai sfârși nici odată altfel. Ultimul motiv și cel mai însemnat din toate, e că sunt scrise de unguri sau unguriți și metehnele acestui popor nu un avertisment prefectorial le va putea vindeca.

Bună oară, nu știu care Olajos dela un ziar maghiar, atacând deunăzi pe redactorii ziarului nostru, ni spunea că avem „venalitate dela drumul mare", că suntem „idioți naivi", că vărsăm „murdărie impotentă", că suntem „fără talent și antigazetari". Și întrebuințând acest limbaj, Olajos-ul nostru își irosea astfel tot talentul și tot spiritul gazetăresc cu care l'a înzestrat Dumnezeul său (nu-i cunoaștem ritul). Ei bine, ungurul trebuie să fi fost satisfăcut că a fost... tare în articolul său și că ne-a prăpădit cu... argumentele sale. Și faptul că cel ce scrie aceste rânduri nu-i răspunde, din respect pentru tiparul din care-și scoate existența, cu aceiași... vervă, îndrituește pe ungur să creadă că e un „murdar impotent". Logică și eleganță de cugetare ungurești!

Ce trebuie făcut pentru a mai potoli... talentul unor astfel de oameni? Hotărât nu! Infractorul de drept comun, nu trebuie confundat cu delicventul politic. Și'n orice caz nu-i trebuie pusă pe cap cununa de spini a martirului erou. Insă d. prefect ar putea angaja pe cineva care să braveze zilnic tot talentul din toate gazetele maghiare; și cum vede că vre-un „Ujság" se întrece, trebuie să sesiseze îndată justiția. Pe colomniitorii de meserie, numai o serie progresivă de amenzi bine și regulat administrată, în folosul țării insultate, îi vindecă de năravuri.

Dl Mihalache despre partidul national

Intr'un interview publicat în „Lupta", dl Ion Mihalache, șeful țărăniștilor, întrebat de un ziarist asupra unei eventuale apropieri a partidului național de averescani, a răspuns astfel:

„O cred posibilă apropierea, **căci partidul național pertractează cu oricine numai să poată veni la putere".**

Iată deci un politician ca dl Mihalache, care cunoaște foarte bine mentalitatea conducătorilor partidului național din multele pertractări avute cu dnii Maniu, Sever Dan ori Vaida, afirmând categoric că partidul național este gata să trateze cu oricine, dispus să facă toate concesiunile numai pentru a-și creia posibilitatea venirii la putere. Ceiace spune acum dl Mihalache, am spus-o noi dela început.

Intreaga acțiune politică a partidului național n'a fost decât o continuă goană pentru a se apropia de putere. Dar tocmai pentrucă animat numai de această dorință, partidul național îngrămădind greșeli peste greșeli, s'a depărtat din zi în zi mai mult de ceiace era visul său.

Pertractând rând pe rând cu toate partidele, înfățișându-se după împrejurări ca partid republican și revoluționar pentru ca a doua zi să facă sluji pe treptele Tronului și să se declare partid de ordine, gruparea dlor Sever Dan și Vaida n'a urmărit decât o țintă: puterea.

Dl Mihalache exprimă astăzi un adevăr pe care-l cunoaștem demult și care nu mai poate surprinde pe nimeni. Suntem însă curioși să vedem ce se va răspunde din tabăra partidului național. Și ne pregătim să urmărim polemica pe care cu siguranță o va naște declarația dlui Mihalache.

Generalul Berthelot

Astăzi, generalul Berthelot va lua în primire parcul și castelul pe cari țara i le-au dăruit ca o mărturisire a dragostei și recunoștinței ei. Trimis în fruntea misiunei franceze ca să ajute cu sfatul și experiența sa la reorganizarea armatelor noastre retrase în Moldova, generalul Berthelot a desvoltat o muncă uriașă pentru a face dintr'o armată decimată de război, de boală și de lipsuri, o armată nouă, în stare să oprească năvala lui Mackensen. Și când putoiul german se abătu pe liniile noastre la Mărășești și Oituz, el întâlni în fața să o oștire pregătită nu numai sufletește să reziste și să înfrângă, ci înzestrată cu materialul, organizarea și știința necesară.

Iar mai târziu când armatele franceze dela Salonic porniră spre Dunăre să se unească cu armatele noastre din Moldova pantru o colabora la Victoria cea mare, în fruntea celor dintâi trupe care au trecut bătrânul Istru, se găsea generalul Berthelot. Stând în mijlocul nostru și învățând să ne cunoască în clipe tragice, când energiile națiunei dădeau suprema lor sforțare, generalul Berthelot a învățat să ne și iubească.

Alegându-l cetățean de onoare al României și dăruindu-i moșia și conacul care i poartă numele, am înțeles nu numai să ne mărturisim această recunostință, ci să creiem o nouă legătură de dragoste între el și pământul nostru.

INSCRIPȚII

Rezolvire. . .

„Pentru a rezolvi problema apărării maternității drept și just, — scrie dl M. Constantinov, într'o gazetă basarabeană pentru a face dreptate adevărată, pentru a pune maternitatea în condițiuni favorabile, societatea trebuie să rezolve definitiv următoarele chestiuni, puse de viață la ordinea zilei:

1. Asigurarea maternității de către Stat.
2. Proclamarea principiului obligativității căsătoriilor.
3. Proclamarea principiului obligativității nașterii copiilor.
4. Pedepsirea aspră a avorturilor.
5. Acordarea drepturilor egale tuturor copiilor.

De rezolvirea acestor chestiuni e strâns legat viitorul omenirei."

Mijloacele toate ar fi admirabile, sau cum spune autorul drepte și juste, — nu drepte și injuste sau nedrepte și juste cum poate s'ar fi putut crede, însă cel dela punctul 3 e genial: Obligativitatea nașterei copiilor. Adică faci o lege că nimeni nu mai are voie să nu nască și ai tranșat și cu chestia asta: femeile sterpe și bărbații infecunzi — la stânca Torpee. Având în vedere punctul 2, care obligă căsătoriile, nici un bărbat sau femee cu metehnele de mai sus nu va scăpa de control. Așa că ori dai tribut omenirei un copil, ori trebuie să plătești anual statului un bir așa de greu, încât din pământ, din piatră seacă, și tot vei scoate un copil.

NOMOFYLAX

Vizita d-lui I. T. Florescu, ministrul de Justitie la Cluj

Consfătuirea de Joi cu șefii superiori ai justiției și șefii autorităților administrative — Instrucțiuni relativ la curentele antisemite și fasciste — Audiențele — Ce a declarat dl ministru d-lui Amos Frâncu, decanul baroului de Cluj — Consfătuirea cu magistrații locali

D l I. T. Florescu, ministrul de justiție, a fost oaspele orașului nostru timp de două zile. După sosirea în localitate, în după ameaza zilei de Joi, d-l ministru a convocat pe șefii autorităților administrative, pe comisarii regali ai justiției militare, pe președintele Curței de Apel și pe președintele Tribunalului precum și pe șefii parchetului și ai instrucției.

D-l ministru s'a ocupat cu acest prilej de cele două curente din țară, antisemitismul și fascismul, și a dat instrucțiuni categorice cu privire la potolirea acestor curente. D-l ministru a adăogat că guvernul este ferm hotărât să procedeze energic contra tuturor turburărilor ce ar fi provocate de aceste curente.

Consfătuirea cu magistrații

Ieri, Vineri, d-l ministru a primit mai multe audiențe, apoi a avut o lungă consfătuire cu magistrații din localitate. Chestiunea principală asupra căreia a insistat d-l I. T. Florescu cu prilejul acestei consfătuiri, a fost cu privire la reforma magistraturei asigurând ca această importantă reformă va da ca prin rezultat independența magistraturei. In aceiași ordine de idei, d-l ministru al justiției a spus că prin noua reformă se va asigura și inamovibilitatea în magistratură

D-l ministru a mai făgăduit că la compunerea noului tablou de înaintări, se va ține seama de doleanțele magistraților români, nemulțumiți că au fost puși în inferioritate față de magistrații sași și unguri.

Decanul baroului Cluj la d-l ministru

D-l Dr. Amoș Frâncu, decanul baroului de Cluj, a fost invitat într'o audiență specială de d-l ministru al justiției.

O desmințire

Cu acest prilej, domnul ministru a autorizat pe dl Dr. Amos Frâncu, decanul baroului, să dea cea mai categorică desmințire în numele său, versiunei că D-sa sau Corpurile Legiuitoare, ar fi eliminat din proiectul legei avocaților fixarea limbei românești ca limbă oficială. Nici într'un singur proiect nu s'a vorbit de limba oficială, fiindcă și pentru barouri ca organe de stat, constituția prevede categoric limba oficială românească.

Pentru a da acesteia toată importanța, domnul ministru al justiției va da un nou ordin către întreaga magistratură, ca să nu se admită pledoarii ce nu sunt ținute perfect în limba românească.

Congresul avocaților la Cluj

Domnul ministru Florescu a mai arătat decanului baroului din Cluj, că privește cu cel mai viu interes congresul avocaților, care va avea loc aici la 29—30 Septemvrie curent, exprimându-și convingerea că va fi condus în spiritul ordinei și lăsând să se întrevadă posibilitatea de a lua parte în persoană la acest congres.

Interesul dlui ministru față de asociația avocaților români

In contact cu delegația asociației avocaților români din țară, condusă de președintele domnul Dr. I. Suciu, șeful contenciosului statului, precum și la audiența la care a fost invitat domnul Dr. Amos Frâncu, decanul baroului din Cluj, ministrul a căutat să aibă lămuriri precise asupra scopului alianței și asupra situațiunei în barourile din Transilvania. Domnul ministru s'a interesat apoi, în mod deosebit, de comisiunile de arbitraj stabile, ce anumite cercuri minoritare industriale, comerciale și financiare le-au organizat în timpul din urmă. Primind memoriile ce i s'au prezentat dimpreună cu un bogat material documentar, a dat depline asigurări că va solicita o grabnică intervenție a legislației, pentru soluționarea chestiunei arbitrajului în vederea suveranității justiției românești.

Memoriul asupra arbitrajului, care este elaborat de domnul Dr. Roman și care a fost acceptat de comitetul Alianței, va fi desbătut ca primă teză și în congresul dela 30 Septemvrie c.

*

Aseară domnul ministru Florescu a părăsit orașul, întorcându-se la București.

Dac.

Puteți cumpăra pe prețurile cele mai reduse totfelul de blănuri la Blanăria **JANKY LAJOS** Cluj, Strada Universității 1.
Lloyd 873 2126

INFORMATII

— **Plecarea dlui Ministru I. Th. Florescu.** Asoară a plecat la București dl I. Th. Florescu, ministrul Justiției. La gară dsa a fost condus de d. dr Pop, directorul resortului de justiție, procurorul general d. dr Pop; d. Cepescu, prim procuror; dr Amos Francu, Decanul baroului Cluj; dnii deputați Meteș și Pordea; prefectul poliției d. Valeriu Popovici; Președintele Camerei Notarilor publici dr Breban împreună cu dnii notari publici, Nistor și Cozma.

Pe peronul gării dl ministru s'a întreținut în mod foarte cordial cu cei prezenți. Printre asistenți a făcut o bună impresie faptul că ministrul a avut o atenție deosebită față de d. dr Amos Frâncu, dând cea mai deplină recunoaștere calității sale de decan al baroului din Cluj.

— **Dl ministru de justiție.** I. Th. Florescu cu prilejul vizitei sale în Cluj, a asistat Joi seara la reprezentația Teatrului Național, „Nevestele vesele din Vindsor" de Shakespeare.

Lei *567* Bluze de mătase (Gemper) toate colorile la Mag. *Missir* din Cluj 3038-2

— **In chestia baroului Clujan.** Dl ministru Florescu a făgăduit ieri magistraților și avocaților din București, presidată de d. Dobrescu, să judece în sfârșit, singura cauză ce o ține în suspensă de 3 luni, — alegerea dela baroul din Cluj, neputându-se tolera o mai departe trăgănare a interesului siguranței de drept.

— **Dela prefectură** d. Septimiu Mureșianu a plecat Joi seara la București pentru a stărui la resolvarea diferitelor chestiuni, care privesc interesele județului și orașului nostru. Intre altele prefectul va supune guvernului chestiunea întroducerei gazului metan la Cluj. Dl Mureșianu se va întoarce mâine dimineața în localitate, de unde va pleca la Gherla, unde este invitat la dorința A. S. R. Principele Carol la serbările de acolo.

Stofe de lână pentru Rochii, Taeur, Mantou la Mag. *Missir* din Cluj. 3038-2

— **La Saloanul de Modă al d-nei Dr. Fekete, „Modeles Elegantes" Cluj, str. Mico 30.** Incepând sezonul de toamnă a adus cele mai nouă modele de toamnă. Primește comenzi pentru Manteauă și Rochii după măsură. — Telefon Nr. 554.

— Călătorind să nu uităm a lua cu noi Diana-Franzbrantwein, pe care numai, mirosându-l odată, suntem asigurați că nu ni-se face rău. 2475—6

— **Ancheta dela Primăria din Cluj.** Ni-se comunică că la Primăria locală s'a deschis o anchetă contra dlui Crainic, consilier comunal. Dl Crainic este învinuit că ar întreține legături cu ziarele maghiare cărora le furnizează informațiuni și le inspiră toate atacurile calomniatoare, cu care o parte din presa minoritară s'a năpustit asupra administrației orașului nostru.

Lei *38* metru Sifon prima la Mag. *Missir* din Cluj. 2038-2

— **Ce se va discuta în congresul avocaților la Cluj.** Intre primele chestiuni cari se vor discuta la congresul avocaților din Cluj, va fi teza apărării limbei și a majorităților românești în barouri, în cadrul reformei legei avocaților, teză prezentată de dl dr Amos Frâncu, decanul baroului din Cluj.

— Sportsmanii să nu uite, că elasticitatea mușchilor nu o protejează nimic mai bine decât Diana-Franzbrantwein. 2475—5

— Locuință sau birou poate obține imediat ori cine contra amenajării localului. Cartea Românească. 3088

Lei *249* metru Marocain mătase în 30 colori la Mag. *Missir* din Cluj. 3038-2

— **La cafeneaua „Metropole"** cântă în fiecare seară renumitul șef de orchestră Nicolae Alexander din Sibiu cu toată orchestra. 3090—10

— **Ce vânzare** 20 acțiuni Banca Centrală cu Lei 290 buc. Adresa la Administrația ziarului.

— **In atenția medicilor.** Toți domnii medici, conform hotărârii adunării extraordinare a filialei Asociației medicale din Cluj, sunt rugați a se prezenta în 22—24 Septemvrie inclusiv, la Oficiul sanitar al orașului pentru a face declarațiile de impozite.

Comisia delegată de adunare se va întruni Luni, în 24 Sept. la ora 11 tot la oficiul sanitar.

Comitetul.

— **Nemulțumirile magistraților români din Ardeal.** Aseară, împreună cu dl ministru de justiție, a plecat la București și dl dr Pop, directorul general al resortului de justiție din Cluj în vederea reformei legislației și a compunerei noului tablou de înaintări, pentru a se înlătura nemulțumirea magistraților români, cari din acest din urmă punct de vedere au fost puși în inferioritate față de magistrații unguri și sași. In această chestie ministrul de justiție a avut consultațiuni, cu prilejul vizitei la Cluj, cu președintele Curței de Apel dl dr Micșa și președintele Tribunalului dl Praporgescu.

Pluș, Biberet, Breitswanz pentru Mantouri de Dame a sosit la Mag. *Missir* din Cluj. 3038-2

— **Un membru al uniunei noastre** voește a prelua în Gherla conducerea cafenelei „Royal" care e proprietatea lui Sigismund Szili, și soția, care prăvălie până în prezent a fost condusă de către Andor Kun și soții. Sunt avizați toți creditorii numitei Prăvălie, ca eventuale pretențiuni, ce au față de această prăvălie să și le anunțe la „Uniunea Patronală Alimentară din România, biroul Cluj, Camera de Comerț și Industrie", Calea Victoriei No. 51 parter, ușa 34 în decurs de 8 zile în scris cu atât mai mult întrucât membrii nostri, cari vor prelua conducerea, în caz contrar nu iau nici o răspundere pentru ele". Cluj, la 19 Septembrie 1923. Uniunea Patronală Alimentară din România. 3084

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

SITUAȚIA GREA A DIURNIȘTILOR DELA CFR. DIN CLUJ

E destul de bine cunoscută situația materială precară în care se zbat funcționarii de stat. Este o stare în care contrastul dintre leafă și scumpete este prea mare.

Funcționarii de toate gradele nu mai pot face față cheltuelilor ce necesită existența zilnică. De aceea toți se gândesc să-și caute alte ocupațiuni care să le asigure traiul, căci situația este în adevăr intolerabilă.

Insă, între toți funcționarii din marea administrație a CFR. acei cari o duc mai greu sunt diurniștii. Inchipuiască-și ori cine cum poate un om trăi în Cluj — orașul cel mai scump din țară — dintr'o diurnă de 25 lei pe zi și cotele cuvenite care se ridică lunar la aproximativ 600 lei!

Majoritatea diurniștilor sunt și studenți cari trebue să cumpere și cărți pentru studiu, tineri săraci a căror speranță de existență e leafa.

Soluția de îndreptare a stării acestor necăjiți funcționari nu constă decât în încadrarea bugetară a studenților cari sunt și funcționari la CFR.

De închiriat

o cameră mobilată pentru 3 tineri, eventual cu vipt cu tot. — A se adresa la Farkas Hersch, frizer, Calea Victoriei Nr. 103.

Lei *145* metru Seviot lână toate colorile la Mag. *Missir* din Cluj. 3038-2

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1839 2561

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA

Cincizeci de ani de la moartea lui Manzoni

Italia a celebrat cincizeci de ani dela moartea lui Alexandru Manzoni, cel mai popular poet și romancier italian din Veacul al XIX lea.

Manzoni este puțin cunoscut la noi. E adevărat că toți românii cari au învățat italiana, au cetit „Promessi Sposi". Afară de Italia, Manzoni n'a fost apreciat după merit în restul Europei. Poate epoca actuală permite o mai dreaptă apreciere a marelui romantic italian. După războiul mondial, asistăm la frământări naționale și sociale analoage cu acele cari au urmat Revoluției și Imperiului napoleonian lupta micilor naționalități pentru existență ne ajută să înțelegem ce a fost Il Risorgimento; emigrația rusă ne ajută să ne închipuim ce a fost sub Restaurația, emigrația italiană sau poloneză.

Acum douăzeci de ani Manzoni părea un om din trecut; chinurile atitudinea, convertirea lui sunt din nou de actualitate.

S'a discutat mult convertirea la catolicizm a lui Ernest Psichari nepotul lui Renan. Cazul Manzoni (cu toată deosebirea fundamentală de temperament) e de același fel. Nepotul lui Cesare Beccaria, discipolul și emulul enciclopediștilor, prietin al lui Condillac, autor al faimosului tratat despre delicte și pedepse Manzoni a crescut într'un mediu de completă libertate intelectuală și morală.

Mamă-sa, fiica lui Beccaria, separată de bărbatul său, trăia în mod public cu marchizul Carlo Imbonati. Unul din primele poeme ale lui Manzoni e dedicat memoriei amantului mamei sale.

Manzoni petrece cinci ani la Paris (1806—1810) unde frequentează salonul dnei Condorcet. Acolo se întâlnește cu vestiții ideologi: Destrutt de Tracy, Cabanis, Fauriel. La Paris se însoară cu o protestantă geneveză Henriette Blondel, care se convertește la catolicizm.

Manzoni se convertește doui ani după dânsa și până la 89 ani, când moare, rămâne credincios catolicizmului.

Manzoni, suflet discret și timid, n'a relevat niciodată secretul acestei conversiuni, dar opera lui vorbește pentru dânsul. Se pare că nu s'a întors spre credință, nici prin filosofie, nici prin misticizm, nici prin estetism (ca Chateubriand), ci prin moralism, prin trebuința imperioasă a unei vieți morale, comună bogaților și săracilor și ignoranților.

Catolicismul lui Manzoni pare a fi rezultat din doctrina de egalitate și fraternitate a Drepturilor Omului. „Văd în Italia noastră, scrie el în „Observațiuni asupra moralei catolice", o umanitate proaspătă și curată căreia doctrina noastră îi asigură pacea internă și forța. Ceeace unul din istoricii săi a denumit „umilismul" lui Manzoni, domină tot romantismul și estetica lui. Vrea să realizeze opere simple, adevărate și morale pentru a fi înțeles de toți și astfel să fie folositor tuturor.

Proectase scrierea a douăprezece imnuri sacre. N'a scris decât cinci: Crăciun, Numele Fecioarei, Invierea, Patimile, Inălțarea, care se remarcă prin ușurința lirismului.

In poezie, capo-d'opera lui Manzoni rămâne „Cinci Mai", scris a doua zi după moartea lui Napoleon. Goethe a declarat că-i unul din cele mai frumoase forme, iar Stendhal îl așează deasupra versurilor inspirate lui Lamartine de moartea marelui împărat.

Manzoni mai este de actualitate și prin faptul întrebuințării în „Imnurile sacre" a metrilor scurți de șase, șepte, opt, zece silabe.

Dimpotrivă, marele său roman istoric „Promessi Sposi" pare că numai este de actualitate. Se zice că Walter Scott, în fața căruia se vorbea spunându-se că-i scris după maniera lui, ar fi exclamat: „Atunci acesta e cel mai bun roman al meu".

Cuvintele par a fi apocrife, dar ni le putem însuși.

„Promessi Sposi" este cel mai frumos roman istoric din epoca romantică: superior lui Walter Scott și lui Hugo din „Notre Dame de Paris", prin adevărul picturii, finețea coloritului, mai ales prin psichologie și humor. Humorul lombard al lui Manzoni, de o ușurință de penel inegalabilă, care temperează moralismul prea străveziu, este pentru un strein tot ce poate fi atrăgător în „Logodnicii" împreună cu un sens popular așa profund care face din Manzoni cel dintâi din marii scriitori realiști, cari au zugrăvit sufletul poporului, al țăranului ca și al muncitorului.

„Am vrut să dau un bal pentru săraci", spunea Manzoni vorbind de romanul său. A reușit. Cartea sa a fost în Italia până la unitate un puternic ferment de naționalism; iar dela 1860 ocupă în tradiția națională italiană un loc comparabil (și aceasta datorită humorului pe care-l cuprinde) cu acela pe care îl ocupă în Franța fabulele lui La Fontaine.

In conversațiunile italienilor moderni întâlnești, sub formă de proverbe, fraze din „Promessi Sposi". Manzoni este, fără îndoială, după Dante, scriitorul cel mai prezent în spiritul oricărui italian.

Cariera de literat a lui Manzoni încetează, din cauza bolii de nervi, după apariția celebrului roman. Dela 1827 până la 1873, când a murit Manzoni, nu mai scrie decât opuscule de istorie, critică literară și apologetică. Dar cele șase principale poeme ale sale, cele două drame: „Carmagnole" și „Adelchi", și mai ales „Promessi Sposi" au fost de ajuns pentru a-i face nemuritor.

In chestia nouilor impuneri

Ce vor negustorii? — Este justă cererea lor? — Factorii financiarii îi demască

Ne-am ocupat în coloanele ziarului nostru, de chestiunea nouilor impuneri şi de nemulţumirile pe care le-a stârnit printre negustori în special.

Aceştia învinuiesc comisiuuile de impunere, protestând contra normelor după care s'au condus aceste comisiuni, în operaţiunile pe care le-au făcut. Arătam în unul din articolele noastre precedente că negustorii cer ca comisiunile să se orienteze la fixarea impunerilor pe venit, după registrul special, care indică cifra afacerilor, adică circulaţiunea pe care o face fiecare negustor.

*

Membrii comisiunilor ne spun însă, că aceste registre nu sunt suficiente la calcularea veniturilor, astfel încât nu poate fi vorba de exigenţe, atunci când au pretins să li să pună la dispoziţie toate registrele comerciale, din care să poată deduce în mod complect, veniturile realizate de fiecare negustor. Cererea negustorilor în senzul ca normele de impunere să fie stabilite aşa cum vor ei, este justificată numai de interesul pe care îl au de a nu fi impuşi la venitul real pe care îl au din afaceri.

Dar această din urmă opiniune o au şi alţi factori cari în economia ţărei fac o strânsă legătură cu factorii negoţului şi ai industriei.

Este vorba de factorii financiari, cari în aplicarea nouilor impozite, văd succesul normalizărei vieţei noastre economice. Explicaţiile acestora constitue o adevărată demascare a protestelor neîntemeiate pe care le-au ridicat negustorii. Cererea de a li se calcula impunerile pe venit după registrul de circulaţie, o fac negustorii din următorul motiv: Tendinţele de speculaţie valutară ţin mărfurile în magazine, şi vânzările sunt reduse; în consecinţă şi circulaţia este redusă. Siliţi însă să plătească nouile impozite calculate în mod real, negustorii se vor vedea nevoiţi să nu mai pândească speculaţiunile, să dea drumul mărfurilor pentru a încasa banii necesari. Astfel circulaţia se va mări, valoarea leului va creşte şi viaţa se va normaliza.

Opunându-se impozitelor noui, zic factorii economici, negustorii se opun făţiş la normalizarea vieţei noastre economice.

Cine voeşte a călători iute, comod, eftin, sigur şi direct la

Canada,
America,
Argentinia,
Brazilia

3068

să scrie numai de cât la

COSULICH LINE

Bucureşti, Calea Griviţei No. 181.

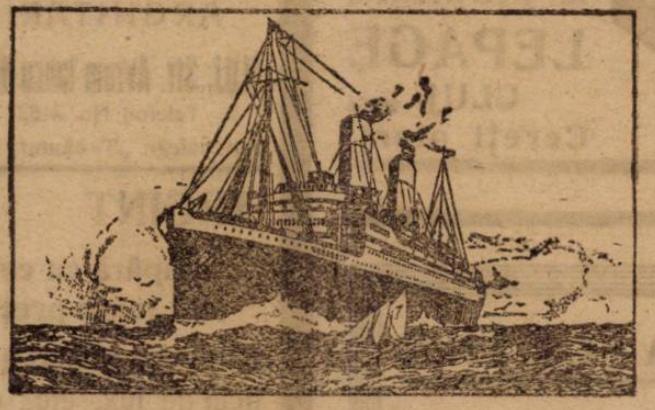

Corespondenţă în toate limbile

Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**

Călătoria durează **numai 7 zile.** — Masă excelenţă.
Cabine mari aerisite pentru 2, 4 şi 6 persoane.

Nenumărate scrisori de mulţumire!
Cereţi imediat prospect!!

In magazinul de mode pentru dame al lui

Eugen Szabó

din

CLUJ,

C. Regele Ferdinand 5

cunoscut ca avantajos pentru preturile convenabile si serviciul solid, au sosit in depozit asortimente complecte de:

noutăţi de stofe pt. paltoane şi costume

mătăsuri pentru haine şi căptuşeală

catifele negre si colorate, pentru paltoane,

stofe doublé pt. paltoane **bărbăteşti**, cu preturi extraordinar de ieftine.

Mărfurile de vară întrecătoare se vor vinde pe preţuri foarte scăzute.

Preturi fixe!

Telefon:

4-79

3690

A. S. R. Principele Carol la Gherla

Primirea înaltului oaspe. Serviciul divin. Serbările organizate de Reuniunea Vânătorilor români

Mâine dimineaţa va sosi la Gherla A. S. R. Principele Carol pentru a asista la serbările organizate de Reuniunea Vânătorilor Români. Autorităţile de aici au luat cele mai întinse măsuri, pentru a face o frumoasă primire înaltului oaspe. La Arena Sportivă, unde se vor desfăşura serbările, organizatorii au ridicat o splendidă tribună pentru A. S. R.

La ora 10 dimineaţa va avea loc în Catedrala greco-catolică un serviciu divin la care va asista şi A. S. R. Principele Moştenitor.

Serbările vor începe după prânz, după un program foarte bogat, cu premii pentru concurenţi, în valoare de peste 20.000 lei. Un concurs interesant va fi pentru vânătoarea de porumbei. Premiile vor fi decernate de însuşi Prinţul Moştenitor.

Intre alţi învitaţi, cu prilejul acestor serbări, A. S. R. a învitat personal pe d. Septimiu Mureşianu, prefectul judeţului nostru.

Cele mai noui pălării parisiene şi vieneze de filc segăsesc şi se transformă la

FEHÉR

CLUJ,
Str. Memorandului 21.
(Reduta)

Modistele au reducere !! la preţuri. !!

Tribunalul secret maghiar din Cluj

Autorul proectului de arbitraj

Am arătat în coloanele ziarului nostru, descoperirea pe care a făcuto „Comitetul Alianţei Avocaţilor români din Cluj" cu privire la organizarea clandestină a comisiunilor minoritare de arbitraj. Astăzi ni se comunică că proectul de arbitraj stabil clandestin în legătură cu contenciosul pus sub egida Camerei de Comerţ din Cluj, este elaborat de dl Ştefan Láday, fost ministru de justiţie în guvernul bolşevic Bela Kun dela Budapesta. Acest domn a fost şi consilier al resortului de justiţie din Cluj, dar în urma unor învinuiri ce i s'au adus a fost înlăturat din acest post de vre-o şase luni. Asupra acţiunei dlui Láday în chestia tribunalelor claudestine, vom reveni cu amănunte senzaţionale.

O adunare interesanta la Băile Erculane

Ne-a căzut în mâni o tipăritură al cărei conţinut ne vorbeşte şi de altceva decât de obicinuitele adunări sau consfătuiri politice care au ujuns să învenineze atâta viaţa noastră socială. Un medic, dl dr. Teodorescu, medicul primar al jud. Caraş-Severin, îngrijorat, de sigur, de maladiile nemiloase întâlnite în exerciţiul profesiunei sale, maladii care bântue şi seceră mai ales populaţia lipsită de cultură, adică, cea ţărănească, a luat o iniţiativă cât se poate de lăudabilă: ţinerea unei consfătuiri la Băile Herculane, în ziua de 29 c. spre a discuta cu colegi de-ai săi din orice parte a ţării, dar mai cu seamă din Banat şi Oltenia, despre:

Rolul social al medicului în raport cu celelalte organe din stat în combaterea bolilor sociale, şi în special, tuberculoza şi sifilisul;

Avorturile ca plagă socială;

Rolul justiţiei în medicina socială;

Importanţa şi rolul staţiunei balneo-climaterice Băile Herculane;

Chestia estinderei legăturilor de colegialitate şi apropiere sufletească între Banat şi Oltenia.

Asemenea consfătuiri de s'ar ţine cât mai des, ar aduce multă uşurare populaţiei rurale şi'i urăm tot succesul.

CIORAPII Lloyd 1473 2647

Fraţilor SANDOR

sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Pentru copii mici şi sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e

PRAFUL HÖFER

2906-1

şi CREMA HÖFER, PENTRU COPIL.

La magazinul de pălării şi mode

Siegfried Weisz

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.

Au sosit

pălării de toamnă moda cea mai nouă.

Pânăce există stocul o pălărie tare „GYUKITS" pentru bărbaţi costă . . . . . Lei 550
I-a Pălărie tare din păr de iepure . . . . . Lei 360
I-a Pălărie tare din lână Lei 235
Mare asortinent în albituri
2880 pentru bărbaţi! 2880

CENTRAL BAR

Astăzi şi in fiacare seara producţia humoristului de salon **DIMARD** a cimicolui grotesc **JEAN KANNER** şi a dănsătoarei renumite **PARVULESCU.**

Lloyd 2029. 2222.

Mott

CHAMPAGNE

MOTT
EXTRA DRY

CAROL B. REICH FIUL & COMP DIN ARAD.

Fabrica de funii si de canepa. Poneve impermiabile, mare depozit de articole de tapiserie.

3047 Depoul si biroul: **BULEVARDUL, REGINA MARIA 6.** Fabrica de funii: **Str. STEFAN BÁTHORY No. 28—32.**

Frații Nussbaum Târgu-Mureș

MĂRUNȚIȘURII GALANTERII ȘI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

mașina de scris americană vânzarea exclusivă la LIBRĂRIA **LEPAGE** CLUJ. 2744-6 Cereți ofert.

„TACÂMUL“

fabrica pentru articole de ARGINTARII

CLUJ, Str. Avram Iancu No. 3.

Telefon No. 4-82

Adr. telegr. „Tacâmul„ Cluj

ARGINT 2850

cumpără cu cel mai mare preț!

Fabrică tacâmuri și articlii de lux, etc., etc.

Numai pentru revanzatori.

No. 440-923.

Concurs

Caut pe 1 oct. 1923 un practicant de notar ori secretar român eventual care poseda limba statului.

Sălar lunar 1200 lei locuință și încălzit.

Se vor adresa la subsemnatul

Aurel Brădean, notar.

3085 Comuna Tarcia plasa Mihaifălău Jud. Bihor.

Instințare

Se aduce la cunoștința deținătorilor de acțiuni de ale căilor ferate particulare din Monarchia Austro-Ungară că stampilarea acțiunilor anunțată a se face în zilele de 20—30 Septemvrie 1923 la Direcțiunea Regională Brașov, nu va mai avea loc.

p. Director (ss) **Mosgos** 3086

Șef de serviciu (ss) **Em. Gabrielescu**

THE ROYAL MAILLINE

Ce mai veche Fondată Călătorie

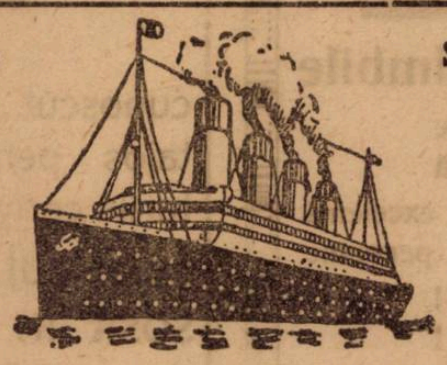

Societate de navigație anul 1839 comodă

New-York, Canada, Brazilia, Argentinia, Cubu și Mexic etc.

În fiecare săptămână pornește vapor din

Hamburg, Cherbourg și La-Rochelle

Pentru orice fel de deslușiri, vizarea pașaportului și alte formalități să ne adresăm la

Compania „Tranzit“

București, Calea Griviței No. 153 și la filiala Timișoara, „Hotel Coroana“.

Bani trimi si din America prin noi se pot avea in timp de 8 zile.

3064

„MECANO“ S. A.

SUCURSALA CLUJ,

Str. Memorandului No. 24

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalațiuni telefonice. 2883

Cea mai fina crema pentru ghete

Telefon 493 Telefon 493

Mașini de scris

Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica

Mare atelier pentru reparat mașini de scris

Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

Reclame este sufletul comertului

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Paltoane de piele pentru femei și bărbați pregătesc după măsură trimisă luând garanție 3070-2

FUCHS

magazin de haine de piele Oradea-Mare, C. Victoriei 1

Se știe că numai CZINK vopsește, curățește, chimic, cel mai frumos și cel mai ieftin Cluj.

MODE DE PARIS

Cel mai elegant magazin de blănuri din Români, se va deschide în cursul lunei Septemvrie în Cluj, Piata Unirii 12.

Maşina cea mai universală, folosibil la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99. TELEFON 999. (2725-2)

TELEGRAME

Ofensiva comuniştilor din Bulgaria.

Lupte sângeroase între comunişti şi trupe. Numeroşi morţi şi răniţi.

SOFIA. — 200 comunişti bine înarmaţi au atacat Miercuri noaptea cătărmile oraşului Stara-Zagora. A urmat o luptă sângeroasă între comunişti şi trupe. Sunt cinci morţi şi numeroşi răniţi. Comunişti au fost respinşi. Ordinea este menţinută.

In acelaşi noapte comuniştii au atacat poliţia oraşului Chirpan lângă Filipopoli, încigându-se o luptă de 200 persoane. Agresorii au fost arestaţi.

Eri după amiază comuniştii împreună cu ţăranii comunelor învecinate au atacat poliţia voind să elibereze pe arestaţi. A urmat o violentă luptă, fiind 40 morţi şi peste 100 răniţi.

La Nova-Zagora comuniştii au reusit să ocupe primăria unde au proclamat republica sovietică. Situaţia fiind serioasă au fost chemate detaşamente militare din oraşele apropiate, care sosind au restabilit liniştea după lupte vehemente. Guvernul a luat măsuri să reprime cu orice sacrificii această mişcare.

Mişcarea din Bulgaria se întinde

Constituirea unui guvern provizor

Belgrad (Rador) — Contrar desminţirilor oficiale bulgare ziarele din Belgrad continuă a anunţa că mişcarea revoluţionară ţărănească se întinde în nordul Bulgariei. Răsculaţii au învins la Radomir, în apropierea Sofiei, trupele guvernului şi-au format un guvern provizoriu.

Japonia refuză ajutorul Sovietelor

Londra (Rador) — Ziarul „Times“ anunţă că guvernul japonez a refuzat acostarea vapoarelor sovietice trimise în ajutoarea Japoniei bănuind că ele transportă literatură pentru propaganda bolşevică.

Groaznic incendiu în California

— Mai multe oraşe distruse —

Londra. — Din New-York se anunţă că un violent incendiu a distrus aproape în întregime oraşul universitar Berkeley din California.

Focul s'a întins asupra întregei regiuni, cuprinzând imensele păduri din împrejurime. Populaţia părăseşte localitatea, mii de oameni au rămas fără de adăpost.

*

Londra. — Din New-York se anunţă că proporţiile incendiului din California sunt mult mai vaste decât s'a anunţat până acum, 2 oraşe mari şi 6 orăşele au fost comlect distruse de incendiu, care nici până acum nu s'a potolit.

TĂRGUL DE MOSTRE DIN TIMISOARA

SUB PROTECTORATUL MAJESTATII SALE

23—30 SEPTEMVRIE 1923.

Va presenta capacitatea de producere a Intreprinderilor industriale mari din intreaga România.

Vizitatorii beneficiaza de o reducere de 50% pe C. F. R. De certificat nu este nevoe.

Biletul intreg cumparat pentru călătoria la Timisoara se va viza in biroul Târgului şi inapoierea va fi gratuit.

Despre plasarea vizitatorilor se va ingriji biroul de incartirare care va functiona la gară.

3066

ULTIME INFORMAȚII.

Bucureşti (Radór). D-l I. G. Duca, ministrul de externe, a plecat eri seară la Sinaia, fiind chemat de primul ministru.

Noul comandant al corp. II armată

Bucureşti (Rador). Guvernul a numit astăzi pe generalul Alexiu, comandant al corpului II armată, fostul comandant, generalul Holban, urmând a căpăta o misiune în străinătate.

*

Ziarul „Viitorul“ anunţă, că impunerile contribuţiunilor directe în Capitală vor produce un sfert de miliard lei. Impozitul imobiliar, al societăţilor anonime şi impozitul pe salarii deasemenea un sfert de miliard.

*

Ziarul „Pressa“ anunţă că banditii epiroţi cari au răpit pe tânărul Papajanapol, fiul directorului teatrului „Alhambra“ din Bucureşti, cerând 25 milioane pentru eliberare, au consimţit să accepte numai 8 milioane. Banii au fost trimişi şi prizonierul eliberat.

*

Astăzi o delegaţiune de profesori a invitat pe dl ministru dr C. Anghelescu să participe la congresul universitarilor care se va ţine la Iaşi.

Programul Cinematografelor.

CinemaUniversităţei

Duminecă 23 Sept.

Uriaşul Samson

Aventurioasă dramă acrobatică în 6 mari acte. In rolul principal Regele Puterii: LUCIANO ALBERTINI şi HENRIETTE BONNARD. O sărbare acrobatică la Cluj.

Luni, 24 Sept.

Uriaşul Samson

Cinema Urania

Duminecă, 23 Sept.

Roşu şi Negru

Măreaţă dramă a lui Stendhal în 7 acte. In rolul principal: VITTORIO LEPANTO şi SHARIO BONNARD.

Luni, 24 Sept.

Ana Carenin

Cinema Apollo

Duminecă, 33 Sept.

Escadronul XI. Lancieri

Interesantă dramă din viaţa militară în 6 acte. Capo d'Operă a lui Lucio d'Ambra. In rolul principal: MARIA CORVIN, fenomenă de artă admirabilă.

Luni, 24 Septemvrie

Corabia morţei

Reprezentaţiile încep la orele 3 d. m

CURIERUL SPECTACOLELOR

(TEATRUL MAGHIAR)

Sâmbătă, Matineu: „Diamantele Negre.“ Preţuri reduse. Seria 42.

Sâmbătă seara: Md. Butterfley. Pentru deabutul dnei Ilma Kelmay şi a dlui Ladislau Vajda. Preţuri de Premieră. Abonament de Premieră 5. La ridicarea cortinei uşile dinspre sală se închid Seria 43.

Dumineca, Matineu: „Maneyra de Toamnă.“ Ca oaspe dl Aladar Sarkadi. Preţuri reduse. Seria 44.

Dumineca seara: „Dansul înspre fericire.“ Reprezentaţia de adio a dlui Aladar Sarkadi. Preţuri de Premieră. Abonament de zi 12. C. Seria 45.

Luni: „Necunoscuţii.“ Premieră. Abonament de Premieră No. 6. Seria 46.

Marţi: „Necunoscuţii.“ Preţuri obişnuite. Abonament de zi 13. A. Seria 47.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & &

3054 Piaţa Uniri No. 12.

Au sosit la magazinul

M. Neumann

Raglane

Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14.

Telefon 431 2653

Repertoriul Teatrului National din Cluj

Sâmbătă 22 Sept. „Vlaicu-Vodă“
Duminică 23 Sept. matineu. „Chemarea Codrului“
Marţi 25 Sept. premieră. „Martira“

A două premieră din anul acesta va fi „Martira“ piesă în 5 acte de Jean Richepin tradusă în versuri de M. Codreanu. Rolul principal îl deţine dl Ştefan Braborescu, noul angajat al Teatrului Naţional din Cluj. Piesa va fi pusă în scenă de dsa din distribuţie fac parte dnele Kronwald, Rally, M. Borsa. N Caracion, şi dnii Noe Dimitriu, Al. Sbibericon, Virgil Vasilescu, Potcoavă, Constantinescu etc.

De la comitetul „Aliantei Advocatilor Romani din Tara

cu sediul în Cluj“.

Apel!

Comitetul „Alianţei advocaţilor Români din Ţară cu sediul în Cluj, având în vedere că la congresul advocaţilor care să va ţinea în 29 şi 30 Septembrie a. c. în localitate, deja până acum să anunţat un număr mare de advocaţi, magistraţi şi alţi fruntaşi atât din V. Regat, cât şi din celelalte provincii desrobite, şi că participanţii la congres neputând fi încartiruiţi numai la hotel din lipsa de camere şi numărul lor mare, facem apel către toţi intelectualii români din Cluj rugându-i să binevoiască pe timpul congresului a adăposti pe participanţi la căminurile lor.

Incuartuirea să va face de „Comisia de Incartiuire“ compusă din advocaţii Dr. Millea, Dr. Vancea şi Dr. Cărpinişan.

Cei ce voiesc a primi pe participanţi sunt rugaţi a anunţa Comisia la biroul advocaţial Dr. Aurel Millea, Cluj, Piaţa Unirei No. 7. etaj II. telefon No. 1—81 şi 5—26.

Pretenţiile, având în vedere criza de locuinţă — sunt modeste.

Cluj, la 19 Septembrie 1923.

Dr. Valeriu Roman secretar general. **Dr. Ioan Suciu** preşedinte.

Expoziţia Moldovei Intregite din JASI

de Agricultură şi Industrie Casnică

Rador 249 3067

se deschide la

27 Septemvrie 1923.

Vizitaţi şi participaţi la această Expoziţie.

„Maşini unelte „ASTRA“ sunt cele mai precize“

2972-3 ASTRA SECŢIA MOTOARE A R A D. 29723

Mica publicitate

Caut asociat activ la o fabrică mai mică foarte rentabilă. Capital 1/2 milion lei. Adresa Dunky Cluj, piața Unirii 10. 2581

Casă de vânzare

în centru din care se poate ocupa imediat trei camere, bucătărie și baie.

2747

Informațiuni la

Dr. Aurel Blaga

Str. Regina Maria No. 17.

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19
Telefon interurban No. 2-13.
Adresa telegrafica: **Juvaere Cluj.**

Avem onoare a anunta stimata noastra clientela, ca ni-am mutat fabrica si biroul in casa proprie depe Calea Regele Ferdinand No. 19.

Va rugam a ne onoara si pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari le vom eŏecuta acum cu si mai multa promptitudine. 1845

Doamnelor și mireselor!

Cumparati sau comandati-va!

Lingerie, trusouri femeești, pânzeturi fețe de masă și lingerie pentru pat, specialități de batiste, etc, fabricații proprii și specialități din străinătate.

SÁMUEL & Co.
Str. Memorandului Nr. 9
2949

Bandage de Cauciuc

pentru autocamioane toate dimensiunile

Depozit la

Emil Blaga Cluj

La cerere se trimite pretul curent. 2747-2

MOBILE

în cea mai bună calitate și cel mai eftin se pot procura la

Fabrica de mobile VICTORIA, ARAD.

Depozit: Str. Horia, Palatul Neuman. Primim executări la comanda. 4045

Carti, reviste romanesti, franceze, germana, etc., hartie, articole de birou, masini de scris confecție de hârtie și imprimate de orice natura la:

Libraria, Papetaria, Tipografia

LEPAGE

Cluj. Cereți cataloage lista și ofert. 2744-4

Roabe din mesteacăn

pentru economii și căratul pământului în executare primă de vânzare la 3059

Maximilian Aufricht comerciant de lemne Arad,
Birou: Strada Bucur 8.

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.

3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Industria Laptelui

DIN BANAT S. P. A.

TIMIȘOARA

Fabrica Str. 3 August 24.
2944

Candelabre electrice

1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vand en gros si en detail, ia revanzatori se dă favor in preturi.

„BERE DIN TURDA"

„Rador 172 2248

DIN MALȚ DUBLU

GLORIA

Fabricatie speciala a

Fabricei de bere din Turda

precum gustoasă și renumită bere deschisa

CORONA

se găsește in calitate neintrecută pretutindeni.

Fabrica de bere: TURDA. Telefon No. 5.

Depozit principal: CLUJ, Calea Dorobantilor Nr. 11. Telefon 394.

Saci, sfoară, ponve, tuburi

și totfelul de articli de funi, echise de cânapă se afla la 3040

FRATII HACKER

Arad Str. Murășului 1. Telefon 456. Adresa telegrafică: Kender, Arad.

„Ghetele cele mai bune si mai moderne"

sunt cele prevăzute cu marca renumită

»Chaussures Echo«

Lloyd 1109 1392

SIPĂTARIA

FARMATI

Cluj, Str. Memorandului 16.

pregateste cu preturi foarte reduse giamantanuri si genti de prima calitate. Asemenea executa ori ce reparatiuni. 2889

Moara Mare Timisoreana Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz și porțelan, sticle technice, sticle pentru sifon și sticle pentru limonadă 2910

TIMIȘOARA

Tablile de asbest „METEOR"

sunt ccle mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de ingrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la

Fabrica de Eternit METEOR S. A.

Oșorheiu jud. Bihor.

IN MARELE MAGAZIN DE BLĂNURI AL LUI

IOSIF IZRAEL & CO.

CLUJ, C. VICTORIEI Nr. 2.

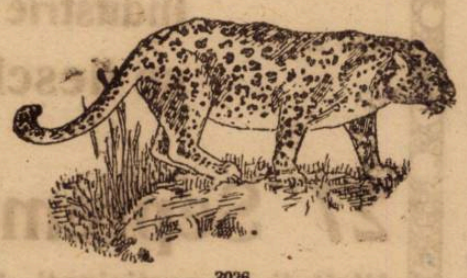

Se află în mare asortiment:
Blănuri, dela . . . 16000 L în sus
Paltoane pt. sport dela 3000 L în sus
Boa dela . . . 450 L in sus
Paltoane pt. copii dela . . . . . 800 L în sus

3026

Cum ne vindecăm de Reumatism și Gută

Broșură interesanța și instructivă. Se trimete gratuit contra marci postale de 1 leu, pentru porto adresati

Farmacia Vorel,
2819-2 Piatra-Neamț.

1 Franc - 7 Lei

la Libraria LEPAGE CLUJ

pentru editii Masson—Paris, la celelate editori de literatura și de stiinta cel mai mare favor de schimb. Catalog gratuit. 2744-1

Fabrica de articole de metal și tinichea

Grünwald si sotii Oradea-Mare,

Strada Poștei No. 39.

Fabrică cutii cu capac patent pentru conserve, bomboane, vazelină și alifii, deasemenea căni pentru petrol și uleiuri și tesale. 2647

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul IV. No. 902 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Marți 25 Septembrie 1923

18

CLUJ 26.SEP.923

77 Onor. Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Improprietărirea generalului Henri Berthelot

Recunoștința națională pentru marile servicii aduse țărei de către generalul Berthelot — Note biografice despre generalul Berthelot — Acte de vitejie în războiu — Proclamația dată de generalul Berthelot locuitorilor din teritoriul ocupat de nemți, cu ocazia trecerei Dunărei în fruntea armatelor aliate în 1918 — Cuvântarea d-lui Ministru Alex. Constantinescu în ședința Camerei dela 24 Oct. 1922 — Primirea și sărbătorirea generalului Berthelot în jud. Hunedoara — Cuvântarea d-lui C. Bursan la Banchetul din Hunedoara — Primirea în com. Berthelot — Predarea conacului a fermei și a moșiei — Ce s'a donat generalului Berthelot

Corpurile legiuitoare în ședința dela 24 Octombrie 1922 aducându-și aminte de neprețuitele servicii aduse țărei de către generalul Berthelot, cu unanimitate și-au exprimat recunoșința lor deci și a țărei, donând un lot de pământ marelui nostru prieten.

Acest act al împroprietărirei distinsului general francez izvorăște din însăși tradiția neamului nostru, căci în el este obiceiul voevozilor noștri de pe vremuri, cari după bătăliile câștigate în contra vrășmașilor țărei, dăruiau pe căpeteniile oștilor cu câte un petec de pământ să le fie lor și urmașilor lor, pomenire pentru vitejeasca dragoste cu care au apărat pământul țărei.

Iar dacă în vremuri de demult se vestea obștei și poporului întreg, domneasca danie, prin crainici în toate colțurile țărei, arătându-se mulțimei faptele de laudă ale viteazului preamărit, se cuvine astăzi să vestim, prin scris, tuturor Românilor meritele generalului Berthelot.

Note biografice

Generalul *Henri-Matias Berthelot* s'a născut în comuna Feurs, în ținutul Soirei din Franța, în luna Decembrie 1861.

In anul 1883 a terminat școala militară dela Saint-Cyr cu distincție.

A făcut ca ofițer cu strălucite succese, campaniile din Algeria, Tonkin și Anam, în urma cărora generalul Berthelot iese ofițer — brevetat de Stat-Major — în anul 1880 iar apoi prim aghiotant al guvernului Bruyére.

In 1913 este avansat sub-șef de stat-major de armată.

La izbucnirea războiului mondial, în August 1914, generalul Berthelot era general de brigadă.

Dela acea dată până la 20 Noembrie 1914 a lucrat pe lângă Mareșal Joffre în calitate de aide-major general luând parte la marea bătălie dela Marna

In calitate de comandant al celebrei divizii 52 și apoi al corpului 32 de armată, a organizat și a cucerit faimosul *Labirint*, uriașa apărare a Germanilor din frontul Hindenburg, peste care dușmanii credeau că mai odată nu se va putea trece.

El a luat apoi parte activă și a avut strălucite victorii în a doua ofenzivă din Champagne dela 25 Septemvrie până la 15 Octomvrie 1915 și apoi dela 13 Martie la 10 Iunie 1916 la apărarea Verdunului, la atacul și cucerirea renumitei cote „Mort-Homme".

Aci la Verdun a fost bătălia decisivă și fiecare petec de pământ cucerit de dușman la Verdun clătina însăși izbânda finală. Iar cota „Mort-Homme" a fost una din cele mai încercate, mai bântuite și mai disputate de ambele oștiri și mai ales de cea germană căci prin cucerirea ei, Verdunul și Franța ar fi fost pierdută.

Generalul Berthelot însă care comanda sectorul acestei cote a făcut înc'odată dovada adâncei sale chibzuințe prin modul în care a știut să o cucerească, să o apere și să o menție în mâinile Francezilor.

*

In acest timp România intra în războiu — era în August 1916 — ajutând astfel indirect aliaților de pe frontul Occidental, prin descongestionarea acestui front cu diviziile germane trimise pe lungul front român.

Pentru coordonarea operațiunilor militare, de pe frontul român cu acelea de pe celelalte fronturi, precum și pentru a pune la curent armata noastră cu experiența militară câștigată în cei doi ani de crâncen războiu din Apus, Marele cartier general francez și guvernul francez, în unire cu Aliații au însărcinat pe generalul Berthelot cu conducerea Misiunei militare franceze din România.

Dela această dată începe marea legătură între poporul român și generalul Berthelot.

Generalul Berthelot în România

Aceleași calități desfășurate în patria sa, le-a pus Generalul Berthelot și în serviciul cauzei române. Imprejurările însă în care armata română și-a desfășurat prima parte a operațiunilor ei, lipsa de material de războiu, greutățile de procurare, extrema lungime a frontului, toate sunt așa de bine cunoscute și arată cauzele pentru care armata română a fost nevoită să se retragă în Moldova pe un front mai îngust.

Aci de abia începe cu adevărat opera binefăcătoare a generalului Berthelot — cu prilejul reorganizărei armatei române și a înzestrărei ei cu cele necesare. Generalul Berthelot a contribuit astfel într'o foarte largă măsură la câștigarea victoriilor dela Oituz, Mărăști și Mărășești.

După pacea dela București din 1918, generalul Berthelot părăsește, cu adâncă durere în suflet Moldova, înapoindu-se în Franța unde ca comandant al armatei a 5-a ia parte la a doua bătălie dela Marna și la apărarea norocoasă a orașului Reims.

In vara anului 1919 generalul Berthelot este trimis în Balcani ca comandant al armatei aliate de Dunăre.

Aci îl găsește întrarea noastră în acțiune din toamna anului 1919, împotriva armatelor lui Mackensen, și pe când oștile române, coborând din Moldova fugăreau victorioase armatele lui Mackensen, generalul Berthelot, ajuns la Dunăre, o trecea prin mai multe puncte la 10 Noemvrie 1918 spre a veni în ajutorul nostru.

Atunci a dat generalul Berthelot cunoscuta proclamație către locuitorii Munteniei și ai Olteniei ocupate de dușmani.

Proclamația Generalului Berthelot

Români!

„La arme Români!! La arme Români!! Trupele franceze trec astăzi Dunărea pentru a vă ajuta să eliberați de jugul, sub care inamicul credea să vă îngenuncheze. De opt luni de zile ați fost cu toții în măsură de a judeca brutalitatea inamicului care vă socotea în puterea lui. Voi mai cu deosebire, oameni din Oltenia și Muntenia, care de doi ani de zile ați suferit ocupația, ați putut constata obrăznicia și barbaria dușmanului care se numește civilizat. Germanii au pustiit câmpiile voastre și au golit staulele voastre, au prădat casele voastre; au așezat robia și foametea la vetrele voastre, ferm hotărâți, ei înșuși au spus-o, să nu vă lase decât ochii pentru a plânge. Ceasul răzbunării, sau mai bine zis, ceasul dreptății a sunat; învins pretutindenea acolo unde nu este zdrobit, dușmanul este pretutindeni pus pe fugă. Clipa a sunat de a arde sdreanța de hârtie care ne-a fost adusă la București.

„Soldați! Batalioanele voastre să se unească cu ale noastre.

Țărani, sculați-vă și luați armele împotriva cotropitorului. Acesta este apelul patriei Române pentru care voi ați suferit. Acesta este apelul guvernului vostru care a jertfit totul pentru „Marea Românie". Acesta este apelul strămoșilor, a umbrei lui Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Mircea cel Bătrân. Acesta este strigătul feciorilor și fraților voștri căzuți cu glorie pe câmpul de bătălie dela Oituz, Mărăști și Mărășești și pretutindeni unde a fost nevoie de apărarea pământului. Iară mâine veți putea vedea steagul englez și tricolorul francez fâlfâind alăturea de tricolorul vostru, la puternica suflare a victoriei și libertății.

Sculați-vă, frați Români și aruncați-vă asupra dușmanului!

(ss) Berthelot.

Oștile lui Mackensen sunt pornite astfel peste munți.

Datorită operațiunilor concentrate a celor două armate, inamicul este izgonit definitiv peste hotare.

*

Neuitată pentru veci va fi ziua întrărei triumfale, în capitala țărei, a armatelor române și aliate în frunte cu M. S. Regele Ferdinand, urmat de căpeteniile oștilor și având lângă el pe generalul Berthelot.

Numele generalului este nedeslipit de creiarea României Mari, căci zi de zi ilustrul general francez a muncit cu noi pentru realizarea unirei tuturor Românilor.

Această neclintită legătură sufletească a fost consfințită prin legea din 13-26 Mai 1917 prin care s'a conferit generalului Berthelot titlul de cetățean de onoare al României.

Pentru a-și arăta și mai mult recunoștința față de generalul Berthelot, Corpurile Legiuitoare au votat legea din 24 Oct. 1922 pentru împroprietărirea acestui mare prieten al României.

Cu această ocazie dl Alex. Constantinescu, ministrul agriculturei, a rostit în Camera deputaților în ședința dela 24 Octomvrie 1922, următoarea cuvântare:

Domnilor Deputați,

Guvernul este fericit și mândru să împărtășească propunerea ce se face din inițiativa parlamentară, cu scopul de a se dona Generalului Berthelot, cetățean de onoare al Patriei noastre, un petec de pământ și un adăpost pe pământul românesc, pentru a cărui mărire, el și frații săi de arme au luptat lângă ostașul nostru (Aplauze prelungite).

Simt o mare și vie bucurie în sufletul meu, văzând că propunerea făcută de onoratul d. Iorga, împreună cu mai mulți deputați, a găsit un răsunet de entusiasm așa de mare în sânul unanimității parlamentului.

In numele Guvernului, împărtășesc, fără nici o rezervă, proectul de lege propus și suntem mândrii, ca Români, văzând că Parlamentul României Mari, își arată recunoștința pentru serviciile fără de seamăn pe care marele General francez le-a adus poporului român, în clipele sale cele mai grele. (Aplauze prelungite).

Generalul Berthelot și toată misiunea franceză au împărtășit cu noi, zilele noastre de fericire și în aceste zile de fericire și de glorie, inimile lor au bătut alături de ale noastre și sufletele lor, mari și generoase, au simțit la fel cu ale noastre. (Aplauze prelungite. Toți deputații se scoală în picioare).

Insuflețit de aceste simțăminte, Guvernul este în deplin acord cu propunerea ce se face și nu mai rămâne Parlamentului decât să desăvârșească fără întârziere formele legale, astfel ca proectul propus să devină lege. (Aplauze prelungite și îndelung repetate).

Ceremonia împroprietărirei Generalului Berthelot

Primirea și sărbătorirea generalului în jud. Huniedoara. — Primirea în comuna Berthelot. — Predarea conacului și a fermei. — Ce s'a donat marelui nostru prieten

Vineri 22 Septembrie județul Huniedora a fost locul unei adevărate serbători naționale.

Toate comunele și orașele pe unde avea să treacă ilustrul oaspe, dl. general Berthelot au îmbrăcat haina de sărbătoare.

Țăranii în porturi naționale, cu flori la pălării și cu drapele în frunte au făcut o entusiastă primire mărelui nostru prieten prin toate stațiile pe unde trecea trenul special.

Dl general Berthelot a sosit în țară Vineri dimineața trecând prin punctul Zam.

Aci l'au întâmpinat dnii Miniștri Alex. Constantinescu, Văitoianu, Mosoiu și Daeschner ministrul Franței la București, însoțiți de dnii, Piso vice-președintele Camerei; C. Bursan, deputat; P. Gârboviceanu, deputat; General Cihoski; Colonel Paplica; C. Metaxa, etc. Dela graniță trenul special a trecut prin Ilea.

Primirea în gara Ilea. Discursul protopopului C. Moldoveanu, deputat

Aci dl. Protopop C. Moldoven, deputat, a rostit următoarea cuvântare:

„In numele celor peste 30.000 locuitori din plasa Ilea, cler și popor, salut cu toată căldura sufletului meu pe dl general Berthelot, fiul glorioasei Franțe.

Suntem cu adâncă recunoștință față de uriașul concurs ce ni l'a dat Franța și în deosebi salvatorul nostru, Generalul Berthelot întru realizarea supremului nostru ideal — Unirea.

In luna Decembrie 1918,

Urmare pe Pag. II.

Improprietărirea generalului Henri Berthelot

Continuare de pe Pag. 1.

pe când făceaţi o călătorie de informaţie, la cuvântarea unui prelat de al nostru aţi răspuns: *„Sunt fericit că mă regăsesc în mijlocul concetăţănilor mei.“* Azi noi ne sinţim şi mai fericiţi când vă revedem aci locuitor şi proprietar de pământ în judeţul nostru.

Trăiască Franţa, trăiască falnicul erou Gen. Berthelot.“

*

De la Ilea trenul special a plecat spre Deva.

Sosirea la Deva

Aci s'a făcut o strălucită primire înaltului oaspe.

Pe peronul gării se aflau, pe lângă un foarte mare număr de intelectueli din Deva şi de ţărani din judeţ şi dnu Petre Groza, fost ministru şi actualmente deputat, apoi dnii deputaţi: Florian, Boceat, Panaitescu, etc.

Cuvântul de bun sosit la Deva a fost rostit de primarul oraşului căruia Dl General Berthelot i-a răspuns în cuvinte foarte călduroase. Seara la 5 ore trenul special format din vagonul Dlui general Berthelot, şi din vagonul dlui Ministru Constantinescu şi alte vagoane de cl. I au plecat spre Huniedoara.

Dnii Miniştri General Moşoiu, general Văitoianu şi dl Daeschner ministrul Franţei, cari însoţiseră pe dl. General Berthelot până la Deva s'au înapoiat cu un tren special la Bucureşti.

Sărbătorirea generalului Berthelot la Huniedoara

Intreg peronul gării Huniedoara era literalmente ticsit de lume. Toată intelectualitatea Huniedoarei şi un enorm număr de ţărani au ieşit întru întâmpinare.

Peronul gării şi gara, dela un capăt la altul, a fost împodobită cu verdeaţă, flori şi drapele româneşti şi franţuzeşti.

La întrarea trenului în staţie, muzica militară a întonat imnul francez care a fost ascultat de toată lumea cu capetele descoperite. Apariţia dlui general Berthelot pe scara vagonului a fost salutată cu prelungi ovaţii. O ploae de flori căzu asupra înaltului oaspe.

Primarul oraşului a rostit un călduros „bun sosit“ complectat de uralele nesfârşite ale celor de faţă.

Aspectul oraşului Huniedoara

Datorită însufleţirei şi muncei în adevăr supra-omeneşti depuse de dl Dubleş, prefectul judeţului Hunedoara părea o vastă grădină.

Tot parcursul străzei principale care duce dela gară a fost împodobit, de ambele părţi cu verdeaţă şi sute de drapele franceze şi române.

Pe ambele părţi ale stradei au fost bătuţi ţăruşi de cari atârnau în formă de arcuri, ghirlande de flori şi verdeaţă.

Pe trotuare, dela gară până în centrul oraşului, erau aşezate în rând toate şcolile de băieţi şi fete din Huniedoara cu profesorii în frunte, fiecare elev purtând în mâini maldăre de flori.

Toată strada pe unde avea să treacă generalul Berthelot a fost presărată cu flori de câmp.

Peste 10.000 de ţărani din judeţ au eşit întru întâmpinarea generalului şi s'au postat pe trotuare şi marginea străzilor.

Automobilul care ducea pe generalul Berthelot şi pe dl ministru Constantinescu a trecut încet bătut şi acoperit de flori.

Generalul Berthelot în picioare în automobil, emoţionat până la lacrimi de regale primire mulţumea tuturor.

Vizitele în Huniedoara

Inaltul oaspe a fost dus întâi să viziteze castelul lui Ion Corvin. A admirat foarte mult o încăpere unde se văd şi acum câteva picturi foarte vechi — de pe timpul lui Huniade. A vizitat apoi marile uzini de fier ale statului.

Aci conducătorii uzinei au procurat o frumoasă surpriză generalului.

Pe albia pe care curge fierul topit, s'a scris în şănţuleţe ce comunicau unul cu altul — „Vive la France“. Când a sosit domnul general Berthelot s'a dat drumul cazanului ce conţinea fierul topit.

In câteva momente şănţuleţele în care erau făcute literile sau umplut cu lichidul topit ce emăna o căldură cumplită şi o lumină orbitoare — şi deodată apăru în faţa generalului, cu litere de foc, scris: „VIVE LA FRANCE“.

*

La ora 8 şi jumătate a avut loc un mare banchet în sala Uzinei, oferit înaltului oaspe de către uzină.

Cu ocazia acestui banchet, dl C. Bursan, deputat de Huniedoara, a rostit următoarea cuvântare în franţuzeşte:

Cuvântarea domnului C. Bursan, deputat

Domnule general,

Războiul era în toi. Dela Verdun până la mare frontul aliat rezista. Valuri după valuri se succedeau puternicile ofenzive în massă a mareşalului Hindenburg.

In Orient, atacurile lui Brussilov îşi epuizau ultimile lovituri de tun. Italia se găsea imobilizată într'un războiu de uzură, Serbia era covârşită.

Atunci România coborî în arenă. Mai mult entuziastă decât preparată pentru lupta grozavă, cu mai multă credinţă în sfânta cauză a aliaţilor şi în sfântul său ideal, decât în tunuri, cu armata sa răspândită pe un front escesiv de lung, cunoscu îndată după scurte succese, drumul calvarului.

Falkenheim la Nord, Mackensen la Sud, concentrară acţiunea lor contra noului adversar şi reuşiră după lupte îndârjite să ne spargă rezistenţa.

Când România a fost năpădită, generalul Berthelot sosi la marele cartier general. Era Franţa, domnule general, care suportând toate loviturile ciocanului nemţesc, vă trimetea în grabă la noi, într'un moment tot atât de înspăimântător pentru ea ca şi pentru noi; vă trimetea într'o misiune sfântă: de a aduce armatei în retragere dar nu învinse salutul, speranţa şi ajutorul moral al unei nobile inimi.

Şi v'aţi îndeplinit domnule general, cu sfinţenie misiunea.

(Continuare în coloana a treia)

La Haţeg şi în comuna Berthelot (fostă Fărcădin)

Primirea. — Cuvântările. — Conacul şi moşia. — Banchetul. — Cuvântarea dlui ministru Constantinescu. — Cuvântarea dlui General Berthelot

„Dela Argeş până la Mărăşeşti, nu este bătălie, ofensivă sau defensivă de care numele dvoastră să nu fie indisolubil legat.

Aţi fost peste tot, cu sfaturile dvoastre înalte, cuminţi şi frăţeşti la organizarea armatei, cu decisiva dvoastră intervenţie pentru ca noi să putem obţine muniţiile şi echipamentul necesar.

Dacă este adevărat că simpatia în durere uneşte sufletele mai puternic decât amintirile fericite apoi numele dvoastre este indisolubil legat de istoria poporului român.

Insoţindu-vă azi la donaţia modestă pe care Naţia ne însărcinează să v-o oferim, noi ne întrebăm cu nelinişte dacă aceasta este expresia cea mai fericită şi mai suficientă a gratitudinei noastre

Voim să vă mărturisim, că peste tot în prezent, şi în viitor, aspiraţiile românilor nu vor fi separate de idealul al cărui protagonist este Franţa nemuritoare, — ideal de pace, de dreptate şi de umanitate.

In aceste simţiminte ridic paharul meu în sănătatea Franţei al cărei simbol scump şi glorios sunteţi Dvoastre.“

*

Frumoaselor cuvinte rostite de deputatul Hunedoarei dl C. Bursan a răspuns dl general Berthelot mulţumindu-i, şi mulţumind în acelaş timp şi Naţiei române care l'a învrednicit de atâta recunoştinţă.

S'a făcut distinsului oaspe o entuziastă manifestaţie.

Dl Minulescu, director general al artelor a declamat apoi câteva poezii originale după care a căutat câteva admirabile romanţe franţuzeşti — A mai cuvântat tot în franţuzeşte, şi dl C. Constantinescu, secretarul comitetul agrar, — Banchetul s'a sfârşit la ora 1 noaptea după care dl general Berthelot însoţit de dl ministru Constantinescu, s'a retras în vagon unde au dormit până dimineaţa când ambii au pornit spre Haţeg ajungând aci la orele 9 şi jum. a. m.

La ora 10 înalţii oaspeţi se scoboară din vagoane şi urcându-se în automobile au pornit prin Haţeg în spre comuna Berthelot, fostă Fărcădin, unde se găseşte conacul şi în hotarul căreia se află ferma şi moşia dăruită dlui general Berthelot. Haţegul a fost şi el împodobit cu flori şi drapele. Pe trotuare staţiona un numeros public care a făcut ovaţii oaspeţilor.

La intrarea în comuna Berthelot, care e cam la 5 km. de Haţeg, a fost construit de către ţărani un original arc de triumf din verdeaţă, flori, ghirlande de porumb nou şi spice de grâu.

In cele două capete de sus ale arcului ca şi la mijlocul lui a fost aşezat câte un enorm dovleac în care erau înfiptè câte un drapel.

Toată comuna Berthelot a eşit întru întâmpinarea noului ei stăpân la acest arc de triumf.

Aci au urat bun sosit primarul comunei, preotul comunei, consilierul agricol al judeţului şi administratorul fermei, căruia le-a răspuns în câteva cuvinte, dl general Berthelot. Un grup de 3 copii din comună au oferit distinsului oaspe trei mari jerbe de flori de câmp.

Proprietatea Generalului Berthelot

Moşia şi conacul

Conacul dăruit d-lui general Berthelot este un vechiu castel nemeşesc ridicat în 1820 în comuna Fărcădinul de sus ca locuinţă a baronului Nopesz. Acest castel a trecut din proprietatea baronului Nopesz, în proprietatea contelui Lonyai, dar nici acesta nu l'a stăpânit prea mult ci l'a trecut în proprietatea statului unguresc.

Dela statul maghiar a trecut pe urma acestui războiu la statul român, care l'a trecut ca dar naţional generalului Berthelot.

Moşia din jurul castelului are o întindere de aproximativ 200 de iugăre compusă din: 79 iugăre teren arabil, 18 iugăre fâneţe, 13 iugăre livadă, 8 iugăre vie, un parc şi 50 iugăre pădure. Conacul amenajat şi pe din afară şi pe dinăuntru în stil românesc.

*

Scările din faţa conacului şi întreaga curte erau ticsite de ţărani şi de intelectuali din Haţeg şi Deva. Pe scări stăteau întru întâmpinare d-lnii Emil Petrimi, directorul general al reformei agrare din Ardeal; Dubleş subprefectul judeţului; Petre Groza, fost ministru, etc.

Intrarea d-lui general Berthelot în curtea castelului a fost salutată de muzici şi urale nesfârşite.

Foarte impresionantă a fost scena când o doamnă, în faţa uşei conacului, a oferit generalului Berthelot, pe o perinuţă lucrată în fir, cheia dela uşa de intrare a conacului. In clipa când generalul Berthelot a descuiat uşa, lacrămile i-au isvorât în ochi iar florile plouau din toate părţile în mijlocul ururelor generale.

A urmat vizitarea amănunţită a conacului şi a moşiei în tot timpul căreia dl ministru Alex. Constantinescu a dat dlui general Berthelot toate explicaţiile.

La ora 1 şi jumătate a avut loc un mare banchet în parcul Conacului. Aci dl ministru al agriculturei iniţiatorul acestei donaţii şi acela după planurile şi sfaturile căruia s'au făcut toate lucrările de amenajare şi de transformare a castelului, a rostit următoarea cuvântare.

Cuvântarea dlui ministru Alex. Constantinescu

Adresându se dlui general Berthelot, dl. Constantinescu începe prin a arăta indisolubila legătură ce s'a cimentat între Franţa şi România cu ocazia suferinţelor comune, suferite în timpul războiului.

„Ştim cu toţii — a spus dsa — strigătul eroic care a ţâşnit din inima Franţei în clipa când idealul de pace şi de dreptate al umanităţei a fost ameninţat. Atunci din inima Franţei a ţâşnit tumultuos strigătul: En avant, en avant jusqu'a la victoire ou jusqu'a la mort — pentru dreptate, şi numai pentru dreptate. Ştim cu toţii sacrificiile pe care le-a făcut Franţa pentru realizarea idealului nostru. — Ştim serviciile enorme pe care dta dle General, le-ai adus României în grelele vremuri ale războiului. Ceia ce facem noi azi prin donaţia aceasta nu este decât o infimă expresie a recunoştinţei noastre faţă de Franţa şi faţă de d-voastră dle General.“

*

A răspuns dl General Berthelot în câteva cuvinte înflăcărate mulţumind naţiei româneşti şi dlui ministru Constantinescu pentru cinstea ce i se face.

*

La ora 4 s'a terminat banchetul. S'a vizitat apoi ruinele dela Sarmisagetuza, iar la ora 7 trenul special care ducea pe înalţii oaspeţi a părăsit Haţegul plecând spre Bucureşti.

Ştefan Paul

Vizita A. S. R. Prinţului Carol la Gherla

Rezultatele întrecerii de tir de porumbei de ieri dela Gherla

Ieri a avut loc pe Arena Sportivă dela Gherla întrecerea de tir de porumbei la care s'a anunţat şi participarea A. S. Regale Prinţul Moştenitor Carol.

Intrecerea s'a început la orele 9 dimineaţa, luând parte cei mai buni, ţintaşi din Ardeal, între cari 6 români, restul fiind magnaţi unguri cari au mai luat parte şi la întreceri europene de tir. Cu toate că ţintaşii români nu au participat încă la tiruri internaţionale, întâiele premii au fost câştigate de ei.

A. S. Regală a sosit la Gherla la orele 12, însoţit fiind de dnii Teodor Mihali, Eugen Bianu inspectorul siguranţei din Ardeal, Valer Popovici, prefectul poliţiei Cluj, şi de notabilităţile judeţene şi locale, printre cari prefectul de judeţ d. dr Prodan. Insufleţirea cu care A. S. R. Prinţul Carol a fost primit şi la întrarea în oraş şi la Arena Sportivă, a fost de nedescris.

La 12 şi jumătate s'a început a doua repriză a întrecerii care a ţinut până aseară la 5. Rezultatele tragerii le-a notat A. S. R. Prinţul Moştenitor, care a împărţit şi premiile.

Premiile s'au împărţit astfel:

Seria I (tiraj de o pereche de porumbi): Premiul I dr Iosif I. Coroiu din Cluj; premiul al doilea: Grigore Moldovan din Gherla; premiul al treilea: Filiposki, pretor în Moci.

II. Tiraj afară din program. Premiul I: dr I. I. Coroiu Cluj; II. Filiposki.

III. Şampionatul Ardeatului: Antoniu Fekete, Sălaj.

IV. Tir de un porumbel: I. Moldovan, Baia-Mare; II. maior în rezervă Bart, Cluj.

V. Tir de porumbei de lut (cu pereche): I. Fekete Francisc, Sălaj: II. Bart, maior în rezervă Cluj.

VI. Intrecerea acelora cari nu au luat nici un premiu. Premiul I: dr Bilţ, Cluj; II. N. Voith Cluj; III. Ratoni Cluj.

Premiul întâiu, câştigat de d. dr Iosif I. Coroiu Cluj, a constat dintr'un serviciu de liqueur din argint.

După împărţirea premiilor s'a dat în onoarea A. S. R. Prinţului Moştenitor un banchet la restaurantul Coroana.

După banchet A. S. R. Prinţul Moştenitor a plecat spre Arad, unde va lua parte la concursul pentru şampionatul de tennis.

Automobile **FORD** typ nou cu roti demontabile cu preturi reduse precum si alte sisteme de automobile gasiti la firma **PERRY,**

Telefon 999. 2725-3 Cluj, Calea Regele Ferdinand 99. Telefon 999.

INFORMAȚII

— **Starea de asediu din Arad.** „Erdélyi Hirlap“ din Arad anunță, că prefectul de acolo, domnul Ion Georgescu, a intervenit la București pentru revocarea ordonanței No. 3, prin care s'a înăsprit acum 10 zile starea de asediu din județul Arad.

— **Cenzura telegramelor externe.** Din ordinul comandamentului militar s'a introdus la Cluj săptămâna trecută cenzura telegramelor din streinătate.

— **Bătaie în sinagogă.** Corespondentul nostru din Arad ne anunță, că de Iom Kipur s'a petrecut în Sinagoga evreească de acolo un incident serios în următoarele împrejurări:

Un don juan arădan voind să dee cu această ocazie un buchet de flori iubitei sale, a intrat în locul diu biserică rezervat femeilor, și când paznicul conform prescripțiunilor evreești nu l-a lăsat acolo, s'a produs o încăerare degenerată în bătae. S'a produs îndată un tumult fiind necesară intervenția poliției.

— **Școlare.** Profesorii cari au trecut examenul de capacitate și au toate drepturile, au fost numiți cu titulari pe ziua de 1 Septembre crt. după cum suntem informați dela autoritatea în drept.

Cursiștilor li-s'a încredințat catedra și li-s'a asigurat stabilitatea, numirea însă le va veni numai după ce li-se va controla începutul anului școlar activitatea didactică și pregătirea lor de specialitate.

*

Comisia de examinarea profesorilor din Cluj și-a încheiat funcțiunea, capacitatea se va dă însă la București. Continuarea examenului început la Cluj și corigențele în curs se vor face la București la o comisie specială de examinare.

— **Uniforma din școli.** Dl inspector general al învățământului secundar din Ardeal, dr. Alex. Pteancu, ne informează, că în urma reclamațiunilor venite mai cu seamă dela părinții țărani din Ardeal, ministerul instrucțiunii publice a revocat obligativitatea uniformei elevilor, menținând numai pe aceea a chipiului, a numărului de pe brat și a carnetului de control.

— **Contra terfelirii tricolorului național.** Primim din partea mai multor cititori reclamația, că unele artiste dela barul „Central“ din localitate, conduse de un nejustificat fel patriotic, țin să compromită tricolorul românesc apărând cu el la reprezentațiile ce le dau la numitul bar.

Publicul românesc este surprins, că simbolul nostru național este degradat prin această alăturare în asemenea localuri și ne roagă să întrebăm pe cei îndrept, dacă nu se poate reteri și aci ordinul privitor la cântarea „Imnului Regal“ în localurile publice.

— **De la Academia de agricultură.** Cursurile școalei de agricultură vor începe la 22 Octombrie. La 15 Octombrie, vor începe examenele de admitere. Anul acesta sunt 40 burse vacante.

— **Descentralizarea serviciului silvic din Ardeal.** Prin noua împărțire administrativă o serviciului silvic în Ardeal vor lua ființă două Directorate, unul cu sediul în Cluj și altul la Timișoara. Noulle directorate vor funcționa pe baze autonome, fiind puse. sub auspiciile Casei Pădurilor

— **Industriale.** Fabric Telo-Română de telefoane din Cluj este pe cale de a se reorganiza. Este vorba să se aducă aici și fabrica de Electromotoare „Energia“ dela Timișoara.

— **Desvoltarea industrială a Clujului.** Dl Petrovici, directorul regiunei industriale Cluj, intr'un raport făcut autorităților superioare, a arătat necesitatea, desvoltărei industriale a Clujului, spunând că pentru acest lucru este necesar ajutorul statului. Clujul prezintă principalele avantaje pentru a i se da o mare desvoltare industriale, întru cât are întinse terenuri și o rețea de cale ferată, foarte desvoltată.

— **Universitare.** Noul rector al Universiății; d prof. Bănescu, a început să lucreze în această calitate de Sâmbătă 22 Sept. a. c. Ceremonia instalărei noului rector va avea loc probabil la 15 Oct. a. c.

— **Congresul filateliștilor ardeleni.** Ieri s'a deschis la Timișoara un congres al filatelistilor din Ardeal și Banat, care ține până mâine. In legătură cu congresul s'a organizat o expoziție de mărci la târgul de mostre.

— **Un nou post de notar public la Cluj.** Pe ziua de 1 Oct. a. c. s'a dispus înființarea unui nou post de notar public la Cluj. Noul post va fi incredințat dlui Pordea, actual judecător de Tribunal.

— **La cafeneaua „Metropole“** cântă în fiecare seară renumitul șef de orchestră Nicolae Alexander din Sibiu cu toată orchestra. 3090—9

Moartea lui Partenie Cosma

Defunctului i se vor face funerarii naționale

Sibiu. Partenie Cosma, fost mulți ani directorul „Albinei“ din Sibiu, și una din cele mai simpatice figuri ale românismului militant pe teren cultural și economic, a încetat din viață. Vineri la Călimănești, la căpătâiul lui fiind dna Cosma și fiica sa Minerva. „Albina“ „Asociația“ și toate instituțiile culturale și financiare din Sicіu au arborat doliu.

Moartea lui Partenie Cosma acopere de doliu întregul Ardeal.

Defunctul era în vârstă de 87 de ani. La facerea autopsiei pentru îmbălsămare s'a constatat că Partenie Cosma avea un ulcer la stomac.

Guvernul a hotărât să facă defunctului funerarii naționale. Dnii I. I. C. Brătianu, primministru și miniștrii Duca și Moșoiu au trimis familiei telegrame de condoleanțe.

Corpul răposatului va fi adus Joi la Sibiu și în aceeași zi va avea loc inmormântarea.

Opera agenților străini la sate

In Făgăraș s'a descoperit o bandă care înșela pe români să plece în America

Corespondentul nostru din Făgăraș ne încunoștiințează despre descoperirea unei vaste organizații de străini de acolo, în legătură cu falsificările de pașapoarte dela Brăila.

Datorită dlui prim-pretor Vlad Enescu din Arpașul de jos din acel județ, s'a pus mâna pe o organizație, care punea la cale emigrarea românilor din județul Făgăraș în America. Organizațiunea aceasta operă nesocotind ordinul de acum câteva luni, prin cari ministerul de interne prinzând de veste despre momelile cu cari mai cu seamă pe la frontiera dinspre Ungaria se organiza depopularizarea țării de români, a interzis categoric aceste operațiuni pedepsindu-le cât mai drastic.

Agenții aceștia cari ademeneau populația din Făgăraș, sunt Spiegler, Müller și Mayer, cari au fost arestați și înaintați judecății. Legătura între ei și țărani o făceau doi români cari au fost trimiți până acum în arest preventiv.

Cercetările continuă, întrucât s'a descoperit în sarcina celor trei străini lucruri extraordinare.

MARI REDUCERI PE C. F. R.

50% — 75%

Cine viziteaza

Expoziția Agricola și de Industrie Casnica IAȘI

beneficiaza de aceste reduceri.

Sătenii și elevii în grupe de 30 persoane calatoresc în clasa III cu 75%

Deschiderea la 27 Septemvrie a. c.

Bilete la se fac valabile la reour cu viza comisariatului Expoziției.

Rador 249 - 3067

TUSA bronchita, dureri de plămâni, dureri de piept, oftica în stadiul prim, guturaiul, astma etc. vindecă cu succes unul din preparatele următoare: CEAIUL CARPAȚILOR VOREL, BONBOANE PECTORALE VOREL în plicuri și cutii, SIROPUL CARPAȚILOR VOREL, GUDRONUL VOREL.

Veți alege, după placere, unul din aceste specialități. Le găsiți la drog. și farm.

Dep. central: FARMACIA VOREL, Piatra Neamț.

2356-3

Cine voește a călători iute, comod, eftin, sigur și direct la **Canada, America, Argentinia, Brazilia**

3068

să scrie numai de cât la

COSULICH LINE

București, Calea Griviței No. 181.

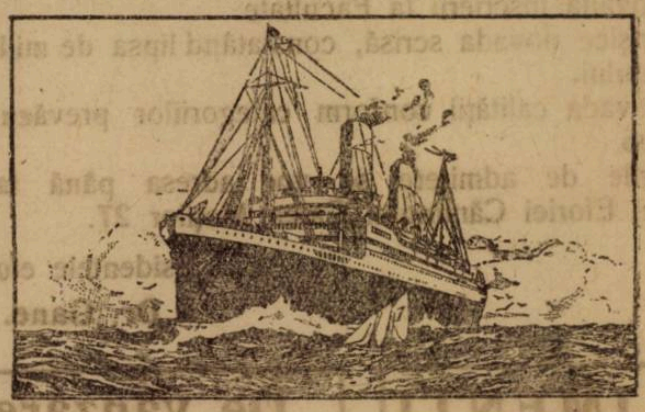

Corespondență în toate limbile

Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**

Călătoria durează **numai 7 zile.** — Masă excelentă. Cabine mari aerisite pentru 2, 4 și 6 persoane.

Nenumărate scrisori de mulțumire!

Cereți imediat prospect!!

! Ni-au sosit !

în stoc mare

paltoane și blănuri de toamnă și iarnă

de cea mai nouă modă din

Paris

Wiena și Berlin

Diamantstein și Moskovics

magazin de mode bărbătești și femești

Cluj, C. Reg. Ferdinand 25.

(Vis a-vis de poșta centrală)

Cea mai avantajoasă sursă **de blănuri de pluș de seal și biberette**, și de specialități de paltoane cu blană. 2032

Eczema boalele de piele cosurile se vindeca sigur cu

Pomada Cadol

Gasiti la farmacii si droguerii sau contra mandat postal de lei 25·— dela Farmacia VOREL, Piatra N. Cereti gratuit prospectul: Cum se vindeca eczema. 2819-3

De închiriat

o cameră mobilată pentru 3 tineri, eventual cu vipt cu tot. — A se adresa la Farkas Hersch, frizer, Calea Victoriei Nr. 103.

Se știe că numai CZINK vopsește, curățește, chimic, cel mai frumos și cel mai ieftin Cluj.

TELEGRAME

Evenimentele din Bulgaria

Demisia lui Şmiloff

Sofia. — Din cauza neînţelegerilor în sânul coaliţiei guvernamentale, Smiloff, ministrul justiţiei, a demisionat.

Dizolvarea Sobraniei

Sofia. — Sobrania a fost dizolvată. Viitoarele alegeri vor fi peste 2 luni.

Franţa nu face nici o concesie

Un nou discurs al lui Poincare

Paris. — Poincare a ţinut ieri un discurs cu prilejul inaugurării monumentelor eroilor din Champenaux, că resursele întreţinerii rezistenţii pasive trebuiau să servească refacerei Germaniei. Deasemenea a accentuat că este inutil să se ceară Franţei concesiuni cari pot însemna desavuarea politicei guvernului francez până în prezent. Franţa refuză prealabil orice condiţie şi nu are nimic de adăugat la protocolul din Brüxelles, la cartea galbenă franceză şi la declaraţiile sale publice.

Germania în preajma unor importante hotărâri

Convocarea consiliului federal

Berlin. (Rador) — Astăzi sosesc primii miniştri ai statelor federale. Sunt iminente deciziuni foarte importante. Presa guvernamentală recunoaşte că continuarea rezistenţei pasive e inutilă. Guvernul e dispus să facă concesiuni foarte întinse, deacea a convocat pe reprezentanţii federali. Radicalii din partea dreaptă anunţă o vie propagandă contra concesiunilor. Se zvoneşte eventualitatea unei noui lovituri reacţionare. Faţă de acestea guvernul anunţă măsuri severe de reprimare.

Olimpiada Micei Antante

Primele rezultate

Timişoara. — Duminecă a început aci Olimpiada Micei Antante cu echipele celor trei ţări: Cehoslovacia, România şi Iugoslavia.

La concursul de alergări dela 100 până la 1500 metri şi la aruncarea de greutăţi au eşit mai la toate învingători românii.

Astăzi, Luni, se desfăşoară restul programului.

Coresp.

Deschiderea Târgului de mostre din Timişoara

— Prin fir telegrafic dela corespondentul nostru. —

Timişoara. — Eri la orele 9 dimineaţa, în faţa prefectului ca reprezentant al guvernului, s'a deschis al doilea târg de mostre. Au luat parte fără delegaţii speciale inspectorii comerciali şi industriali din Banat. Erau de faţă şi generalii Găvănescu, Bădescu precum şi membrii Asociaţiei Industriaşilor din Banat, din a cărei iniţiativă s'a deschis congresul.

Inainte de deschidere, muzica militară a intonat Imnul Regal. Apoi dl Oprea, preşedintele Camerei de comerţ locale a ţinut o cuvântare, după care târgul a fost declarat deschis, începându-se vizitarea lui.

Târgul cuprinde patru atenanse ale Cazărmei artileriei din cetate, frumos amenajate. Lume foarte numeroasă a vizitat târgul în prima zi.

Detalii prin poştă.

Coresp.

Congresul primarilor din întreaga ţara la Timisoara

Ziua I-a

Deschiderea congresului. Discuţiile în jurul proectului reformei administrative

Timişoara. — In faţa prefectului s'a deschis eri la orele 10 dim. congresul primarilor din întreaga ţară. Iau parte patruzeci de delegaţi din 40 de oraşe. Prefectul Coste a salutat pe congresişti din partea judeţului şi oraşului.

Ministerul de interne este reprezentat prin inspectorul general Văraru. D-l Dr. Costinescu, primarul Bucureştilor, a salutat pe congresişti în numele oraşelor din Uniune.

După aceasta, inspectorul Văraru a dat explicaţii asupra proectului reformei administrative, întocmit de ministerul de interne.

D-l profesor Paul Negulescu, învitat la congres în calitate de jurist, a combătut proectul.

D-l C. Toma, primarul Iaşului, propune ca congresul să stabilească numai principiile călăuzitoare ale nouei reforme administrative, iar detaiiile să le dea comisiunea.

Şedinţa de dimineaţă se încheie la ora 12. După amiază congresiştii au asistat la Olimpiadă, iar la 5 au continuat discuţia cum să se procedeze ca în consiliile comunale să fie majoritate de români. Se fac diverse propuneri, dar neputându-se la o măsură unitară, se amână discuţia pe a doua zi a congresului.

Coresp.

3089

Caut un loc de gradinar
la ori care domenii.

Sunt specianiat in toate ramurile de grădinăut. Condiţiile la voi stipula în urma unei adrese.

IOSIF LOVAŞ
grădinar diplomat.
Ineu (j. Arad) 257 m. cat.

Moara Mare Timisoreana
Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă

2910

TIMIŞOARA

Programul Cinematografelor.

CinemaUniversităţei

Marţi, 25 Sept.

Reprezentaţie de binefacere pentru ajutorarea sinistraţilor din Nireş şi Gilău.

Uriaşul Samson

Aventurioasă dramă acrobatică în 6 mari acte. In rolul principal Regele Puterii: LUCIANO ALBERTINI şi HENRIETTE BONNARD. Mare veniment la Cluj.

Cinema Urania

Marţi, 25 Sept.

Ana Carenin

Mişcătoare dramă rusească în 5 acte.

Cinema Apollo

Marţi, 25 Sept.

Corabia morţei

Dramă extraordinar de interesantă din lumea aristocraţilor în 5 acte.
Reprezentaţiile încep la orele 3 d. m

Preţuri reduse!

Magazinul

Barza

Str. Reg. Ferd.

No. 11.

Creton	mtr.	36
Voil	„	39
Foulard francez	mtr.	98
Grenadin francez	„	95
Batist brodat		19

MARE ASORTIMENT DE PÂNZE DE PRIMA CALITATE.

Telefon 959.

2873

Ministerul Sănătăţii Publice al Muncii si Ocrotirilor Sociale

CĂMINUL STUDENTILOR ÎN MEDICINA CLUJ

Publicatiune

Se aduce la cunoştinţă, că cu inceperea anului şcolar 1923-24. se deschide un Cămin pentru studenţii in medicină care depinde de acest Minister in C. Moţilor 27. Cluj.

Numărul locurilor vacante este de 70.

Condiţiunile de admitere se găsesc in Regulamentul privitor la organizarea Căminului Studenţilor in medicină, publicat in „Monitorul Oficial“ No. 105 din 12 August a. c. precum şi la Direcţiunea Căminului şi la Decanatul Facultăţii de medicină.

Cererile de admitere trebuesc insoţite de următoarele acte:

1. Actul sau extractul de naştere.
2. Dovada inscrierii la Facultate.
3. Orişice dovada scrisă, constatând lipsa de mijloace a candidatului.
4. Dovada calităţii conform categoriilor prevăzute la articolul 16.

Cererile de admitere se vor adresa până la 10 Octomvrie, Eforiei Căminului Calea Moţilor 27.

Presidentele eforiei:
Dr. Gane.

3082

CURIERUL SPECTACOLELOR (TEATRUL MAGHIAR)

Luni: „Necunoscuţii.“ Premieră. Abonament de Premieră No. 6. Seria 46.

Marţi: „Necunoscuţii.“ Preţuri obişnuite. Abonament de zi 13. A. Seria 47.

Miercuri: „Mândrie şi amor“. Pentru debutul d-şoarei Elisabeta K. Toth. Preţuri obişnuite. Abonament No. 14 B. Seria 48.

Joi: „Baiadera“. (Zöldhelyi, Tolnay, Neményi, Bányász). Preţuri obişnuite. Abonament de zi No. 13. C. Seria 49.

Vineri: „Katja“. Premieră. (Kolbay, Nemenyi, Tolnay, Berky). Preţuri de premieră. Abonament de premieră No. 7. Seria 50.

RULIMENŢI PE BILE

TOATE MĂRIMELE ÎN DEPOZIT LA

EMIL BLAGA, CLUJ

EXPEDIŢIE în TOATĂ ŢARA. — PREŢUL CURENT SE TRIMITE LA CERERE.

2747-3

De vânzăre

în Cluj 200 inghere pământ cu locuinţă şi edificii economice, in Str. Dorobanţilor casă cu o grădină de 2000 stânjeni constătătoare din 20 camere din cari se predau 4 camere parchetate, în Târgu-Mures hotel mare, hotel mai mic in Gherla, Dicio-sânmartin, in Cluj aproape de centru. Se oferă o casă in Piaţa Unirii pentru o altă la care se mai poate clădi un etaj a se adresa la

DUNKY,
Cluj, Piaţa Unirii 10.

2581

Reclame este sufletul comertului

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Inştinţare

Se aduce la cunoştinţa deţinătorilor de acţiuni de ale căilor ferate particulare din Monarchia Austro-Ungară că stampilarea acţiunilor anunţată a se face în zilele de 20—30 Septemvrie 1923 la Direcţiunea Regională Braşov, nu va mai avea loc.

p. Director
(ss) **Mosgos**

3086

Şef de serviciu
(ss) **Em. Gabrielescu**

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Anul IV. No. 903 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Miercuri 26 Septembrie 1923

18

Infrățirea

CLUJ 26.SEP.923 9
R CLUJ I. 5901
77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

† PARTENIE COSMA

Vineri a dispărut din viață, la Călimănești, una din cele mai fecunde personalități ale Ardealului de eri, venerabilul bătrân Partenie Cosma, președintele „Albinei".

Născut în 1837 la Beiuș, Partenie Cosma, și-a făcut studiile gimnaziale în românescul oraș bihorean. După sfârșirea lor a urmat teologia la Arad. Părăsind-o mai pe urmă, s'a înscris la facultatea de drept din Budapesta, lucrând în timpul acesta în cancelaria advocațială a lui Emil Gojdu.

Pe vremea aceasta a făcut și gazetărie publicând sub titlul „de pe galeria vieții", corespondențe foarte interesante în „Telegraful român" din Sibiu.

Terminând dreptul, Partenie Cosma deschide cancelarie advocațială în Beiuș și în curând, solicitat de dragostea sa pentru neam, se avântă în luptele politice. In 1872 a fost ales deputat în cercul Beiuș și reales apoi, în două legislaturi, până în 1881.

In Parlamentul maghiar, Partenie Cosma a avut o ținută de demnă intransigență, luând de nenumărate ori cuvântul pentru apărarea cauzei românești și pentru a înfiera politica de opresiune a guvernelor maghiare.

In 1876 îl găsim la Sibiu ca advocat al „Albinei". Nouă ani mai târziu, el a fost ales director executiv al acestei societăți românești. In această funcțiune el a stat 31 de de ani, până în 1916, când a plecat în vechiul regat.

Toată înflorirea și desvoltarea „Albinei" sunt legate de numele lui.

Pe teren bisericesc Partenie Cosma și-a început activitatea în 1868 ca deputat în primul Congres național bisericesc, din Sibiu, fiind însărcinat cu redactarea Statutului organic.

Ca activitate politică, Cosma împreună cu Barițiu au convocat la Sibiu conferința confidențială din 17 Octombrie 1880, conferință al cărei scop era întocmirea unui plan de acțiune politică comună a Românilor din Ungaria și a celor din Transilvania. Cunoscut de toți românii ca un om de o uriașă putere de muncă și de o energie stăruitoare și rodnică, dar mai ales cunoscut ca îndârjit naționalist, conferința națională din 1881 l'a ales în comitetul său executiv ca președinte. Comitetul acesta, prezidat de Cosma, a redactat și publicat memorandul din 1883, care a dat naștere faimosului proces.

La conferința națională din 1884 a declarat că se retrage din politică. Și în adevăr, dela această dată el s'a pus numai în serviciul celor două mari societăți românești din Sibiu: „Albina" și „Astra", cari una pe teren economic și cealaltă pe teren cultural, au însemnat două mari posibilități pentru afirmarea energiei românești din Ardeal.

Făcând parte din comitetul „Asociației" și subt auspiciile ei, Partenie Cosma a organizat în 1881 cea dintâi expoziție românească din Sibiu. A propus înființarea școalei civile de fete a „Asociației" și un internat, desvoltând o extraordinară activitate pentru procurarea mijloacelor materiale necesare înființării și funcționării școalei. Drept recunoștință pentru munca depusă de el în folosul „Asociației", societatea l'a ales membru de onoare.

Din inițiativa lui Partenie Cosma, „Albina" a înființat Masa studențească, la care 50 de studenți români căpătau masă gratuit. în 1897 el a creat un fond de 20.000 florini pentru înființarea unui internat de băeți în Sibiu.

Prin moartea lui, Partenie Cosma, încă unul din marii oameni cari au lucrat mai mult și mai real pentru afirmarea noastră aci, în ultimii șeasezeci de ani, trece în lumea dreptilor. El a fost o energie creatoare pusă în slujba românismului, o minte ageră și iscusită, un suflet întreg A avut toate însușirile unui realizator și pe toate le-a întrebuințat în folosul neamului său. Iată de ce la moartea lui întreg Ardeal se simte cernit.

INSCRIPȚII

Răpirile de azi...

Cine a spus că răpirea ființei iubite este un procedeu care a dispărut din practicile curente? Povestea ce urmează va dovedi că afirmația de mai sus este în totul nefundată:

„Intre tinerii Tudor N. Tudorof din Cavarna și Despina Dumitru Avramof, existan vechi legături de dragoste. In ultimul timp însă, unchiul și tutorele ei refuzând cererea în căsătorie și-a pus în gând să o răpească.

Cu ajutorul a încă 7—8 tineri, a pândit-o într'o seară pe când fata urma să se înapoieze spre casă, împreună cu unchiul ei Lazăr Cristu și tăbărând pe ei, au bătut grav pe Cristu, luându-i și 3000 lei dintr'un buzunar al hainei, iar pe față au suit-o într'o căruță și au dus-o într'o casă străină, unde a fost găsită de poliția care se pusese în urmărirea lor.

Atât vinovatul principal cât și complicii au fost trimeși în judecata tribunalului local."

Prin urmare exact ca'n vremurile vechi: pândă complicitate, (căci aici stă tot farmecul), căruța care așteaptă deoparte, fata care, prevenită deobicei, vede ceata care o așteaptă și se cutremură ca și când ar fi așteptând-o însuși Moș Destin în persoană...

In aventura recentă de mai sus vedem însă două elemente noui: 1. bătaia încasată de puterea părintească (tată, mamă, unchiu, tutor); 2. cercetarea buzunarelor puterei părintești.

Elementele acestea introduse de influența epocei de . . . hârtie monedă în care trăim, — arată evoluția barbarului rapt de odinioară, în care partea materială conta mai puțin. Răpitorul din zilele noastre, mai civilizat, e mai precaut. Evoluția însă continuă și desigur nu e departe vremea, când, răpitorul împreună cu complicii săi, după ce-și vor umple buzunarele cu zestrea, în repeziciunea loviturei, vor uita pe față, lângă puterea părintească stâlcită pe podele sau în șanț...

NOMOFYLAX

Parabolele dlui Vaida

D. Vaida a început să vorbească în parabole. Instigațiunile la „autonomie" i-au adus, se vede, prea multe neplăceri. Astfel d. Vaida povestește, într'un interview dat unuia dintre semi-oficioasele takisto-naționale din Capitală, cum un pașă din Buda — vice-președintul partidului național n'a încetat niciodată de a'și orienta conduita după exemplele din metropola maghiarimei — foarte liniștit cât timp i s'a raportat că poporul este revoltat, și-a mazilit vizirul când acesta a venit să-i spue că poporul e liniștit. . . „Căci nimic nu este mai periculos decât apele liniștite", ar fi spus pașa. Iar d. Vaida adaogă sentențios:

„Ardealul nu se mai plânge. Ardealul este liniștit."

Parabola vice-președintului e prea frumoasă pentru a nu conține mult adevăr. Da, Ardealul, cu toate instigațiile partidului național, este liniștit, după cum niciodată n'a fost revoltat.

Povestea e bună, dar e rău aplicată.

Argumente episcopale

Unul din motivele pentru care episcopul Majláth, protestează împotriva introducerei limbei române în școlile ungurești, printre celelalte obiecte, este și acela că limba noastră este „antipedagogică", așa că ea va „tortura" pe micii unguri și-i va „tâmpi".

Episcopul Majláth nu știe ce pretexte să mai întrebuințeze pentru a îndepărta ca pe Satana, limba română de capetele micilor minoritari. De fapt, limba noastră nu-i chiar așa de „antipedagogică" cum pretinde prelatul ungur; — în orice caz e mai pedagogică de cât limba ungurească. Conjugările și declinările ei sunt mai cuprinzătoare decât cele ungurești și flexiunile gramaticale în genere se supun unui mecanism general, care, cu puține excepții, rezolvă orice dificultate.

Nu tot același lucru se poate spune despre limba maghiară, al cărei mecanism este atât de complicat, atât de greoi și încărcat de atâtea excepții, în cât, dacă n'ar fi învățată din născare, cu siguranță că ar da gata creerul fraged al unui copil mai plăpând.

Am auzit totuși mici români, nu numai din Ardeal, dar chiar din vechiul regat vorbind ungurește cu tovarășii de joacă unguri, dela care probabil învățaseră, fără școală și pedagogi, cu mintea lor fragedă și a toate prinzătoare. Nu vreau prin aceasta să spun că numai copiii de unguri sunt predispuși la „tâmpenie", ca să întrebuințez cuvântul Sanctității sale; vreau numai să arăt că în mintea fragedă a copilului procesele de asimilare se petrec mai ușor decât la un matur, lucru pe care-l știe tot așa de bine și episcopul Majláth, care tocmai din acest motiv vrea să ferească pe micii unguri de învățarea graiului românesc.....

Față de un scop atât de străveziu însă, argumentele episcopale prea sunt... copilărești.

Noul regim al școlilor minoritare

Nouile dispoziții introduse în școlile minoritare confesionale cu începerea noului an școlar — Limba statului în școlile călugărești — Școlile evreești și limba română

De vorbă cu d. dr. Al. Pteancu, inspectorul general al învățământului secundar din Ardeal

Protestul ridicat la București în cursul săptămânii trecute de către prelații confesiunilor maghiare și de către delegația rabinilor ardeleni, a adus din nou în discuție chestiunea școlilor minoritare, pe care guvernul înțelege să o trateze cu toată bunăvoința dar fără a îngădui opera antiromânească la care au început să se dedea aceste școli.

Se știe, că înalții prelați unguri au protestat la București contra noului regim introdus de statul român în școlile ungurești și că acest protest nu a fost tocmai civilizat, ci, dimpotrivă, a fost de natură absolut jignitoare. Astfel protestul înaintat de Episcopul Majláth spune, că este o jignire a națiunii maghiare introducerea sistemului de învățământ din vechiul regat și introducerea, prevăzută de tratatul de pace, a limbii statului, ca materie, în școlile minoritare.

Profitând deci de prezența în Cluj a dlui inspector general al învățământului secundar din Ardeal, dr Alexandru Pteancu, am ținut să avem din partea dsale lămuririle ce se impun în această chestiune.

Protestul prelaților unguri

D. dr Alexandru Pteancu ne informează, că protestul înaintat acum o săptămână de prelații unguri, conținea cinci puncte de protestare contra dispozițiunilor guvernului privitoare la limba română și alte puncte, prin cari printre altele, se cere să se îngădue măcar una dintre cele patru Universități clandestine. Instrucția superioară fiind o chestiune de stat, bine înțeles această pretențiune nici nu a fost luată în seamă.

Noul regim al școlilor maghiare

Cu începerea acestui an școlar — ne spune dl dr Al. Pteancu — s'a întrodus în toate școlile din Ardeal regulamentul disciplinar din vechiul regat.

Programa analitică s'a convenit prin concesie, să o facă autoritățile confesionale pentru școlile cari intrau în sfera autonomiei acestora. Pentru celelalte școli, ea este aceea din școlile statului. Această programă analitică însă, făcută de autoritățile confesionale, va trebui să conțină minimul prevăzut în școlile statului. Astfel uu va putea să lipsească limba franceză, cum s'a întâmplat până acum la școala reformată. Școlile confesionale au însă voie să introducă în plus și alte materii aprobate. Secțiunile reale, sunt obligate a preda sau engleza sau italiana, în locul limbii latine.

Chestiunea limbii române

Cu acest an școlar s'a introdus în școlile minoritare, conform tratatului de pace, studiul limbei române nerespectat în trecut. La fel, se va învăța românește, în baza aceleiași prevederi a tratatului, istoria și geografia României.

Domnul inspector al învățământului secundar din Ardeal ne informează, că această dispoziție care a format un punct principal al pomenitului protest, nu va fi sub nici un motiv schimbată.

Chastiunea școlilor călugărești și a celor evreești

In privința școlilor călugărești, cari conform uzanței de pretutindeni, predau în limba statului dar servesc educația creștinească respectivă, guvernul a introdus principiul românizării lor. Cu acest an școlar s'a dispus introducerea limbii de predare românești în clasa întâi a tuturor acestor școli și apoi succesiv în fiecare an în câte o clasă superioară. In această categorie intră și cele trei școli dela „Marianum". Hotărârea aceasta îndeosebi, a format obiectul protestului prelaților unguri.

In aceeași categorie intră școlile evreești, pentru cari principiul limbii de predare românești sau ebraice, după plac, a fost hotărât mai de mult. Ordinul nu a fost respectat însă, dar aceasta nu poate determina statul, oricâte ar fi protestele, nici să renunțe la această înlocuire a limbii maghiare, nici să nesocotească ordinul dat cu ani în urmă. De aceea în școlile secundar evreești limba de predare română nu se întroduce numai în anul întâi ca în școlile călugărești, ci în primele două clase inferioare și întâia din cursul superior.

*

Am socotit necesare aceste lămuriri ale dlui inspector general dr Pteancu, pentrucă cititorii cari cunosc legea școlară maghiară și îndeosebi intențiunile legilor lui Apponyi, să facă comparația justă și să vadă, cât de ridicolă este agitația la care se dedau acei cari au urmărit sistematic suprimarea instrucției noastre în Ungaria.

Echilibrarea bugetului țărei

Rezultatul aplicărei noilor impozite

In Ardeal încasările contribuțiunilor directe au început din luna August — Incasările merg bine — Câteva cifre comparative — In această lună încasările se vor dubla — Cum se va face revizuirea impunerilor profesioniștilor

Dl Simionescu, Directorul general al resortului de finanțe din Ardeal, ne-a făcut o declarație de o importanță deosebită:

„Grație aplicărei noilor impozite. — ne-a spus directorul general, — până în luna Decemvrie, după care va începe noul an financiar, bugetul țărei pe aceste 9 luni în curs va fi perfect echilibrat.“

De când au început încasările

Dl Simionescu ne explică apoi:

„Conform legei, sumele stabilite de comisiunile de impunere sunt executive și înainte de a fi definitive, după cum prevede art. 114 din noua lege. Astfel în Ardeal, imediat după operațiunile de impunere au început să se facă încasările. Aceste din urmă operațiuni se execută la noi din luna August c. In această lună încasările contribuțiunilor directe se cifrează la 34 milioane.

Contribuabilii nu se opun

Un fapt caracteristic în Ardeal, este că aici contribuabilii sunt foarte conștienți de datoria pe care o au către stat și pun singuri toată silința să plătească contribuțiunile. Grație acestui fapt încasările merg din ce în ce mai bine.“

Cifre comparative

Dovada concretă că încasările din anul acesta vor reuși să stabilească echilibrarea bugetului, rezultă și din următoarele cifre comperative pe care ni le-a pus la dispoziție directorul general al resortului de finanțe.

„Totalul încasărilor din Ardeal, făcute în luna trecută se ridică la 338 milioane lei, față de 198 milioane lei cât s'au încasat în luna August anul trecut.“

Incasările cresc mereu

„In luna aceasta, — ne declară dl Simionescu, — după toate prevederile sperăm să avem îndoitul încasărilor din luna trecută. Astfel, am convingerea că până la sfârșitul anului financiar, luna Decemvrie, în Ardeal vom avea încasări aproape întreite, față de anul trecut.“

Revizuirea impunerilor profesioniștilor

In alta ordine de idei, întrebăm pe d. Simionescu, ce măsuri a luat față de nemulțumirile profesioniștilor, asupra modului cum au fost impuși la noile imposite.

Iată ce ne spune dsa:

„Am primit un memoriu din partea medicilor și a avocaților, de care am luat act, și am hotărât să se facă reviziurea complectă a impunerilor acestei categorii de contribuabili, de către agenții fiscului. Am rugat atât „Asociația Medicilor“, cât și baroul local să delege un număr de membri din sânul fiecărei organizațiuni, care să ia parte la revizuirea impunerilor împreună cu agenții fiscului.“

Se va ajunge la înțelegere deplină

„Delegații medicilor, în special, au luat contact cu direcțiunea resortului de finanțe, și din primele convorbiri se poate deduce că se va ajunge la o înțelegere deplină.

Corpul medicilor s'a arătat pătruns de nevoile statului, în cât impunerile acestora vor putea fi stabilite în deplin acord, și în așa fel în cât socotindu-se interesele medicilor, să fie în acelaș timp ocrotite și interesele statului.“

Dac.

Congresul general al primarilor din intreaga tara

Ultima zi. Inchiderea congresului

Congresul primarilor a constituit azi dimineață comisiunea care să alcătuiască noul proiect de lege pe baza proiectului oficial, dar după principiile stabilite de congres. Discuția a continuat și azi în jurul alegerii sau numirii primarului, fără a se lua vr'o decizie, rămânând totul pe seama comisiunei. Va prevala totuși părerea alegerii primarului din sânul consiliului, care la rândul său jumătate să fie ales iar cealaltă jumătate să fie numită din oficiu. Discuția a urmat apoi pe articole vorbind primarii Costinescu, Toma dela Iași, Petrescu Nicodim, Cristea, Dandea, Stănescu, Ștefănescu. Domnul Rădulescu Dobrogen, primarul Sorocei, a cerut congresului să se ocupe în viitor de aprovizionarea orașelor și de mijloacele de ieftinire a traiului. Domnul Niculescu Rietz a opinat pentru cererea unui ziar.

Domnul Costinescu a instituit pentru înființarea de căminuri industriale în toate orașele țărei.

Domnul Dandea a propus ca la congresele viitoare să se organizeze și o expoziție cu caracter comunal.

Chestiunea naționalizărei cinematografelor s'a amânat întrucât prezintă dificultăți materiale.

In chestia împrumuturilor orașelor s'a hotărât ca toate comunele să înainteze Uniunei un tablou pentru a putea trata. S'a aprobat apoi bugetul Uniunei. Congresul s'a închis hotărându-se ca cel viitor să se țină în Septemvrie 1925 la Chișinău.

După prânz, primarii au vizitat diverse așezăminte comunale, iar la ora 5 cea mai mare parte a primarilor au părăsit orașul.

Domnii Costinescu, Gherman și Ghiorghiu au discutat chestiunea speculei. Domnul Costinescu a arătat măsurile luate de d-sa la București și a declarat că e convins că numai libertatea comerțului va aduce normalizarea traiului.

Domnul Costinescu a mai declarat că poliția nu prea dă concursul său pentru înfrânarea speculei și că va interveni, în sensul acesta la minister.

Programul Cinematografelor.

CinemaUniversității

Marți, 25 Sept.

Contele d'Essex

Dramă istorică din timpul domniei tiranice a reginei Elisaveta a Angliei. 7 uriașe acte, în 4000 metri lungime. Program de două ore. O întreagă ceată internațională a artiștilor celor mai renumiți. Eșecul de dragoste și răsbunarea tiranei sângeroase de femeie. Senzație mondială la Cluj.

Miercuri, 26 Sept.

Contele d'Essex

Cinema Urania

Marți, 25 Sept.

Ana Carenin

Reprezentație de binefacere pentru sinistrații din Nireș și Gilău.

Mișcătoare dramă rusească în 5 acte. Opera colosală al contelui Leo Tolstoj. Dramă măreață al sufletului mistic al poporului rusesc.

Miercuri, 26 Sept.

Masca răsbunării

Cinema Apollo

Marți, 25 Sept.

Corabia morței

Dramă extraordinară de interesantă din lumea aristocraților în 5 acte,

Miercuri, 26 Sept.

Inelul fatal

Reprezentațiile încep la orele 3 d. m.

Incălțămintea cea mai bună ultimele creațiuni ca forme pentru Domni, Doamne și Copii găsiți la Mag. *Missir* Cluj. 3038-3

Palma

Purtati exclusiv numai

tocuri și talpă de cauciuc „Palma„

Extrema elasticitate și trainicie are ca urmare un mers comod și plăcut și faceți o economie cu ghetele.

Anunt Radió 2502-1

INFORMAȚII

— **Comandantul Grupului 5 Aviație mutat la București.** Dl maior Enescu, harnicul comandant al Grupului 5 Aviație a fost mutat la București, ca comandant al unui grup nou care a luat ființă zilele acestea.

— **Școlile de dans oprite.** Prefectura Poliției Cluj, a primit un ordin al Ministerului de Interne, prin care i se pune în vedere că pe viitor să nu mai permită funcționarea nici unei școli de dans în orașul nostru dacă nu e deschisă în baza unei aprobări ministeriale.

— **Sanitare.** Serviciul Sanitar al orașului, ne roagă să publicăm că termenul depunerei declarațiilor de impozit ale medicilor a fost prelungit până Miercuri, 25 crt.

— **Cazuri de scarlatină în oraș.** In orașul nostru s'au ivit mai multe cazuri de scarlatină printre școlari.

Serviciul Sanitar al comunei a luat toate măsurile cuvenite pentru combaterea cât mai grabnică a acestei molime și sunt speranțe că în cel mai scurt timp, — epidemia va fi stinsă complect.

— **Generalul Holban rămâne la comandă.** Generalul Holban, comandantul corpului II. de armată, prin ordin de zi anunță trupelor că păstrează mai departe comanda corpului și nu mai pleacă deocamdată în streinătate.

— **Dela primărie.** Consiliul orașului în ședința de Vineri va lua în discuție din nou chestiunea introducerei tramvaiului electric în Cluj.

Aceasta în legătură cu aprobarea majorărei bugetului orașului.

— **Sosiri.** Alaltăeri a sosit în localitate dl Gh. Cipăianu, directorul general al casei împroprietăririlor. Dsa a făcut ieri o inspecție la Resortul de agricultură din Cluj aducând noui instrucții ministeriale pentru accelerarea împroprietăririlor.

*

Dl Septimiu Mureșianu, prefectul județului, a sosit azi dimineața în localitate venind dela București.

— **Lipsa de cărți didactice.** Pe piața clujului se simte nevoie de cărți didactice pentru elevii școlilor secundare.

Dl Inspector Pteancu a încunoștiințat ministerul despre aceasta rugându-l să ia măsuri în consecință.

— **Universitare.** Inscrierile pentru studenții noui la Universitatea din Cluj, au început la 20 Sept. și vor dura până la 29 Sept. inclusiv.

La 1 Oct. c. vor începe examenele de admitere. Examenele se vor face din următoarele materii: 1. Limba și literatura Română. 2. Istoria Românilor. 3. Geografia României întregite.

Din aceste materii se vor ține examene comune pentru candidații tuturor facultăților. In afară de acestea, candidații vor da examene din materii speciale la fiecare facultate, la care doresc să facă studiile.

— **La cafeneaua „Metropole“** cântă în fiecare seară renumitul șef de orchestră Nicolae Alexander din Sibiu cu toată orchestra. 3090—3

— **Obligativitatea limbei române în justiție.** Ministrul de justiție a trimis un nou ordin tuturor magistraților în care interzice pledoarii în limbile streine neadmițând decât limba românească.

— **Refugiați bulgari la noi.** Ziarul „Viitorul“ anunță că numeroși refugiați bulgari, partizani guvernamentali, au cerut autorităților noastre permisiunea să se refugieze în România.

— Nimeni nu se poate lipsi de Diana-Franzbrantwein. 2475—2

— Știri de la întreceri! Diana-Franzbrantwein a învins pe toată linia. 2475—1

— Locuință sau birou poate obține imediat ori cine contra amenajării localului. Cartea Românească. 3088

— **Incendiul din Cișmigiu.** Un violent incendiu a distrus azi pavilionul Monte-Carlo din Cișmigiu.

— **O victorie sportivă românească.** Clubul Sportiv „Tricolor“ a bătut echipa Beogratski din Belgrad cu 211, câștigând cupa oferită de regele Serbiei.

3039

Caut un loc de gradinar

la ori care domenii.

Sunt specianiat in toate ramurile de grădinăut. Condițiile la voi stipula in urma unei adrese.

IOSIF LOVAȘ

grădinar diplomat.

Ineu (j. Arad) 257 m. cat.

FRATII MARTONFFY

2025 **BLĂNARI** Lloyd 699.

Casa de mărfuri de blănărie. Adr. Telegr. Martonffypelz.

Engros! En detail!

Cele mai noua modele de blănări avem permament în magazin. Rocuri de sport dela Lei 2—3000 in sus.

!

Expoziție permanentă de blănării. Blane de toate felurile. Vânzare de blănărie lucrate engros și en detail.

Cluj, Piata Unirii 20. Telefon 10-25.

Engros! En detail!

Spesele de exploatare ale camioanelor „ASTRA“ sunt cele mai ieftine.

„ASTRA“ Sectia Motoare Arad. 2072-1

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé

Mai eftin ca la alti!

2725—1

Incercați și vă veți convinge

Telefon: birou 999. Str. Reg. Ferd. 99.
Telefon: locuința 1099.
Strada Brătianu No. 9.

Congresul profesorilor universitari

La Iași s'a deschis congresul profesorilor universitari din întreaga țară. In momentul actual când dela reînceperea activității universitare și dela buna organizare a cursurilor, e legată așa de mult desvoltarea culturală și sufletească a tineretului nostru, oprită în loc un an întreg, acest congres e de o deosebită importanță.

E pentru prima oară când problema universitară cu toate aspectele ei va putea fi analizată de către profesorii întruniți ai celor patru universități.

Cunoscători ai lipsurilor pe care le are învățământul universitar, conștienți de consecințele dăunătoare ale suspendării vieței universitare, nu numai pentru tinerimea noastră, ci și pentru interesul social al țărei, profesorii universitari sunt chemați cei dintâi să dea sprijinul lor neprecupețit, pentru reînceperea unei sănătoase vieți universitare.

In forma în care se aflau înainte de războiu, universitățile noastre erau menite, înainte de a fi instituții de înaltă cultură, de a furniză țării organele de care statul avea nevoie pentru modernizarea sa.

Medici, profesori, magistrați sunt roadele apreciabile ale acestei munci universitare. N'am ajuns până la manifestări mari de talent sau genialitate, dar prin universitate s'a ajutat organizarea statului.

Nu trebuie însă să se uite că pe lângă această menire, care trebuie să fie totdeauna în mintea conducătorilor țărei, universitatea mai are pe acea de a da tinerelor elemente doritoare de o cultură superioară, o prepătire științifică echivalentă cu acea a universităților din streinătate, cât și o pregătire socială, care trebuie s'o recunoaștem lipsește în toate ramurile învățământului nostru.

Pentru o bună pregătire științifică este nevoie pe deoparte de creiarea de laboratorii și institute cu tot materialul necesar de lucru, cât și de o selecționare a elementelor universitare. Guvernul actual, care are la ministerul școalelor pe domnul Anghelescu, el însuși profesor universitar, un cunoscător așa de bun problemelor culturale, a arătat că înțelege și o nevoie și pe cealaltă, pentru ca învățământul universitar să funcționeze în bune condițiuni.

La munca depusă de guvern, în acest scop, e necesară în primul loc colaborarea profesorilor universitari, cari cunosc fiecare în parte, din experiență, lipsurile catedrei sau laboratorului lor.

Nu ne îndoim că ei își vor spune cu prisosință cuvântul în actualul congres.

Și în învățământul universitar, ca și în celelalte ramuri de activitate, se impune apoi o unificare a metodelor de studiu. Model cum funcționează cele patru universități e departe de a fi satisfăcător, în această privință. Pentru dispariția acestui anacronism se impune deci o cât mai grabnică reorganizare a învățământului, pe bazele indicate de constatările din trecut, pentru ca să existe același nivel cultural în toate ramurile învățământului universitar și nici o deosebire în normele de conducere și functionare a celor patru universități.

Problema unificării și a reorganizării învățământului privește de aproape și pregătirea socială, în care învățământul universitar e departe de a-și fi spus cuvântul său. Refacerea materială a țării nu poate fi săvârșită, fără ca paralel cu ea să n'avem și o puternică acțiune de refacere sufletească.

Și aci e în primul rând, rolul profesional universitar, dela care depinde o muncă rodnică de refacere a sufletelor.

Ei au mai ales acum sarcina de a stabili universității atmosfera prielnică progresului, de a îndruma studențimea pe calea cea bună, muncind alături cu ea pentru desvoltarea oricărei acțiuni culturale, în cadrul național, fără însă a o îndemna să prejudicieze prin agitațiuni sterile, viața universitară.

Și atunci dragostea lor pentru Universitate, grija lor pentru nevoile studențimei, vor adăoga vieței noastre universitare, pe lângă prestigiul cultural, și atmosfera morală, care îi va ajuta să și manifeste cu încredere activitatea lor în toate domeniile științei.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Au sosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431 2653

GRATIS
primește o sticlă cu parfum ori cine cumpără 3 Kgr. din neîntrecutul săpun
SCHICHT MARCA, CERB'
Parfumul să se ceară odată cu cumpărarea săpunului în toate prăvăliile. 2877

Limba română în școlile evreești

Va fi controlată și pedepsită sever nerespectarea legii și propaganda iredentistă maghiară

Se știe lupta ce o dau autoritățile evreești din Ardeal pentru a menținea în școlile lor înființate sub români, limba statului maghiar și sistemul pan-maghiar și subversiv aplicat până astăzi în aceste școli. In relațiunile noastre despre opera ce o fac școlile evreești din Ardeal am arătat că se învăța în ele din manuale budapestane interzise pentrucă conțineau aprecieri contra statului român. Am arătat îndeosebi în răspunsul ce i-am dat unei scrisori deschise adresată de ziarul „Uj Kelet" dlui ministru al instrucțiunii publice, că la liceul „Tarbut" de aici se face aceeași operă pan-maghiară pe care am arătat-o în ancheta noastră dela institutul „Marianum".

Pentru a se pune capăt acestui lucru, ministerul instrucțiunii publice a dispus sancțiuni, ca cu începere din anul acesta să se aplice întocmai convenția de acum trei ani, în baza căreia s'a încuviințat înființarea celor patru licee ungurești, și anume, să se introducă succesiv limba de predare română sau ebraică.

Executarea acestui ordin va fi controlată în decurs de cel mult o lună după deschiderea anului școlar și după informațiunile ce le avem, școlile cari nu s'au supus nici în acest al patrulea an, vor fi închise fără nici o considerație.

CURIERUL SPECTACOLELOR (TEATRUL MAGHIAR)

Marți: „Necunoscuții." Prețuri obișnuite. Abonament de zi 13. A. Seria 47.

Miercuri: „Mândrie și amor". Pentru debutul d șoarei Elisabeta K. Toth. Prețuri obișnuite. Abonament No. 14 B. Seria 48.

Joi: „Baiadera". (Zöldhelyi, Tolnay, Neményi, Bányász). Prețuri obișnuite. Abonament de zi No. 13. C. Seria 49.

Vineri: „Katja". Premieră. (Kolbay, Nemenyi, Tolnay, Berky). Prețuri de premieră. Abonament de premieră No. 7. Seria 50.

„Ewo" **Incălțămintea cea mai renumită, a sosit un mare transport la Mag.** ***Missir*** **Cluj.** 3038-3

In jurul chestiei tribunalelor clandestine

— O lămurire —

Asupra celor scrise de noi, relativ la autorul proectului de arbitraj stabil clandestin în legătură cu contenciosul pus sub egida Camerei de Comerț din Cluj, d. Stefan Láday care a fost vizat, ne scrie următoarele:

Mult stimate dle Redactor,

Am onoare a vă ruga să binevoiți a publica în mult apreciatul dv. ziar următoarea rectificare:

Eu n'am făcut nici un proiect pentru tribunale arbitrale. Este adevărat că în anul trecut Camera de Comerț m'a încredințat cu redactarea unui proiect, dar auzind că dl ministru Florescu nu dorește înființarea tribunalului arbitral, am renunțat după câteva consfătuiri la mandat. Atunci, Camera a dat încredințare unui distins savant român, care a și făcut proiectul. La desbaterea proiectului am atras atenția participanților asupra faptului că tribunalul arbitral numai cu învoirea guvernului s'ar putea înființa. Lucrul a rămas baltă.

In anul curent, s'a făcut un proiect nou, la care însă n'am avut nici un rol. N'am luat parte nici la pregătire, nici la consfătuiri și nici la redactarea proiectului. Numai din proiectul aprobat am primit un exemplar, pe care însă nici nu l-am citit până-acum.

De altfel, noua Constituție a rezervat legislațiunei înființarea judecătoriilor, deci un tribunal arbitral stabil nici nu se poate înființa.

Binevoiți, etc.

Dr. Ștefan Láday.

Publicând scrisoarea dlui Láday, ținem să arătăm că acuzațiunea pe care am registrat-o, i s-a adus în una din ședințele „Comitetului Alianței avocaților români" care este în posesiunea tuturor actelor în legătură cu descoperirea tribunalului secret maghiar din Cluj.

— **De vânzare** 20 acțiuni Banca Centrală cu Lei 290 buc. Adresa la Administrația ziarului.

Abuzurile negustorilor de lemne

O situație care trebue să înceteze. Vinovații să fie pedepsiți.

A trecut aproape o lună de zile de când relevam neomenoasa specula la care se dedau negustorii de lemne din acest nefericit oraș. Arătam cu date precise cum o anume societate de comerț cu lemne vinde 800 kgr. de lemne drept 1000 kgr. frustându-și fără milă clienții.

Cu toate acestea până astăzi nu știm să se fi luat nicio măsură contra acestor bandiți, iar datele noastre se înmulțesc pe zi ce trece. Ce face parchetul? Ce face comisia de înfrânare a speculei?

Societatea care a trimis clientului său 800 kgr. de lemne în loc de 1000 kgr. a comis fără îndoială un furt și o escrocherie.

Datele publicate de noi erau categorice și nu cereau decât intervenția justiției. In acelaș timp, faptul că se sustrage cumpărătorilor o anumită cantitate din marfa cumpărată este o derogare vădită de la dispozițiunile legei pentru înfrânarea speculei, ceea ce cerea grabnica intervenție a comisiunei creiată de această lege și aplicarea rigorilor ei.

Așteptarea noastră a fost destul de răbdătoare. Dar plângerile cari ne vin din toate părțile dela cetățenii jefuiți fără scrupul, ne silesc să ieșim din rezerva pe care ni-am impus-o și să silim pe cei în drept să-și facă datoria.

Și ni-o vom face și noi.

Pantofi **de** ***Lack, Antiloppe, Chevro*** **și** ***Matase*** **ultimele noutăți ca forme la Mag.** ***Missir*** **Cluj.** 3038-3

CENTRAL BAR
Astăzi și in fiacare seara producția humoristului de salon **DIMARD**
a cimicolui grotesc **JEAN KANNER** și
a dănsătoarei renumite **PARVULESCU.**
Lloyd 2029. 2222.

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1839 25

In jurul unui furt senzațional

A dispărut tabloul
lui Horia dela Universitatea din Cluj?

Alarma presei ieșene. — Autoritățile Universității noastre nu știu nimic. — Ce a stabilit ancheta făcută de d-l prof. N. Bănescu, rectorul Universității

Zilele trecute se svonise în localitate că valorosul tablou care reprezintă exeeutarea lui Horea, tablou care fusese donat de autorul lui, pictorul ieșan, Popovici, Universității din Cluj, ar fi dispărut.

Svonul acesta se produsese în urma alarmei date de presa din Iași, care pretindea că are știri precise despre această dispariție și care împreună cu autorul și donatorul tabloului d-l Popovici, deplângea perderea valoroasei opere.

*

Și totuși autoritățile Universității noastre, care erau indicate să cunoască cele dintâi această perdere, nu știau nimic. Noul rector, d-l profesor N. Bănescu, intrigat și d-sa de aceste svonuri a intreprins personal cercetări și rezultatul a binevoit să ni-l comunice și nouă.

*

Un redactor al nostru a fost invitat pentru a vedea tabloul, care se găsește inzact în localul Universității.

„Svonul despre dispariția acestui tablou care simbolitează un important act din istoria românilor sub jugul maghiar, — ne spune d-l rector al universității, — provine probabil din următorul fapt:

Tabloul era așezat în Aula Universității. Cu prilejul reparațiunilor care s'au făcut aici, tabloul a fost scos și așezat într'o altă cameră din corpul clădirei Universității, urmând să fie apoi așezat apoi într'un local mai potrivit, față cu importanța lui, atât ca valoare de artă, cât și din punct de vedere istoric".

*

Credem că lămuririle de mai sus vor liniști presa ieșană, care s'a grăbit să alarmeze publicul, înainte de a fi controlat cum stau lucrurile.

La magazinul de pălării și mode

Siegfried Weisz

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.

Au sosit

pălării de toamnă moda cea mai nouă.

Pânăce există stocul o pălărie tare „GYUKITS" pentru bărbați costă . . . . . Lei 550

I-a Pălărie tare din păr de iepure . . . . . Lei 360

I-a Pălărie tare din lână Lei 235

Mare asortinent în albituri 2880 pentru bărbați! 2880

De închiriat

o cameră mobilată pentru 3 tineri, eventual cu vipt cu tot. — A se adresa la Farkas Hersch, frizer, Calea Victoriei Nr. 103.

2747-4

Toate automobilele

pot face economie de benzină și cauciucuri cruțând și mașina.

Informațiuni la:

Emil Blaga, Cluj.

Casă de vânzare

în centru din care se poate ocupa imediat trei camere, bucătărie și baie.

2747

Informațiuni la

Dr. Aurel Blaga

Str. Regina Maria No. 17.

DUREREA de CAP Migrena, Nevralgii

Dureri reumatice etc. vindeca si linistesc la moment tabletele KALMA, pachetul lei 4, la droguerii si farmacii. Se trimet contra mandat de lei 40 franco 10 pachete KALMA. Adresati: Farmacia VOREL, PIATRA-N. 2819-4

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

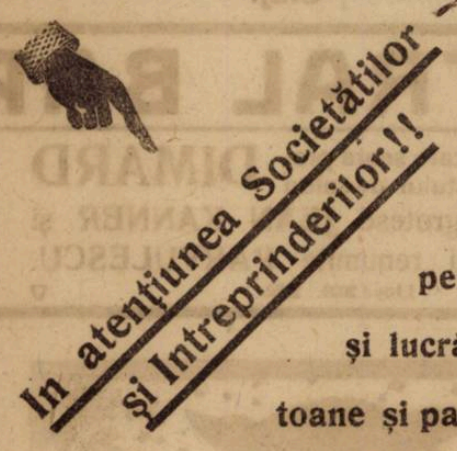

!!!

Să pot comanda pentru funcționari și lucrători haine, paltoane și pantaloni de piele

FUCHS

magazin de haine de piele

Oradea-Mare, Calea Victoriei 1.

3070-1

TELEGRAME

Revoluția din Bulgaria

Trupele guvernului învinse?

Guvernul bulgar a ordonat închiderca frontierelor spre România.

Ziarul „Dimineața" este informat pe cale particulară că contra-revoluționarii din regiunea Plevna au învins trupele guvernului. Populația satelor din regiunea Vidin, Timoc și alte localități de pe malul Dunării așteaptă permisiunea să treacă în România.

Turburarările comuniste din Bulgaria

O republică sovietică care durează 15 ore

SOFIA. — Comuniștii au provocat turburări noui în regiunile Stara-Zagora și Cirpan cu scopul proclamărei republicei sovietice. Atacurile contra cazarmelor și primăriilor au eșuat și comuniștii retragându-se din orașul Cirpan au distrus calea ferată, provocând deraerea unui tren personal. Apoi la Nova-Zagora, ocupând subprefectura și primăria, au declarat republica sovietică care a durat 15 ore, până când detașamentele militare din Jamboli au reușit să evacueze orașul. Comuniștii s'au refugiat în munți. Câteva cazuri izolate unde rebeliunea continuă sunt fără importanță.

Grava situație din Germania

Bavaria contra încetărei rezistenței pasive

BERLIN. — Situația politica e considerată extrem de primejdioasă. Cabinetul s'a întrunit aseară la orele 11. Cercurile parlamentare asigură că primul ministru bavarez Knilling va lua poziție contra renunțărei la rezistența pasivă. Totuși sunt speranțe că majoritatea primminiștrilor federali sprijină guvernul. Hotărârea definitivă va fi luată Miercuri.

Eri Ebert, Stresemann și miniștrii de interne și război a organizat cu șeful armatei măsurile pentru apărarea republicei contra eventualelor lovituri cari amenință din Bavaria.

Ludendorf a ținut în München un mare discurs în care a anunțat că pumnul bavarez va restabili ordinea la Berlin.

Toți factorii răspunzători sunt decișI să reprime fără cruțare orice încercare contra statului.

Turburările au continuat eri la Dresda, München și Gleiwitz cu ciocniri intre demonstranți și poliție și cu numeroși răniți.

Evacuarea Corfului

CORFU. — Consulul italian a comunicat consulului englez din Corfu că toate trupele italiene vor fi complect evacuate la 27 Septemvrie, adică la data fixată de conferința ambasadorilor.

Ancheta comisiunii interaliate în Grecia

ATENA. — Ancheta comisiunei interaliate este aproape terminată. Primul raport a fost trimis conferinții ambasadorilor și referă că ancheta guvernului grec a fost bine condusă. Delegatul italian a refuzat să semneze acest raport declarând ca va face un raport separat guvernului italian.

mașina de scris americană vânzarea exclusivă la LIBRĂRIA **LEPAGE** CLUJ. 2044 Cereți ofert.

MODE DE PARIS Cel mai elegant magazin de blănuri din Români, se va deschide în cursul lunei Septemvrie în Cluj, Piata Unirii 12.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

SIBIU
BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU
28 SEP 1923
1
77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
R CLUJ 1. 2101

Anul IV. No. 904 — 6 PAGINI ● DOI LEI ● 6 PAGINI — Joi 27 Septembrie 1923

Infrățiți

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Problema locuințelor in Ardeal

Un avertisment în pragul zămislirei unei noui legi

De câtăva vreme lucrează la ministerul de justiție o comisiune însărcinată cu prepararea unui nou proiect de lege pentru reglementarea raporturilor dintre proprietari și chiriași. Guvernul intenționează să aducă noui soluțiuni în chestiunea aceasta atât de greu de soluționat. Legea va fi discutată și votată în sesiunea care se deschide la 15 Octombrie.

Nu știm nimic din ceea ce se zămislește la ministerul de justiție. Fără îndoială că deosebita solicitudine pe care a dovedit-o guvernul actual față de toate marile nevoi ale vieții noastre publice, prezidează și la lucrările noului proiect de lege. Dar trebuie în acelaș timp să constatăm că să comite o eroare îndelung experimentată. In comisiunea întocmită la ministerul de justiție nu figurează nici un reprezentant, fie al chiriașilor, fie al proprietarilor, fie al autorităților judiciare superioare din Ardeal, cari prin înfățișarea diverselor interese implicate în această chestiune de important ordin social, să dea posibilitate nouiei legi să evite greșelile trecutului atât de apropiat.

Ceea ce remarcăm noi aci e departe de a reprezenta o vanitate provincială. Problema care se discută acum la ministerul de justiție are în Ardeal un aspect cu totul diferit de cel pe care ea îl are în vechiul regat. Legile din ultimii ani ni-au dovedit-o bu prisosință. In Ardeal raporturile de stabilit nu se mărginesc la două categorii sociale bine definite: proprietari și chiaraș în Ardeal, ca și în Banat, ca și în ținuturile ungurene, trebuie să se stabilească raporturi între *chiriași români* și proprietari *unguri, sași, evrei* și *șvabi*, cari dețin marea și mica proprietate urbană și cari găsesc în libera transacție — bună și îndrăzneață în vechiul regat — posibilitatea de a pune piedeci serioase expansiunei elementului românesc la orașe.

Pornind de la aceast tă stare de lucruri, care reprezintă nodul problemei, chestiunea raporturilor dintre proprietari și chiriași nu poate fi solicionată numai cu elemente de politică economică; la este inainte de toate o chestiune cu caracter național și reclamă multă prudență, o adâncă cunoaștere a condițiunilor speciale de aici și tocmai ceea ce a lipsit până acum, o deosebită atențiune. Pentru acest cuvânt prezența diferitelor categorii din Ardeal interesate este absolut necesară la alcătuirea nouei legi, chiemată să înlăture greșelile și să complecteze lipsurile legislațiilor trecute în aceeași materie.

Ultima lege pentru reglementarea raporturilor dintre chiriași și proprietari, atât de eficace în vechiul regat, a creiat în Ardeal o situație imposibilă. Construcții nu s'au făcut. In Cluj am putea număra pe degete clădirile ridicate în cursul acestei veri. De asemenea în Sibiu, în Arad, în Brașov, în Oradea-Mare, în Timișoara, pentru a nu aminti decât orașele mai populate. Concurența este prin urmare exlusă. In schimb chiriile atât la nouile construcții, cât și la cele vechi, au atins sume fabuloase. De chirii sub 40—50 de mii nu se mai vorbește. Un apartament mic în casele ridicate de un inginer român și un architect ungur la periferia Clujului se închiriază cu 52.000 lei adică omie de lei pe săptămâuă. In vechile construcții, aproape toate proprietate a' ungurilor și evreilor, românii nu mai pot pătrunde oricâtă chirie ar oferi. Apartamentele eliberate rămân goale sau în folosința exclusivă a minoritarilor; iar elementul românesc e silit să se retragă în fața recalitranței pe care nimic nu o poate învinge.

Noua lege trebue să cuprindă **dispoziții speciale pentru orașele cu majoritatea populației neromânească,** și aceasta nu se poate realiza bine și temeinic fără concursul elementelor interesate de aici. Dl ministru al justiției care, ca și guvernul a arătat în atâtea ocaziuni o deosebită atenție nevoilor Ardealului, nu ne îndoim că va ști să-și arete și de rândul acesta larga sa solicitudine, reparând cât mai e vreme o scăpare de vedere care ne poate fi fatală. Liga chiriașilor și a proprietarilor, ca și resortul de justiție din Cluj ar putea aduce un prețios concurs bunelor sale intențiuni.

C.

Politica fățarnică a Ungurilor

Ce scrie Arbeiterzeitung

Pentru a repara greșala făcută, de Horthy, cu ocazia discursului prin care amenința cu revanșa toate statele vecine, guvernul ungar prin presa sa dă de un timp încoace ziinic la iveală, descoperirea a numeroase organizațiuni șoviniste și formațiuni militare secrete.

„Guvernul unguresc spune presa lui Bethlen — acordă o mare importanță acestor descoperiri și va lua cele mai drastice măsuri pentru pedepsirea vinovaților."

Comentând articolele presei maghiare, un ziar vienez „ARBEITER-ZEITUNG" face același remarcă pe care am făcut-o și noi cu privire la politica de duplicitate a Ungurilor.

E tactica fățarnică pe care o întrebuințează guvernul actual maghiar, pentru a obține sprijinul Micei Antante, pentru împrumutul solicitat.

Căci pe ascuns, agenții lui Horthy lucrează de comun acord cu bandele iredentiste ale lui Pronay, Gömbös și Hejjas, cât și cu naționaliștii lui Hittler din Bavaria!

Viitorul regim al cultelor

Dl C. Banu, ministrul cultelor și artelor, a întocmit un anteproect privitor la legiferarea unui regim general al cultelor. În sesiunea care se va deschide, Parlamentul va lua în discuție proectul dlui Banu. Necesitatea legiferării unui regim general al cultelor a fost recunoscută de toată lumea, așa încât proectul dlui ministru al cultelor va veni să complecteze opera de organizare a statului nostru întregit.

Prin acest proect se garantează tuturor credințelor libertate și protecțiune, bine înțeles în cadrul ordinei publice, al legilor de organizare a statului și al bunelor moravuri. Acesta este principiul care stă la baza proectului dlui Banu. Toate dispozițiunile viitoarei legi sunt întemeiate pe acest principiu. Nu vom stărui acum asupra tuturor dispozițiunilor proectului. Ceiace voim să facem este să relevăm caracterul de democrație și de liberalism care se desprinde din cuprinsul lui. Și aceasta suntem cu atât mai mult datori s'o facem cu cât o înverșunată propagandă maghiară și germană încearcă prin toate mijloacele să discrediteze statul român aruncându-i în spate vina că nu respectă drepturile recunoscute minorităților etnice și religioase prin tratatele de pace.

Cu prilejul votării nouei Constituții a statului român, propaganda vrăjmașă, slujindu-se de campania nesăbuită și criminală a unei părți din opoziția noastră și a unei părți din presă, a întreprins o întinsă acțiune pentru a dovedi că România face o politică de opresiune a elementelor minoritare, fie etnice, fie religioase. Acțiunea aceasta n'a putut prinde, fiindcă oricâte abilități a pus în joc propaganda maghiară, adevărul a fost prea evident pentru oamenii de bună credință pentru ca minciuna să nu rămână înfrântă.

În noua Constituție este înscris principiul libertății desăvârșite a cultelor. Legea de organizare întocmită acum de dl Banu este întemeiată pe același principiu. Toate dispozițiunile ei sunt conforme cu el.

Iată ce dovedește încă odată că statul român înțelege să dea aceleași drepturi tuturor cetățenilor săi. Și el face astfel, nu fiindcă-i este teamă de „opinia publică mondială" sau chiar fiindcă ar fi ținut să respecte clauzele unor tratate internaționale, ci fiindcă ființa sa națională se reazimă pe principiile de libertate și de democratism.

Naționalizarea industriei din Ardeal

Avântul național după răsboiu

Alături cu progresul și desvoltare ce se tinde a se da industriei noastre, una din principalele ramuri pe care se reazemă economia țărei, chestiunea naționalizărei industriei din întreg cuprinsul României-Mari, este de o importanță pentru care nu mai trebue să inzistăm.

Vrem să arătăm aici situațiunea, din acest din urmă punct de vedere, a industriilor din Ardeal.

Relațiuni oficiale

Dl Petrovici, directorul regiunei industriale de Cluj, a binevoit să ne dea o serie de relațiuni, al căror caracter ne-au inspirat un interes deosebit.

„Un fapt îmbucărător, — ne spune directorul regiunei de Cluj, — este că operațiunile naționalizărei industriilor din Ardeal, merg din ce în ce mai bine. Avantajele de care se bucură industriile naționalizate, au făcut ca ele mai multe intreprinderi să se constitue pe noui baze, apelând la capitalul românesc care trebue să fie în proporție de două treimi din capitalul total al intreprinderilor."

Directorul regional industrial constată aceste operațiuni de naționalizare, în urma cererilor ce se fac, la fața locului și rezultatele sunt mulțumitoare.

Rolul băncilor românești

La opera de naționalizare a indusfriei din Ardeal băncile românești ar avea un rol capital. Dl Petrovici face observațiunea că băncile din veciul regat nu înțeleg pe deplin acest rol, întrucât nu pun nici o silință să participe efectiv la diferitele intreprinderi din Ardeal, mărginindu-se numai cu finanțarea.

In schimb însă, câteva din băncile ardelene românești au făcut operațiuni importante pe tărâmul industrial, contribuind într'o măsură apreciabilă la marea operă a naționalizarei industriei de aici.

Dl Petrovici, care cunoaște perfect situația din Basarabia, ne spune că acolo, băncile din vechiul regat lucrează cu atâta râvnă, în cât băncile rusești aproape au dispărut.

Desvoltarea industriei ardelene

Directorul regiunei de Cluj, ne dă apoi o serie de lămuriri, pentru a ne arăta că industria din Ardeal, cu toată criza financiară prin care trecem, a luat o desvoltare foarte mare după războiu. Cele mai multe fabrici produc astăzi atât de mult, în cât se pot satisface complect toate nevoile interne.

Intre acestea domnul Petrovici ne citează: Fabrica de sârmă dela Ghiriș, — care produce sârmă laminată și fier de beton, — are o capacitate maximă de 24 mii tone anual; fabricile chimico-farmaceutice dela Oradea-Mare și Careii-Mari, cari au deasemenea o producțiune care satisface toate nevoile țărei. Satisfac deasemenea nevoile interne, fabricile de perii, de săpun de toaletă, industria eterului, fabricile de spirt, de ciment, de sticlă, de sodă caustică etc.

Protecțiunea industriilor

Față de aceste constatări, direcțiunea industrială din Cluj, a raportat pentru toate fabricele, mai sus citate, autorităților superioare, în scopul de a se lua măsuri pentru protecțiunea acestor industrii naționale. In principiu, măsurile ce se vor lua constă în modificarea taxelor vamale la import asupra produselor similare care le avem din fabricile noastre. Aceste taxe urmează să fie urcate în așa măsură, încât prețurile produselor streine să nu mai fie accesibile, față de acele ale produselor noastre indigene.

Un nou centru industrial

Economia țărei s'a îmbogățit printr'un nou centru industrial, care este menit să ia o desvoltare din ce în ce mai mare. Acest nou centru industrial s'a format la Turda, și ce este mai îmbucurător e, că aproape toate industriile ce au luat ființă aici, își au existența după unirea Ardealului. S'au creat astfel după răsboiu vre-o 10 fabrici și important este faptul că toate sunt intreprinderi cu capital românesc.

O observațiune dureroasă

După relatările precedente, care au fără îndoială un caracter mulțumitor, trebue să arătăm și un fapt care este destul de dureros.

In constatările sale, directorul regiunei industriale de Cluj, a putut observa, că la toate intreprinderile personalul românesc lipsește și este mai ales înlăturat sistematic. Și acest lucru se observă chiar și la intreprinderile cu capital pur românesc.

Ce este de făcut

Situația aceasta se datorește neglijenței de a se forma elemente românești. Domnul Petrovici ne spune că este absolut necesar de a se lua măsuri ca toate stabilimentele să fie obligate de a primi ucenici români în stabilimentele lor și a forma astfel pentru viitor elemente românești.

Dac.

INFORMAȚII

— **Punerea pietrei fundamentale a catedralei ortodoxe din Cluj.** In primele zile ale lunei Octomvrie va avea loc la Cluj solemnitatea punerei pietrei fundamentale a catedralei ortodoxe din Cluj, la care solemnitate vor lua parte și membrii guvernului.

— **Starea sanitară a Clujului.** In legătură ca îmbunătățirile din punct de vedere sanitar al orașului nostru, ni se comunică că s'a aprobat prevederea, pentru bugetul anului viitor, o șase agenți sanitari cari vor fi detașați pe lângă fiecare medic de circumscripție.

Lei *249* metru Marocain mătase în 30 colori la Mag. *Missir* din Cluj. 3038-2

— **Activitatea fabricelor de cherestea din Sighetul Marmației.** Fabricele de cherestea din Sighetul Marmației, din cauza lipsei de păduri din această regiune, lucrează lemnul adus din Cehoslovacia, iar produsele le trimit înapoi. Industria aceasta în Sighetul Marmației este într'o continuă, și vie activitate.

— **Costul gazului metan.** Prețul gazului metan care constitue forța motrice cu care lucrează toate fabricele din Turda, este actualmente cam 0·30 lei pentru metrul pătrat.

— **Plecări.** Dl Petrovici, directorul regiunei industriale Cluj, a plecat aseară la București, pentru a expune ministerului de resort, resultatul constatărilor sale asupra situației intreprinderilor industriale, din regiunea pe care o conduce. Dl Petrovici va propune ministerului și o serie de modificări a taxelor vamale la import, în scopul protecțiunei industriilor ale căror produse pot satisface nevoile interne.

Lei *145* metru Seviot lână toate colorile la Mag. *Missir* din Cluj. 3038-2

— **Administrative.** Dl Septimiu Mureșeanu, prefectul județului, care s'a intors ieri în localitate, a convocat după amează la prefectura de județ pe dl Ctalea, primarul orașului și pe dl Valeriu Popovici, prefectul de poliție, la o conferință în legătură cu o serie de măsuri administrative care se vor lua în orașul nostru. In numărul viitor al ziarului nostru vom arăta hotărârile, pe care le-au luat șefii autorităților noastre administrative.

— **Firma Eleonora Silaghi excrocată cu 12.000 lei.** Firma Eleonora Silaghi din localitate, a reclamat poliției pe femeia Roza Ignatiu Spirer din strada Samuel Micu No. 5 care a ridicat dela firma reclamantă băuturi în valoare de peste 12.000 lei, marfă pe care numita femeie astăzi nu o mai recunoaște.

Pluș, Biberet, Breitswanz pentru Mantouri de Dame a sosit la Mag. *Missir* din Cluj. 3038-2

— **Furt.** Doamna Bobocica Koloman din strada Vânturoasă No. 15, a reclamat poliției pe femeia Alexandrina Kiș care într'una din zilele trecute s'a introdus în casa reclamantei furând hăinărie și alte obiecte în valoare de peste 15 000 lei.

Poliția făcând o perchiziție la domiciliul femeii Alexandrina Kiș a găsit o mare parte din lucrurile furate.

Lei *38* metru Sifon prima la Mag. *Missir* din Cluj. 2038-2

— **O școală normală la Năsăud.** Ministerul instrucțiunii a inițiat pe ziua de 1 Octomvrie a. c., o școală normală de băeți în Năsăud, județul Bistrița-Năsăud. Școala va avea anul acesta clasele I-a și a IV-a. Inscrierile se fac până în ziua de 30 Septemvrie, la direcția școalei. Protopopul Gr. Pletosu, parohul catedralei ortodoxe locale, a fost numit director al acelui liceu.

— **Inmormântarea lui Partenie Cosma.** Domnii miniștri C. Banu și generalul Moșoiu au fost delegați să reprezinte guvernul la înmormântarea luptătorului naționalist Partenie Cosma, care va avea loc, după cum am anunțat, mâine Joi 27 Septemvrie.

Un nou record. Diana Franzbrantwein a bătut recordul eficacității și popularității. 2475—3

La excursiuni nu ne putem lipsi de Diana Franzbrantwein, care este cel mai bun întăritor al mușchilor. Să fim atenți la numele Diana. 2475—4

Stofe de lână pentru Rochii, Taeur, Mantou la Mag. *Missir* din Cluj. 3038-2

— **Dela Universitate.** Pe ziua de 1 Octomvrie domnul I. Ursu, profesor titular la catedra de Istoria Universală, medie și modernă dela Facultatea de Filozofie și Litere din Cluj, se transferă cu toate drepturile câștigate la catedra vacantă de Istoria Românilor dela Facultatea similară din București.

Lei *567* Bluze de mătase (Gemper) toate colorile la Mag. *Missir* din Cluj 3038-2

— **La cafeneaua „Metropole"** cântă în fiecare seară renumitul șef de orchestră Nicolae Alexander din Sibiu cu toată orchestra. 3090—7

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

! Ni-au sosit !
în stoc mare
paltoane și blănuri de toamnă și iarnă
de cea mai nouă modă din
Paris
Wiena și Berlin
Diamantstein și Moskovics
magazin de mode bărbătești și femești
Cluj, C. Reg. Ferdinand 25.
(Vis a-vis de poșta centrală)

Cea mai avantajoasă sursă de **blănuri de pluș de seal și biberette**, și de specialități de paltoane cu blană. 2032

Pentru copii mici și sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e

PRAFUL HÖFER 2986-1
și CREMA HÖFER, PENTRU COPIL.

CENTRAL BAR
Astăzi și in fiacare seara producția humoristului de salon **DIMARD** a cimicolui grotesc **JEAN KANNER** și a dănsătoarei renumite **PARVULESCU.**
Lloyd 2029. 2222.

Industria Laptelui
DIN BANAT S. P. A.
TIMIȘOARA
Fabrica Str. 3 August 24.
2944

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumusețe rară la
Grünwald si Steiner
Magazin de mode. Cluj, & & &
3054 *Piața Uniri No. 12.*

Au sosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14. Telefon 431 2653

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

De închiriat
o cameră mobilată pentru 3 tineri, eventual cu vipt cu tot. — A se adresa la Farkas Hersch, frizer, Calea Victoriei Nr. 103.

Cel mai bun medicament pentru o față unsuroasă e veritabilul
Kaiser-Borax
Impotriva pistruilor nu este decât un leac:
Kaiser-Borax
alui Mack.
Nici o femee nu se poate lipsi de
Kaiser-Borax
alui Mack, cu cutia roșie originală. 2474-2

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA

O bogăție a țării care se pierde: Plantele medicinale

Nu e nimeni, care să nu fi avut oc ziunea, nu odată, să se convingă de sumele mari ce trebuie să le plătim pentru medicamente. Un biet funcționar, din leafa ce o primește, nu poate face față și acestui neajuns. O consultație îl costă mult, medicamentele iarăși, așa încât el este pus în imposibilitate de a se mai putea interesa de sănătate.

Multe din medicamente se prepară din plante, care se găsesc în grădinile, câmpurile și văile, pădurile și munții noștri. Aceste plante reprezintă o adevărată bogăție, pe lângă care trecem nepăsători. Dacă le-am aduna, am contribui mult la ieftenirea prețurilor aproape fabuloase pe care trebue să le plătim pentru medicamente. Căci pentru ce am importa și plăti în valută streină plantele medicinale ce cresc și pe pământul țării noastre?

Ciinicile spitalele. dispensariile, sanatorile, etc. s'ar putea foarte bine aproviziona cu astfel de medicamente, fără multă osteneală, și fără multă cheltuială, în cantități suficiente, dela noi din țară.

In Germania, și aproape în toate țările apusene, se dă o deosebită atențiune culturii, recoltei, clasării și adunării plantelor medicinale.

Nu e de râs că noi suntem nevoiți să cumpărăm din străinătate floarea de tei sau mușețelul, care se găsesc în abundență pe câmpiile noastre?...

Plantele medicinale, așa cum le găsim în natură, reprezintă un drog. Pentru a putea fi folosite la prepararea medicamentelor, trebue să le facem anumite operațiuni! Trebue: 1. Să alegem terenul de cultură, dacă vrem să facem cultura acestor plante sub controlul nostru și nu în voia naturii. 2. Să alegem plante care se potrivesc cu climatul țării noastre. 3. Pentruca recoltarea să se facă cu folos va trebui să educăm anumite persoane în vederea acestui scop. 4. Recoltarea se va face numai pentru părțile folositoare (rădăcini, rizome, bulbi, flori, semințe, frunze, etc.) și în vremea când plantele sunt bune pentru adunat. 5. Conservarea lor încă e o operațiune pe care va trebui să o facem cu multă grijă.

Potrivit exemplului din Franța, s'ar putea înființa și la noi pe lângă Ministerul ocrotirilor sociale sau pe lânpă Ministerul de Industrie și Comerț, un comitet pentru explotarea plantelor medicinale, comitet, care ar avea de scop să pună în aplicare această idee de care ne ocupăm. Acest comitet, pentru bunul mers al lucrărilor de recoltare, ar putea să fie compus dintr'un profesor universitar de botanică farmaceutică, un profesor de liceu de botanică, un institutor, un învățător, un reprezentant al Ministerului de Industrie și Comerț, un reprezentant al farmaciștilor și un droguist.

Acest comitet central să aibă în fiecare capitală de ținut subcomitete, care, prin conferințe, broșuri, expoziții, reclame și premii să îndemne pe școlari, cercetași, grădinari și săteni, ca într'un colț retras al grădinilor sau al pământului lor, să cultive plante medicinale, în produsul pregătit și conservat, potrivit indicațiilor date „să rie vărsat comitetului central, în schimbul unei remunerații, care, la rândul lui, va obliga farmaciile și institutele farmaceutice ale statului să se aprovizioneze cu astfel de droguri numai dela aceste depozite. Farmaciile și drogueriile publice să fie silite să se aprovizioneze și ele din aceste depozite. Importul să se oprească pantru plantele medicinale ce se găsesc la noi în țară și care se recoltează. Invățătorii, în excursiile pe care le fac cu elevii pot foarte bine să adune plantele medicinale ce cresc pe câmp. Florea de teiu și romaniță, care se găsesc pretutindeni ar putea fi adunate destul de bine. Din venitul realizat prin vinderea plantelor medicinale adunate, s'ar putea înființa o bibliotecă pentru copii, sau procura material didactic. In felul acesta o parte din spesele școalei vor putea fi acoperite, iar statul va fi ușurat întrucâtva, căci ori cu cât de mână largă ar fi, în vremurile grele prin care trecem, el nu poate satisface multe lipsuri în plin.

Acelaș lucru îl pot face și cohortele de cercetași și soldații.

In felul acesta vom putea întrebuința cu folos și această bogăție respectabilă a țării noastre și am contribui la micșorarea prețurilor medicamentelor, căci nu am mai plăti taxe de import. Ba, dacă s'ar face cu îngrijire și stăruință adunarea plantelor medicinale, am putea să și exportăm cantități mari. Funcționarul și țăranul își vor putea mai ușor să-și vadă de sănătate și nu vor păstra cum se în tâmplă azi, — rețeta medicului fără se fi scos medicamentele dela farmacie, din cauza scumpetei lor.

Sunt dese cazurile când țăranii, întrebând pe farmacist cât costă rețeta prescrisă de medic, se întorc îngânduraţi acasă și se lăsa în grija sorții, ne având destui bani pentru a plăti medicamentele. Boala înaintează însă cu pasi repezi și infectează și pe cei sănătoși din jurul lui.

Se impunea deci să luăm măsuri serioase pentra ieftenirea medicamentelor până ce nu-i târziu.

I. Stiopu

Insemnătatea industrială şi comercială a târgului de mostre din Timişoara

Foloasele târgului de mostre — Târgul de mostre şi criza monetară — Situaţia economică actuală — Care este scopul organizării târgului de mostre — Industria lânei în Banat — Intreprinderi industriale din Banat

— De la trimisul nostru special —

Timişoară. Septembvrie. Referitor la însemnătatea industrială şi comercială a târgului de mostre din Timişoara, am întrebat pe cei mai de frunte reprezentaţi ai vieţii economice din Timişoara, printre cari şi pe d-l Sigismund Szana, directorul general al Băncii Timişoarei şi al Societăţii Comerciale pe acţiuni, care la întrebările mele a binevoit a-mi da următoarele lămuriri:

Importanţa şi foloasele târgului de mostre

Ce importanţă are târgul de mostre din punctul de vedere a industriei şi comerţului nostru?

„Dacă vorbesc de târgul de mostre, — îmi spune d-l Sigismund Szana, — sub acesta înţeleg numai comerţul şi industria noastră indigenă Scopul economic al târgului de mostre este acela, ca să ne demonstreze, ce poate produce industria din interiorul ţării".

Prezintă vre-un folos pentru industria şi comerţul ţării noastre organizarea de târguri de mostre?

„Da, fiindcă prin aceasta putem vedea, prin ce metamorfoză a trecut marea industrie în cursul timpului, dela un târg până la celalalt şi care sunt progresele realizate de ea".

Care sunt motivele pentru care industria străină a fost interzisă să participe la acest târg?

„Numai de industria ţării noastre este vorba. Oaspeţii streini, sunt bine veniţi, căci prin aceasta ni se dă ocaziunea, să le facem cunoscută industria noastră. După părerea mea, exportul produselor industriei noastre are mare importanţă valutară. Pentru aceasta cred că ar fi bună scutirea lor totală de sub opreliştea dela export. Toate greutăţile ce se opun exportului produselor industriale ar trebui să se înlăture, fiindcă numai în modul acesta le putem face capabile de concurenţă. Dar şi statul ar avea îndatorirea, ca să înleznească cu toate mijloacele accesul streinilor la târgul de mostre, imiţând Berlinul şi Viena, acordându-le reduceri la vizarea paşapoartelor şi avantagii la călătoria cu trenurile, în interesul cunoaşterei industriei noastre. De industria streină să nu fie teamă. Azi dispunem deja de o industrie foarte desvoltată, care se reazămă pe materiale prime indigene. Este adevărat însă, că industria noastră nu a ajuns încă la nivelul producţiei din timpurile de pace, dar vom înlătura toate piedecele din calea ei."

Târgul de mostre şi criza monetară. Situaţia economică actuală

„Credeţi, Domnule Director General, că actualul târg de mostre va avea o influenţă bună asupra crizei monetare, care bântue?"

„Târgul de mostre poate avea numai influenţă bună asupra comerţului şi industriei, timide şi neîncrezătoare. Asupra crizei de numerar, faptul, că prin această concurenţă ajung mai mulţi bani pe piaţă, nu poate să fie decât binefăcător. Nu trebue să privim situaţia cu o doză prea mare de optimism, ca să putem constata, că starea economică de astăzi a ţării faţă de aceia din trecut arată semnele consolidării. Trebue să accentuez, că procedura de ameliorare s-a început. Semnele ameliorării le văd în aceia, că stagnarea acută din treeut a încetat pe deplin. Trag deci concluzia, că viaţa noastră economică a atins punctul, de unde numai spre îmbunătăţire îşi poate urma calea inainte."

La întrebările mele referitoare la organizaţia şi industriile băncii de sub conducerea d-sale, mi-a comunicat următoarele:

„Banca Timişoarci de sub conducerea mea a fost înfiinţată în anul 1906, desfăşorând din an în an o activitate tot mai largă. Astăzi aparţin mai multe bănci şi intreprinderi industriale în sfera ei de interes. Toate interprinderile industriale ale băncii îşi expun produsele lor la târgul de monstre".

Despre aceasta vom refera detailat într'un viitor articol.

Care este scopul organizării târgului de mostre

Declaraţiile dlui Rudolf Totisz

Domnul Rudolf Totisz, directorul general al Industriei lânei S. A. a binevoit a ne declara următoarele:

„Scopul organizării primului târg de mostre în Timişoara a fost ca să facem cunoscută industria noastră cu comerţul indigen, mai cu seamă cu acela din vechiul regat. Este regretabil, că primul târg de mostre din Timişoara nu a pornit în mai norocoase cadre, deoarece localul nu este cel mai potrivit, iar lucrările de restaurare au costat o sumă importantă de bani. Dar avem toată speranţa [că viitorul târg îl vom aranja în împrejurări mult mai norocoase.

Noi voim să facem cunoscută industria românească şi vom documenta că ea este în stare să concureze cu cea streină, şi voim să demonstrăm de ce suntem în stare să producem. Banatul este cea mai industrială provincie a ţării după Bucureşti şi jurul lui, şi faptul, că industria Banatului este reprezentată în cea mai mare parte la acest târg, va contribui la cunoaşterea ei, atât de vechiul regat cât şi de streinătate. Suntem în stare astăzi să alimentăm ţara cu produse industriale confecţionate din material prin indigen, în care privinţă, România este dintre cele mai bogate ţări. Faptul, că taxele de import pentru produsele industriei streine sunt foarte urcate, dă posibilitate industriei indigene, să urmeze celea desvoltării iar prilejul Târgului de mostre este bine venit, ca comerţul indigen să cunoască aceste produse ale industriei noastre, cari nici în preţ, nici în calitate nu sunt inferioare celor importate. Aştept cele mai frumoase rezultate dela acest târg."

Industria lânei în Banat

La cererea mea, dl Director General a binevoit a-mi da următoarele informaţiuni despre fabrica de sub conducerea D-sale:

Fabrica nostră este cea mai modern instalată dintre toate fabricele similare din ţară. Produsele ei sunt foarte primite pe piaţă, stofele noastre şi tricotagele pot concura cu cele mai ranumite produse sfrăine. Acestă afirmaţiune a mea o pot documenta şi cu aceia, că lărgim mereu instalaţiunile şi inzestrăm fabrica cu cele mai moderne maşini, iar timpul de lucru în aproape toate cele opt secţiuni ale fabricei este de 16 ore pe zi, cu două echipe de lucrători. Secţiile: torcătoria de lână pieptănată şi pieptenătoria sunt unicele în ţară. Văd cel mai frumos viitor al acestei fabrici."

Câteva intreprinderi industriale din Timişoara

Moara Mare Timişoreană, Fabrica de conserve, de instrumente de sticlă, etc.

O convorbire cu dl Victor Prohaszka

In viaţa economică a Timişoarei Fraţii Prohaszka au jun trecut foarte însemnat. Cu marea lor pregătire în domeniul economiei, fabricele şi stabilimentele industriale de snb conducerea lor au fost ridicat la un nivel într'adevăr frumos. Cu ocaziunea şederii mele în Timişoara am avut acaziunea să am o convorbire cu unul dintre conducătorii intreprinderilor, anume cu domnul Victor Prohaszka, pe care îl rugasem să-mi facă cunoscută activitatea economică şi productivă a intreprinderilor de sub conducerea D-sale.

Am primit următoarele deslusiri:

„Intreprinderile de sub conducerea mea sunt:

„MOARA MARE TIMIŞOREANA S. P. A", fondată în anul 1863. Oi ntreprindere veche timişoreană, pe care, prin conducerea ei specială, am făcut-o mare. Este cea mai modern instalată moară sistematică din România, cu o capacitate de măcinare de 32 vagoane pe zi. După prăbuşirea monarchiei austro-ungare, când societatea nu mai avea importanţa ei de mai înainte ca moară, a început să se ocupe cu alte planuri, şi după o pertractare şi o înţelegere cu ministerul de război, s'a hotărât fondarea mai multor intreprinderi industriale.

Aceste stabilimente industriale ale Morii mari Timişorene în localurile fostelor magazii ale manutanţei militare sunt următoarele:

Fabrica de Conserve. In sezon a produs 5000 kgrame conserve de fructe şi legume, sub conducerea unui excelent specialist străin;

Fabrica de Paste făinoase, care produce macaroane, tăeţei, etc.;

Fabrica de pâine. Una dintre cele mai moderne fabrici din România, cu o producţie zilnică de 1000 kgr. pâine şi 15.000 bucăţi franzele şi cornuri de lux, cari sunt puse în circulaţie cu marca M. M./EMEM.;

Fabrica de cartonage. Prima intreprindere din România în această specialitate. Furnizează cutiile necesare fabricei de bonboane Zamfirescu şt fabrică cutiile necesare pentru macaroane şi kexuri. Lucrează în special cu femei;

Fabrica de vagoane. Se ocupă cu construirea şi repararea vagoanelor pentru persoane şi pentru marfă, atât pentru linii normale cât şi pentru linii ferate industriale.

Alte secţii ale morii Mari Timişorene sunt:

Secţia de lemne, pentru cumpărare şi vânzare de lemne, export pe uscat şi pe apă în toate statele învecinate. Fabrică de asemenea şi parchete; Atelierul de reparat maşini, construeşte şi repară maşini până la 1000 H. P. motoare „Diesel", motoare cu explozie de tot felul, pluguri automate şi autotractoare;

Fabrica de instrumente din sticlă, care produce sticle şi instrumente medicinale, instalaţii complecte de laboratoriu şi sticlă industrială. Conducătorul technic al fabricei este specialistul E. V. Zaradnic. Fabrica a fost instalată cu cele mai moderne maşinării, şi pusă în activitate în luna Ianuarie a anului curent.

Intreprinderi consorţiale sunt:

Zamfirescu, fabrică de bomboane şi biscuiţi S. P. A. Timişoara; Moara cu aburi din Grabaţ S. P. A. Grabaţ; Moara mare din Detta. S. P. A. Detta; Magazinele Generale Timişoara, Moara Mare Et. Co. Societate în comandită.

Fabrica de vagoane din Timişoara

Domnul director al fabricei a binevoit a ne pune la dispoziţie descrierea detailată a fabricei de vagoane, o intreprindere modernă de model. Priceperea şi chemarea domnului Victor Prohaszka îşi arată roadele sale şi la intreprinderea aceasta. Executarea reparaţiunilor vagoanelor de persoane şi de marfă pentru CER. a stârnit recunoştinţă şi admiraţia organelor competinţe. Fabrica lucrează deocamdată numai cu 120 lucrători, însă fabrica se desvoltă vertiginos, şi peste câteva luni se prevede un număr de cca 300 lucrători. Conducătorul technic al fabricei este domnul Arnold Iakobi, fost inspector general la căile Ferate şi mulţi ani şeful atelierelor C. F. din Timişoara, care a strâns în jurul său mai mulţi specialişti de primul rang.

Fabrica este situată pe un teritoriu ideal de 11 jughere cadastrale, împărţit la mijloc de două linii ferate cari leagă atelierele cu cele două gări ale Timişoarei. Sala de montare a fost terminată acuma, o clădire impozantă de 80 metri lungime, 30 metri lărgime, construită în beton armat, fără stâlpi. In partea ei de lăţime are 15 porţi, cu 15 linii scurte, din cari fiecare poate

— Urmare pe Pag. IV —

In magazinul de mode pentru dame al lui

Eugen Szabó

din

CLUJ,

C. Regele Ferdinand 5

cunoscut ca avantajos pentru preturile convenabile si serviciul solid, au sosit in depozit asortimente complecte de:

noutăţi de stofe pt. paltoane şi costume

mătăsuri pentru haine şi căptuşeală

catifele negre si colorate, pentru paltoane,

stofe doublé pt. paltoane **bărbăteşti**, cu preturi extraordinar de ieftine.

Mărfurile de vară întrecătoare se vor vinde pe preţuri foarte scăzute.

Preturi fixe!

Telefon:

4-79

3680

adăposti trei vagoane, deci cu 45 standuri acoperite pentru vagoane. Afară de clădirea aceasta, mai sunt alte linii sub cerul liber pentru 75 vagoane, peste cari în curând se va construi o hală de montare, asemănătoare celeia de mai sus. In ceialaltă clădire monstră sunt atelierele de fierărie, maşinele de prelucrat fierul şi lemnele, atelierele de tâmplărie, de tinichigie şi de sudură autogenă. Localurile de birou, precum şi atelierele de vopsit şi tapiţerie vor fi adăpostite în o impozantă clădire, care este aproape terminată.

Instalaţiunea modernă şi toate maşinele recerute într'o astfel de intreprindere şi marele număr de specialişti dau posibilitatea folosirei raţionale a lor. Fabrica de vagoane lucrează exclusiv pentru CFR. şi se mândreşte cu ea nu numai Moara Mare S. P. A., dar şi întregul Banat.

*

Tot creaţiunea „Moarei Mari Timişoara" este şi Biroul technic Ing. A. Iacobi şi Comp. Intreprinderea aceasta, este parte fabrică, parte ţine în deposit toate piesele necesare vehiculelor, aşa că la comandă le livrează imediat. Prin aceasta face servicii mari nu numai atelierelor C. F. R., dar şi la circa 70 intreprinderi particulare, cari îşi acoperă de aci nevoile lor în piese de rezervă. Valoarea actuală a materialelor aflate în depozit întrece suma de 20.000 Lei. Conducătorul acestei intreprinderi este deasemenea domnul inginer Arnold Iacobi.

Fabrica de produse chimice a Fraţilor Beneş din Timişoara

Expoziţia din pavilonul A. Nrul standului 56, a fabricei de produse chimice a Fraţilor Beneş a stârnit admiraţia publicului. Sunt aci toate produsele renumite şi foarte căutate, cari poartă marca „Pyram". Crema de ghete „Pyram", prin calitatea ei întrece toate produsele străine. Dar nu rămân în urmă nici celelalte produse ale fabricei, ca extractul de negreală, politura pentru talpă, lacuri pentru piele. Pyram pentru ghete de pânză, Pyram pastă pentru parchet, Pyram pastă pentru curăţirea metalelor, etc. Conducerea fabricei o are specialistul Killinger, care este totodată şi directorul pentru România a importantei fabrici, care are aşezăminte aproape în toate statele din Europa. Nu putem trece cu vederea reclama în stil american, care atrage atenţiunea vizitatorilor asupra produselor „Pyram".

„MECANO" S. A.
SUCURSALA CLUJ,
Str. Memorandului No. 24

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalaţiuni telefonice.

2883

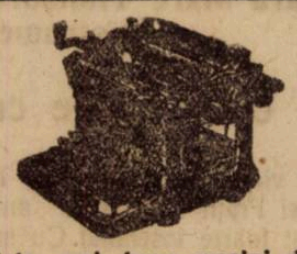

2744-2

Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.

ORGA
MASINĂ de SCRIS
cea mai bună calitate cu caractere româneşti şi ungare, de vânzare cu preţ de reclamă la
2747-6
Emil Blaga, Cluj

Publicaţie

3097

Se aduce la cunostinţa generală că în ziua de 17 Novembrie 1922, ora 11 dimineata se va tine atat la Directiunea Generală a Regiei Monopolurilor Statului din Bucureşti, Calea Victoriei No. 127, cat şi la Directiunile Regionale ale Regiei din Iaşi şi Cluj licitaţi publică cu oferte inchise pentru vânzarea la export a cantităţii de circa 800000 cutii tuburi pt. ţigarete (80.000.000 bucăti tuburi) de diferite calibre din care circa $^3/_4$ cu carton şi $^1/_4$ fără carton, de provenienţă din Austria şi Cehoslovacia.

Tuburile se vor preda în lăzi franco Depozitele Regiei din Iaşi, Chisinău, Cernăuţi, Cluj şi Timişoara.

Se vor lua în consideraţie şi ofertele pentru cantităti mai mici de cat cea care formează obiectul licitaţiei.

Termenul pentru efectuarea exportului cantităţilor de tubur: adjudecate se fixează la maximum 2 (două) luni dela data adjudecărei.

Ofertele vor fi insotite de o garantie de 5 la suta în valuta romana sau valută forte din valoarea tuburilor corespunzătoare pretului oferit şi a cantităţilor de tuburi pentru care se prezinta oferta.

Ori ce alte lamuriri cu privire la aceasta licitaţie de vor da la Directia Vanzarii din Directiunea Generală a Regiei Monopolurilor Statului, Bucureşti în orele de serviciu

Telefon 493 Telefon 493
Maşini de scris
Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica
Mare atelier pentru reparat maşini de scris
Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.
Anton Finkler
atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

Doamnelor şi mireselor!
Cumparati sau comandati-va!
Lingerie, trusouri femeeşti, pânzeturi feţe de masă şi lingerie pentru pat, specialităţi de batiste, etc, fabricaţii proprii şi specialităţi din străinătate.
SÁMUEL & Co.
Str. Memorandului Nr. 9
2949
Reclame este sufletul comertului

MARI REDUCERI PE C. F. R.
50% — 75%
Cine viziteaza
Expoziţia Agricola şi de Industrie Casnica IAŞI
beneficiaza de aceste reduceri.
Sătenii şi elevii în grupe de 30 persoane calatoresc în clasa III cu 75%.
Deschiderea la 27 Septemvrie a. c.
Bilete la se fac valabile la reour cu viza comisariatului Expoziţiei.
Rador 248 3037

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3015 3015
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

IN MARELE MAGAZIN DE BLĂNURI AL LUI
IOSIF IZRAEL & CO.
CLUJ, C. VICTORIEI Nr. 2.
Se află în mare asortiment:
Blănuri, dela . . . 16000 L în sus
Paltoane pt. sport dela 3000 L în sus

Boa dela . . . . 450 L in sus
Paltoane pt. copii dela . . . . . 800 L în sus
3028

Banca Agrara Timisoara S. P. A.
Timisoara se ocupa cu toate ramurile afacerilor bancare

„PYRAM"
CEA MAI FINA CREMA PENTRU GHETE

Automobile **FORD** typ nou cu roti demontabile cu preturi reduse precum si alte sisteme de automobile gasiti la firma **PERRY,**

Telefon 999. 2725-3 Cluj, Calea Regele Ferdinand 99. Telefon 999.

Puteți cumpăra pe prețurile cele mai reduse totfelul de blănuri la Blanăria **JANKY LAJOS** Cluj, Strada Universității 1.

Lloyd 873 2126

O afacere senzațională la Cluj

Descoperirea unui focar de prostitutie in orasul nostru

— In acest local, zeci de fete au fost nenorocite —

Luni seara poliția centrală a organizat o nouă razie în orașul nostru. In acest scop mai multe echipe de polițiști au cutreerat ca de obicei orașul prin toate cartierele.

Intâmplarea făcu ca pe la orele 9 jumate, echipa de subt conducerea detectivului Ionel Kotz, să treacă pe str. Xenofon unde auzi la un moment dat niște țipete disperate, cari veneau dinspre casa cu No 2. Fără a pierde vre-un moment, Kotz împreună cu însoțitorii săi pătrunseră în casă, unde găsiră pe fata Pop Ileana în vârstă numai de 15 ani cari se lupta cu un individ în stare de ebrietate care voia să o siluiască.

Imediat polițiștii au arestat bruta, precum și pe proprietară anume Cunia Câmpean, conducându-i ea poliția centrală.

Nenorocita copilă a fost de asemenea condusă la o farmacie de serviciu, unde i s'a dat ajutoare.

In timpul cercetărilor poliția a stabilit că femeia Cunia Câmpean practica de un timp îndelungat această meserie și că în casa ei intrau zilnic diferite persoane, suspecte, printre care unele elegant îmbrăcate.

Până în prezent s'au aflat șapte fete care an fost atrase în cursă de către această femeie și după datele pe care le posedă poliția, reiese că numărul acestor nenorocite este cu mult mai mare.

Poliția continuă cercetările cu multă asiduitate pentru a face cât mai deplină lumină în această afacere.

Ținem să adăugăm că poliția spre a-și face pe deplin datoria, va fi nevoită ca să scoată la iveală infidelitatea mai multor soți.

In această senzațională afacere vom reveni curând cu alte amănunte.

R.

CURIERUL SPECTACOLELOR

(TEATRUL MAGHIAR)

Miercuri: „Mândrie și amor". Pentru debutul d-șoarei Elisabeta K. Toth. Prețuri obișnuite. Abonament No. 14 B. Seria 48.

Joi: „Baiadera". (Zöldhelyi, Tolnay, Neményi, Bányász). Prețuri obișnuite. Abonament de zi No. 13. C. Seria 49.

Vineri: „Katja". Premieră. (Kolbay, Nemenyi, Tolnay, Berky). Prețuri de premieră. Abonament de premieră No. 7. Seria 50.

Sâmbătă, matineu: „Venger". Prețuri reduse. Seria 51.

Moara Mare Timisoreană
Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz și porțelan, sticle technice, sticle pentru sifon și sticle pentru limonadă

2910

TIMIȘOARA

Dragostea pentru școală

Rolul inițiativei particulare.

Dragostea pentru școală se manifestă din ce în ce mai mult în toate clasele poporului nostru.

Conștiente de folosul real al învățăturei ele încep să dea sprijinul lor material și moral operelor culturale.

După exemplul dat de țărani, cari au construit cu banul și munca lor mii de școli pentru copiii lor, nici orașele nu s'au lăsat mai pe jos.

Comitetele școlare își afirmă din ce în ce mai mult existența lor și ajutorul pe care-l dau ele, mai ales în școlile din vechiul regat, nu numai că s'a arătat așa de prețios pentru buna funcționare a învățământului primar, și secundar, dar a contribuit la încurajarea inițiativei particulare pentru răspândirea culturei.

Citim astfel într'o gazetă a unui oraș de provincie, din Nordul Moldovei, că industriașii și comercianții din acea localitate, văzând că școala începută de comună nu poate fi terminată din lipsă de fonduri, din proprie inițiativă s'au oferit să suporte toate cheltuelile necesare, pentru terminarea clădirei.

In alt oraș un comitet de doamne și-a luat sarcina să strângă prin contribuție benevolă, banii necesari pentru cumpărarea de cărți și rechizite elevilor și elevelor sărace.

Acestea sunt numai două exemple și credem că inițiative de acest fel au luat naștere odată cu începerea anului școlar, în multe orașe și târguri ale țărei, unde dragostea de cultură face pe fiecare cetățean să sacrifice ceva din câștigul său, fiind conștient că această jertfă o face pentru binele țărei.

Față de greutățile prin care trece statul, avem dorința ca aceste inițiative folositoare să și găsească imitatori, cât mai mulți în toate părțile țărei.

Banul jertfit pentru cultură nu va fi nici odată dat de prisos, folosul lui îl vom aprecia nu numai noi, ci și generațiile viitoare către care suntem datori să facem măcar aceleași sacrificii pe care le-au făcut înaintașii noștri pentru cultura noastră în condițiuni mult mai grele decât cele de astăzi.

Reinființarea biuroului de cuartiruire

Efectele dezastruoase ale desființărei biuroului de cartiruire — 250 de funcționari români părăsesc Clujul — Invazia evreilor și a ungurilor suspecți — O mare intrunire a chiriașilor români — O delegație va fi trimisă la dl primministru I. I. C. Brătianu

Ne-am ocupat în diferițe rânduri de greșeala ce s'a făcut prin desființarea biuroului de cartiruire din Cluj.

Dacă acum câteva săptămâni (șapte după câte ni se pare) efectele dezastruase pentru funcționari și pentru românismul din orașele Ardealului ale acestei desființări nu au fost așa de vizibile, astăzi aceste efecte au ajuus extrem de îngrijorătoare.

Vom publica astăzi o anchetă făcută în Cluj din care se va vedea că reînființarea biurourilor de locuință a devenit o imperioasă nevoie națională pentru orașele Ardealului și în special pentru Cluj.

Din ziua în care s'a produs desființarea biuroului de locuințe, abuzurile nemai pomenite ale proprietarilor de case — cari în unanimitate sunt evrei și unguri — au început pe o scară foarte întinsă, uzându-se de toate mijloacele ilegale pentru evacuarea chiriașiior, mai ales dacă erau români, și în special români din vechiul regat.

Reclamații fără nici un motiv la poliție, intentarea de procese, brutalizări, intreruperea curentului electric, spargerea țevilor de apă, zvârlirea mobilelor în stradă, etc., acestea sunt numai unele din mijloacele de care s'au servit acești proprietari de case pentru a zvârli afară pe chiriașii români.

Cu chipul acesta au fost evacuați, lăsați pe drumuri cu mobile cu tot, sau nevoiți să locuiască prin hoteluri peste 250 de persoane cu familiile lor.

Dintre acestie, cei mai mulți sunt funcționari de stat, ofițeri, gazetari, — aproape toți români din vechiul regat, cari părăsindu-și rosturile și gospodăriile lor de acolo au venit aci de dragul Ardealului și al românizărei lui.

Astăzi, acești pioni ai românismului în Ardeal sunt zvârliți pe drumuri cu familile lor în preaîma iernei, pentru ca în locul lor să se așeze toți samsarii, toți oamenii de afaceri și toți refugiații sau spionii dela Budapesta.

Dela desființarea biuroului de cartiruire și până acum s'a constatat că peste 200 de funcționari, advocați, doctori și gazetari, cari veniseră din regat sau de prin alte orașe, la Cluj, din cauza evacuărilor forțate, din cauza chiriilor fantastice cerute de proprietari și din cauza neputinței de a rechiziționa camere, au părăsit orașul nostru, reîntorcându-se, descurajați și desiluzionați la locurile de unde au plecat. In schimb însă, populația Clujului s'a înmulțit cu peste 1000 de străini, (negustori speculanți, persoane suspecte și periculoase siguranței statului, îmbogățiți de război cari scumpesc pe zi ce trece viața). Toți acestia au ocupat locuințele din care funcționarii români au fost dați afară.

Față de această dureroasă situație Duminica viitoare va avea loc o mare întrunire a tuturor chiriașilor români din Cluj în care se va cere stăruitor reînființarea biuroului de cartiruire.

In acelaș timp se va redacta un memoriu în care se vor arăta afectele dezastruoase ale desființărei biuroului de locuințe și absoluta necesitate a reînființărei lui.

Se va alege cu această ocazie și o delegație de 10 persoane, care va prezenta memoriul D-lor Miniștrii I. I. C. Brătianu, Artur Văitoianu și I. Th. Florescu.

Nădăjduim că această acțiune va avea efectul dorit de întreaga populație a Clujului, satisfacându-se astfel și un mare interes: al naționalizării orașului nostru — capitala Ardealului.

Alfio.

De vânzare

In Cluj 200 inghere pământ cu locuință și edificii economice, in Str. Dorobanților casă cu o grădină de 2000 stânjeni constătătoare din 20 camere din cari se predau 4 camere parchetate, în Târgu-Mures hotel mare, hotel mai mic in Gherla, Diciosânmartin, in Cluj aproape de centru. Se oferă o casă in Piața Unirii pentru o altă la care se mai poate clădi un etaj a se adresa la

DUNKY,

2581 Cluj, Piața Unirii 10.

Dacă doriți zaharicale fine cereți **„MELISSA"** CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.

Lloyd 1839 2561

Motoarele cu benzină „ASTRA" sunt cele mai economice

„ASTRA" Sectia Motoare ARAD. 267-2

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş MĂRUNŢIŞURII GALANTERII ŞI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2826

Se ştie că numai CZINK vopseşte, curăţeşte, chimic, cel mai frumos şi cel mai ieftin **Cluj.**

TELEGRAME

Călătoria Suveranilor noştri în streinătate

Când se va face. Capitalele cari vor fi vizitate

Călătoria Suveranilor noştri în streinătate a fost definitiv fixată pentru începutul lui Aprilie. Suveranii vor vizita Parisul, Londra şi Roma.

Botezul principelui moştenitor iugoslav

Belgrad. — La 14 Octomvrie va fi botezat la Belgrad Principele moştenitor iugoslav. La botez va asista şi ducele de York, naşul copilului.

Ancheta asasinatului din Grecia

Ea n'a dus la nici un rezultat

LONDRA. — Comisiunea interaliată din Grecia a terminat ancheta şi a trimis raportul consiliului ambasadorilor. Raportul va fi examinat mâine constatându-se dacă guvernul grec a depus toate sforţările pentru descoperirea asasinilor. Dacă conferinţa va hotărî negativ, va aplica Greciei sancţiuni conform notei anterioare.

Schimbarea politicei germane în chestiunea Ruhr

Importanta hotârire a consiliului federal

Germania renunţă la rezistenţa pasivă

Berlin (Rador). — Conferinţa miniştrilor federali germani şi a reprezentanţilor din Ruhr, după expunerile cancelarului Stresemann despre imposibilitatea continuărei situaţiei create prin rezistenţa pasivă în Ruhr, a hotărât încetarea rezistenţei pasive în scopul restabilirii suveranităţii germane în Ruhr, eliberarea arestaţilor şi reîntorcearea expulzaţilor. Reprezentanţii Ruhrului au făgădnit să convingă populaţia să reînceapă lucrul.

Cancelarul a stabilit că răspunderea hotărârei încetării rezistenţei pasive cade asupra întregului guvern al Reichului.

Suspendarea unui ziar comunist german

Berlin (Rador). — Ziarul „Rote Fahne“ a fost interzis pe două săptămâni fiind că a batjocorit regimul republican din Germania.

Roabe din mesteacăn

pentru economii şi căratul pământului în executare primă de vânzare la 3059

Maximilian Aufricht
comerciant de lemne Arad,
Birou: Strada Bucur 8.

MOBILE

în cea mai bună calitate şi cel mai eftin se pot procura la

Fabrica de mobile VICTORIA, ARAD.

Depozit: Str. Horia, Palatul Neuman. Primim executări la comanda. 4045

Programul Cinematografelor.

CinemaUniversităţei

Joi, 27 Sept.

Contele d'Essex

Dramă istorică din timpul domniei tiranice a reginei Elisaveta a Angliei. 7 uriaşe acte, în 4000 metri lungime. Program de două ore. O întreagă ceată internaţională a artiştilor celor mai renumiţi. Eşecul de dragoste şi răsbunarea tiranei sângeroase de femeie. Senzaţie mondială la Cluj.

Vineri, 28 Sept.

Contele d'Essex

Cinema Urania

Joi, 27 Sept.

Masca răsbunării

Colosală dramă de circ în 6 uriaşe acte. In rolul principal: regina patimilor Soava Gallone, artistă nemuritoare. Subiectul cel mai mişcător, montarea cea mai fastuoasă. Amorul şi calvarul unui clovn.

Masca răsbunării

Cinema Apollo

Joi, 27 Sept.

Jocheul morţei

Senzaţională dramă sportivă în 6 acte. In rolul principal: Maria Corvin. Alergări palpitante de cai la Cluj. Alergare spre moarte

Vineri, 28 Sept.

Jocheul morţei

Reprezentaţiile încep la orele 3 d. m.

Repertoriul Teatrului National din Cluj

Joi 27. Sept. Pentru prima oară „Martira“ dramă în 5 acte în versuri de Jean Richepin. In rolurile principale apar Dnii St. Braborescu, N. Dimitriu, V. Vasilescu, Al. Ghibericon, Dem. Psatta şi Dnele V. Cronvald, A. Rally, Nat. Ştefănescu etc. Piesa „Martira“ este pusă în scenă de Dl. St. Braborescu.
Sâmbătă 29. Sept. „Martira“.
Duminică 30. Sept. (seara). „Nevestele vesele din Windsor“.

La magazinul de pălării şi mode

Siegfried Weisz

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.

Au sosit

pălării de toamnă moda cea mai nouă.

Pânăce există stocul o pălărie tare „GYUKITS“ pentru bărbaţi costă . . . . . Lei 550
I-a Pălărie tare din păr de iepure . . . . . Lei 360
I-a Pălărie tare din lână Lei 235
Mare asortiment în albituri 2880 pentru bărbaţi! 2880

Mica publicitate

Vând aranjament complect pentru hotel şi restaurant. Mark hoteller, Reghiu.

De vânzare un Bufet nou de culoare neagra pentru 2500 lei. Adresa ziar. „Buffet.

Dau 70.000 lei împrumut cu ipoteca pe case. Adresa ziar. „Hipotecă“.

Cum ne curăţim sângele şi ne întărim Trupul

Broşura interehantă şi instructivă care nu trebule să lipsească din nici o casă. Cereţi-o gratuit contra 1 leu ia mărci postale pentru porto. Adresaţi

FARMACIA VOREL din PIATRA-NEAMŢ. 2819-1

Cine voeşte a călători iute, comod, eftin, sigur şi direct la

Canada,
America,
Argentinia,
Brazilia

3063

să scrie numai de cât la

COSULICH LINE

Bucureşti, Calea Griviţei No. 181.

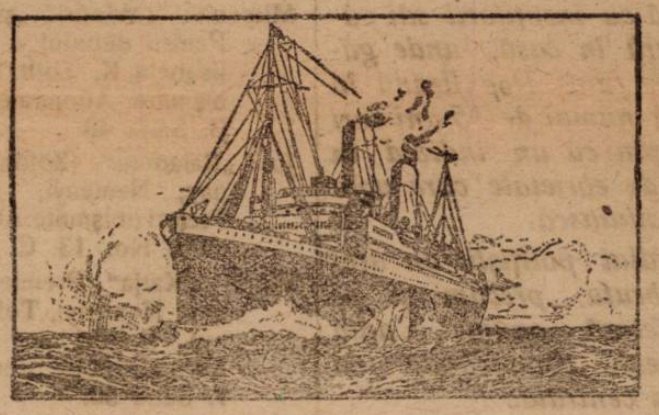

Corespondenţă în toate limbile

Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**

Călătoria durează **numai 7 zile.** — Masă excelentă. Cabine mari aerisite pentru 2, 4 şi 6 persoane.

Nenumărate scrisori de mulţumire!
Cereţi imediat prospect!!

ING. A. JAKOBI & COMP.

BIROU TECHNIC

Telefon: No. 19-89. Timişoara (Manutanţa) Adresa telegr.: Emem.

Mare magazie permanentă cu totfelul de piese de schimb pentru repararea vagoanelor.

Piese de schimb pentru vagoane: Aparate de legare, cârlige de siguranţă, buloane, cârlige de tracţiune, mansoane, pene, cozi de tampoane axe triunghiulare, fusuri, frâne cu piuliţe, suporte, cârlige la usi, suporte pentru felinare, eclise la arcuri, resoarte pentru tapoane şi de tracţiune scări, cutii, de grosime de toate tipurile, saboti de frâna etc.

Comenzile se efectuesc prompt!

Institutul de Arte Grafice Fratii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul IV. No. 905 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Sâmbătă 29 Septembrie 1923

R CLUJ 1. 484

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Infrăți

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

„Fascismul" și „democrația"

— O atitudine ciudată, dar caracteristică —

De câtăva vreme fascismul pare a se bucura de o deosebită atenție. E vorba, bine înțeles, despre fascismul nostru indigen, pe care presa și publicul îl discută cu aprindere.

Din capul locului trebuie să facem o dinistincțiune. Pasiunea cu care se discută astăzi această chestiune este tot așa de factice ca toate discuțiunile noastre publice. Vor trece câteva zile și fascismul va fi complect uitat. Alte chestiuni, cărora li-se hărăzește aceeași soartă, vor acupa pentru un moment atenția publică.

Felul acesta de a ataca problemele sociale pare, la prima vedere, un defect organic al societății românești. Pasiunile noastre n'au durată. Cea mai înfocată chestiune nu ne poate însufleți decât pentru câteva clipe trecătoare. In realitate însă greșim, fiindcă luăm efectul drept cauză. Nu pasiunile noastre sînt mici, ci, ni se creiază de către presa noastră în genere pasiuni pe cari nu le avem.

Astfel în chestiunea fascismului, o preocupare publică serioasă nu există. Câteva ziare au sunat într'o bună zi alarma: „Pericolul fascist", „Fascismul în armată", „Fascia și complicitatea guvernului", „Descinderile parchetului la sed.ul Fasciei", „Descoperiri sensaționale", etc.

Publicul naiv a crezut în primul moment. Câțiva s'au emoționat. Dar după ce primul efect al farsei á trecut, totul a reintrat în liniște.

De remarcat e însă atitudinea presei așa zisă democrată. Mai întâi s'a luat față de o chestiune lipsită de orice seriozitate, o atitudine de o proporție complect ridicolă. Despre o mișcare fascistă serioasă nu poate fi vorba în România. E destul să privim pe cele câteva persoane cari au ieșit la iveală, pentru a ne da seama că totul e sau o copilărie ridicolă sau o prostie obraznică.

Cum ne putem noi închipui că elemente serioase ale armatei și ale societății vor consimți să se pue sub ordinele câtorva ambițioși obscuri, cari au figurat, cu acel domn Panaitescu-Vifor, în toate mișcările, cele mai contradictatorii și cele mai absurde?

Totuși presa noastră „democratică" ia atitudine. Și încă ce atitudine? „Adevărul" polemizează cu oficiosul comitetului fascist, „Lupta" și „Presa" sbiară ca mușcate de șarpe contra „pericolului". E un adevărat delir. Această presă care se înfiora până în mădulare de „ororile" stăpânirei împotriva socialiștilor și comuniștilor, această presă care făcea impresia că nu poate privi fără sdruncin nici sângele unui pui tăiat de altă mână, devine astăzi feroce, devine astăzi apărătoarea ordinei pe care.. mișcările subversive ale comuniștilor și socialiștilor o garantau!

E ciudat. Descinderile parchetului la sediile comuniștilor asasini la Senat și aiurea, umpleau de revoltă această presă democratică. „Libertatea individuală" era atunci serios vătămată! Descinderile aceluiaș parchet la casa unui particular, care are nebunia să creadă că cheltuind o îndelungă agonisită cu scoaterea unui ziar lipsit de seriozitate, dar lipsit și de orice urmări periculoase, este perfect legală, satisface pe de-a întregul simțul „democratic" al acestei prese.

Nuanța trebuie observată Ceea ce amenință serios ordinea internă a statului găsea toată apărarea la această presă; ceea ce este o ridicolă fanfaronadă, dar croită pe tema apărării naționale, este reprobată cu ultima violență. Această presă a văzut numai tema care o irită și contra acesteia a luat atitudine. „Democrația" ei nu se împacă cu patriotismul, am spus o de atâtea ori.

Mai e nevoie să o dovedim?

A. R. Gus.

INSCRIPȚII

Paște murgule...

Deunăzi s'a judecat procesul preotului reformat Ștefan Szombati-Szabo, acuzat că a publicat un volum de poesii, în care șovinismul maghiar este sentimentul de căpetenie. Astfel în poesia: „De vorbă cu grădina toamnei mohorâte", ostașul Dumnezeului unguresc, are versuri ca acestea:

„Ei deja știu că iarna nu-i veșnică,
Degetul lui Dumnezeu numai odată va [porunci,
Vor trece nourii, zăpada va dispare
Și primăvară iarăși va fi.

Stați locului ea santinele aci,
In postul friguros spre alt răsărit,
Fi-va alt cer aici, pământ și ramuri [noui
Și alte cântece se vor naște."

„Ei", aceia dela începutul poesiei suntem noi. Deci „noi" știm că iarna nu va fi veșnică. Decât poetul ungur uită că ceia ce pentru D-sa e iarnă, pentru noi e primăvară. Și primăvară va rămâne!" Căci — ca să vorbim în limbajul părintelui Szabo — degetul lui Dumnezeu a poruncit, primavara s'a făcut, și vom ști să stăm aci ca sentinele pe care nici „dracul" unguresc nu le va mai clinti din loc. Și ca atare, va fi întocmai cum spune poetul: va fi alt cer, și alte ramuri aici și alte cântece se vor naște în locul languroaselor și plictisitoarelor văicăreli melodice ungurești și-a ceardașurilor, cari sunt frumoase (doar ceardașurile) acolo, unde își-au locul, adică pe pustă.

Justiția română — căci altă justiție este pe acest pământ — a achitat pe poet și bine a făcut. Căci, dacă ar fi fost să-l condamne și pe acesta, ce-ar trebui să facă cu unii din ziariștii maghiari din Cluj, cari n'au nici măcar scuza talentului poetic al lui Szabo, despre ale cărui speranțe Trandafirii, „deja știe și el" că se poate spune: Paște... ungurule...

NOMOFYLAX

Examenele de admitere in Universitate

Crezând că văd în examenele de admitere în universitate introducerea deghizată a mult discutatului „numerus clausus" ziarele anumitei prese încearcă pe toate căile a atâța lumea semită împotriva acestei dispoziții. Mai mult decât atât, amorul propriu al profesorilor secundari este stârnit de gazetele intrigei și dezordinei, pe motivul că se desconsideră certificatele eliberate de aceștia elevilor. Se întrevede chiar pericolul deprecierei certificatelor în țările streine, în care aveau puterea diplomelor eliberate de liceele proprii ale acestor țări. Și în sfârșit pericolul celalalt, cel mare, al împuținărei elementelor de muncă, pe care anual universitățile le dă țărei, — nu este nici el lăsat deoparte.

De fapt examenele de admitere în universitate, trebuiau să fie inaugurate chiar imediat după încetarea războiului. Ele sunt mai întâi legitimate de necesitatea controlului unor diplome date cu mai multă sau mai puțină ușurință de către liceele particulare din nouile provincii. Dintr'un sentiment de echitate, nevoia generalizării lor la toți absolvenții liceelor din țară era de rigoare. În fond ele nu suut decât un fel de formalitate pentru orice băiat care n'a trecut prin liceu ca zăvodul prin apă. Cei cari însă s'au strecurat pe nesimțite până-n pragul universității, desigur că vor găsi aci un obstacol serios, însă cred, destul de trebuincios, căci e nevoie foarte multă și de altfel de elemente de muncă în țara aceasta, decât de avocați, medici și profesori secundari, (de altfel cei ce ar putea fi respinși dela porțile universității, eo ipso, denotă, că chiar dacă începeau universitatea, n'o mai terminau nici odată, așa că cu ajutorul acestor examene, sunt îndreptați mai din vreme spre cariere, pentru care au mai multă aptitudine). Iar avantajul foarte însemnat pe care-l aduc aceste examene, este repartizarea studenților pe facultăți, într'o proporționalitate mai comodă funcționărei cursurilor și mai potrivită nevoilor țărei.

Așa că ele departe de a constitui un pericol, sunt cât se poate de necesare mecanismului nostru social de după războiu. Cât privește însinuarea că ar fi îndreptate contra absolvenților liceali de anume religie, e o absurditate, asupra căreia nu găsim că trebuie să insistăm.

Capitularea Germaniei

Declarațiile Cancelarului Stresemann — Agitația cercurilor militariste — Succesul politicei d. Poincaré

Capitularea Germaniei este astăzi fapt îndeplinit. Ultimele telegrame din Berlin anunță că e chestiune de o zi sau două ca încetarea rezistenței pasive să fie anunțată oficial.

Hotărârea eroică a actualului guvern german era de așteptat atunci când după căderea cancelarului Cuno, Stresemann, noul cancelar a făcut declarații menite să atragă atenția cercurilor franceze și belgiene, pentru o politică de împăcare.

Stresemann, spera că va putea să salveze măcar în ultimul moment situația desperată a Germaniei, printr'o politică de bună înțelegere chestiunea reparațiilor.

Dar era prea târziu. Franța cât și Belgia cum era de așteptat, au voit garanții suficiente în privința obligațiunilor ce și le ia Germania, pentru ca să nu fie puse în situația de a nu le vedea respectate, când o altă formațiune politică ar fi înlocuit guvernul Stresemann.

In acelaș timp deprecierea exagerată a mărcei și mișcările lucrătorilor germani din Ruhr amenințați în însăși existența lor din cauză că Reichul era în imposibilitate să le mai plătească au grăbit falimentul rezistenței pasive.

Nu rămânea lui Stresemann decât ca, lucrând pentru o înțelegere cu Franța, oferind toate gajurile productive, pentru a procura libertatea Germaniei, să pregătească în acelaș timp populația pentru a primii în liniște declarațiunea de încetare a rezistenței pasive.

Două conferințe au avut loc în acest scop, una la care au luat parte membrii guvernului și reprezentanții tuturor partidelor politice din ținuturile ocupate, cea de a doua a avut loc între membrii guvernului Reichului, a celui prusian și a numeroși reprezentanți ai vieței economice din teritoriile ocupate.

Expunând situația financiară dezastruoasă a Reichului, cancelarul declarat că toate celelalte încercări ale guvernului de a obține dela puterile aliate liberarea Ruhrului, în schimbul garanțiilor știute, rămânând infructuoase, rezistența pasivă nu se mai poate continua, fără ca să se prejudicieze situația internă și externă a întregei Germanii.

Reprezentanții diferitelor grupări au acceptat punctul de vedere al lui Stressemann, cu excepția naționaliștilor, cari sunt decișI să provoace turburări.

In Berlin se așteaptă chiar o lovitură militaristă deaceia guvernul german a luat măsuri să reprime cu forța orice mișcare anarhică. Pe dealtă parte, partidul bavarez al centrului, care sprijină casta militară a lansat o proclamație în care declară că Germania națională nu va primi cu brațele încrucișate o capitulare mascată.

Organizațiile lui Hittler din München în urma hotărârei rezistenței pasive, au mobilizat toate gărzile.

Cu toate aceste turbărări, majoritatea populațiunei Germaniei înclină pentru încetarea rezistenței pasive, mai ales de când cunoaște modul scandulos cum s'au împărțit numeroasele miliarde trimise în Ruhr, pentru sprijinirea acestei rezistențe.

Capitularea Germaniei a și avut deja consecințe valutare pe piețile streine. In Anglia francul francez și cel belgian, s'au urcat în mod simțitor.

Toate ziarele streine, chiar cele din Suedia, favorabile Germaniei, constată triumful integral al politicei dlui Poincare, iar presa franceză a primit cu satisfacție hotărârea guvernului german.

S'a dovedit astfel încă odată, că în politica externă, înainte de sprijinul prietenilor sau aliaților oricare stat trebue să se bazeze pe puterile lui proprii.

Exemplul de energie națională și de încredere în sine, pe care l'a dat politica hotărâtă a Franței, va servi de sigur și altor state mai mici.

Programul comemorării lui Gheorghe Lazăr

Sâmbătă, 29 Sept.

La București:

La orele 10 dimineața: parastas la Mitropolie cu asistența tuturor autorităților și delegaților tuturor școlilor din București. Cuvântarea Mitropolitului Primat.

La orele 1: Pelerinaj la statuia lui G. Lazăr, pornind dela Mitropolie. Imnul lui G. Lazăr, executat de corul școalelor din capitală. Cuvântarea dlui ministru al instrucțiunii publice. Defilarea elevilor dela școalele primare și secundare din capitală.

La orele 3 și jumătate: Conferința dlui profesor Adamescu, Corul școlar.

La orele 9 seara: Plecarea delegaților la Avrig.

Programul dela Sibiu:

Sâmbătă la orele 11 dimineața matineu la „Urania", cu concursul școlilor. Discursul comemorativ al directorului Bunea.

La Avrig:

Duminecă la 10 a. m. Liturghie și parastas oficiat de I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae.

Cuvântările:

Mitropolitul Nicolae;
Ministrul Instrucțiunii publice, dr C. Angheiescu;
Dl G. Bogdan-Duică, prof. univ., în numele Academiei Române;
Reprezentanții celor patru Universități;
Directorul liceului „Sf. Sava" din București, d. Ștefan Pop;
Reprezentanții corpului didactic primar și secundar din Bucovina și Basarabia;
Delegatul corpului didactic primar;
la fârșit:
Reprezentantul comunei Avrig;
La amiază va avea loc o masă comună.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé

Mai eftin ca la alti!

2725—1

Incercați și vă veți convinge

Telefon: birou 999. Str. Reg. Ferd. 99.
Telefon: locuința 1099.
Strada Brătianu No. 9.

In ajunul congresului

Alianței avocaților români la Cluj

Se prevede o mare afluență — Delegațiile care și-au anunțat sosirea — Aderenții din Ardeal și Banat — Unde se va ține congresul — Cartiruirea — Programul

In ultimele zile s'au anunțat cu mare număr de aderenți și delegațiuni care vor sosi la Cluj în vederea congresului „Alianței avocaților români din țară", fapt care denotă că congresul va avea un strălucit succes.

*

Decanul baroului din Iași, d-l Eugen Herovanu, a anunțat comitetul din Cluj, printr'o scrisoare extrem de entuziastă, că din sânul baroului ieșan va sosi la congres o număroasă delegațiune. Decanul baroului de Iași este încântat că ideia federațiunei avocaților care a pornit de acolo, s'a înfăptuit în forma alianței de acum.

Dela București s'a anunțat venirea la congres a unei delegațiuni neoficiale, condusă de d-l avocat Aureliu Em. Iliescu, fost deputat. Din Constanța și-a anunțat sosirea decanul baroului de acolo, d-l S. Roman. Din Ploești și-a anunțat deasemenea sosirea decanul baroului, d-l Pârvulescu, și fostul ministru d-l Mișu Dumitrescu.

*

Aderenții din Ardeal, Banat și Crișana sunt cei mai numeroși. Mai multe sute dintre aceștia au și sosit la Cluj.

*

In urma unei noui dispoziții, congresul oficial se va deschide Duminecă 30 Sept. c. la ora 10, în sala de jurați a Tribunalului, din palatul de justiție, iar congresul pregătitor se va ține Sâmbătă seara la ora 9.

*

In ce privește încartiruirea congresiștilor, comitetul însărcinat cu această operațiune, a angajat hotelul „Astoria", și are în acelaș timp la dispoziție foarte multe camere private pe care le-au oferit un mare număr de fruntași ai Clujului, pentru ospitalizarea congresiștilor ce vor sosi la Cluj.

*

Congresul va fi prezidat de d. dr Suciu asistat de d. dr Amos Frâncu ca vicepreședinte și de cei șase vicepreședinți din provincie. Secretar general va fi dl avocat dr Roman.

*

Congresul va vota raportul general și tezele supuse discuțiunei: *arbitrajul și limba românească în barouri.* Tezele vor fi prezentate de decanul de Cluj d. dr Amos Frâncu și secretarul general dr Roman.

*

Intre propunerile independente este și moțiunea propusă de d. dr Aurel Blaga, în numele unui grup de avocați, prin care se va declara de datorie națională ca fiecare avocat român să solicite numirea de magistrat întrucât ministerul de justiție ar socoti de folos serviciile lor pentru fortificarea și naționalizarea justiției românești.

Regulamentarea functiunii scolilor maghiare

Ministerul instrucțiunii publice a comunicat școlilor ungurești deciziunile după cari se vor conduce în acest an școlar, până la votarea reformei școlare.

Ordinul ministerial a fost primit cu satisfacție, iar reprezentantul minorității maghiare, d. dr Zombori, a arătat printr'un înflăcărat discurs ținut la sfârșitul tratativelor cu guvernul, satisfacția minorității ungurești.

Asupra acestui ordin vom reveni în numărul nostru de mâine.

CURIERUL SPECTACOLELOR (TEATRUL MAGHIAR)

Vineri: „Katja". Premieră. (Kolbay, Nemenyi, Tolnay, Berky). Prețuri de premieră. Abonament de premieră No. 7. Seria 50.

Sâmbătă, matineu: „Venger". Prețuri reduse. Seria 51.

Sâmbătă, seara: „Katja". 2 ore. Prețuri obișnuite. Abonade zi No. 16 A. Seria 52.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

INFORMAȚII

Direcțiunea ziarului nostru a primit o adresă din partea Sindicatului ziariștilor minoritari din Cluj, prin care ni se face cunoscută hotărârea cu privire la atitudinea lipsită de condescendență și colegialitate a domnului Olajos Domokos, redactor la ziarul „Ujsag". Juriul a hotărât excluderea din sindicat a domnului Domokos pe timp de două luni; o amendă de 2000 lei, și obligațiunea de a cere scuze redactorilor noștri ofenzați.

Luăm act cu satisfacție de hotărârea sindicatului presei minoritare din Cluj, care a înțeles că bunele raporturi între slujitorii condeiului, nu se pot menține prin inzulte de mahala.

— **Se caută** pentru o domnișoară studentă o locuință convenabilă fie în tovărășie cu o altă domnișoară, fie la un loc cu o doamnă serioasă.

Ofertele se vor adresa la Redacția ziarului „Infrățirea" în plic închis sub „Tovărășie".

— **Diverse.** In legătură cu informația publicată în numărul 904 al ziarului nostru privitoare la femeea Roza Ignatiu Spirer, ni se comunică că aceasta s'a obligat să achite suma de 12.000 lei firmei creditoare Eleonora Szilagyi.

— Suntem rugați din partea direcțiunei Băncii Centrale pentru Industrie și Comerț din Cluj să desmintim știrea apărută în ziarul „Presa" în numărul de Vineri sub titlul „Un faliment surprinzător", deoarece Mauriciu Frenckel, nu datorează băncii nici un ban, nu a avut legături cu acest domn și în consecință nici pagube de 10 milionae nu poate avea.

— Se vor ține cursuri serale în limba română și maghiară la școala de conductori tehnici (Strada Barițiu No. 26) pentru fochiști, manuatori de mașini dynamo și motoare cu gaz. Cursurile se încep la 1 Octomvrie a. c. Cursurile se vor ține zilnic dela ora 6—8 p. m.

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

— **Speculanți condamnați.** In una din ultimele ședințe ale judecătoriei de ocol, dl judecător Petersberger a condamnat pe brutarul dr Barta din str. N. Iorga 6 la 6000 amendă, pentru că a vândut pâinea cu un preț mai mare decât cel maximal, precum și lipsă la cântar.

Acuzarea a fost susținută de către dl C. Dumitru directorul Prefecturei poliției locale.

— **In curând chestiunea locuințelor va fi soluționată.** Miercuri seara dl prefect al județului Cojocna, Septimiu Mureșan, aflându-se într'un cerc de intimi între cari se aflau și ziariști, în urma repetatelor întrebări ale cestora din urmă, dsa a declarat:

In cel mult trei săptămâni toți funcționarii vor avea locuințe.

La rându-ne reproducem textual această declarație a aceluia în cari și-au pus atâtea speranțe bieții funcționari fără locuințe precum și acei evacuați grație bună voinței proprietarilor minoritari.

— **La cafeneaua „Metropole"** cântă în fiecare seară renumitul șef de orchestră Nicolae Alexander din Sibiu cu toată orchestra. 3090—6

— **Un local pentru baroul din Cluj.** Dl Amos Frâncu, decanul baroului din Cluj, a primit o scrisoare din partea dlui Praporgescu, președintele tribunalului Cluj, prin care i se aduce la cunoștință, că s'a pus la dispoziție două camere, în corpul palatului de justiție, pentru instalarea biroului baroului avocaților din Cluj.

100 jugăra
pământ cu bae medicianală cu 60 cameră aranjate complect,
de vânzare
din cauza angajării la o altă întreprindere.
Iuliu Kindl
Benceiul German
(Német Bencsek) j. Timișoara.
3098

Magazinul de pălării și mode bărbătești
RECORD
nu anunță reduceri de procente, fiindcă totdeauna și pentru toți a fost cel mai avantajos și mai bun. Piața Unirii 17.
4791

„BERE DIN TURDA"
Rador 172 2248
DIN MALȚ DUBLU
GLORIA
Fabricatie speciala a
Fabricei de bere din Turda
precum gustoasă și renumită bere deschisa
CORONA
se găsește in calitate neintrecută pretutindeni.
Fabrica de bere: TURDA. Telefon No. 5.
Depozit principal: CLUJ, Calea Dorobantilor Nr. 11. Telefon 394.

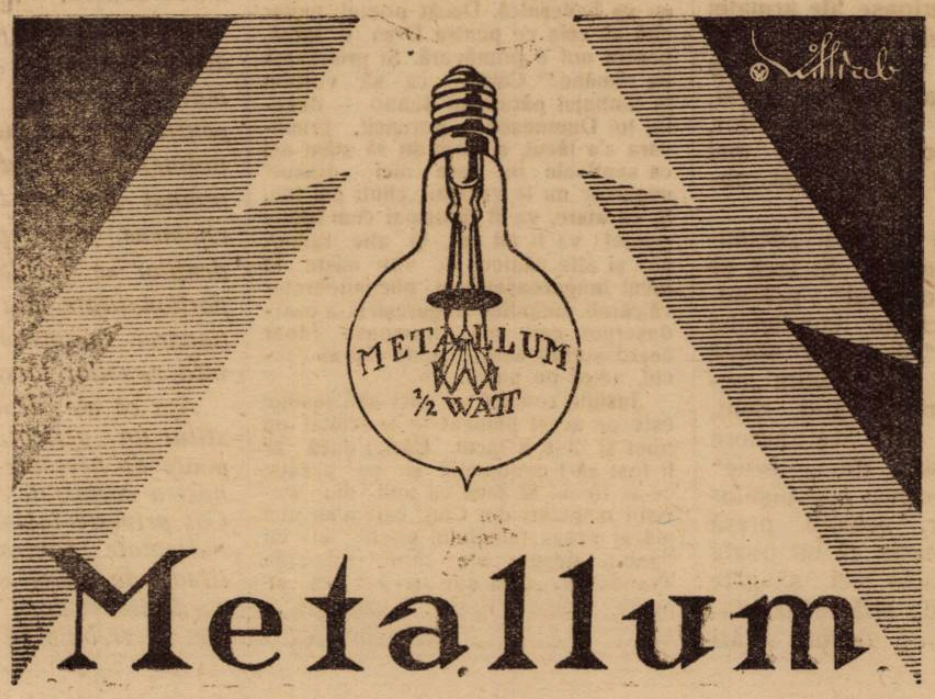

Inmormântarea lui Partenie Cosma

Sosirea vagonului mortuar în gara Sibiu — Serviciul divin din Catedrală — Asistența — Cuvântările Cuvântarea I. P. S. S. Nicolae Bălan — Cuvântarea d-lui ministru general Moșoiu, în numele guvernului — Alte cuvântări — Spre cimitir — Inhumarea —

Impozantele funeralii din Sibiu

— Prin telefon de la trimisul nostru special —

Sosirea vagonului mortuar în gara Sibiu

După cum se stabilise mai dinainte, ieri Joi Septemvrie a avut loc la Sibiu înhumarea rămășițelor pământești ale mult regretatului Partenie Cosma, decedat săptămâna trecută la Călimănești.

La orele 9 și jum. trenul, cu vagonul mortuar a sosit în gara Sibiu unde era așteptat de reprezentanții guvernului, de autorități, precum și de o imensă mulțime. După scoborârea sicriului din vagon s'a oficiat un scurt serviciu divin de către dl dr Stroia, asesor eonsistorial. Răspunsurile au fost date de către corul dirijat de dl Popa.

Spre Catedrală. Prohodul

După oficierea serviciului, sicriul a fost urcat pe carul funebru care în sunetele muzicelor militare a fost pornit spre Catedrală unde a fost depus pe un catafalc împodobit cu numeroase coroane și jerbe de flori. Prohodul a fost oficiat aici de către I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae asistat de asesorii Bologa, Borzea, prot. Crăciunescu și alți șase preoți. Răspunsurile au fost date și aici lut de corul dirijat de dl Popa.

Asistența

La acest impresionant serviciu divin asistă: Dnii miniștri general Moșoiu și Cosma, rezentând guvernul; V. Goldiș, președintele „Asociațiunii" cu toți membrii comitetului central; prefect Boiu cu toți funcționarii Prefecturei; Leonida Petrescu, președintele Tribunalului Sibiu cu tot corpul magistraților; generalii Cihoschi și Macarovici, etc. Sunt prezenți deasemenea toți ofițeri din garnizoană; întreg consiliul de administrație și membrii băncei „Albina"; directorii tuturor școalelor din Sibiu în frunte cu inspectorul regional al învățământului, dl Bratu; dnii deputați Soricu și Tripon, senatorii Cosma, Beu și alții; directorii tuturor sucursalelor „Albinei"; directorii băncilor „Timișeana", „Victoria", „Ardeleana" și altele, consilierul agricol Iancu; protopopul Podoabă; reprezentanții în corpore ai „Mesei studențești", instituțle creală de marele dispărut, etc. etc.

Cuvântările rostite

Cuvântarea I. P. S. S. Mitropolitului Nicolae Bălan

După oficierea prohodului, I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae Bălan rostește o mult impresionantă cuvântare, ascultată într'o tăcere profundă.

I. P. S. Sa își începe cuvântarea cu vorbele dreptului Simeon din Scriptură:

„Acum slobozește Doamne pe robul tău că văzură ochii mei mântuirea Ta pe care a-i gătit-o înaintea vieții tuturor popoarelor", punând în legătură aceste vorbe cu toată viața de muncă a disparutului, închinată binelui neamului său. In special I. P. S. Sa a accentuat influența lui Partenie Cosma în viața bisericească a Românilor din Ardeal, ca redactor mai ales al Statutului Organic cu care Șaguna a înzestrat biserica ortodoxă. A amintit de mizeriile îndurate de dispărut în timpul războiului și și-a încheiat cuvântarea cu cuvintele dela început, aducând mulțumită lui D-zeu că ne-a înzestrat neamul, la timp, cu un astfel de bărbat cu adevărat providențial.

Cuvântarea rostită de d-l ministru general Moșoiu în numele guvernului

In numele guvernului, d-l ministru general Moșoiu, rostește următoarea cuvântare:

„Jalnică adunare,

„In fața fiecărui nou mormânt pe destinul implacabil se silește să'l închidem, lăudurim mai bine tot ce a fost limpede și luminos în viața celui care dispare.

Printre darurile dumnezeești pe cari le primesc muritorii, partea lui Partenie Cosma a fost munca chibzuită. Intreaga-i viață a fost o neîntreruptă strădanie aducătoare de roade, un nestăvilit drum spre propășire. N'a fost un răscolitor de suflete, cuvântul său n'a fost glas de trâmbiță; Partenie Cosma n'a ridicat massele spre a le asvârli halucinate spre un țel, — dar din rostul lui cuminte și chibzuit se desprinde cu fiecare clipă o povață.

El n'a dărâmat casele altora, ci cu stăruitoare trudă a clădit casa Neamului său. Indemnul la muncă l'a primit privind sărăcia țăranilor bihoreni dintre cari se trăgea și mai apoi, bogăția trândavă a celor dela Buda pe unde a fost purtat la învățături înalte.

A visat — fiindcă în orice om de faptă este un visător — un traiu mai bun pentru Neamul său, pentru robii pământului cari munceau pentru alții. Și lucrurar: și-a înfăptuit visul, atât pe cât slabele noastre puteri omenești pot să îngăduie. „Albina" lui a strâns și a sporit banul adunat cu trudă de plugarii și vierii noștri. In casa de piatră pe care Românii și-au clădit-o, a lor, în Sibiu, prin sârguința și la îndemnul lui, s'au strâns toate gândurile bune ce mai apoi trebuiau să se întrupeze aevea.

† PARTENIE COSMA

Partenie Cosma a fost credinciosul bisericei Neamului său, în care vedea sâmburele solidarității Neamului românesc. Sub povața marelui Păstor a cărui pomenire am sărbătorit-o de curând, el a devenit de tânăr un luptător pentru întărirea bisericei ortodoxe, pentru identificarea ei cu viața națională a poporului românesc din Ardeal.

Amintirea profeților arde sufletele ca o văpaie. Amintirea muncitorului stăruitor într'un ideal, este dulce și pătrunzătoare ca un îndemn bun. Și cine știe care dintre ele este mai trainică!...

Guvernul, prin glasul meu, plângând pe Partenie Cosma, aduce amintirei lui un larg prinos de recunoștință".

Cuvântarea dlui prof. Al. Lapedatu, deputat în numele „Albinei"

Dl prof. Al. Lapedatu, deputat, vorbește în numele „Albinei", arătând nepieritoarele merite ale dispărutului pentru înflorirea instituției. Reamintește în special frumoasele cuvinte ale defunctului rostite cu ocazia unui jubileu, unde a spus că e mândru de corpul de funcționari ai „Albiuei". D-sa termină arătând marea pierdere pe care o încearcă azi românismul prin moartea acestui neobosit luptător.

Cuvântarea dlui V. Goldș, președintele „Astrei"

In numele „Astrei" vorbește apoi Dl V. Goldiș, președintele societății. „Partenie Cosma — spune D-sa — este ultimul reprezentant din marea generație Șaguniană. Multe sunt faptele și meritele lui, și de uimitoare varietate. Dacă ne întrebăm însă care isvorul lor comun, găsim unul singur doar: iubirea de nem. Tovarăș, de muncă al lui Șaguna, al lui Gojdu, ai lui Roman și atâția alții, el a pregătit neîncetat venirea zilei celei mari a unirii neamului românesc. Servitor umil al bisericei ortodoxe, el a venit cu aceiași credință neamul unind credința în D-zeu cu credința în viitorul neamului său. De la el rămâne o mare moștenire morală, un mare principiu: acel de muncă, de cinste, de viață neprihănită.

Cuvântarea dlui deputat Gavril Tripon

In numele generației vechi ardelene și ca un tovarăș, de muncă al dispărutului, vorbește apoi dl deputat Gavril Tripon, cu un elan care a mișcat adânc asistența.

„Viața defunctului — spune dl Tripon — nu se poate privi decât în perspectiva înălțimilor. Ea poate fi privită ca un munte pe care se sprijină neamul; ca o lumină care încălzește și luminează cărările din viitor ale neamului nostru.

Familia lui a fost nu numai un cămin al fericirei lui personale, ci a fost și un atelier al celor mai nobile inițiative și fapte. El a știut să facă din viața sa și a familiei sale, un izvor nesecat de nefericire pentru sine și ai săi.

Caracteristica vieții lui Partenie Cosma, a fost un larg altruism. „Totul pentru Neam, nimic pentru noi", a fost deviza lui.

Faptele noastre bune trec și dincolo de mormânt și ne însoțesc pe calea veșniciei înaintea a totputernicului Judecător, pe când cele rele rămân la groapa care se închide.

Deși a fost un om a finanțelor, diriguitorul întregei vieți economice românești din Ardeal, de el nu s'a lipit nici un ban public.

Partenie Cosma a arătat cu viața lui că și finanțele pot sta în serviciul celui mai nobil ideal. Cu acest scop a făcut el din „Albina" instituție de primul rang și a creiat pe lângă ea o mulțime de alte instituții de cel mai mare folos, ca „Solidaritatea", „Masa Studenților", pensiile regulate ale „Asociațiunii" și altele.

Moartea lui Partenie Cosma, este o pierdere enormă care indoliază întreg românismul".

Formarea convoiului funebru. Coroanele. Inhumarea

După terminarea cuvântărilor, sicriul cu rămășițele pământești ale lui Partenie Cosma a fost depus pe carul funebru, încărcat de coroane și flori. In sunetele clopotelor convoiul a pornit spre cimitir. In frunte mergea corul, apoi veneau preoții, carul funebru familia, dnii miniștri, reprezentanții autorităților civile și militare, armata și un imens public, din Sibiu și jur. Din familia dispărutului au luat parte dna cosma, soția defunctului, dna Lucia Cosma cu soțul, dna Minerva Schaffer cu soțul, dna Hortensia Cosma cu fiul și alții.

Au depus coroane: Dna Cosma, soția; guvernul; „Astra"; consiliul de administrațre al „Albinei"; comitetul de censori al „Albinei; funcționarii „Albinei"; Consistorul; autoritățile; armata precum și numeroși prieteni ai dispărutului.

Au mai solvit în loc de coroane: „Asociațiunea", creind în amintirea lui Partenie Cosma un fond de 10.000 lei; „Reuniunea femeilor române, 2000 lei; soc. „Ocrotirea orfanilor de războiu", 1000 lei; dl I. Oprea din Timișoara, 500 lei, și alții.

Convoiul funebru a străbătut stada Mitropoliei, Piața Mare, Drumul Rășinarilor spre Cisnădie, ajungând la Cimitirul Central unde sicriul a fost depus în mod provizoriu în cripta familiei Boiu. S'au citit aici deslegarea din urmă și „Veșnica Pomenire" după care trista ceremonie a luat sfârșit.

Programul Cinematografelor.

CinemaUniversității

Vineri, 28 Sept.

Contele d'Essex

Dramă istorică din timpul domniei tiranice a reginei Elisaveta a Angliei. 7 uriașe acte, în 4000 metri lungime. Program de două ore. O întreagă ceată internațională a artiștilor celor mai renumiți. Eșecul de dragoste și răsbunarea tiranei sângeroase de femeie. Senzație mondială la Cluj.

Sâmbătă, 29 Sept.

Contele d'Essex

Cinema Urania

Vineri, 28 Sept.

Masca răsbunării

Colosală dramă de circ în 6 uriașe acte. In rolul principal: regina patimilor Soava Gallone, artistă nemuritoare. Subiectul cel mai mișcător, montarea cea mai fastuoasă. Amorul și calvarul unui clovn.

Sâmbătă, 29 Sept.

Masca răsbunării

Cinema Apollo

Vineri, 28 Sept.

Jocheul morței

Senzațională dramă sportivă în 6 acte. In rolul principal: Maria Corvin. Alergări palpitante de cai la Cluj. Alergare spre moarte

Sâmbătă, 29 Sept.

Jocheul morței

Reprezentațiile încep la orele 3 d. m.

! Ni-au sosit ! în stoc mare

paltoane și blănuri de toamnă și iarnă

de cea mai nouă modă din

Paris
Wiena și
Berlin

Diamantstein și Moskovics

magazin de mode bărbătești și femeești

Cluj, C. Reg. Ferdinand 25.

(Vis a-vis de poșta centrală)

Cea mai avantajoasă sursă **de blănuri de pluș de seal și biberette**, și de specialități de paltoane cu blană. 2032

TELEGRAME

Capitularea Germaniei

Proclamația adresată de guvern poporului German

Proclamația guvernului german, după ce arată nedreptățile ocupației Ruhrului și persecuțiile suferite de populație, mulțumește pentru credincioasa atitudine avută în tot timpul rezistenței pasive.

Se arată în proclamație că opera de ajutorare a muncitorilor din Ruhr a atins suma de șapte mii bilioane mărci și că guvernului îi este imposibilă continuarea politicei de până acum, care ar pune în primejdie însăși existența statului. Pentru a salva republica, guvernul german a hotărît încetarea politicei de rezistență pasivă.

Guvernul, spune mai departe proclamația, se va strădui să obțină amnestierea condamnaților și neîntoarcerea expulsaților. Guvernul asigură poporul german și întreaga lume civilizată că Germania va refuza orice acord atingând integritatea teritoriului german.

O altă proclamație a fost adresată și populației din Ruhr, prin care aceasta este îndemnată să reînceapă lucrul.

Presa franceză și hotărîrea guvernului german

PARIS. — Presa franceză primește cu satisfacție incetarea rezistenței pasive, dorind totusi ca populația să reinceapă realmente activitatea. Altfel renunțarea va fi o simplă formul fără efect.

Ludendorff se pregătește să atace Berlinul

Berlin. — Informațiuni din Bavaria confirmă că Ludendorff intenționează să marșeze spre Berlin cu formațiunile sale militare.

Hotărârea definitivă a conferinței ambasadorilor în chestia conflictului italo-grec

Paris. — Conferința ambasadorilor a adoptat formula-compromis în chestia anchetei din Janina, obligând Grecia să achite imediat Italiei, 50 milioane lire. Italia va evacua imediat Corfu fără pretenția returnării cheltuelilor de întreținere dela guvernul grec.

Proclamarea stării de asediu în Germania

Guvernul german a proclamat ieri starea de asediu în întreaga Germanie.

Comemorarea eroinelor Ardealului

Societatea „Cununa Surorilor de Cruce“ din „Frăția de Cruce“ secția Clujană, a ținut aseară ședință sub președenția d-șoarei Ana A. Pop, care alături de viceprezidenta dna Elena Ursu, soția profesorului universitar Ion Ursu, și secretara dna Victoria dr Wild născ. Frâncu, fiica tribunului dela 48, conduce această societate înființată pentru cultivarea trecutului și educarea națională.

La propunerea prim-președintelui dr Amos Frâncu comitetul a hotărât întregirea sa prin opțiune aclamându-se în comitet pe lângă membrele de mai înainte pe doamnele: colonel Constantinescu, Minea Popescu, Balașan, Furlugeanu, col. Marinescu și dșoara Frimu și s'a hotărât întregirea cu doamne din toate părțile țării, după ce sediul „Frăției de Cruce“ dela București, unde a fost pus sub președenția dlui general Scărișoreanu, s'a mutat la Cluj.

Comitetul a hotărât să întreprindă o întinsă acțiune pentru dezvoltarea cultului istoric, cercetând toate mormintele eroilor și îngrijindu-le prin secțiunile din toată țara. Secția Cluj a luat asupra sa sarcina îngrijirii mormintelor studenților martiri Petrovici, Simonici și Bătrâneanu.

Comitetul a hotărât apoi să iee asupra sa patronajul familiei martirului preot Ion Opriș din Cristiș, supraveghind de aproape așezarea orfanilor și lansând un apel către doamnele române să contribue la darul național pentru această familie. Comitetul a contribuit imediat cu 1000 lei.

Ultima și cea mai interesantă deciziune a fost ridicarea unei statui eroinei Pelaghia Roșu dela 48 și o alta martirei Virginia dr Hotăran dela Șiria, ucisă de Săcui la Șiria, în 1918, cu 37 de împunsături de baionetă și căreia, drept culme a barbariei, i s'a tăiat capul și i-s'a pus în loc un cap de scroafă.

Frumoasa inițiativă a doamnelor din Cluj nu mai trebue lăudată; ea este o faptă românească din cele mai rare în aceste vremuri de complectă uitare a trecutului.

Reclame este sufletul comertului

Mica publicitate

Livadă clasa întâi în apropierea Clujului, 10—15 jugăre; 126 stejari de 22—44 cm. grosime, de vânzare str. Regală 27. 3056

De vânzare un Bufet nou de culoare neagră pentru 2500 lei. Adresa ziar. „Buffet.

Dau 70.000 lei împrumut cu hipoteca pe case. Adresa ziar. „Hipotecă“.

Prețuri reduse!

Magazinul

Barza

Str. Reg. Ferd. No. 11.

Creton	mtr.	36
Voil	„	39
Foulard francez	mtr.	98
Grenadin francez	„	95
Batist brodat		19

MARE ASORTIMENT DE PÂNZE DE PRIMA CALITATE.

Telefon 959.

2873

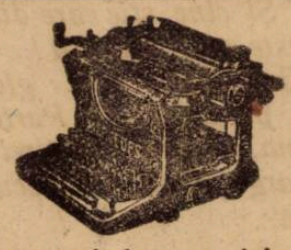

2744-2

Cele mai bune mașini de scris și accesori la Librăria **LEPAGE, Cluj. Cereți ofert.**

BANI și TIMP
câștigi
montând pe mașină

PIRELLI CORD

Cel mai bun Cauciuc
2747-1 Deposit la
Emil Blaga, Cluj

TÂRGUL DE MOSTRE DELA TIMIȘOARA

durează până la 1 Octomvrie 1923 inclusiv

3099

Vizitatorii beneficieaza de 50% pe C. F. R.

Cum ne vindecăm de Reumatism și Gută

Broșură interesanța și instructivă. Se trimete gratuit contra marci postale de 1 leu, pentru porto adresati

Farmacia Vorel,
2819-2 Piatra-Neamț.

Repertoriul Teatrului National din Cluj

Sâmbătă 29. Sept. „Martira“.
Duminică 30. Sept. (seara). „Nevestele vesele din Windsor“.

Au sosit noutăți de toamnă la

Regele Palariilor

Cluj, Piața Unirei 24.

Asortiment mare în tot felul de articole de modă pentru bărbați. — Magazin de pălării speciale.

Mare magazin de lingerie fină.

Raglane și paltoane de piele veritabilă.

Preturi eftine ce sfideaza orice concurenta

Lloyd 1069. o *No. 479-2.*

Paltoane de piele pentru femei și bărbați pregătesc după măsură trimisă luând garanție

3070-2

FUCHS

magazin de haine de piele
Oradea-Mare, C. Victoriei 1

SERBO ROMÂNĂ S.A. DE BANCA ȘI COMERȚ

CENTRALA: BUCURESTI, BULV. LASCAR CARTARGIU 30. SUCURSALA: TIMISOARA

Se ocupa cu toate ramurile afacerilor bancare.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 90 8 PAGINI ● DOI LEI ● 8 PAGINI Duminecă 30 Septembrie 1923

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 2...

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Gheorghe Lazăr

Fiecare epocă își are martirii ei. Sunt figuri de seamă care dispar fără ca vremea în care au trăiat să le fi răsplătit sau măcar să le fi recunoscut îndeajuns meritele. Unul dintre aceștia a fost fără îndoială și Gh. Lazăr, marele dascăl românesc, al cărui centenar îl sărbătorim astăzi.

Începutul a fost modest ca și viața lui. Gheorghe al lui Gheorghe Lazăr, a început a învăța la școala părintelui din Avrig, având ca temeiu Ceaslovul și Psaltirea.

Un om învățat și iubitor de lucruri frumoase, baronul Bruckenthal, îl ajută să-și îndrepte

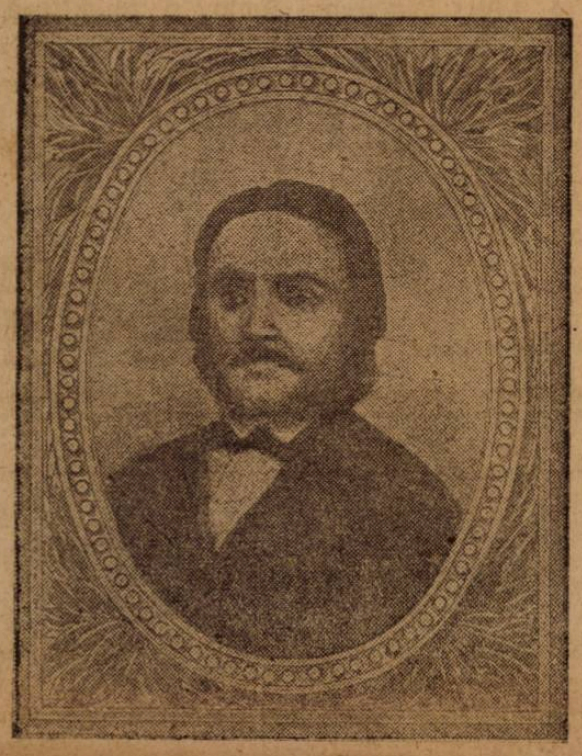

Gheorghe Lazăr

pașii spre o învățătură mai înaltă.

După opt ani de ședere la Cluj, unde studiază filozofia și dreptul, el stă la Viena timp de 4 ani. In Seminarul Sf. Barbara. Curtea împărătească voind să facă din el un episcop.

Dar, după voința șefului guvernului ardelean Banffy, episcopia fusese ocupată, puțin înainte de întoarcerea lui Lazăr în Ardeal, de Vasile Moga „om trândav, lăsător și slab" cum spune un istoric ardelean.

Astfel se explică cum după atâția ani de studiu teologul Lazăr cere în 1810 să i se facă acasă la dânsul un rost unde după cum spune biograful Sădeanu: „voia să poată pune în aplicare rodnică științele sale de specialitate și alte cunoștinți secundare, pe care și le-a însușit în cursul unui studiu de nouăsprezece ani, la tovarășii săi de lege, rămași încă foarte înapoiați în ce privește cultura."

In loc de aceasta însă, învățatul matematician și filozof din Viena e numit la Sibiu, dascăl de românește la candidații de preoție, sub oblădnirea episcopului nou Vasile Moga.

Dascăl cu ucenici, dar fără colegi și fără școală chiar, Lazăr avu aici multe nemulțumiri din partea episcopului Moga și în loc să i se dea scaunul vacant de episcop la Arad, el e destituit „e nesupus și excesiv, ca element de neorânduială în eparchie", fiindcă „felul său de a gândi dat la iveală, e și primejdios."

In fața acestei prigoniri Lazăr trece hotarul, pentru o luminească chemare, de a întemeia în București, cea dintâi școală pentru români.

Venirea dascălului de la Sf. Sava în 1816 are nu numai importanța să culturală, ci e un eveniment istoric-național.

Ea a fost o mare și oarecum neașteptată revărsare sufletească asupra celor cari primiau învățătura înaltă de la școlite grecești, însemnând începutul redeșteptării culturale românești dintr'o amorțeală de aproape un veac. Roadele învățăturilor lui Lazăr au fost strălucite și școala lui a fost piatra de reazăm pe care s'a clădit tot ceea ce avem astăzi.

Viața lui Gh. Lazăr este înainte de toate o faptă. Ea a reprezentat o stare sufletească și o credință, o energie care a pornit din Ardeal să răspândească peste Carpați tot ceia ce se lucrase acolo timp de o sută de ani și se întrupase în el.

După 100 de ani de la moartea lui, avem fericirea ca să ne plătim trecutul nostru de recunoștință pe deplin, aducând de această dată de dincolo, în Ardeal, roadele învățăturei lui Gh. Lazăr.

Și în același rol de apostoli, cu școale improvizate, cu mijloace de studiu insuficiente, suportând toate greutățile, pentru a înlătura urmele unei stăpâniri vitrege, conduși d același gând pe care l'a nutrit dascălul. Lazăr: o cultură și o credință românească pentru toți Românii.

Un triumf al virtutilor noastre

De la școala din 1816 la Unirea din 1918

Înclinați cucernic deasupra mormântului marelui apostol din Avrig, serbătorim în cei o sută de ani cari se împlinesc dela moartea lui Gh. Lazăr nu numai pe unul dintre cei mai de frunte luptători din vremea începuturilor noastre de renaștere națională, ci însuși triumful glorios al acestei renașteri. Cei o sută de ani de când Gh. Lazăr s'a închis în mormântul lui uitat dela Avrig, cuprind toată epoca de zămislire a unei noui vieți pentru poporul românesc.

In adevăr, ce însemnam noi ca popor la 1816 când Gh. Lazăr cuteza să întemeieze la București cea dintâi școală, unde pe lângă învățătura de scris și citit să se vorbească despre știință în românește? Nimic culturalicește, nimic politicește. Mai bine de o sută de ani, de stăpânire fanariotă îngropaseră parcă pentru totdeauna cultura românească din veacurile de mai înainte. Limba greacă ne îndepărtase dela evoluția firească și dela contactul zilnic cu progresele culturei mondiale.

Politicește, însemnam și mai puțin. Gloria străbună făcuse loc leneviei, corupției și jafului. Dispariția domnilor pământeni din țările române rupsese firul de unitate care, pe deasupra granițelor provinciale, n'a încetat o clipă de a ne apropia și ține la un loc. Moldova ciuntită de Austriaci și Ruși, Țara Românească sărăcită, Transilvania în ajun de a intra definitiv sub jugul de apăsare și chin al Ungurilor, — aceștia eram politicește.

Dela activitatea lui Lazăr în Muntenia și Gh. Asachi în Moldova începe perioada renașterei naționale care ni a adus până la unirea de astăzi. Comemorarea lui Gh. Lazăr în cadrele României întregite înseamnă astfel triumful final al gândurilor lui de acum o sută de ani, când a vorbi despre origina noastră română era o îndrăzneală de neiertat, și când a vorbi despre o știință românească era o nebunie.

Dela prima școală românească a lui Gh. Lazăr, cei o sută de ani au dovedit cu prisosință că putem avea o știință românească recunoscută, o literatură românească plină de valori reale și o cultură românească vrednică de tot respectul.

Școala lui Gh. Lazăr nu a funcționat numai cinci ani, cum ne spun hrisoavele. Ea a început la 1816 și și-a închis porțile, pentru totdeauna, la 1918. Comemorarea de astăzi este un triumf al virtuților noastre românești și aduce odihnă, binecuvântată aceluia care de dincolo de mormânt, n'a încetat de a ne călăuzi spre calea mântuirei.

C.

Discursul lui Lazăr

întocmit la înscăunarea mitropolitului Țării Românești, Dionisie Lupu. (1819)

Prea Sfinte Părinte!

Prea bine este lumei cunoscută slava și mărirea Românilor, strămoșilor noștri, apoi în cât este pentru strălucirea științelor și a maestriei lor în vremea acelora, sunt mărturie învederată înșiși stâlpii podului marelui Traian și albia Dunării, precum și temeliile Turnului Severinului, cari până astăzi se află în faptă, și cari în chip de chrisoave nemincinoase învederat mărturisește, deșteptându ne a urma și noi strămoșilor noștri, ca necurmat să i proslăvească sămânța prea înaltului sceptru împărătesc și sfântul său foc ce arde pe jertfelnic, să i prefacă slava în mărire, iară nu în perire și stingere.

*

Dară oare când s'ar ridica duhul din țărâna acelora și ar privi peste strănepoții marelui Cesar, slăvitului Aureliu și ai înaltului Traian, oare în ziua de astăzi mai cunoaște-i-ar? Negreșit i ar căuta în palaturile cele mari împărătești, și i-ar afla în vizuinile și bordeiele acele mai proaste și încenușate, i-ar căuta în scaunul puterii, și i-ar afla amărâți sub jugul prostimei, i-ar căutc proslăviți și luminați, și cum i-ar afla? rupți, goli, amărâți și asemănați dobitoacelor, de tot căzuți în prăpastie, bine gătiți spre slujba vrăjmașilor omenirei, răpitorilor casei părintești.

*

Ajungă lacrimile patriei, ajungă jugul robiei, vreme este acum să se ridice din țărână semințele căzute și să-și afle dreaptă izbăvire. Aducerea aminte de mărirea strămoșească cere mântuire căzuților săi strănepoți și înălțarea Prea Sfinției Tale este însăși vindecarea ranelor neamulu nostru. Aceasta nu e decât o pronie dumnezeiască, care făcându-i se mai pe urmă milă și de acest neam, au rupt aici

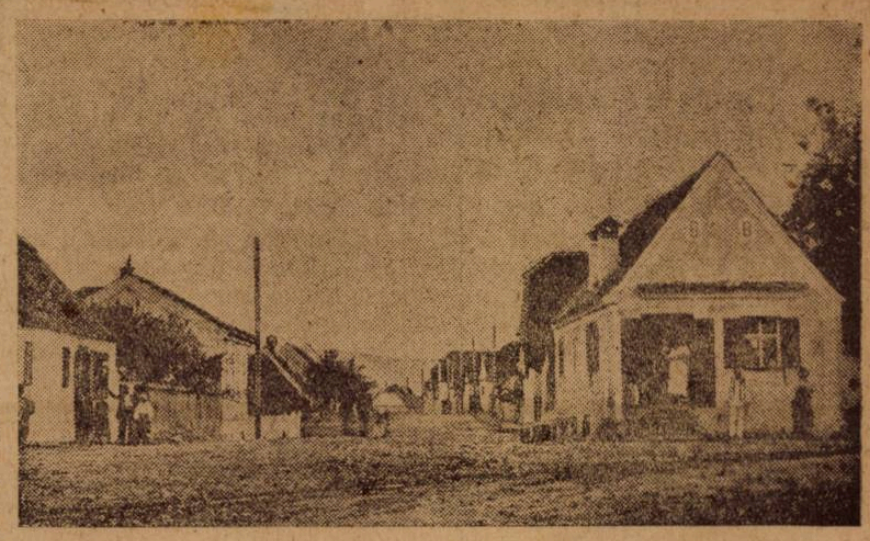

Strada Gh. Lazăr din Avrig

blestemul lui, și prin ridicarea dreptei Prea Sfinției Tale va să pună acum stavilă întunericimei.

*

Drept aceea obștea cu mulțumită glăsuește: blagoslovită să ți fie ridicarea în scaun, ca și următorilor spre pildă, în veacuri binecuvântată să-ți fie ocârmuirea și păstorească cârjă a Prea Sfinției Tale. Inverziască toiagul lui Aron, că se fie oglindă de înțelepciune păstorească nepoților și strănepoților noștri, să ți-l înoiască falnic, și noi strănepoții lui Romul și fiii duhovnicești ai Prea Sfinției Tale, îți binecuvântăm scaunul pre care Te-au înălțat pronia celui prea înalt, ca să ne fie părinte și povățuitor, îți binecuvântăm toiagul păstoriei, ca să ne fie nouă spre vecinică laudă și mângâiere, că nu-ți va fi cu noi ostenelele în zadar, pentru că științele ce sub ocârmuirea Prea Sfinției Tale au a se întemeia în palatul bogatului ca și în coliba săracului după mai multe sute și mii de ani, vor mărturi înțelepciunea păstoriei Prea Sfinției Tale.

Calcă, Prea Sfinte Părinte, pre poteca care cu braț voinicesc și cu duh românesc spre mai marea mirare a neamului o ai deschis. Intinde fără sfieală și pasul spre descoperirea brasdei strămoșești. Aici frica nu mai are loc, sfieala zace moartă la pământ, Pronia lucrează și noi toți cu bucurie îți urmăm.

Din „Anal. Soc. Acad. Rom." tom IV, 1872, pag. 122-3 com de: I, G.

Puteți cumpăra pe prețurile cele mai reduse totfelul de blănuri la Blanăria JANKY LAJOS Cluj, Strada Universității 1.
Lloyd 873 2126

INFORMATII

— **O rectificare.** *D-l Prof. Alex. Lapedatu ne roagă să arătăm că nu dsa, ci fratele dsale, d-l Ion I. Lapedatu a cuvântat, în numele „Albinei", la înmormântarea mult regretatului Partheniu Cosma, despre care am raportat în n-rul nostru de eri.*

— **Comemorarea lui G. Lazăr.** La ceremonia de la Avrig pentru comemorarea centenarului morții lui Gh. Lazăr, d. Dr. I. Mateiu va ține o cuvântare în numele Parlamentului, al cărui delegat este.

— **De vânzare un conac** cu pomii fructiferi și grădină de zarzăvaturi lângă șoseaua națională, Curse de automobili aproape de Cluj. Teritorul e 10 pogoane. Deslușiri dă Danzinger Str. Iuliu Maniu 20.

— **Adunarea societății „Emke".** Asociația culturală maghiară „Emke" va ține în 8 Octombre întâia sa adunare dela alegerea noului și președinte. La această adunare va participa și președintele societății, contele Beldi din Budapesta, a cărui alegere în fruntea acestei asociații românofobe a stârnit cunoscutul resentiment în publicnl românesc,

— **Majorarea prețurilor din farmacii.** Asociația farmaciștilor din Ardeal a cerut directoratului general al sănătății pubiice să aprobe majorarea prețurilor farmacetuice.

Incălțămintea cea mai bună ultimele creațiuni ca forme pentru Domni, Doamne și Copii găsiți la Mag. *Missir* Cluj. 3038-3

— **La cafeneaua „Metropole"** cântă în fiecare seară renumitul șef de orchestră Nicolae Alexander din Sibiu cu toată orchestra. 3090—5

— **Dela Teatrul Maghiar.** Aseară pe scena Teatrului Maghiar din localitate s'a reprezentat pentru prima oară operete „Kalia" cu muzica de Gilbert.

Atât interpretarea cât și montarea la această premieră, au repurtat un deosebit succes.

In ceia ce privește interpretarea, s'au remarcat dsale Colbay Ildica, Nemeny Lili precum și dl Anghel Tolay cari prin vocea și jocul de scenă au dat spectacolului un fast cu totul deosebit.

— **Majorarea tarifului la birji.** In urma unei simple intervenții a sindicatului proprietarilor de trăsuri de piață „primăria locală a bine-voit să majoreze tariful birjelor în felul următor. O cursă în oraș care mai înainte costa opt lei la o trăsură cu un cal, azi grație bunăvoinței celor în drept nu se poate plăti mai puțin de 20 lei.

Ținem să adaugăm că prin oraș circulă svonul, că cei cari au fixat acest tarif, sunt direct interesați în cauză numai o modificare a noului tarif ar putea să dovedească netemeinicia acestui svon.

„*Ewo*" Incălțămintea cea mai renumită, a sosit un mare transport la Mag. *Missir* Cluj. 3038-3

— **Adunarea hotelierilor.** Eri după amiază a avut loc în palatul camerei de comerț din cal. Victoriei, o consfătuire a tuturor hotelierilor de pe teritoriul orașului Cluj.

In cursul acestei consfătuiri, s'a luat decizia de a se face intervențiile necesare la primărie, ca să se aprobe majorarea prețurilor la camere pentru sezonul de iarnă întrucât și combustibilul în acest an este cu mult mai scump decât în anul trecut.

— Călătorind să nu uităm a lua cu noi Diana-Franzbrantwein, pe care numai, mirosându-l odată, suntem asigurați că nu ni-se face rău. 2475—6

Dela Consiliul de Răsboi. Intr'una din ședințele trecute ale consiliului de răsboiu al Corp. VI Armată, a fost judecat și condamnat la trei ani închisoare comerciantul Feldner din localitate

Numitul era acuzat de spionagiu.

— **In jurul punerei pietrei fundamentale a Catedralei Ortodoxe.** Azi dimineața dl Septimiu Mureșan, prefectul județului Cojocna, a convocat pe toți șefii autorităților locale, pentru ca împreună să dispună asupra pregătirilor ce trebuesc făcute cu ocazia zilei de 7 Octomvrie a. c. când va avea loc punerea pietrei fundamentale a Catedralei Ortodoxe din piața Cuza-Vodă.

***Pantofi* de *Lack*, *Antiloppe*, *Chevro* și *Matase* ultimele noutăți ca forme la Mag. *Missir* Cluj.** 3038-3

— Un mare **Bal mascat și costumat** se anunță pentru seara zilei de Sâmbătă 14 Oct. c. în sala festivă a Prefecturei de Județ, în scopul strângerei fondurilor pentru ajutorarea incendiaților din județul nostru.

— **Nemulțumirile sătenilor din comunele Oșorhei și Gilău.** Prefectul județului a fost sesizat că printre locuitorii din comunele Oșorhei și Gilău, domnește o mare nemulțumire cu privire la hotărîrile ce s'au dat în chestia improprietăririlor. Este vorba de o suprafață de peste 200 jugăre care a fost sustrasă împropriilăririlor pentru că era proprietatea fostului agronom din această regiune. Prefectul județului împreună cu inspectorul agricol, dl Floru, au deschis o anchetă.

— **Prima expoziție de animale și pasări la Cluj.** In zilele de 6, 7 și 8 Oct. c. se va deschide în Cluj prima expoziție de animale și pasări în Cluj. Expoziția de animale va fi în târgul de vite și cea de pasări în Str. Moților, grădina Zaizon.

— **Se caută** pentru o domnișoară studentă o locuință convenabilă fie în tovărășie cu o altă domnișoară, fie la un loc cu o doamnă serioasă.

Ofertele se vor adresa la Redacția ziarului „Infrățirea" în plic închis sub „Tovărășie".

— Sportsmanii să nu uite, că elasticitatea mușchilor nu o protejează nimic mai bine decât Diana-Franzbrantwein. 2475—5

— **Deschiderea cursurilor la școala normală de băeți din Cluj.** Mâine Duminecă 30 Sept. ora 10 dimineața, va avea loc serbarea de înaugurare a noului an școlar.

— **Un birou de mijlocitori de devize la Cluj?** Reprezentanții Camerei de comerț de aici au făcut demersuri pentru a se autoriza înființarea pe lângă această cameră, a unui birou de mijlocitori de devize. Cercurile competente spun că un asemenea birou nu are nici un rost și că înființarea lui își are justificarea numai din anumite scopuri pe care le-au câțiva interesați. Vom reveni însă mai pe larg în această chestiune.

— **La Saloanul de Modă al d-nei Dr. Fekete, „Modeles Elegantes"** Cluj, str. Mico 30. Incepând sezonul de toamnă a adus cele mai nouă modele de toamnă. Primește comenzi pentru Manteauă și Rochii după măsură. — Telefon Nr. 554.

— **Congresul avocaților.** Congresul oficial al avocaților, s'a hotărât să înceapă mâine Duminecă 30 Septemvrie ora 10 dimineața, în sala festivă a prefecturei de județ. Domnul prefect Mureșanu a pus la dispoziție sala, fără nici o restricție, contrar svonurilor care voiau să acrediteze, că s'ar fi făcut vr'o opoziție din partea d-sale.

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

Pentru copii mici și sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e

PRAFUL HÖFER și CREMA HÖFER, PENTRU COPII. 2006-1

Dela pretura plasei Beșineu.

Nr. 1900/923 pret.

Concurs

Pentru Complectarea postului de subsecretar la cercul Ferihaza, plasa Beșineu, jud. Bistrița-Nasaud, escriem concurs, invitând pe toți reflectanții, ca actele instruite în mod reglementar sa și-le inainteze la acest oficiu până la 15 Oct. a. c.

Emolumentele sunt cele prevăzute în legi și ordonanțe.

Traian Simon
primpretor.

3043

No.: 798—1923.

Publicațiune

Comuna Teaca va vinde în licitație publică prin oferte scrise și sigilate și prin strigări la 9. Oct. 1923 materialul 1. a unei șuri acoperit cu șindele și 2. a unui șopru de fân descoperit, la 6. Novemvrie 1923: materialul 3. a unui magazin de bucate 4. a unui grajd mare și 5. a unui magazin de porumb în ambe zile la subsemnata primărie i. m. la ora 10.

Edificiile sunt din lemn și se află în curtea de economie a comunei Teaca pe teritoriul comunei Piutic.

Prețurile de strigare sunt următoarele: pentru materialul edificiului sub 1=8044, sub 2=6240, sub 3=26060, sub 4=67160, sub 5=31240 Lei.

Prețurile de cumpărare se vor achita imediat.

Condițiunile de licitație și contract sunt puse spre vedere publică la subsemnata.

3042 **Primăria comunei TEACA.**

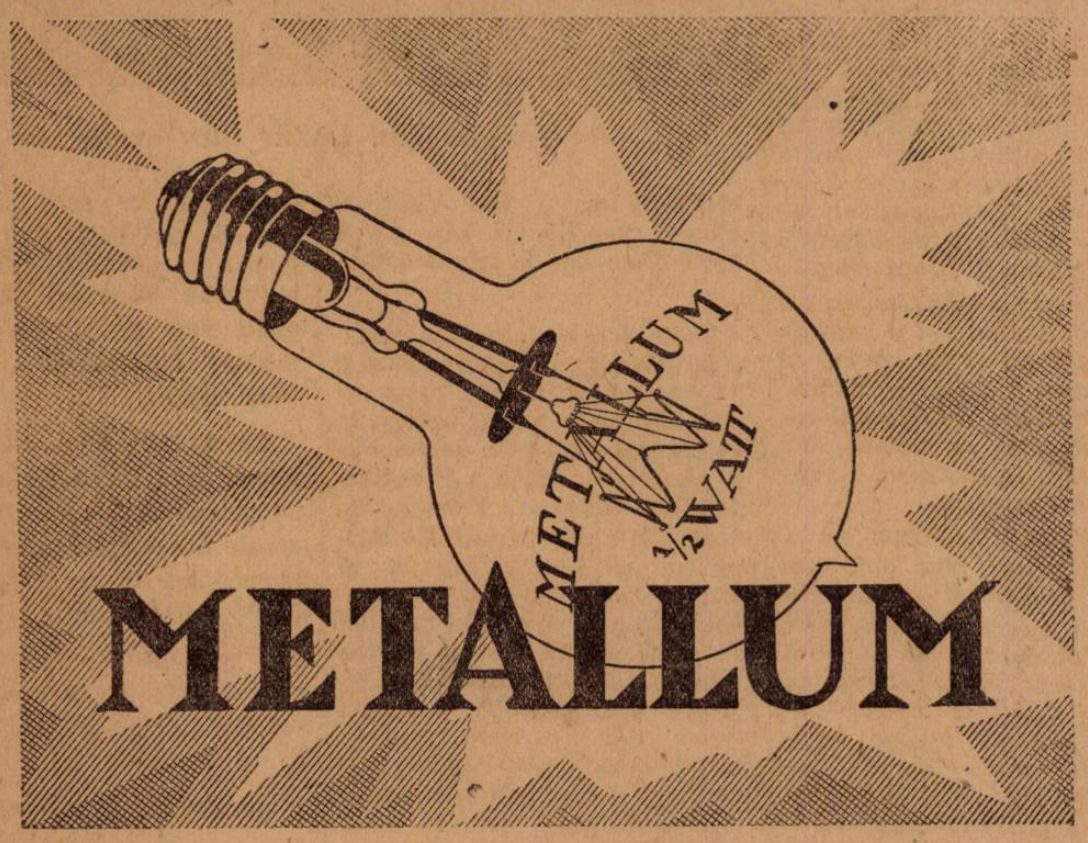

Magazinul de pălării și mode bărbătești
RECORD
nu anunță reduceri de procente, fiindcă totdeauna și pentru toți a fost cel mai avantajos și mai bun. Piața Unirii 17.
4791

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1839 2661

AVRIGUL

Avrigul lui Gheorghe Lazăr, care a pornit de aici ca dascăl sărac la copii unei cocoane bogate din Bucureşti cei cu carte grecească pentru lume, şi cu carte românească numai pentru biserică, şi care a dus cu sine binefacerea acelui spirit naţional pe care-l răspândise dincoace şcoala lui Clain, Maior şi Şincai. Înviorătorul unor timpuri veştede a rămas totdeauna dascăl sărac precum plecase, şi într'o zi, după tulburările dela 1821, în care nu şi-au putut afla rostul, o căruţă ţerănească îl aducea bolnav de moarte în locul umil de unde plecase în drumul lui de apostol. In mijlocul Bucureştilor în marmură, Avrigeanul pletos

Mormântul lui Lazăr în Avrig

cu mustaţa mică, muşcată în clipele de amărăciune, sta în picioare, făcând o mişcare, în numele Spiritului, porunceşte timpului să se schimbe, aici ţărâna lui se amestecă în pământ cu ţărâna altor plugari, fraţii, părinţii, moşii şi strămoşii lui, tot iobagi de-ai lui Bruckenthal şi ai altor nemeşi de cei cu copacii în vale. Un mic semn de piatră cu câteva slove arată că acest trup de sărman zace în pământul bisericei neunite, dar sufletul ce a fost în el, acela e şi în biserica unită şi în toate bisericile şi casele de cărturari, el suflă slobod şi tare în largul Românimii întregi.

*

Indată după Avrig dealuri mărunte, movile rupte se înalţă şi cad în şes. Incă dela Sebeşul de sus, în dreapta dealurile oltene, purtând vii şi holde, se prefac în mari morile ascuţite, pe cari le acoperă pădurea. Inălţându-se şi îndesându-se tot mai mult, ele parcă vreau să înfrunte munţii din faţă, închizând drumul Oltului.

Deodată acesta se încovoae şi fuge, cotind printre înălţimi spre plănurile noastre libere.

Drumul trece cotitura apei pe un pod mare, între căciuli uriaşe de muncele la poalele cărora printre că ăruşi albe, se strecoară şiruri de vite albe, de bivoli cu piele de Satană. Mari sate grămădite, cele mai multe cu Saşi în ele, biserici negre, cocoţate sus, se aciuiază între ridicăturile pământului. Apa Sibiului luceşte câtva timp ca o vă că de oţel în verdele pajiştelor bogate. Apoi şesul sibiian se lărgeşte pentru locuinţi şi holde, mărgenit numai din a stânga de blândul şir de dealuri al Apusului.

N. Iorga

(*Neamul românesc în Ardeal şi ţara ungurească.*)

O datorie bine înţeleasă

Infiinţarea unei şcoli normale în Avrig

După cum se ştie, în luna Maiu a acestui an, Dl deputat Ion Mateiu a depus în Cameră un proiect de lege din iniţiativă parlamentară, prin care, cu prilejul comemorării a 100 ani de la moartea lui G. Lazăr să se înfiinţeze o şcoală normală în Avrig, locul de naştere şi de moarte al marele dascăl.

Prin grija Ministrului de Instrucţie, acest nou locaş de cultură îşi va deschide în curând porţile pentru acei fii de săteni cari vor vroi să apuce pe drumul urmat cu atât de strălucite roade de apostolul de la 1818.

Ştim că s'au deschis în ţară numeroase alte şcoli normale, dar nici una nu reprezintă însemnătatea şi simbolul apostolatului învăţătoresc ca cea care ia, fiinţă în Avrig. Peste această şcoală va pluti deaproape amintirea marelui preot al înălţării şcolii naţionale. In mintea elevului, care va învăţa în preajma mormântului, său va fi mereu prezentă pilda celui care şi-a pus în serviciul luminării poporului, nu numai toată bogăţia de cunoştinţe, cu trudă adunată de un biet fiu de ţăran ca ei, ci a adus prinos întreg sufletul sbuciumat al unui patriot înflăcărat de dorul liberării şi propeşirii neamului.

Lazăr, respins dela candidatura de episcop pe motiv că e prea învăţat, şi stânjenit în cariera lui de profesor şi predicator român în Sibiu, a trecut Carpaţii. Ei aducea Românilor mai liberi râvna de a se instrui chiar şi la obiectele înalte, în limba şi în spiritul naţional. In modesta lui şcoală de la Stântul Sava din Bucureşt, cuvântul lui plin de lumină şi de credinţă, a rodit. Când a isbucnit revoluţia lui Tudor Vladimirescu, elevii pregătiţi sufleteşte de Lazăr, au fost înflăcăraţi părtaşi ai mişcării de emancipare naţională.

Dar furtuna a adus şi închiderea şcolii lui Lazăr. Bolnav, plecă la Avrig, unde muri după puţină vreme. Sămânţa însă, aruncată de mâna lui pioasă, a rămas înfiptă adânc în pământ şi vlăstare noui şi numeroase au apărut şi au asigurat desvolturea culturală a poporului românesc.

Bucureşti trebue se simtă azi fericiţi că au putut să întoarcă darul nepreţuit al lui Lazăr. Capitala ţării, nu uumai căşi plăteşte astfel o veche datorie, dar ea a găsit şi mijlocul de a intensifica în buna direcţie indicată de Lazăr, pregătirea învăţătorilor nostri. Intr'adevăr, Avrigul era predestinat, ca sat şi ca loc de perelinaţ la cuibul marelui apostol, să fie isvorul de regenerare al învăţământului nostru de la ţară. La Avrig nu va fi o şcoală normală oarecare, va fi *„Casa lui Lazăr"*, dătătoare a celor mai nobile energii pentru înşufleţirea şcolilor din sate.

Cuvânt la suirea pe tron a lui Grigorie Ghica

Compus de profesorul Lazăr, învăţătorul şi directorul şcoalelor româneşti din Bucureşti, 30 Iulie, anul 1822

Prea Innălţate Doamne!

Doă lucruri, Măria Ta! sunt în lume mai mari şi mai vrednice de însemnat, ce sunt tuturor muritorilor de comun, care lucruri unul altuia cu totul se împotriveşte, şi iar nu pot fi unul fără de altul; pentru că fiecare dintr'aceste doă slujesc omului a le putea cunoaşte pre omândoă: iar necunoscând omul ori pre unul ori pre altul din trinsele, nu poate preţui apoi nici pre unul, tocmai de va şi avea pe vare care dintr'aceste doă lucruri. Si acestea sunt, Prea luminate Doamne! *Binele* şi *Răul.*

Pruncul sugător orice lucru va primi în mână îl trage mai întâi la gură şi numai atunci îl lapădă au îl ţine, după ce prin simţirea organului gustării îl simte amar au dulce. Asemenea văzând lumânarea sau focul strălucind în tot chipul se sileşte să-l aibă; iar după ce întinzându-şi degetul s'a ars, a doua oră văzându-le plânge, ţipă, fuge şi se fereşte.

Aşa şi Ryr împăratul Persilor biruitorul Asiei, numai atunci a simţit tyraniile ce împotriva celorlalte neamuri, crai şi împăraţi biruiţi de prin prejur întrebuinţase, după ce l-a prins Tomiris împărăteasa Masagetenilor, şi tăindu-i capul, i l-au afundat în însuşi sângele lui, zicându-i aceste mari cuvinte: „Iată satură-te acum, tyrane de sânge" asemenea şi legea Romanilor, a strămoşilor noştri era făcută pentru pedeapsa aşijderi mi...

— — — — — — —

... Deci duceţi-vă, nerusinaţilor, duceţi-vă obraznicilor şi nemulţumitorilor, eşiţi din hotarele sărăciei mele, duceţi-vă în locul Olymbului, unde după poftă, după cum zice filosoful, făcând cu mâna toate vin d'a gata în gură, şi să ştiţi fiii espidelor, că din ziua necredinciosului încolo nu veţi mai ajunge a număra câte şapte în săptămână de două ori trei, şi va sosi vremea răsuflării puterilor voastre. rupe-se-vor zăvoarele porţilor voastre celor numai în fantasie închipuite; ridica-se vor stavilile prostiei cei prin voi pironită, şi cei ce lăcuesc acum întru întunerec, vor vedea lumină, cursa vicleşugurilor voastre întoarce-se-va picioarelor voastre, precum şi lanţul robiţilor, robie vă va fi grumazilor voştri, iar pieptul meu se va mântui de răpirea vrăjmăşiei voastre şi se vor învăţa muritorii a se îndestula cu purpura fieşcare, cu a patrii sale şi neştearsă uriciune vor pune în sufletele lor asupra veşmintelor de piele dobitoacelor celor drămuite în aur, ca să nu mai fie siliţi a nedreptăţi pe fratele său, pentru că Domnul stăpâneşte tăria, Domnul rânduieşte şi stăpâneşte şi stăpânirile acelea, că ora trebue să fim supuşi şi plecaţi, Domnul cel ce se îmbracă cu lumina, ca cu o haină, cel ce întinde cerul ca o piele, cel ce umblă peste aripie vânturilor şi cel ce face pe îngerii săi spirite şi pe slugile sale pară de foc, acela, zic, mă va ridica şi mă va mllui, şi îmi va vindeca pieptul meu, trimiţându-mi stăpân şi cârmuitor

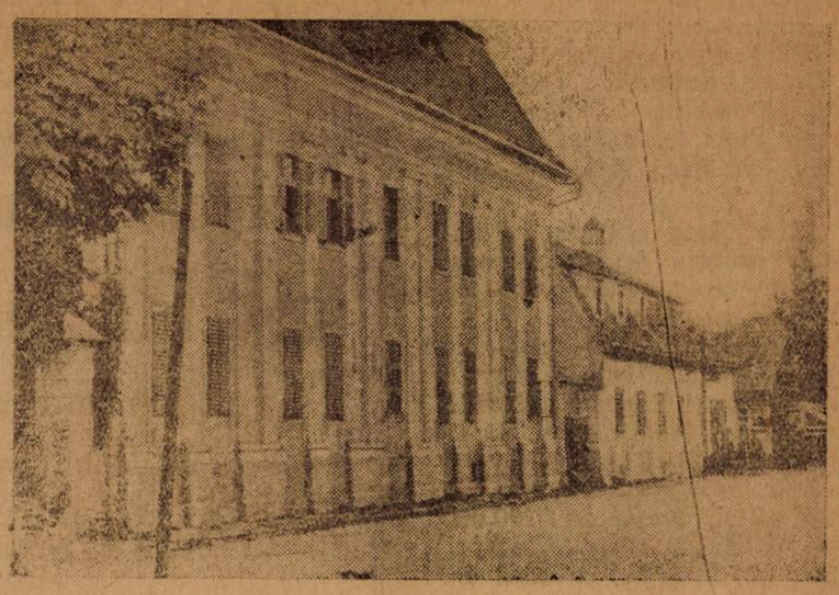

Castelul Bruckenthal din Avrig

din însuşi seminţia şi sângele fiilor mei, şi pe acela eu îl voiu încorona cu blago-slovenia mea, iar cel atotputernic cu putere, milă şi Indurări, şi tacela ca un adevărat succesor al viii tatânesău, pre eare o a lăsat o leneşul, mândrul şi răpitorul vier de cu totul s'au împăinginat, iarăş o va curăţi de burnenile puturoase şi de toţi spinii cei înghimpători.

Din *„Revista pentru istorie, archeologie şi filologie"* a I (1883) pag. 360—8 com. de *I. G.*

Intrunirea avocaţilor stagiari din Cluj

— Ei votează afilierea la mişcarea avocaţilor români. Hotărâri în vederea congresului Alianţei Avocaţilor Români din ţară —

Avocaţii români stagiari din Cluj au ţinut alaltă seară o întrunire în care au hotărât să ia parte în corpore, ca membri activi ai Alianţei Avocaţilor Românei din ţară, la congresul Alianţei care se deschide azi în oraşul nostru.

Adunarea l-a delegat pe stagiarul dr Neguş să salute congresul.

In tinerimea stagiară domneşte un entuziasm de nedescris pentru apărarea ideii naţionale şi unificarea legislativă, scopuri principale ale Alianţei Avocaţilor Români din ţară, astfel că concursul ce'l va da la congres, va contribui în măsură însemnată la importanţa adunării de mâine şi poimâne a avocaţilor români dela Cluj.

„MECANO" S. A.
SUCURSALA CLUJ,
Str. Memorandului No. 24

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalaţiuni telefonice. 2883

Localuri de prăvălie
de inchiriat intră piaţa populară a Clujului.
3044
Adresa :
Strada Jorga 6., I.

Au sosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431 2653

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la
Grünwald si Steiner
Magazin de mode. Cluj, & & &
3054 Piaţa Uniri No. 12.

Frații Nussbaum Târgu-Mureș MĂRUNȚIȘURII GALANTERII ȘI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2886

Târgul de mostre dela Timișoara

Câteva din firmele expozante

La 23 c. s'a deschis în Timișoara, din inițiativa „Asociației Industriașilor bănățeni", un târg de mostre pentru industria din întreaga țară. Expoziția a fost deschisă printr'o cuvântare a președintelui Camerei de Comerț, d-l Ion Oprea, rostită în fața autorităților locale. Iau parte 250 fabrici din țară, cea mai mare parte din Banat și Ardeal. Pentru scopul urmărit au fost amenajate patru mari paviloane ale Cazărmii de artilerie.

Iată câteva din fabricile cele mai importante care iau parte la această expoziție:

Kisling Rudolf și Fiul. Candelabre și articole de bronz. Adevărate lucruri de artă industrială. Corpuri luminătoare în toate stilurile pentru iluminarea caselor, teatrelor, bisericilor, vapoarelor. Str. General Joffre 9 Timișoara.

Dura, fabrică renumitele baterii pentru lămpi de buzunar cu același nume, elemente semi-uscate și uscate Meidinger, Leclanché și elemente de saci. Depozit de materiale electrice, mașini, aparate. Fabrică de elemente galvanice. Timișoara, c. Buziașului.

Leda, produce: lucruri pentru pardoseală, de email și de poelit pentru orice scop industrial, rivalizând cu cele mai bune mărci streine; cea mai fină cremă de ghete, marca „Revolver"; paste pentru parchet; unsoare pentru piele și trăsuri; esență de scrobeală albastră. Timișoara.

United. Fabricile Unite de săpun și ulei. Timișoara. Produce cele mai bune săpunuri de rufe, de toaletă, de bărbierit, uleiuri vegetale, etc.

Doboș Samuilă. Timișoara. Fabrică de articole optice asemenea celor din străinătate. Articole cosmetice. Apa de gură „Odol".

„Gea"-Krayer, Timișoara. Fabrică articole de drogherie și industrie farmaceutică, având un excelent renume.

Helikon. Execută lucrări de artă tipografică, avantajos și cu cea mai mare îngrijire. Fabrică de registre. Timișoara.

„Turul"-Timișoara. Renumită fabrică de ghete. Fondată în 1901 cu un capital de 1,200 000 cor. azi 30 mil. Fabrică 3000 p. ghete pe zi, la fel cu două din cele mai mari fabrici similare din Europa; e superioară acelora însă, „Turul" fiind amenajat să fabrice dela bocanci până la cea mai fină și elegantă încălțăminte. Are azi 50 locuri de desfacere în țară. Ocupă 1400 muncitori. Are 60 locuințe pentru aceștia. Director general e d. Norbert Benedict; dir. executiv d. Haczel; director d. Dencker.

„Standard"-Timișoara și Fabrica de tricotaj, Laboratoriului 5, București. Cea mai veche și mai mari din țară. Fabrică tauele, vestoane, broboade, șaluri, costume, de bae și diverse confecțiuni pentru dame.

J. și C. Kimmel — Timișoara. Fabrică țuică, șliboviță, cogniac, liqueururi fine, butoae.

Fabrica de bere timișoreană — Timișoara. Renumita bere „Casino" blondă, a la Pilsen; „Corvin" neagră, a la Muenchen și de iarnă, „Record specială", cu înaltă gradație.

Kandia, fabrică de bonboane, ciocolată și conserve — Timișoara. Specialități: Chocolat sec, „Eclair", caramele cu lapte, Tosca, Napolitaine, Drops englez.

Bega, moară cu aburi, Timișoara. Capacitatea zilnică: 12 vagoane grâu. Uscători de porumb cu instalațiuni moderne. Capacitatea 6 vagoane zilnic. Fabrică 5000 kg. paste făinoase pe zi.

Fabrica mecanică pentru construirea de butoaie și prelucrarea lemnului, Timișoara, splaiul drept al Begheiului 51. Mare asortiment de căzi pentru uleiuri și petrol, pentru grăsimi, vin, spirt și rachiu, precum și butoaie de ambalagiu de prima calitate.

Frații Renner, fabrică de piele, Cluj. E, azi, cea mai mare fabrică de pielărie din România. Inființată la 1910, posedă instalațiunile cele mai moderne pentru fabricarea pielăriei, încălțămintei și curelelor de transmisiune. Calitatea produselor sale s'a ameliorat în ultimul timp atât de mult încât, mai ales peile de box și talpă produse de această fabrică sunt căutate în toată țara.

Fabrica de încălțăminte, care a început la 1915 cu fabricarea bocancilor, confecționează azi tot felul de încălțăminte de lux, din orice fel de piei și după moda cea mai nouă. Incălțămintea marca „Echo" e cea mai elegantă și mai solidă. Curelăria fabricii concurează cu cele mai bune din streinătate, aproape toate întreprinderile statului și cele mai mari particulare întrebuințând numai curelele cu marca „Triumph", produsul acestei fabrici. Nu peste mult se va pune în funcție și fabrica de pielărie fină, a cărei lipsă e foarte simțită. Intreprinderea ocupă peste 1000 lucrători și 200 funcționari.

Prima fabrică de spirt și rafinerie din Timișoara, fondată în 1809, 170 lucrători. Produce spirt rafinat și denaturat, ulei rafinat, ulei de porumb. Capacitatea, 6000 hl. spirt; 300 vagoane lături uscate, 250 hl. ulei rafinat, 40 vagoane ulei de porumb.

Herz Armin Fii. Fabrică română de salamuri — Timișoara str. Mureșanu 2. Produce excelente salamuri rivalizând cu cele mai vechi și mai bune din țară. Fiecare rudă de salam produs de fabrică poartă o plombă cu marcă.

Banca Imobiliară și întreprindere de construcții, produce tot felul de materiale de construcție, reușind să-și stabilească, în scurtul timp de când funcționează, o excelentă reputație.

Fabrica ardeleană de spirt din Tg.-Mureș. Produce spirt rafinat și denaturat și uleiurile.

Emanuel Friedmann et. Co. Timișoara. Fabrică spirturi și uleiuri.

Friedmann și Patek din Cicinda-Mare, fabrică spirt și uleiuri.

Informatorul.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÂNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Mott
CHAMPAGNE
MOTT EXTRA DRY

CENTRAL BAR
Astăzi și in fiacare seara producția humoristului de salon DIMARD a cimicolui grotesc JEAN KANNER și a dănsătoarei renumite PARVULESCU.
Lloyd 2029. 2222.

„BERE DIN TURDA"
Rador 172 2248
DIN MALȚ DUBLU
GLORIA
Fabricatie speciala a
Fabricei de bere din Turda
precum gustoasă și renumită bere deschisa
CORONA
se găsește in calitate neintrecută pretutindeni.
Fabrica de bere: TURDA. Telefon No. 5.
Depozit principal: CLUJ, Calea Dorobantilor Nr. 11. Telefon 394.

Repertoriul Teatrului National din Cluj

Sâmbătă 29. Sept. „Martira".
Duminică 30. Sept. (seara). „Nevestele vesele din Windsor".
Marți 2 Oct. „Martira".
Joi 4 Oct. „Nevestele vesele din Windsor".
Sâmbătă 6 Oct. „Martira".
Dumineca 7 Oct. la matineu, va avea loc un mare festival artistic cu concursul artiștilor Teatrului Național și ai Operei Române, în folosul sinistraților dela Jilău. Cu această ocazie se va reprezenta comedia într'un act „Morcovel".

Moara Mare Timisoreana Sectia de Sticlarie
Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz și porțelan, sticle technice, sticle pentru sifon și sticle pentru limonadă
2010
TIMIȘOARA

Cele mai noui pălării parisiene și vieneze de filc segăsesc și se transformă la
FEHÉR
CLUJ,
Str. Memorandului 21. (Reduta)
Modistele au reducere !! la prețuri. !!

MOBILE
în cea mai bună calitate și cel mai eftin se pot procura la
Fabrica de mobile VICTORIA, ARAD.
Depozit: Str. Horia, Palatul Neuman. Primim executări la comanda. 4045

CURIERUL SPECTACOLELOR (TEATRUL MAGHIAR)

Sâmbătă, matineu: „Venger". Prețuri reduse. Seria 51.
Sâmbătă, seara: „Katja". 2 ore. Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 16 A. Seria 52.
Dumineca, matineu: „Sylvia". Zöldhelyi, Sümegi, Neményi, Bányász. Prețuri reduse. Seria 53.
Dumineca seara: „Katja" (a 3-a oră). Prețuri de premieră. Abonament șters. Seria 54.
Luni: „Katja", (a 4-a oră). Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 17 B. Seria biletelor 55.

Reclame este sufletul comerțului

Fabrica de articole de metal și tinichea Grünwald si sotii Oradea-Mare, Strada Poștei No. 39. Fabrică cutii cu capac patent pentru conserve, bomboane, vazelină și alifii, deasemenea căni pentru petrol și uleiuri și tesale. 2647

Statul național
și validitarea limbii și majorității românești în Barouri

Teză expusă la Congresul „Alianței advocaților români din Țară" prin decanul Baroului de Cluj, Dr. Amos Frâncu

Geniul creator al Universului și-a ajuns apogeul în creațiunea echilibrului astrelor; talentul organizator al omului, stăpânul astrului terestru, s'a epuizat creând echilibrul simbiozei: *prin Stat.*

Izvorît din instinctul de conservare, deci din *subconștient*, din care face parte și dorul de dreptate, *rațiunea* pură a sistemizat prin drept și coordonat prin lege, deci prin formule abstracte, ideia și idealul Statului, în vederea echilibrării simbiozei.

Statica simbiozei, a viețuirei împreună, se concretizează în dispoziția Legii, iar dinamica în sancțiunile coercitive.

In rezumat: obârșia Statului pornită din subconștient, a fost sintetizată ca idee prin rațiune.

Pe ce se reazemă și ce realizează ideea de „stat"

Ideia Statului dela sistemul de „clan" până la izbânda *ideii naționale,* constitutive de Stat, rezervată după secole de frământări epopeii zilelor noastre, a fins în raport cu relativitatea creațiunilor omenești, tot la mai multă dreptate și fericire a maselor largi ale poporului.

Iată de ce, Statul național întemeiat pe patru columne: *națiunea* dominantă, ca majoritate covârșitoare pe un teritoriu suveran, *libertatea* cetățenească, *egalitatea* înaintea legii și *fraternitatea* între clase, întoronate toate de „Patrie", obiectivul obștesc al tuturor acțiunilor individuale, marchează un pas uriaș în evoluțiunea omenimii spre justiție și fericire.

Văzut prin prizma acestui ideal, Statul național realizează mai mult ca orice sistem anterior, libertatea și dreptul prin ordinea legală; el înseamnă în acelaș timp și izbânda *democrației,* pe când evoluțiunea armonică a ideii naționale și democratice asigură statului modern: o conștiență etică de *justiție superioară a omenirii.*

Această conștiență limitează națiunea dominantă constitutivă de Stat în atribuțiile ei, rezervate dreptului public, pe când dreptul privat cu toate fenomenele sociologice și individuale ce-i aparțin, lasă un teren de acțiune, lipsit de orice exclusivism, pentru *enclavele minoritare* presărate în mijlocul neamului creator și susținător de stat.

In consecință toate instituțiile de drept public ale Statului, exercitând atribuții de suveranitate națională, trebuie să fie străbătute inexorabil de principiul național, ideia constitutivă de stat și a României noastre, răsărită din foc și închegată prin sânge într'o unitate veșnică națională.

Rolul Baroului în stat. Chestiunea avocaților minoritari.

Intre instituțiile de drept public ale statului român, este și organul de stat: *Baroul,* ce întrunește pe luptătorii de drept, pe temeiul privilegiului: de a apăra dreptatea cetățeanului cu armele legii în fața justiției, ca putere organizată în stat. Acest caracter de drept public deci național al Baroului, să reliefează mai mult decât în oricare stat modern în România noastră, unde legea îi acordă advocatului privilegiul unic, de a mijloci exclusiv contactul între justițiabil și justiție.

Cu toate aceste principii, mai presus de orice îndoială, un fapt de domeniul dreptului internațional, pacea ce a pus capăt războiului ce a bântuit lumea, a adus principiului suveranității naționale, fără să-l poată frânge, o ilexiune prin *clauza minorităților.* Această clauză a păcilor dela Versailles și Trianon, i-a impus statului român obligamentul de fapt, deși fără drept, ca să admită ulterior jurământul de credință pentru advocații minoritari, cari în momentul când s'a impus prin arme și voința națională suveranitatea României și în provinciile alipite pe veci României, au denegat jurământul și-au preferit ca din acest motiv să fie radiați din lista Baroului.

Acest jurământ și recipiarea ulterioară în Barou, pentru advocații minoritari a fost admisă însă numai sub condiția rezolutivă: ca în termen *de un an* dela publicarea ordonanței guvernului în această materie, colegii primiți ulterior să deie proba, că stăpânesc limba românească, ca limbă oficială și a justiției și a Baroului, ambele fiind organe coordonate de drept public ale statului național român.

Toate trei ordonanțele adnexate la aceasta Teză, una dată de guvernul Averescu și ultima de stăpânirea Take Ionescu, sunt însă *„lex imperfecta",* fiindcă nu conțin nici *sancțiunea* pentru lipsă de cunoaștere a limbii românești în termenul acordat și prelungit prin marinimia românească și nu normează, nici forma de *justificare* pentru cunoașterea limbii oficiale a statului.

Obligativitatea limbei românești în Barouri

Așezămintele vechi și noui constituționale proclamă categoric caracterul obligntor a limbei oficiale de stat, pentru toate organele de drept public ale statului nostru național, deci legiuitorul ar fi făcut o repetiție inutilă și neobișnuită în tehnica legislativă, dacă în recenta lege a advocaților s'ar mai fi enunțat încă odată, că și *pentru Barouri limba oficială este și rămâne limba românească.*

Folosindu-se de lipsa sancțiunilor indicate mai sus, o lipsă ce trebue de urgență înlăturată, în urma căreia colegii minoritari nu se mai vedeau puși în fața necesității de a *proba,* sub urmarile legale, cunoașterea limbei oficiale, și abuzând de dinamica unor majorități ocazionale, un grup de colegi minoritari, — desconsiderând exigențele legitime ale românilor de a stăpâni ca majoritate, aparținând națiunei dominante, toate instituțiile de drept public, — și-a permis luxul de a pune în provinciile alipite în cele mai multe locuri în minoritate pe colegii lor români de obârșie și de a contesta puterea obligatoare a limbii românești în Barouri.

Față cu o asemenea stare de lucruri, intolerabilă, fiindcă atinge suveranitatea națională și autoritatea statului, numai o strictă și consecventă aplicare a principiilor legale, poate restabili *echilibrul de drept public* tulburat prin acțiuni colective și centrifuge.

In locul unei legi imperfecte, — cum se desenează în ordonanțele, prin care să admite ulterior jurământul de credință și recipiarea colegilor minoritari, fără a se statori sancțiunile pentru neîmplinirea condițiunii: cunoașterea limbii românești oficiale în măsură juridică desăvârșită, cerută și de exigențele Barei, și de interesul absolut al clientului ce solicită silit intervenția advocatului, — trebue să se impună numai decât formalitățile, pentru a proba cunoașterea perfectă a limbii juridice românești și sancțiunea: radiarea din Barou pentru refractari, cari nici după 5 ani de zile nu s'au învrednicit: de a învăța limba statului, ce l'a iertat pentru denegarea jurământului și i-a dat pânea bogată a unui privilegiat al statului român.

Examene pentru avocații minoritari cari nu știu românește

Se impune deci guvernului îndatorirea, ca în locul ordonanțelor fără sancțiune să impună tot pe aceiași cale: *un examen* de limba juridică românească pentru toți advocații, cari au denegat jurământul, și au fost primiți ulterior în Barou. Pentru a asigura autoritatea statului și imparțialitatea procedurii, Comisia de examinare să se compună la sediile Curților de Apel din 2 advocați, cunoscători perfecți a limbei românești, numiți de Barou și din 2 magistrați judecători ai Curții de Apel. Comisiunea să fie prezidată de Președintele Curții de Apel, ori unul din președinții de secție, designat ca substitut prin Ministrul de justiție.

Ca *sancțiune* este a se enunța: Radiarea din oficiu din lista advocaților, pentru advocații cari nu vor corespunde la examen.

Cu acest metod lipsit de orice exclusivism, strict legal și constituțional, egal și imparțial, s'ar asigura selecțiunea necesară pentru advocați și cum dintre colegii minoritari numai o parte infimă și-a făcut datoria de a învăța limba oficială a statului, *eliminarea* acestor elemente indesirabile, ca detentori ai unor atribuțiuni de drept public, din organizația statului, pe când este un act de dreptate, pe-atunci asigură și față cu condensarea subversivă a unor coterii și curente disolutive minoritare: *majoritatea covârșitoare a elementului românesc* constitutiv de stat și în Baroul advocaților.

Epitaful lui Lazăr

Monumentul de pe mormântul lui Gheorghe Lazăr a fost ridicat, după cum spune și inscripția de pe el, de către Comitele de Rosetti, unul din elevii marelui învățător, în anul 1864. Pe el este săpat în litere chirilice, epitaful de mai jos, dictat de Lazăr însuși pe patul de moarte:

„Vieţuitorule!
Stai puţin şi citeşte,
Apoi te gândeşte,
La trista omului soarte,
Nepregetătoarea moarte.
Ce eşti astăzi, eu am fost,
Asta să o ştii de rost.
Ce sunt eu acum, vei fi,
Când ceasul îţi va veni".

GHEORGHE LAZĂR,
teol. Transilv.
N. 1779—M. 1823.

In josul acestui epitaf, I. Heliade-Rădulescu, elevul său, a adăugat următoarea inscripțiune cu litere românești:

„Precum Cristos pe Lazăr din morți a înviat
Așa tu România din somn ai deșteptat!"

Sub aceasta, inscripția piosului Rosetti care a ridicat monumentul:

„LUI GHEORGHE LAZĂR"
a ridicat acest monument
școlarul său Hagiul și Ieroselimit Carol comite de Rosetti la anul 1864.

Programul Cinematografelor.

CinemaUniversității

Duminecă, 30 Sept.

Contele d'Essex

Dramă istorică din timpul domniei tiranice a reginei Elisaveta a Angliei. 7 uriașe acte, în 4000 metri lungime. Program de două ore. O întreagă ceată internațională a artiștilor celor mai renumiți. Eșecul de dragoste și răsbunarea tiranei sângeroase de femeie. Senzație mondială la Cluj.

Luni. 1 Oct.

Masca răsbunării

Cinema Urania

Duminecă, 30 Sept.

Masca răsbunării

Colosală dramă de circ în 6 uriașe acte. In rolul principal: regina patimilor Soava Gallone, artistă nemuritoare. Subiectul cel mai mișcător, montarea cea mai fastuoasă. Amorul și calvarul unui clovn.

Luni, 1 Oct.

Contele d'Essex

Cinema Apollo

Duminecă, 30 Sept.

Jocheul morței

Senzațională dramă sportivă în 6 acte. In rolul principal: Maria Corvin. Alergări palpitante de cai la Cluj. Alergare spre moarte

Luni, 1 Oct.

Amazoană în flăcări

Reprezentațiile încep la orele 3 d. m.

La magazinul de pălării și mode
Siegfried Weisz
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.
Au sosit
pălării de toamnă moda cea mai nouă.
Pânăce există stocul o pălărie tare „GYUKITS" pentru bărbați costă . . . . . Lei 550
I-a Pălărie tare din păr de iepure . . . . . Lei 360
I-a Pălărie tare din lână Lei 235
Mare asortiment în albituri pentru bărbați! 2880 2880

In magazinul de mode pentru dame al lui
Eugen Szabó
din
CLUJ,
C. Regele Ferdinand 5
cunoscut ca avantajos pentru preturile convenabile si serviciul solid, au sosit in depozit asortimente complecte de:
noutăți de stofe pt. paltoane și costume
mătăsuri pentru haine și căptușeală
catifele negre si colorate, pentru paltoane,
stofe doublé pt. paltoane **bărbătești**, cu preturi extraordinar de ieftine.
Mărfurile de vară întrecătoare se vor vinde pe prețuri foarte scăzute.
Preturi fixe!
Telefon:
4-79
3609

Se ştie că numai CZINK vopseşte, curăţeşte, chimic, cel mai frumos şi cel mai ieftin Cluj.

Cine voeşte a călători iute, comod, eftin, sigur şi direct la

Canada,
America,
Argentinia,
Brazilia

3063

să scrie numai de cât la

COSULICH LINE

Bucureşti, Calea Griviţei No. 181.

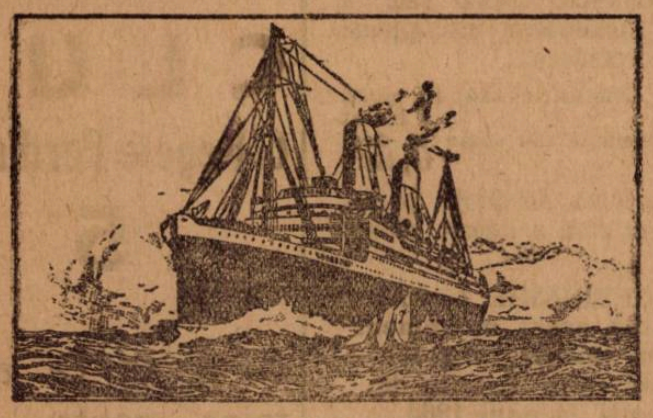

Corespondenţă în toate limbile

Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**

Călătoria durează **numai 7 zile.** — Masă excelenţă. Cabine mari aerisite pentru 2, 4 şi 6 persoane.

Nenumărate scrisori de mulţumire!
Cereţi imediat prospect!!

Tablile de asbest „METEOR“

sunt ccle mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de ingrijire şi reparare şi e mai bun şi mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la

Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oşorheiu jud. Bihor.

Societatea Nationala de Credit Industrial

Capital social: 500.000.000 Lei
Prima emisiune: 200.000.000 Lei

Prospect de Emisiune

pentru

100.000 Actiuni nominative a 1000 Lei date subscriptiei publice

Societatea Naţională de Credit Industrial înfiinţată prin legea din 19 Iunie 1923 (publicată în Monitorul Oficial No 64 din 23 Iunie 1923 împreună cu statutele societaţăii), fiind menită să vină în ajutorul industriei noastre naţionale, esle chemată să îndeplinească în împrejurările actuale un rol covârşitor, căci perturbarea economică pricinuită de războiu a adus o schimbare fundamentală mai ales în organizarea creditului, care este de esenţă în desvoltarea oricărei industrii.

Spre a se putea sprijini cât mai bine rolul ce societatea este chemată al avea, ea a fort organizată prin participarea Statului şi a Băncei Naţionale cu iniţiativă particulară, cei a ce dă în acelaş timp şi o însemnată asigurare a plasamentelor publicului.

Capitalul social este de 500.000.000 lei, împărţit în 500.000 acţiuni a 1000 lei Statul participă cu 20 la sută iar Banca Naţională a României cu 30 la sută.

Toate acţiunile sunt nominative. Acţionarii nu răspund însă pentru societate decit cu capitalul acţiunilor lor. Ele nu se pot atribui şi transmite decât cetăţenilor români.

La întiinţarea Societăţei urmează conform statutelor să se subscrie 200 000 acţiuni din cari potrivit legii, 40.000 acţiuni revin Statului, 60.000 acţiuni Băncei Naţionale, iar 100.000 acţiuni se dau subscripţiunei publice.

Emisiunea se face pe 1000 lei acţiunea, valoarea ei nominală.

Comitetul provizoriu al Cons. de Ad ţie al Societăţii, compus din 3 delegaţi ai Statului şi 3 delegaţi al Băncii Naţionale a României, constituit conf. art. 9 din statutele societăţii, emite acest prospect şi face apel la public să subscrie la această operă naţională care tot odată asigură subscriitorilor un venit bun pentru capitalul lor.

Vărsămintele se vor face la datele următoare:

La subscriere, 1 Octombrie 1923.	300 lei de acţiune.
La 1 Noembrie 1923	250 lei de acţiune.
La 1 Decembrie 1923	250 lei de acţiune.
La 1 Ianuarie 1924	200 lei de acţiune.

Se va mai vărsa la subscriere câte 50 lei acţiune, ca spese de emisiune.

Termenul subscrierei se fixează de la 1—10 ale lunei Octombrie. Subscricţia se va putea însă închide şi înainte de această dată.

Locurile de subscripţie vor fi următoarele:

1) La Casieria Centrală a Tezaurului Public dela Ministerul Finanţelor în Bucureşti şi la toate Administraţiile financiare din ţară.

2) La Banca Naţională a României din Bucureşti şi la toate Sucursalele şi Agenţiile ei din ţară.

3) La Casa de Depuneri şi Consemnaţiuni din Bucureşti.

La vărsămintele întârziate se va plăti o dobândă ce se va fixa de Consiliul de Administraţie.

COMITETUL PROVIZORIU

Casă de vânzare

în centru din care se poate ocupa imediat trei camere, bucătărie şi baie.

2747

Informaţiuni la

Dr. Aurel Blaga
Str. Regina Maria No 17.

Doamnelor şi mireselor!

Cumparati sau comandati va!

Lingerie, trusouri femeeşti, pânzeturi feţe de masă şi lingerie pentru pat, specialităţi de batiste, etc, fabricaţii proprii şi specialităţi din străinătate.

SÁMUEL & Co.
Str. Memorandului Nr. 9
2949

ROYAL

maşina de scris americană vânzarea exclusivă la LIBRĂRIA **LEPAGE**
CLUJ. 2744-6
Cereţi ofert.

„Ghetele cele mai bune si mai moderne“

sunt cele prevăzute cu marca renumită

»Chaussures Echo«

Lloyd 1109 1392

Roabe din mesteacăn

pentru economii şi căratul pământului în executare primă de vânzare la 3059

Maximilian Aufricht
comerciant de lemne Arad,
Birou: Strada Bucur 8.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.

3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

IN MARELE MAGAZIN DE BLĂNURI AL LUI

IOSIF IZRAEL & CO.

CLUJ, C. VICTORIEI Nr. 2.

Se află în mare asortiment:
Blănuri, dela . . . 16000 L în sus
Paltoane pt. sport dela 3000 L în sus
Boa dela . . . 450 L in sus
Paltoane pt. copii dela . . . . . 800 L în sus

3026

Au sosit noutăţi de toamnă la

Regele Palariilor

Cluj, Piaţa Unirei 24.

Asortiment mare în totfelul de articole de modă pentru bărbaţi. — Magazin de pălării speciale.

Mare magazin de lingerie fină.
Raglane şi paltoane de piele veritabilă.

Preturi eftine ce sfideaza orice concurenta

Lloyd 1069. o *No. 479-2.*

Maşina cea mai universală, folosibil la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99. TELEFON 999. (2725-2)

Dela Târgul de Mostre din Timişoara

Din punctul de vedere al gustului toate firmele expozante întrecute de **firma Samuel S. A. Timişoara.** La expoziţia ei vedem renumita apă de gură Odol, fabricat în Timişoara, pasta de dinţi Odol şi Pixavon-ul, Este de admirat şi expoziţia optică, care îmbrăţişează toate tazeie fabricării sticlelor pentru ochelari începând dela sticla brută până la sticlele gata de diferite calităţi şi forme. Este singura firmă în România, care se ocupă cu fabricarea acestora. Este mult regretabil, că factori competenţi nu se adresează ei când au nevoe de astfel de articole pentru stat.

Fraţii Weisz, fabrică de panglici, s. p. a. Satu Mare. In pavilonul A. compartimentul 67 vedem fabricatele numitei fabrici panglici de mătase pură şi semi-mătasă, panglici pentru pălării, panglici pentru încălţarea dejghetelor şi a ciobotelor, legături mătasă pentru pantofi în diferite calităţi şi culori etc. Reprezentantul **Fabricei pentru Bucureşti este dl I. Schlanger.**

Armin Herz şi fii fabrică românească de salam Timişoara. Telefon 13—16. Telegrame: Herzius. In pavilonul No. 158 al târgului de mostre publicul este plăcut impresionat de cele văzute acolo. Fabrică renumitul salam după metoda, care a făcut ca salamul Herz să fie cunoscut în întreaga Europă. Fiecare bucată întreagă este prevăzută cu o plombă de plumb. Fabrica oferă gustări gratuite publiculuui, pentru a se convinge de calitatea marfei.

Carol B. Reich et Comp. fabrică de funii şi mărfuri din cânepă Arad. Fabrica în Strada Vasile Pagubă, No. 28-32, birourile şi prăvălia de desfacere în Bulevardul Regina Maria No. 6. Firma care este foarte bine cunoscută în cercurile economice şi comerciale a fost fondată în anul 1874 de Carol B. Reich. Peste câteva decenii fabrica a devenit cea mai puternică fabrică de funii din Ardeal şi Banat. Produce: tot felul de funii pentru economie, funii de transmisiune pentru maşini, laţuri de pescuit şi orice articole din branşa aceasta. Produsele fabricei sunt foarte favorizate atât în Ardeal cât şi în vechiul Regat.

Ţesetoria Ardeleană S. A. Fabrica de Textile, Cluj, Are un rol important în industria României dar mai cu seamă în aceia a Transilvaniei. In cabinetul dublu No. 65-66 al târgului de mostre sunt expuse fabricatele firmei. Mărfuri excelente, cu cari ne putem mândri că au fost poroduse la noi în ţară, în **fabrica din Cluj, Piaţa Mihai viteazul No. 19.** Dintre aceste se disting următoarele fabricate:

Pânză naţională în diferite lăţimi şi calitate, etaminuri simple, colorate şi cu mătase, pânză creponate, crep romainuri, eponjuri simple şi cu mătase voaluri, diferite pânzături pentru haine bărbăteşti, prosoape, drilluri colorate, gabardenuri mercerizate, mătăsuri etc.

Fabrica a fost fondată în anul 1608. Fabricatele ei ajung în cea mai fină şi mai bună calitate în comerţ.

O afacere senzaţională la Cluj

Focarul de prostituţie clandestină din strada Xenofon — Noui amănunte

In numărul nostru trecut, am arătat prin ce împrejurări o echipă de poliţişti de subt conducerea comisarilor Leontin Pop şi Ionel Kotz, au reuşit să descopere periculosul focar de protituţie clandestină din str. Xenofon No. 15. Azi revenim cu noui amănunte.

Precum am mai spus, poliţia chiar de Luni seara a deschis o severă anchetă spre a stabili de cât timp funcţiona acest focar, cine erau persoanele care îl frequentan şi care ar numărul, fetelor nenorocite prin intermediul femeiei Timia Câmpean stăpâna casei din str. Xenofon Nr. 15.

Până în prezent numărul fetelor atrase şi seduse în această casă s'e ridică la 12, dintre cari unele din provincie, unde părinţii unora se bucură de o frumoasă reputaţie.

In cursul cercetărilor, luându-se şi declaraţiile mai multora dintre vecini, aceştia au declarat, că în casa femeiei Timia Câmpean de aproape un an intră zilnic diferite persoane din toate clasele sociale, că în repetate rânduri au auzit ţipete, însă nici o dată nu au îndrăznit să aducă faptul la cunoştinţa autorităţilor, de frica a doi indivizi cari terorizează întreg cartierul şi cari cu Timia sunt buni prieteni deoarece în repetate rânduri rămâneau noaptea în casa ei.

Intre numeroşii vizitatori ai acestei case de prostituţie clandestină, făcea parte şi individul Gheorghe Ceteanu, un tip cunoscut în oraşul nostru care îşi dădea titlul de director al fabricei de bomboane „Unirea" unde nu era decât nu simplu achizitor.

Acest individ a şi dispărut acum din Cluj, de frica poliţiei, întrucât are la activul său trei violuri comise prin intermediul Timiei Câmpean, precum şi mai multe eschrocherii.

Din declaraţiile unora dintre victime, reese că pentru a fi intimidate, indivizii li se recomandau subt diferite titluri ca: detectivi, comisari de poliţie, şefi de siguranţă, etc.

După declaraţia comisarului Leontin Pop care anchetează această afacere, putem afirma că pentru a se face, o cât mai complectă lumină, cercetările vor dura cel puţim zece zile.

Inaugurarea liceului din Sărmaş

Mâine 30 Sept. c. se va face cu o deosebită ceremonie inaugurarea liceului din Sărmaş. la care vor lua parte câţiva profesori universitari din Cluj precum şi reprezentanţii autorităţilor în trunte cu prefectul judeţului d. Mureşanu.

Eczema boalele de piele cosurile se vindeca sigur cu
Pomada Cadol
Gasiti la farmacii si droguerii sau contra mandat postal de lei 25·— dela Farmacia VOREL, Piatra N. Cereti gratuit prospectul: Cum se vindeca eczema. 2819-3

TELEGRAME

Modificarea calendarului in Rusia

MOSCOVA. — Biserica condusă de patriarchul Tichon a început preparativele pentru modificarea calendarului şi adoptarea stilului nou.

Situaţia din Germania

Un protest al Saxoniei.

Berlin, (Rador). — Guvernul saxon a protestat violent contra numirii lui Gessler ca dictator cu puteri discreţionare. Primul ministru al Saxoniei, Zeigner, acuză public pe Gessler că participa la complocturile monarchiste şi a cerut arestarea socialiştilor din Saxonia. Zeigner arată imposibilitatea ca Gessler de apere republica

* * *

Situaţia în Germania este până acum liniştită. Starea de asediu a împiedicat demonstraţiile în Saxonia unde în ultimele zile au fost multe excese devastându-se depozitele de alimente. Sunt speranţe că şi aceste mici excese vor înceta acum.

Demonstraţii comuniste la Bochum.

Berlin (Rador). — Din oraşul Bochum (Ruhr) se anunţă o demonstraţie comunistă contra guvernului din Berlin, pentru continuarea rezistenţei pasive. Poliţia a risipit pe manifestanţi.

Infrângerea comuniştilor din Bulgaria

Sofia. — Comunicatul oficial al guvernului bulgar anunţă că aseară ultimul refugiu al comuniştilor, oraşul Ferdinandovo a fost ocupat de trupele guvernului.

O mare sarbatoare la Cluj

Punerea pietrei fundamentale a Catedralei ortodoxe

Vor asista toţi mitropoliţii din ţară. Primul-ministru dl I. I. C. Brătianu şi membrii guvernului vor lua parte la solemnitate. Primirea înalţilor oaspeţi. Serviciul religios. Recepţiile. Festivalul dela Teatrul Naţonal

După cum am anunţat, în ziua de 7 Oct. c. va avea loc la Cluj punerea pietrei fundamentale a Catedralei ortodoxe care se va clădi pe terenul din parcul Teatrului Naţional.

Dl Septimiu Mureşanu, prefectul judeţului, a fost încunoştiinţat ieri telegrafic că vor sosi în localitate pentru a lua parte la această împortantă solemnitate, membrii guvernului în frunte cu primul ministru dl I. I. C. Brătianu. Vor sosi deaseminea toţi mitropoliţii din ţară impreună cu I. P. S. S. mitropolitul Primat, Miron Cristea. Vor mai veni odată cu mitropoliţii un mare număr de episcopi din întreaga ţară şi alţi înalţi prelaţi.

*

In vederea acestei mari sărbători şi a primirei înalţilor oaspeţi, s'au luat toate măsurile necesare.

Duminică dimineaţa înalţii prelaţi, primul ministru şi membrii guvernului vor fi întâmpinaţi la gară, unde li se va face o primire deosebită.

*

La ora 11 se va oficia un serviciu religios în parcul Teatrului Naţional unde se va pune peatra fundamentală o catedralei ortodoxe care se va zidi pe acest teren.

*

După sfârşirea serviciului zeligios, va vorbi: dl I. I. C. Brătianu, primul ministru, mitropolitul Ardealului, ministrul Cultelor dl C. Banu şi alţii.

*

La ora 1 p. m. vor avea loc recepţii, atât la episcopia ortodoxă, cât şi în saloanele prefecturei de judeţ.

*

La ora 2 p. m. va fi o mare masă oferită de prefectura şi primăria locală, la restaurantul „New-York" unde vor lua parte peste 150 invitaţi.

După prânz, în presenţa dlui prin ministru şi a celor alţi membri ai guvernului se va face inaugurarea conferinţelor la Cercul de studii al Partidului Liberal din localitate priintr'o conferinţă ţinută de dl Lapedatu, profesor universitor şi deputat.

*

Dela Cercul de studii primul ministru dl I. I. C. Brătianu şi membrii guvernului vor vizita clubul partidului liberal, unde va avea loc o recepţie.

*

In seara zilei pe Duminică 7 Oct. se va da un mare festival la Teatrul Naţional la care vor asista toţi oaspeţii în frunte cu mitropoliţii şi primul ministru.

*

A doua zi, Luni, se vor vizita comunele Gilău şi Nireş, care au fost incendiate, precum şi alte comuni din judeţul nostru. *D.*

Scrierile lui Gheorghe Lazăr

Discursuri:

1. Cuvânt la înscăunarea mitropolitului Dionisie —1819. (Analele Academiei, IV. 111.)

2. Cuvânt la suirea pe tron a lui Grigore Ghica —1832. (Revista pentru istorie, archeologie şi filologie I. 360).

Scrieri relative la şcoală:

3. Inştiinţare către tinerime, 1818. (Convorbiri literare XXXVIII 1904, pag. 399).

3. Apel către public pentru publicare de cărţi — Bucureşti 1822.

Cărţi didactice:

5. Aritmetica matimaticeană (Manuscris).

6. Geografia (Manuscris).

7. Filozofia (Manuscris).

8. Istoria Universală (Manuscris.

9. Trigonometria (Manuscris, tipărită în 1919 de dl Traian Lalescu).

Alte scrieri:

10. Versuri de laudă la logodirea prea înălţatului nostru împărat — Viena, 1808.

DUREREA de CAP Migrena, Nevralgii
Dureri reumatice etc. vindeca si linistesc la moment tabletele KALMA, pachetul lei 4, la droguerii si farmacii. Se trimet contra mandat de lei 40 franco 10 pachete KALMA. Adresati: Farmacia VOREL, PIATRA-N. 2819-4

„Maşini unelte „ASTRA" sunt cele mai precize"
2972-3 ASTRA SECŢIA MOTOARE A R A D. 29723

CAROL B. REICH FIUL & COMP DIN ARAD.

Fabrica de funii si de canepa. Poneve impermiabile, mare depozit de articole de tapiserie.

3047 Depoul si biroul: **BULEVARDUL, REGINA MARIA 6.** Fabrica de funii: **Str. STEFAN BÁTHORY No. 28—32.**

Mica publicitate

Livadă clasa întâi în apropierea Clujului, 10—15 jugăre; 126 stejari de 22—44 cm. grosime, de vânzare str. Regală 27. 3056

Daca voiti sa va ingrijiti timpul, spalati-vi'l numai cu apa preparata cu

Kaiser-Borax

Kaiser-Borax

Intrebuintat mereu fața sa nu mai fie urata.

Kaiser-Borax

face fața alba si moale. 2474-3

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19
Telefon interurban No. 2-13.
Adresa telegrafica: **Juvaere Cluj.**

Avem onoare a anunta stimata noastra clientela, ca ni-am mutat fabrica si biroul in casa proprie depe Calea Regele Ferdinand No. 19.

Va rugam a ne onoara si pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari in vom eőecuta acum cu si mai multa promptitudine. 1845

Telefon 493 Telefon 493

Maşini de scris

Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica

Mare atelier pentru reparat maşini de scris

Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

SIPĂTARIA

FARMATI

Cluj, Str. Memorandului 16.

pregateste cu preturi foarte reduse giamantanuri si genti de prima calitate. Asemenea executa ori ce reparatiuni. 2889

THE ROYAL MAILLINE

Ce mai veche — Societate de navigaţie anul 1839 — Fondată — comodă — Călătorie

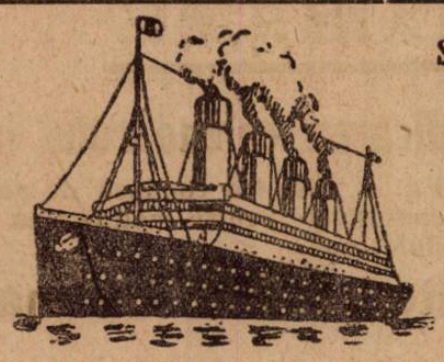

New-York, Canada, Brazilia, Argentinia, Cubu şi Mexic etc.

În fiecare săptămână porneşte vapor din

Hamburg, Cherbourg şi La-Rochelle

Pentru orice fel de deslușiri, vizarea pașaportului și alte formalități să ne adresăm la

Compania „Tranzit“

Bucureşti, Calea Griviţei No. 153 şi la filiala **Timişoara,** „Hotel Coroana“.

Bani trimi si din America prin noi se pot avea in timp de 8 zile.

3064

Carti, reviste romanesti, franceze, germana, etc., hartie, articole de birou, masini de scris confecţie de hârtie şi imprimate de orice natura la:

Libraria, Papetaria, Tipografia

LEPAGE

Cluj. Cereţi cataloage lista şi ofert. 2744-4

„TACÂMUL“

fabrica pentru articole de ARGINTARII

CLUJ, Str. Avram Iancu No. 3.

Telefon No. 4-82

Adr. telegr. „Tacâmul„ Cluj

ARGINT 2850

cumpără cu cel mai mare preţ!

Fabrică tacâmuri şi articlii de lux, etc., etc.

Namai pentru revanzatori.

Cea mai fina crema pentru ghete

Paltoane de piele pentru femei şi bărbaţi pregătesc după măsură trimisă luând garanţie 3070-2

FUCHS

magazin de haine de piele Oradea-Mare, C. Victoriei 1

Industria Laptelui

DIN BANAT S. P. A.

TIMIŞOARA

Fabrica Str. 3 August 24.

2944

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vand en gros si en detail, la revanzatori se dă favor in preturi.

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Fraţii Halász **fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.**

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

MODE DE PARIS

Cel mai elegant magazin de blănuri din Români, se va deschide în cursul lunei Septemvrie în Cluj, Piata Unirii 12.

Institutul de Arte Grafice Fratii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ a ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul IV. No. 907 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Marți 2 Octomvrie 1923

Infrățirea

Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 864

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

O sută de ani dela moartea lui Gheorghe Lazăr

Manifestația românească fără pereche, dela Avrig, făcută în amintirea întemeietorului instrucției publice românești — Peste 15.000 de oameni la mormântul lui Gheorghe Lazăr — Serviciul divin — Parastasul — Omagiul bisericilor românești și al școalelor — Cuvântul I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae — Înălțătorul discurs al A. S. R. Prințul Carol despre Apostolul Gheorghe Lazăr și despre datoria românilor de astăzi — Alte cuvântări — Expoziția țărănească

Implinirea unui centenar dela moartea celui mai mare dascăl românesc din acele timpuri din preziua revoluției dela 1821, a dat prilej întregei suflări românești să sărbătorească ieri începutul redeșteptării noastre naționale, dovedind, cum a arătat unul dintre oratorii dela mormântul lui Gheorghe Lazăr, profesorul V. Bogrea dela Universitatea din Cluj, că flacăra națională s'a dat dela Lazăr încoace din mână până la fiii de azi ai României întregită. S'a dovedit în această mare zi a Avrigului, o continuitate sufletească românească, dela Gheorghe Lazăr, demnă de memoria comemoratului. Un val de Insuflețire românească, asemenea căreia rar îi este dat istoriei să însemne, a fost în această zi de ieri în Avrig, și dascălul de acum o sută de ani, de-acolo din cer, n'a putut să se simtă decât fericit de rodul rodit de semința românească sădită de dânsul cu un secol în urmă.

Aceasta a fost într'adevăr, ieri, Avrigul: o emanație fără pereche a spiritului sădit în acest neam de către Gheorghe Lazăr. Satele învecinate și-au revărsat aici toată populația: moșnegi, bărbați, femei și copii până la cei mai nevrâstnici, iar restul țării și a trimis cu aceeași recunoștință delegațiile la mormântul malelui dascăl. Școlile din Ardea, în frunte cu cele din Sibiu și Brașov reprezentate prin toți elevii lor, au avut aici delegații numeroase, de profesori și elevi, la fel și bisericile, școlile superioare, instituțiunile culturale și guvernul, care a ținut să'și aducă omagiul prin trei reprezentanți.

Această mulțime de pelerini, de peste 15.000 de oameni, a dat curatului și frumosului sat de lângă Sibiu o atmosferă care va rămânea istorică. Populația locală, pătrunsă de însemnătatea momentului, a dat dovada unei conștiințe naționale și mândrii rare, resfrânte pe fața și a celui mai mic copilaș. Steaguri arborate pretutindeni și mesteceni proaspăt plantați pe toate străzile satului, au dovedit grija depusă de localnici pentru reușita sărbătorii lor.

Sosirea oaspeților

Oaspeții au venit cei mai mulți cu trenurile de ieri dimineața, fiind primiți la gară cu o însuflețire exemplară. Cei mai mulți fiind elevi, au comemorat cu o zi înainte memoria lui Lazăr prin serbări școlare la cari li s'au arătat meritele mortului de acum o sută de ani. Astfel alaltăeri, la Sibiu, a avut loc un matineu dat de școlarii de acolo, în număr de 3000, în frunte cu profesorii și Mitropolitul Nicolae.

Odată cu oaspeții veniți prin Sibiu, a venit și I. P. S. Sa Mitropolitul Ardealului, Nicolae. Convoiul de câteva mii a pornit prin sat în cântece naționale și în marș de trimbițe ostășești, iar la biserică li-a ieșit înainte protopopul Avrigului, S. Sa Cândei, care printr'o înălțătoare cuvântare s'a adresat I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae, salutându-l.

Nu peste mult s'a început slujba religioasă, oficiată de I. P. S. Sa Mitropolitul din Sibiu, de Episcopii Roman Ciorogariu și Nicolae Ivan, asistați de clerul din Sibiu, răspunzând corul școlilor de băeți și de fete din Sibiu.

Sosirea Prințului Moștenitor

Intre acestea a sosit în gară trenul A. S. R. Prințului Moștenitor, fiind primit de un uriaș public cu urale nesfârșite.

Primarul comunei, d-l Lazăr Postea, L'a primit după obiceiul românesc cu pâine și cu sare urându-l bun sosit, la care A. S. R. Prințul Carol a răspuns mulțumind impresionat.

Din partea județului Prințul Moștenitor a fost salutat de d-l prefect Boiu, iar d-l comandant al corpului VII armată, general Cihoski a dat raportul.

Tot cu acest tren au sosit d-nii Miniștrii Dr. C. Anghelescu, general Moșoiu și A. Cosma, primiți cu urale nesfârșite.

Augustul oaspe și domnii miniștrii au asistat după aceasta la slujba divină din vechea biserică a Avrigului, apoi sfârșindu-se aceasta, s'a făcut un parastas la mormântul lui Lazăr din țintirimul bisericii, oficiind toți prelații de mai sus.

Cuvântarea I. P. S. S. Mitropolitului Nicolae

Sfârșindu se parastasul, I. P. S. Sa Mitropolitul Ardealului a rostit această cuvântare în fața mormântului plin peste tot cu cununile depuse de diversele școli și instituțiuni — cea mai remarcabilă a liceului S. Sava din Capitală — și a publicului de mii de oameni:

„Alteță Regală! Prea Sfințiile Voastre! Domnilor Miniștri! Iubiți Ascultători!

Sunt în viața popoarelor chemări venite de sus și sunt suflete cari să le prinză solia și să se facă purtătorii ei. Un astfel de sol către poporul român, ca

Mormântul lui Lazăr în Avrig.

să'l trezească la mai multă conștiință de sine, a fost Gheorghe Lazăr, la mormântul căruia închis acum o sută de ani, ne-am adunat astăzi. Dela acest mormânt se desprinde mereu învățătura, că omul și popoarele trăesc mai cu seamă prin suflet, pentrucă, adevărată vorba Mântuitorului: *„Ce va servi omului să câștige toate bunătățile, dacă își va pierde sufletul?“*

De când au zburat de pe buzele lui Isus aceste cuvinte, s'a făcut o epocă nouă, și fericiți acei cari înțelegând aceasta, s'an făcut propagatorii culturii ai bunătăților sufletului, între semenii lor.

Iubiți Ascultători! Acel pe care îl sărbătoriți azi s'a ridicat din părinți țărani din această comună, înfățișând prin sufletul său trezvia și toate darurile cari a înzestrat Dumnezeu poporul românesc, și mai presus de toate, dorul după libertate, care a ținut în încordare sufletul neamului nostru. A trecut prin școlile Sibiului, Clujului și Vienei, dar de acolo a luat învățătura idealului culturii naționale, al cărei apostol a fost ca unul zburător după idealuri, cu ochii mereu la cer. Cu această pregătire a venit acasă s'a așezat dascăl în Sibiu, unde după grele lupte a putut să se așeze scaunul episcopesc.

A avut piedeci, dar acestea n'au însemnat pentru el închiderea drumului, ci un drum nou, la București, unde întemeie școala Sf. Sava, fiind focarul de cultură românească ale cărui raze binefăcătoare s'au răspândit în toate colțurile țării. In aceste roade au fost conducătoare de libertate, aceste roade au trezit în sufletul acelor eroi cari au pus cumpănă viața, și au dovedit lumii întregi că suntem un popor vrednic de strămoșii noștri.

Fraților! Azi ne-am adunat din patru unghiuri ale țării să cinstim pe Apostolul care s'a făcut dezrobitorul neamului său, aducându i prinosul profundei noastre recunoștințe. El a putut să răsplătească în parte dragostea de frate pe care în a âtea rânduri înainte de dânsul ni-o arătaseră cei de dincolo de Carpați.

Azi, unindu-ne în cuget și în simțiri cu aceia, împreună cu scumpii Suverani, cu gloriosul nostru Rege, scumpa Regină și iubitele odrasle ale scumpei noastre Dinastii, cu cuget unit să-i aducem mărire, și în această zi de împlinire a o sută de ani dela moartea lui, noi facem jurământ, că vom deschide larg inimile, duhului frățietății, pentrucă să ne devotăm scopului celui mare și sfânt al culturii. Iar pe dânsul, cel mare și bun să-l cinstim cu cuvintele creștinești: să-l odihnească.“

Cuvântarea A. S. R. Prințului Moștenitor

In mijlocul atenției depline a asistenței, ia după aceasta cuvântul A. S. R. Prințul Carol, stârnind cu fiecare cuvânt al său cele mai profunde sentimente de pioșie și îndemnuri românești, de a urma pe acel care a educat românește generațiile cari i-au urmat până astăzi.

„O sută de ani au trecut — începe A. S. R. Prințul Carol — și suntem adunați aci spre a cinsti pe mortul îngropat atunci în mormântul acesta.

Câte lucruri mari s'au făcut de atunci și ce bucurie ar simți el azi, că Avrigul său îl acopere astăzi un cer care este românesc. De aci se uita el spre zidurile Carpaților cari despărțiau un popor, și ca și voevozii legendari întemeietori de țări, acest voevod al culturii a trecut zidul Carpaților, așa după cum peste o sută de ani l-au trecut armatele române, pentru ca acest zid să fie desființat. Azi, noi nu mai avem zid de trecut, putem privi fără a ști că sunt ziduri despărțitoare de frați, și Gheorghe Lazăr a înțeles-o de atunci aceasta; în concepția lui de neam și patrie toți acei cari simțiau românește, erau de un neam și o patrie.

Cu cultura și știința lui, Gheorghe Lazăr putea trăi odihnit aici, dar a fost el omul, care a simțit că nu aceasta este treaba Apostolului. El era sortit să pună temelia țării, în care slova fusese streină și a avut îndrăzneala să susțină, că în limba românească se poate exprima în limba streină. Azi poate că uităm de toate umilințele și greutățile ce a trebuit să întâmpine Gheorghe Lazăr, dar școala sa dela Sf. Sava va fi considerată totdeauna ca focarul nouei vieți românești. Ea este soarele care răsare după un lung șir de ani în istorie.

Dascăl în toată puterea cuvântului, Gheorghe Lazăr nu s'a mulțumit să vorbească dela catedră, ci prin programul său dela 1818 pune temelia organizației școlii românești, care îl servește acesteia până astăzi.

Pregătirea ce a dat-o elementului tânăr românesc, nu a fost numai o pregătire catedrală, dar

Urmare pe Pag. II.

Continuare de pe Pag. I.

și politică, astfel că acei cari au urmat școala lui, au fost întâii aliați ai mișcării lui Tudor Vladimirescu.

A fost un apostol Gh. Lazăr — iată noțiunea magică a Apostolului, pentrucă dacă nu era aceasta, nu reușia.

În momentul dar, în care sărbătorim pe Apostolul acesta, va trebui să ne alegem cu pilde din viața lui, pentrucă dacă nu ne alegem cu ele, la ce îl mai sărbătorim"!

*

După cuvântarea A. S. R. Prințului Moștenitor, primită cu o negrăită însuflețire de asistență, a urmat la cuvânt P. S. Sa Canonicul dr Izidor Marcu, aducând prinosul Mitropoliei unite dela Blaj pentru Gh. Lazăr.

Prinosul ministrului școalelor

D. Dr. C. Anghelescu, ministrul instrucțiunii publice, luând cuvântul, trece în revistă situațiile prin cari a avut de trecut școala românească până a ajunge dela aceea a lui Lazăr până la splendoarea celei de astăzi.

„In dezvoltarea lor — spune d. ministra dr C. Anghelescu — popoarele mereu urcă și coboară clinurile cari duc la cultură. Luați de vâltoarea luptei, nu ne putem da seamă de câte prin toate am trecut în r'un veac, dar să ne oprim să prviim istoria școalei românești dela acel început al ei. Mintea noastră se oprește la cele două etape, la capătul de atunci și acel de astăzi: Atunci, Gheorghe Lazăr cel dintâi dascăl al nostru, ca un apostol afirmă și dovedește dreptul culturii în limba națională. El a obosit, dar copacul robust sădit de el îl vedem azi întinzându-și cele patru crăci, universitățile, ramurile nenumărate ale școlilor secundare și primare.

Un sentiment legitim de satisfacție și mândrie ne cuprinde azi, pentru câte a făcut Gheorghe Lazăr și câte mai sunt de făcut. In ciuda vremurilor poporul nostru a păstrat o continuitate, dela voevozi descălecători de țară, la voevodul descălecător de cultura Gh. Lazăr. Semința ce-o aducea el, el a înțeles că nicăeri nu poate rodi cum a rodit, decât in vechiul regat, și acolo în capitală, unde era centrul vieții românești. Și Lazăr a venit aci și ideile lui deveniră forță și au rupt zăgazurile întunericului, creând conștiința națională cu care ne mândrim astăzi."

Pentru a arăta întunericul pe care a trebuit să'l ruoă ideile lui Lazăr, d. ministru citează din scrierile lui Ion C. Brătianu caracterizarea epocei de atunci, apoi spune, că pentru această faptă, Avrigul a intrat în istorie alături de Turda și celelalte locuri de glorie.

Inchee spunând, că la Avrig găsim cea mai curată reconfortare românească.

Cuvântările dlor miniștri Moșoiu și Cosma

După ce s'a vorbit despre rolul cultural al lui Lazăr, domnul ministru general Moșoiu, ia cuvântul pentru a vorbi despre victoria armatelor românești, care este tot o operă a sărbătoritului dela Avrig, o urmare a deșteptării naționale adusă de școala lui.

Domnul ministru Dr. A. Cosma ia cuvântul pentru a saluta mormântul lui Lazăr în numele Banatului lui Diaconovich Loga, urmașul lui Lazăr.

Alte cuvântări

Din partea Academiei Române vorbește domnul G. Bogdan-Duică, arătând, că pe Lazăr nu Clujul, nici Sibiul l-a făcut, ci Viena, și că de vreme ce pe Lazăr nu l-a chemat nimeni și nu l-a trimis nimeni la București, ci s'a dus el din îndemnul Apostolatului ce îl știa în sine. A fost o fericită întâmplare, că s'a dus el acolo și nu altul.

Domnul profesor Lalescu aduce salutul Universității din București și al școlii politehnice, spunând, că și această din urmă școală a figurat printre postulatele lui Lazăr.

Intr'o cuvântare emoționantă pe care spațiul nu ne îngăduе să o reproducem, domnul Vasile Bogrea dela Universitatea din Cluj arată cum focul aprins în inimi de către Lazăr s'a trecut dela român la român prin decenii.

D Vasile Goldiș aduce omagiul „Asociațiunii", d. Ștefan Pop, al liceuiui Sf. Sava, școala creată de Lazăr, dnii Matei și Bologa, omagiul corpului didactic, iar d. Hondur omagiul Basarabiei. Seria cuvântărilor o închee studentul Budinceanu și primarul Postea din Avrig, după care convoiul se retrage dela mormânt, aclămând pe stradă pe A S. R. Prințul Moștenitor, care vizitează după această monumentul parc al baronului Bruckenthal, apoi are loc masa comună.

In cursul după amiezii se vizitează expoziția aranjată de comunele Avrig, Săcădate, Bradu, Porumbacul de jos și Racoviță. unde sunt arătate minunățiile lucrului de mână al femeilor din aceste comune, apoi crăstături în lemn și icoane bisericești vechi de peste 200 de ani.

Ne putând trece superficial peste această expoziție, vom reveni în numărul nostru de mâine.

Serbarea s'a sfârșit aseară pe la cinci, dupăce s'a vizitat satul și s'a jucat o lungă horă. Trenul A. S. R. Prințului Moștenitor și miniștrilor a părăsit Avrigul înainte de orele cinci, iar la 5 jum. au plecat trenurile oaspeților. *Rep.*

Respectarea limbei românești în Ardeal

O măsură bună luată la Arad

Prefectura pentru a pune stavilă schimonosirei limbei românești pe firme și în diferite anunțuri, a autorizat funcționarea unui birou de traduceri, ai cărui membri sunt câțiva profesori și ziariști de profesie, cunoscători ai limbilor română și maghiară.

O ordonanță a acestei prefecturi interzice chiar funcționarea birourilor de traduceri existente, până la angajarea traducătorilor recunoscuți competenți de către comisiunea biroului autorizat.

Lăudabila inițiativă a prefectului de Arad, ar trebui să găsească imitatori în toate județele din Ardeal, pentru ca să fim scutiți să mai citim chiar în unele instituții publice limba oficială a statului schilodită, după cinci ani de la unirea Ardealului.

Și credem că un bun imitator al acestei măsuri ar fi chiar orașul nostru, unde la fiecare colț de stradă te opresc afișele ungurești, traduse într'o românească aproape de neînțeles.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez l-a

Repertoriul Teatrului National din Cluj

Marți 2 Oct. „Martira".
Joi 4 Oct. „Nevestele vesele din Windsor".
Sâmbătă 6 Oct. „Martira".
Duminecă 7 Oct. la matineu, va avea loc un mare festival artistic cu concursul artiștilor Teatrului Național și ai Operei Române, în folosul sinistraților dela Jilău. Cu această ocazie se va reprezenta comedia într'un act „Morcovel".

Programul Cinematografelor.

CinemaUniversității

Luni. 1 Oct.

Masca răsbunării

Colosală dramă de circ în 6 uriașe acte. In rolul principal: regina patimilor Soava Gallone, artistă nemuritoare. Subiectul cel mai mișcător, montarea ea mai fastuoasă. Amorul și calvarul unui clovn.

Marți. 2 Oct.

Masca răsbunării

Cinema Urania

Luni, 1 Oct.

Contele d'Essex

Dramă istorică din timpul domniei tiranice a reginei Elisaveta a Angliei. 7 uriașe acte, în 4000 metri lungime. Program de două ore. O întreagă ceată internațională a artiștilor celor mai renumiți. Eșecul de dragoste și răsbunarea tiranei sângeroase de femeie. Senzație mondială la Cluj.

Marți, 2 Oct.

Contele d'Essex

Cinema Apollo

Luni, 1 Oct.

Amazoana în flăcări

Romantică și modernă dramă cinematografică în 5 acte. Atracțiuni senzaționale! Minunile technice de filme. Film extraordinar și surprinzător.

Marți, 2 Oct.

Amazoana în flăcări

Reprezentațiile încep la orele 3 d. m.

! Ni-au sosit !
în stoc mare
paltoane și blănuri de toamnă și iarnă
de cea mai nouă modă din
Paris
Wiena și Berlin
Diamantstein și Moskovics
magazin de mode bărbătești și femeești
Cluj, C. Reg. Ferdinand 25.
(Vis a-vis de poșta centrală)

Cea mai avantajoasă sursă de blănuri de pluș de seal și biberette, și de specialități de paltoane cu blană. 3112

DE VÂNZARE
In plasa Mihaifălau (jud. Bihor) 100 jughere pământ arabil de prima calitate cu edificii economice. Să se adreseze la 3106
Toth Stefan, Tarcea
(Judetul Bihor.)

INFORMAȚII

— **Parastas.** Ieri Duminică s'a oficiat în cimitirul din Țâcșor (lângă Sărmaș) un parastas pentru Basile Mureșanu, fost preot paroh al bisericei din Țâcșor și părintele dlui dr Septimiu Mureșanu, Prefectul județului nostru. Slujba religioasă a fost oficiată de 14 preoți în frunte cu părintele protopop Elie Dăianu. A asistat la acest parastas rudele precum și câteva sute de țărani din Țâcșor și din satele din împrejurimii.

Cu ocazia aceasta Părintele Protopop dr Elie Dăianu a arătat mulțimei adurate la mormântul răposatului B. Mureșanu, meritele lui Gh. Lazăr.

— **A apărut** în editura „Cartea Românească" o bună și folositoare lucrare datorită dlui I. Remer-Anselme întitulată „Femei Celebre". Lucrarea conține un bogat material istoric pentru ilustrarea principiilor feministe. Cele aproape 600 de pagini sunt aproape tot atâtea dovezi de vrednicia femeiei în decursul veacurilor. „Femei Celebre" nu trebuie să lipsiască de pe masa niciunui om cult.

— **Dela Siguranță.** Domnul Cozma, secretarul general al inspectoratului de siguranță din localitate, a fost detașat în mod provizoriu ca șef al serviciului de siguranță din Sighișoara, al cărui titular a fost suspendat și dat judecății pentru faptul că a pus în circulație bancnote false a 500 lei.

— **La cafeneaua „Metropole"** cântă în fiecare seară renumitul șef de orchestră Nicolae Alexander din Sibiu cu toată orchestra. 3090—4

— **Se caută** pentru o domnișoară studentă o locuință convenabilă fie în tovărășie cu o altă domnișoară, fie la un loc cu o doamnă serioasă.

Ofertele se vor adresa la Redacția ziarului „Infrățirea" în plic închis sub „Tovărășie".

— **Hramul catedralei din Cluj**. La propunerea P. S. Episcopului Nicolae Ivan, Consitorul Eparhial a hotărât ca hramul catedralei din Cluj să fie „Adormirea Născătoarei de Dumnezeu". Aceasta s'a hotărât având în vedere, că în acea zi de praznic din anul 1916 România declarând război dușmanilor seculari ai bisericei nostre, armata română a trecut Carpații și dupâ cumplite jertfe, Pronia cerească i-a încununat cu succes lupta sfântă purtată pentru întregirea neamului între hotarele etnice actuale.

„MECANO" S. A.
SUCURSALA CLUJ,
Str. Memorandului No. 24

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalațiuni telefonice. 3083

RULIMENȚI PE BILE
TOATE MĂRIMELE ÎN DEPOZIT LA
EMIL BLAGA, CLUJ
EXPEDIȚIE în TOATĂ ȚARA. PREȚUL CURENT SE TRIMITE LA CERERE.
2747-3

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3015 3015
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Dela Consiliul Orasului Turda

Nr. 9182/923.

Publicație de licitație.

La primăria orașului Turda în ziua de 25 Oct. 1923 oarele 10 a. m. se va ține licitație publică în sala de sedință acestei primării pentru închirierea intravilanului cu toate clădirile din Str. Ștefan cel Mare No. 30.

Prețul de strigare e 4000 Lei.

Ofertele închise și sigilate cari vor avea inscripția: „Ofertă pentru intravilanul din Str. Ștefan cel Mare No. 30." precum și vadiul de 20% se vor depune la deschiderea sedinței publică în mâna delegatului primării, după depunerea ofertelor închise se va ține și licitație oarală la care concurenții vor depune vadiul de 20% a prețului de strigare.

Adjudecațiunea va avea loc după terminarea licitației orală și după deschiderea ofertelor închise în favorul celui care a oferit mai mult.

Condițiunile generale de licitație se pot vedea zilnic la oarele 10—12 a. m. la primăria orasului sectia economică.

Licitația se va ținea conform dispozițiunilor art. 72—83 din lege-asupra contabilității publice.

Indescifrabil.
primar.

3108

Regulamentarea
funcțiunii școlilor maghiare

Cele două regulamente ale d-lui ministru al instrucțiunii publice — Reprezentantul maghiar declară satisfacția minorității ungurești — Cum vor funcționa în anul acesta școlile minoritare confesionale

Agitația pornită de unguri încă astă primăvară, pe chestiunea școlilor lor, s'a încheiat la mijlocul acestei săptămâni prin noua regulamentare a funcțiuni acestor școli, primare și secundare.

Faptul acesta este de o deosebită importanță, întrucât împrejurările în cari s'a produs au pus în evidență mai mult decât oricând campania nejustificată și tendențioasă a conducătorilor politici și confesionali ai ungurilor.

In adevăr, cele două regulamente ale ministerului instrucțiunii publice, conțin aceleași măsuri ale legii maghiare în vigoare, contra cărora s'a desfășurat toată recenta campanie ungurească. Totuș, acum pentrucă li-a fost satisfăcută una singură dintre pretenții, reprezentantul lor, d. Zombori a ținut la sfârșitul tratativelor cu d. ministru dr. Angheleșcu o cuvântare elogioasă, mulțumind pentru soluționarea chestiunii școlilor ungurești. La foile maghiare cari au protestat mereu contra reeditării de către statul român a legii școlare în vigoare dar nerespectată de școlile ungurești, au anunțat cu cele mai distincte litere soluționarea problemei școlilor maghiare.

Vom arăta deci, care a fost dispoziținea a cărei modificare a pricinuit această schimbare a tonului maghiar față de noi.

Cum se știe, ministerul proectase, ca cu începere din acest an școlar, școlile călugărești să învețe în clasa întâi românește, dat fiind că în toate țările, astfel și în Ungaria, limba de predare a lor este aceea a statului.

Proectul acesta a fost modificat acum, declarându-se școlile călugărești ca școli confesionale dacă până la 1918 au atârnat de vre-o episcopie. Proectul deci, rămâne valabil pentru școlile călugărești cari până la 1918 nu atârnau de episcopi. Celelalte declarate ca școli confesionale, vor urma norma școlilor confesionale și vor învăța românește limba română, geografia, istoria și constituția României, studi cari se vor preda românește în toate școlile ungu ești.

Restul dispozițiunilor prevede: Profesorii pot fi numai cetățeni români, iar acei cari predau pomenitele studi trebue să știe perfect românește. De altfel la vară, profesorii confesionali vor da examen de limba, literatura, geografia, istoria și constituția română, dupăcum s'a procedat în acest an cu profesorii străini dela școlile de stat.

Această dispoziținue din urmă privește și pe învățătorii confesionali.

Manualele se vor întrebuința numai dacă au fost aprobate de guvern. Până se vor tipări acestea, se pot întrebuința și cele de azi, cu excepția manualelor interzise, cari conțin aprecieri contra actualelor stări de lucruri.

Intrucât funcțiunea școlilor evreești a fost reglementată prin convenția iscălită, de-o parte de acele școli, de altă parte de către stat, la încuviințarea deschiderii școlilor în chestiune, regulamentul de acum nu se ocupă de ele. Dispoziținui anterioare au dispus față de școlile evreești numai respectarea acelei convenții nerespectată în toți cei trei ani de funcționare a lor.

Funcțiunea școlilor primare confesionale a fost regulamentată în acelaș chip cu școlile secundare.

Toate dispoziținile de mai sus sunt pe baza legilor ungurești în vigoare; va să zică înseamnă numai impunerea legii în vigoare dar nerespectată. Contra acestor dispoziținui conducătorii unguri au tot protestat, aducând chiar o delegație a Ligii Națiunilor pentruca să i se plângă. Iar acum, pentrucă s'a modificat, contrar legii ungurești în vigoare, dispoziținea privitoare la școlile călugărești, aceiași protestatori s'au declarat cei mai satisfăcuți.

Se vede acum, că toată campania dusă contra statului român nu a urmărit decât să se poată obținea o modificare măcar a dispoziținilor legilor școlare maghiare în vigoare.

Prețuri reduse!

Magazinul

Barza

Str. Reg. Ferd. No. 11.

Creton	mtr.	36
Voil	„	39
Foulard francez	mtr.	98
Grenadin francez	„	95
Batist brodat		19

MARE ASORTIMENT DE PÂNZE DE PRIMA CALITATE.

Telefon 959.

2873

2744-2

Cele mai bune mașini de scris și accesori la Librăria **LEPAGE, Cluj. Cereți ofert.**

Cu prilejul congresului avocaților

Eri s'a deschis la Cluj congresul avocaților români. Din teza pe care d-l Amos Frâncu, decanul baroului din Cluj, o va susține în fața avocaților români din țara întreagă, o constatare de mare însemnătate se desprinde. Și această constatare vine să însuflețească o acțiune, încă nelămurită deplin, care pare să însemne o afirmare din ce în ce mai hotărâtă a ideii naționale.

Căci războiul nostru și rezultatul lui, înfăptuirea unității naționale, nu constituesc decât un început pentru afirmarea energiei românești. Deabia de acum încolo, ea este chemată să și dea măsura puterii sale de creațiune. Adunate la un loc, forțele noastre naționale găsesc abia astăzi condițiunile prielnice pentru a lucra. Dar toate greutățile răsărite de pe urma războiului și ne fasta acțiune a curentelor dezolvante au împiedicat elanul energiilor naționale. Și au împiedicat nu numai elanul lor ci și coordonare lor într'o acțiune al cărei scop trebuia să fie recâștigarea pentru energia românească a tot ceece s'a pierdut sau nu s'a putut afirma în vremurile de restriște.

In vremea din urmă, însă, după ce greutățile isvorâte din războiu s'au ușurat și după falimentul acțiunei de agitație, din adâncurile sufletești ale națiunei valuri de energie au început să se ridice tumultoase. Națiunea își strigă dreptul ei la o viață românească mai puternic firmată.

Mișcările studențești, desbrăcate de tot ceea ce pot fi influențe din afară sau exagerațiuni, nu trebuesc socotite decât ca tresăriri ale energiei naționale care se voește afirmată. Tineretul nostru în carc răsună mai puternic bătăile sufletului național, simte că el este expresiunea acestui suflet și că chemarea lui este să creieze posibilități pentru expansiunca și afirmarea puterii de creațiune a sufletului național. Iată de ce mișcările studențești, în care „presa independentă" a văzut „o primejdie pentru ordinea publică", trebue să fie susținute ca manifestări ale energiei naționale. Ele sunt în ciuda dlui Rosenthal sau a dlui Honigmann „mișcări naționale". Ele trebuesc numai îndrumate, scoase de subt înrâuriri streine de scopul lor și debarasate de tot ce este exagerare.

Valul de energie națională care a dat naștere mișcărilor studențești, a avut repercusiuni. Iată, dacă n'ar fi decât mișcarea avocaților și încă ar fi o dovadă că suntem în fața unei stăruitoare tresăriri a energiei naționale. Congresul, care a adunat ieri avocați din tot cuprinsul pământului românesc, nu este decât un prilej pentru afirmarea noastră ca națiune și prin urmare și ca stat. O chestiune de ordin cu totul național a creiat mișcarea avocaților români. Faptul acesta trebuie să ne bucure, fiindcă el dovedește că forțele naționale sunt în mișcare. Și din această mișcare, din acest clocot vor trebui să răsară posibilități din ce în ce mai numeroase pentru afirmarea forțelor de creațiune ale națiunei.

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

Desbaterile congresului
„Alianței avocaților români" la Cluj

După cum am prevăzut, congresul „Alianței advocaților români" a avut un succes desăvârșit, atât prin numărul mare de delegați ai advocaților din întreaga țară și al aderenților cât și prin armonia deplină în care s'au desfășurat desbaterile.

*

Sâmbătă 29 Sept. a. c. avut loc adunarea preliminară. Au fost prezenți peste 200 avocați din Ardeal iar din restul țărei au fost prezenți: delegatul baroului Ploești, d-l avocat Mișu Dumitrescu; delegatul baroului Durostor, d-l avocat Heltescu; d-l Dr. Ciobanu, dalegatul Timișoarei.

Biroul s'a constituit sub președința d-lui Dr. Suciu, vicepreședinți fiind d-nii: Dr. Ciovanu, avocat; Heltescu; avocat Mișu Dumitrescu și Dr. Amos Frâncu, iar secretari: d-nii Dr. Dunca, Dr. Adam Popo, Dr. Laurențiu Flaviu și Dr. Pop. D-l Dr. Suciu a ținut cuvântarea de deschidere, urând bun venit tuturor cetor prezenți.

S'au pus în discuțiune proectul de statute, pentru a se lămuri ideile care stau la baza alianței avocaților români

Cuvântarea d-lui Dr. Lazăr

Cu prilejul discuțiunei generale dl Dr. Lazăr a cerut cuvântul. După o introducere destul de lungă, d-sa a atins chestia de fond prin care voia să nască desbinarea în sânul membrilor acestui congres.

Dl Lazăr a întrebat dacă este necesară alianța avocaților români, atunci când există o uniune creată prin legea de unificare a barourilor. Incercarea domnului Lazăr, de a pune astfel în discuțiune, chestiunea existenței nouei organizațiuni, care este creată pe baza principiului național, care concordă cu bazele existenței noastre de stat, a fost combătută cu succes de toți ceilalți oratori.

Răspunsul dlui Mișu Dumitrescu

Dl Mișu Dumitrescu, fost ministru, delegatul baroului din Ploești, a cerut imediat cuvântul pentru a răspunde dlui Dr. Lazăr.

In esență, dl Mișu Dumitrescu a spus că legea de unificare este legea generală care regulează raporturile și stabilește drepturile și îndatoririle tuturor avocaților. Alianța avocaților români este organizarea menită să dea ajutor legei de unificare, întru cât situația avocaților români din teritoriile alipite: Ardeal, Basarabia și Bucovina, este pusă în inferioritate de stările din trecut. Statul nostru așezat pe baze naționale este un conglomerat de organe care la rândul lor sunt create pe aceleași baze.

Barourile ca instituțiuni publice trebue să fie conduce de aceleași principii, deci minoritățile în mod firesc, nu pot pretinde să conducă atari instituțiuni.

Cuvântarea delegatului din Durostor

Dl Heltescu, avocat, delegatul baroului din Durostor, luând cuvântul, vorbește plin de înflăcărare, documentând necesitatea creerei și existentei „Alianței avocaților români" în acelaș senz ca și antevorbitorul său.

Ce spune delegatul Timișoarei:

Dl V. Rădulescu, delegatul spune: „Nu putem aștepta ca evoluția să ne facă dreptate, pentrucă străinii favorizați de regimurile trecute sunt cu mult avansați nouă, și astfel urmează să trăim încă o îndelungată stare de inferioritate față de colegii noștri minoritări."

Toți oratorii eu fost viu și îndelung aplaudați.

Răspunsul dlui dr. Suciu

Președintele biuroului d. dr Suciu, răspunde astfel dlui dr Lazăr: „Mișcarea noastră nu poate fi de cât aprobată de toți bunii români. Actualii stăpâni ai statului român, nu mai pot fi lăsați sub nici o formă stăpâniți de stăpânitorii de ieri. Acei dintre români cari nu aderă la mișcarea noastră, nu o fac pentrucă ar fi contra mișcărei, ci pentrucă sunt legați, prin interese personale și materiale de grupările minoritare. Noi însă nu mai putem tolera să dainuască starea de astăzi."

Dl dr. Suciu a fost viu aplaudat.

Discuțiunea generală s'a închis cu aprobarea proectelor de statute și a tezelor ce urmează să fie puse în desbaterile congresului oficial a doua zi Duminică 30 Sept.

Ziua II-a

Congresul se deschide la ora 10 a. m. în sala festivă a prefecturei. Mulțimea asistenței întrece toate prevederile.

Sala este arhiplină.

La numărul delegaților barourilor se mai adaugă, delegația baroului de Râmnicul-Vâlcea în frunte cu d. Coșalțeanu.

Biuroul

Biuroul a fost constituit cu aceiași membri, cari au format biuroul adunărei preliminare din ajun. Dl dr Suciu președintele biuroului, a ținut cuvântul de deschidere.

Din cauza lipsei de spațiu neam rezervat să redăm în numărul de mâine, toate cuvântările care s'au ținut.

Cine o vorbit

Cuvântările rostite au fost ținute de d-nii Mișu Dumitrescu Heltescu, d. Ciorbanu, Coșalteanu, dr Neguș, reprezentantul avocaților stagiari și d. C. Pascu, președintele studenților din Cluj.

Asistența. Telegramele

După deschiderea cogresului s'a trimis o lungă telegramă M. S. Regelui. La congres a asistat aproape întreg corpul magistraturei din Cluj în frunte cu președintele Tribunalului d. Praporgescu. Au fost deasemenea reprezentanții camerei notarilor publici și un mare număr de studenți la drept. S'au citit aderentele tuturor barourilor dni țară și ale Curților de apel și peste 200 de aderențe personale. S'a remarcat de data aceasta lipsa dlui avocat dr Lazăr.

Desbaterile

Desbaterile au continuat într'o armonie deplină, neivindu-se nici un incident. Raportul și diferitele propuneri ale comitetului, au fost prezentate de d. avocat dr Roman, secretarul general al asociației. Proectul de statute a fost primit cu vii aplauze, fără nici o modificare.

*

Congresul a durat până la ora 1 jumătate, iar după masă a început la ora 5 când s'a procedat la constituirea comitetului general, al cărui formațiune o vom arăta împreună cu discursurile rostite în numărul viitor.

Dac.

Automobile FORD typ nou cu roti demontabile cu preturi reduse precum si alte sisteme de automobile gasiti la firma PERRY,

Telefon 999. 2725-3 **Cluj, Calea Regele Ferdinand 99.** **Telefon 999.**

TELEGRAME

Situația din Germania

O importantă hotărâre a guvernului german

Berlin. — Astăzi guvernul a revocat dispoziția din 13 lanuarie prin care hotărâse încetarea livrărilor în contul reparațiilor.

Populația germană credincioasă Berlinului

Berlin. — Știri din Ruhr anunță, că populația rezistă avariatelor încercări de ademenire politică rămânând credincioasă guvernului central din Berlin.

Turburări comuniste la Freiberg

Freiberg. — Comuniștii fără lucru au devastat magazinele de alimente. Reichswehrul a evacuat străzile folosindu-se de arme.

Temeri de ciocniri cu Buvaria

— Atitudinea lui Kahr —

— Berlin. — Cercurile politice din Berlin deși Bavaria a făcut declarații liniștitoare — au început să se teamă de un conflict cu München, care apare inevitabil. Presa credincioasă guvernului arată conduita dictatorului bavarez Kahr care este o directă provocare Berlinului. Astfel Gessler, dictatorul Reichului, a interzis apariția ziarului „Völkischer Beobachter". Kahr a anulat interzicerea permitând reapariția ziarului. Apoi Kahr a suspendat aplicerea legii pentru protecția republicii și a disolvat asociațiile muncitorești protejând în schimb pe monarchiștii, și a permis o serbare militară unde a apărut Rupprecht și a anunțat într'un discurs apropiata numire ca rege a acestuia. Această conduită a dictatorului Bavariei a produs mari neînțelegeri în sânul cabinetului din Berlin unde miniștrii reprezentând democrația cer sfârșitul dictaturii lui Kahr, amenințând că altfel vor demisiona, sfărâmând coaliția guvernamentală.

Solemnitatea de la Șărmaș

Inaugurarca unei noui clase la gimnaziul „Samuil Micu — Sărbatorirea dlui prof. Al. Lapedatu, deputat, inițiatorul înființării acestui gimnaziu

Intr'un cerc restrâns de cărturari și în fața a peste 100 de părinți ai școlarilor, s'a sărbătorit ieri deschiderea clasei a doua a gimnazului „Samuil Micu" din comuna Sărmaș (jud. Cojocna). Înființarea acestui locaș de cultură românească în această comună sub care clocotește bogăția incalculabilă a gazului metan, era o necesitate națională și ea a fost salutată cu multă bucurie de locuitorii din împrejurimi căci liceul cel mai apropiat era înainte la o distanță de peste 70 km.

Ungurii conștienți de bogăția naturală a acestui ținut au început încă de acum 25 ani să colonizeze comuna Sărmaș cu coloniști maghiari, cu toate că în satele din jur nu se găsea măcar un ungur. Astfel că înființarea acestui liceu românesc într'o insulă ungurească, va avea darul să paralizeze intențiile vechilor conducători ai Ungurimei, cu atât mai mult cu cât acest ținut are un mic procent de știutori de carte.

Nu putem să scriem despre înființarea acestui liceu întâmplată încă în toamna anului trecut fără să nu amintim de numele dlui deputat și prof. univ. Al. Lapedatu.

Prieten sincer al locuitorilor din ținutul Sărmașului dorind ca fii de săteni ai acestui ținut să se poată bucura de cultură românească, dl prof. Lapedutu, luptând cu toate piedicele inerente unui asemenea act, nu a cedat până nu și-a văzut înfăptuit visul. Și astfel ieri, când întreaga românime din toate colțurile țării serbau pe părântele școalei române, pe ardeleanul Gh. Lazăr în comuna sămaș, dl Lapedatu, însoțit de dl prefect al județului Cojocna, dl dr Septimiu Mureșanu, făcea să se continue opera lui Lazăr, deschizând clasa a doua a gimnaziului „Samuil Micu" din Sărmaș.

La Sărmaș

In localul gimnaziului din Sărmaș, local obținut de dl prof. Lapedatu dela ministerul domeniilor, profesorii în frunte cu directorul gimnaziului, dl Dancu, și înconjurați de elevii gimnaziului în număr de peste 70 și de părinții lor în așteptarea oaspeților din Cluj.

Au luat parte între alții d-na S. Mureșanu; d-l prof. universitar Alex. Lapedatu; d-l Dr. Septimiu Mureșanu, prefectul județului Cojocna; Sf. S. Părintele Protopop Daianu și peste 15 preoți din împrejurimi.

După executarea unui program compus din mai multe declamări și coruri foarte bine executate, d-l director Dancu a arătat necesitatea înființării acestui liceu, mulțumind d-lui prof. Lapedatu, pentru meritul de a fi înființat acest gimnaziu. D sa a arătat că internatul adăpostește acum 35 de elevi iar prețurile pe care le plătesc elevii pentru întreținere sunt minimale, încât este unul dintre cele mai eftine internate din țară. A mai arătat apoi că internatul are un fond de 80.000 mii lei, dintre care 50 de mii donați de „Banca Națională".

D-l Dancu a mai comunicat că la parastasul făcut d-l prefect S. Mureșanu, pentru odihna părintelui său, s'a mai strâns un fond de 10.000 lei din care să se ajute un copil sărac și muncitor din ținutul Sărmașului.

D-l profesor universitar Al. Lapedatu a fost primit la tribună cu vii aclamații din partea sătenilor.

„Am venit — a spus d sa — să vedem programul realizat de elevii din Sărmaș și pentru a serba începerea unui nou anșcolar, a unui an de muncă intensă pentru mulțumirea elevilor și a profesorilor. Intenția mea de a face aci în Sărmaș un focar de cultură a fost bine motivată, căci omul bogat, fără lumină, e un om sărac.

Dl profesor Lapedatu a amintit elevilor sărbătorirea ce o face întreg neamul românesc amintirii lui Gh. Lazăr, care trebue să fie o pildă, ca și Samuil Micu patronul școalei.

După d sa dl prefect dr Septimiu Mureșanu și părintele protopop Elie Dăianu au îndemnat pe copii să muncească, căci acum se simte mai mult ca oricând nevoia de oameni luminați.

După încheerea festivității și după servirea unei mese la hotelul comunal, în uralele nesfârșite ale mulțimei, oaspeții au părăsit Sărmașul cu automobilele, îndreptându-se spre Cluj.

N. F.

Ridicarea industriala a Clujului

Introducerea gazului metan

Consfătuirea dela Camera de comerț. Ce spune prefectul jud. d. S. Mureșanu. Intervenția la consiliul de miniștri

Am arătat în coloanele ziarului nostru de mersurile stăruitoare care se fac pentru întroducerea gazului metan la Cluj, fapt a cărui importanță este îndeobște bine cunoscută.

Grație stăruinței active pe care o pune astăzi și noul prefect al județului, d. Septimiu Mureșanu, care prin resolvarea acestei chestiuni, înțelege să împlinească unul din actele pe buna administrație de care le are în programul său, lucrurile parcă de data aceasta vor ajunge la bun sfârșit.

*

Fruntașii vieței noastre economice din Cluj, au ținut eri la Camera de Comerț o conferință la care a luat parte și prefectul județului unde s'a discutat și s'au luat hotărâri asupra unor noui demersuri cu privire la întroducerea gazului metan la Cluj.

Dl Septimiu Mureșanu într'o expunere documentată a arătat nevoile de care sutere orașul nostru și foloasele imense care vor decurge pentru oraș, din toate punctele de vedere, prin realizarea aducerei gazului metan.

*

Impreună cu toți fruntașii prezenți s'au discutat apoi trimiterea unei numeroase delegațiuni la București, care se va prezenta consiliului de miniștri. Dl Mureșanu și primarul orașului d U talea vor fi în fruntea delegațiunei care va presenta consiliului de miniștri și un memoriu amănunțit în această chestiune.

*

Gazul metan se va aduce depe terenurile concesionate orașului încă din 1917, din câmpurile de gaz din comuna Zaul de Câmpie, unde după constatările geologice, acest gaz să găsește în foarte mare cantitate.

Cu prilejul acestei conferinți s'a precizat că n'a existat nici un conflict, după cum afirmă ziarele maghiare, între orașul nostru și Tg. Mureș, Clujul având terenurile sale de gaz la Zau, iar Tg. Mureș la Samsud.

De vânzare

In Cluj 200 inghere pământ cu locuință și edificii economice, in Str. Dorobanților casă cu o grădină de 2000 stânjeni constătătoare din 20 camere din cari se predau 4 camere parchetate, în Târgu-Mures hotel mare, hotel mai mic in Gheria, Diciosânmartin, in Cluj aproape de centru. Se oferă o casă in Piața Unirii pentru o altă la care se mai poate clădi un etaj a se adresa la

DUNKY,

2581 Cluj, Piața Unirii 10.

Mica publicitate

Societate pe acții, din Cluj, caută bă at de serviciu din familie bună. Să știe și românește. Oferte sub *„Imediat"* la Administrația ziarului. 3107—3

Societate pe acțiuni de întâiul rang caută practicanți cari știu limbile maghiară și germană și posedă perfect și limba română, în scris și vorbit. Oferte la Administrația ziarului sub *„Viitor Asigurat"*. 3107—2

Locuri de case de vânzare să află în strada Petroasă (Kövespad). A se adresa la Ioan Mureșan Cluj, strada Rugului (Csertörő) 44.

Știri diverse

In chestia locuințelor. In primile zile ale lunei Octomcrie Regimentul 3 Vânători va părăsi garnizoana locală. Șefii autorităților administrative civile vor interveni pe lângă comandamentul Corp. VI spre a se ceda localul cazarmei acestui regiment, pentru a servi la încartiruirea funcționarilor de stat.

O revistă pornografică în scop filantropic. Dl. Septimiu Mureșanu ne comunica că va lua măsuri contra autorului revistei care se joacă la verieteul „Biazini". Acesta, fără nici o autorizație și-a permis să anunțe că produsul acestor spectacole scandaloase este destinat pentru ajutorarea incendiaților din județul Cojocna.

CURIERUL SPECTACOLELOR (TEATRUL MAGHIAR)

Luni: „Katja", (a 4-a oră). Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 17 B. Seria biletelor 55.

Marți: „Katja" (Prețuri obișnuite). Abonament 18. C. Seria 56.

Mercnri: Rrețuri obișnuite. Abonament sters. Seria 57.

Moara Mare Timisoreana Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz și porțelan, sticle technice, sticle pentru sifon și sticle pentru limonadă

2910

TIMIȘOARA

Se știe că numai CZINK vopsește, curățește, chimic, cel mai frumos și cel mai ieftin Cluj.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 908 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Mercuri 3 Octomvrie 1923

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 1375

CLUJ 3-OCT

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU M... SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Director: D. TOMESCU. — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Semănătorii de ură și neîncredere

Foarte mulți sânt acei cari cred în utilitatea așa zisei prese populare. Sânt cari nu pierd nici un prilej de a preamări această presă și sânt multe foi populare care, fără a fi cercetate, se bucură de multă considerație nemeritată. Intelectualitatea noastră este satisfăcută dacă „poporul citește. Dar ce citește?" acaasta prea puțin o interesează.

Constatările noastre sânt în delung verificate. Am urmărit cu multă stăruință activitatea foilor noastre populare și, afară de câteva rari excepții, aproape nicări n'am găsit nici destulă înțelegere a sufletului popular, nici destulă bunăcredință la cei cari și-au luat sarcina grea de a scoate poporul din ignoranțe.

Demagogia și ignoranța care ne încătușează din toate părțile viața publică, s'a înscăunat și la conducerea foilor populare.

Din noianul de publicațiuni de acest soiu, poporul nu știe unde să caute cuvântul gândit în frica lui Dumnezeu sau gândul cel bine dospit într'o minte sănătoasă, după cum nu știe să aleagă nici în adunările populare unde vorba este batjocură și gândul minciună.

Adeseori oameni lipsiți de orice pregătire sau ambițioși lipsiți de bunăcredință și-au găsit câmp de priincioasă activitate în jurul foilor populare.

Un caz din foarte multe. O foaie populară cu reputație nejustificată nici printr'un trecut prea cuzat, nici printr'un prezent glorios, publică în ultimul său număr întâmpinarea unui cititor al său în chestia drepturilor pensionarilor căilor ferate ungare, rămași în Ardeal, unde se spune:

„Știm, că guvernul încă are greutăți destule. Ne rugăm însă a lua mai grabnic firul de înțelegere cu guvernul ungar, unde ni s'au detras și zâce încă și azi multe procente din leafa noastră pentru penzie. Fac apel la inimile milostive, să nu ne lase la peire."

Este firesc ca omul cu nevoia să nu știe că încă de acum o lună Statul român a fost silit să anunțe că nu va mai putea plăti pensiunile foștilor funcționari ai căilor ferate ungare rămași în țară, fiindcă n'are de unde. Guvernul dela Budapesta refuzând să predea guvernului român fondul de pensiuni, imposibilitatea plăților este evidentă. Statul este destul de împovărat pentru a nu i se pretinde să acopere cu averea sa un furt al guvernului maghiar, săvârșit asupra funcționarilor fostei administrații maghiare.

Cu toate aceste, ziarul în chestiune era dator să cunoască împrejurările și să oprească o publicațiune menită să mărească confuzia și să micșoreze prestigiul statului. In locul publicațiunei de care ne ocupăm, dacă la conducerea aceiei foi populare ar fi fost oameni de bună credință și de cultură, trebuia să apară explicația nepărtinitoare a împrejurărilor, din care orice om să vadă lămurit că nu statul român jefuiește o nefericită categorie de funcționari, ci vechia stăpânire, căreia i-a servit.

Cu aceeși ignoranță sânt tratate problemele ridicate după războiu. Nu administrația noastră este rea, nu justiția este insuficientă, nu învățământul este incomplect, ci foile cari nu știu să informeze exact și cinstit pe cititorii lor sânt criminale, pentrucă răspundesc confuzia în massele populare și samănă neîncredere în autoritatea statului.

„Țara Sighetului"

Intr'un ziar popular din Ardeal, un student povestește pățania câtorva tineri. Văzând că anumite publicațiuni sunt boicotate la Sighet de către depozitari și librari — în totalitate evrei — au hotărât să vândă ei aceste publicațiuni. E o ideie frumoasă, pe care o recomandăm și altora. Dar se vede că minoritarilor din Sighet acest lucru nu le-a prea venit la socoteală, probabil tot în virtutea „dreptului de liberă manifestare" înscris în Constituție, căci pe când inimoșii studenți își strigau marfa culturală boicotată, au fost atăcați în stradă și bătuți crunt.

Unul din minoritarii agresori lovea și striga: **„Aici nu suntem în România, aici suntem în Sighet".**

Faptul nu e lipsit de interes. Nu e așa? E drept că cei doi studenți măcelăriți vindeau o revistă antisemită. Dar ea era înainte de toate scrisă românește ceeace simplifică chestiunea. Rămâne prin urmare de văzut dacă în adevăr Sighetul este în Asia-Mică, sau dacă este independent, de oarece în România, după toate probabilitățile nu poate fi, căci în România liber e oricine să scrie și să răspândească orice idele care nu este periculoasă siguranței statului.

După câte știm însă, până acum Sighetul n'a fost „eliberat" de sub stăpânirea românească. E drept că evreii din Sighet au acolo mai multe drepturi istorice decât noi românii, dar până acum pârtinașa conferință a păcei nu s'a grăbit să repare nedreptatea săvârșită la încheierea păcei. Pentru acest lucru credem că autoritățile românești au datoria să intervină serios în această chestiune și să amintească agresorilor că acest lucru nu s'a făcut încă și că Sighetul fiind încă în România, principile libertății individuale ale Constituției românești trebuesc respectate cu egală rigoare și de românii venetici și de evreii băștinași ai localității. **Dc.**

Străinătatea și lovitura fascistă dela noi

Cum era de așteptat, presa „democratică" s'a înfiorat așa de mult de complotul(?) fascist care se pregătea țărei noastre, încât s'a simțit obligată să informeze și străinătatea.

„Chicago Tribune" publică astfel știri senzaționale asupra acestui „vast complot cu caracter ultra-naționalist, care a fost descoperit numai cu câteva ore înainte de momentul izbucnirei loviturei de stat"

Sursa acestor informațiuni e lesne de găsit, întrucât ziarul în chestiune adaugă că „pentru această lovitură de stat a fost aleasă anume perioada sărbătorilor israelite, mișcarea urmând se începapă cu un pogrom".

Incă odată se dovedește astfel rolul nefast al acelei „prese democratice", care nu scapă nici o ocazie ca într'un fel sau altul, să furnizeze străinătății știri din cele mai fanteziste, cu scopul de a crea o atmosferă nefavorabilă țărei noastre.

INSCRIPȚII

Dela Avrig la... Topoloveni

Ziarul d-lui Mihalache afirmă că toți învățătorii vor părăsi învățământul. Ziarul învățătorului dela Topoloveni chiar îi îndeamnă la aceasta. Puțin îi pasă „învățătorului" dacă întunerecul analfabetismului, care domnește peste satele noastre se va întări și mai mult, când ceilalți învățători ar avea mintea sa.

Căci „învățătorul" — frumosul cuvânt cu care apostolii și discipolii interpelau pe Crist — este țărănist, și pentru că omul vrea să vâre în cap țăranilor că domnii cei cu carte n'au ce căuta la cârma statului și că țăranii le-ar putea lua locul foarte ușor, așa ca 'n Rusia. Peste tot să se întindă domnia întunerecului, și deasupra ei să domnească, suveran în ițari d. Mihalache . . .

Și e numai nu veac de atunci, de când Gheorghe Lazăr, a plecat din Avrig, cu sacul plin de cărți la spinare. E numai un veac de când cel dintâi fânar de lumină românească și-a împroșcat razele sfioase, în întunerecul dimprejur s'a făcut atunci — cum spune Nietsche — și mai puternic. Dar alte fânare au prins lumină de la cel dintâi și încetul cu încetul întunerecul de moarte, se retrăgea în colțuri tot mai ascunse, se ferea în văgăuni și în codri, alungat de lamina binefăcătoare, care după o sută de ani, din luminiță polidă și sfioasă, începea să aibă puteri de soare . . .

Noroc că s'a ridicat la timp d. Mihalache, din Topolovenii săi să strige:

— Ho . . . ajunge . . . să vie înapoi întunerecul! Sub domnia lui de mormânt numai, e lumea fericită: căci el e tăcerea, și nepăsarea și lipsa de griji, și plăcerea fără frâu, plăcerea care nu se poate înstruni căci e nevăzută!

Sunt numai o sută de ani de la Lazăr . . . Insă d. Mihalache a nimerit-o rău. Că unde nu i-a prins pe țăranii noștri un zor și o forfotă de ridicat școale — că de i-ar vedea din mormânt Gh. Lazăr ar învia de bucurie, ca tizul său biblic.

NOMOFYLAX.

Comemorarea lui Gh. Lazăr și Dimitrie Cantemir de catre „Liga Culturala"

Conferința d-lui prof. N. Iorga

„Respins de ai lui, Gh. Lazăr a venit la noi, poftit de noi"

„Nici un ținut din câte alcătuesc România nu trebuie să se umilească în fața celorlalte"

București, 30 Septemvrie. In fața unui numeros auditor, domnul profesor N. Iorga a rostit azi, în sala Teatrului Popular, o foarte instructivă conferință pentru comemorarea lui G. Lazăr și a lui Dimitrie Cantemir.

A comemora pe cineva, — spune distinsul profesor — fără a trage și învățături din viața lui, e o greșeală. Niciodată nu vei comemora pe un om după dreptate dacă nu l-vei pune în legătură cu un alt om care *să-l definească, să-l caracterizeze.* Este deci un noroc că putem comemora acum laolaltă pe G. Lazăr și pe Dimitrie Cantemir. Voi începe cu Dimitrie Cantemir, și nu se va supăra pentru aceasta nici G. Lazăr care era un om cinstit și modest și care știa să cântărească și să se cântărească. *Ce era în sufletul lui G. Lazăr, ca învățătură și ca credință, era natural; ce era însă în sufletul lui Dimitrie Cantemir a fost un miracol.* Căci în Ardeal, pe vremea lui G. Lazăr, trebuia să fie cineva un idiot ca să nu creadă în latinitatea noastră. Nu tot așa era însă și pe vremea lui Dimitrie Cantemir. Tatăl lui era un țăran care ajunsese ofițer în armata polonă. Nimeni, în familie, nu i-a vorbit de Roma și de obârșia noastră latină.

Primele învățături le-a primit dela un grec — Ieremia — dela care a învățat grecește. Dar în cărțile grecești ale lui Ieremia nu scria nimic despre Roma și despre obârșia neamului nostru. Pe urmă, a fost trimis ostatec la Constantinopol unde a învățat italienește și franțuzește.

Ambasadorii din Pera însă, în mijlocul cărora trăia, nu i-au vorbit nici odată nimic despre latinitatea și despre drepturile noastre. Și totuși el singur a ajuns să-și procure toate elementele unei culturi cu adevărat europene. Cartea lui, *Istoria Imperiului Otoman*, se află în biblioteca din Rouen. *Descrierea Moldovei*, lucrarea lui de căpetenie, e făcută după un plan și cu o bogăție de informație necunoscute în Europa pe vremea aceia. Când a scris Istoria poporului românesc, el n'a scris despre Moldoveni și despre Munteni, ci a vorbit despre ei ca despre un singur neam.

Ceia ce era deci foarte natural la Gh. Lazăr, la Dimitrie Cantemir e un miracol. Dimitrie Cantemir se găsește la capătul unei întregi școli moldovenești de afirmare a latinității noastre, și aceia cari au creiat această școală au fost cronicarii moldoveni din veacul al 17-lea.

Nu trebuie să ne închipuim că răsar individualități escepționale numai într'o singură provincie care, aceasta, ar fi chemată să facă descălecări culturale sau pnlitice și în celelalte. *Nici un ținut din câte alcătuesc România nu trebuie să se plece și să se umilească în fața celorlalte.* **Serbăm, comemorăm, dar fără să ne umilim în fața nimănui.**

Respins de ai lui, Gh. Lazăr a venit la noi, **poftit de noi.** Și a venit anume chemat de o femeie, — Bărcăneasca — care doria un dascăl în casă pentru copii. Și dacă Gh. Lazăr, pe lângă lecțiile lui de inginerie, a putut să anunțe și cursuri mai înalte, ca de Universitate, *e pentru că aici, în țara românească, a întâlnit boeri cari să-l înțeleagă și să-i dea sprijinul lor. Prin faptul că, alungat de ai lui, a fost adoptat de noi, țară românească liberă, Gh. Lazăr a putut să facă cela ce a făcut.* Nu ni l-a trimis o țară, ci el a venit singur la o țară, întâlnind aici oameni cari l-au înțeles și ajutat în opera lui. Dacă Gh. Lazăr a creiat sufletul lui Eliade, Eliade a creiat gloria lui Gh. Lazăr.

Țărăniștii și agitațiile antisemite

Ziarul „Lupta" a publicat zilele trecute declarațiile drului Lupu, cu privire la pretinsele agitații antisemite Fruntașul țărănist afirmă că guvernul actual ar fi creiat un curent antisemit la sate și că întreține o adevărată armată de agenți în acest scop. Evident nici un om serios nu poate crede neadevărurile pe cari le debitează prietenul lui Trotzki. Dar ceiace se desprinde atât din declarații e diui Lupu cât și din toată campania pe care, alături de ziarele dlor Honigmann și Rosenthal, o duce și „Aurora", este îngrijorarea subită care a cuprins pe țărăniști în fața „primejdiei pe care o prezintă pentru ordinea publică agitațiile antisemite". Și îngrijorarea aceasta este cu totul surprinzătoare. Fiindcă după ce au agitat în dreapta și în stânga, după ce au amenințat cu revoluția și au amintit de puterea „bâtei", după ce au încurajat și sprijinit toate curentele anarchice, țăraniștii noștri au devenit pe neașteptate, în fața agitațiilor antisemite, oameni de ordine. Care este cauza acestei schimbări?

Iată o întrebare la care dl Lupu ar fi foarte încurcat să răspundă. Pentru cine însă îi cunoaște pe țăraniștii dlui Mihalache, răspunsul e foarte ușor: fiindcă agitațiile antisemite pot face concurență acțiunei lor de agitație și fiindcă știu foarte bine că nu ei ar putea fi profitorii unei mișcări antisemite. Acesta este substratul îngrijorării pe care o exprimă „Aurora" față de pretinsele agitații împotriva evreilor.

PERRY Curse de automobile
Cauciuc Michelin Cablé

Mai eftin ca la alți!
2725—1

Incercați și vă veți convinge

Telefon: birou 999. Str. Reg. Ferd. 99.
Telefon: locuința 1099.
Strada Brătianu No. 9.

Imbunătățirea stării sanitare în Ardeal

Intre alte nevoi de care suferea Ardealul, pe urma incuriei care a domnit sub guvernele trecute era și starea sanitară a acestei provincii, care lăsa tot mai mult de dorit. Situația spitalelor din Ardeal, care la un moment dat erau amenințate să nu mai funcționeze, face dovada vie, a mizeriei, care din punct de vedere sanitar, se întinsese aici. Astăzi însă lucrurile s'au schimbat cu totul, grație îmbunătățirilor pe care le-a realizat actualul guvern de când a luat conducerea.

Relațiunile cari ni se dau în această privință, sunt cu deosebire îmbucurătoare.

Rezultatul unei inspecții

Iată ce ne spune dl dr. Titus Ionescu, directorul regionalei sanitare Cluj, care s'a întors zilele trecute dintr'o lungă inspecție făcută în cuprinsul regionalei pe care o conduce:

„Starea sanitară a locuitorilor este în genere cât se poate de bună. Epidemii nu avem; cazuri sporadice de boli contagioase, sunt fără îndoială, dar acestea se sting repede grație măsurilor eficace de izolare de cari dispunem acum.

In general am constatat, că numărul bolnavilor este foarte mic".

Infirmerii provizorii

„Mijloacele noastre de combatere a epidemiilor, — continuă a ne spune domnul Dr. Titus Ionescu —, s'au îmbunătățit prin înființarea de infirmerii provizorii pentru necesitățile locale. Acolo unde se ivește o epidemie se instalează imediat o asemenea infirmerie, așa că sistemul izolării bolnavilor la locuința lor, care la sate era cu desăvârșire impropriu, a fost înlăturat, cu succes".

Normalizarea spitalelor

Directorul regionalei sanitare Cluj, ne spune apoi ce a constatat la spitale cu prilejul acestei inspecțiuni.

„Față de mizeria în care erau toate spitalele din Ardeal, până în primăvara trecută, când actualul guvern le-a luat în buget, am constatat acum, — zice dl Dr. Titus Ionescu —, o îmbunătățire radicală. Personalul atât medical cât și cel auxiliar, primește salariile în mod regulat, astfel că toată lumea este mulțumită și cu dragoste de muncă, muncă care se resimte în modul cum funcționează astăzi spitalele. Toate aceste instituțiuni sunt prevăzute cu materiale spitalicești suficiente, iar alimentarea bolnavilor se face în mod normal".

In regiunea Moților

„Ne ocupăm acum, — ne mai spune d. dr Titus Ionescu, — să facem o organizare sanitară în regiunea Moților, care sub regimul maghiar a fost cu desăvârșire neglijată. Deocamdată am obținut aprobarea înființărei a două spitale în această regiune, care au fost prevăzute în viitorul buget al anului 1924. Noile spitale vor fi unul în Albac, și altul în Baia de Arieș".

O școală de agenți sanitari

„Am reușit iarăși, — zice directorul regional, — să obținem crearea în Ardeal a unei școli de agenți sanitari care va începe să funcționeze zilele acestea la Cluj. O asemenea instituție n'a existat până acum în Ardeal, iar rolul agenților sanitari la sate, ca agenți ai poliției sanitare este de o importanță, asupra căreia nu mai trebuie să insistăm".

Dac.

CURIERUL SPECTACOLELOR
(TEATRUL MAGHIAR)

Marți: „Katja" (Prețuri obișnuite). Abonament 18. C. Seria 56.

Mercuri: Prețuri obișnuite. Abonament șters. Seria 57.

Joi: „Othello" (Cu noua distribuție a rolurilor. Prima reprezentație din ciclul Shakespearean. Conferează dr Eugen Janovics. Prețuri de Premieră. Abonament de Premiera 8. Seria 58.)

2747-4
Toate automobilele
pot face economie de benzină și cauciucuri cruțând și mașina.
Informațiuni la:
Emil Blaga, Cluj.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

GRATIS
primește o sticlă cu parfum ori cine cumpără 3 Kgr. din neîntrecutul săpun SCHICHT MARCA, CERB'
Parfumul să se ceară odată cu cumpărarea săpunului în toate prăvăliile. 2877

Cărți și reviste

O bună gazetă de artă

e *„Clipa"*, care apare, săptămânal, la București, sub auspiciile Asociației „Belle-Arte." Deși ajunsă la al 15-lea număr, această gazetă, care nu-și face reclamă, ci are naivitatea să se bizue numai pe materialul distins, ce publică în simpatice condiții technice — e aproape necunoscută în Ardeal. Pentru cei cari vor să bârfească Regatul și din punctul de vedere al grijei de artă, ajunge, de sigur, „Rampa", pe care o și poți afla ușor oriunde, fiindcă ți se vâră obraznic sub ochi. „Clipa" e modestă, cu toate că are un drum bine hotărât și viguros susținut de grupul de tineri din juru-i. Dar aci nu vei găsi concesii făcute bunului simț și onestității, numai ca foaia să se vândă cât mai mult tuturor snobilor și certaților cu morala. E o cinstită luptă, aceea pe care o duce „Clipa" pentru a întreține în public dragostea și respectul pentru artă. In mijlocul anarhiei de azi și al pervertirii gustului de artă de către puzderia de inovatori șarlatani, „Clipa" se așează în rândul puținilor îndrumători, cari simțesc sincer nevoia să și spuie cu tărie convingerea că firul tradițiilor bune în artă trebue menținut și continuat. Mai mult chiar, din paginile gazetei reiese și credința în sensul etic al artei."

Colaboratorii „Clipei" nu sunt însă niște iconoclaști înguști ai trecutului mort; din potrivă, atât Directorul, Dl *Horia Igirosanu*, cât și ceilalți autori ai articolelor, Dnii: C. *Mihăilescu*, *Petre H. Costescu*, *Al. Bilciurescu* etc., vor să țină gazeta în pas cu vremea — și reușesc nu numai ca fond, discutând cu competența mijlocelor de acum chestiunile noi de teatru, plastică, muzică și literatură, ce-i interesează, ci însuși formatul foii, hârtia și tiparul, desenurile și reproducerile fotografice fac din „Clipa" o publicație atrăgătoare și pe gustul pretențios al cititorilor de azi. E destul să amintim atât de reușitele — nu numai ca noutate — recenzii în imagini, desenate pentru fiecare carte trimisă redacției.

Remarcăm iarăși că înflăcărarea discuțiilor și polemicelor nu trece dincolo de urbanitatea cuvenită — merit așa de rar în pualicistica noastră — și că redactorii nu fac din foaie un debușeu de complimente reciproce pentru propriile lor opere și nici nu judecă din spirit de clică operele altora. E tipic exemplul volumului pe versuri al unui redactor, volum analizat aproape cu asprime de un coleg de redacție.

Așa fiind, nu ezităm să recomandăm cu căldură publicului ardelean gazeta artistică săptămânală „Clipa."

INFORMAȚII

— **D nii membri ai organizațiunii național-liberale din Cojocna sunt rugați a se întruni în ședință, în ziua de Joi, 4 Oct., orele 6 seara, în saloanele Clubului, pentru a li se face comunicări importante.**

— **In chestiunea colectelor publice.** Prefectura poliției locale a primit noui instrucțiuni referitoare la aplicarea legei vagabondajului, cerșetoriei și colectelor publice.

In conformitate cu aceste instrucțiuni în viitor nu se va mai permite pe teritoriul orașului Cluj, nici un fel de comerț ambulant fără o autorizație specială. Totodată nu se vor mai permite formarea nici unei liste de subscripție publice dacă aceasta nu va fi făcută cu avizul Ministerului Muncii sau al primărei Cluj.

— **Pentru noua școală de meserii din Cluj,** s'a intervenit să se cedeze localurile ocupate de orfanii de războiu de lângă Someșfălău, unde se vor instala atelierile și unde vor putea învăța și orfanii.

— **Odinele directoratului sanitar din Cluj nu se respectă.** Avem cunoștință directoratul sanitar din Cluj, a făcut atente prinir'un ordin, toate organele în subordine, asupra declarațiunilor pe care unii șefi de servicii le fac în public și prin presă, defăimând instituțiunile pe care le conduc, interzicându-le să mai facă asemenea declarațiuni.

Intrebăm directoratul sanitar din Cluj, dacă are cunoștință de modul cum unii medici minoritari, dela spitalul din Satu Mare, înțeleg să respecte acest ordin? Noi promitem să revenim mai pe larg.

— Știri de la întreceri! Diana-Franzbrantwein a învins pe toată linia. 2475—1

— **Specula cu strugurii.** Pe piața Clujului strugurii s'au eftenit în ultimele zile, ajungând la 6 lei kg. Totuși în toate prăvăliile din oraș strugurii se vând cu 14 și 16 lei kg.

— **Vizita medicală a conducătorilor (șoferi) de automobile.** De eri a început la oficiul sanitar din Cluj, vizita medicală a șoferilor Prefectura de poliție atrage atenția că acei cari nu se vor supune acestei vizite, vor fi pedepsiți cu toată vigoarea legei.

— **Firma Camerei de Comerț din Cluj** Ni se atrage atenția că pe frontispiciul clădirei camerei de comerț din localitate, conducătorii acestei instituțiuni au dispus să se puie și o firmă în limba ungurească. Intrucât această instituțiune este sub auspiciile statului românesc, nu poate avea nici un rost firma ungurească. Sperăm că conducătorii Camerei de Comerț vor înțelege acest lucru, spre a evita la timp, intervențiile autorităților superioare.

— Nimeni nu se poate lipsi de Diana-Franzbrantwein. 2475—2

— **La cafeneaua „Metropole"** cântă în fiecare seară renumitul șef de orchestră Nicolae Alexander din Sibiu cu toată orchestra. 3090—3

— **Se caută** pentru o domnișoară studentă o locuință convenabilă fie în tovărășie cu o altă domnișoară, fie la un loc cu o doamnă serioasă.

Ofertele se vor adresa la Redacția ziarului „Infrățirea" în plic închis sub „Tovărășie".

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

In atențiunea Societăților și Intreprinderilor!!

! ! !

Să pot comanda pentru funcționari și lucrători haine, paltoane și pantaloni de piele

FUCHS
magazin de haine de piele
Oradea-Mare, Calea Victoriei 1.
3070-1

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1839 2367

Cuvinte franceze despre țara și poporul nostru

Marea și cunoscuta revistă franceză „Les Anales" închină României pagini care ne răzbună de toate defăimările propagandei dușmane

Înțelegând să înlesnească și mai mult cunoașterea de către Francezi a popoarelor care au făcut războiul alături de Franța, revista „Les Annales" a luat frumoasa inițiativă de a da cetitorilor săi în fiecare Nr. pagini despre „Națiunile Amice".

Ultimul număr, consacrat României, cuprinde articole pline de iubire despre țara, poporul și Dinastia noastră scrise de d. Dr. **Gaston Doumegue,** președintele Senatului, **Edouard Herriot,** primarul Lionului, **Robert de Flers,** dela Academia franceză, **Abel Hermant, Jean Thouvenin** și **Adolphe Brisson.**

Amiciția Română

Despre întrarea României în războiu și despre valoarea sacrificiului ei, **Gaston Doumergue** scrie următoarele rânduri:

„România putea să rămâie neutră. Ea întâmpina mari riscuri părăsind neutralitatea pentru a păși alături de noi. Fără îndoială, ea putea să spere avantagii serioase dacă noi ieșiam învingători. Victoria Aliaților, însemna întrarea în sânul națiunei române a Românilor cari trăiau și sufereau sub o stăpânire streină; însemna trecerea României la rangul de mare putere și deschiderea înaintea ei a unui strălucit viitor de prosperitate și mărire.

Dar România era foarte departe de Aliați. Avea lângă ea, desigur, Rusia, cu care era vecină. Totuși, într'o luptă care trebuia să fie lungă, putea Rusia, în caz de nevoie, să dea un ajutor eficace armatelor române? E tot ce putea îi mai puțin sigur. Rusia avea mult de lucru pe frontul german, pe frontul austro-ungar și pe frontul turc și-i trebuia încă mult timp ca să-și ridice organizația și puterea ei militară la deplina lor desvoltatre. Pe lângă aceasta, Românii putea să se întrebe — și nu fără oarecare dreptate — dacă, a doua zi, după victorie, Rusia își va da bucuros concursul pentru constituirea unei Românii mai puternici.

Dela Serbia sdrobită, Românii nu puteau să aștepte niciun sprijin militar serios. Atitudinea Greciei era foarte puțin asigurătoare. Turcia se afla în lagărul agresorilor. Bulgaria lui Ferdinand pândea prilejul să execute lovitura pe care regele ei o hotărâse de mult.

Aceasta era situația. Trebuia deci mult simț politic, un ochi sigur, un adânc atașament față de ideile de justiție și de principiile de libertate apărate de Aliați și în acelaș timp un mare curaj pentruca poporul român să se hotărască să lupte alături de noi.

Poporul român le-a avut pe toate acestea. Regele și guvernul le-a avut ca și el.

Intre motivele de a se teme și acelea de a spera, Regele și guvernul au văzut limpede că speranța trebuia să învingă teama și că acolo unde era dreptatea acolo era deopotrivă și biruința.

După întrarea ei în război și după victoriile dela început, România a cunoscut cele mai crude încercări. Dar ea le a suportat pe toate cu bravură.

Astăzi România e o mare țară. Ea nu și-a pierdut vremea dela răsboi încoace. Pe teren economic și financiar, ea a realizat adevărate minuni.

Politicește, ea e pe cale de a-și creia o situație eminentă și de a juca un rol important: *recenta conferință dela Sinaia este o dovadă. Ea este locul de întâlnire al forțelor politice care ne sânt favorabile și pe care trebuie să știm să le păstrăm în aceleași dispoziții față de noi.*

In n-rile viitoare, vom reproduce articolul dlui Edouard Herriot care dovedește a fi foarte bine informat asupra stărilor dela noi, precum și frumoasele articole pe care d. I. Robert de Flers și Abel Hermant le închina Regelui și Reginei noastre.

In n rul de față, reproducem următoarele rânduri despre d. Ion Brătianu.

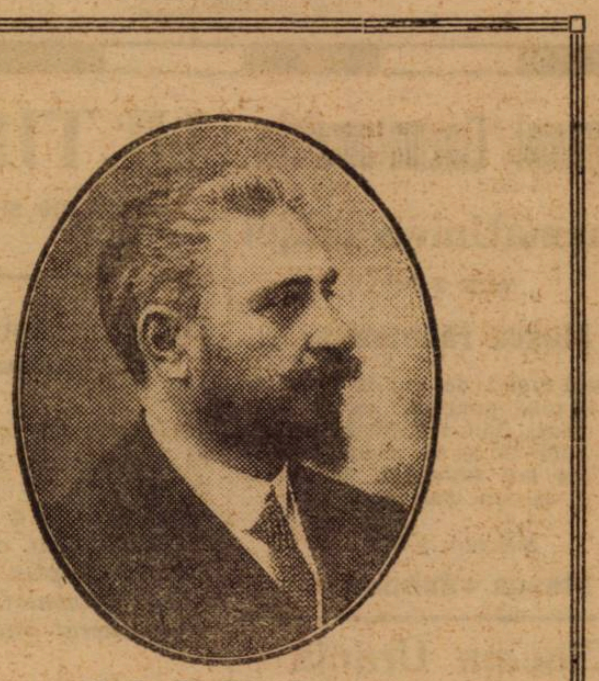

I. I. C. Brătianu

Ion Brătianu

Abia dacă mai e nevoie, evocând aici înalta figură a dlui Ion Brătianu, președintele de Consiliu al ministerului român, să reamintesc rolul pe care l-a jucat acest ilustru bărbat de stat în întrarea în război a României alături de Aliați. Fiul unui părinte căruia tinărul regat român îi datorește mai mult de cât o reformă fericită și care a contribuit mai mult de cât oricine la alcătuirea lui, d. Brătianu s'a găsit totdeauna amestecat în cele mai însemnate și mai fericite evenimente din Istoria patriei sale atît prin puterea atavismului cât și prin afluxul de calități dobândite în cursul unei active și sbuciumate vieți. Destimul care a făcut din Brătianu-tatăl prietenul lui Victor Hugo, Edgar Quinet și Michelet a vroit ca Brătianu-fiul, răzimat pe aceste mari amintiri, să aibe bucuria ca, odată cu victoria Aliaților la care trupele române au contribuit atât de mult, să vadă îndeplinindu-se alături de Franța și oarecum la umbra drapelului ei, acel ideal al României Mari care-și va afla în el, ca și în Take Ionescu, cel mai viu și mai nobil simbol.

Jean Thouvenin.

CENTRAL BAR

Astăzi și in fiacare seara producția humoristului de salon **DIMARD** a cimicolui grotesc **JEAN KANNER** și a dănsătoarei renumite **PARVULESCU.**

Lloyd 2029. 2222.

Magazinul de pălării și mode bărbătești

RECORD

nu anunță reduceri de procente, fiindcă totdeauna și pentru toți a fost cel mai avantajos și mai bun. Piața Unirii 17.

4791

Iredentismul funcționarilor unguri

Măsurile d-lui prefect de județ

In oficii românești se dresează acte în limba maghiară. Românii înlăturați din diferite comisii. Trebue mai multă atenție

Cu prilejul inspecțiilor pe care le-a făcut în județ domnul prefect Septimiu Mureșanu, d-sa a descoperit o serie de acte grave ale funcționarilor comunali și de plasă, unguri și sași, acte care dovedesc, nu numai o vădită reavoință pentru însușirea limbei românești, ci și o recalcitranță împinsă până la manifestarea pe față a unui temerar iredentism.

Citâm aici câteva cazuri, contra cărora s'au și luat imediate măsuri.

Secretarul Ferențiu din comuna Arghiud, plasa Teaca, a fost descoperit dresând și eliberând acte oficiale în limba maghiară. Numitul a fost imediat suspendat și trimis în judecata comisiei disciplinare pentru a fi înlăturat complect din serviciu.

*

Aceași măsură s'a luat contra domnului Dör, prim-pretor al plășei Moci. Acesta s'a făcut vinovat de următorul fapt: Deși comuna este aproape complect românească, în comisiunea de recensământ pentru tinerii din clasa anului acesta, a recomandat numai membri unguri și evrei.

*

Pentru fapte care au fost calificate de neglijențe, prim-pretorul Borbeli dela plasa Hida a fost transferat la plasa Teaca.

Dar cazurile acestea care au fost descoperite de prefectul județului nostru nu sunt singurele. Autoritățile noastre superioare trebue să vegheze deaproape, pentrucă în foarte multe oficii se continuă cu acest sistem al iredentismului maghiar, întreținut fără sfială de elementele streine care au fost reținuți în scrviciile noastre de stat.

Repertoriul Teatrului National din Cluj

Marți 2 Oct. „Martira".
Joi 4 Oct. „Nevestele vesele din Windsor".
Sâmbătă 6 Oct. „Martira".
Duminecă 7 Oct. la matineu, va avea loc un mare festival artistic cu concursul artiștilor Teatrului Național și ai Operei Române, în folosul sinistraților dela Jilău. Cu această ocazie se va reprezenta comedia într'un act „Morcovel".

Au sosit la magazinul

M. Neumann

Raglane

Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14. Telefon 431 2653

Pentru cei cari au servicii în birouri pentru a înlătura **indigestia** și **deranjamentele stomacale** se recomandă **ciocolata purgativ**

Koprol și Ideal.

Dacă vă amenință vre-o boală contagioasă să îngrijiți de curățirea intestinelor. Pentru acest scop trebue se **folosiți numai ciocolata purgativ** 2474-1.

Koprol și Ideal.

Cauza amețelilor și durerilor de cap în cele mai multe cazuri este funcționarea neregulată a intestinelor, și a stomacului și că acestea să înceteze trebue **să folosim ciocolata purgativ cu aromă plăcută**

Koprol și Ideal.

Publicație

3097

Se aduce la cunostința generală că în ziua de 17 Novembrie 1922, ora 11 dimineata se va tine atat la Directiunea Generală a Regiei Monopolurilor Statului din București, Calea Victoriei No. 127, cat și la Directiunile Regionale ale Regiei din Iași și Cluj licitați publică cu oferte inchise pentru vânzarea la export a cantitătii de circa 800000 cutii tuburi pt. țigarete (80.000.000 bucăti tuburi) de diferite calibre din care circa $^3/_4$ cu carton și $^1/_4$ fără carton, de proveniență din Austria și Cehoslovacia.

Tuburile se vor preda în lăzi franco Depozitele Regiei din Iași, Chisinău, Cernăuți, Cluj și Timișoara.

Se vor lua în considerație și ofertele pentru cantități mai mici de cat cea care formează obiectul licitației.

Termenul pentru efectuarea exportului cantităților de tubur: adjudecate se fixează la maximum 2 (două) luni dela data adjudecării.

Ofertele vor fi insotite de o garantie de 5 la suta în valuta romana sau valută forte din valoarea tuburilor corespunzătoare pretului oferit și a cantitătilor de tuburi pentru care se prezinta oferta.

Ori ce alte lamuriri cu privire la aceasta licitație de vor da la Directia Vanzarii din Directiunea Generală a Regiei Monopolurilor Statului, Bukureștii în orele de serviciu.

Spesele de exploatare ale camioanelor „ASTRA" sunt cele mai ieftine.

„ASTRA" Sectia Motoare Arad. 2972 1

MODE DE PARIS
Cel mai mare magazin de blănuri din România
SE DESCHIDE LA 7 OCTOMVRIE
3091 Cluj, Piata Unirii 12. Cluj, Piata Unirii 12.

TELEGRAME

Marea catastrofă din Bulgaria

Orașul Vrața în flăcări. Peste 400 de morți. Populația orașului îngrozită fuge pe câmpuri. Operațiile de ajutorare.

Rusciuk. O puternică explozie s'a produs eri la orele zece diminiața în orașul Vrața, în depozitul de explozibile al armatei. Explozia a fost urmată de un violent incendiu care a cuprins imediat întreg cartierul. Populația îngrozită a părăsit orașul refugiindu-se în câmpie. Căldura înăbușitoare provocată de încendiu împiedică orice apropriere de oraș. Din Sofia au plecat 2 trenuri sanitare de ajutorare, 17 medici și 50 sanitari aducând alimente și câteva trenuri transportând corturi pentru adăpostirea nenorociților locuitori. Pagubele sunt imense; numărul victimelor este până acum neprecizat. Câțiva miniștri conduc personal operațiile de salvare.

*

Sofia. După o telegramă primită în ultimul moment, catastrofa din Vrața e mai grozavă decât s'a crezut în primul moment. Intreg orașul este complectamente în flăcări. Exploziile urmează unele după altele. Numărul morților este peste 400.

Turburări la Düseldorf

Düseldorf. — Ieri câteva mii de separatiști au demonstrat împotriva guvernului din Berlin. Poliția a făcut uz de arme. Până acum s'a constatat 16 morți și câteva sute de răniți. Autoritățile franceze au ocupat poliția.

Un nou discurs al lui Poincaré

Paris. — Poincaré a ținut ieri la Bois Daily un mare discurs la monumentul morților din războiu. El a arătat că aliații nu vor schimba gajurile efective pentru cuvintele amăgitoare ale Germaniei, așteptând propuneri și fapte pozitive.

In Bulgaria e liniște

Sofia. — După ocuparea orașului Ferdinandovo comuniștii s'au refugiat spre frontiera jugoslavă. E iminentă capturarea lor. In țară liniștea a fost restabilită.

Starea de asediu în Düseldorf

Düseldorf. — In urma recentelor turburări autoritățile franceze au proclamat starea de asediu.

Engros! En detail!
FRATII MARTONFFY
2025 BLĂNARI Lloyd 899.
Casa de mărfuri de blănărie. Adr. Telegr. Martonffypelz.
Cele mai noua modele de blănări avem permament în magazin. Rocuri de sport dela Lei 2—3000 in sus.
!
Exposiție permanentă de blănării. Blane de toate felurile. Vânzare de blănărie lucrate engros și en detail.
Cluj, Piata Unirii 20. Telefon 10-25.
Engros! En detail!

Programul Cinematografelor.

CinemaUniversității

Marți. 2 Oct.

Masca răsbunării

Colosală dramă de circ în 6 uriașe acte. In rolul principal: regina patimilor Soava Gallone, artistă nemuritoare. Subiectul cel mai mișcător, montarea cea mai fastuoasă. Amorul și calvarul unui clovn.

Miercuri, 3 Oct.

Masca răsbunării

Cinema Urania

Marți, 2 Oct.

Contele d'Essex

Dramă istorică din timpul domniei tiranice a reginei Elisaveta a Angliei. 7 uriașe acte, în 4000 metri lungime. Program de două ore. O întreagă ceată internațională a artiștilor celor mai renumiți. Eșecul de dragoste și răsbunarea tiranei sângeroase de femeie. Senzație mondială la Cluj.

Miercuri, 3 Oct.

Contele d'Essex

Cinema Apollo

Marți, 2 Oct.

Amazoana în flăcări

Romantică și modernă dramă cinematografică în 5 acte. Atracțiuni senzaționale! Minunile technice de filme. Film extraordinar și surprinzător.

Miercuri, 3 Oct.

Amazoana în flăcări

Reprezentațiile încep la orele 3 d. m.

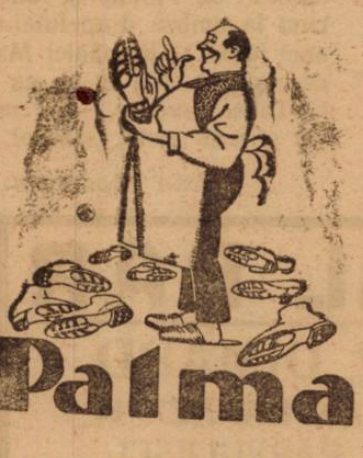

Când cumpărați tocuri de cauciuc **nu trebuie să cautați eftinitatea prețului ci să fiți atenți la calitate.**
Cereți dela pantofar cu insistența, tocuri și talpa de cauciuc „Palma"!
Anunt Radio 2502-2

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)
ORA 2 P. M.

Dl primministru I. I. C. Brătianu la Cluj

Consiliul de miniștri de aseară a decis ca guvernul să fie reprezentat la punerea pietrei fundamentale a catedralei ortodoxe din Cluj, care va avea loc Duminică, prin dl I. I. C. Brătianu, primministru și dl ministru general Moșoiu.

Convocarea consistorului general bisericesc

Ministerul cultelor a decis convocarea consistorului general bisericesc la 22 Octombrie. Lucrările sinodului vor începe imediat după închiderea consistorului.

Aranjarea situației pensionarilor din ținuturile alipite

Zilele acestea pleacă la Viena o misiune prezidată de Eftimie Antonescu președintele casației, pentru discutarea chestiunei pensionarilor din ținuturile alipite și lichidarea băncii Austro-Ungare, cu prilejul conferinței statelor succesoare.

Modificarea legii timbrului

Azi dimineață s'a întrunit la ministerul finanțelor comisia unificării legii timbrului. La ședință a participat și ministrul de finanțe dl Vintilă Brătianu. Proiectul va fi gata încă săptămâna aceasta.

Sosirea în țară a M. S. Reginei

M. S. Regina a sosit azi din Belgrad la Sinaia.

*

Azi ministerul de externe a oferit un dejun generalului Berthelot.

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
pentru editii Masson—Paris, la celelate editori de literatura și de stiinta cei mai mare favor de schimb.
Catalog gratuit. 2744-1

La magazinul de pălării și mode
Siegfried Weisz
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.
Au sosit
pălării de toamnă moda cea mai nouă.
Pănăce există stocul o pălărie tare „GYUKITS" pentru bărbați costă . . . . . Lei 550
I-a Pălărie tare din păr de iepure . . . . . Lei 360
I-a Pălărie tare din lână Lei 235
Mare asortinent în albituri
2880 pentru bărbați! 2880

No.: 798—1923.

Publicațiune

Comuna Teaca va vinde în licitație publică prin oferte scrise și sigilate și prin strigări la 9. Oct. 1923 materialul 1. a unei șuri acoperit cu șindele și 2. a unui șopru de fân descoperit, la 6. Novemvrie 1923: materialul 3. a unui magazin de bucate 4. a unui grajd mare și 5. a unui magazin de porumb în ambe zile la subsemnata primărie i. m. la ora 10.

Edificiile sunt din lemn și se află în curtea de economie a comunei Teaca pe teritoriul comunei Piutic.

Prețurile de strigare sunt următoarele: pentru materialul edificiului sub 1=8044, sub 2=6240, sub 3=26060, sub 4=67160, sub 5=31240 Lei.

Prețurile de cumpărare se vor achita imediat.

Condițiunile de licitație și contract sunt puse spre vedere publică la subsemnata.

3042 **Primăria comunei TEACA.**

SERBO ROMÂNĂ S. A. DE BANCA ȘI COMERȚ
3105 CENTRALA: BUCURESTI, BULV. LASCAR CARTARGIU 30. SUCURSALA: TIMISOARA
Se ocupa cu toate ramurile afacerilor bancare.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul IV. No. 909 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Vineri 5 Octomvrie 1923

Infrățirea

74 „Transilvăni Nr. de schimb"
Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
ȘI
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU (ETAJ II)
Telefon:
ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
...IA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Problema pădurilor

O avuție care trebuie conservată

In ultimele zile ale lunei Septemvrie a avut loc la Chișinău congresul anual al societății „Progresul silvic", prezidat de însuși dl Al. Constantinescu, ministrul Domeniilor și onorat de prezența generalului Berthelot, ilustrul nostru oaspete.

Cu această ocaziune dl ministru Constantinescu a ținut o inimoasă cuvântare arătând însemnătatea pădurilor, această avuție lăsată de natură țării noastre, atât din punct de vedere economic și rolul pe care l'a jucat pădurea în evoluția istorică a poporului român.

„Codrul a fost leagănul copilăriei poporului nostru", freamătul stejarilor și murmurul izvoarelor au îngânat tot suspinul durerilor și doinelor Românului, iar în lupte codrul a fost alături de nația română împotriva dușmanului — a spus cu drept cuvânt dl ministru Constantinescu.

Se cade deci să-i fim recunoscători și această recunoștință, constă în păstrarea bogățiilor sale, în munca rodnică ce trebuește pusă de corpul inginerilor silvici, atât pentru o exploatare rațională a pădurilor cât și prin o replantare a lor, acolo unde lăcomia omului sau barbaria războiului au vătămat existența codrului.

Și într'un caz și în celalt, dușmanul cel mare al codrului a fost omul. In timpul războiului regiuni întregi din munții Carpați au fost devastate fără nici o milă.

Și urmările acestei devastări n'au întârziat să se arate. Mii de hectare apoi, în regiunea Carpaților, au fost cuprinse de flagetul unei necruțătoare insecte: Bostrychul.

Numai grație sforțărilor depuse de corpul inginerilor silvici și cu multă cheltuială de bani s'a putut stăvili răspândirea bostrichizilor, cari aduceau pieirea pădurilor noastre de munte.

Un alt dușman al pădurilor noastre, cunoscut de mult timp, dar neținut în seamă formarea torenților. Cine cunoaște munții pleșuvi ai Vrancei, unde pădurile proprietate a răzeșilor au fost exploatate în întregime își dă seama de ceia ce însemnează distrugerea pădurilor prin torenți.

Ignoranța țăranilor dela munte e astăzi scump plătită, căci cu distrugerea pădurilor se distruge pământul viu, adică pământul productiv.

Pe munții, înconjurați astăzi de ploi, din lipsă de păduri, uscăciunea se întinde treptat, pășunile se sting cu încetul an de an, iar în timp de ploaie șuvoaiele cotropesc ogoarele din vale, stărâmând și inundând sămănăturile.

Viața și vigoarea populației depinde de viața pământului și acea a pământului, depinde mai ales la munte de acea a pădurilor. Cu distrugerea pădurilor, pământul se îmbolnăvește, suferă și se vindecă sau moare odată cu pădurea.

Corpul inginerilor silvici are de înfăptuit în afară de buna administrare a acestei bogății naturale și o refacere a ei, refacere de care țara are nevoie în toate domeniile de activitate, după urmele așa de grozave lăsate de războiu.

In dragostea deosebită ce a arătat-o totdeauna pădurei și pădurarilor ei, domnul ministru Constantinescu și-a încoronat opera sa prin noua organizare a corpului silvic și a unificărei legislației silvice.

De aceea nu ne îndoim că inginerii silvici vor arăta că înțeleg să colaboreze la munca ministrului lor, îndrumând pe proprietarii și exploatatorii de păduri la folosirea cât mai înțeleaptă a acestei bogății, precum și la nesfârșita ei păstrare.

Limba română în școliile minoritare

Nouile dispoziții ale Ministerului instrucțiunei cu privire la funcționarea învățământului în școlile minoritare, pun capăt unei stări de lucruri care se prelungea de prea multă vreme. Invățământul limbei, istoriei și geografiei țării este o necesitate. Populația minoritară trebuie să înțeleagă că trăind în cadrele țării românești, este în interesul ei să poată utiliza limba română în contactul zilnic cu autoritățile și cu populația majoritară.

Prea îndelungata perioadă de tranziție dăduse unele iluzii agitatorilor. Ingăduința noastră, rătăcise mințile. Populația minoritară era gata să cadă în mrejele ademenitoare ale celor ce insinuau că libertatea culturei este țără obligații. Impunerea învățământului limbei, istoriei și geografiei române, atât în școlile minorităților, împrăștie confuzia și restabilește un raport normal între datorii și drepturi.

De asemenea, dispozițiunile Ministerului instrucțiunii, curmă definitiv agitațiunile pe chestiunea învățământului în școlile evreești. Menținerea limbei maghiare ca limbă de predare era o derogare dela principiul desvoltării naționale și o sfidare. Evreii au a alege între limba lor și limba statului.

Departe de a fi o stânjenire a liberei desvoltări culturale, măsura Ministerului instrucțiunei aduce un real serviciu popoarelor minoritare, cari cu gând cinstit și sentimente sincere vor zăi trăiască împreună cu noi. Toleranța noastră e și mai evidentă în bunăvoința cu care se acordă aplicarea acestor dispoziții numai primelor clase ale învățământului primar și secundar.

Iredentismul funcționarilor unguri

Am publicat în „Infrățirea" de eri câteva cazuri cari dovedesc că printre funcționarii unguri din serviciul statului sunt unii al căror iredentism se manifestă prin acte inadmisibile din partea unor slujbași de stat.

Căci dacă atitudinea ziarelor iredente maghiare își găsește ocrotire atât în toleranța noastră cât și la adăpostul unui principiu de libertate a scrisului, ceiace fac unii funcționari unguri nu poate fi îngăduit, fiindcă și sunt ținuți cei dintâi să respecte autoritatea statului în serviciul căruia se găsesc și din banii căruia trăesc. Cazurile denunțate de ziarul nostru nu-sunt singurele.

Iată de ce socotim că autoritățile superioare trebuie să ia măsuri împotriva tuturor funcționarilor unguri cari se dedau la acte de vrăjmășie împotriva statului. Și nădăjduirea că dreptul acesta nu ni-l vatăgădui nici „Ellenzek".

Un semn îmbucurător

Imulțirea elevilor în școalele românești din Ardeal.

Ni se aduce la cunoștință un fapt, care dacă are în sine ceva îmbucurător, pune însă cu deosebire în evidență o mare lipsă de care suferim.

In anul acesta numărul candidaților la liceele românești din Ardeal este atât de mare, în cât n'au putut fi primiți de cât jumătate din ei.

Cazul acesta s'a petrecut și la Cluj, de unde foarte mulți elevi au fost nevoiți să plece pentru a-și găsi locuri la alte școli.

Dl Septimiu Mureșanu, prefectul județului, care pune cel mai viu interes pentru toate chestiunile de ordin cultural românesc, a intervenit personal la ministerul instrucțiunei publice, arătând această situație.

Prefectul a rugat pe dl ministru dr Anghelescu să prevadă în noul buget înființarea unui nou liceu românesc de băieți în Cluj, pentrucă la anul viitor aglomerația elevilor va fi cu siguranță și mai mare.

Dl Mureșanu a mai rugat pe d. ministru al instrucțiunii publice să dea ordin pentru a se lua măsuri din vreme și pentru crearea de noui internate, întru cât cele existente, atât de băeți cât și de fete, au devenit insuficiente.

Cuvinte franceze despre țara și poporul român

„Prietenilor mei români"

de **ED. HERRIOT**

Continuăm în numărul acesta reproducerea articolelor din „Les Annales" consacrate României, publicând în traducere articolul cu titlul de mai sus al d-lui Ed. Heriot primarul Lyonului și șeful partidului radical francez.

— Prind cu bucurie prilejul pe care mi-l pun la îndemână prietenii mei dela revista „Les Annales" pentru a trimite o salutare plină de dragoste acestei Românii căreia îi păstrez cea mai prețioasă amintire.

Urmărim cu un interes pasionat sforțările unei țări pe care războiul a mărit-o pe drept. Dar mai întâi noi Francezii suntem datori să mulțumim României pentru sprijinul moral pe care nu încetează să ni-l dea. In vreme ce lumea întreagă este otrăvită printr'o propagandă care ne înfățișează ca imperialiști și cuceritori de felul lui Gengis-Han, România, iubitoare și dreaptă, rămâne credincioasă înțelegerii.

Dar fidelitatea trebule să fie reciprocă. Noi trebuie să ajutăm România să mențină tratatul dela Trianon după cum ea ne ajută să proteguim tratatul dela Versailles. In acest spirit am susținut, în ce mă privește, intervențiile d lui Titulescu, apărând în fața Soc. Națiunilor suveranitatea țării sale în numele principiilor elementare ale dreptului public și ale doctrinei democratice.

Desigur, Francezi și Români, noi dorim pacea cu toate puterile, cu Ungaria cași cu Germania. Putem însă uita că și unii și alții, am fost duși de imperiile centrale până la marginea prăpăstiei și că, dacă am scăpat de moarte asta numai prin cheltuială de curaj și prin jertfă? *Francezii trebuie să apere Transilvania românească după cum Românii trebuie să asigure Alsacia-Lorena franceze.* Este pactul sfânt încheiat între noi. Vom ști deci noi francezii să rămânem sceptici când vom auzi presa maghiară plângându-se de unele confiscări ca în afacerea recentă a acelei Biblii unde fusese intercalate, printre rugăciunile tradiționale, imnuri de răzbunare și îndemnuri la revoltă. Nici nu vom primi cu mai multă ușurință svonurile de revoluție și de dezordini stârnite de propagande răuvoitoare.

Franța trebuie fără nici un gând ascuns, să-și sprijine politica pe aceia a Micei-Intelegeri, dând acestei solidarități un caracter defensiv și nu unul agresiv.

Curaj deci, scumpă și destoinică Românie! Cași noi, tu ai o operă formidabilă de reorganizare de îndeplinit în urma chiar a izbânzii și a măririi tale.

Când o țară de șeapte milioane de locuitori a devenit o națiune de douăzeci de milioane de suflete, care și-a împins frontierele până la apele Nistrului și câmpiile Tisei, când această țară trebuie să șteargă urmele unei lungi dominațiuni streine în mai multe ținuturi ale teritoriului său când ea si-a transformat dintr'o lăudabilă dorință de dreptate regimul său rural pentru a creia o massă de mici proprietari de pământ, stăpâni deacum pe soarta lor, când în acelaș timp ea trebuie să-și desvolte comerțul, industria și învățământul, să-și pună în valoare printr'o muncă uriașă toate resursele naturale întinse într'o țară deosebit de favorizată de natură munca este foarte grea. Dar viitorul României apare strălucitor.

Curaj, deci, prieteni români! Pentru voi cași pentru noi ceasul este greu. El cere voințe tot atât de puternice cași cele cărora le datorim izbânda. Dar ce sforțare ar fi penibilă, atunci când este să ajuți o patrie, în sfârșit eliberată, ca să-și realizeze plenitudinea destinului său?

Edouard Herriot, *primar al Lyonului, deputat de Rhone.*

Discreditarea țării

Ziarele străine vorbesc despre „revolta armatei române". Se dau și date asupra acestui aveniment. Douăzeci și cinci de generali, câteva mii de ofițeri, stau în fruntea insurgenților cazoni.

Nu-ți vine să crezi, cetind. Presa străină nu poate fi decât de bună credință. N'au scris ziarele noastre, „indepedente" și „bine informate" că fascismul a pătruns în armată, că ofițeri și generali au fost aftați în taberele de membri ai acestei ridicole mișcări? N'au agitat aceleași ziare chestiunea „pericolului fascist" și n'au dat amănunte asupra rezultatelor realizate de descinderile parchetelor?

Presa străină nu putea ști că totul este învențiunea unor ziare, ccari, dacă au toate argumentele pentru apărare dușmanilor noștri, nu găsesc destule cuvinte de hulă pentru orice este pornit din gând patriotic. Presa străină nu putea ști că fascismul în România este și neserios și nefolositor, și pentru aceasta s'a mulțumit să interpreteze știrile presei noastre cum i-a venit mai bine.

Cine e de vină? și cine ne discreditează? Desigur că presa străină nu

!

Maşina cea mai universală, folosibil la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99. TELEFON 999. (2725-2)

Alegerea dela baroul din Cluj
anulată de Uniunea avocatilor

O sentinţă fără motivare, adusă pentru a provoca confuzie la congresul „Alianţei Avocaţilor Români“

Vechiul conflict dela baroul din Cluj, iscat între români şi minoritarii dlui dr Papp Dénes în ziua de 23 Iunie crt., a fost soluţionat acum de către partizanii minorităţilor prin anularea alegerii dela 23 Iunie şi reintegrarea vechiului comitet de străini al baroului, în frunte cu d. dr Dionisie Papp. D. Dem. Dobrescu preşedintele înstrăinat al Uniunii avocaţilor din România şi a împlinit făgăduinţa dată avocaţilor străini din Cluj şi după trei luni de ezitare, a adus în sfârşit sentinţa în chestiunea alegerii contestate dela baroul de aici. Contestaţia alegerii comitetului românesc al dlui dr Amos Frâncu, a fost semnată singur de d. dr Dionisie Papp, decanul contestat de români; cu toate acestea comisiunea permanentă, la care, de dincoace de Carpaţi a asistat numai d. dr Aurel Lazar din Oradea, s'a simţit îndreptăţită să judece. Adresa pe care a redactat-o în această chestiune, a fost trimisă exclusiv dlui dr Papp Dénes, fostul decan contestat, fără ca sentinţa comunicată prin aceasta să fie motivată măcar de formă.

Acest procedeu curios a produs între avocaţii români din Cluj o fierbere indescriptibilă, întrucât, cu toate că se ştiau sentimentele româneşti ale dlui Dem. Dobrescu, preşedintele Uniunii Avocaţilor din România, nimeni nu s'ar fi gândit totuşi că fostul ţărănist ar putea să părtinească pe minoritari, în dauna românilor, fără ca măcar să'şi motiveze procedeul.

Totuşi după informaţiunile noastre, consiliul de disciplină şi organele baroului alese, observând stricta legalitate formală, fiindcă Uniunea este competentă de a judeca fără apel contestaţiile electorale, vor observa cu rigoare sentinţa adusă fără motivare şi vor lăsa, ca în adunarea generală viitoare pe care cei chemaţi de d. Dem. Dobrescu vor convocao poate la calendele greceşti, să-şi spună verdictul şi să-şi exercite sufragiile pentru alegerea noului comitet.

Cu toate acestea există o indescriptibită imprejur faţă de de Uniunea avocaţilor din România, care prin preşedintele ei a ţinut să calce orice considerent naţional. Şi este mai mult ca sigur, că dacă această sentinţă ajungea la Cluj în ziua congresului de Duminecă aşa cum plănuiseră acei cari au adus-o, ar fi provocat o manifestaţiune fără pereche.

Aşa însă, în situaţia dată, cuvântul îl va avea congresul general al Uniunii, la care d. Dobrescu va avea de suportat un ruşinos vot de blam unanim.

Şi până atunci însă, avocaţii români din Cluj nu vor rămânea cu mâinile în sân faţă de această părtinire a streinilor fără drepturi şi fără jurământ. Comitetul „Alianţei Avocaţilor Români“ a fost convocat pentru ziua de Sâmbătă pentru a discuta situaţia care este cu atât mai gravă, cu cât unii dintre membrii comitetului reintegrat — cum este avocatul evreu din partidul maghiar, d. dr Berkes Salamon — au fost puşi abia zilele trecute către Tribunalul din Cluj sub acuzaţie pentru acţiuni subversive contra statului român.

MOBILE
în cea mai bună calitate şi cel mai eftin se pot procura la
Fabrica de mobile VICTORIA, ARAD.
Depozit: Str. Horia, Palatul Neuman. Primim executări la comanda. 4045

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

INFORMATII

— **D-nii membri ai organizaţiunii naţional-liberale din Cojocna sunt rugaţi a se întruni în şedinţă, în ziua de Joi, 4 Oct., orele 6 seara, în saloanele Ciubului, pentru a li se face comunicări importante.**

— **Universitare.** Inscrierile pentru examenele de admitere la Universitatea din Cluj, s'au prelungit până la data de 5 Oct. a. c. Dela această dat înscrierile nu se vor admite decât prim rectorat, cu avizul motivat al Decanatului la care studentul se înscrie.

*

De eri 2 Oct. au început examenele de admitere pentru studenţii înscrişi până acum. Examenele acestea se vor sfârşi la 15 Oct. Rezultatele se vor afişa a doua zi când se va începe înmatricularea celor reuşiti.

*

Reînscrierea şi reînmatricularea studenţilor vechi a început la 1 Oct. şi vor dura până la 25 Oct. La facultatea de medicină şi stiinţe, aceste operaţiuni se vor face după trecere examenelor din anul trecut.

— **La cafeneaua „Metropole“** cântă în fiecare seară renumitul şef de orchestră Nicolae Alexander din Sibiu cu toată orchestra. 3090—2

— **Se caută** pentru o domnişoară studentă o locuinţă convenabilă fie în tovărăşie cu o altă domnişoară, fie la un loc cu o doamnă serioasă.

Ofertele se vor adresa la Redacţia ziarului „Infrăţirea“ în plic închis sub „Tovărăşie“.

Punerea pietrei fundamentale a catedralei ortodoxe din Cluj va avea loc irevocabil Duminică. *Consistorul diecezau ortodox român din Cluj, ne aduce la cunoştinţă că contrar tuturor zvonurilor tendenţioase, punerea pietrei fundamentale a catedralei ortodoxe din Cluj va avea loc irevocabil Duminică 7 Octomvrie 1923.*

— **Dela Consiliul de Răsboiu.** Eri după amiază, în fata consiliului de răsboiu din localitate, urma să se judece procesul a doi ofiţeri din Comandamentul Corpului 6 Teritorial, acuzaţi că au vândut nişte fier vechiu care aparţinea armatei, însuşindu-şi suma de 7000 lei. — Din cauza lipsei martorului Deutsch, fabricant din Timişoara, judecarea procesului s'a amânat — pentru data de 12 Octomvrie — iar martorul absent a fost amendat cu 2000 lei.

— **Speculant condamnat.** Judecătoria de ocol din localitate a condamnat pe comerciantul băcan Valeriu Pop din str. Regele Ferdinand, la 2000 lei amendă pentru faptul că a vândut un kilogram de struguri cu 18 lei. Judecător în şedinţă a fost dl Ladaſ iar acuzarea a fost susţinută de către dl Constantin Dumitriu, directorul prefecturei de poliţie din localitate.

— **Accidentul de cale ferată din staţia Ghimeş.** Ieri dimineaţa, două trenuri de marfă s'au ciocnit în staţia Ghimeş. Ciocnirea a fost atât de violentă că ambele maşini au fost răsturnate, iar 12 vagoane deteriorate. Un mecanic şi trei frânari au fost omoraţi. Linia fiind stricată pe o întindere de 100 metri, circulaţia se face prin transbordare.

— **Brutalitate.** *Alaltăieri domnul Laurenţiu Kupferstein trimiţându-şi băiatul în vârstă de 12 ani la brutăria Mattayi şi Hutter, din strada Iorga No. 9, a fost bătut de către calfa Iosif Lazar. Domnul Kupferstein cerând socoteală proprietarului pentru cele întâmplate, acesta a luat apărarea calfei sale.*

Cazul a fost înaintat parchetului şi credem că se va da o bună lecţie calfei brutale precum şi proprietarului care îşi încurajează angajaţii la astfel de fapte.

— **Poliţist atacat.** Aseară pe la orele 12, sergentul poliţienesc No. 3, anume Guciu Ion, întorcându-se dela gară unde fusese de serviciu, pe strada Regele Ferdinand a fost atacat de doi indivizi cari s'au năpustit asupra lui cu ciumegele, bătându-l până la sânge.

După săvârşirea atacului necunoscuţii au dispărut. Poliţia face cercetări pentru prinderea lor.

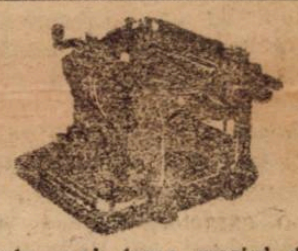
2744-2
Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria **LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.**

„BERE DIN TURDA“
Rador 172 2248
DIN MALŢ DUBLU
GLORIA
Fabricatie speciala a
Fabricei de bere din Turda
precum gustoasă şi renumită bere deschisa
COROANA
se găseşte in calitate neintrecută pretutindeni.
Fabrica de bere: TURDA. Telefon No. 5.
Depozit principal: CLUJ, Calea Dorobantilor Nr. 11. Telefon 394.

IN MARELE MAGAZIN DE BLĂNURI AL LUI
IOSIF IZRAEL & CO.
CLUJ, C. VICTORIEI Nr. 2.

3026
Se află în mare asortiment:
Blănuri, dela . . . 16000 L în sus
Paltoane pt. sport dela 3000 L în sus
Boa dela . . . . 450 L in sus
Paltoane pt. copii dela . . . . . 800 L în sus

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA“ CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.
Lloyd 1839 2561

După congresul dela Cluj al „Alianței Avocaților Români“

Adresa dlui minisțru al justiției către Alianța Avocaților Români — Adeziunile mai noui — Organizarea avocaților români din vechiul regat — Funcțiune „ Alianței

Este prea recentă adunarea avocaților români ținută la Cluj într'o atmosferă de un patriotism cum nu s'a mai văzut de mult în capitala Ardealului, pentruca să revenim asupra felului cum s'a produs această manifestare românească. Relațiunile de mai jos, complectare a frumoasei manifestațiuni de Duminecă, arată prin faptele ce conțin, că succesul congresului a impresionat pe toți avocații din orașele României, și aceasta este indiciul cel mai bun, că acțiunea hotărâtă la Cluj acum trei zile, va duce la izbânda finală, care este naționalizarea justiției noastre.

*

După închiderea congresului, comitetul Alianței a primit din partea dlui I. Th. Florescu, ministrul justiției, o adresă, prin care roagă să fie scuzat, că nu poate veni la congres fiindu'i soția bolnavă la moșie. D. ministru al justiției mulțumește pentru amabilitatea de a fi fost invitat și urează succes congresului, convins că este condus de cei mai luminat patriotism.

*

Diferitele barouri cari nu și-aa putut trimite reprezentanți la congres, au ținut să'și trimită telegrafic adeziunea, după cum am arătat în numărul nostru de alaltăeri. Ulterior a mai sosit o depeșă dela Adunarea generală a baroului din Turnu-Severin, prin care Mehedințul aderă unanim la Alianța dela Cluj.

*

Afilirea aceasta a restului României la mișcarea națională inițiată de avocații români din Cluj, o caracterizează de altfel un fapt semnificativ: întâiul membru înscris este președintele Curții de Apel din Cernăuți.

De altfel cuvântările dela congres ale reprezentanților din vechiul regat au tălmăcit cu prisosință buna primire găsită de mișcarea de aici în rândurile avocaților ardeleni și bănățeni, organizarea celor din Muntenia, Oltenia și Moldova. In ședința comitetului executiv, ținută după congres, s'a numit ca delegați organizatori: pentru Banat dl dr Cioban din Timișoara, vicepreședinte al Alianței avocaților Români; pentru Muntenia fostul ministru Mituș Dumitrescu, decanul dela Ploești; pentru Oltenia d. Caşoteanu dela R. Vâlcea, iar pentru Moldova d. Eugen Heroveanu, decanul dela Iași. Organizarea secției clujene a fost încredințată dlui vicepreședinte dr. Amos Frâncu la care este și biroul comitetului executiv, în Calea Victoriei 44.

*

După statutul votat de congres, Alianța a ales un consiliu de 60 de inși care va da directivele, iar acesta, în ședința de după congres, un comitet executiv de 12 membri, sub președinția dlui dr Ion Suciu, având ca vicepreședinți pe dnii dr Amos Frâncu și Mituș Dumitrescu dela Ploești, iar ca secretar general pe d. dr Valer Roman. Ședința a ales secretar pe dnii dr Dunca, avocat și dr Adam Popa, stagiar.

*

Tot în ședința de alaltăeri sau fixat cotizațiile membrilor, cari sunt acestea: pentru membrii activi (avocați) 240 de lei, iar pentru stagiari și membri aderenți 120 de lei. Lista membrilor fondatori cu taxa de 5000, a deshis-o d. dr. Aurel Millea.

*

Adăogăm la cele de mai sus, că mișcarea este primită și de stagiarii din provincie cu simpatia cu care a fost primită de cei de aici. Astfel stagiarii din Oradea, dovedind că nu toată lumea românească este înstrăinată ca fostul ministru Aurel Lazăr, ale cărui ieșiri le-am arătat în darea de seamă asupra congresului, au trimis o călduroasă telegramă de aderare.

La fel din restul Ardelului și României s'au primit o mulțime de adeziuni dela magistrați și funcționarii administrativi și judiciari titrați, cari s'au anunțat în masă ca membri aderenți.

Cum vedem mișcarea a apucat pe un drum sigur și reușita ei o accelerează opoziția antiromânească a străinilor și a Uniunii avocaților din România, după cum arătăm în altă parte aziarului.

! Ni-au sosit !
în stoc mare
paltoane și blănuri de toamnă și iarnă
de cea mai nouă modă din
Paris
Wiena și Berlin
Diamantstein și Moskovics
magazin de mode bărbătești și femeești
Cluj, C. Reg. Ferdinand 25.
(Vis a-vis de poșta centrală)

Cea mai avantajoasă sursă **de blănuri de pluș de seal și biberette**, și de specialități de paltoane cu blană. 2032

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumusețe rară la
Grünwald si Steiner
Magazin de mode. Cluj, & & &
3054 *Piața Uniri No. 12.*

AU SOSIT AUTOMOBILELE
Ego
2747-5
cei mai nou și elegant autumobil, model 1923, cu patru locuri la
Emil Blaga, Cluj.

O noua societate culturala romaneasca la Cluj

Ea va da săptămânal șezători culturale în scopuri școlare și filantropice

Acum câteva săptămâni a luat ființă în localitate societatea de propagandă culturală „Zorile“, filială a societății bucureștene cu acelaș nume, autorizată de ministerul artelor și de ministerul instrucțiunii publice.

Abia înființată, noua societate a înțeles că lipsa de manifestațiuni românești îi impune o activitate cât mai urgentă și întinsă, și astfel societatea „Zorile“ a luat îndată contact cu autoritățile pentru a avea concursul lor la șezătorile ce le va da. Cum „Zorile“ intenționează să dea întâi de toate elevilor prilejul unor delectări artistice, a fixat în planul său de muncă ținerea lunar a unei șezători la fiecare școală românească din Cluj. Din beneficiul intrărilor cari vor fi foarte mici, se va da 50 la sută pentru comitetele școlare, iar din rest se va da un pom de Crăciun pentru copii săraci. Dat fiind, că aceste șezători vor fi organizate cu concursul artiștilor Teatrului Național, având deci asigurat mai dinainte un succes absolut, direcțiunile școlare au îmbrățișat cu cea mai mare satisfacție inițiativa societății.

Paralel cu aceste șezători, „Zorile“ organizează în fiecare săptămână câte o șezătoare pentru publicul românesc din Cluj, cu reprezentații, conferințe ș. a. In acest scop s'a cerut autorităților sala „Reduta“, care a și fost făgăduită, dat fiind că în afară de scopul pur cultural și românesc, societatea mai urmărește și pe acela, filantropic! Astfel beneficiile ce se vor realiza din aceste șezători, au fost promise integral sinistraților din Gilău și copiilor săraci, cărora li se va da din jumătatea beneficiilor un pom de Crăciun.

Autoritățile au făgăduit societății tot concursul lor, împreună cu sala cerută, și, după informațiunile ce le avem, s'a propus „Zorilor“ să înființeze la Redută, care astăzi este în mâna a tot felul de societăți de dans sau socialiste, neromânești — un fel de cazină, loc de întâlnire a tuturor românilor din Cluj.

Adăugăm la acestea, că noua societate clujană de sub președinția domnului căpitan Beleuță, are ca membrii profesori, medici, avocați, artiști, publiciști, studenți și funcționari și prin urmare, și-a asigurat și prin elementele componente o reușită, așa cum se cere în orașul nostru destul de lipsit de manifestațiuni românești de acest fel.

CURIERUL SPECTACOLELOR (TEATRUL MAGHIAR)

Mercuri: Prețuri obișnuite. Abonament șters. Seria 57.

Joi: „Othello“ (Cu noua distribuție a rolurilor. Prima reprezentație din ciclul Shakespearean. Conferează dr Eugen Janovics. Prețuri de Premieră. Abonament de Premieră 8. Seria 58.)

Vineri: „Katja“ (Prețuri obișnuite. Abonament șters. Seria 59.)

Repertoriul Teatrului National din Cluj

Joi 4 Oct. „Nevestele vesele din Windsor“.

Sâmbătă 6 Oct. „Martira“.

Duminecă 7 Oct. la matineu, va avea loc un mare festival artistic cu concursul artiștilor Teatrului Național și ai Operei Române, în folosul sinistraților dela Jilău. Cu această ocazie se va reprezenta comedia într'un act „Morcovel“.

Prima expozitie de animale din Cluj

Comisiunea Zootechnică a județului Cojocna va aranja la Cluj în zilele de 6 și 7 Octombrie c., în târgul de vite, prima expoziție de animale domestice.

Cu această ocaziune se vor distribui premii bănești, medalii și diplome tuturor crescătorilor de animale, cari vor avea cele mai frumoase și mai bune vite de prăsilă.

Se vor premia juninci și vaci cu lapte, tauri, iepe a făta, iepe cu mânji și armăsari, scroafe și vieri de prăsilă, oi și berbeci.

Clasificările vor fi făcute de către membrii comisiunei zootehnice ajutați de membrii recrutați dintre crescători.

Sunt rugați a participa la această expoziție toți economii cu animale de prăsilă, dându-li-se buna ocazie de a fi premiați și lăudați.

„Aesculap“
Marque depose
Intreprinderea de instrumente medicale
Mihail Máté,
Cluj, Strada N. Iorga 2.
2892
Cel mai mare deposit al României de instrumente medicale și de instalații de spitale și sanatorii. Magazin permanent de aparete electrice instalațiuni de laborator, articole necesare la ingrijirea bolnavilor, pansamente, microscop C. Reichert, aparate de röntgen, lămpi, lămpi quart cu prețuri-originale de fabrica. Reparaturi de injector „Record“ să fac la moment și eftin. La cerere servesc cu plăcere cu ofert de prețuri. Lloyd 1816.

„MECANO“ S. A.
SUCURSALA CLUJ,
Str. Memorandului No. 24
1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalațiuni telefonice. 2883

In magazinul de mode pentru dame al lui
Eugen Szabó
din
CLUJ,
C. Regele Ferdinand 5
cunoscut ca avantajos pentru preturile convenabile si serviciul solid, au sosit in depozit asortimente complecte de:
noutăți de stofe pt. paltoane și costume
mătăsuri pentru haine și căptușeală
catifele negre si colorate, pentru paltoane,
stofe doublé pt. paltoane **bărbătești**, cu preturi extraordinar de ieftine.
Mărfurile de vară întrecătoare se vor vinde pe prețuri foarte scăzute.
Preturi fixe!
Telefon:
4-79
3609

Puteți cumpăra pe prețurile cele mai reduse totfelul de blănuri la Blanăria **JANKY LAJOS** Cluj, Strada Universității 1.
Lloyd 573 2126

TELEGRAME

Situația în Germania

Liniștea se restabilește încetul cu încetul

Berlin. — După declarațiile cancelarului Stressemann făcute în Reichstag, desbaterea situației va fi probabil amânată.

Rebeliunea dela Küstrin înăbușită

Berlin. — Ministerul de răsboiu german comunică că rebeliunea dela Küstrin a fost înăbușită de armată iar agitatorii arestați. După o scurtă ciocnire răsculații au înregistrat numeroși morți și răniți.

Măsurile severe luate de von Kahr

München. — Von Kahr a ordonat pedeapsa cu moarte pentru trădare și agitatorilor cari provoacă ciocniri sângeroase, apoi pedepse aspre pentru greve și sabotaje.

Agitațiile separatiștilor germani

Coblenz (Rador) Separatiștii germani au convocat un meeting la Trier pentru 14 Octomvrie.

Criza fascizmului italian

Roma (Rador) A isbucnit criza fascizmului italian. Comitetul executiv al partidului fascist și a înaintat demisia potrivit dorinței lui Mussolini.

Turburările din Bulgaria continuă

Contrar versiunilor oficiale bulgare „Adevărul" anunță că guvernul român este informat că situația în Bulgaria este încă turbure. Luptele continuă la Vrața, Mojdra și în alte localități.

Apropiata demisie a cabinetului polon

Varșovia. — Presa opoziției a pornit o extrem de violentă campanie anti-guvernamentală pentru eșecul suferit de Polonia la consiliul Ligii Națiunilor. Se așteaptă demisia cabinetului. Succesor va fi probabil naționalistul Domszky.

Un succes al României la Liga națiunilor

Geneva. — Ministrul României în Elveția, dl Petrescu-Comnen, delegat la Liga Națiunilor a obținut un strălucit succes determinând comisiunea financiară să acorde creditele cerute, filozofului Bergson pentru cooperația intelectuală. Dl Petrescu a fost viu aplaudat, Bergson a mulțumit călduros.

Turburări în Cehoslovacia

Praga. — Ziarul „Cesko Slovo" publică știri alarmante din Slovacia unde populația îndemnată de partidul național slovac a început luptă deschisă contra Cehilor. Cleru slovac a anunțat războiul sfânt contra cehilor. Scopul luptei este să determine pe cehi să părăsească Slovacia. Se semnalează și atentate contra căilor ferate.

ULTIME INFORMAȚII.

Chemarea generarului Berthelot

Azi de dimineață generalul Berthelot a părăsit țara. La gară a fost condus de primministru I. I. C. Brătianu, de dnii ministrii Constantinescu, Moșoiu și Mărdărescu, de prefectul Nicoleanu și alți numeroși ofițeri superiori precum și de membrii coloniei franceze din București.

Vizită dlui Beranger în România

Dl Beranger și situația economică a României

Intervievat de „Universul" Senatorul Beranger raportorul financiar al senatului francez, a declarat că România mărită prin victorie va intregistra apropiate excedente bugetare ca și înaintea războiului. Franța va sprijini acțiunea refacerei României. Relativ la valuta noastră Beranger a declarat că este foarte delicat pentru străini să vorbească de acestă chestiune: totuși crede că corespunzător bogățiilor României leul ar trebui să fie mai ridicat iar scoborârea este de sigur datorită dificultăților României în primii ani după războiu, dificultăților de unificare și mai ales retragerei coroanelor, rublelor și leilor lăsați în teritoriul ocupat. Beranger va avea astăzi o întrevedere cu ministrul de finanțe, apoi va vizita porturile Constanța, Brăila, Galați și regiunile petrolifere.

Ministerul de externe a oferit azi un dejun senatorului Beranger.

Știri diverse

— **Excrocherie.** Comerciantul Ilies Alexandru din Str. Anton Pan Nr. 10 din localitate, a încredințat acum o lună unui prieten al său Varga Alexandru, tot comerciant, domiciliat în Turda, suma de 45.000 lei, pentru a achita unei bănci din acel oraș, o veche datorie a lui Ilieș.

Profitând de faptul că atunci când a primit banii n'a dat chitanță, contestă azi că nu a primit banii.

Păgubașul reclamând cazul poliției, aceasta a luat un interogator lui Varga.

Roabe din mesteacăn
pentru economii și căratul pământului în executare primă de vânzare la 3059
Maximilian Aufricht
comerciant de lemne Arad,
Birou: Strada Bucur 8.

Reclame este sufletul comerțului

Mica publicitate

Societate pe acții, din Cluj, caută băiat de serviciu din familie bună. Să știe și românește. Oferte sub *„Imediat"* la Administrația ziarului. 3107—1

Societate pe acțiuni de întâiul rang caută practicanți cari știu limbile maghiară și germană și posedă perfect și limba română, în scris și vorbit. Oferte la Administrația ziarului sub *„Viitor Asigurat"*. 3107—2

— Nimeni nu se poate lipsi de Diana-Franzbrantwein. 2475—2

— Știri de la întreceri! Diana-Franzbrantwein a învins pe toată linia. 2475—1

Au sosit noutăți de toamnă la
Regele Palariilor
Cluj, Piața Unirei 24.
Asortiment mare în totfelul de articole de modă pentru bărbați. — Magazin de pălării speciale.
Mare magazin de lingerie fină.
Raglane și paltoane de piele veritabilă.
Preturi eftine ce sfideaza orice concurenta
Lloyd 1069. o *No. 479-2.*

Cine voește a călători iute, comod, eftin, sigur și direct la
Canada,
America,
Argentinia,
Brazilia
3068
să scrie numai de cât la
COSULICH LINE
București, Calea Griviței No. 181.

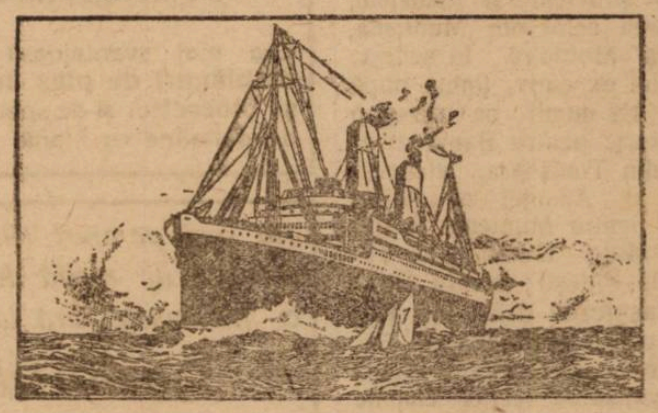

Corespondență întoate limbile
Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**
Călătoria durează **numai 7 zile.** — Masă excelentă.
Cabine mari aerisiate pentru 2, 4 și 6 persoane.
Nenumărate scrisori de mulțumire!
Cereți imediat prospect!!

Programul Cinematografelor.

CinemaUniversității

Joi, 4 Oct.
Umbra
Senzațională dramă de dragoste în 6 acte. In rolul principal artista nemuritoare, Francesca Bertini și Amletos Novelei. Una dintre cele mai mărețe creațiuni a maestrei dramatice de renume mondial. Subiectul dramei este sguduitur, montarea splendid de maestroasă. Lupta pe viață și moarte ai patimilor!
Vineri, 5 Oct.
Umbra

Cinema Urania

Joi, 4 Oct.
Maciste în vacanță.
Extraordinar de interesantă și aventurioasă istorie cinematografică în 6 mari acte. In rolul principal Maciste, artist și acrobat de filme, favoritul lumei. Un stil cinematografic pe deplin nou. Filmele cu Maciste sunt veleități cinematografice
Vineri, 5 Oct.
Maciste în vacanță

Cinema Apollo

Joi, 4 Oct.
Regele abizului

Pentru copii mici și sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e
PRAFUL HÖFER 2906-1
și CREMA HÖFER, PENTRU COPIL.

Se știe că numai CZINK vopsește, curățește, chimic, cel mai frumos și cel mai ieftin Cluj.

Frații Nussbaum Târgu-Mureș MĂRUNȚIȘURII GALANTERII ȘI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 910 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Sâmbătă 6 Octomvrie 1923

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Infrățirea

74 „Transilvăni Nr. de schimb“ Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — SUB CONDUCEREA UNUI COMITET — Director: D. TOMESCU. — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Ce așteptam de la presa maghiara?

Un ziar englez, făcându-se ecoul știrilor de reacredință ale ziarelor dela Budapesta, afirmă că moșiile contelui Bethlen și ale soției sale din Transilvania au fost „confiscate definitiv de guvernul român“. „Manchester Guardian“ adaugă:

„Singura excepție ce s'a făcut a fost aceea în favoarea locului unde sunt înmormântați membrii familiei Bethlen. Exproprierea s'a făcut în virtutea legii agrare românești, care hotărește ca proprietățile absenteiștilor — ceeace însemnează a ungurilor cari au părăsit domiciile la întrarea românilor în Transilvania și cari nu vor să devie cetățeni români — să revie statului român. Proprietatea mobiliară de pe moșiile primului ministru al Ungariei va putea fi transportată la Budapesta“.

Pentru cei cari cunosc spiritul legei noastre agrare ca și modalitățile exproprierii din Transilvania, știrea, așa cum este dată, e cu evidență falsă. Exproprierea nu înseamnă nici decum confiscarea. Proprietățile expropriate sunt pe deaîntregul plătite de cei în a căror folosință intră, și aceștia sunt în egală măsură țărani unguri și țărani români. Statul nu pune stăpânire pe nici una din moșiile expropriabile, deci nici cele ale contelui și contesei Bethlen nu au „revenit statului român“ după cum pretinde ziarul englez, care se pare că e prea dispus să se călăuzească numai după informațiile primite dela Budapesta.

Admitem, că „Manchester Guardian“, ca și alte ziare care s'au amestecat în această afacere, cu prea puțină seriozitate, este de bună credință scriind rândurile de mai sus. Bunăvoința noastră în discuție nu poate fi pusă astfel la îndoială, deși ziarul englez ar fi avut datoria să cerceteze mai deaproape chestiunea, consultând ambele părți interesate. Dar să admitem chiar că n'a avut de unde primi informații suficiente în chestia reformei agrare din România, ceea ce este absurd. In cazul acesta nu putem face decât o vină relativă ziarului „Manchester Guardian“, iar datoria noastră este să-i arătăm greșeala săvârșită.

O vom face și pe aceasta!

Avem însă de făcut o remarcă. Oricât ni-ar apăra organele oficiale ale statului și oricât de energică ar fi intervenția presei românești, apărarea noastră ar avea un pronunțat caracter de subiectivitate, care ar lăsa să planeze oarecare îndoială asupra chestiunei. Există însă la noi o presă maghiară care ne pretinde la orice împrejurare, libertăți și drepturi. Felul cum se desvoltă această presă dovedește că li-am dat și unele și altele cu prisosință. Pentru acest cuvânt avem motive să pretindem și noi un gest de loialitate dela presa maghiară de aici, care cunoaște legea agrară, știe în ce spirit s'au făcut exproprierile și e datoare să arate că statul român nu confiscă nimic ci dă în folosința țăranului, fără deosebire de naționalitate, pământul muncit de el.

Din această parte venită desmințirea, orice urmă de îndoială dispare. Presa maghiară din România, aflât de guralivă în toate împrejurările, are prilejul să dea dovada corectitudinei și loialității sale. Și aceasta așteptăm de la ea acum!

O nouă politică a Ungariei

În același timp cu hotărârea luată de Stresemann ca Germania să capituleze și să-și ție angajamentele luate prin tratatul dela Versailles, pare că și Ungaria a înțeles că nu poate aștepta nimic decât dela o politică pașnică și de strictă executare a clauzelor prevăzute de tratate. Cel puțin așa reiese din rezultatele pe care le renunță presa cehoslovacă, cu privire la convorbirile ce au loc la Geneva între contele Bethlen și Ceneș.

Contele Bethlen pare a-și fi dat seama în cele din urmă că Ungaria are întâi de toate interesul să trăiască în termeni buni cu toți vecinii săi, adică să se conforme clauzelor tratatului de Trianon, lăsând la o parte ideia de revanșă și restaurare a integrității ei.

Exemplul Germaniei învinse e dealtfel cât se poate de edificător.

El arată cum, pentru un învins, e în zadar să se ridice împotriva tratatelor de pace, oricât de puternic ar fi sprijinul intern pe care s'ar putea baza.

Contele Bethlen desigur că a meditat asupra acestui exemplu, văzând ce pericol ar fi pentru țara sa o călcare a tratatului dela Trianon. Ea ar aduce Ungaria la starea în care se află astăzi Germania.

Politica de rezistență practicată la Budapesta a costat și până acuma destul de mult, căci propaganda iredentistă și campaniile de presă în streinătate nu se fac fără cheltueli.

Acestea adăogate la subvențiile acordate organizațiilor de revanșă apasă greu asupra bugetului ungar. Dacă se adaugă la aceasta că neîncrederea creiată printre statele vecine nu e fără de influență asupra relațiilor economice cu Ungaria, se poate înțelege în ce stare disperată se află finanțele Ungariei.

Pentru a îmbunătăți această situație, trebuie în primul loc să se restabilească încrederea deja sdruncinată. Aceasta caută s'o și obție după cât se pare contele Bethlen, în actualele convorbiri dela Geneva, pentru ca mai apoi să poată solicita în schimbul unor garanții economice indispensabile, împrumutul internațional pe care-l așteaptă cu atâta nerăbdare țara sa.

Cuvinte franceze despre țara și poporul român

REGELE FERDINAND

de ROBERT de FLERS

Continuând reproducerea articolelor din marea revistă franceză „Les Annales“ consacrate României, publicăm azi în traducere articolul distinsului academician și sincerului prieten al Românilor, dl Robert de Flers, închinat M. S. Regelui Ferdinand.

„Toți aceia cari s'au apropiat

M. S. REGELE FERDINAND I.

de regele Ferdinand, cunosc cordialitatea sa familiară, energia sa liniștită, onestitatea sa minuțioasă și riguroasă, cinste al cărei supus este, el rege. La cea mai grea cotitură a istoriei sale, România a avut deasupra ei, pentru cea mai înaltă chezășie morală a sa, lealitatea suveranului ei. Lealitate cu atât mai frumoasă, cu cât era străbătută de griji și de tristeți, lealitate cu atât mai mare cu cât ea măsurase toate durerile pe cari avea să i-le pricinuiască respectul pentru ea însăși, lealitate cu atât mai mișcătoare cu cât n'a încetat o clipă să se mărturisească cu mândria unui rege și cu simplitatea unui om.

Revăd trista dimineață în care trupele austro-germane intrară în București. De trei zile bătălia se dădea îndârjită pe Argeș.

Câteva ceasuri înainte crezusem cu toții că izbânda e a noastră și dacă n'ar fi fost greșala diviziei Socec, trupele dușmane cari trecuseră Dunărea, sub ordinele lui Mackensen, ar fi fost respinse în dezordine. Ar fi trebuit desigur să se dea apoi o nouă luptă cu armata lui Falkenhayn, care năvălea în țară pe valea Jiului; dar totul era prevăzut pentru a face față spre vest și a apăra Bucureștiul de această primejdie. Soarta armelor n'a voit-o, și armata română fu nevoită să se retragă spre nord.

Revăd pe regele Ferdinand scoborând din automobil, în fața primăriei din Buzău, și îndreptându-se spre unul din ofițerii francezi îi spuse:

— Colonele, vei vedea desigur pe generalul Berthelot.

— Da, Sire.

— Să-i spuneți din partea mea că încrederea mi-o păstrez întreagă și că nu regret nimic.

Atari cuvinte rostite în clipa când dușmanul, cu muzica în frunte, intra în capitala sa, nu sunt oare de o neobișnuită măreție?

Câteva săptămâni mai târziu, în vreme ce armata română luase poziție pe Siret și se pregătea să dea glorioasa bătălie dela Mărășești, regele Ferdinand îmi mărturisea, într'o convorbire pe care a binevoit să ni-o acorde, tăria nădejdii sale.

— De cinci luni de când durează războiul nostru, îmi spuse regele, nici o clipă n'am încercat vre-un regret, fiindcă nici o clipă n'am avut impresiunea că m'am înșelat asupra sorții României. Când m'am suit pe tron, gândul rolului pe care trebuia să-l joace România în acest mare conflict mi-a răpit toate clipele vieții mele. Aceasta era marea mea datorie dela care nici nu puteam nici nu trebuiam să mă dau în lături. Câte lupte! Câte sbuciune sufletești! Dela început mi-am impus această regulă de conștiință: să fac abstracție de mine, să nu țin seamă nici de origina mea nici de familia mea; să nu văd decât România, să nu cuget decât la ea, să nu lucrez decât pentru ea! Nu domnești peste un popor pentru tine; ci pentru acest popor. In asta stă cinstea unui rege. Când, încetul cu încetulul, după meditații îndelungate, am căpătat convingerea că locul României era alături de popoarele Înțelegerii, că ea era alături prin vocațiune latină, că interesul său — nu vremelnic, ci permanent istoric, — o punea lângă Franța, Anglia și Italia, că neglijând această menire ea devenea ceiace fusese atâta vreme: Vasala unei alte puteri și că se nimicea astfel tot ce face noblețea și măreția unei țări: Unitatea națională, libertatea de acțiuni și independența sa, atunci am simțit o mare întărire morală pentrucă vedeam cu certitudine calea de urmat. Dar, în acelaș timp, simțeam și o mare tristețe pentrucă înțelegeam toate cele de cari drumul acesta mă despărțea pentru totdeauna: familia mea, prietenii de odinioară afecțiunile mele din copilărie... A fost în mine o luptă între conș iința și inima mea... Conștiința a învins. Trebuia să fie așa. Și atunci, nu-i așa, pot păstra întreagă nădejdea că l voi înfrânge pe Mackensen, de vreme ce am învins în mine un Hohenzollern.

Nobil și mare cuvânt, vrednic de un erou shakespearian.

Dela duioase persuasiune a tuturor amintirilor Sale de copilărie și de tinerețe, regele Ferdinand a trebuit să se smulgă în ziua când a socotit că așa-îi porunceau misiunea și cinstea sa de rege. Toate acestea a trebuit să și le omoare în suflet... A izbutit cu prețul curajului și lealității sale. De atunci încolo puteaa să domnească peste alții, fiindcă învățase să domnească asupra „lui însuși.“

Imprumutul unguresc și Mica Antantă

Biroul presei cehoslovace din Geneva dă lămuriri noui asupra chestiunei împrumutului unguresc. Delegații României, Cehoslovaciei și Iugoslaviei au stabilit condițiile în care se poate acorda împrumutul cerut de Ungaria, de acord cu toate părțile interesate. Societatea Națiunilor va stabili pe această bază un program financiar, care va fi supus apoi spre aprobare Comisiunei reparațiunilor.

Acum se discută garanțiile și controlul întrebuițărei creditelor acordate sperându-se că în curând acordurile vor fi încheiate, pentru ca chestiunea să poată fi trimisă în fața Comisiunei reparațiunilor în această lună.

Deciziunea definitivă va putea fi luată însă deabia în seziunea de Decemvrie, când se întrunește Consiliul Societății Națiunilor.

Expoziția de artă țărănească dela Avrig

— Un secol de artă românească —

Prileguri de adâncire a trecutului frumos şi de recunoştinţă pentru iluştrii reprezentanţi ai istoriei noastre, serbările comemorative cari au devenit în timpul din urmă tot mai dese, au devenit totodată prilejurile cele mai frumoase de manifestare, a calităţilor artistice ale ţăranului nostru. Este un lucru frumos aceasta, pentrucă cu asemenea ocazii trecutul se leagă în faţa tuturora cu prezentul, figurile trecutului sunt arătate în splendoarea lor, iar mulţimea de astăzi arată progresul ce l-a făcut pe căile indicate. Nicicând, ca la serbările naţionale, nu se dovedeşte mai bine, că semînţa sădită de înaintaşi, a dat într'adevăr, rod.

Manifestaţiunea dela Avrig, de recunoştinţă faţă de dascălul Gheorghe Lazăr, a dovedit-o într'adevăr aceasta. Trecutul şi prezentul au fost la olaltă şi după cum s'a arătat în discursul dlui ministru al instrucţiuni, au avut de a se felicita aci toate generaţiile cari au dus opera lui Lazăr până la zilele mari de astăzi.

Nota aceasta însă s'a văzut palpabilă îndeosebi la Expoziţia de artă ţărănească organizată în şcoala de lângă biserică. O iniţiativă în adevăr în nota serbării: expoziţia aceasta nu a fost numai a artei ţărăneşti de astăzi, ci a reprezentat arta românească dela Sibiu din tot secolul dela Lazăr încoace.

Au expus aici cusături, ţesături, crestături în lemn şi icoane vechi, patru sate din împrejurimi. Din întâia sală, a comunei Săcădate, te atrage o minunăţie de tot felul de lucruri lucrate de mână femeilor din această comună. Tot ce este port românesc, este de faţă azi, şi îi poţi urmări evoluţia de acum o sută de ani până astăzi. Femeile care te conduc, îţi spun cu duioşie, că iia această sau această catrinţă este a străbunicii sau răstrăbunicii, şi îţi arată atente, ce deosebire era între cusătura de atunci şi cea de astăzi. Pe pereţi salei apoi, sunt expuse icoane pictate pe lemn, vechi de 200 de ani şi mai bine, păstrate cu o pietate rar întâlnită.

Alături expun satele: Porumbacul de jos, Racoviţa şi Bradu, cusături, perinţe, covoare, lăicere, vechi de o sută, de optzeci, patruzeci de ani şi mai noui, până la cele de astăzi. Ca şi în sala precedencă, este şi aici o minunăţie de artă evoluată timp de un secol. Aici se expun icoane pictate pe sticlă, de o sută sau două de ani.

Cu admiraţie deplină treci de aci în sala în care profesorul D. Comşa îşi expune rara sa colecţia de crestături în lemn, de cusături şi ţesături. Aici se observă, că avem de a face cu o artă mai orăşenească.

Alături este sala Avrigului, cea mai bogată cu lucruri la fel de artistice şi vechi, executate toate de mână ţărănească. Ochiul spectatorului fuge de pe un lucru pe altul, neştiind pe care să se oprească mai cu admiraţie; apoi se fixează pe vechile icoane. dela 1700, mai vechi sau mai nonă, închipuind pe Maica Domnului. O icoană în deosebi atrage luarea aminte: O preacurată cu capul plecat pe jumătate cu un strop de ceară de asupra buzei şi o bărbie executată din umbrei, deasupra, în cele două colţuri, capete de ingeri sprijinite pe aripi, iar la dreapta un crucifix; totuşi nici până azi pictura realistă n'a găsit o expresie mai minunată a femeii plânse şi resemnate.

Ar însemna să se ia obiect cu obiect, pentru cât de cât frumuseţea lucrurilor expuse aici a descrie pentru 15.000 de vizitatori. Aranjatorii expoziţiei au dovedit un gust excelent, dar felicitarea o merită îndeosebi pentru faptul că la comemorarea dascălului dispărut acum o sută de ani, au ţinut să ne prezinte arta Avrigului şi celor trei comune din timp de un secol.

O iniţiativă frumoasă, pe care am dori-o la toate serbările poporale.

Curierul spectacolelor

(TEATRUL MAGHIAR)

Joi: „Othello" (Cu noua distribuţie a rolurilor. Prima reprezentaţie din ciclul Shakespearean. Conferează dr Eugen Janovics. Preţuri de Premieră. Abonament de Premieră 8. Serla 58.)

Vineri: „Katja" (Preţuri obişnuite. Abonament şters. Seria 59.)

Sâmbătă, matineu: „Evinovatul don Iuan" (Ca oaspe Aladar Sarkadi.) Preţuri reduse. (Seria 61.)

Sâmbătă seara: Nrul 28. (Operetă. Premieră. Ca oaspe Aladar Sarkadi. Preţuri de Premieră. Abonament de Premieră. No. 9. Seria 61.)

Solemnităţile de Duminică din Cluj

Programul solemnităţii punerei pietrei fundamentale a catedralei ortodoxe

1. Dela orele 8 dimineaţa până la 10½: serviciu divin în biserica parohială ortodoxă română, oficiat de clerul episcopiei şi protopopii tractuali.

2. După terminarea Sf. Liturgii clerul şi poporul, vor parcurge în procesiune str. Universităţii, strada Regina Maria, piaţa Cuza Vodă si Iuliu Maniu până la reşedinţa episcopească, unde se vor ataşa I. P. S. Lor Mitropoliţii şi Episcopii, îndreptându-se tot în procesiune spre parcul Cuza Vodă.

3. In faţa alatrului zidirii catedralei vor fi trei paviloane: Unul la mijloc pentru cler şi dnii Miniştrii al doilea la dreapta pentru autorităţi şi invitaţi şi al treilea pentru Doamne.

Inlăuntrul cordonului se poate intra numai cu bilet. Biletele de intrare se vor ridica dela oficiul cassei consistoriale în decursul zilei de Sâmbătă. Invitaţiile speciale servesc drept bilet de intrare.

Şcoalele sunt rugate a se posta, la orele 10½, pe cele două maluri, din dreapta şi stânga catedrelei.

Grupurile de săteni cari vor veni la solemnitate se vor posta în partea de către teatru a parcului.

4. La sfârşitul solemnităţii, I. P. Sf. Lor Mitropoliţii şi Episcopii se vor întorce în procesiune, la reşedinţa episcopească din strada Iuliu Maniu.

După masă la orele 4½ se va aranja la Teatrul Naţional un festival comemorativ în folosul catedrelei.

De vânzare circa 400 măj fân şi luţernă

de calitatea întâiu, în cea mai mare parte de şes, şi circa 100 măj paie de grâu. Favor în preţ pentru consumători cu oi în localitate! Adresa: **Agneta Todereanu, Gichişuldejos** (poştă şi gară în Dej). 3111

INFORMAŢII

Sâmbătă 13 Octomvrie c. va avea loc, în sala festivă a prefecturei de judeţ, primul „Bal mascat, costumat şi necostumat" dat în folosul incendiaţilor din judeţul Cojocna.

Se fac mari pregătiri, astfel încât acest bal va fi cea mai plăcută distracţie care se va oferi publicului clujan.

— **Inspecţii.** Domnul Sept. Mureşianu, prefectul judeţului Cojocna, a plecat azi prin judeţ într'o inspecţie administrativă.

— **Dela Consistorul ortodox.** Azi a avut loc la reşedinţa Consistorului ortodox o şedinţă a comitetului de organizare a serbărilor punerei pietrei fundamentale a Catedralei.

— **In jurul serbărilor de Duminecă.** Se anunţă că şi d-nii miniştri Ion T. Florescu şi general Moşoiu vor lua parte la marile serbări de Duminecă, 7 Octomvrie din Cluj.

— **Numiri.** Domnul avocat Dr. Iuga a fost numit prim jurisconsult al oraşului.

— **Pentru ziarul „Patria".** La insinuaţiile făcute de ziarul „Patria" că domnul Dr. Ion Mateiu n'a reprezentat pe nimeni la serbările comemorative din Avrig, ţinem la dispoziţia organului celor una sută, telegrama preşedintelui Camerei, prin care domnul profesor şi deputat Dr. Ion Matei, a fost rugat să ia cuvântul şi să reprezinte Camera, la solemnitatea comemorării a 100 ani dela moartea lui Gheorghe Lazăr.

— *Doctorul Gh. Bolintineanu, întors din concediu, şi-a reluat ocupaţiile.*

— **Preţul pâinei la Cluj.** Primăria a redus preţul făinei şi al pâinei cu începere de astăzi. Făina la moară va costa 9.50 lei kg., făina de fiert 8.50 lei kgr., iar pâinea cl. I. 9.50 lei kg., cl. II. 5 75 kgr.

— **Dela Academia de Agricultură.** Dl ministru Anghelescu, în urma stăruinţelor corpului profesoral, a acordat clemenţă elevilor dela Academia de Agricultură din Cluj, cari s'au pus în grevă în luna Mai, solidarizându se cu mişcarea studenţească. Toţi elevii vor face un curs suplimentar până la 20 Oct. c., compensând astfel lipsa dela cursuri din luna Mai, pentru încheerea anului.

Cursurile regulate la Academie, vor începe la 1 Noemvrie c.

La excursiuni nu ne putem lipsi de Diana Franzbrantwein, care este cel mai bun întăritor al muşchilor. Să fim atenţi la numele Diana. 2475—4

— **Eftenirea cărnei.** De astăzi au intrat în vigoare noui preţuri maximale pentru carnea de vită. Consiliul comunal în şedinţa de Marţi, 2 Oct. a hotărât preţurile maximale în felul următor: Carnea de vacă şi juncă pentru friptură 18 lei kgr.; pentru gulaş şi supă 16 kgr.; de viţel sugaci 2) kgr.

— **Taxele birjarilor.** Dl dr Utalea, primarul oraşului, ne comunică, că prin surprindere s'au aprobat nouile taxe pentru birjari, cari sunt cu mult mai urcate, ca taxele birjarilor la Bucureşti. Consiliul comunal a revenit asupra acestor taxe, reducându-le la justa lor proporţie.

Un nou record. Diana Franzbrantwein a bătut recordul eficacităţii şi popularităţii. 2475—3

— **La cafeneaua „Metropole"** cântă în fiecare seară renumitul şef de orchestră Nicolae Alexander din Sibiu cu toată orchestra. 3090—1

A. S. R. Principele Carol la Cluj

P. S. S. Episcopul Ivan al Clujului şi Feleacului a fost înştiinţat prîntr'o telegramă de către dl Mişu, ministrul Palatului, că la serbările punerei pietrei fundamentele a catedralei române ortodoxe din Cluj care va avea loc Duminică 7 Octomvrie va lua parte şi A. S. R. Principele Carol, reprezentând pe Suverani.

Programul Cinematografelor.

Cinema Universităţei

Vineri, 5 Oct.

Umbra

Senzaţională dramă de dragoste în 6 acte. In rolul principal artista nemuritoare, Francesca Bertini şi Amletos Novelei. Una dintre cele mai mărete creaţiuni a maestrei dramatice de renume mondial. Subiectul dramei este sguduitur, montarea splendid de maestroasă. Lupta pe viaţă şi moarte ai patimilor!

Sâmbătă, 6 Oct.

Umbra

Cinema Urania

Vineri, 5 Oct.

Maciste în vacanţă

Extraordinar de interesantă şi aventurioasă istorie cinematografică în 6 mari acte. In rolul principal Maciste, artist şi acrobat de filme, favoritul lumei. Un stil cinematografic pe deplin nou. Filmele cu Maciste sunt veleităţi cinematografice

Sâmbătă, 6 Oct.

Maciste în vacanţă

Cinema Apollo

Vineri, 5 Oct.

Regele abizului

Senzaţională dramă de acrobaţie în 5 acte. In rolul principal: Luciano Albertini, renumitul acrobat interpretul filmului Uriaşul Samson. Un film plin de aventuri surprinzătoare

Sâmbătă, 6 Oct.

Regele abizului

Reprezentaţiile încep la orele 3 d. m.

Motoarele cu benzină „ASTRA" sunt cele mai economice

„ASTRA" Sectia Motoare ARAD. 2975-2

Automobile **FORD** typ nou cu roti demontabile cu preturi reduse precum si alte sisteme de automobile gasiti la firma **PERRY,**

Telefon 999. 2725-3 Cluj, Calea Regele Ferdinand 99. Telefon 999.

Politica maghiară
față de Români în trecut

„Extirparea Valahilor„

Două documente interesante din archiva comunală a orașului Turda

Astăzi când unii din conducătorii Maghiarimei din Ardeal se vaicară pe la toate răspântiile lumei, cerând ajutorul statelor „civilizate“ pentru imaginarele persecuții pe care le-ar suferi Maghiarii de aici din partea guvernului român, credem că nu este fără interes de a da publicității următoarele documente, care desvălesc, fără putință de replică, ce tratament era aplicat Românilor ardeleni în trecut de către civilizata națle maghiară.

Ambele documente sunt scoase din archiva orașului Turda; primul datează din 1711, Iulie 19, cel de-al doilea din 5 Decembrie 1712 Ele sunt hotărâri de-ale consiliilor comunale maghi re de pe vremuri ale orașului și privesc exclusiv pe „Valahi“ — în felul cum urmează:

Primul document: Alungarea Valahilor din comună

„Aflăm, că Valahii se înmulțesc foarte tare, între noi spre dauna noastră... Orașele și statele vechi și frumoase locuite înainte de Maghiari și Sași, într'atâta sunt pustiite de locuitori, *prin înmulțirea Valahilor*, că acum nici de veste nu le mai putem auzi. Pentru motivul amintit mai sus, hotărâm în comun, că fiecare gospodar sau văduvă din oraș este îndatorat **a scoate în curs de 8 zile, din casele și pământurile lor pe toți Valahii aflători la casa sau pe pământurile sale, iar dacă nu voiesc să meargă, să fie alungați.** *Dacă se va afla vre-un gospodar ori văduvă atât de neajutorată, încât nu-i poate alunga cu forța sa, Ofițerul orașului este obligat a-i da ajutor.* Dacă se va afla vre-un cetățan sau văduvă (care nu va duce la îndeplinire ordinul) să fie pedepsit în mod irevocabil până la 12 fl. și *Ofițerul orașului luând cu sine destule forțe*, **este dator să alunge pe astfel de valahi refractari** *și să le alunge vitele de pe teritoriul orașului.*

La ținerea acestei hotărâri pe mai departe ne-am obligat prin strângere de mână și pentru amintirea ei pe mai departe ne-am scris numele prin notarul nostru jurat.

„Tot în această adunare se hotărește, ca nimeni... dintre locuitorii din Turda Nouă și Veche, *să nu dea Valahului, nici casă nici loc de casă, nici loc extern; să nu-i vânză și să nu-i dea loc de locuit aici*; care loc, dacă va fi vândut cu drept de moștenire, sub orice titlu, se va confisca pentru oraș și executorul îl (pe român) va alunga din oraș... Dacă însă se va afla cineva dintre noi, care nu va observa una sau alta din deciziile susnumitului ordin, se va pedepsi, mox et defacto, cu 24 fl. și dacă va fi refractar și mai departe să fie un om descalificat (fără onoare)“.

(*Urmează 135 semnături*).

Al doilea document: extirparea Valahilor

„Venind în discuție și hotărând din nou privitor la alungarea și EXTIRPAREA Valahilor, **am ajuns de acord ca (Valahii) să fie alungați și să nu fie tolerați în orașul nostru;** acei cari au fost prezenți la aducerea acestei hotărâri au declarat sub blestem, personal și de bună voie. că îi vor trăda pe cei cari îi știu, sau în caz de nenorocire în urma acesteia se vor ajuta cu munca lor ziua și noaptea“.

(*Urmează 12 iscălituri*).

Documentele sunt categorice. Ceea ce s'a petrecut la Turda, s'a petrecut pretutindeni în orașele din Ardealul asuprit de altădată. Românii erau tratați ca animalele nefolositoare, **„extirpați“** când numărul lor prea mare devenea supărător în târguri și orașe.

Din hotărârile dela 1711 și 1712 se vede lămurit de ce orașele ardelenești au rămas în stăpânirea streinilor. Românii nu aveau dreptul să treacă dincolo de porțile cetăților exploatatoare. Astăzi, când drepturile noastre istorice au spart crusta nedreptății, datoria noastră de căpetenie este să ne reinstalăm acolo de unde cu forța am fost alungați. Și dacă bunătatea sufletului românesc nu ne îngăduie să facem uz de aceleași mișelii, nu e mai puțin adevărat că persecutarea elementului românesc nu o mai putem îngădui.

Au sosit la magazinul

M. Neumann

Raglane

Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14. Telefon 431 2653

Cei mai buni ciorapi

se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. In mare assortiment au sosit harasz englez I-a

Idealism... dar cu parale!
Partidul național și presa dlui Honigman

„Patria“ publică un comunicat al conducerii partidului național în care se dă certificat de patriotism și idealism ziarului „Lupta“, pentru că a susținut „totdeauna cauza dreaptă a partidului național“, „fără nicio recompensă.“

Comunicatul are de scop să desmintă afirmația unor ziare, care pretindeau că ziarul „Lupta“ a primit bani de la conducerea partidului național.

Nu știm la ce ziare face aluzie comunicatul din „Patria“, dar faptul că se desminte așa de târziu o afirmație care se zice că s'ar fi produs astăvară, ne face să bănuim o nouă manevră takisto-națională. Oricum, el este destul de ciudat: Nu este exlus ca „Lupta“ să-și fi cerut sâmbria pentru serviciile aduse o vară întreagă, iar partidul național, nevoind să plătească, s'a grăbit să răsplătească ziarul dlui Honigman-Fagure cu „sincere mulțumiri“ și certificate de idealism și patriotism!

D. Honigman-Fagure nu poate fi prea încântat de certificatele partidului național. Documentele dlui Poklewski-Koziel arătau că directorul „Luptei“ este capabil de oricât idealism, dar numai cu parale. Partidul național să se grăbească deci să trimită și suma cuvenită „idealistului Luptei“ pe timpul verei, dacă vrea ca d. Honigman să mai vină la Blaj, pentru a vorbi în numele „credinței strămoșești!“

Doamnelor și mireselor!

Cumparati sau comandati-va!

Lingerie, trusouri femeești, pânzeturi fețe de masă și lingerie pentru pat, specialități de batiste, etc, fabricații proprii și specialități din străinătate.

SÁMUEL & Co.

Str. Memorandului Nr. 9

2949

De la Universitate
Cartiruirea studenților

De la Rectoratul Universității primim următoarele:

„Având în vedere criza de locuințe din acest oraș, Senatul Universitar a luat următoarea decisie, cu privire la cartiruirea studenților, noui și vechi:

1. Căminurile nu se vor deschide, de fapt, decât după publicarea listei bursierilor menținuti.

Până atunci, vechii bursieri ai Căminurilor, și numai aceștia, pe măsură ce vin, pot cere a fi găzduiți în Căminul din care au făcut parte. Pentru aceasta se vor adresa Decanatalui, care va da autorizația prealabilă. Studentul va fi găzduit în mod provizoriu.

2. Candidații la examenul de admitere, în lipsă de adăpost, vor fi deasemenea primiți, până la terminarea examenelor, în limita locurilor disponibile. Ei trebue să ceară Decanatelor o autorizație în acest sens, pe care o vor prezinta Direcțiunilor Căminurilor.“

Rector:
N. Bănescu.

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

Cel mai bun medicament pentru o față unsuroasă e veritabilul

Kaiser-Borax

Impotriva pistruilor nu este decât un leac:

Kaiser-Borax

alui Mack.

Nici o femee nu se poate lipsi de

Kaiser-Borax

alui Mack, cu cutia roșie originală. 2474-2

La magazinul de pălării și mode

Siegfried Weisz

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.

Au sosit

pălării de toamnă moda cea mai nouă.

Pânăce există stocul o pălărie tare „GYUKITS“ pentru bărbați costă . . . . . Lei 550
I-a Pălărie tare din păr de iepure . . . . . Lei 360
I-a Pălărie tare din lână Lei 235
Mare asortinent în albituri pentru bărbați! 2880 2880

Paltoane de piele pentru femei și bărbați pregătesc după măsură trimisă luând garanție 3070-2

FUCHS

magazin de haine de piele
Oradea-Mare, C. Victoriei 1

CENTRAL BAR

Astăzi și in fiacare seara producția humoristului de salon **DIMARD** a cimicolui grotesc **JEAN KANNER** și a dănsătoarei renumite **PARVULESCU.**

Lloyd 2029. 2222.

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA” CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.

Lloyd 1889 2561

TELEGRAME

Demisia guvernului Stresemann

Stresemann însărcinat să formeze guvernul

BERLIN. — Guvernul a demisionat. Streseman a fost însărcinat din nou să formeze noul cabinet. Cauza demisiunei a fost neînţelegerile dintre partidele coalizate, social-democraţii refuzând să acorde guvernului puteri nelimitate. în domeniul social şi în reglementarea muncei.

Botezul Prinţului moştenitor sârb

ATENA. — M. S. Regina Elisabeta a Greciei a plecat la Belgrad să asiste la botezul principelui moştenitor Iugoslav.

Dela conferinţa imperială din Londra

LONDRA. — Vineri lordul Curzon va face la conferinţa imperială o expunere confidenţială asupra politicei externe guvernului, atingând şi chestia reparaţiilor.

Agitaţiile monarchiştilor bavarezi

LONDRA. — „Daily Maily“ anunţă că un curier special din München a vizitat pe exkronprinţul german care se află actualmente în insula Viringen. Se crede că acest curier avea a importanţă misiune dela monarchiştii bavarezi. Deasemena, însoţit de emisarul bavarez, exkronprinţul a vizitat pe exkaiserul Vilhelm.

* * *

DORN. — Cercurile autorizate afirmă că monarchiştii germani prepară lovitură în stil mare pentru reintronarea lui Vilhelm.

Situaţia din Germania

Amânarea şedinţelor Reichstagului. Demisia ministrului Raumer. In jurul complotului separatist din Küstrin

Berlin (Rador) — Tratative între partidele de coaliţie pentru acordarea de puteri nelimitate guvernului în direcţia politiciei externe, economice, sociale şi chestiunea Bavariei. S'au manifestat violente divergenţe cari au rămas încă neaplanate. Consiliul de miniştri s'a întrunit aseară şi a primit demisia ministerului economiei naţionale Raumer. Şedinţa Reichstagului, cum ni se anunţă, a fost amânată Marţi fără dată.

Relativ la complotul separaiist din Küstrin se anunţă oficial că separatiştii urmăreau au ocuparea fortăreţei Küstrin sperând că producă mişcări similare monarchiste în toată Germania. Au fost arestaţi acolo 360 agitatori cari vor fi judecaţi de âurtea marţială. La Kedebritz au fost arestaţi deasemenea 200. Cercetările continuă totuşi se pare că mişcarea a fost înăbuşită în faşe prin intervenţia energică a guvernului.

Noui cutremure în Japonia

Un alt oraş distrus

Din Londra se telegrafiază că în Japonia, au început noui cutremure, provocând alte numeroase victime. Oraşul Taito a fost complect distrus. Clădirile dărămate au ucis cea mai mare parte din populaţia oraşului.

Situaţia în Bulgaria

„Adevărul“ anunţă că revoluţionarii bulgari concentraţi la munci lângă Vraţa sunt complect echipaţi cu material de război. Guvernul a concentrat la Sofia ofiţeri de rezervă întrucât se crede că revoluţionarii proiectează să atace Sofia pentru a răsturna guvernul şi a proclama republica sovietică. Circulaţia între Vidin şi Sofia a fost restabilită dar numai pentru militari.

ORGA
MASINĂ de SCRIS
cea mai bună calitate cu caractere româneşti şi ungare, de vânzare cu preţ de reclamă la 2747-6
Emil Blaga, Cluj

De vânzare
In Cluj 200 inghere pământ cu locuinţă şi edificii economice, in Str. Dorobanţilor casă cu o grădină de 2000 stânjeni constătătoare din 20 camere din cari se predau 4 camere parchetate, în Târgu-Mures hotel mare, hotel mai mic in Gherla, Diciosânmartin, in Cluj aproape de centru Se oferă o casă in Piaţa Unirii pentru o altă la care se mai poate clădi un etaj a se adresa la
DUNKY,
2581 Cluj, Piaţa Unirii 10.

Marghilomaniştii şi ofiţerimea română

Un acces de dragoste... postum

Cum era de aşteptat, vizita peneralului Berthelot în ţară şi gestul de recunoştinţă concretă al poporului român, faţă de serviciile ce le-a adus distinsul militar francez în timpul războiului ţărei noastre, nu putea să nu scormonească, filo-germanismul celor cari au fost slugile lui Mackensen.

Astfel „Timpul“ sub peana unui „ofiţer amărât“ care nu-i altul decât vre un obscur politician marghilomanist, găseşte cu cale să critice gestul guvernului român, care a dat o moşie generalului Berthelot, dar „n'a împroprietărit nici un ofiţer român şi n'a recompensat în deajuns familiile celor ce au pierit pentru ţară“.

E pentru întâia oară când organul dlui Marghiloman vrând să dea lecţii de patriotism, se ocupă de ingratitudinea statului faţă de ofiţerime, semnalând „strigătul de revoltă al foştilor şi actualilor apărători ai Patriei“.

Am vrea să ne răspundă însă cei dela „Timpul“, dacă astăzi dlor au devenit deodată aşa de patrioţi şi de îndrăgostiţi „de acei care şi-au făcut cu prisosinţă şi cu eroism datoria în războiul pentru întregirea neamului“ de ce în 1918 n'au făcut nimic pentru corpul ofiţeresc, lăsându-l în luni de-arândul în mizeria lagărilor de prizonieri inamice?

Noi o ştim bine. Fiindcă pe atunci, singurul împroprietărit al ţărei era Mackensen, iar guvernului Marghiloman „nu-i ardea“ de soarta ofiţerilor, mai ales de-a acelora cari şi-au făcut „cu prisosinţă şi cu eroism datoria în războiul pentru întregirea neamului!“

Telefon 493 Telefon 493
Maşini de scris
Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica
Mare atelier pentru reparat maşini de scris
Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.
Anton Finkler
atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

Cea mai fina crema pentru ghete

Un eveniment artistic în Cluj

O nouă expoziţie a pictorului Negoşanu

O ştire care va bucura mult pe toţi iubitorii de artă adevărată din oraşul nostru: cunoscutul pictor *Grigoriu Negoşanu*, atât de apreciat din trecutele expoziţii ţinute în localitate, şi care prin predilecţia acordată aproape exclusiv peisagiilor ardeleneşti a devenit astăzi un cântăreţ în culoare al frumosului pământ al Ardealului, cerând insistenţelor numeroşilor săi prieteni şi admiratori, îşi va deschide în curând o nouă expoziţie în Cluj.

Data deschiderii acestei expoziţii, care promite să fie pentru Ardeal, cel mai de seamă eveniment artistic al anului, n'a fost încă definitiv fixată. Este probabil însă ca ea să aibă loc în primele zile ale lunei Noembrie.

Asupra ccestei superioare manifestări de artă, vom reveni mai pe larg în unul din numerile noastre viitoare.

Moara Mare Timisoreana
Sectia de Sticlarie
Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă
2910
TIMIŞOARA

Repertoriul Teatrului National din Cluj

Joi 4 Oct. „Nevestele vesele din Windsor“.

Sâmbătă 6 Oct. „Martira“.

Duminecă 7 Oct. la matineu, va avea loc un mare festival artistic cu concursul artiştilor Teatrului Naţional şi ai Operei Române, în folosul sinistraţilor dela Jiiău. Cu această ocazie se va reprezenta comedia într'un act „Morcovel“.

Marţi 9 Oct. va avea loc a treia premieră în această stagiune; se va juca „Scampolo“ piesă în 3 acte de Dario Nicodemi. In rolurile principale apar dnii Dem. Mihăilescu-Brăila, N. Neamtzu-Ottonel, Al. Ghibericon, Potcoavă, etc. şi dnele Jeana Popovici-Voina, Jeanne Landry, A. Rally. Piesa este pusă în scenă de dl Gogu Mihăescu.

*

Se repetă „Gheorge Lazăr“ piesă în 5 acte de dl N. Iorga; sub direcţia de scenă a dlui T. Nastasie. In rolurile principale apar dnii Psatia, Mişu Ştefănescu, V. Vasilescu, St. Braborescu, Ghibericon, Potcoavă etc. şi dnele Sylvia Jipescu şi M. Miriam.

ULTIME INFORMAŢII.

Un consiliu al Apărării Naţionale

In primele zile ale Parlamentului se va depune proiectul de lege pentru instituirea consiliului apărării naţionale format astfel: M. S. Regele, preşedinte, primministru: vice-preşedinte, miniştrii de externe, războiu, lucrări publice şi comunicaţii, membri cu vot deliberativ.

— Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi venerice. Consultă între orele 3—5 şi 7—8 str. Iuliu Maniu 40. 2923

Industria Laptelui
DIN BANAT S. P. A.
TIMIŞOARA
Fabrica Str. 3 August 24.
2944

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3015 3015
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 911 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Sâmbătă 6 Octomvrie 1923

Infrăți

R CLUJ 1. 3605

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

CLUJ 8 OCT 23

SIBIU

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET*
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

PROBLEME SANITARE

Congresul medicilor din Banat și Oltenia, care a vut loc la Mehadia săptămâna trecută, printre alte chestiuni a ridicat și pe acea a stării sanitare a populației din satele și orașele noastre. Remarcăm cu satisfacție că această problemă sanitară a format discuția principală a congresului, arătând că medicii noștrii înțeleg să-și facă datoria și mai presus de interesele materialiste.

Două boale grozave bântue populațiunea țării, lăcând ravagii înspăimântătoare dela războiu încoace: sifilisul și tuberculoza.

Cauzele acestei stări de lucruri sunt multiple, proasta stare edilitară a unora din orașele și satele noastre, lipsa de medici suficienți, lipsa de spitale și sanitorii și mai cu seamă ignoranța care stăpânește pe orășanul și țăranul nostru asupra urmărilor nefaste pe care le au aceste boli cu o putere extraordinară de contaminare.

Desigur că în primul rând e datoria Statului să pună la îndămâna medicilor și specialiștilor toate mijloacele necesare pentru combaterea acestor două flageluri. Trebuie să recunoaștem că în limita posibilităților, Ministerul Muncei și Ocrotirilor sociale și-a făcut datoria.

Dar opera de asistență socială cere nu numai contribuția cârmuitorilor țării ci și a marelui public.

In unele părți el a arătat că poate contribui cu folos la opera de asistență socială prin sprijinul moral și material ce-l dă statului în organizarea și înființarea de sanatorii și spitale.

Astfel sunt: „Societatea pentru combaterea și profilaxia tuberculozei", care ține continuu conferințe pentru strângerea de fonduri în acest scop și „Societatea pentru izolarea tuberculozei".

Inițiativele acestea ar trebui cât mai mult imitate și încurajate de marele public.

In afară de această contribuție materială se mai cere însă și concursul medicilor. Se știe că numărul lor insuficient și salariile mici îi fac să ocolească satele, căutând câștiguri materiale mari la orașe. Ori credem, e o datorie morală pentru fiecare medic tânăr să contribuie la combaterea boalelor, care slăbesc sănătatea poporului nostru, sacrificându-și doi-trei ani într'o muncă din cele mai vrednice.

Am spus însă că pericolul se agravează și prin necunoștința desăvârșită cu care privește poporul nostru aceste boale.

Din acestă cauză, cât și din faptul că nu-și dă seamă de contaminarea acestor două boli, infecția de tuberculoză și de boli venerice și sifilis a luat proporții de necrezut.

Aici vine datoria școlei și a bisericei. Fruntașii satului: preotul și învățătorul sunt cei dintâi chemați să depuie munca lor fără preget, pentrucă prin conferințe, prin exemple și sfaturi să facă pe țăran se priceapă nenorocirea pe care o răspândesc aceste trei flageluri, tuberculoza, sifilisul și alcoolul asupra casei și semenilor lui și-să-i arate care sunt mijloacele pentru stârpirea lor.

Puterea unui popor stă înainte de toate în buna stare fizică, în sănătatea lui și de aceia grija noastră a tuturor trebuie să fie conservarea și apărarea acestei sănătăți, destinată să perpetueze vitalitatea și însușirile rasei.

Inscriptiile romanesti si obraznicia minoritara

Cazul dela Timișoara. — Datoria autorităților românești

Direcțiunea târgului de mostre din Timișoara a avut grijă ca alături de placatele indicatoare redactate în limba maghiară și germană să pună și placate de orientare în limba română. Ceea ce altădată se putea socoti ca un „favor", astăzi era o datorie. Dar se vede că prea larga noastră toleranță e socotită în unele cercuri minoritare ca o slăbiciune, căci placatele românești au fost într'o bună noapte tăiate dela locurile lor.

Un regim de opresiune, un regim similar regimului aplicat elementului românesc pe vremuri, ar fi sugerat minoritarilor alte idei despre drepturile poporului român pe aceste locuri. Prezența inscripțiilor maghiare și germane în localurile și la festivitățile publice, ar fi fost primită ca un favor și nu ca un drept. Autoritatea statului român însă, a înțeles să dea din capul locului toate libertățile și toate drepturile fără restricțiuni. Minoritarii trebuiau să înțeleagă și frumusețea gestului și obligația de loialitate pe care el li-o impune.

Din nefericire acest lucru n'a fost înțeles. Vedem firmele prăvăliilor, după cinci ani dela instalarea autorității românești în Ardeal și Banat, redactate într'o românească pocită cu intenție de batjocură, asistăm la dispariția inscripțiilor rezervate publicului românesc din târgurile publice. E o reacredință pe care nimic nu o justifică. Inscripțiile minoritare se lățăiesc în voie pretutindeni și totuși se găsesc oameni cari pocesc sau distrug inscripțiile românești.

Provocarea este evidentă și nu poate rămâne fără urmări. Autoritățile românești trebue să intervină cu energie pentru a tăia, odată pentru totdeauna, pofta de batjocură a acelora ce nu vor să trăiască în armonie cu noi. Făptuitorii dela Timișoara nu pot rămâne necunoscuți. Acolo unde au stat în siguranță mărfuri de milioane, nu pot dispare inscripțiile românești, fără să se știe cine le-a luat!

Ungaria se cuminteste?

După cunoscutele declarații făcute de contele Bethlen, Dlui Beneș în privința respectării clauzelor tratatului de la Trianon să pare că și în politica internă Ungaria voește să-și creize alte directive.

Astfel o telegramă din Budapesta anunță că ministrul de interne a ordonat dizolvarea organizației numită „Paza Ordinei", care a fost înființată după căderea regimului bolșevic și care avea de scop să apere guvernul și ordinea, dar care fapt întreținea strânse legături cu organizațiile iredentiste.

Măsura luată de guvernul Ungar, menită să înlăture orice bănuială de înțelegere cu partizanii lui Hejjaș, Pronay, e salutată cu satisfacție de presa cehoslovacă și desigur că va avea urmări salutare atât pentru liniștea internă a Ungariei, cât și pentru întreținerea bunelor relații cu statele vecine.

Din uneltirile „Adevărului"

Subt acest titlu ziarul „Viitorul" publică un articol în care arată că spargerea geamurilor la casa dlui ministru de interne, general Văitoianu, nu este opera unui grup de studenți, așa cum se grăbise să afirme „presa independentă", ci a fost pusă la cale în redacția „Adevărului", cu știrea dlui Iacob Rosenthal, unul din directorii acestei gazete.

Scopul uneltirei a fost pe de o parte acela de a determina pe dl general Văitoianu să ia măsuri împotriva unor pretinse agitații studențești, iar pe de altă parte să discrediteze studențimea. Incercarea n'a izbutit fiind demascată la timp. Dar ea dovedește la ce mijloace sunt în stare să recurgă unele gagete, a căror atitudine este permanent ostilă intereselor naționale, pentru a servi interesele vrăjmașilor țării.

Opinia publică are încă odată prilejul să cunoască ce oficine suspecte sunt aceste gazete cari vorbesc în numele democrației ca la adăpostul ei să desvolte o infamă acțiune de slăbire a solidarității noastre naționale. Denunțându-le socotim a ne face o datorie față de publicul românesc.

Tendințele imperialiste ale Italiei

Ce urmăriau Italienii prin ocuparea insulei Corfu

Când drapelul Italiei, se înalța pe vechea citadelă din Corfu unul din marele ziare iialienești din Milano scrie: Marinarii italiani debarcați la Corfu au regăsit în cechea cetate ioniană imaginea și vocea patriei. Corfu păstrează, ca un semn caracteristic, urma lăsată după atâtea secole de republica S. Marco.

Aceasta nu înseamnă că Italia a debarcat la Corfu, Impinsă de dorința unei cuceriri.

Dar explică sensibilitatea extremă a spiritului italian, împins spre o tendință imperialistă.

Drumul spre Albania, trece prin Corfu

Corfu este cea mai de seamă din Insulele Ioniene, ea pretinde supremația frumuseții față de celelalte, considerate cu totul altfel ca paradisul vechei Grecii. Pe lângă frumusețile naturale, Corfu are apă din belșug apă care tocmai lipsește în Italia de Sud. Ea ar putea să trăiască singură din culturile din vinurile sale cu toata lenevia poporului său. Deaceia Italienii fără deosebira politică, n'au putut să a nu-și manifeste o deosebită bucurie, atunci când s'a ocupat însula Corfu.

Dar o altă chestiune mai depinde de soarta însulei Corfu

E vecinătatea Albaniei. Istoria incursiunilor grecești asupra Albaniei meridionale și acea a incursiunilor albaneze în Epir sunt pline de lupte sângeroase, de masacre și de devastări.

Grecii pretind că regiunile Koriță și Argirocastro sunt grecești. Albanezii însă răspund că nu numai că aceste două districte sunt albaneze, dar chiar Epirul întreg e albanez.

Drumul care leagă Argirocastro de Sant-Quaranta de o parte și de a lanina de cealaită, drum pe care a fost asasinată misiunea italiană, e unul din cele mai pitorești din Balcani și domină că vederea insula Corfu. Astfel se și explică de ce țineau așa de mult Grecii să-l aibă în întregime în posesia lor.

Dușmănind Grecia era natural ca Italia să ia acum partea albanezilor, cu atât mai mult cu cât de mult timp ea încearcă să-și afirme suveranitatea față de principatul albanez, deși în aparență ia apărarea independenței lui.

Se știe că tratatul secret dela Londra încheiat în Aprilie 1915, decizând întrarea în războiu a Italiei, îi atribuia în mod formal un fel de protectorat asupra Albaniei.

Un articol din acest tratat îi asigura întreaga suveranitate asupra Valonei, marele port strategic al strâmtorei Otranto, asupra orașului Sasseno și asupra unui teritoriu destul de întins, menit să asigure protecția acestor puncte.

Un alt mandat dădea putere guvernului din Roma să reprezinte statul albanez în legăturile sale cu străinătatea.

Italienii pe credeau stabiliți la Valona pentru totdeauna, ei aveau acolo o garnizoană de 15 mii oameni.

Dar în Iunie 1920 Albanezii somează pe Italieni s'a evacueze orașul în 48 de ore. Italia refuză dar după două luni de luptă, marinarii săi fură aruncați de albanezi pe coastele mării Jonice.

Si astăzi Italia încearcă din nou să se apropie de Albania, căutând să și facă prieteni pe albanezi, și țintind spre un obiectiv care să asigure dominarea coastelor albaneze, care nu e altul decât insula Corfu.

Necesitatea examenelor de admitere la Universități

Exemplul edificator de la Universitatea din Cluj

Sunt cunoscute criticile aduse atât de presa independentă cât și de către studențime, examenului de admitere întrodus la universitățile noastre. Studențimea română s'a legat de pretenția lui „numerus clausus", neînțelegându'l ineficacitatea, și a început să critice prin organele sale de publicitate examenul de admitere, în rând cu presa minoritară care avea într'adevăr de ce să critice noul regim întrodus de d. ministru dr. C. Anghelescu.

Iată însă un fapt, care dovedește cât de mult a putut fi indusă studențimea în eroare. *La Universitatea din Cluj s'au început acum examenele de admitere, prezentându-se la facultatea de farmacie 97 de candidați dintre cari 50 evrei. Rezultatul examenului a fost că 47 dintre aceștia din urmă au fost respinși, ne având pregătirea necesară. S'a constatat îndeosebi, că cei mai mulți veniseră din Ungaria, ne având nici idee despre studiile cari privesc statul român.* **Acelaș lucru s'a constatat și la acei cari și-au făcut studiile la școlile ungurești și evreești din Ardeal.**

Acest examen a dovedit cu prisosință, că autoritățile școlare superioare au întrodus la Universități regimul cel mai eficace a opri, nu accesul străinilor la Universitate, ci al acelora cari nu au pregătirea necesară. S'a salvat astfel prestigiul Universității, lovit simțitor anul trecut de către posesorii diplomelor false.

Dar acest examen mai evidențiază ceva, și anume, că nu prin procedeuri iredentiste școlile ungurești și evreești din Ardeal vor servi interesele elevilor și ale minorităților respective. Rezultatul examenelor acestora este cea mai elocventă confirmare a celor arătate de ziarul nostru în campania ce am dus-o contra nesupunerii școlilor străine.

Când se vor termina
împroprietăririle în Ardeal

Operațiunele de expropriere s'au sfârșit. Comisiunele respective au fost desființate. Accelerarea lucrărilor de măsurătoare. La primăvară vor veni în Ardeal toți inginerii cari au lucrat în Vechiul Regat. Împroprietăririle vor fi terminate într'un an.

După relațiunile oficiale pe care le avem, chestiunea împroprietăririlor în Ardeal, se află acum în ultima fază. Operațiunile de expropriere s'au terminat complect, afară de unele cazuri izolate, și exproprierile de păduri, ale căror lucrări sunt mai puțin înaintate. In consecință, aproape toate comisiunile de expropriere au fost desființate.

*

Lucrările tuturor organelor în drept din Ardeal, s'au concentrat actualmente, asupra operațiunilor de împroprietărire care au și început a se efectua în mai multe locuri. Sunt deasemenea înființate aproape toate comisiunile necesare acestei ultime și definitive operațiuni. Comisiunile de împroprietărire au rolul de a face intabularea pământurilor date în posesiunea celor îndreptățiți.

*

Lucrările de împroprietărire sau accelerat foarte mult în ultimul timp, prin angajarea și a unui număr de ingineri particulari. Vremea favorabilă, constitue deasemenea un mare avantaj pentru aceste lucrări.

*

Operațiunile de măsurătoare vor continua și în tot timpul iernei, cu excepția zilelor de vijelie, ninsoare, ploae, etc.

*

In primăvară toate aceste lucrări vor fi intensificate la maximum de oarece, isprăvindu-se operațiunile de împroprietărire în Vechiul Regat, vor fi aduși în Ardeal toți inginerii cari au lucrat acolo.

*

Astfel după prevederile organelor în drept, să crede că până în toamna viitoare împroprietăririle în Ardeal vor fi complect terminate.

Dac.

Accelerarea
transporturilor de mărfuri pe cfr.

Inființarea unor trenuri de marfă accelerate — Distanța București—Cluj străbătută în 18 ore

Este știut că una din cauzele principale a prosperării economice a unei țări, este mulțimea mijloacelor de transport pe de-oparte și pe de altă parte, accelerarea acestor transporturi. Până anul trecut, situația transporturilor în întreaga țară lăsa cât se poate de mult de dorit.

Cauzele acestui fapt erau printre altele: lipsa de locomotive și de vagoane, nesiguranța mărfurilor pe trenuri, capacitatea mică de lucru a atelierelor de reparație și staționarea a sute de vagoane și locomotive prin diferitele stații ale țării.

Rând pe rând toate aceste cauze au fost înlăturate iar situația transporturilor, prin înmulțirea vagoanelor și a locomotivelor, s'a îmbunătățit, așa că în ultimul timp se poate spune că transporturile de mărfuri nu mai au de suferit nimic din această privință.

Un mare inconvenient însă mai era faptul că aceste transporturi de mărfuri se făceau foarte încet.

Un tren de marfă făcea dela București la Cluj cel puțin 10 zile.

Pentru înlăturarea și a acestui inconvenient, Ministerul comunicațiilor a dispus înființarea așa ziselor trenuri de marfă accelerate. Până acum sunt deja în circulație peste 140 de asemenea trenuri și serviciile pe care acestea trenuri le aduc instituțiilor industriale și comerciale sunt incalculabile. Cu aceste trenuri s'a scurtat foarte mult timpul necesar transporturilor. Distanța cea mai mare, adică București—Cluj este străbătută de aceste trenuri în 18 ore.

Direcțiunea generală a CFR intenționează ca din toate stațiile principale să facă să pornească în fiecare zi câte 1 sau 2 trenuri de marfă accelerate, pentru a facilita astfel circulația bogățiilor țării.

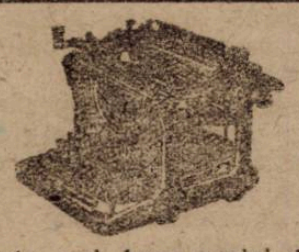
2744-2

Cele mai bune mașini de scris și accesori la Librăria
LEPAGE, Cluj. Cereți ofert.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Reclame este sufletul comerțului

„Ghetele cele mai bune si mai moderne"
sunt cele prevăzute cu marca renumită
»Chaussures Echo«
Lloyd 1109 1392

INFORMATII

— **Ce este „Magyar dalárda".** In legătură cu provocațiunea societății de cor din Sighișoara, amintim faptul, ca Uniunea societăților de cor ungurești a fost dată în judecată de ministerul public pentru provocațiunea la care aceasta s'a dedat cu ocazia întecerii dela Cluj de acum câteva săptămâni.

Relevăm aceasta, pentrucă vedem, că opera iredentistă ungurească face școală și în societățile ungurești cari nu ar avea de lucru decât cu cultura.

— **Imnul Ungariei din bisericile ungurești dela noi.** Ministerul cultelor a reamintit din nou autorităților confesionale maghiare, că este interzis categoric cântarea imnului Ungariei în bisericile ungurești dela noi.

Cum asemenea avertismente s'au mai dat autorităților maghiare, trebuie să bănuim, că s'au comis cu toate acestea noui contravenții pentruca să trebuiască să se redediteze ordinul comunicat deja de două ori.

— **O nouă provocare a societății de cor ungurești.** După cum ni-se anunță din Sighișoara, poliția de acolo a interzis acum câteva zile un concert al societății ungurești de cor de acolo, din cauza că în programul concertului figurau lucruri contra ideii de stat român. Relevăm aceasta, pentrucă este al doilea caz când societatea de cor a ungurilor din Sighișoara a trebuit pedepsită.

— **Convocare.** Domnii acționari ai Societății „Feraria" S. A. pentru desfacerea produselor industriale Cluj, se convoacă prin aceasta în sensul Art. 10 din statute la o adunare generală extraordinară, care va avea loc *Luni, în 15 Oct. 1923*, în localitatea de Birou a Societății, Calea Victoriei 29

Program: Modificarea Art. 5 și 6 din statute.

Cluj, 5 Oct. 1923

Consiliul de administrație.

— **Subscrierile pentru „Creditul Industrial".** In cercurile economice din Ardeal face bună impresie, faptul că subscrierile pentru „Creditul Industrial" s'au făcut într'un număr foarte mare în ultimul timp.

— **Chestia locuințelor la Cluj.** Șefii autorităților administrative din localitate, au făcut un memoriu comun pe care l'au înaintat guvernului, arătând trista situație a funcționarilor din Cluj, cerând aprobarea reînființării biroului de cartiruire.

— La **Balul Mascat și Costumat** *care va avea loc Sâmbătă 13 Oct. c. în sala festivă a Prefecturii de județ, va fi cea mai mare și mai interesantă Tombolă care s'a văzut în Cluj. In afară de obiectele de valoare pe care le vor oferi toți negustorii localnici, vor fi colectate dela fruntașii satelor din județ, scoarțe pânzeturi, păsări, purcei, vițel, etc.*

— **Congresul „Asociației funcționarilor publici" din Ardeal.** Astăzi a început în localitate, congresul delegaților „Asociației funcționarilor publici" din Ardeal. Asupra acestui congres vom reveni cu amănunte în Nr. nostru de mâine.

— **Cronica Judiciară.** Intr'una din ședințele trecute Tribunalul local a condamnat la trei luni închisoare pe individul Ilie Ciocan, care acum câtva timp a împușcat din imprudență pe Vasile Măcerecă care după două zile a și sucombat.

Dna și dl Cezar Cosma șeful serviciului special de siguranță din Sighișoara, au deosebita plăcere de a anunța prietenilor și tuturor cunoscuților nașterea fiului lor Radu Octavian Cosma.

— **Speculant condamnat.** Judecătoria de ocol din localitate a condamnat la 30.000 lei amendă pe droghistul Leitendorfer din str. Regele Ferdinand No. 12, pentru faptul că a vândut unui client o cutie de pudră cu 45 lei, în loc de 40 precum avea dreptul comform legei și regulamentelor în vigoare. — Numitul speculant a făcut apel.

— **Ședința Comitetului „Astra" Cluj.** Dnii membri ai Comitetului precum și membri fondatori și pe viață ai Secțiunei Cluj a „Astrei", sunt rugați să ia parte la ședința care va avea loc mâine Sâmbătă 6 Oct. orele 6 d. a. la liceul „Regina Maria"

— **Furt.** Alaltăeri după amiază s'a furat din camera No. 30 a. hotelului „New-York" din localitate un gemantam de piele în care se aflau haine și diferite obiecte, în valoare de peste 50.000 lei, aparținând dlui Betleghii, mare proprietar din Deva care a venit în orașul nostru în interese comerciale.

Anunțându-se poliția, la fața locului au sosit mai mulți agenți în frunte cu șeful Romulus Ilea cari au început cercetările. Primele bănueli căzând asupra îngrijitorului etagiului, acesta a fost arestat.

Poliția continuă cercetările.

— **La cafeneaua „Metropole"** cântă în fiecare seară renumitul șef de orchestră Nicolae Alexander din Sibiu cu toată orchestra. 3090

— **Interzicerea comerțului ambulant.** Primăria locală a luat dispoziția ca pe viitor să nu se mai admită nici un fel de comercianți ambulanți pe piețile și străzile orașului. Aceasta din motive de higienă.

— **Artistice.** Marea noastră artistă d-na Agatha Bârsescu care s'a întors în țară venind din America, după sfârșirea ciclului de representațiuni pe care l'a început la București, va face un turneu prin Ardeal, oprindu-se în orașele, Cluj, Oradea Mare, Arad și Timișoara.

— **Dispar firmele ungurești la Cluj.** In urma măsurei luată de primărie, prin care s'a pus o taxă urcată pentru firmele scrise în limbi străine, se observă că foarte mulți negustori au renunțat la inscripțiile în limba ungurească de pe firmele lor, ștergându-le și lăsând numai inscripțiile în limba românească. Este de mirat însă că conducătorii camerei de comerț, continuă să se agite totuși pe această chestiune.

— **Muncitorești.** Lucrătorii atelierelor CFR. din Cluj au înaintat un memoriu Direcțiunei CFR. prin care cer mărirea salariului.

— **Delegație.** D. D-tru Voinea, profesor la Cluj a fost delegat cu inspectarea școlilor comerciale din țară.

— **Școlare.** Examenele de admitere pentru clasele 1-a și a 4-a la școala normală de băeți din Năsăud se vor ține la 15 Octomvrie.

Inscrierile se fac până la 13 Octomvrie.

BANI și TIMP
câștigi
montând pe mașină

PIRELLI CORD
Cel mai bun Cauciuc
2747-1 Deposit la
Emil Blaga, Cluj

REUMATISMUL
gutta, artritismul, durerile de picioare, de mâini, dureri de șeale etc. se vindecă radical cu Reumasol Vorel pomadă antireumatismală, Urotisana ceai diuretic și Thermovata Vorel, vată antireumatismală. Se găsește la drog. și farm. — Contra mandat postal de Lei 70 se trimite întreg tratamentul fără altă cheltuială, la care se adaugă gratuit broșura: Cum se vindecă Reumatismul și Gutta. Dep. FARMACIA VOREL PIATRA-N.
2356-1

Medicamentul cel mai intrebuințat în tratamentul Diatesei Urice este.
UROSOLVAN
UROSOLVAN topește și scoate din corp depozitele acidului uric cari produc **Reumatismul Guta, Piatra la ficat, rinichi și băsică, Eczema, Dureri de cap.**
UROSOLVAN înlătură în cel mai scurt timp și sigur cauzele acestor boale. După câteva doze, urina se limpezește și este eliminată în abondență, durerile scad pentru a dispare complect. Reduce și oprește **îngrășarea anormală.**
UROSOLVAN este un **desinfectant puternic** al căilor urinare cu efect binefăcător întratarea boalelor băsicei a prostatei și gonorheilor învechite.
UROSOLVAN se ia cu înlesnire de către oricine
LA FARMACII ȘI DROGUERII
REPRESENTANT GENERAL.
S. LINDENBERG. BUCUREȘTI. Str. Stelea 23.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé

Mai eftin ca la alți!
2725—1

Incercați și vă veți convinge

Telefon: birou 999. Str. Reg. Ferd. 99.
Telefon: locuința 1099.
Strada Brătianu No. 9.

Un succes
al avocaților minoritari din Cluj

Cum a fost anulată alegerea dela baroul Clujan

Am publicat alaltăeri știrea deosebit de gravă, că „Uniunea avocaților din România“ a anulat alegerea din 24 Iunie crt. dela baroul din Cluj, reintegrând vechiul comitet al baroului, în frunte cu dl Pop Dénes și cu avocații unguri și evrei cari au refuzat la timpul său jurământul de credință către statul român.

Știrea noastră a produs o explicabilă revoltă în toate cercurile românești, cărora li-a plăcut să creadă că prin alegerea din 24 Iunie s'a pus capăt provocațiunilor ce ne fac avocații streini. Și mai revoltați au primit-o însă avocații români, a căror apreciată mișcare națională comitetul „Uniunii avocaților din România“ a călcat-o în acest chip în picioare.

Impresia aceasta a crescut a doua zi în urma unui fapt, care pune în evidență complicitatea președinției Uniunii avocaților cu avocații minoritari de aici.

Intr'adevăr, ceeace ni-se aduce acum la cunoștință, face dovada, la care nu se aștepta nici un român, că Uniunea avocaților din România, organul oficial al avocaților, lucrează de acord cu avocații streini.

Ni-se comunică astfel, că hotărârea anunțată acum de președintele Uniunii Avocaților, este aceiași hotărâre de acum câteva luni anunțată deja în coloanele noastre. La adresa prin care d. dr Papp Denes a contestat alegerea românilor dela baroul de aici, d. Dem. Dobrescu, p eședintele Uniunii Avocaților din Bucureşti, a răspuns atunci anulând în mod ilegal alegerea aceasta. Impejurările se știu: d. Dem. Dobrescu, profitând de absența membrilor comitetului Uniunii, a convocat pe cei patru membri prezenți, dintre cari doi erau pentru alegera baroului în frunte cu d. dr Amos Francu. Acest comitet de patru membrii din 11, s'a întrunit contrar regulamentului, sub președinția dlui Dem. Dobrescu și cu două voturi pentru și două contra, plus unul al președintelui eare în acest caz a făcut pe Deus ex machina, a anulat în mod ilegal românizarea dela baroul de aici:

Această hotărâre, deși a fost adusă în 18 Iulie crt., nu a fost comunicată până în săptămâna aceasta. Data cu care a fost expediată, este aceea de 26 Septembre, cu trei zile înainte de Congresul Avocaților români dela Cluj.

Intenția ce s'a urmărit, este vădită. După cum spuneam și alaltăeri, s'a căutat să se provoace prin aceasta o confuzie în congresul dela Cluj convocat pentru înființarea unei Alianțe Românești contra operei subversive a străinilor.

Mai adăogăm la acestea, că hotărârea a fost comunicată numai fostului decan al baroului înstrăinat. Comitetul actualului barou a hotărât deci să nu ia hotărârea la cunoștință, dupăcum nu au aluat-o nici în cele trei luni, cât timp, deși adusă, nu fusese comunicată oficial nimănui. Atitudinea baroului de sub președinția dlui dr. Amos Francu este cu atât mai hotărâtă, cu cât adresa Uniunii prin care s'a comunicat această hotărâre, este semnată numai de președintele Dobrescu, fără să aibă și iscălitura obligatorie a secretariatului Uniunii.

Programul Cinematografelor.

CinemaUniversității

Vineri, 5 Oct.

Umbra

Senzațională dramă de dragoste în 6 acte. In rolul principal artista nemuritoare, Francesca Bertini și Amletos Novelei. Una dintre cele mai măreţe creațiuni a maestrei dramatice de renume mondial. Subiectul dramei este sguduitur, montarea splendid de maestroasă. Lupta pe viață și moarte ai patimilor!

Sâmbătă, 6 Oct.

Umbra

Cinema Urania

Vineri, 5 Oct.

Maciste în vacanță

Extraordinar de interesantă și aventurioasă istorie cinematografică în 6 mari acte. In rolul principal Maciste, artist și acrobat de filme, favoritul lumei. Un stil cinematografic pe deplin nou. Filmele cu Maciste sunt veleități cinematografice

Sâmbătă, 6 Oct.

Maciste în vacanță

Cinema Apollo

Vineri, 5 Oct.

Regele abizului

Senzațională dramă de acrobație în 5 acte. In rolul principal: Luciano Albertini, renumitul acrobat interpretul filmului Uriașul Samson. Un film plin de aventuri surprinzătoare

Sâmbătă, 6 Oct.

Regele abizului

Reprezentațiile încep la orele 3 d. m.

! Ni-au sosit !
în stoc mare
paltoane și blănuri de toamnă și iarnă
de cea mai nouă modă din
Paris
Wiena și
Berlin
Diamantstein și Moskovics
magazin de mode bărbătești și femeești
Cluj, C. Reg. Ferdinand 25.
(Vis a-vis de poșta centrală)

Cea mai avantajoasă sursă **de blănuri de pluș de seal și biberette**, și de specialități de paltoane cu blană. 2082

Un nou protest unguresc

Organul partidului maghiar anunță, că secția timișoreană a partidului va înainta guvernului un memoriu contra măsurilor luate față de școlile ungurești din Banat. Este știut, că aceste școli conduse până acum de ideile subversive ale expulztului episcop Glattfelder, au făcut în Banat cea mai primejdioasă operă iredentistă. Totuși, nu pentru acest fapt protestul partidului maghiar din Timișoara este ridicol, ci pentrucă acest partid protestează în numele ungurilor și contra dispozițiunilor ce s'au luat față de nesupunerea unui profesor evreu. Alianța aceasta între partidul maghiar și evrei am mai arătat-o însă, și ea nu amintește decât vechea constatare ce s'a făcut în privința propagandei publicistice subversive a ungurilor făcută în primul rând de evreii refugiați din Ungaria.

Ceeace este regretabil însă din toate acestea, este că această complicitate ne este mereu afișată fără nici un scrupul și fără nici o rușine.

Răspuns unor calomnii

Ca răspuns unor articole calomnioase apărute în ziarul „Patria“ la adresa d-lui Dr. Ion Boeriu, deputat de Turda, primim dela d-sa următoarele:

Domnule Director,

Intr'o corespondență apărută în ziarul „Patria“ sub titlul de „*Coșmarul din Turda*“ mă atacă, din interes material, — *V. Diumarul.* Trecutul și faptele acestui om, precum și valoarea lui morală, mă opresc de a sta de vorbă cu el, fie și măcar pe cale de polemică ziaristică. Față de el nu am altă cale de apărare, decât darea în judecată pentru calomnie.

Pentru oamenii cinstiți însă, pe cari i-ar putea induce în eroare minciuna și calomnia obraznică, declar că nici odată în viața mea nu am făcut astfel de lucruri, în urma cărora m'aşi fi îmbogățit în **paguba altora** și în mod necinstit.

Binevoiți, etc.

Turda, la 3 Oct. 1923

Dr. *Ion Boeriu*,
deputat de Turda.

De vânzare circa 400 măj fân și luțernă
de calitatea intâiu, în cea mai mare parte de șes, și circa 100 măj paie de grău. Favor în preț pentru consumători cu oi în localitate! Adresa: **Agneta Todereanu, Gichișuldejos** (poștă și gară în Dej). 3111

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

In ajunul solemnităților
de Duminecă din Cluj

Noui dispoziții

Domnul Septimiu Mureşanu, prefectul județului, a convocat la o consfătuire, pe șefii autorităților administrative și pe un mare număr de fruntași ai Clujului, cu care prilej s'au luat ultimile dispoziții cu privire la solemnitatea punerei pietrei fundamentale a Catedralei ortodoxe,

Au luat parte domnii: profesor și deputat Alexandru Lapedatu, deputat N. Bănescu, rectorul Universității; Tănăsescu, deputat; Bianu, senator; Popovici, profesor și deputat; Geza Kiss, deputat; Martinovici, profesor; Podera, deputat; Hossu, directorul regional al CFR Clui; Pop, directorul general al resortului de justiție; Dr. Utalea, primarul orașului; Valeriu Popovici, prefectul poliției; Dr. Mihali; Cepescu, prim-procuror; Dr. Iuga, avocat, etc.

Pentru ușurarea programului s'a stabilit ca recepțiunile să se facă la gară îndată după sosirea înalților oaspeți. De aici se va forma un impozant cortegiu încadrat de țărani călări cari vor forma un banderiu.

Cortegiul va parcurge Calea Regele Ferdinand și Piața Unirea, de unde se va îndrepta la locul solemnității.

Pentru a putea asista cât mai mulți oaspeți din județ și împrejurimi, domnul Hossu, directorul regional al CFR a luat măsuri ca să se pună la dispoziția celor cari vor să vină un număr de 10 trenuri speciale. Prefectul județului, domnul Mureșanu, a intervenit telegrafic la guvern ca să se acorde o reducere de 75 la sută pe căile ferate. Banchetul care va avea loc la restaurantul hotelului New-York, va fi de 240 de tacâmuri.

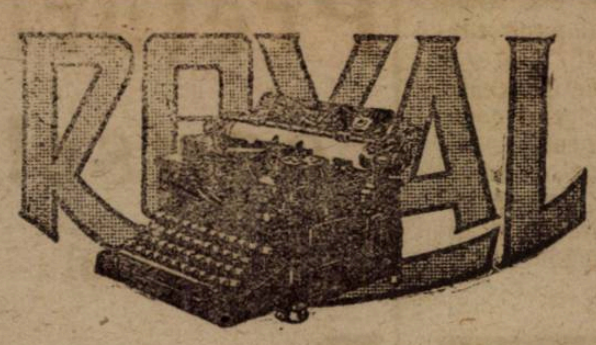

Mașina de scris americană vânzarea exclusivă la LIBRĂRIA LEPAGE
CLUJ. 2744-6
Cereți ofert.

Publicațiune de vânzare

In baza ordinului Ministerului Agriculturii și Domeniilor, Direcțiunea Generala a Fermelor, etc. No. 21416/923, se aduce la cunoscința publica ca în zilele de 10—15 Octomvrie 1923, se vor vinde în localul Administrației Fermei model Hidig Județul Salaj, gara Sarmașag, urmatoarele animale de prasila:

43 bucați Vericoșt (șoldani) de rasa mangaliță
25 „ Scrofițe „ „ „ „
13 „ Vieri adulți „ „ „ ptru reproducți
40 „ Miele întercate de rasa țigae „ „ „
56 „ Berbecuți întercați „ „ „ „ „

Vanzarea se va face cu preferința pe seama crescatorilor mici în ferma cu urmatoarele prețuri:

La purcei per. Kgr. greutate vie Lei 35 fara scazamant.

La miei per. bucată Lei 200 neto, iar doritorii se vor prezenta cu certificat dela primaria respectiva pentru a dovedi ca sunt crescatori.

In ziua de 16 Octomvrie a. c. se vor vinde în licitație în curtea fermei eventualele ramașițe din stocul de prasila aratat mai șus și 20 oi batrane de rasa țigae, reformate pentru taiere.

In ziua de 20 Octombrie a. c. se vor vinde la târgul saptamanal din Zalau (Salaj) prin licitație publica:

3 Boi de rasa podolica, reformați și 1 Bivol.

Administratorul Fermei model Hidig,
August Blasian.

3114

Mica publicitate

Societate pe acţii, din Cluj, caută băiat de serviciu din familie bună. Să ştie şi românește. Oferte sub „Imediat“ la Administraţia ziarului. 3107—1

Societate pe acţiuni de întâiul rang caută practicanţi cari ştiu limbile maghiară şi germană şi posedă perfect şi limba română, în scris şi vorbit. Oferte la Administraţia ziarului sub „Viitor Asigurat“. 3107—2

Student în Matematici caută meditaţii. Adresa „Pythagoras“ la ziar. 3116

Rezultatul anchetei

cu privire la împroprietăririle din comuna Oşorheiu. — Ce spune prefectul judeţului

Locuitorii din comuna Oşorheiu, plasa Gilău, au manifestat vii nemulţumuri cu privire la modul cum o fost făcute operaţiunile de expropriere în această comună. Dl Septimiu Mureşanu, prefectul judeţului, sesizându-se de acest fapt, a întreprins o cercetare împreună cu d. Flor inspector agricol, despre al cărei rezultat d-sa ne-a comunicat următvarele:

„Am găsit plângerile locuitorilor îndreptăţite şi am intervenit la Comitetul agrar pentru revizuirea hotărârilor ce s'au dat, revizuiri în urma cărora, locuitorii de acolo trebue să capete încă 270 jugăre de pământ dintr'o moşie care aparţine fostului agronom din această regiune dl Dimoftache, proprietate câştigată prin căsătorie cu fiica fostului proprietar ungur. Când s'au făcut exproprierile acolo şi s'au dat hotărârile, dl Dimoftache funcţiona în calitate de agronom“.

Cu acest prilej, ne mai spune d. Mureşanu, am mai putut constata şi alte greşeli cari s'au făcut cu exproprierile în această comună: Astfel am cerut comitetului agrar, locuri pentru clădirea bisericei, a şcoalei, a primăriei şi un cimitir în această comună, instituţiuni care sunt absolut necesare românilor din comuna Oşorheiu.

CURIERUL SPECTACOLELOR

(TEATRUL MAGHIAR)

Vineri: „Katja“ (Preţuri obişnuite. Abonament şters. Seria 59.)

Sâmbătă, matineu: „Nevinovatul don Juan“ (Ca oaspe Aladar Sarkadi.) Preţuri reduse. (Seria 61.)

Sâmbătă seara: Nrul 28. (Operetă. Premieră. Ca oaspe Aladar Sarkadi. Preţuri de Premieră. Abonament de Premieră. No. 9. Seria 61.)

Duminecă orele 11 a. m.: Matineu de Poveşti. (Ca oaspe Aladar Sarkadi.) Jocuri de marionette etc. Cu preţuri reduse. Reprezentaţie de binefacere. (Seria 62.)

Duminecă, matineu: „Regina nopţii“ (Ca oaspe Aladar Sarkadi.) Preţuri reduse. (Seria 63.)

Duminecă seara: Nrul 28. (Ca oaspe Sarkadi.) Preţuri de Premiera. Abonament de zi (No. 19. A. Seria.)

Repertoriul Teatrului National din Cluj

Joi 4 Oct. „Nevestele vesele din Windsor“.

Sâmbătă 6 Oct. „Martira“.

Duminecă 7 Oct. la matineu, va avea loc un mare festival artistic cu concursul artiştilor Teatrului Naţional şi ai Operei Române, în folosul sinistraţilor dela Jilău. Cu această ocazie se va reprezenta comedia într'un act „Morcovel“.

Marţi 9 Oct. va avea loc a treia premieră în această stagiune; se va juca „Scampolo“ piesă în 3 acte de Dario Nicodemi. In rolurile principale apar dnii Dem. Mihăilescu-Brăila, N. Neamtzu-Ottonel, Al. Ghibericon, Potcoavă, etc. şi dnele Jeana Popovici-Voina, Jeanne Landry, A. Rally. Piesa este pusă în scenă de dl Gogu Mihăescu.

*

Se repetă „Gheorge Lazăr“ piesă în 5 acte de dl N. Iorga; sub direcţia de scenă a dlui T. Nastasie. In rolurile principale apar dnii Psatta, Mişu Ştefănescu, V. Vasilescu, St. Braborescu, Ghibericon, Potcoavă etc. şi dnele Sylvia Jipescu şi M. Miriam.

Roabe din mesteacăn

pentru economii şi căratul pământului în executare primă de vânzare la 3059

Maximilian Aufricht
comerciant de lemne Arad,
Birou: Strada Bucur 8.

Preţuri reduse!

Magazinul

Barza

Str. Reg. Ferd.

No. 11.

Creton	mtr.	36
Voil	„	39
Foulard francez	mtr.	98
Grenadin francez	„	95
Batist brodat		19

MARE ASORTIMENT DE PÂNZE DE PRIMA CALITATE.

Telefon 959.

2873

În jurul festivităţilor de Duminecă

Ordonanţa Prefecturei de poliţie pentru pavozarea oraşului

In vederea solemnităţilor de Duminecă, dl Valeriu Popovici, prefectul de poliţie al oraşului Cluj, a dat următoarea ordonanţă:

„Având în vedere, că Alteţa Sa Regală Principele moştenitor Carol, binevoieşte a onora cu înalta-I prezenţă serbarea punerii pietrei fundamentale a Catedralei ortodoxe române, care va avea loc în ziua de 7 Oct. a. c., cu această ocaziune dispunem următoarele:

1. Toate edificiile publice şi particulare, toate instituţiile comerciale şi industriale, toate cafenelele, restaurantele, cârcimele, toate prăvăliile şi magaziile de orice categorie, etc... în ziua de 7 Oct. a. c. vor arbora drapelul naţional român.

2. Toate instituţiunile comerciale şi industriale, toate cafenelele, toate restaurantele şi cârcimele, toate prăvăliile şi magaziile în această zi vor avea vitrinele întreaga zi deschise şi decorate, iar seara până la orele 21 (9) iluminate.

3. Bazat pe sentimentele de loialitate ale locuitorilor oraşului Cluj, sunt rugaţi proprietarii şi locuitorii edificiilor particulare din străzile: Calea Regele Ferdinand, Piaţa Unirii, Calea Victoriei, Regina Maria, Universitatea, N. Iorga, Memorandului, Calea Moţilor, Petru Maior, Str. Regală, Str. Şaguna, Piaţa Mihai Viteazul, Cuza Vodă, Strada G. Barițiu — să decoreze şi iluminieze geamurile seara până la ora 23“.

Cluj, la 5 Oct. 1913.

Prefectul Poliţiei:

Valeriu Popoviciu.

TELEGRAME

Fuga răsculaţilor bulgari

în Jugoslavia

BELGRAD. — Pe teritoriul sârb se află de trei zile un număr de răsculaţi bulgari cari s'au refugiat aci. Până azi dimineaţă au sosit la Niş peste 1000 de ţărani bulgari cari au participat la luptele contra trupelor guvernamentale. Autorităţile de frontieră sârbe au primit ordin să trimită pe toţi refugiaţii cari trec frontiera la Niş unde vor rămâne până la noui dispoziţiuni.

Stresemann incearca sa formeze noul guvern

Berlin. — Stresemann a început tratative pentru formarea noului guvern. Probabil că se va reduce numărul ministerelor.

Suspendarea presei comuniste din Saxonia

Dresda. — Comisarul guvernului a ordonat suspendarea întregei prese comuniste din Saxonia pentru înjurii la adresa republicii şi a ministrului Hilferding.

ULTIME INFORMAŢII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

Evacuarea ucranienilor din Basarabia

Bucureşti. — Domnul Magder, reprezentantul „Uniunei evreilor români“ a fost primit astăzi în audienţă de domnul ministru general Văitoianu, pentru a aranja repatrierea evreilor ucranieni cari vor fi evacuaţi din Basarabia.

Amânarea congresului marghilomanist din Timişoara

Din cauza morţii lui Mişu Marghiloman, fratele şefului conservator, întrunirea anunţată la Timişoara a fost amânată pentru o dată ulterioară.

Cartiruirea ofiţerilor

Consiliul de miniştri va adopta în curând un regulament permiţând comandanţilor militari să rechiziţioneze locuinţe pentru ofiţeri unde este nevoie.

In jurul discursului incendiar al lui Horthy

Ministerul de externe comunică că guvernul maghiar răspunzând demersului miniştrilor Micei Antante relativ la discursul ţinut de Horthy, a dat asigurări că ştirile anunţând că acest discurs ar conţinea ameninţări la adresa vecinilor sunt complect eronate. Miniştrii Micei Antante au luat act şi astfel incidentul a fost inchis.

Plecarea ministrului român la Berlin

Ziarul „Adevărul“ anunţă trimiterea dlui Eftime Antonescu, ministrul României la Berlin, imediat după îmbunătăţirea relaţiilor franco-germane.

Scarlatina în Capitală

La şcoalele din Capitală a fost declarată epidemia de scarlatină.

In vederea Internatelor

Tipărituri uniforme notate mai jos necesare. Internatelor conform regulamentului, Internatelor au esit de sub tipar şi sunt statornic în deposit. Furniturile se execută prin ramburs. Registru foi de zi, Registru chitantier, Registru Plati incaseri, Evidentă alimentelor intrate-eşite, Cont zilnic, Chitantă, Tablou alimentelor cumparate, Stat p. retrib. pers de serviciu Lloyd 2076

Tipografie şi papetarie BOROS

Cluj, C. Reg. Ferdinand 1. Telefon 10-83. 3113

IN MARELE MAGAZIN DE BLĂNURI AL LUI

IOSIF IZRAEL & CO.

CLUJ, C. VICTORIEI Nr. 2.

Se află în mare asortiment:
Blănuri, dela . . . 16000 L în sus
Paltoane pt. sport dela 3000 L în sus
Boa dela . . . . 450 L in sus
Paltoane pt. copii dela . . . . . 800 L în sus

3026

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALA ASOCIATIUNEA SIBIIU

Anul IV. No. 912 — 6 PAGINI ● DOI LEI ● 6 PAGINI — Duminecă 7 Octomvrie 1923

Înfrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu 18

R CLUJ 4091

8-OCT.923

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

O BIRUINȚĂ ROMÂNEASCĂ

Copleșiți de năvala nevoilor de toate zilele, nu ne dăm seama de însemnătatea momentelor prin cari trecem. Materialismul ne apasă și ne orbește. Deasupra micilor și marilor mizerii omenești, plutește încă acel suflu care dă un caracter de rară solemnitate unor anumite perioade din viața popoarelor. Unirea tuturor Românilor nu s'a terminat odată cu împrăștierea mulțimei adunate la Chișinău, la Cernăuți și Alba Iulia. Fiecare zi care a urmat deciziunilor din cele trei metropole ale românismului obijduit, înseamnă un nou inel adăugat lanțului de dreptate istorică, pe care îl încheem astăzi. Cu fiecare zi se repară o nenoastre alungate din orașe, înăbușite la sate. Și dacă n'am putut fi doboriți sub pumnul volniciei, nu ne vom lăsa înșelați și furați nici acum.

Catedrala ortodoxă din Cluj

(Vedere laterală)

dreptate, cu fiecare zi reintrăm temeinic în ființa noastră națională, rănită adânc de trecut, dar vie și plină de o neînfrântă energie.

Solemnitatea de astăzi, nu este o banală solemnitate. Cărămida care se pune la temelia sfântului locaș al catedralei episcopiei Vadului și Feleacului, lecuiește o veche rană. Trei veacuri ctitoria lui Ștefan cel Mare a fost silită să facă loc tuturor curentelor religioase lățarnice și vătmașe românismului. Acolo unde păstorise Ilarion și Varlaam, acolo unde tovarășul de vitejie românească al lui Petru Rareș, Atanasie, apărase și crucea lui Hristos și drepturile noastre naționale, acolo unde cuvântase înțeleptul cronicar Efimie, venit dela mănăstirea Neamțului ca sol al culturei noastre și al credinței strămoșilor noștri, vrăjmașii neamului românesc n'au cutezat să lupte. Șirul vechilor episcopi a fost rupt la 1631, după două sute de ani de vrednică muncă.

Ceea ce a clădit Ion Cernea, adus de Mihai Viteazul și Spiridon și Dosoftei, cel plin de carte și credință, și alții ca ei veniți din Moldova sau ridicați de aici, a rămas pradă ruinei și pustiului.

Papistășia își dădea seamă că nu vom putea fi răpuși într'o luptă dreaptă; calvinismul ne bănuia tăria credinței, ne dorea și ne temea.

Iar în faldurile universalității papale, casi sub dohnanul calvinismului se ascunde aceeași mână, ucigătoare de naționalitate care tăia firul tradiției culturale și naționale înnodat de viteazul și înțeleptul domn al Moldovei.

Episcopia Vadului ca și cea a Feleacului a încetat de a exista, pentrucă așa a voit lăcomia și ura dușmanilor noștri. Poporul român lipsit de păstori apropiați de ființa și sufletul lui, s'a adâncit în besna neștiinței, s'a închis în el, dar nu s'a rătăcit.

Trei veacuri credința strămoșească a rămas de izbeliște în nordul Transilvaniei. Cu mintea lui pătrunzătoare, cu spiritul său luminat, Șaguna a fost cel dintâi care să-și dea seama de nedreptatea abătută asupra noastră. Stăruințele lui de a da din nou ființă vechilor episcopii, au rămas însă zădarnice. Alții cari au venit după el au încercat acelaș lucru și, după aproape optzeci de ani, a trebuit să vină ziua desrobirii definitive pentru a avea la 1921 cel dintâi episcop al reînființatei episcopii a Vadului și Feleacului.

Piatra care se sfințește astăzi la temelia catedralei episcopale, materializează o nouă eră în viața spirituală a nord-vestului Ardealului. Reînființata episcopie a Vadului și Feleacului înoadă firul rupt al tradiției dela 1523, deschizând noui orizonturi românismului în această parte de țară.

Cea ce ni s'a răpit prin silnicie, trebuie să cucerim cu blândețe, dar și cu energie. De aici din cuibul de maghiarizare al stăpânitorilor de ieri, la umbra altarului de credință și cultură care se ridică triumfător astăzi, vom întinde pânza drepturilor

Serbările de mâine

Modificarea Programului.

In ultimul moment, ni se comunică urmatoarea modificare adusă programului serbărilor de mâine:

La solemnitatea punerii petrei fundamentale A. S. R. Principele Carol va rosti o cuvântare iar în numele guvernului va vorbi d. C. Banu, ministrul cultelor.

După această ceremonie va avea loc o masă dată în cinstea principelui moștenitor după masă Principele Carol va vizita aviația dela Someș Sat și muzeul etnografic din Cluj.

D. Ion I. C. Brătianu, președintul consiliului de miniștri, cu miniștrii cari îl însoțesc va asista după amează la conferința dlui prof. Al. Lepădatu, care va avea loc la Cercul de Studii al partidului liberal din localitate, iar la ora 9 seara, cu accelleratul de București, va pleca la Oradea Mare.

P. S. S. Episcopul Nicolae Ivan

Prezident al consistoriului nouei episcopii a Vadului și Feleacului,

P.S.S. Episcopul Nicolae Ivan

la 1919, ales păstor și conducător al ei la 28 Septemvrie 1921, P. S. S. episcopul Nicolae Ivan a înțeles de la început înalta misiune pe care avea s-o îndeplinească. A înțeles anume că în lupta pe care suntem chemați s-o ducem aici pentru afirmarea drepturilor noastre, Biserica trebuie să-și păstreze în întregime vechiul și bunul ei rost de îndrumătoare a românismului. De aceia, mulțumită silințelor sale, care se confundă cu însesi silințele pe care le desfășură românismul aici, sărbătorim astăzi începutul primei zidiri pe care românii, reintrați în drepturile lor, o ridică în mijlocul Clujului și în numele bisericii noastre.

După doi ani de păstorie, P. S. S. episcopul Nicolae ne cheamă să ne bucurăm în jurul unei fapte — și aceasta ne face să întrevedem o laborioasă și rodnică vlădicie pusă în slujba românismului.

Din istoricul înființării catedralei ortodoxe din Cluj

O problemă din cele mai actuale și mai arzătoare, o problemă mare și grea ni-se pune spre rezolvare azi aici în Cluj, fostul cuib al aristocrației și grandomaniei maghiare, azi-mâne centru de cultură românească, când după veacuri de asuprire și de umilință, s'a împlinit zisa scripturii: „Pogorât'a pe cei puternici de pe scaune și a înălțat pe cei smeriți". (Ev. Luc. c. I).

N'am cuvinte de jale și de durere sufletească, prin cari să exprim situația cea grea în care se găsește biserica ortodoxă dreptmăritoare chiar aici în centrul Ardealului.

Ascunsă la un capăt al orașului, ca o mărturire a umilinței și dejosirei noastre stă bisericuța noastră, care a servit ca loc de rugăciune puținilor credincioși, cari au mai îndrăznit a se numi fii ai bisericei gr.-ortodoxe române.

Așezată pe o colină strâmtorată de curtea și casa parohială cu intrare imposibilă și incomodă, împrejmuită cu pălan de scânduri pironite pe stâlpi plecați cu fața la pământ, cari stau încovoiați, ca și cum ar voi să strige „ajutor!"

Da, ajutor, și încă ajutor puternic, ajutor neîntârziat cere biserica ortodoxă din Cluj, acum centrul unei episcopii române și ortodoxe, pentru de a împlini misiunea ei sfântă, misiunea de a apropia sufletele și de a înălța inimile celor peste două mii și mâne zeci de mii de credincioși, cari se mărturisesc fii ai acestei biserici, care în statul cel nou, în situația schimbată, are rol conducător și rol moralizător în viața statului.

Cei puternici au căzut de pe scaunele de domni lumești, dar le-au rămas bisericile, tot atâtea monumente de artă și de bogăție, școalele cu averile lor, — ei și azi sunt la largul lor și se desmeardă în bunătățile, de cari i-a făcut părtași statul unguresc din trecut, vărsând din visteria statului și din sudoarea noastră milioane pentru înaintarea lor, pentru progresul lor, pentru mândria lor, prezentând fiecare biserică o fortăreață pentru cultura lor morală și intelectuală.

Noi cei smeriți de ieri, suntem și azi smeriți, nu avem altar, de unde să înălțăm rugăciuni către Tatăl Cel ceresc, nu avem o casă a lui Dumnezeu, unde să poate străbate nici o parte din credincioșii bisericei noastre, nu avem loc pentru tinerimea universitară, acum în număr mare, nu avem loc pentru fetițele cari cercetează școalele de toate categoriile și pentru băieții din licee, toți trebue să stea pe afară, căci biserica nu-i poate primi în sânul ei, nu le poate împărtăși cuvântul lui Dumnezeu, nici chiar sfintele Taine.

Căsătoriile se fac în case particulare și suntem osândiți să ne uităm cu jale cum în statul nostru național, în regatul României mari, bisericuța noastră parohială este mai sărăcăcioasă ca cea din cel din urmă sat, fără personalul strict necesar, fără predicator, care să tălmăcească sfânta Evanghelie.

Incă în ziua alegerii subsemnatului de prezident al Consistorului diecezan, am lansat un apel către fii bisericei noastre, care l-am eternizat prin Hrisovul alăturat pentru de a aduna mijloacele necesare pentru zidirea unei biserici catedrale aici în Cluj.

Cuvântul meu n'a rămas fără răsunet.

Am aflat sprijin la prieteni, la sprijinitorii bisericei, și am colectat până azi o sumă de peste 100.000 cor. Colecta e în curgere și am nădejde, că voiu putea realiza spre acest scop daruri frumoase.

In timpuri normale din colecta inițiată, suma ce va încurge ar fi fost aproape de ajuns pentru zidirea unei biserici corespunzătoare. Azi aceasta nu ajunge nici pentru adjustarea internă.

De aceea îndrăznesc cu toată încrederea a mă adresa către Onoratul Consiliu Dirigent, ca să ne vie în ajutor din visteria statului cu o sumă mai considerabilă spre acest scop, ca să putem face pregătirile necesare pentru zidirea catedralei.

In privința locului, pe care încă nu-l avem, ne-am adresat către Onorata Primărie a orașului, ca să ne cedeze locul liber din parcul ce stă în fața teatrului național, unicul loc care îl credem corăspunzător pentru de a zidi pe el biserica catedrală, și avem nădejde, că vom și obține rezultat mulțumitor.

Statul are păduri de brad și de stejar, ca să ne deie lemnul trebuincios, — miliția ne poate da brațe de lucru și eventual cărămida, numai inima curată să avem și în scurtă vreme vom putea ridica un nou Sion spre mărirea lui Dumnezeu și spre mulțămirea sufletească a acelor factori, cari au fost și sunt la conducerea și la cârma statului.

Nu mă îndoiesc, că Onoratul Consiliu Dirigent va face tot posibilul pentru realizarea acestui gând măreț și de aceea rog, ca această chestie să o considere ca una din cele mai urgente și din cele mai necesari, pentru a cărei resolvare norocoasă solicitez și rog sprijinul puternic, fără care am rămânea tot noi cei smeriți, și nu s'ar observa, că cei puternici au căzut de pe scaune.

Biserica are și ea partea leului la înfăptuirea României mari și de aceea cu drept cuvânt cere ca să fie considerată la resolvarea acestei probleme de ordin cultural și moral cu toată căldura și cu toată tăria.

Cluj, 13|26 Ianuarie 1920.

Nicolae Ivan m. p.,
arhimandrit președ. consistorului.

Puteți cumpăra pe prețurile cele mai reduse totfelul de blănuri la Blanăria JANKY LAJOS Cluj, Strada Universității 1.
Lloyd 873 2126

Actul comemorativ

pus pe piatra fundamentala a catedralei ort. romane din Cluj

Spre lauda și mărirea lui Dumnezeu, cu a cărui cerească îndurare s'a înfăptuit, în anul Mântuirii 1918, unitatea națională a neamului, hotărâtu-s'a înălțarea acestui sfânt și Dumnezeesc Altar, aci în cetatea Clujului, în inima Ardealului desrobit ca să fie generațiilor viitoare mărturie vie și grăitoare a simțemintelor de pietate și recunoștință față de Provedință a celor pe carî ea i-a rânduit să vadă împlinit aievea visul de veacuri al înaintașilor lor.

Și s'a hotărât ca acest măreț locaș de închinare creștinească să fie biserică catedrală a reînviatei și de Dumnezeu păzitei Eparhii a Vadului, Clujului și Feleacului, spre pomenirea în veci slăvitului apărător al creștinătății și întemeietor al ei Ștefan Vodă cel Mare, cel Bun și Sfânt, iar hramul să-i fie al „Adormirei Maicii Domnului" nostru Isus Hristos, întru amintirea istoricei zile de 15/26 August 1916 când bravele oștiri ale Patriei mume au pornit războiul cel mare și greu pentru desrobirea și liberarea fraților de sub stăpâniri streine.

Dupăce lucrările pregătitoare s'au făcut prin osârdia P. S. S. Episcop Nicolae al locului și prin stăruința Consistoriului său episcopesc și prin aprobarea Sinodului eparhial, cu ajutorul material și moral al stăpânirii și al dreptcredincioșilor fii ai bisericii străbune s'a început zidirea după planurile arhitecților Pomponiu și Cristinel, executori technici fiind inginerii Eremie și Marcu, în ziua de 28 August 1923, în al nouălea an de glorioasă domnie al M. S. Regelui Ferdinand I. și Augustei sale soții M. S. Regina Maria, Moștenitor al Tronului fiind A. S. R. Principele Carol, Președinte al Consiliului de miniștri dl Ion I. C. Brătianu, Ministru al Cultelor dl Const. Banu, Primat al României I. P. S. S. Dr Miron Cristea, Mitropolit al Transilvaniei I. P. S. S. Dr Nicolae Bălan și Episcop al Vadului, Clujului și Feleacului P. S. S. Nicolae Ivan, inițiatorul și ostenitorul cel mai zelos al înălțării sfântului lăcaș. Iar în ziua de 7 Octomvrie a aceluiaș an, după ce s'au făcut îndatinatele rugăciuni către cel Atotputernic părinte ceresc, s'a așezat, cu mare pompă, peatra de temelie a clădirii în care s'a pus pentru conservare în viitorul cât mai depărtat și acest act, în prezența mai marilor diregători ai Statului, ierarhi ai Bisericei, comandanți ai oștilor și fruntași ai clerului și Poporului, aici mai jos subscriși.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3015 3015
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

CENTRAL BAR
Astăzi și in fiacare seara producția humoristului de salon DIMARD
a cimicolui grotesc JEAN KANNER și
a dănsătoarei renumite PARVULESCU.
Lloyd 2029. 2222.

Pentru juriști! Importante apere juridice!
A APARUT
CĂRTILE FUNDUARE
Dr. Stefan Láday: advocat fost cons. ministerial Lei 100, porto 5 l.
Dr. Runcan Ioan, consilier de Curtea de apel și Dr. Anca Justin Leontin, judecator la Tribunalul Cluj
Procedura
de concordat fortat in afara de faliment si legea Falimentului in vigoare in Transilvania cu adnotări și jurisprudenta. Lei 50—, Porto 5·—.
Aceste opere pot fi comandate pelanga plata pretului la editori:
RADIO RECLAMA ROMANIA S. A. editura carti si ziare Cluj, S. R. Maria 34.

Episcopia Clujului și rolul ei

Cu ocazia sărbătorieri punerei pietrei fundamentale a Catedralei ortodoxe române la Cluj, am căutat să avem o convorbire cu P. S. S. Episcopul Nicolae Ivan, care a binevoit să ne declare următoarele în privința rostului înființărei Episcopiei Clujului și asupra intențiilor pe care P. S. S. le nutrește pentru viitor:

„Mitropolitul Șaguna încă, în dragostea lui nețărmuită față de biserică, s'a gândit de multe ori să facă aci în inima Ardealului — în Cluj — o episcopie.

Timpurile grele, de pe atunci însă au făcut imposibilă realizarea acestei dorinți a nemuritorului mitropolit.

După unire însă, în al cincilea an de domnire românească, în urma marilor stăruinți depuse și cu ajutorul lui D-zeu vedem azi înfăptuindu-se primul pas pentru clădirea Catedralei — loc de închinare și de înălțare sufletească a poporului nostru.

Clujul este predestinat acum să devină centrul cultural și bisericesc al Ardelului.

Episcopul ori care ar fi el va avea posilibitatea de a se consulta și de a fi ajutat de cei mai buni fii ai bisericei și de cei mai deseamă reprezentanți ai intelectualității române.

De când sunt în fruntea acestei episcopii am reușit ca cu ajutorul credincioșilor și al statului să avem deja două case (sediul Episcopiei.)

Țin însă foarte mult și voi lupta din răsputeri să completez și cu alte îmbunătățiri această Episcopie.

Ceia ce avem până acum e minimum posibil.

Zidirea acestei catedrale este primul pas în avântul nostru cultural.

Cel de al doilea pas ar fi înființarea unei facultăți de teologie pentru clerul superior. — dignitari bisericești, protopopi, profesori de religie, etc. — cari nicăiri nu'și pot câștiga cultura necesară ca în Cluj, unde au la dispoziție, Universitatea, biblioteca ei, etc.

Se mai impune încă inființarea unei tipografii în care să se tipărească ziarul eparchiei, cărți de rugăciuni și o bibliotecă populară.

Pe lângă acaste, mai considerând extenziunea eparhiei care cuprinde 7 județe, precum și amestecul credincioșilor cu cei de alte neamuri și de alte credințe, se înțelege că aci se impune cea mci intensivă muncă.

De aceia sunt silit, deși în vrâstă înaintată să fac dese vizite canonice pentru a redeștepta simțul de viață religioasă și culturală al poporului pentru a ne consolida pe deplin.

Avem 16 orașe centre de județ și de plasă și în toate acestea numai jale și umilință este pentru că sunt lipsite de biserici și de școli.

Punerea pietrei fnndamentale a Catedralei să fie începutul tuturor realizărilor de folos din eparhie, un îndemn la muncă și izvorul nădejdilor de viitor.

Catedrala ortodoxă

Mâine se va pune cu o solemnitate pe care o dorim scoasă din cadrul rece al solemnităților oficiale obișnuite, piatra de temelie a Catedralei ortodoxe române din Cluj

Faptul acesta poartă o semnificație de mare însemnătate: se așează piatra de temelie a celei dintâi clădiri pe care energia românească o ridică în acest oraș, centrul de odinioară al acțiunei de maghiarizare. Fiindcă este în adevăr cea dintâi realizare a voinței noastre de a ne afirma pe pământul reucerit al Ardealului.

Având de luptat cu greutățile răsărite de pe urma războiului și de soluționat problemele creiate prin realizarea unității naționale, mintea și energia națională au fost supuse unei munci uriașe de consolidare și de reconstrucție. Din pricina acestei munci, necesitatea națională de a recupera pentru spiritul și energia românească tot ce s'a pierdut în veacurile de restriște, se vedea întârziată mereu în împlinirea ei. Deabia acum când îndrumarea spre normal a întregei noastre activități s'a realizat, când greutățile subt care se încovoia statul au fost în mare parte înlăturate, când dificultățile operei de unificare au fost rezolvite: deabia acum începe adevărata acțiune de afirmare a drepturilor pe cari le are pe pământul acesta națiunea noastră. De aci înainte forțele noastre creiatoare sunt chemate să lucreze în condițiuni prielnice pentruca din munca lor roadele să fie ale noastre. De acum încolo se dezvoltă nestânjenită acțiunea de creiare a unor posibilități de expansiune și de afirmare din ce în ce mai numeroase pentru spiritul și munca românească. N'am avut până acum aproape nimic din celiace ar fi putut da putința de afirmare a facultăților naționei, din cauza vitregiei vremurilor și a împrejurărilor.

N'am avut școli unde învăța, n'am avut biserici unde să ne avut închinăm, n'am nici cel puțin dreptul de a ne striga durerile și de a ne lămuri năzuințele. Putru licee românești erau în tot Ardealul și câteva zeci de școli rurale întreținute de cele două biserici românești: Iar bisericile le știm cum sunt ; umile locașuri de rugăciune a căror tristă sărăcie stă ca dovadă de tot ce am fost nevoiți să suferim ca mărturie de tot ce am fost despuiați. Din sărăcăcioasa lor construcție, din dureroasa umilitate cu care par se ascunde la margini de sate și de orașe, se desprinde trista poveste a neamului nostru prigonit și despuiat de drepturi.

Geniul rasei în toate manifestările sale a fost împiedecat să dea măsura puterii lui de creație.

Acum însă, vremurile fiind schimbate, geniul nostru național găsește liber deschis un câmp larg în care el va trebui să arate care i sunt însușirile și puterile.

Biserica Incoronării dela Alba-Iulia și Catedraia din Cluj sunt cele dintâi monumente cari se ridică mândre ca mărturii ale stăpânirii noastre aci. Ele sunt după realizarea unirii cele dintâi creațiuni ale geniului românesc. Și fiind locașuri de credință, adică de purificare și de înălțare sufletească, ele sunt și dovezi de idealismul cari nimbează toate creațiunile sufletului nostru național.

Solemnitatea de mâine când se pune piatra de temelie a catedralei ortodoxe din Cluj, înseamnă un fericit început pentru realizările viitoare ale geniului românesc.

Concurs.

Administrația Căminului studențesc. str. Avram Iancu No. 9—11 publică concurs pentru furnizarea de carne, pâine, coloniale și zarzavaturi pe anul școlar curent.

Reflectanții sunt poftiți a și înainta ofertele până la 16 Oct. a. c. între orele 12—1 în biroul Adm. Căminului studențesc, unde primesc informațiunile necesare.

Const. Popovici m. p.
administrator.

Rador" 337 3110

Publicațiune

Toate obiectele amanetate cu scadența până la 21 Septemvrie 1923. și nerescumpărate în termenul legal, se vor vinde la licitațiunea publică forțată ce se va ține în ziua de 22 Octomvrie 1923 la ora 8 dimineața în localul casei.

Ionel N. Iliescu,

Casă de amanet și de schimb
Cluj, Calea Victoriei No 16.

„Ghetele cele mai bune si mai moderne"
sunt cele prevăzute
cu marca renumită
»Chaussures Echo«
Lloyd 1109 1392

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1839 2561

O fuziune imposibilă

Svonurile despre fuziunea partidului național cu partidul poporului

Impăcarea generalului Averescu cu domnul Argetoianu a scos în discuție chestiunea fuzionării partidului național cu partidul poporului.

Chestiunea nu este nouă. Despre o fuziune de această natură s'a mai vorbit. Se știe că astăvară, în timp ce domnul Maniu căuta să prelungească „pertractările" cu țărăniștii, un înalt prelat al bisericei gr. catolice încerca să înlesnească o întrevedere între domnul general Averescu și prezidentul partidului național, la locuința din București a publicistului catolic domnul Teodorian-Carada. Intâlnirea nu a avut loc, fiindcă generalul Averescu a refuzat să stea de vorbă cu domnul Maniu atâta vreme cât legăturile partidului național cu țărăniștii nu sunt clarificate.

Cu prilejul adunărei averescane dela Oradea Mare s'a vorbit din nou de fuziunea partidului național cu partidul poporului. Un misionar al generalului Averescu a citit acolo o scrisoare din care reieșea destul de limpede dorința șefului partidului poporului de a reîmprospeta energia politică a partidului. Pe atunci partidul poporului era în plină criză provocată de demisia domnului Argetoianu, și se credea că dl general Averescu încearcă în acest chip să prevină o desmembrare a organizațiunilor sale, chiar sacrificând pe dl Goga.

Fie că presupunerea aceasta era lipsită de temeiu, fie că dl Goga a fost silit să se supună voinței partidului din care face parte, un ziar bucureștean ne aduce știrea că domnul Goga s'a declarat „cel mai fervent partizan al fuziunei cu partidul național".

Știrea nu este lipsită de interes. Partidul poporului, și în special d. Goga era cunoscut dușman al partidului național în Atitudinea partidului național Parlamentul Averescu a fost continuată și după dizolvarea acestuia. Lupta pentru „exterminarea liberalilor nu a putut atrage în aceeași tabără partidul poporului, deși nutrea aceleași sentimente de adversitate contra liberalilor, ca și partidul național. Vechia dușmănie stătea necontenit trează.

Pe lângă aceasta, între partidul poporului și partidul național există o profundă deosebire de concepție politică. Activitatea separatistă și regionalistă a partidului național, a format obiectul tuturor atacurilor partidului poporului împotriva partidului național. Dl Goga și-a făcut un titlu de glorie din aceste atacuri și a scris pagini cari nu dovedesc cu nimic dorința fuziunei. Din potrivă, mentalitatea streină cari domnește la conducerea partidului național a fost de dl Goga dovedită ca nevindecabilă și în consecință ca de neacceptat în cadrul politiciei unitare românești.

Pentru acest motiv svonurile de acum ni se par neîntemeiate. Oricâte surprize poate aduce practica politică, nu putem crede că d. Goga să-și fi schimbat ideile despre partidul național, iar partidul poporului să fi reminjat la politica sa de până acum.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumusețe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & & Piața Uniri No. 12.

3654

Criza germană

Telegramele din Germania vestesc demisiunea cancelarului Stresemann. Această demisiune se datorește uneltiilor elementelor reacționare din Reichstag cari fac jocul marilor industriași și financiari. In adevăr cancelarul Stresemann se arătase dispus să pună capăt rezistenței pasive în Ruhr și să înceapă negocieri cu guvernul francez pentru rezolvirea spinoasei chestiuni a reparațiunilor. Hugo Stinnes, marele potentat financiar al Germaniei, dirijează acțiunea împotriva oricărui guvern german care manifestă un spirit conciliant față de justele pretențiuni ale Franței. El a determinat și căderea lui Stresemann, înșelând cu multă abilitate tocmai pe social-democrații pe care Stresemann se bizuia mai mult și făcându-i să-i retragă acestuia încrederea.

Criza aceasta politică mărește dezordinea în care lume germană se învârtește de cinci ani. Marea finanță, credincioșii fostului împărat, militarii și elementele reacționare întrețin această continuă agitație, care a adus Germania pe marginea prăpastiei. După ultimile știri pare că tot Stresemann a fost însărcinat cu formarea guvernului. Dacă el nu va izbuti, atunci situația internă a Germaniei se agravează în așa fel încât nu sunt excluse posibilitățile unor mișcări anarhice. Ințelege oricine ce primejdie ar însemna pentru liniștea întregei Europe transformarea Germăniei în focar revoluționar. Iată de ce trebuie să urmărim cu multă atențiune evenimentele cari se produc în Germania.

CURIERUL SPECTACOLELOR

(TEATRUL MAGHIAR)

Sâmbătă, matineu: „Nevinovatul don Juan" (Ca oaspe Aladar Sarkadi.) Prețuri reduse. (Seria 61.)

Sâmbătă seara: Nrul 28. (Operetă. Premieră. Ca oaspe Aladar Sarkadi. Prețuri de Premieră. Abonament de Premieră. No. 9. Seria 61.)

Duminecă orele 11 a. m.: Matineu de Povești. (Ca oaspe Aladar Sarkadi.) Jocuri de marionette etc. Cu prețuri reduse. Reprezentație de binefacere. (Seria 62.)

Duminecă, matineu: „Regina nopții" (Ca oaspe Aladar Sarkadi.) Prețuri reduse. (Seria 63.)

Duminecă seara: Nrul 28. (Ca oaspe Sarkadi.) Prețuri de Premiera. Abonament de zi (No. 19. A. Seria.)

Luni: Nrul 28. (Ca oaspe Sarkadi. Prețuri de Premieră. Abonament de zi No. 20. B. (Seria 65.)

Marți: (Cu Kelmay și Vajda. Prețuri de Premieră. Abonament de Premieră 10. Cu ușile închise. (Seria 66.)

Cei mai buni ciorapi

se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

EXPOZIȚIA agricolă dela Iași

Prea puțin s'a vorbit de această expoziție menită să arate publicului produsele agricole din Moldova reîntregită de la Nistru și până la Ceremuș, expoziție care s'a inaugurat în ultimele zile ale lunei Septemvrie la Iași în prezența ministrului agriculturei și domeniilor, dl Alex. Constantinescu.

Organizată din inițiativa particulară, având în frunte pe veneratul profesor și om de știință Petre Poni, această expoziție e o pildă de desinteresare și de muncă pentru binele obștesc, făcând mândrie Iașului, din care au pornit atâtea inițiative frumoase.

E demn de remarcat acest lucru, fiindcă deși soarta Iașului a fost poate cea mai vitregă din a tuturor orașelor noastre, îl găsim printre cele dintâi astăzi, construind operele păcii, cu același entuziasm și cu aceiași credință, cu care a contribuit și la opera războiului.

Expunerea produselor agricole și de industrie casnică într'o expoziție, care cuprinde Moldova întreagă capătă însă o importanță, care întrece caracterul pur profesional.

Căci bogățiile din grânarul Basarabiei, din șesurile Siretului și ale Prutului în afară de faptul că atrag atenția poporului nostru asupra gospodărei noastre naționale, fac ca acest prilej să servească și la cimentarea legăturilor frățești între Românii din întreaga Moldovă.

Românii din Câmpulungul Bucovinei, din Hotin și Cetatea Albă dela Focșani și Dorohoi s'a întâlnit să vadă cât de deplină e unitatea neamului nostru în toate colțurile pământului, pe care el îl stăpânește și în toate manifestările îndeletnicirilor lui.

„Iar din punct de vedere cultural această expoziție e adevărată școală a realităților", cum a spus așa de frumos în cuvântarea da deschidere, d l ministru Al. Constantinescu.

Bogăția lucrurilor expuse are apoi un scop de emulație profesorală și de îndrumare. Iar străinii ce vizitează expoziția își vor de seamă că produsele noastre nu sunt întru nimic inferioare celor similare din alte țări, putând face chiar concurență pe piețile de desfacere ale lumei.

Moara Mare Timisoreana Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz și porțelan, sticle technice, sticle pentru sifon și sticle pentru limonadă

29.0

TIMIȘOARA

Publicatiune de concurs pentru valorizare de lemne

Consiliul orașului da în exploatare pădurea sa de 158 jugh. cad. molid așă numita „Pădurea Neagra" și „Izvor" din hotarul comunei Muntele Baisoru Cl. ec. „D" pă țelele 6, 7, 8, 9 și 22 cărui volum s'a estimat de către organele oficiului silvic a orașului la 23000 (Douăzecișitreimii) m³ material lemnos, lemn de lucru, în proprietatea celui intreprinzator care se va obliga a executa urmatoarele lucrări ca prestațiune pentru acest material lemnos de 23000 m³ și anume:

1. Se obligă a edifica în pădurea amintita mai sus 2 casi din lemn pentru locuința pădurarilor conform planurilor cari se pot vedea la of. silvanal al orașului.

2. Se obliga a preda orașului gratis fără nici o reconpensa minimum 2300 (Douămiitreisute) m³ cherestrea, grinzi și corni la firezul orașului din aceias pădure.

Intreprinderea din chestiune se va adjudeca celui intreprinzator cari se obligă a preda orașului cea mai mare cantitate de cherestrea etc. ce va trece suma de 2300 m³

Licitațiunea se va ține în scris cu oferte închise și sigilate, în conformitate cu art. 72-83 a legei asupra contabilității publice.

Blanchetele de ofert se pot primi dela oficiul silvic a orașului pe cari blanchete se vor putea face numai ofertele.

La ofert se va anexa recepisa caseriei despre garanția depusă în bani numerari, sau în efecte publice de Lei 50.000 înainte de termenul licitației. Garanța acelui ofertant cărui ofert s'a acceptat se va păstra la casseria orașului, iar garanția celorlalți ofertanți se va preda după terminarea licitației. Ofertele prevăzute cu timbrele necesare se vor în inta cel mult până la 28 Noembrie 1923 orele 12 a. m. registraturei generale a consiliului.

Ofertele ulterioare sau telegrafice sau cele cari nu vor conține declarația că amatorul cunoaște condițiunile de licitațiune și de contract și se supune necondiționat, acelora nu se vor lua în considerare. Condițiunile generale de licitațiune și condițiunile detailate resp. condițiunile de contract se pot privi în fiecare zi la oficiul silvic al orașului între orele 8—2.

Cluj, din ședința cons. oräș. ținută la 28 Sept. 1923

Dr. *Utalea*, primar.

3118

In magazinul de mode pentru dame al lui

Eugen Szabó

din

CLUJ,

C. Regele Ferdinand 5

cunoscut ca avantajos pentru preturile convenabile si serviciul solid, au sosit in depozit asortimente complecte de:

noutăți de stofe pt. paltoane și costume

mătăsuri pentru haine și căptușeală

catifele negre si colorate, pentru paltoane,

stofe doublé pt. paltoane **bărbătești**, cu preturi extraordinar de ieftine.

Mărfurile de vară întrecătoare se vor vinde pe prețuri foarte scăzute.

Preturi fixe!

Telefon:

4-79

3609

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş

MĂRUNȚIȘURII GALANTERII ȘI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

Au sosit noutăţi de toamnă la

Regele Palariilor

Cluj, Piaţa Unirei 24.

Asortiment mare în totfelul de articole de modă pentru bărbaţi. — Magazin de pălării speciale.

Mare magazin de lingerie fină.

Raglane şi paltoane de piele veritabilă.

Preturi eftine ce sfideaza orice concurenta

Lloyd 1069. ○ *No. 479-2.*

Candelabre electrice

1446

dela cele mai simple până la cele mai impodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impodobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

THE ROYAL MAILLINE

Ce mai veche Fondată Călătorie

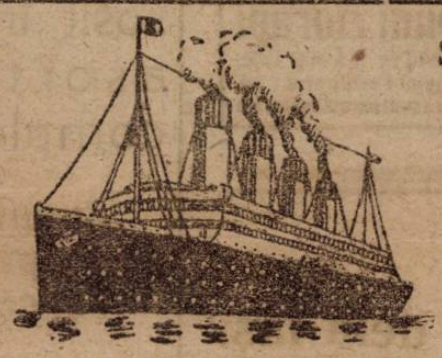

Societate de navigaţie anul 1839 comodă

New-York, Canada, Brazilia, Argentinia, Cubu şi Mexic etc.

În fiecare săptămână porneşte vapor din

Hamburg, Cherbourg şi La-Rochelle

Pentru orice fel de deslușiri, vizarea pașaportului și alte formalități să ne adresăm la

Compania „Tranzit“

Bucureşti, Calea Griviţei No. 153 şi la filiala Timişoara, „Hotel Coroana“.

Bani trimisi din America prin noi se pot avea in timp de 8 zile.

3064

Tablile de asbest „METEOR“

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de ingrijire şi reparare şi e mai bun şi mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la

Fabrica de Eternit METEOR S. A.

Oşorheiu jud. Bihor.

Daca voiti sa va ingrijiti tenul, spalati-vil numai cu apa preparata cu

Kaiser-Borax

Kaiser-Borax

Intrebuintat mereu, fata nu mai este urata.

Kaiser-Borax

face fata alba si moale. 2474-3

La magazinul de pălării şi mode

Siegfried Weisz

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.

Au sosit

pălării de toamnă moda cea mai nouă.

Pânăce există stocul o pălărie tare „GYUKITS“ pentru bărbaţi costă . . . . . Lei 550
I-a Pălărie tare din păr de iepure . . . . . Lei 360
I-ă Pălărie tare din lână Lei 235
Mare asortiment în albituri pentru bărbaţi! 2880 2880

Industria Laptelui

DIN BANAT S. P. A.

TIMIŞOARA

Fabrica Str. 3 August 24.

2944

„MECANO“ S. A.

SUCURSALA CLUJ, Str. Memorandului No. 24

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalaţiuni telefonice.

2883

„Aesculap“

Marque depose

Intreprinderea de instrumente medicale

Mihail Máté,

Cluj, Strada N. Iorga 2.

2892

Cel mai mare deposit al Românici de instrumente medicale şi de instalaţii de spitale şi sanatorii. Magazin permanent de aparete electrice instalaţiuni de laborator, articole necesare la ingrijirea bolnavilor, pansamente, microscop C. Reichert, aparate de röntgen, lămpi, lămpi quart cu preţuri originale de fabrica. Reparaturi de injector „Record“ să fac la moment şi eftin. La cerere servesc cu plăcere cu ofert de preţuri. Lloyd 18/6.

Carti, reviste romanesti, franceze, germana, etc., hartie, articole de birou, masini de scris confecţie de hârtie şi imprimate de orice natura la:

Libraria, Papetaria, Tipografia

LEPAGE

Cluj. Cereţi cataloage lista şi ofert. 2744-4

Cele mai noui pălării parisiene şi vieneze de filc segăsesc şi se transformă la

FEHÉR

CLUJ,
Str. Memorandului 21.
(Reduta)

Modistele au reducere !! la preţuri. !!

Paltoane de piele pentru femei şi bărbaţi pregătesc după măsură trimisă luând garanţie 3070-2

FUCHS

magazin de haine de piele Oradea-Mare, C. Victoriei 1

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Fabrica de articole de metal şi tinichea

Grünwald si sotii Oradea-Mare,

Strada Poştei No. 39.

Fabrică cutii cu capac patent pentru conserve, bomboane, vazelină şi alifii, deasemenea căni pentru petrol şi uleiuri şi tesale. 2647

Maşina cea mai universală, folosibil la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99. TELEFON 999. (2725-2)

INFORMAȚII

— **Deschiderea expoziției de animale.** Azi dimineață la ora 10 a avut loc în Piața mare de lângă abator, deschiderea expoziției de animale. Au luat parte d-nii Sept. Mureşian, prefectul județului, Oct. Utalea, primarul orașului, Cristea, directorul general al serviciului veterinar, Tofan, medic veterinar al județului şi un numeros public. D-l prefect al jud. Sept. Mureşian din inițiativa şi sub presedenția căruia s'a deschis expoziția a rostit o frumoasă cuvântare arătând importanța expoziției şi mulțumind acelora cari au dat concursul pentru reuşita expoziției.

— **Osândirea unor calomniatori ai autorităților.** Tribunalul din Cluj a judecat şi admis în a doua istanță condamnarea soților Bojaki, proprietarii domiciliului dlui căpitan de siguranță Chendi, cari au răspândit o serie de calomnii la adresa siguranței şi în special la adresa chiriaşului lor.

— **Inspectarea şcolilor streine dela graniță.** D. dr Al. Pteancu inspectorul general al învățământului secundar din Ardeal, a plecat azi în inspectarea şcolilor minoritare dela frontieră având să controleze întrucât acele şcoli au respectat ultimul ordin ministerial, prin care, după cum am arătat, s'a regulamentat până la noua lege şcolară, funcționarea şcolilor streine din România.

— **Dela Şcoala de agricultură din Turda.** Cu o deosebită solemnitate, s'au început în acest an cursurile şcoalei de agricultură din Turda.

La această festivitate au asistat pe lângă întregul corp profesoral şi un mare număr de reprezentanți ai autorităților din oraş şi județ.

Cu această ocazie dl Director al şcoalei a ținut o interesantă cuvântare, expunând situația şcoalei.

De notat că între cei 60 de elevi ai acestei şcoale 45 sunt din vechiul regat.

— Sportsmanii să nu uite, că elasticitatea muşchilor nu o protejează nimic mai bine decât Diana-Franzbrantwein. 2475—5

— Călătorind să nu uităm a lua cu noi Diana-Franzbrantwein, pe care numai, mirosându-l odată, suntem asigurați că nu ni-se face rău. 2475—6

— **La cafeneaua „Metropole“** cântă în fiecare seară renumitul şef de orchestră Nicolae Alexander din Sibiu cu toată orchestra. 3090

— Prin aceasta aducem la cunoştința Onoratei noastre clientele, că ne-am mutat birourile în Piața Unirei Nr. 22 stând şi mai departe cu plăcere la dispoziția On noastre clientele în noul local. „Albina“ Institut de Credit şi de Economii filiala Cluj.

— Se primesc în pensiune două fetițe de şcoală strada Universității Nr. 3. Et. III c. 7.

— **Convocare.** Domnii acționari ai Societății „Feraria“ S. A. pentru desfacerea produselor industriale Cluj, se convoacă prin aceasta în sensul Art. 10 din statute la o adunare generală extraordinară, care va avea loc *Luni, în 15 Oct. 1923,* în localitatea de Birou a Societății, Calea Victoriei 29

Program: Modificarea Art. 5 şi 6 din statute.

Cluj, 5 Oct. 1923

Consiliul de administrație.

— Dr. Teotil Dragomir neurolog, asistent la clinici neurologică şi-a început consultațiunile medicale în str. Petru Maior Nr. 6. Consultațiuni între orele 2—4 p. m.

Programul festivităților de mâine

1. Primriea Alteței Sale Regale Carol, Principele moştenitor al Tronului la gara din Cluj, de către toate oficialitățile (Generali, Mitropolitul Ardealului, Prefect şi primarul orașului etc. cu pâne şi sare), la orele 10·37.

Reuniunea Femeilor ortodoxe va prezenta buchete de flori.

2. Dela gară-parcurs cu automobile şi trăsuri până la locul de zidire (miliția va da onorurile, Şcoalele vor fi postate pe amândouă părțile pe Calea Regele Ferdinand şi Calea Victoriei până la parcul Cuza Vodă).

3. Precis la oara 11 se va începe serviciul divin cu sfințirea apei, sfințirea untului-de-lemn şi cu rugăciunile prescrise.

4. Vorbiri: Episcopul locului, Alteța Sa Regală Principele Moştenitor al României Carol, Ministrul președinte, Ministrul Cultelor, Reprezentantul Sinodului, Primarul orașului, şi stropirea fundamentelor cu apă sfințită.

5. Aşezarea pietrei în fundament, după ce Moştenitorul Tronului şi Miniştrii vor fi subscris „Actul comemorativ“ care stă la dispoziție.

6. Baterea cu ciocamul în piatră, cu câte o sentință scurtă din filosofia vieții, ori din Sfânta Scriptură (Moştenitorul Tronului, Miniştri şi Clerul înalt).

7. Incherea festivităților.

8. Recepțiuni la reşedința episcopală dela 1—2 ore.

9. Banchet 2—3½ ore.

10. Festival la Teatrul Național 4½—6 ore p. m.

Inaugurarea liceului românesc din Sighisoara

Sighişoara 1 Oct. Duminică 30 Septemvrie a avut loc inaugurarea liceului românesc din Sighişoara, înființat în urma străduințelor dlui senator Ignat Mircea anul acesta. La solemnitate au luat parte toate autoritățile românești din localitate precum şi reprezentanții populației săseşti. Au rostit cuvântări prefectul județului; dl Climescu, din partea ministerului instrucțiunii; directorul liceului, din partea corpului profesoral şi dl Ignat Mircea senator, arătând toți importanța noului locaş de cultură pentru orașul Sighişoara. La urmă a avut loc o masă comună, cu prilejul căreia dl senator Ignat Mircea a pus bazele unui fond pentru ajutorarea copiilor săraci donând în acest scop suma 5000 lei.

Doamnelor şi mireselor!

Cumpărați sau comandați-vă!

Lingerie, trusouri femeeşti, pânzeturi fețe de masă şi lingerie pentru pat, specialități de batiste, etc. fabricații proprii şi specialități din străinătate.

SÁMUEL & Co.
Str. Memorandului Nr. 9
2949

Programul Cinematografelor.

Cinema Universității

Duminecă, 7 Oct.

Umbra

Senzațională dramă de dragoste în 6 acte. In rolul principal artista nemuritoare, Francesca Bertini şi Amletos Novelei. Una dintre cele mai mărețe creațiuni a maestrei dramatice de renume mondial. Subiectul dramei este sguduitur, montarea splendid de maestroasă. Lupta pe viață şi moarte ai patimilor!

Luni, 8 Oct.

Maciste în vacanță

Cinema Urania

Duminecă, 7 Oct.

Maciste în vacanță

Extraordinar de interesantă şi aventurioasă istorie cinematografică în 6 mari acte. In rolul principal Maciste, artist şi acrobat de filme, favoritul lumei. Un stil cinematografic pe deplin nou. Filmele cu Maciste sunt veleități cinematografice

Luni, 8 Oct.

Umbra

Cinema Apollo

Dumineca 7 Oct.

Regele abizului

Senzațională dramă de acrobație în 5 acte. In rolul principal: Luciano Albertini, renumitul acrobat interpretul filmului Uriaşul Samson. Un film plin de aventuri surprinzătoare

Luni, 8 Oct.

Soarta la pândă

Reprezentațiile încep la orele 3 d. m.

De vânzare

In Cluj 200 inghere pământ cu locuință şi edificii economice, in Str. Dorobanților casă cu o grădină de 2000 stânjeni constătătoare din 20 camere din cari se predau 4 camere parchetate, în Târgu-Mures hotel mare, hotel mai mic in Gherla, Diciosânmartin, in Cluj aproape de centru. Se oferă o casă in Piața Unirii pentru o altă la care se mai poate clădi un etaj a se adresa la

DUNKY,
2581 Cluj, Piața Unirii 10.

Au sosit la magazinul

M. Neumann

Raglane

Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14. Telefon 431 2653

Pentru copii mici şi sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e

PRAFUL HÖFER şi CREMA HÖFER, PENTRU COPIL. 2906-1

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19
Telefon interurban No. 2-13.
Adresa telegrafica: **Juvaere Cluj.**

Avem onoare a anunta stimata noastra clientela, ca ni-am mutat fabrica şi biroul în casa proprie depe Calea Regele Ferdinand No. 19.

Va rugam a ne onoara şi pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari în vom eŏecuta acum cu şi mai multa promptitudine. 1845

MOBILE

în cea mai bună calitate şi cel mai eftin se pot procura la

Fabrica de mobile VICTORIA, ARAD.

Depozit: Str. Horia, Palatul Neuman. Primim executări la comanda. 4045

VĂ ROG ATENȚIUNE!

SPRE NOROCUL MARELUI PUBLIC!

Sucursala **Luca P. Niculescu** vă aduce la cunoştință, că va **deschide pe ziua de Joi, 11 Octomvrie 1923 a. c.**

MARELE MAGAZIN DE MANUFACTURA

LUCA P. NICULESCU

Calea Regele Ferdinand No. 7. Casa proprie.

Pune în vânzare totfelul de Mărfuri de manufactură bine asortat, cu prețuri absolut de reclamă, care desfid orice concurența. Vânzare! Engross! En Detail!

3122

„Mașini unelte „ASTRA” sunt cele mai precize“

2972-3 **ASTRA SECȚIA MOTOARE A R A D.** 29723

SERBO ROMÂNĂ S. A. DE BANCA ȘI COMERȚ

3105 CENTRALA: BUCURESTI, BULV. LASCAR CARTARGIU 30. SUCURSALA: TIMISOARA.

Se ocupa cu toate ramurile afacerilor bancare.

Mica publicitate

Student în Matematici caută meditații. Adresa „Pythagoras“ la ziar. 3116

De vânzare casă familiară cu grădină aproape de centru. Un apartament de 3 odăi bucatarie, baie ocupabilă. Deslușiri dă: Danzinger Henrik strada Iuliu Maniu 20. 3120

„TACÂMUL“

fabrica pentru articole de ARGINTARII

CLUJ, Str. Avram Iancu No. 3.

Telefon No. 4-82

Adr. telegr. „Tacâmul„ Cluj

ARGINT 2850

cumpără cu cel mai mare preț!

Fabrică tacâmuri și articlii de lux, etc., etc.

Numai pentru revanzatori.

Cine voește a călători iute, comod, eftin, sigur și direct la

Canada, America, Argentinia, Brazilia

3062

să scrie numai de cât la

COSULICH LINE

București, Calea Griviței No. 181.

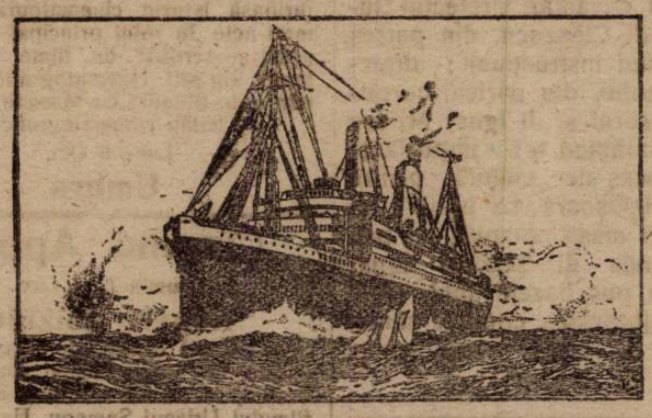

Corespondență întoate limbile

Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**

Călătoria durează **numai 7 zile.** — Masă excelență. Cabine mari aerisiate pentru 2, **4** și **6** persoane.

Nenumărate scrisori de mulțumire! Cereți imediat prospect!!

Bandage de Cauciuc

pentru autocamioane toate dimensiunile

Depozit la

Emil Blaga Cluj

La cerere se trimite pretul curent. 2747-2

Telefon 493 Telefon 493

Mașini de scris

Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica

Mare atelier pentru reparat mașini de scris

Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

Repertoriul Teatrului National din Cluj

Sâmbătă 6 Oct. „Martira“.

Duminecă 7 Oct. la matineu, va avea loc un mare festival artistic cu concursul artiștilor Teatrului Național și ai Operei Române, în folosul sinistraților dela Jilău. Cu această ocazie se va reprezenta comedia într'un act „Morcovel“.

Marți 9 Oct. va avea loc a treia premieră în această stagiune; se va juca „Scampolo“ piesă în 3 acte de Dario Nicodemi. In rolurile principale apar dnii Dem. Mihăilescu-Brăila, N. Neamtzu-Ottonel, Al. Ghibericon, Potcoavă, etc. și dnele Jeana Popovici-Voina, Jeanne Landry, A. Rally. Piesa este pusă în scenă de dl Gogu Mihăescu.

*

Se repetă „Gheorge Lazăr“ piesă în 5 acte de dl N. Iorga; sub direcția de scenă a dlui T. Nastasie. In rolurile principale apar dnii Psatta, Mișu Ștefănescu, V. Vasilescu, St. Braborescu, Ghibericon, Potcoavă etc. și dnele Sylvia Jipescu și M. Miriam.

Cea mai fina crema pentru ghete

Magazinul de pălării și mode bărbătești

RECORD

nu anunță reduceri de procente, fiindcă totdeauna și pentru toți a fost cel mai avantajos și mai bun. Piața Unirii 17.

4791

Localuri de prăvălie

de inchiriat intră piața populară a Clujului.

3044

Adresa:

Strada Jorga 6., I.

Reclame este sufletul comertului

SIPĂTARIA

FARMATI

Cluj, Str. Memorandului 16.

pregateste cu preturi foarte reduse giamantanuri si genti de prima calitate. Asemenea executa ori ce reparatiuni. 2889

Roabe din mesteacăn

pentru economii și căratul pământului în executare primă de vânzare la 3059

Maximilian Aufricht

comerciant de lemne Arad,

Birou: Strada Bucur 8.

IN MARELE MAGAZIN DE BLĂNURI AL LUI

IOSIF IZRAEL & CO.

CLUJ, C. VICTORIEI Nr. 2.

Se află în mare asortiment:

Blănuri, dela . . . 16000 L în sus

Paltoane pt. sport dela 3000 L în sus

Boa dela . . . . 450 L in sus

Paltoane pt. copii dela . . . . . 800 L în sus

3026

MODE DE PARIS

Cel mai mare magazin de blănuri din România

SE DESCHIDE LA 7 OCTOMVRIE

3091

Cluj, Piata Unirii 12. **Cluj, Piata Unirii 12.**

Se știe că numai CZINK vopsește, curățește, chimic, cel mai frumos și cel mai ieftin Cluj.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul IV. No. 913 — 8 PAGINI ● DOI LEI ● 8 PAGINI — Marți 9 O

R CLUJ 1. 4622 1

Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Infrățiți ca

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — SUB CONDUCEREA UNUI COMITET — Director: D. TOMESCU. — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

PE URMELE TRECUTULUI

O sărbătoare a bisericei strămoșești și a românismului

Punerea pietrei fundamentale a catedralei ortodoxe române din Cluj

Urmând pilda glorioșilor noștri Voevozi, biruința deplină a Neamului pe aceste plaiuri se pecetluiește definitiv prin înălțarea acestui sfânt și înălțător locaș de închinare

Mărețele solemnități de ieri

Aspectul orașului — La gară — Sosirea A. S. R. Principelui Moștenitor și a Miniștrilor — Sfințirea și punerea pietrei fundamentale a Catedralei — Cuvântările A. S. R. Principelui Carol, ale reprezentanților bisericei, Miniștrilor, etc. — Recepția de la Episcopie — Banchetul — Toasturile — Toastul A. S. R. Principelui Carol — Festivalul de la Teatrul Național — Vizitarea parcului de aviație — Plecarea oaspeților

Solemnitatea punerei pietrei fundamentale a catedralei ort. rom. din Cluj a îmbrăcat ieri Clujul în haine de sărbătoare.

Toate clădirile de pe toate străzile orașului au fost împodobite cu steaguri și de pe geamurile tuturor caselor atârnau ghirlande de flori și scoarțe naționale de toată frumusețea.

Încă dela orele 8 dimineața șiruri de țărani și țărance îmbrăcați în haine de sărbătoare, cu drapele și cu placarde care indicau numele comunei, străbăteau Piața Unirii, îndreptându-se spre gară întru întimpinarea A. S. R. Principelui Moștenitor și a reprezentanților iluștri ai guvernului.

Catedrala ortotoxă a Clujului
(Vedere laterală)

La ora 9½ toată piața din fața gării era literalmente ticsită de țărani și țărance de prin toate comunele jud Cojocna.

Pe strada Regele Ferdinand care duce dela gară spre oraș pe ambele trotuare erau înșirate toate școlile din oraș cercetașii și un numeros public.

Pe peronul gării care fusese împodobită cu flori, verdeață și drapele, a fost postată o companie de onoare din regimentul 3 vânători cu drapelul și fanfara în frunte.

Ținem să remarcăm aci munca cu adevărat titanică pe care au depus o autoritățile locale în frunte cu energicul prefect al județului. dl Sept. Mureșianu și prefectul Poliției dl V. Popoviciu pentru reușita așa de strălucită a serbărilor de ieri din Cluj.

Cea mai perfectă ordine s'a păstrat în tot timpul cât au decurs serbările, care, așa cum a fost organizate, au fost dintre cele mai grandiosse din câte a văzut Clujul.

Asestența dela gară

Pe peronul gării remarcăm pe dnii: Sept. Mureșianu, prefectul județului; Oct. Utalea, primarul orașului; Generalii Anastasiu și Bădescu; prof. N. Bănescu rectorul Universității; Al. Lapedatu prof. univ; Gh. Leon, prof. univ; Meruțiu prof. univ; Tr. Pop Cătuneanu, dr Amos Frâncu, decanul baroului, Martinovici, etc.; Valer Popovici, prefectul poliției, Eugen Bianu, inspectorul general al Siguranței; dr Bianu, Col. Seb. Oldescu, gen. Grigorescu, Col. Stadreșiu, Col. Antonescu, Col Oprescu, Col. Marinescu.

Deputații Geza Kiș și Andrei prof. univ. Sexil Pușcariu, Flor, inspector general al reformei agrare, dr Buia, d. Tomescu, directorul ziarului nostru, un foarte mare număr de advocați, ziariști români și minoritari, etc.

In ultimul moment au mai sosit dnii: general Hanzu, general N. Petala, Emil Petrini, directorul general al agriculturei, Popescu Voitești, prof. univ. Pordea, deputat, C. Tanăsescu deputat, Hancu senator, Evian, președ. Sfatului Negustoresc, Iulian Peter, prefect de Făgăraș, Damoș prefect de Sălaj, Seni, inspector școlar, Ciortea directorul Academiei comerciale, Ceprescu, procuror general, Praporgescu, președinte tribunalului, Micșa președ. curței de apel, Gheție, subprefect, Toșa. subdirector gen. la finanțe, Baiasan consilier la curtea de apel, C. Ghica, șeful siguranței, Isac, inspector al artelor, Oprescu, prof. univ. etc. etc.

Sosirea oaspeților

La ora 10 sosește în gara Cluj un tren ministerial din care s'au coborât dnii Miniștri Cosma și C. Banu.

Publicul numeros de pe peron a făcut o călduroasă manifestațin de simpatie distinșilor oaspețe. După prezentările de rigoare făcute de dl Prefect al județului cei doi miniștri au plecat în oraș. La ora 11 urma să sosească acceleratul de București la care se atasase vagonul regal și restul vagoanelor ministeriale.

Sosirea A. S. R. Principele Carol, a Dlui Primministru I. I. C. Brătianu și a dlor miniștri Moșoiu și Florescu

La ora 11 și 10 sosește acceleratul. Sosirea A S. Regale era așteptată cu o vădită nerăbdare. In clipa când acceleratul a intrat în gară compania de soldați a dat onorul iar muzica militară a întonat *Imnul Regal* în timp ce toți cei de față s'a descoperit.

Apariția A. S. Regale pe scările vagonului a fost salutată cu puternice urale și ovații care au durat aproape 15 minute.

După ce A S. Regală, în uralele generale, a trecut în revistă compania de onoare, dl. Prefect Mureșianu a făcut prezentările celor prezenți. Cu fiecare în parte A. S. Regelă a schimbat câteva cuvinte.

La întrarea în sala de așteptare a gării, care a fost frumos împodobită cu frunze și steaguri, o doamnă cu din societate a prezentat Augustului oaspe o splendidă jerbă de flori, iar, Idl Oct. Utalea, primarul orașului -a oferit tradiționala pâine și sare. Dl I. I. C. Brătianu, pr'mul Ministru și dnii Miniștrii Tr. Moșoiu și I. Th. Florescu au fost de asemenea obiectul unei călduroase manifestații de simpatie din partea tuturor celor de față.

Salutul sătenilor

Inalții oaspeți au ieșit apoi în piața din fața gării unde așteptend peste 6000 de țărani.

A. S. Regală urmată de dnii miniștrii, de dnii generali și de șefii autorităților locale, au trecut în revistă toată țărănimea ce se afla acolo. In cele din urmă, în uralele nesfârșite a miilor de suflete ce erau acolo, înalții oaspeți s'au suit în automobile îndreptându-se spre locul unde se clădește Catedrala. In urma lor s'a format un grandios cortegiu de automobile, trăsuri, țărani care ocupa toată distanță dintre gară și Piața Unirii.

In Piața Teatrului, pe locul de clădire al Catedralei

La locul de clădire al Catedralei, ale cărei lucrări au început deja de mult, se înălțase de cu vreme o enormă tribună. Tot parcul și în general întreaga piață din fața Teatrului Național era plină de oameni de toate naționalițile și de toate credințele.

Dl I. I. C. Brătinu, primul ministru al Țărei

Pe tribună, sus, a fost improvizat un altar în care se aflau I. P. S. S. Mitropolitul Bălan al Ardealului, I. P. S. S. Mitropolitul Pimen al Moldovei, P. S. S. Episcopul N. Ivan și 12 preoți-protopopi. Sosirea înalților oaspeți a fost salutată cu nesfârșite urale.

A. S. Regală, Primul Ministru, dnii miniștrii Banu, Moșoiu și Florescu, precum și d l Oct. Goga, fost ministru al Cultelor, au luat loc pe tribună.

Serviciul divin. Sfințirea și punerea pietrei fundamentale

La ora 11 jum. începe serviciul religios oficiat de cei doi Mitropoliți și de Episcopul Ivan secundat de cei 12 preoți.

Răspunsurile au fost date de corul episcopiei din loc.

După terminarea serviciului religios, I. P. S. S. Mitropolitul Bălan împreună cu I. P. S. S. Mitropolitul Pimen și P. S. S. Episcopul Ivan au procedat la ungerea cu unt de lemn a pietrei fundamentale.

După aceasta, P. S. S. Ep. Ivan a dat cetire actului comemorativ, introducându-l apoi într'un cilindru de sticlă. I. P. S. S. Mitropolitul Bălan, în timp ce corul Episcopiei cânta, a așezat cilindrul de sticlă cu actul comemorativ în zidire așezând piatra fundamentală deasupra.

După aceasta s'a procedat la turnarea tencuielei de jur împrejurul pietrei operație executată de I. P. L. L. Mitropoliții Bălan și Pimen, P. S. S. Episcopul Ivan, d-l Primministru, Oct. Goga.

In cele din urmă, P. S. S. Episcopul Ivan a rostit următoarea cuvântare:

Cuvîntarea P. S. S. Episcopului N. Ivan

Al eță Regală, Domnule Ministru președinte, Inalt preasfințiile Voastre, Doamnelor și domnilor,

Bărbatul providențial al bisericei noastre, nemuritorul Șaguna, în nemărginîta dragoste ce o purta pentru biserica ortodoxă din Ardeal, din părțile bănățene

(Urmare pe pag. 11)

O sărbătoare a bisericei strămoșești și a românismului

Continuare de pe Pag. I.

și ungurene, cu mintea lui ageră și luminată, între alte probleme frumoase, s'a gândit și la înființarea unei Episcopii ortodoxe pentru părțile nordice ale Ardealului, cu reședința în Cluj în locul episcopiilor îngropate de urgia vremilor.

P. S. S. Episcopul Nicolae Ivan

Cugetul lui curat, spiritul lui de mare organizator n'a putut eelătura zăgazurile ce i s'au așezat în drum și a trebuit să așteptăm alte vremi, alte zile mai fericite, pentru realizarea planului măreț făurit în capul cel mai luminat ce a purtat coroana de principe bisericesc.

Și acele zile, mulțumită lui Dumnezeu, care și-a întors fața spre noi, mulțumită vitejiei ostașilor români, mulțumită Marelui lor Căpitan, Majestatea Sa Regele Ferdinand I., au sosit de odată cu zorile libertății naționale, cu desprinderea cătușelor depe sufletele și trupurile noastre și cu întregirea neamului în hotarele sale etnice.

Munții și văile tresar de bucurie, mesnegii înalță rugăciuni de mulțumită la Tronul ceresc, pruncii nevinovați împletesc mânile lor spre a mări pe Dumnezeu, că ne-a ajutat să vedem ziua, când în inima Ardealului ni-e dată putința să înălțăm un monument de religiozitate, de cultură și morală creștină.

Azi Clujul a încetat de a fi Golgota suferințelor noastre; Clujul a devenit centru de cultură românească, centru de lumină și soare strălucitor.

Dela catedrele Universității, dela catedrele tuturor școalelor, se răspândesc din belșug raze binefăcătoare de cultură dătătoare de viață, pentru ca să împrăștie în provinciile desrobite întunerecul ce se lăsa cu greutatea plumbului asupra poporului nostru asuprit și chinuit.

Episcopia Ctitorului Ștefan cel Mare, reînviată ca prin minune din darurile Cerului, are frumoasa misiune de a propovădui de acum încolo pacea, dragostea către aproapele și va învăța pe credincioșii bisericei, ca să preamărească pe Dumnezeu.

Lăcașul sfânt, maica bisericilor din Dieceză, se va înălța măreț și ocrotitor, ca un liman de odihnă și întărire sufletească, chemând oamenii peste valurile vieții și glasurile ispitelor, pentru ca în umbra lui și în armonia cântecelor liturghice, să-și găsească mângâiere, putere, bunătate și iertare.

Mai ales generația tânără de azi poate afla în văzăturile Mântuitorului nostru călăuza sigură în mijlocul marilor prefaceri, puternicilor curente ce au sdruncinat echilibrul sufletesc al oamenilor după războiu.

Și acum, când am venit, ca prin rugăciuni să sfințim temelia casei Domnului, unde fiecare din noi își va duce durerile și bucuriile sale la picioarele altarului, ochii sufletului nostru se înalță pentru o clipă către Marele Învățător, ca să ascultăm cuvintele ce le-a spus:

„Tot cel ce aude cuvintele mele și le face pe ele, aseamănă-se bărbatului înțelept, care și-a zidit casa sa pe piatră, și s'a pogorât ploaia și au venit râurile și au suflat vânturile și s'au pornit spre casa acea și n'a căzut, că era întemeiată pe piatră". Mateiu 24—25

Nu este pe lume filosofie mai înălțătoare, morală mai sublimă, izvor mai nesecat de bucurii sufletești, ca învățătura lui Csristos.

Nu e suferință destul de mare pe lume, ca să poată nimici dumnezeiasca putere de mângâiere a religiei noastre.

Și, durere, această mare putere — credința — începe a fi disprețuită de oameni neînțelegători.

De aici datoria sfântă și imperioasă de a vesti cuvântul lui Christos, de a lămuri pe înțelesul tuturor marele adevăr al legii creștine cu cuvântul și cu scrisul nostru.

Să facem, ca Sionul ce se va ridica, să fie nu numai una din cele mai impunătoare catedrale din câte are țara noastră în tot cuprinsul, ci să fie și un amvon binecuvântat de Cel de sus, de pe care să răsune glasuri pline de râvnă pentru cauza Domnului, cari să cheme cu convingere și cu dragoste pe credincioși către o adevărată cunoaștere a învățăturilor Mântuitorului nostru.

Să ne ridicăm fiecare temelia vieții pe stânca neclintită de care se sfarmă toate furtunile, să vedem neamul nostru înaintând cu pași siguri spre salea progresului adevărat și cinstit.

Precât de puternică este credința noastră în Dumnezeu, că această Biserică se va înălța cu ajutorul țării și al tuturor Românilor de bine, pe atât suntem fericiți, că temelia ei solidă se așează sub domnească protecțiune a Maiestății Sale Regelui nostru, moștenitorul Tronului României, dăruind prasnicului de azi o însemnătate istorică în desfășurarea vieții naționale și religioasă a Statului nostru.

Caută cu ochiul Tău din înălțime, Bunule și binecuvântă munca sfântă și jertfele mari ce se vor pune în zidurile acestui locaș din partea obștei și a Societății Femeilor ortodoxe române, ca să fie vrednic monument al epocei de glorie câștigată prin credință și spada strălucită a Celui ce Ne-a dat unitatea națională.

Drept simbol sfânt al catedralei noastre am ales Hramul „Adormirea Maicei Domnului" acea zi fericită, care să amintească generațiilor ce se vor închina la acest altar, că în lumina ei a trecut Carpații oastea sufletelor noastre, aducându ne solia mântuirii.

Stăpâniți de farmecul acestui simbol și mulțumind cu adâncă recunoștință Alteței Voastre Regale pentru regeasca încurajare, rog pe Bunul Dumnezeu să coboare darul său ceresc asupra acestui lăcaș și asupra scumpei noastre Dinastii.

După P. S. S. Episcopul Ivan A. S. R. Principele Carol a rostit următoarele:

Cuvantarea A. S. R. Principele Carol Mostenitorul tronului

„Mare ești Doamne și minunate sunt faptele tale."

Iată vorbele cele mai potrivite pentru serbarea de azi.

Azi vedem cu toții strălucind îndeplinirea unui vis de mai bine de 400 de ani.

A. S. R. Principele Carol

Prin Catedrala din Cluj nu trebuie, cred eu, să vedem numai o clădire ci mai presus de toate, un simbol, și un simbol curat românesc.

După cum în vremurile strămoșilor noștri, voivozii români, însemnau și nemureau prin pietreli bisericilor făcute de ei îzbânzile neamului, tot așa însemnăm și noi astăzi prin această Catedrală punctul final, al victoriei noaste. Punct final, punct înălțător de suflete. Intemeind astăzi o biserică, arătăm încă odată tuturor că misiunea noastră este o misiune de pace.

Biserica aceaste este chemată să propovăduească pacea și buna înțelegere între frați.

Cred că acesta sentimente sunt ale oricărui român conștient de ziua de azi

Tot astfel cred că rugăciunile către Domnul a fost o înălțare sufletească și opera de azi un simbol de unire al tuturor Românilor."

*

Cuvântarea A S Regale a fost acoperită cu interminabile ovații și urale.

Alte cuvântări. I. P. S. S. Mitropolitul Pimen al Moldovei și de Nicolae Balan al Ardealului

A vorbit apoi I. P. S. S. Mitropolitul Pimen al Moldovei care a făcut un admirabil istoric al rolului bisericei în viața noastră națională, accentuând în partea ultimă, marea importanță pe care o prezintă prima Catedrală ortodoxă română în mâna Ardealului.

Vorbește apoi I. P. S. S. Mitropolitul Bălan al Ardealului, din cuvântarea căruia reproducem câteva fragmente:

„Prin fiecare altor ce îl clădim în țară ne întărim neamul și Tronul."

„Așezând astfel aci altarul acesta, noi aducem ramura de măslin a părei întemeiate pe temelii morale și pe adevărata dreptate, Prin pacea aceasta niau fost răsplătite toate jertfele trecutului."

„Prin acest nou altar se va pogorî duhul înțelepciunei și toate binecuvântările lui Dzeu asupra neamului și țărei acesteia."

„Dzeu să binecuvinteze eparhia în care se face această Catedrală."

Cuvântarea Dlui Banu, ministrul cultelor

Ministrul cultelor rostește o magistrală cuvântare, pe care regretăm că nu o putem împărtăși în întregime cititorilor noștri.

Vom spicui numai câteva fragmente:

Patimile împing la ură între frați.

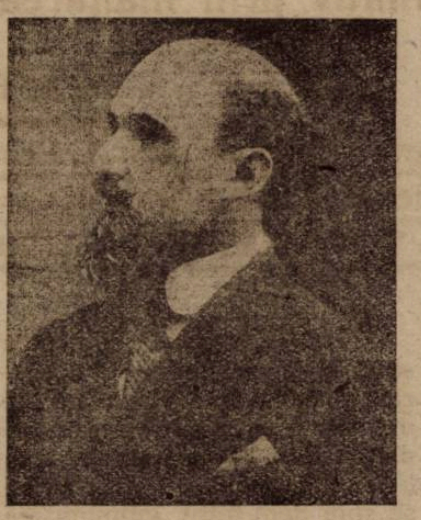

Dl C. Banu
Ministrul Cultelor și Artelor

Prin biserică sufletele omenești se înalță deasupra acestor patimi și întocmai ca și Crist care a învins prin iubire, sufletul omenesc prin credință învinge totdeauna.

„Biserica din Ardeal a fost locul unde viața națională a acestei provincii și-a aflat un inexpugnabil refugiu secular.

„Noi cei de dincolo de Carpați am stat totdeauna, mai ales în vremurile grele de demult, în ajutorul bisericei ardelene.

„Fie ca în acest altar pe care îl întemeiem astăzi să se adăpostească deapururi credința în acțiune".

In cele din urmă, dl ministru Banu, adresându se A. S. Principelui Carol, îl roagă ca după cum în trecut a fost un veșnic ajutător al Bisericei române să nu pregete a fi la fel și în viitor.

*

Ia cuvântul apoi dl Vasile Goldiș ca reprezentant al „Asociației" rostind o inimoasă cuvântare — în care face apologia Bisericei române din Ardeal.

In numele Sinodului eparchial al Clujului, dl Prof. Alex. Lapedatu rostește apoi următoarea cuvântare:

Cuvantarea d-lui Prof. Alex. Lapedatu
în numele Sinodului eparhial

Insărcinat fiind să spun, cu acest festiv prilej, câteva cuvinte în numele Sinodului eparhial și deputaților săi, reprezentând totalitatea credincioșilor, mireni și clerici, de pe teritoriul Episcopiei noastre, — țin să arăt că atunci când, în ședința de Luni după Duminica Tomei, am luat, cu unanimitate și însuflețire, hotărârea de a începe lucrările acestei catedrale, ne-am dat bine seama de importanța actului ce săvârșiam și de marea răspundere ce ne asumam.

Faptul e așa de adevărat că aș putea să afirm că dacă în acel moment am fi avut simțământul că e vorba să ridicăm numai o biserică catedrală, ca ori care alta, pe seama de curând restauratei Episcopii a Vadului, Clujului și Feleacului — față de mulțimea greutăților împreunate acum cu o asemenea lucrare și de puținătatea mijloacelor ce aveam la dispoziție — n'am fi ajunsi desigur, la o astfel de hotărâre.

Căci săracă, cum sunt toate Vlădiciile ortodoxe din această fostă patrie a națiunilor privilegiate și religiilor recepte și în care totuși neamul de baștină și cel mai numeros al țării a trăit dealungul secolelor țără drepturi și cu credința-i numai tolerată, — Episcopia ooaștră n'ar fi putut suporta, evident, cheltuelile impuse de construirea unei așa de monumentele catedrale precum va fi aceia ale cărei temelii ne stau deja înainte.

Dar am avut simțământul că biserica ce hotăram a inchina Domnului, aci, în Cuj, e mai mult decât o catedrală obișnuită:—un Altar destinat să inlocuiască, ca simbol al vremurilor de mărire națională de azi, străvechea bisericuță vlădicească dela Vad, a cititorului din inceput al Eparhiei noastre, a lui Stefan-Voda, cel Mare, cel Bun și cel Sfânt, — un Templu menit să comemoreze generațiilor viitoare desrobirea Ardealului subjugat, care a ținut ca'n inima sa chiar, în cetatea în care am purtat cununa suferințelor și ni s'a pus crucea mormântului, crucea aceasta să se inalțe triumfătoare, intru lauda și mărirea lui Dumnezeu, ca odinicară crucea lui Heraclius pe Templul Ierusalimului desrobit, spre a vesti lumei viața fără de moarte a poporului românesc,—un Monument, în fine, ridicăt în aceste părți ale țării, ca să perpetueze, din veac în veac, amintirea zilei de mare și sfântă sărbătoare, când oștile viteze și indurătoare ale Patriei mume au pornit războiul pentru liberarea fraților și reunirea lor laolaltă în hotarele vechei Dacii romane a fericitului și gloriosului fondator al Latinității răsăritene.

Simțământul acesta ne-a îndemnat, tainic pe fiecare, să luăm hotărârea dela 16 Aprilie trecut, ca una ce ne dădea, în acelaș timp, credința încurajetoare că jertfele reclamate pentru ridicarea noului Sion românesc din Capitala Ardealului vor fi susținuta de toți cei ce, în această patrie, simțesc asemenea cu noi. Și început de dovadă că nu ne-am înșelat în această credință a noastră e și cadrul de istorică solemnitate în care se așează, acum, piatra de temelie, a viitoarei noastre catedrale și care ne spune limpede că o opetă începută sub auspicii atât de auguste și cu indemnuri atât de înalte va căpăta ființă mai curând chiar de cât nădăjduesc cei mai zeloși și meritoși stăruitori și ostenitori pentru înfăptuirea ei,

O sărbătoare a bisericei strămoşeşti şi a românismului

începând cu prea sfinţul nostru Episcop.

Căci, fie-mi ingăduit să o spun, nu mi se pare cu puţintă ca o ţară cu o Dinastie, având ca deviză, în toate actele şi lucrările Sale, „Nimic fără Dumnezeu“ şi sub a cărei binecuvântată oblăduire s'au inveşmântat din nou, în toată splendoarea lor cea veche, cele mai minunate lăcaşuri de inhinare ale strămoşilor noştri, — o ţară în care veacuri de-arândul toată lauda şi recunoştinţa faţă de harurile a tot puternicului Părinte ceresc s'au manifestat prin ivălţarea de biserici şi mănăştiri ce impodobesc şi azi, ca tot atâte monumente ale trecutului de luptă şi credinţă, pământul românesc, — o ţară cu un popor la care cea mai frumoasă virtute, transmisă urmaşilor din neam în neam, a fost cultul credinţei străbune, — nu mi se pare cu pntinţă, zic, ca o asemenea ţară şi un asemenea popor să nu sprijineasvă, din toate puterile, năzuinţele spre cele ideale şi sfinte ale celor cărora, prin situaţia specială a Episcopiei lor, le-au revenit datoria şi cinstea să ridice, în aceste părţi de loc, cel dintâiu monument bisericesc inchinat intru lauda şi mărirea lui Dzeu cu alcărui ajutor divin s a realizat marele act al vieţii noastre naţionale, — unitatea neamului.

Mi-am permis să afirm credinţa aceasta aci, în faţa A. S. R. Principelui Moştenitor, a Primului Ministru al Ţării, a mai marilor Dregători ai Statului, Ierarhi ai Bisericii, Capi ai Oştilor şi Fruntaşi ai Clerului şi poporului nostru, ca un legământ de viitor al tuturor: să facă ca această catedrală să fie aievea, pe malurile Someşului, pentru augustul şi gloriosul fondator al României întregite, ceea ce legenda spune că ar fi fost cândva vestita catedrală de pe malurile Argeşului pentru miticul întemeietor al Statului român de peste Carpaţi. Şi dacă nu vor putea face să ajungă pe aceasta în măreţie şi frumuseţe — căci sămânţa meşterilor ce au clădit-o, spune tot tradiţia, a pierit — să facă cel puţin să închidă şi ea între zidurile sale, pentru veşnicirea lor, un suflet de jertfă, sufletul viteaz şi nobil al celor ce s'au jertfit, cu avânt şi iubire, pentru mărirea patriei şi neamului, suflet, care strecurându-se tainic în inimile celor viitori, să le dea măcar lor, în veac de veac, liniştea şi mulţumirea pe care, vai, noi cei de azi, o căutăm fără să o putem găsi încă.

Cu aceasta mângâietoare speranţă, mulţumes şi eu Alteţei Voastre Regale, în numele celor cărora vorbesc, a deputaţilor Sinodului nostru eparsial, cu profund respect, pentru onoarea ce aţi făcut Bisericii noastre prezidând această vorbire şi pentru frumoasele şi înălţătoarele cuvinte ce ne aţi adresat, rugându Vă, în acelaş timp, Alteţă Regală, să Vă îndurati a fi, pe lângă M. M. L. L Regele şi Regina înterpretul sentimentelor de nepribănită iubire şi de necliniţit devolument pe care sutele de mii de supuşi credincioşi ce reprezentăm de depun azi la treptele prea slavitului Tron. Mulţumesc asemenea Domnului Preşedinta al Consiliului şi colaboratorilor săi pentru solicitudinea ce au arătat, dela început, lucrării noastre, solicitudine pe care, suntem încredinţaţi, ne-o vor păstră până la căpăt. Tot aşa înalţilor Ierarhi şi distruişilor fruntaşi ai clerului şi poporului, cari, prin prezenta lor aci, au ridicat aşa de mult nimbul serbării noastre, urându-le tuturor, cu frăţească şi creştinească dragoste, să ajungem a fi tot împreună şi la serbarea ce va să vie — mai măreată, negreşit, de cât aceasta — a sfinţirii catedralei noastre.

Iar până atunci să strigăm toţi, într'un glas şi într'o simţire, din tot sufletul nostrii: Trăiască România!

Cuvântarea d-lui Oct. Utalea, primarul oraşului

In numele oraşului Cluj, d-l Oct. Utalea, primarul Clujului, rosteşte o frumoasă cuvântare mulţumind A. S. R. Principelui Carol şi distinşilor reprezentanţi ai guvernului pentru solicitudinea arătată totdeauna oraşului Cluj şi mulţumind mai ales că au luat parte la unul dintre cele mai însemnate evenimente ce s'a produs în Cluj dela Unire încoace. Face apoi un istoric documentat al bisericei române din Cluj, arătând toate suferinţele îndurate în trecut de această biserică.

„Astăzi, — termină d-l Utalea — soarele dreptăţii a răsărit şi pentru noi şi nu ne putem stăpâni lacrimile de bucurie când după răsăritul soarelui dreptăţei vedem răsărind în inima Ardealului -- liber pentru veşnicie -- prima Catedrală românească — lor de mângâiere pentru suferinţele trecutului şi izvor nesecat de energii şi de nădejdi pentru viitor“.

Cuvântarea d-lui Primar a fost călduros ovaţionată.

*

Incheindu-se seria cuvântărilor, înalţii oaspeţi au pornit spre localul Consistorului unde P. S. S. Episcopul Ivan a oferit o gustare.

Banchetul

La ora 2 jum. a avut loc un banchet de peste 300 de persoane în spaţioasa sală a restaurantului „New York“.

Remarcăm deosebita atenţie pe care proprietarul restaurantului a pus o în amenajarea şi impodobirea sălei care părea o adevărată grădină de flori.

Aranjarea banchetului care s'a făcut în cea mai perfectă ordine se datoreşte priceperei şi străduinţelor d-lui prefect al poliţiei V. Popovici.

La întrarea în sală a Alteţei Sale întreaga asistenţă se ridică şi'L primeşte cu nesfârşite urale. Mitropolitul Moldovei spune rugăciunea dinaintea mesei, după care se servesc bucatele. In timpul mesei A. S. R. a convorbit cu înalţii demnitari ai statului şi ai bisericei, cari luau loc în jurul A. S. Tot în timpul mesei a cerut d-lui Utalea, primarul Clujului lămuriri asupra recentelor evenimente dela operă.

Toastul P. S. S. Episcopului Ivan.

Primul care ridică paharul e P. S S. Episcopul Ivan spunând că sărbătoarea de azi, nu e numai o sărbătoare a Clujenilor, ci a tuturor credincioşilor români din ţară cari îşi îndreaptă privirile spre Cluj cu mândrie.

Aici se sărbătoreşte azi cultura, credinţa şi civilizaţia română. Momentele prezente — spune vorbitorul — sunt fericită ocazie de a ne gândi la Inaltul nostru Domnitor şi a-I ura lui şi întregei dase Domnitoare, viaţă lungă întru fericirea poporului nostru.

P. S. S. termină asigurând pe Alteta Sa că momentele de azi vor fi înscrise pentru vecie cu litere de aur în istoria bisericei noastre.

Toastul A. S. R. Principelui Carol.

După cuvântarea Episcopului Ivan, A. S. R. Principele Carol rosteşte următorul toast care a fost ascultat de asistenţă în picioare.

„Atât pentru mine, cât şi pentru Cei pe care'L reprezint, exprim mulţumiri şi vă asigur că am fost fericit că am putut asista la această sărbătoare naţională a biserică noastre. Am fost cu atât mai fericit cu cât am asistat cu convingerea că va contribui la întărirea bisericei şi a credinţei, şi aceasta, cred, că e de o mare însemnătate căci prin credinţa păstrată de biserică am ajuns la înfăptuirea unirei noastre.

Zi când biserică, am înţeles nu numai biserica ortodox ci toate bisericele naţionale româneşti.

Rolul bisericei dar, este a întări şi cultiva înţelegerea şi pacea între locuitorii aceleiaşi ţări.

Exprimându-Mi adânca convingere că bisericele vor pricepe acest rol, dat de însuşi Mântuitorul, ridic poharul pentru prosperitatea episcopiei a cărei biserică a început azi să se zidească.“

Cuvântarea A. S. a fost urmată de entusiaste aplauze.

Banchetul s'a sfârşit la orele 4 p. m.

Festivalul dela Teatrul Naţional

La orele 4 p. m. a avut loc la Teatrul Naţional un festival pentru comemorarea lui Ciprian Porumbescu.

Dl ministru Banu a asistat la întreaga desfăşurare a programului. A. Sa a sosit numai la ultimele puncte. A. Sa între timp a vizitat aerodromul dela Someş-Sat al Grupului V. aviaţie.

Festivalul se începe cu imnul „Pe al nostru steag e scris unire“ şi „Adusu-mi-am aminte“, executate de corul episcopiei dirijat de dl V. Petraşcu.

A urmat conferinţa dlui dr Sebastian Stanca despre Ciprian Porumbescu.

D-sa arată într'un stil limpede activitatea acestui compozitor român, care ne-a dat compoziţii cari vor rămâne în muzica românească.

D ra Mimi Nestorescu dela Operă, cântă „Frunză verde mărgărint“, culegând aplauze nesfârşite. Urmează un duet cântat de d-sa şi dl Ionel Crişan. Publicul face o manifestaţie călduroasă, strigând „Trăiască Opera“. Dl Tarnovszky are un solo la pian, executat cu multă technică. Dl Romul Cionca cântă la vioară cu virtuositate „Balada“ lui Ciprian. Corul mai cântă „Altarul mănăstirei Putna“ cu solo susţinut de dl Paşca cu o puternică voce, „Patria română, „Romanţa, „Marşul Cântăreţilor“ şi „Imnul Regal“ cu ale cărui acorduri se închide festivalul.

Plecarea oaspeţilor

Seara, cu trenul accelerat de 7 şi jumătate, A. S. Regală, Principele Carol şi d-nii Miniştrii Cosma, Moşoiu şi Florescu au plecat spre Bucureşti.

In sala de aşteptare a gării A. S. R. Principele Carol s'a întreţinut mai bine de 20 de minute cu d-nii Profesori Sextil Puşcariu, V. Dimitriu, N. Bănescu şi Alex. Lapedatu.

La gară au asistat la plecare peste 100 de persoane din notabilităţile Clujului. Dl. I. I. C. Bratianu, însoţit de dl. Ministru Moşoiu au plecat cu trenul de 8 jumătate la Oradea-Mare.

* * *

In aceste împrejurările de adevărată sărbătoare românească a decurs ieri la Cluj punerea pietrei fandamentale a catedralei Episcopiei noastre.

Acest fapt, egalând o nouă afirmare a noastră în Clujul pe care zilnic trebue să'l recucerim prin manifestări de cultură românească, înseamnă ceeace cu atâta dreptate a subliniat aseară d. primministru I. I. C. Brătianu: un progres în crearea unei culturi sociale româneşti în Ardeal, lucru a cărui însemnătate va aprecia-o oricine se va gândi, că în capitala Ardealului nu avem până astăzi decât două biserice care nu încap mai mult de o sută de români. Subliniem importanţă educativă în direcţia în care a spus preşedintele consiliului de miniştri, a acestui act dela Cluj, din ziua domnului de 7 Octombre 1922, şi aceasta o socotim cea mai motivată încheiere a dării noastre de seamă. Este înălţător pentru noi, că acest act s'a produs în împrejurările unei solemnităţi cum rar a văzut capitala Ardealului.

Ştefan Paul

Cougresul avocatilor si anumita presa

Câteva constatări în jurul atacurilor ce se aduc „Alianţei avocaţilor români“

Presa maghiară şi auxiliarele din Bucureşti au prezentat congresul advocaţilor români ca o atitudine izvorâtă dintr'un spirit strâmt de intoleranţă exagerată, ce degradează corpul de elită al advocaţilor români.

Inteligenţii reporteri ai presei independente din Bucureşti au găsit chiar că „Alianţa“ ce s'a înfiinţat nu e decât urmarea nereuşitei cutărui candidat la Baroul de Cluj şi că frumoasa manifestaţie din Dumineca trecută, demnă şi înţelegătoare a nevoilor reale ale justiţiei româneşti în Ardeal, n'ar fi fost decât „izbucnirea pătimaşe a câtorva nemulţumiţi“.

De aci apoi... lecţii despre „rânduielile legale“ despre „occidentalism“ etc. şi mai presus de toate o profundă îngrijorare faţă de interesele Ţării, compromise prin astfel de acţiuni şi apărate ca totdeauna cu obicinuita bunăvoinţă a acestei prese.

Subsemnatul, am luat parte la acest congres şi o mărturisesc n'am auzit nici înainte nici după congres că s'ar fi pus la cale vre-un complot contra Statului sau contra advocaţilor cari nu sunt români de naştere şi n'am văzut nici un act, care ar putea să compromită interesele Ţării atât de desinteresat susţinute în anumite redacţii din Bucureşti.

Din contră, sunt convins, şi împreună cu mine toţi cei 300 de advocaţi cari au luat parte din întreaga ţară şi mulţii înalţi magistraţi şi advocaţi cari şi-au trimis adesiunile, că Alianţa ce s'a înfiinţat e o necesitate reală, o operă pozitivă pentru îndrumarea justiţiei pe acel drum ce trebue să se urmeze pentru a corespunde legitimelor aspiraţii ale poporului românesc.

In discursurile ce s'au rostit şi în problemele ce s'au discutat s'a văzut limpede că în legile vechii stăpâniri — astăzi în vigoare în teritoriile alipite — sunt dispoziţii care ocrotesc interese streine de scopurile intime ale Statului românesc.

Legile vechilor stăpâniri, cari în aparenţă susţineau deopotrivă interesele tuturor cetăţenilor erau creiate cu supremul scop să garanteze unitatea şi să asigure dominaţia poporului stăpânitor.

Pentru dovedirea acestui fapt oratorii au adus numeroase exemple din Procedura civilă codul penal, codul civil, comercial etc. şi congresul a hotărât ca prin cercurile de studii ce se vor înfiinţa, toate acele părţi din textele de legi cari au avut menirea să protejeze o politică dușmănoasă elementului românesc să fie adunate, concretizate şi apoi „Alianţa“ să ceară ca acestea să fie modificate în conformitate cu interesele Statului naţional român.

Alianţa advocaţilor români, care spre deosebire de „Uniunea“ tuturor advocaţilor, indiferent de crezul lor naţional, e organizaţie, numai a elementului etnic românesc, singurul chemat şi capabil ca ideile acestea să le ducă la îndeplinire, a mai cerut ca limba românească să fie limba oficială a Barourilor, devenite prin legea advocaţilor instituţii de drept public şi să înceteze, acea campanie dusă contra statului şi a limbii lui oficiale în însăşi instituţiile sale.

Nu s'a cerut în acest congres prigonirea nimărui şi nu s'a aruncat acolo sămânţa de ură, ci acei oameni cunoscători dreptului şi a datorinţelor fiecăruia au cerut o justă reparaţie a trecutului, au cerut să înceteze o situaţie, creată de privilegiile aduse în dauna elementului românesc din Ardeal.

Şi atunci — faţă de această legitimă mişcare a advocaţilor români, — de ce atâta împotrivire din partea presei „independente“?

De ce această campanie de ură şi acest sinistru cor de calomnii?

A cere să se modifice acele părţi din legile în vigoare cari jignesc interesele vitale ale elementului alcătuitor de stat înseamnă oare a compromite prestigiul Ţării?

Oare înseamnă aceasta lipsă de „occidentalism“?

Oare nu sunt comproimse prin această acţiune alte interese deopotrivă şi cu aceiaşi ravnă ocrotite în redacţiile ungureşti din Cluj şi în str. Sărindar?

A. Neguş

Viitoarea lege a chiriilor

Ce cuprinde proectul de lege. Declarațiile dlui I. Th. Florescu, ministrul justiției. Problema locuințelor în nouile provincii. Necesitatea oficiilor de închiriere, cu atribuții precizate prin lege

Două ziare bucureștene, — „Viitorul“ și „Adevărul“, — publică declarațiunile dlui I. Th. Florescu, ministrul justiției, cu privire la structura esențială a noului proect de lege al chiriilor. D. ministru al justiției arată că a dat o deosebită atențiune problemei, cercetând un material enorm de vast și de variu, și îngrijind să soluționeze cât mai temeinic diferitele aspecte ale ei.

In liniamente generale, noul proiect de lege prevede prelungirea contractelor de închiriere, atât la locuințe cât și la prăvălii, pe încă doi ani. Măsura va mulțumi și pe chiriași și pe proprietari, cu atât mai mult că se acordă o nouă sporire de chirie. Astfel chiriile se vor socoti cu împătritul chiriei din 1916 cea ce este un act de dreptate pentru proprietari. De asemenea la prăvălii, acelaș spirit de dreptate a sugerat ministrului de justiție fericita idee de a se garanta vadul comercial și a se lăsa justiției aprecierea cuantumului de chirie, pe care negustorul chiriaș va trebui să o plătească în raport firesc și echitabil cu venitul afacerii.

Aceeași atentă grijă față de binele obștesc a îndemnat pe d. ministru să prevadă în lege măsuri eficace pentru stârpirea speculei la chirii, ca și pentru activarea lucrărilor de tribunal în materii de chirii, prin simplificarea procedurei și lărgirea competențelor.

Noua lege a chiriilor promite astfel să ușureze simțitor criza de locuințe și prin aceasta ea va creia desigur, un nou titlu de glorie muncei neobosite a a actualului ministru de justiție, d. I. Th. Florescu.

Observăm însă că interviewurile domnului ministru Florescu, nu amintesc nimic de laturea specială a problemei locuințelor în nouile provincii. Se prea poate ca d-sa, vorbind ziarelor bucureștene, să se fi gândit că e bine să expună numai principiile esențiale ale viitoarel legi. Dar, știind că în comisiunea însărcinată cu studierea și întocmirea noului proect de lege nu figurează nici un reprezentant al factorilor interesați din Ardeal și celelalte provincii, tot așa de bine se poate ca noul proect de lege să fi scăpat din vedere această importantă latură a chestiunei, ceea ce ar fi o mare greșeală.

In nouile provincii problema locuințelor are un îndoit aspect: unul economic și altul social și național. Principiile ideale cari au stat călăuză la alcătuirea noului proect de lege ar satisface într'o oarecare măsură întâiul aspect al problemei locuințelor în nouile provincii. Față de cel al doilea aspect, însă, noua lege ar rămâne complect insuficientă. Mai mult, ar agrava criza de locuințe și ar creia o situație imposibilă chiriașilor, în majoritate români.

In adevăr, în Ardeal, ca și în celelalte provincii alipite, legea chiriilor nu poate avea ca scop unic numai restabilirea raporturilor normale între proprietari și chiriași, ca în vechiul regat. Orașele nouilor provincii sunt aproape pretutindeni covârșite de o puternică majoritate minoritară, care nu poate fi favorabilă expansiunei elementului românesc la orașe. In consecință elementul românesc se află expus, dacă legea nu-l ocrotește, la un permanent boicot. Proprietarii, aproape toți minoritari, nu vor închiria niciodată de bunăvoie românilor. Experiența legii actualmente în vigoare ni-a dovedit-o cu prisosință. Desființarea oficiilor de închiriere a lăsat pe drumuri atâtea mii de români, funcționari de stat sau liber profesioniști.

Dispozițiile viitoarei legi cu privire la înfrânarea speculei cu chiriile, nu vor soluționa problema. La ofertă egală proprietarii minoritari vor prefera un minoritar în locul unui român; iar unde nu va fi concurența chiriașului minoritar nu va închiria ofertantului român, pentrucă legea nu-l obligă să închirieze.

Pentru aceasta, legea care se prepară acum trebuie să prevadă dispoziții speciale pentru nouile provincii în general, sau numai pentru orașele cu majoritatea populației de origină streină. Fără asemenea măsuri nu numai că nu mai putem nădăjdui să cucerim vreodată orașele, dar însăși buna administrație românească e în pericol, căci funcționarii români, profesorii, medicii, ziariștii și artiștii români vor fi siliți să și caute aiurea adăpostul.

În acelaș timp, viitoarea lege trebue să repare neajunsurile create de starea de transiție a începutului. Necesitatea de a asigura locuințe întâilor funcționari români și armatei, a dat naștere oficiilor de cartiruire forțată, dispărute astăzi. Dar efectele lor n'au dispărut. Sunt încă în orașele nouilor provincii chiriași instalați de fostele oficii de cartiruire, cari plătesc o chirie derizorie. Această categorie de chiriași a creiat un rău nume chiriașilor români în genere. Legea este deci chiemată să niveleze, să reîntegreze în drepturi legale proprietarii neîndreptățiți de o instituție abuzivă, și să potolească pofta de speculă a celorlalți proprietari. Iar singura soluție în acest scop este numai creiarea oficiilor de închiriere. Recunoașterea lor legală, cu atribuția de a revizui vechile raporturi dintre proprietari și chiriași, și de a veghea la stabilirea raporturilor noui și echitabile, va fi singura garanție că elementul românesc nu va fi prigonit în propria lui țară.

A. R. Gus.

Repertoriul Teatrului National din Cluj

Marți 9 Oct. Se va reprezenta pentru prima oară „Scampolo“ piesă în 3 acte de Dario Nicodemi. In rolurile principale apar dnele Jeana Popovici-Voina, Jeanne Landry, Ath. Rally și dnii Dem. Mihăilescu-Brăila, N. Neamțu-Ottonel, Al. Ghibericon, C. Potcoavă, etc. Piesa este pusă în Scenă de dl Gogu Mihăiescu. Spectacolul se va începe cu „Morcovel“ comedie într'un act de Jules Renold, în care apar dnele N. Hodoș, Nat. Ștefănescu, Ath. Rally și dl Dem, Psatta. Piesa este pusă în scenă de dl St. Braborescu.

Joi 11 Oct. „Scampolo“ și „Morcovel“.

Sâmbătă 13 Oct. „Scampolo“ și „Morcovel“.

Duminecă 14 Oct. (seara) va avea loc a 4-a premieră în această stagiune. Se va juca Gheorghe Lazăr“ piesă în 5 acte de N. Iorga. In rolurile principale apar Dnii Dem. Psatta, Mișu Ștefănescu, V. Vasilescu, Al. Ghibericon, C. Potcoavă, A. Popovici, St. Braborescu etc. și Drele S. Jipescu și M. Miriam. Piesa este pusă în scenă de dl T. Nastasie.

„BERE DIN TURDA“
Rador 172 2248
DIN MALȚ DUBLU.
GLORIA
Fabricatie speciala a
Fabricei de bere din Turda
precum gustoasă și renumită bere deschisa
CORONA
se găsește in calitate neintrecută pretutindeni.
Fabrica de bere: TURDA. Telefon No. 5.
Depozit principal: CLUJ, Calea Dorobantilor Nr. 11. Telefon 394.

Vizitatiile canonice ale I. P. S. S. Mitropolitului Suciu, in Secuime

I. P. S. S. Mitropolitul grecocat. Dr. V. Suciu, din Blaj, a vizitat Mureș-Turda și Odorheiul, găsindu-se azi în Ciuc.

In acest ținut, administrația a ținut să arate o concepție pe care înalții prelați gr. orientali n'ar putea-o găsi la sectarii partidului papist al Dlui Maniu. In cap cu vrednicul prefect Dl Șt. Spătaru, întreaga ad-ție a județului Ciuc, a făcut din vizita Arhiereului Suciu, o adevărată manifestare de solidaritate națională, punând mai presus de orice alte considerațiuni, interesul general. Consecvuent principului enunțat la venirea în capul ad-ției, pref. ștint păstra nota justă în toate ocaziunile ce aveau să contribue la

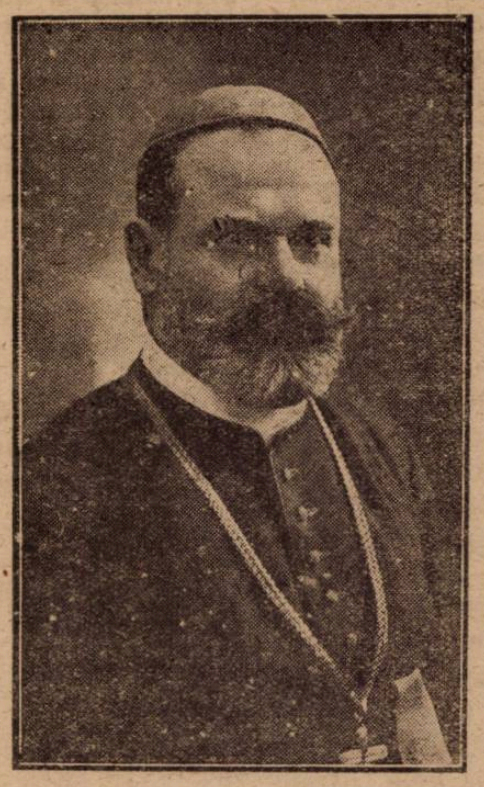

I. P. S. Mitropolitul Suciu al Blajului

buna înțelegere și armonia socială.

In tot timpul vizitei Canonice în Ciuc, Arhiepiscopul Suciu, a întâlnit primiri, cu cari poate nu sa obicinuit.

Intregul aparat administrativ l-a cinstit înainte de toate ca pe un *român* de frunte.

Inaltul prelat a avut să constate în Secuime, consecințele unui trecut vitreg, de asuprire, a vieței românești. Comune întregi de români și-au pierdut limba și biserica, trecând la romano-catolici, prin presiunile dușmanilor ce au cercat să ne istovească forțele naționale. — Sate întregi românești nu mai cunosc graiul strămoșesc, de cât cu înima, fără însă să și fi pierdut încă biserica. I. P. S. Sa a servit în bisericile pe unde a trecut, în sate cu credincioși români, a ținut predici, chemând pe răsleții la viață românească și iubire de patrie.

Primirea făcută I. P. S. Sale la Mercurea Ciucului. Te-Deum-ul, banchetul și cuvântările rostite.

In capitala județului, la Mercurea Ciuc, I. P. S. Sa a oficiat de asemenea, un frumos serviciu divin, înconjunat de 6 preoți. Au asistat toate autoritățile, magistrații, militarii, școli și public. I. P. S. S. Mitropolitul a ținut aici o predică.

I s'a oferit apoi un banchet la restaurantul „București“, la care au participat toți intelectualii români și preoții de alte rituri.

I. P. S. Sa a toastat cel dintâi pentru M. S. Regele și Dinastia, care au facut cele mai mari jertfe, dovedind legătura pe veci cu pământul și neamul românesc.

Cumpătat și înțelept a vorbit apoi prefectul județului, domnul Ștefan Spătaru, care știe totdeauna să împletească cuminția cu rolul său și interesele generale, urmărind pacea și armonia, care e cea mai principală acțiune a sa, în Secuime, în cadrul intereselor de stat.

Directorul liceului rom. catolic, protopopul Szabo, a închinat pentru Vlădica, care înainte de toate este omul bisericii, nevoind a cerceta scopul venirei Sale în acest județ. Protpoopul reformat, Dr. Takacs, a ţoastat deasemenea pentru Inaltul vizitator, dorind ca pacea în omenire să se reverse și asupra țării acesteia, întrucât D-zeu e al tuturora, fără naționalitate.

Mai toastează primarul orașului Dr. D. Manlz, în numele orașului, dl Comăniță, în numele dascălilor dela sate și ca făgărășean, de unde se trage și Mitropolitul Suciu, apoi protopopul Dr. Izidor Vlad.

I. P. S. S. Mitropolitul Suciu, a încheiat toasturile cu o frumoasă cuvântare, mulțumind pentru spiritul de înțelegere ce-l găsește în acest județ și îndemnând la armonie pentru binele țării care are nevoe de liniște, dar și de puterile fiecăruia.

Partidul național poate lua o bună lecție de felul cum guvernul de azi înțelege să conducă viața obștească românească, ferindu-se de sectarismul care pentru partidul domnului Vaida constitue un program, punând interesele de solidaritate națională deasupra oricăror patimi cari într'o guvernare n'au ce căuta.

CURIERUL SPECTACOLELOR

(TEATRUL MAGHIAR)

Marți: (Cu Kelmay și Vajda. Prețuri de Premieră. Abonament de Premieră 10. Cu ușile închise. (Seria 66.)

Mercuri: „Katja“ pentru a 8 oară. Prețuri obișnuite. Abonament șters. Seria 67.

Joi: „Olhello“. Disiribuție nouă. A doua reprezentație a ciclului shakespearian. Prețuri obișnuite. Conferează Dr. Eugen Janovics. Abonament de zi 21 C. Cu ușile închise. Seria 68.

TELEGRAME

Guvernul bulgar şi comuniştii

Sofia (Rador). Circulara ministrului de interne adresată prefecţilor învită să trateze cu blândeţe pe comuniştii arestaţi, până la judecata care va avea să stabilească vina fiecăruia, întrucât o foarte mare parte a revoltaţilor a fost amăgită de instigatorii comunişti.

Un nou conflict greco-turc

Constantinopol (Rador), Guvernul din Angora a numit ca locţiitor al patriarchatului ecumenic pe preotul anatolian Popa Difitiin. Intreaga presă grecească protestează indignată şi vehement impotriva acestei numiri care violează tratatul din Lausanne relativ la conducerea patriarchatului. Ziarele învită guvernul grec să intervină imediat la Angora să permute reşedinţa patriarchiei la Athena.

Convenţie între Grecia şi Serbia

Atena (Rador), Intre Grecia şi Iugoslavia a fost semnată convenţia pentru zona liberă a Iugoslaviei spre portul Salonic. Convenţia va intra în vigoare 20 zile după ratificare.

Constituirea noului guvern german

Un important discursul Cancelarului

Berlin. Membrii noului cabinet german sunt: cancelar şi ministru de externe Stresemann; ministru al refacerei Schmidt: de interne Sollmann; de finanţe Luther; de economie Kaoeth, de muncă Brauns; de justiţie Radluch; de război Gessler; de poştă Hofle; de comunicaţie Oser; al teritoriilor ocupate Fuchs.

Reichstagul a fost deschis eri la ora trei. Cancelarul a vorbit despre încetarea rezistenţei pasive. Cu toate că sceptic relativ la începerea tratativelor cu Franţa, încetarea rezistenţei nu s'a făcut pentru placul lui Poincare ci în interesul poporului german. Singura posibilitate pentru rezolvarea problemei reparaţiunilor este un acord cu aliaţii. Franţa trebuie să dovedească dacă urmăreşte anexarea sau nu a teritoriilor germane. Vorbind despre chestiunile interne cancelarul a declarat ca falsa conflictul Reichului cu Bavaria. Nu se pot face privilegii, a spus cancelarul, în chestia impozitelor, pentru unele provincii. Chestiunea reformei monetare depinde de indreptarea situaţiei economice. Cancelarul a apelat la funcţionari şi muncitori pentru intenzificarea muncii. Starea de asediu a fost declarată contra duşmanilor Reichului cari vor suferi pedepse grele.

Coaliţia a aplaudat discursul, des intrerupt de comunişti şi naţionalişti.

Condamnarea unor deputaţi francezi comunişti

PARIS. — Deputaţii Cachin, Vaillant şi Coutrier, pentru articolele antimilitariste publicate în anul 1922, au fost condamnaţi la 6 luni închisoare şi 900 franci amendă.

Paltoane de piele pentru femei şi bărbaţi pregătesc după măsură trimisă luând garanţie 3070-2

FUCHS

magazin de haine de piele
Oradea-Mare, C. Victoriei 1

Cerbicia maghiară continuă

Am anunţat acum două săptămâni cele două regulamente ale d-lui Dr. C. Anghelescu, ministrul instrucţiunii publice, date şcolilor primare şi secundare ale minorităţilor.

Cum arătam atunci, aceste două regulamente nu aduceau nimic nou; ele erau numai formularea ordinei şcolare existente, pe care şcolile ungureşti nu au respectat-o timp de cinci ani deplini. Acest fapt, că şcolile ungureşti au refuzat până acum respectarea legii în vigoare, nu înseamnă câtuş de puţin că legea este nouă, pentruca ungurii să mai poată sta, deşi fără drept, pe gânduri.

Situaţia şcolilor minoritare este în scurt aceasta: Ele au refuzat mereu, timp de cinci ani, să se supună legii şcolare păstrate de noi dela unguri. In acest an, ele au fost făcute atente că aşa nu mai merge, şi dispoziţiunile coercitive, toate în baza legii existente, câte s'au luat, au provocat tratativele între unguri şi guvern pe cari au avut ca rezultat faptul, că ministerul a dat acum două săptămâni două circulare, formulând regimul care exista deja şi pe care şcolile minoritare vor trebui să'l respecte sub sancţiuni.

Am văzut astfel în acest an, ceeace nu s'a întâmplat nicăeri în lume: cetăţenii cari nu s'au supus legii atâţia ani, au început tratative cu statul pentruca ei să dicteze o altă lege.

Acum vedem un lucru şi mai puţin obişnuit. Dupăce, ca un rezultat al acestor tratative de mai sus, legea existentă a fost totuşi impusă, autorităţile confesionale maghiare au dat ordin şcolilor lor vă nu se supună regulamentului.

Faptul este exact:

„Ellenzek" de ieri ne încunoştinţează că autorităţile confesionale au pregătit un nou memoriu către guvern, cerând noui tratative şi că până se vor aduce noui modificări şi uşurări legii care trebuia respectată încă de acum cinci ani, au ordonat şcoliior subordonate lor să nu respecte ordinul ministerial ci să lucreze ca până acum adică în afara oricărei legi.„

Acest nou act de nesupunere ungurească se califică singur şi îl recomandăm atenţiei atât a guvernului cât şi a opiniei publice.

Publicaţiune

Toate obiectele depuse ca amanet cu scadenţa până la 19 Septemvrie 1923 inclusiv, şi nerescumpărate în termenul legal, se vor vinde prin licitaţie publică forţată ce se va ţinea la 20 Octomvrie 1923, orele 8½ dimineaţa în localul casei din Calea Victoriei Nr. 25.

Cluj, la 3 Octomvrie 1923.

Casa de împrumut pe amanet,
Victor Iliescu.

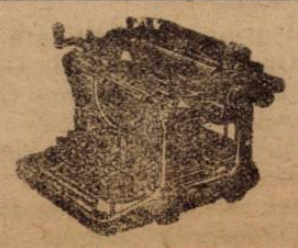

2744-2

Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.

Cărţi noui

Un eveniment ştiinţific

Zilele acestea a apărut în editura „Cartea Românească" din Cluj volumul 1. din monumentala lucrare întitulată „Flora pentru determinarea plantelor ce cresc în România".

Autorul este cunoscutul botanist ardelean Iuliu Prodan, profesor la Academia de agricultură din Cluj.

Volumul apărut cuprinde în total 1280 pagini cu numeroase figuri şi planşe în text. Volumul al 2-lea, care va trata despre „Consideraţiuni geo-botanice cu privire vegetaţiunea României", va apare în curând.

Lucrarea domnului profesor Prodan se prezintă admirabil şi umple un adevărat gol în literatura ştiinţifică naţională, caci într'adevăr este prima încercare de acest fel în limba română.

Meritul cel mare al autorului este că a reuşit să adune la un loc tot ce se ştie până acum asupra plantelor ce cresc spontan pe teritorul României întregite, punând astfel la îndemână şi celor mai puţini iniţiaţi o carte care se va consulta oricând cu folos.

Flora d-lui prof. Prodan se adresează în special profesorilor de botanică, agronomilor, silvicultorilor, farmaciştilor, medicilor şi în general tuturor celor ce se ocupă cu studiul ştiinţelor naturale.

Felicităm călduros pe harnicul autor şi-i urăm pentru terminarea operii sale un desăvârşit succes.

Pădure de vânzare

1700 jugh. stejar şi fag aproape de gara Teiuş.

Informaţiuni:
Dr. Dărămuş,
Alba Iulia. 3121

Programul Cinematografelor.

Cinema Universităţei
Marţi, 7 Oct.
Maciste în vacanţă
Istorie extraordinar de interesantă şi aventurioasă în 6 acte. In rolul principal Maciste, artist şi acrobat de filme, favoritul lumei. Un stil cinematografic cu totul nou. Filmele cu Maciste sunt veleităţi cinematografice!
Maciste în vacanţă

Cinema Urania
Marţi, 9. Oct.
Umbra
Senzaţională dramă de dragoste în 6 acte. In rolul principal artista nemuritoare, Francesca Bertini şi Amletos Novelei. Subiectul dramei este zguduitor, montarea splendid de maestruoasă Lupta pe viaţă şi moarte a patimilor
Umbra

Cinema Apollo
Marţi, 9 Oct.
Soarta la pândă
Impresionantă dramă în 5 acte. Opera grandioasă a lui Robert Block. In rolul principal Vittoria Lepanto. Eterna tragedie al omului!

In magazinul de mode pentru dame al lui

Eugen Szabó

din

CLUJ,

C. Regele Ferdinand 5

cunoscut ca avantajos pentru preturile convenabile si serviciul solid, au sosit in depozit asortimente complecte de:

noutăţi de stofe pt. paltoane şi costume

mătăsuri pentru haine şi căptuşeală

catifele negre si colorate, pentru paltoane,

stofe doublé pt. paltoane **bărbăteşti**, cú preturi extraordinar de ieftine.

Mărfurile de vară întrecătoare se vor vinde pe preţuri foarte scăzute.

Preturi fixe!

Telefon:
4-79

3609

Automobile FORD typ nou cu roti demontabile cu preturi reduse precum si alte sisteme de automobile gasiti la firma PERRY,

Telefon 999. 2725-3 **Cluj, Calea Regele Ferdinand 99.** **Telefon 999.**

INFORMATII

— *Aseară la ora 6, după terminarea festivalului de la Teatrul Naţional, d. Ion I. C. Brătianu, preşedintele consiliului, însoţit de dnii miniştrii general Moşoiu, Jean Th. Florescu şi Aurel Cosma, a făcut o vizită la „Cercul de Studii al partidului naţional-liberal" unde a fost întimpinat de toţi membrii organizaţiei liberale din localitate, precum şi de un mare număr de deputaţi şi senatori din Ardeal veniţi la Cluj cu prilejul solemnităţii de ieri. După ce s'au făcut prezentările, d-sa a rostit o cuvântare deosebit de interesantă al cărei rezumat îl vom publica în n-rul de mâine.*

— **Inscripţiile în limbile străine.** Ziarele maghiare jubilează, pentrucă, anunţă ele, proectul de impunere a firmelor redactate în limbi străini, elaborat de primăria Clujului, nu ar fi găsit aprobarea superioară.

Cum până acum nu s'a comunicat această hotărâre adusă de ziarele maghiare, relevăm de-o camdată numai mentalitatea cu care se protestează contra impunerii speciale a firmelor redactate în ungureşte. Se ştie adică, că ministerul internelor a dat primăriilor latitudinea să impună firmele redactate într'o limbă străină. Această dispoziţiune a fost mereu criticată de ziarele angureşti, pentrucă limba maghiară, care este limba unei categorii de cetăţeni, nu ar fi limba unei ţări străine. Relevăm această mentalitate, pentrucă cu acelaş drept finlandezii, cirgizii sau nu ştiu care neam de viţă ungurească, ar putea protesta sub motivul, că au şi ei cetăţeni români.

Judecata aceasta este delicioasă şi am vrea să ştim din partea ei un singur lucru: Care limbă este atunci străină, dacă nu este şi limba Ungariei.

— **„Să-şi aducă aminte Românii".** Cu aceste cuvinte „Ellenzek" de Sâmbătă seara îşi începe un articol de fond, în care ne avertizează să ne amintim în legătură cu tratamentul şcolilor ungureşti dela noi, despre tratamentul şcolar al românilor din fosta monarhie maghiară. Autorul are cinismul, ca tot atunci când pomeneşte despre singurele trei licee româneşti de sub unguri, să spună, că Ungaria ne-a împărtăşit de un tratament ideal. Dovadă azi când numai un ofert din legea şcolară ungară se aplică şcolilor ungureşti, ungurii trimit săptămânal memorii de protestare contra regimului şcolar moştenit dela Budapesta şi care, repetăm, s'a întrodus numai pe sfert.

Cu adevărat, articolul de fond al organului partidului revanşarzilor unguri nu se putea începe decât cu cuvintele de mai sus şi nu ni se putea adresa decât cu acest cinism specific unguresc.

— **Un prinos unguresc pentru călăii românilor dela 48.** Alaltăeri fiind a 75-a aniversare a executării celor 13 „martiri unguri" dela Arad, din ordinul Împăratului Franz Iosef, ziarele ungureşti din Cluj au ţinut să comemoreze această dată prin articole de îndemnuri naţionale ungureşti. Inregistrăm acest lucru nu pentrucă confraţii maghiari nu ar avea voe să'şi cultive trecutul. Dar ne pretindem un drept al nostru, atunci când criticăm aceasta pentru faptul, că martirii dela 48 pe cari îi comemorează şi cari au luptat contra noastră comiţând asupra românilor cele mai barbare cruzimi, nu pot fi slăviţi pentru faptele lor aşa cum o fac confraţii maghiari. Nimic de zis despre critizarea executării lor de către Habsburgi, dar pretindem să nu se slăvească în schimb actele de barbarie ungurească ce s'au comis asupra Românilor.

— **Alarma nejustificată în jurul Operei Române din Cluj.** *Am anunţat, că personalul Operei Române din localitate s'a pus Vineri în grevă din cauza nesalarizării la timp.*

Gestul acesta a provocat în oraş o adevărată alarmă, alimentată de persoane cari fără să şi dea seamă de gravitatea declaraţiei lor, au pus în circulaţie zvonul că s'ar plănui desfiinţarea Operei Române din Cluj.

Având ieri prilejul a discuta cu dl Banu, ministrul artelor, această chestiune, d-sa ne-a autorizat să desmintim categoric versiunea de mai sus. Ministerul Artelor nu numai că nu nutreşte asemenea intenţii, dar va da Operei noastre un sprijin şi mai mare decât cel dat până acum.

— **O nouă şcoală primară la Cluj.** *Ministerul instrucţiunii publice a încuviinţat înfiinţarea unei noui şcoli primare româneşti la Cluj, în strada General Grigorescu, pentru copiii din circumscripţiile IV. şi VI. Noua şcoală a început să se organizeze cu concursul dlui prefect Sept. Murăşanu şi al dlui primar dr Utalea, cu toate acestea ea nu s'a deschis încă, întrucât s'ar pune piedeci, după cum aflăm, din partea unor autorităţi şcolare inferioare.*

Cum orice iniţiativă românească de acest fel este de-o primă necesitate în oraşul nostru, nu înţelegem de ce să se împiedece chiar de români, românizarea cu un ceas mai curând a oraşului nostru.

— **Contrabandele dela Satu-Mare.** Dupăcum aflăm din Satu-Mare, s'a descoperit acolo o nouă contrabandă de ouă, comisă de cetăţeanul Rosenberg Salamon împreună cu alţi trei indivizi de aceeaşi naţionalitate. Contrabanda se ridică la mai multe zeci de milioane şi era destinată pentru Ungaria.

Autorul unei contrabande mai vechi, individul Roth de aceeaşi naţionalitate, a fost condamnat acum.

Aceste contrabande se fac îndeosebi la frontiera maghiară şi ceeace este interesant, este că cei mai mulţi dintre autorii lor sunt cetăţeni evrei izgoniţi din Ungaria.

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 şi 3—7.

Pentru **Balul Mascat Costumat şi Nemascat** *care va avea loc în seara zilei de 13 Oct. c. (Sâmbătă) în sala festivă a prefecturei de judeţ, pentru strângerea fondului de ajutorarea simstraţilor din judeţul Cojocna, — în vederea selecţionărei publicului — biletele se vor trimite împreună cu invitaţiunile speciale instituţiunilor şi famililor notabile din Cluj, distribuindu-se în acelaş timp şi în mod individual de către membrii comitetului organizator.*

— **Greva artiştilor dela Opera Română.** Din cauza nesalarizării la timp, personalul Operei Române a declarat pe ziua de 5 Octomvrie grevă demonstrativă.

— **La cafeneaua „Metropole"** cântă în fiecare seară renumitul şef de orchestră Nicolae Alexander din Sibiu cu toată orchestra. 3090

— **Turneu cultural.** Artiştii Teatrului Naţional din Bucureşti vor întreprinde în curând sub conducera Dlui director Vasilescu-Valjean un turneu cultural în Ardeal.

Se vor reprezenta următoarele piese: „Hamlet", „Moartea lui Fulger," „Vlaicu Vodă" şi se vor ţinea conferinţe la care au fost învitate cele mai de seamă personalităţi culturale ale vechiului regat.

Prima conferinţă va fi ţinută de însuşi Dl Vasilescu Valjean, directorul Teatrului Naţional din Bucureşti.

— *Simpatia lui „Ellenzék" pentru studenţimea română* Cetăţenii clujeni îşi amintesc în legătură cu manifestaţia de acum doi ani dela „Ellenzék", despre simpatia cu care acest ziar al partidului imaghiar a tratat totdeuna unversitatea noastră şi pe studenţimea română. Dragostea aceasta s'a repetat pe ziua de alaltăeri într'un chip cu adevărat original:

„Ellenzék" a publicat în aceă zi un reportaj de senzaţie despre o spargere pe care ar fi comis-o un student român. Zelul de românofilie al redacţiei a fost apoi intrecut de către colportorii lui „Ellenzék", cari au strigat toată ziua titlul jignitor, care, este adevărat, a aduş lui „Ellenzék" mulţi cnmpărători printre studenţime.

Nu ne-am ocupa acum de această jignitoare apucătură a confratelui maghiar, dacă nu am citi în numărul lui de ieri, că totul a fost numai o hulă la adresa studenţimii române, spărgătorul în chestiune ne fiind nici student, nici român, ci pur şi simplu ungur, un oarecare Sebestyén. Studenţimea clujană se poate socoti răzbunată.

Conferinţele Asociaţiei muzellor maghiare. „Emce" societatea care se ocupă cu muzeele ungureşti a anunţat o serie de conferinţe ce se vor ţinea la Cuj la mijlocul lunii acesteia, tratând chestiuni de importanţă care privesc şi pe oamenii noştri de ştiinţă, cum este chestiunea colonizării ungurilor în Ardeal, aduşi aici peutru maghiarizarea românilor.

— Prin aceasta aducem la cunoştinţa Onoratei noastre clientele, că ne-am mutat birourile în Piaţa Unirei Nr. 22 stând şi mai departe cu plăcere la dispoziţia On noastre clientele în noul local. „Albina" Institut de Credit şi de Economii filiala Cluj.

— Dr. Teotil Dragomir neurolog, asistent la clinici neurologică şi-a început consultaţiunile medicale în str. Petru Maior Nr. 6. Consultaţiuni între orele 2—4 p. m.

Scandalul cu birjarii la Cluj

Lipsa de energie a autorităţilor

Consiliul oraşului, în lipsa dlui primar Dr. Utalea, printr'o hotărire pripită, a admis urcarea tarifelor birjarilor într'o măsură care a scandalizat, cu drept cuvânt, publicul Clujan.

Dl. dr. Utalea intorcându-se din capitală şi luând cunoştinţă de acest fapt, a anulat hotărirea consiliului, dată în lipsa d.-sale, şi a stabilit alte tarife, juste, corespunzătoare cu starea oraşului şi a vehiculelor publice dela noi.

Notăm aici textual declaraţiunea care ne-a făcuti-o d. primar în această chestiune: *Am rămas cu desăvârşire surprins când m'am intors din Bucureşti, văzând că consiliul în lipsa mea, a aprobat urcarea tarifelor birjarilor, fixând 20 lei o cursă pentru o trăsură cu un cal, când în capitală cursa, cu o trasură cu 2 cai şi cu roţi de cauciuc costă 15 lei.*

Modificarea tarifelor în senzul arătat de d. primar s'a făcut în ziua de 2 Oct. c., dar spre surprinderea cetăţenilor, birjarii continuă să pretindă tot aceleaşi taxe exagerate, adică 20 lei pentru o cursă de 3 minute.

Este un scandal care se petrece zilnic şi care, trebue s'o spunem, să datoreşte numai lipsei de energie a organelor îndatorate cu supravegherea aplicărei dispoziţiunilor autorităţilor administrative. Şi credem că e bine să ne raportăm iarăşi la Bucureşti. Acolo organele poliţieneşti au reuşit să înfrângă abuzurile pe care exercitau birjarii asupra călătorilor prin pedepse aplicate cu atâta rigoare, în cât când un birjar este ameninţat să fie reclamat poliţiei, este în stare să renunţe şi la tariful normal numai să scape de procesul care l ameninţă.

Oare forţele noastre poliţieneşti n'ar putea să se ridice odată la înălţimea celor din Capitală?

! Ni-au sosit !
în stoc mare
paltoane şi blănuri de toamnă şi iarnă
de cea mai nouă modă din
Paris
Wiena şi Berlin
Diamantstein şi Moskovics
magazin de mode bărbăteşti şi femeşti
Cluj, C. Reg. Ferdinand 25.
(Vis a-vis de poşta centrală)

Cea mai avantajoasă sursă **de blănuri de pluş de seal şi biberette,** şi de specialităţi de paltoane cu blană. 2032

No. 4490—923.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă generală, că pentru procurarea stofelor de veştminte pentru copiii din Azile (cca. 2500 metri) şi pentru uniforma Surorilor de Ocrotire (cca. 600 metri), se va ţinea licitaţie publică în ziua de 25 Octomvrie a. c. la orele 11 a. m. conform art. 72—83 din legea contabilităţii publice, cu oferte, închise şi sigilate în localul Direcţiunei I. Regionale a Ocrotirilor Sociale Cluj, Calea Victoriei 27.

Condiţiunile şi caetul de sarcini sunt la dispoziţia domnilor concurenţi cu începere dela 10-a curentei în fie care zi de lucru dela orele 8—10 a. m., la Serviciul de Economat din Direcţiunea I. Reg. a Ocr. Sociale Cluj, Str. Gen. Grigorescu Nr. 47—49.

Director Regional **Dr. Gane** 3123 Şeful Economatului **Maior**

Demagogia țărănistă

— Cazul d-lui Madgearu —

Ziarul „Indreptarea“ a publicat o petițiune semnată de numeroși țărani din Dobrogea prin care aceștia se plâng că deputatul țărănest Virgil Madgearu stăpânind prin căsătorie o mare proprietate în comuna Gargalâcul-Mic din jud. Constanța, a izbutit prin uneltiri și intervenții să scoată de subt expropriere pământul cuvenit țăranilor. Petițiunea este semnată de numeroși țărani.

Iar „Universul“, comentând învinuirea întemeiată adusă dlui Madgearu, scrie următoarele:

„Afacerea aceasta o va examina ministerul de domenii.

„Până atunci remarcăm ce situație ridicolă are deputatul țărănist d. V. Madgearu, care în parlament și în întruniri publice, împreună cu partizanii săi politici, susține necesitatea exproprierii totale a pământului țării în favoarea țăranilor, iar, în particular și pe căi lăturalnice, de îndată ce a fost în joc un interes familiar și personal, lasă bagajul agrar teoretic la clubul țărănist și declară război la exterminare țăranilor!

„Nu e vina noastră dacă țăranii, loviți în interesele lor, reacționează împotriva unui demagog.“

Iată în ce termeni osândește „Universul“ fapta dlui V. Madgearu, teoreticianul partidului țărănist. Mărturisim că ceiace a făcut deputatul țărănist nu ne surprinde. Și nu ne surprinde fiindcă niciodată n'am văzut în oamenii cari înconjură pe dnii Lupu și Mihalache decât farsori de cea mai proastă speță. Fapta dlui Madgearu constitue o ilustrare a întregei acțiuni desfășurată de țărăniști.

Transfugi din diferite partide politici, oamenii cari se încearcă astăzi, printr'o politică țesută numai din agitație, să treacă drept reprezentanți ai aspirațiunilor lumei rurale, n'au nimic comun cu sufletul țărănesc. Dar ei înțeleg să exploateze nevoile țărănimei pentru a'și satisface ambițiunile și poftele de îmbogățire.

Dnul Lupu care se înduioșează în parlament și în întrun evocând starea rea a țărănimei sau a muncitorimei, adună dolari din America pentru a locui la Athénée Palace, a lua masa în resturantele cele mai bune și a'și satisface apetiturile pe cari tentațiile unui oraș ca Bucureștii le răscolesc în sufletul său. Și așa sunt toți „fruntașii“ țărăniști. Ei cer exproprierea totală, dar când e vorba de pământul lor recurg la toate mijloacele pentru a eluda legea agrară.

Cazul dlui Madgeanu este tipic „Relevându-l“ am înțeles să denunțăm opiniei publice demagogismul dsale, ci tot ceiace este minciună și grosolană farsă în politica partidului care se numește țărănist.

Concurs.

Administrația Căminului studențesc. str. Avram Iancu No. 9—11 publică concurs pentru furnizarea de carne, pâine, coloniale și zarzavaturi pe anul școlar curent.

Reflectanții sunt poftiți a și înainta ofertele până la 16 Oct. a. c. între orele 12—1 în biroul Adm. Căminului studențesc, unde primesc informațiunile necesare.

Const. Popovici m. p.
administrator.

"Rador" 337 110

THE ROYAL MAILLINE

Ce mai veche Fondată Călătorie

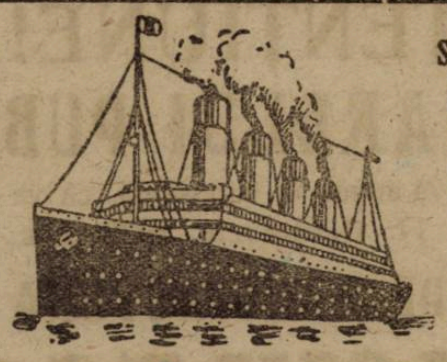

Societate de navigație anul1839 comodă.

New-York, Canada, Brazilia, Argentinia, Cubu și Mexic etc.

În fiecare săptămână pornește vapor din

Hamburg, Cherbourg și La-Rochelle

Pentru orice fel de deslușiri, vizarea pașaportului și alte formalități să ne adresăm la

Compania „Tranzit“

București, Calea Griviței No. 153 și la filiala Timișoara, „Hotel Coroana“.

Bani trimisi din America prin noi se pot avea in timp de 8 zile.

3064

Principiile nouei legi a timbrului si inregistrarei

In conferința ținută de curând la Ministerul de Finanțe, d-l Vintilă Brătianu a dat indicațiuni asupra normelor generale pe care se va baza noua reformă a timbrului, care urmează să fie o lege de unificare.

Se va avea în vedere atât încadrarea acestui sistem de taxe în programul general fiscal, cât și adoptarea regimului viitor al taxelor de timbru modificărilor pe care le-au suferit la noi — în ultimul timp — averile.

Apoi se va face egalizarea acestor taxe, pentru ca ele să corespundă și nevoilor financi re ale Statului și să nu mai existe inegalitate de tratament la București, Cluj sau Chișinău.

Prin egalizarea adusă taxelor, venitul Statului va fi mai mare, fiindcă multe din taxe au fost fixate într'un moment când valoarea leului era alta decât cea de azi.

Impozitul pe succesiuni va fi pus sub un nou regim legal, care să iasă din impozitele directe.

O modificare însemnată va suferi și timbrul pentru vânzările de averi mobile, cereale, produse agricole, etc. „Pornit într'un moment când averea mobiliară era cu totul în alte condițiuni, avem mai mult niște începuturi de impuneri, care astăzi nu mai pot fi cuprinse în formule generale și cari mai mult sau mai puțin încep să devină impozite de sine stătătoare“ — a spus d-l ministru Vintilă Brătianu — și de aceia actualul regim al timbrului trebuie modificat, el cuprinzând mai multe categorii de impozite și taxe.

In ce privește timbrul proporțional și taxa de înregistrare, d-l ministru de finanțe le confundă pentrucă ambele formează la un loc impozitul pe circulația bunurilor.

Un studiu special va cuprinde impozitul pe cifra de afaceri și impozitul pe circulațiunea, care va veni în legătură și cu timbrul proporțional.

Noua reformă va fi apoi și un corectiv în aplicarea impozitelor directe și indirecte.

Pentru buna aplicare a legei timbrului se vor reduce formalitățile, acolo unde ele nu sunt absolut necesare.

In reorganizarea statului, în diviziunea muncii, d. ministru de finanțe a recomandat comisiunei să aibă în primul rând preocuparea, ca statul să nu ia asupra lui ceea ce nu poate face, el trebuind să rămână organul superior de control, impunere și coordonare.

In legătură cu acest principiu, Statul urmează să-și păstreze rolul de interes general și să se descarce, pentru lucruri mici, pe organele speciale și locale.

Acest principin are de scop să dea comunelor și județelor, mijloace proprii de viață, lăsându-le în sarcină încasarea diferitelor taxe mărunte.

Unele taxe fiind întârzate, față de creșterea valorilor, Dl Vintilă Brătianu a atras atenția comisiunei că în unele impozite să se aplice pe lângă principiul proporționalității și al progresivității.

O deosebită atenție se va da asupra impozitului pe transmiterele de bunuri, Statul având drept asupra creșterei de avere făcută fără muncă și fără risc.

Noua reformă va fi terminată până la 15 Decembrie a. c. pentru a putea fi depusă în Parlament până la începtul noului an.

Calomniile iredentiștilor minoritari

Cum sunt descrise instituțiile noastre de stat — Cazul spitalului din Satumare — Un „raport special“ al ziarului „Szamos“ — Insinuări alimentate de înșiși medicii unguri ai spitatului

Indelungata toleranță de care se bucură minoritățile din Ardeal în toate actele și manifestațiile lor iredentiste, a creat o stare de lucruri care fără îndoială, nu mai poate fi îngăduită.

Arătam zilele trecute, în coloanele ziarului nostru cu fapte necontestate și dovezi concrete, că iredentismul unor elemente din Ardeal, a devenit cu adevărat temerar.

Cazul funcționarilor de stat unguri, cari după cinci ani de stăpânire românească își îngădue să lucreze în oficii în limba maghiară, și se elibereze acte oficiale în aceiași limbă, este destul de edificator.

*

Dar mai grav și mai îngrijorător de cât aceste cazuri individuale, apare atitudinea unei bune părți din presa minoritară, al cărei ton a întrecut, în ultimul timp, orice margine. Nu este act de administrare publică a organelor noastre de stat, care să nu fie criticat, nu cu cea mai mare asprime dar în cele mai perfide și calomnioase însinuări.

Cercetându-se toate colecțiunile ziarelor maghiare, nu se va găsi un singur rând de laudă, sau cel puțin de juste aprecieri, la adresa autorităților noastre românești.

*

Adevărul afirmațiilor noastre de aici ni'l confirmă încă un caz nou pe care ni'l oferă ziarul iredentist „Szamos“ dela Satu-M.

Sub titlul „Raport special despre spitalul din Sătmar“, numitul ziar, într'o formă însinuantă și tendențioasă debitează o serie de neadevăruri sfruntate, pentru a pune în lumină mizeria și incuria care ar domni în acest spital sub administrarea românească.

Iată ce spune ziarul maghiar „Szamos“: Ne surprinde într'un mod de necrezut că în spitalul din Satu Mare, acei care au nevoe să fie operați sunt nevoiți să-și procure singuri pansamentele necesare pentru operațiune“.

* *

Noi mărturim că suntem surprinși de îndrăsneala acestui ziar, care poate afirma un asemenea neadevăr.

Ne adresăm însă d lui dr Titus Ionescu, directorul regional sanitar, care are sub conducerea sa și spitalul din Satul-Mare, recomandându-i să verifice cele spuse de ziarul „Szamos“. O O facem aceasta pentru ca zilele trecute d. dr. Titus Ionescu, în urma unei lungi inspecții ce a intreprins în întreaga regiune pe care o are sub conducerea sa, ne-a declarat următoarele:

„Am rămas satisfăcut, în inspecțile mele, de noua situație a spitalelor care s'a îmbunătățit simțitor de când au fost luate în bugetul statului. Spitalele sunt astăzi înzestrate cu materiale spitalicești suficente, întreținerea bolnavilor nu mai lasă de dorit, iar personalul spitalicesc primind salarile la timp, este deplin mulțămit“.

* *

Am reprodus declarațiunile dlui dr. Titus Ionescu, nu pentru că am putea pune un moment la îndoială afirmațiunile d-sale, ci pentru a pune în evidență neadevărurile calomnioase a numitului ziar din Satul-Mare, care nu poate fi lăsat fără a fi tras la răspundere de organele în drept.

* *

Dar îl mai facem atent pe d. director regional sanitar asupra următorului fapt:

Ziarul „Szamos“ pretinde că a controlat lucririle chiar la fața locului, adică la spital, unde s'a adresat celebrului medic d. dr Bela Lükö, despre care confratele maghiar scrie:

Ce durere sufletească trebue să simtă acel chirurg cu sentimente pline de umanitate, când bolnavului care are trebuință de un ajutor grabnic, trebue să i spună: „fiule aleargă la farmacie și adă tifon, coarde și spirt, pentrucă pântescele tăiat trebue să ți-l cos, trebue să-l pansez și noi nu avem cu ce.“

In spitat însă mă primesc cu totul neobicinuit, diplomați rezervați cu fețe rigide.

Nimeni nu-i dispus a se pronunța. Spitalului îi lipsesc nu numai pansamentele, dar și cuvintele.“

*

„Raportul special despre spitalul din Satu-Mare“ este cusut cu ață. „Diplomații cu fețele rigide“ dela acest spital, dacă nu sunt inspiratorii „raportului special“, alimentează cu bună seamă foaia iredentistă, din aceleași sentimente în care se complac deopotrivă.

Nădujduim însă că direcțiunea regionalei sanitare de Cluj, condusă de d. dr. Titus Ionescu, vă ști să tragă consecințele asupra faptelor relatate de noi aici.

Dac.

Cei mai buni ciorapi se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

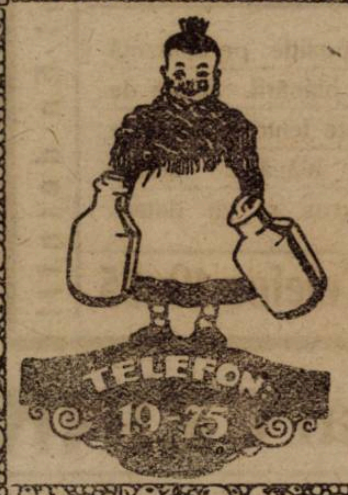

Industria Laptelui DIN BANAT S. P. A.

TIMIȘOARA

Fabrica Str. 3 August 24.

2944

Mica publicitate

De închiriat o odae elegant mobilată, confort modern, visibilă 10—4 str. General Neculcea 2. IV/11.

Student în Matematici caută meditaţii. Adresa „Pythagoras" la ziar. 3116

De vânzare casă familiară cu grădină aproape de centru. Un apartament de 3 odăi bucatarie, baie ocupabilă. Desluşiri dă: Danzinger Henrik strada Iuliu Maniu 20. 3120

„Aesculap"

Marque depose

Intreprinderea de instrumente medicale

Mihail Máté,

Cluj, Strada N. Iorga 2.

2892

Cel mai mare deposit al României de instrumente medicale şi de instalaţii de spitale şi sanatorii. Magazin permanent de aparete electrice instalaţiuni de laborator, articole necesare la ingrijirea bolnavilor, pansamente, microscop C. Reichert, aparate de röntgen, lămpi, lămpi quart cu preţuri-originale de fabrica. Reparaturi de injector „Record" să fac la moment şi eftin. La cerere servesc cu plăcere cu ofert de preţuri. Lloyd 18/6.

„TACÂMUL"

fabrica pentru articole de

ARGINTARII

CLUJ, Str. Avram Iancu No. 3.

Telefon No. 4-82

Adr. telegr. „Tacâmul„ Cluj

ARGINT 2850

cumpără cu cel mai mare preţ!

Fabrică tacâmuri şi articlii de lux, etc., etc.

Numai pentru revanzatori.

RULIMENŢI PE BILE

TOATE MĂRIMELE ÎN DEPOZIT LA

EMIL BLAGA, CLUJ

EXPEDIŢIE în TOATĂ ŢARA. PREŢUL CURENT SE TRIMITE LA CERERE.

2747-3

Cine voeşte a călători iute, comod, eftin, sigur şi direct la

Canada,
America,
Argentinia,
Brazilia

3068

să scrie numai de cât la

COSULICH LINE

Bucureşti, Calea Griviţei No. 181.

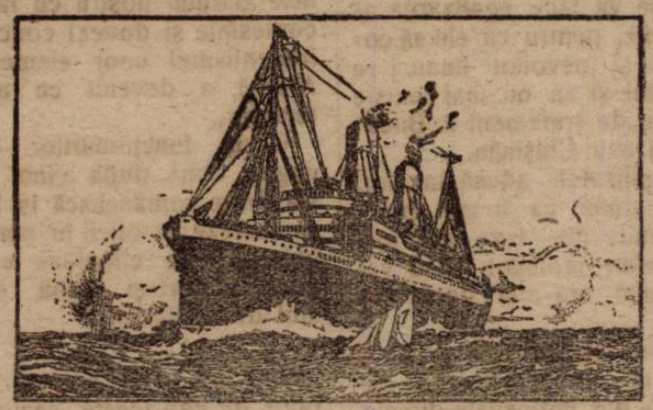

Corespondenţă întoate limbile

Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**

Călătoria durează **numai 7 zile.** — Masă excelenţă. Cabine mari aerisiate pentru 2, 4 şi 6 persoane.

Nenumărate scrisori de mulţumire!
Cereţi imediat prospect!!

De vânzare

în Cluj 200 inghere pământ cu locuinţă şi edificii economice, in Str. Dorobanţilor casă cu o grădină de 2000 stânjeni constătătoare din 20 camere d n cari se predau 4 camere parchetate, în Târgu-Mures hotel mare, hotel mai mic in Gherla, Diciosânmartin, in Cluj aproape de centru Se oferă o casă în Piaţa Unirii pentru o altă la care se mai poate clădi un etaj a se adresa la

DUNKY,

2581 Cluj, Piaţa Unirii 10.

In vederea Internatelor

Tipărituri uniforme notate mai jos necesare. Internatelor conform regulamentului, Internatelor au esit de sub tipar şi sunt statornic în deposit. Furniturile se execută prin ramburs. Registru foi de zi, Registru chitantier, Registru Plati incaseri, Evidentă alimentelor intrateeşite, Cont zilnic, Chitantă, Tablou alimentelor cumparate, Stat p. retrib. pers de serviciu Lloyd 2016

Tipografie şi papetarie BOROS

Cluj, C. Reg. Ferdinand 1. Telefon 10-83. 3113

WILHELM FEUCHTWANG

REPREZENTANTUL AL FIRMEI

GOITEIN, MICHAEL & CO., WIEN

TIMIŞOARA

TELEGR.: POLYCHEMIE, TIMISOARA. Tel. 19-78.

MATERII CHIMICE EN GROS

MAGAZIN TIMIŞOARA. 3031

„MECANO" S. A.

SUCURSALA CLUJ,

Str. Memorandului No. 24

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalaţiuni telefonice. 2883

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

De vânzare circa 400 măj fân şi luţernă

de calitatea intăiu, în cea mai mare parte de şes, şi circa 100 măj paie de grău. Favor în preţ pentru consumători cu oi în localitate! Adresa: **Agneta Todereanu, Gichişuldejos** (poştă şi gară în Dej). 3111

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

Engros! En detail!

FRATII MARTONFFY

2025 **BLĂNARI** Lloyd 839.

Casa de mărfuri de blănărie. Adr. Telegr. Martonffypelz.

Cele mai noua modele de blănări avem permament în magazin. Rocuri de sport dela Lei 2—3000 in sus.

!

Exposiţie permanentă de blănării. Blane de toate felurile. Vânzare de blănărie lucrate engros şi en detail.

Cluj, Piata Unirii 20. Telefon 10-25.

Engros! En detail!

VĂ ROG ATENŢIUNE!

SPRE NOROCUL MARELUI PUBLIC!

Sucursala **Luca P. Niculescu** vă aduce la cunoştinţă, că va **deschide pe ziua de Joi, 11 Octomvrie 1923 a. c.**

MARELE MAGAZIN DE MANUFACTURA

LUCA P. NICULESCU

Calea Regele Ferdinand No. 7. Casa proprie.

Pune în vânzare totfelul de Mărfuri de manufactură bine asortat, cu preţuri absolut de reclamă, care desfid orice concurenţa. Vânzare! Engross! En Detail!

3122

Se ştie că numai CZINK vopseşte, curăţeşte, chimic, cel mai frumos şi cel mai ieftin Cluj.

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALA ASOCIATIUNII SIBIIU

Anul IV. No. 914 — 4 PAGINI • DOI LEI • 4 PAGINI — Miercuri 10 Octomvrie 1923

Înfrățirea

Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 4607

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 932
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Când ambițiunile cad...

— Cazul d-lui Sever Dan —

Hotărît că am început pe drumul pe care îl numim cu toții normal. Societatea noastră de după războiu trăia sub vraja unei beții revoluționare care voia să distrugă vechile alcătuiri fără să știe bine ce va așeza în locul lor. La fiecare colț de stradă apărea un reformator. Se adunau cinci inși într'o cafenea și partidul politic era gata. Oricine se credea chemat să conducă țara să dea alte directve, să deschidă căi noui. Toate ambițiunile se socoteau îndoțite, toate poftele își strigau dreptul la împlinirea lor. Pe toți reformatorii aceștia nimic din ce i înconjura nu-i mulțumea. Și speculând dezorientarea maselor, ei încercau de pe creasta valului de exaltare să se arunce acolo unde apetiturile și ambițiunile lor ar fi putut fi satisfăcute.

Lucrurile s'au liniștit însă. Valul de exaltare s'a potolit. Fiecare și a reluat locul lui de muncă. Agitația a pierdut zi cu zi din intensitate. Astăzi toată lumea s'a întors la rostul ei. Munca făcundă, constructivă și creiatoare a adunat de pe cărările agitației aproape toate energiile pe cari beția de după războiu le răpise de la rostul lor.

Au rămas însă, în mijlocul unei societăți reintrate în matcă, câțiva inși cari nu se pot liniști. Clădind visuri, făurindu-și planuri. In timpul acela de exaltare, ei n'au văzut realizându se nimic din ceiace ambițiunile și poftele lor doreau. Aceștia sunt victimele epocei de exaltare.

Ei nu se pot hotarî să se întoarcă la rost. Fiindcă, zăpăciți încă de visurile de odinioară, aruncați din umbra unei vieți modeste și, poate, fecundă în cercul în care s'a desfășurat, în primele rânduri, li este peste putință să se resemneze, renunțând la ceea ce au atins ambițiunile lor exaltate. Înăcriți de prăbușirea acestor visuri, ei continuă să se agite și, în mijlocul unei societăți tihnite, să fie un fel de exaltați ale căror fapte intră deadreptul în ordinea manifestărilor patologice.

Dintre aceștia face parte și d-nul Sever Dan. Modest intelectual, așa cum sunt sute în Ardeal, dl Sever Dan ar fi putut rămâne legat de meseria d-sale și făcând, să presupunem avocatură cinstită, să-și făurească un rost în mijlocul activităților obștești. Dar a venit unirea și ea s'a realizat în epoca de agitație și de nebunie reformatoare răsărită de pe urma războiului. Dl Sever Dan, modestul intelectual, s'a văzut aruncat în cele dintâi rânduri ale politicei. Făurind programe, când directive, redactând comunicate și semnând manifeste, d-sa s'a visat prim-ministru s'au poate chiar dictator. Și când domnul Sever Dan vede, cu o amărăciune pentru care nu putem avea decât o înțelegătoare și creștinească milă, că se găsește în fața unui lamentabil dezastru al tuturor visurilor și ambițiunilor sale, îl încearcă o durere în stare să i răpească mințile. Iată cum se explică unele acte săvârșite de oameni cari ca și secretarul general al partidului național și-au pierdut cumpătul.

Scrisoarea pe care domnul Sever Dan a publicat-o zilele trecute în „Patria" face parte din manifestările de ordin patologic.

D-sa se ridică împotriva faptului că fratele d-sale, domnul Dr. Liviu Dan, a fost condamnat să restitue *sumele încasate ca salariu timp de un an pentru slujba de notar județean pe care n'a făcut-o.* Cuprinsul acestei scrisori este o dovadă despre starea sufletească a domnului Sever Dan. Fiindcă numai un om care și a pierdut cu totul echilibrul sufletesc poate scrie că fratele său, modest prim-pretor, „putea să stea în fruntea departamentului internelor".

Și vă închipuiți că dacă fratele său putea să fie ministru de interne, dl Sever Dan ar fi putut ajunge cel puțin prim-ministru, dacă nu chiar dictatorul țării românești. Iar mai departe: „Noi nu părăsim atât de ușor locurile unde am trăit generații dearândul, cum fac strănepoții jupoitorilor veniți din Fanar și al bastarzilor de corturărese". La sfârșitul scrisorii, dl Sever Dan adaogă că își ia cu totul răspunderea celor scrise și ar fi bucuros să i se facă proces de presă pentru ele.

Noroc pentru dsa că lucrurile acestea le-a așternut pe hârtie în clipe de totală lipsă de autocontrol, atunci când nu mai poate fi vorba de nici un fel de responsabilitate.

Dacă stăruim însă asupra cazului dlui Sever Dan este pentru a arăta ravagiile pe cari le-a făcut în sufletele câtorva oameni epoca de agitație și de exaltare de după războiu. Toți câți s'au visat reformatori, deschizători de drumuri dictatori sau miniștri și se trezesc astăzi în fața dezastrului ambițiunilor și nădejdilor lor, se găsesc profund dezechilibrați sufletește, în mijlocul unei societăți care și-a regăsit cumpătul. Înăcriți și înebuniți, ei săvârșesc acte pe care nu le putem clasifica decât ca fapte, de bolnavi. Și cazul dlui Sever Dan este tipic în această privință.

Energia constructiva a Ardealului

Exemplul unei grandioase opere și al unei sănătoase concepții sociale

Mai deunăzi citeam într'o gazetă din Ardeal că dl senator Ignat Mircea, cunoscutul negustor bucureștean și mare filantrop român, a donat unei biblioteci populare dintr'un sat ardelenesc 2000 de volume. În numărul nostru de Sâmbătă, corespondentul dela Sighișoara scria că noul liceu român din acel oraș, ridicat cu stăruința dlui Ignat Mircea, a fost inaugurat cu solemnitatea cuvenită, iar cu acest prilej dl Mircea a donat suma de 5000 lei pentru ajutorarea elevilor săraci.

De câtva timp, acest nume îl întâlnim aproape pretutindeni legat de o faptă bună, de un act, nu de generositate, ci de luminat patriotism. Sprijin bănesc și sprijin moral dat pentru clădiri de școală, ajutoare acordate copiilor lipsiți de mijloace, biblioteci și spitale înzestrate, împodobesc discret faptele de fiecare zi ale acestui om care, pornit de aici din Ardeal, a muncit și a adunat pentru a-și pune tot rodul muncei sale în slujba nevoilor reale ale acestei provincii.

Dl Ignat Mircea se dovedește astfel a fi unul din puținii oameni ai Ardealului cari au înțeles că, în lupta ce ducem contra elementelor streine, avem nevoie înainte de toate de o bună gospodărie națională. Politica măruntă, de gălăgioase discursuri și de agitații sterile, nu ne poate fi de nici un folos. Trecutul ca și prezentul au dovedit-o cu prisosință. Dl Ignat Mircea, ca și Șaguna, care cel dintâi a știut să îndrepte forțele neamului către politica de fapte, ca și Partenie Cosma, ca și Gojdu, Mihu, Gh. Pop de Băsești, nu s'a pierdut în fața tentațiilor politice, nu s'a însoțit în năvala de ambițiuni ale vremei. Conștient de sine și conștient de nevoile reale ale neamului său, opera sa se desfășură tăcut și temeinic, ca și a marilor înaintași dispăruți.

Activitatea dlui Ignat Mircea este un admirabil exemplu moral, un minunat îndemn pentru canalizarea energiilor noastre în folosul neamului. Și de asemenea energii avem trebuință în Ardeal.

I. I. C. Brătianu la Gilău

Ieri Luni a trecut prin Gilău cu automobilul d-l primministru I. I. C. Brătianu și d-l ministru Moșoiu. Țăranii din comună au făcut o entuziastă primire distinșilor vizitatori.

Prohibirea alcoolului în America

— Cum a luat naștere legea prohibirei alcoolului —

Lupta antialcoolică în Statele Unite datează de aproape un secol. La început răul apărea ca simpla consecință a unui abuz și reglementarea prohibirei alcoolului nu cuprindea decât câteva orașe.

Cu timpul însă, majoritatea orașelor fiind prohibiționistă, generalizează această măsură. La 1900 erau numai 3 state prohibiționiste; în 1914 19, în 1917, 30, iar la întrarea în războiu a Statelor-Unite, guvernul decide să generalizeze măsura în țara întreagă, prohibirea alcoolului, devenind astfel generală.

Există și un mare număr de contra-prohibiționiști cari s'au opus la ratificarea legii, sprijiniți și de banii germani, dar totuși anti-alcoolocii au reușit să ratifice legea, grație și inițiativelor private care au jucat un rol enorm în această luptă.

Se știe astfel că în afară de oamenii politici, intelectuali, filozofi, cari au lucrat uniți în această privință, au fost creiate numeroase societăți de temperanță cea mai mare parte din ele având cel mai adesea o origine religioasă.

Consecințele sociale și economice ale prohibirei

Un pastor australian, M. G. Gordon, a străbătut timp de un an dela 1921—1922, întreaga Amcrică pentru a studia prohibirea alcoolului și consecințele ei.

In broșura publicată de curând el spune că prima impresie a fost destul de rea. El constată contraziceri surprinzătoare între faptele pe care le observă și ceeace aude vorbindu-se.

Mai remarcă că ziarele vorbesc mai mult de violarea legii, decât de rezultatele sale, că cinematografele și teatrele mai ales în orașele mari își dau toată silința să ridiculizeze prohibițiunea.

Desigur că prohibițiunea n'a suprimat radical orice consumare de alcool. O lege e totdeauna nerespectată mai ales în centrele mari. Dar efectele ei vin treptat. Iată o probă: la New York numărul deceselor datorite al alcoolismului a scăzut dela 687 în 1916 la 119 în 1921.

Se mai constată dela traducerea regimului „sec" și o micșorare a populațiunei închisorilor cu 40—50 la sută, lucru dealtfel constatat și în Sudeia în 1909, când în timpul grevei generale, guvernul a dat ordin să se închidă toate cârciumile și cabareturile.

Un referendum organizat în 322 închisori din Statele Unite a dat curiosul rezultat de 100 contra unuia singur în favoarea menținerei prohibițiunei.

Influența regimului „sec" asupra comerțului și industriei e din cele mai interesante. S'ar putea crede că încetarea unui comerț așa de important ca acel al băuturilor alcoolice ar cauza o perturbare grozavă în viața comercială și muncitorească a țării. Dimpotrivă, adaptarea industriei băuturilor la noul regim s'a făcut cu ușurință.

Depozitele de bancă și casele de economie au înregistrat o mărire considerabilă, de când alcoolul e prohibit.

Același lucru cu sănătatea publică. Statisticele americane atribue micșorarea numărului morților, în primul rând prohibirea alcoolului.

Din toate rezultatele acestei reforme, care se arată atât de fecundă, nici unul nu e atât de important ca influența fericită ce a avut-o asupra condițiilor de viață ale copiilor. De la prohibirea alcoolului aproape nu se găsesc în America copii cari să trăiască în mizerie. Condițiile de igienă s'au ameliorat foarte mult, numărul copiilor bolnavi s'a micșorat de asemeni.

Semnalând aceste fapte E. Gordon ajunse la concluzia că prohibirea este reforma cea mai umanitară, pe care a făcut-o până acum un guvern contimporan.

Necesitatea examenelor de admitere in Universitate

Am fost primul ziar care am relevat cât de necesare sunt examenele de admitere în Universitate, după perioada războiului care a adus atâta turburare și pe terenul muncii intelectuale, când s'au introdus în lumea studențească mii de elemente de o calitate mai mult decât dubioasă Și am dat și exemple în această privință, arătând rezultatul examenului pentru admitere, la secția în ățământu ui farmaceutic de la Universitatea clujană.

In ciuda acelor, cari ne acuzau că susținem examenele de admitere din alte motive, decât cel al selecț unei, vedem că și alte ziare sunt de aceiași părere ca și noi.

Astfel „Universul" într'un documentat articol de fond spune că „examenul de admitere în Universitate nu numai că e necesar, dar trebuia instituit cel puțin de acum trei sau patru ani."

Iar mai jos autorul articolului vine cu precizări menite să arate cât de necesară e instituirea ac stor examene:

„Anul trecut s'au descoperit 1000 de certificate de proveniență falsă, din care 90% erau provenite din București", iar la „Universitatea din Genobie s'au prezintat „studenți români" cari nu știau să citească!" lucru care a fost oficial raportat autorităților noastre școlare prin legația nea Franței.

E lesne de înțeles că în fața unei astfel de situațiuni, prestigiul Universităților noastre, cât și a studenților române, nu poate să găsească decât fo rte bine veni e examenele de admitere în Universitatea oricât de „indezirabile" ar fi ele pentru cei sprijiniți de o „anumită presă".

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé

Mai eftin ca la alți!
2725—1

Incercați și vă veți convinge

Telefon: birou 999. Str. Reg. Ferd. 99.
Telefon: locuința 1099.
Strada Brătianu No. 9.

INFORMAȚII

— **Pentru Balul de Sâmbătă.** La primul mare bal mascat și nemascat care va avea loc Sâmbătă 7 Oct. ora 9 seara, va funcționa un bogat bufet care va fi deschis până dimineață. La acest bufet se vor servi vinuri din vechiul regat cu prețuri foarte ieftine.

Un taraf de lăutari adus special din vechiul regat va cânta și în tot timpul petrecerei.

Cu începerea de mâine biletele pentru acest bal se găsesc la librăria Anca, Piața Unirei.

— **Aviz senzațional.** *Cele mai bune fotografii de orice fel și tot odată cele mai ieftine se execută de către atelierul „Electro-Foto" din str. Regina Maria 46.*

— **Rezultatul examenelor de admitere dela Academia de Comerț din localitate.** La Academia de comerț din Cluj s'au prezentat la examenul de admitere 95 candidați, dintre cari 80 Români iar restul 7 Maghiari, 4 Germani, 4 Evrei. Șase inși au fost dispenzați, unul neadmis și 88 au trecut.

Vineri 12 Octomvrie se mai pot prezenta la examenul de admitere cei anunțați până acum. Cursurile încep Luni 15 Oct. la ora 15.

*

— Comitetul legionarilor din gărzile naționale ține ședință în fiecare zi la orele 7 în localul băncei „Economul".

— **Improprietăririle în Bihor.** Săptămâna viitoare vor avea loc ultimile împroprietăriri în jud. Bihor, la care va asista și d-l Petrimi.

— **Dela Cercul de recrutare.** Dela 15 Oct. vor începe revizuirea livretelor de recrutare a tuturor mobilizabililor.

— In „Monitorul Oficial", numărul 143 din 29 Septemvrie a apărut decretul prin care Reuniunea „Cele trei Crișuri" din Oradea-Mare a fost recunoscută ca persoană morală și juridică.

— **Contrabandă.** Vineri după amează vameșul Alexandrescu dela vama din Sighetul Maramureșului, a descoperit o mare contrabandă de zaharină.

Contrabandista Racheta Abraham a fost arestată și totodată amendată cu 200.000 lei.

— **Incuviințarea școlilor de dans.** Hotărându-se de către ministerul instrucțiunii publice că pe viitor școlile de dans vor putea ființa numai în baza autorizației dela minister, școlile de dans de aici au fost suspendate. Ele au fost redeschise pe ziua de alaltăeri, în urma ordinului primit de prefectura poliției, după care profesorii cu diplome echivalate pot funcționa și pe mai departe.

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

— **La cafeneaua „Metropole"** cântă în fiecare seară renumitul șef de orchestră Nicolae Alexander din Sibiu cu toată orchestra. 3090

— Nimeni nu se poate lipsi de Diana-Franzbrantwein. 2475—2

— Știri de la întreceri! Diana-Franzbrantwein a învins pe toată linia. 2475—1

Sunteți în drept
când cumpărați, să cerți marfa numai de calitate bună.
Insistați ca pantofarul să pună numai
tocuri și talpă veritabila de cauciuc „PALMA"
Anunt Radio. 2502-3

Cea mai fina crema pentru ghete

La magazinul de pălării și mode
Siegfried Weisz
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.
Au sosit
pălării de toamnă moda cea mai nouă.
Pânăce există stocul o pălărie tare „GYUKITS" pentru bărbați costă . . . . . Lei 550
I-a Pălărie tare din păr de iepure . . . . . Lei 360
I-a Pălărie tare din lână Lei 235
Mare asortinent în albituri pentru bărbați! 2880 2880

Programul Cinematografelor.

Cinema Universității

Mercuri, 10 Oct.
Maciste în vacanță
Istorie extraordinar de interesantă și aventurioasă de filme în 6 acte In rolul principal: Maciste, artistul și acrobat de simpatie generală de toată lumea. Stil cu totul nou de filme.
Mercuri, 10 Oct.
Maciste în vacanță

Cinema Urania

Mercuri, 10 Oct.
Umbra
Senzațională dramă de dragoste în 6 acte. In rolurile principal artista nemuritoare, Francesca Bertini și Amletos Novelli. Creațiunea cea mai grandioasă a maestrei dramatice. Lupta pe viață și moarte a patimilor.
Mercuri, 10 Oct.
Umbra

Cinema Apollo

Mercuri, 10 Oct.
Soarta la pândă
Impresionantă dramă în 5 acte. Opera grandioasă a lui Robert Block. In rolul principal Vittoria Lepanto. Eterna tragedie al omului!
Mercuri, 10 Oct.
Ana Carenin
Reprezentațiile încep la 3 ore p.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

O gospodină economă întrebuințează:
„SIDOL"
pentru curățitul metalelor,
„SIRAX"
pentru frecatul și spălatul mâinilor și
„AZUROL"
albastru indigo de rufe.
Se obține în toate prăvăliile din această branșă.
„Rador" Nb. 357. 3115.

Pentru cei cari au servicii în birouri pentru a înlătura **indigestia și deranjamentele stomacale** se recomandă **ciocolata purgativ**
Koprol și Ideal.
Dacă vă amenință vre-o boală contagioasă să îngrijiți de curățirea intestinelor. Pentru acest scop trebue se **folosiți numai ciocolata purgativ** 2474-1.
Koprol și Ideal.
Cauza amețelilor și durerilor de cap în cele mai multe cazuri este funcționarea neregulată a intestinelor, și a stomacului și că acestea să înceteze trebue **să folosim ciocolata purgativ cu aromă plăcută**
Koprol și Ideal.

No. 4490—923.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală, că pentru procurarea stofelor de veștminte pentru copiii din Azile (cca. 2500 metri) și pentru uniforma Surorilor de Ocrotire (cca. 600 metri), se va ține licitație publică în ziua de 25 Octomvrie a. c. la orele 11 a. m. conform art. 72—83 din legea contabilității publice, cu oferte, închise și sigilate în localul Direcțiunei I. Regionale a Ocrotirilor Sociale Cluj, Calea Victoriei 27.

Condițiunile și caetul de sarcini sunt la dispoziția domnilor concurenți cu începere dela 10-a curentei în fie care zi de lucru dela orele 8—10 a. m., la Serviciul de Economat din Direcțiunea I. Reg. a Ocr. Sociale Cluj, Str. Gen. Grigorescu Nr. 47—49.

Director Regional **Dr. Gane** 3123 Șeful Economatului **Maior**

In atențiunea Societăților și Intreprinderilor!!

!!!
Să pot comanda pentru funcționari și lucrători haine, paltoane și pantaloni de piele

FUCHS
magazin de haine de piele
Oradea-Mare, Calea Victoriei 1.
3070-1

Engros! En detail!
FRATII MARTONFFY
2025 **BLĂNARI** Lloyd 899.
Casa de mărfuri de blănărie. Adr. Telegr. Martonffypelz.
Cele mai noua modele de blănări avem permanent în magazin. Rocuri de sport dela Lei 2—3000 in sus.
Expoziție permanentă de blănării. Blane de toate felurile. Vânzare de blănărie lucrate engros și en detail.
Cluj, Piata Unirii 20. Telefon 10-25.
Engros! En detail!

Pe toata lumea o informeaza
„PROGRAMM"
care apare in fiecare Sambata
editat de biroul de publicitate și de voiaj „Gyilkos" Conține programul amănunțit al Operei Române, Teatrului Național, Teatrului Maghiar, Cinematografelor Urania, Universitatea și Apollo, Orfeului Biasini și Barului Central, al concertelor, reprezentațiilor revistelor de teatru, evenimentelor sportive. Apare în românește și ungurește. Prețul 3 lei. Prețul 3 lei.
3124

Spesele de exploatare ale camioanelor „ASTRA" sunt cele mai ieftine.
„ASTRA" Sectia Motoare Arad. 2972-1

Chestiunea școlară maghiară

Chestiunea școlară maghiară din România a fost deatâteaori tratată până acum, încât a ajuns astăzi, după ce a fost soluționată, să existe numai în baza acestei enervante discuții interminabile. Trebue să constatăm aci, că ea dăinuește numai datorită bunăvoinței cu care din p rtea noastră s'au admis interminabilele tratative cu partidul maghiar, cu autoritățile confesionale și cu fiecare ungur, chemat sau nechemat, care s'a simțit îndreptățit să critice politica noastră școlară.

Constatarea aceasta ne-o aminteste acum o declarație a vicepreședintelui partidului maghiar ascunsă abil printre rânduri într'un articol din ultimul număr al „Glasului minorităților" din Lugoj.

După cum am mai avut prilejul să arătăm, domnul Dr. C. Anghelescu, ministrul instrucțiunii publice, a soluționat chestiunea școlilor ungurești, prin ultimele două circulare ale sale, cari, până la reforma școlară, impun respectarea legii școlare în vigoare, neexecutată timp de cinci ani de școlile ungurești: Circularele în chestiune mai conțin ceva: o ușurare a legii, la care școlile care timp de cinci ani nu au respectat legea, nu se puteau aștepta.

Noi socotim, că chestiunea școlilor maghiare a fost soluționată prin faptul, că deși cu mari concesiuni, li-s'a impus să între în legalitate. Din partea unguri-lor însă, o soluționare ar fi socotită numai prin acordarea cât mai multor concesiuni. Vedem deci și din această constatare, de partea cui este dreptatea. Și mai vedem un lucru: Date fiind aceste două scopuri, al nostru, acela al legalității, și al lor, acela al cât mai multor concesiuni de obținut, reese, că oricât se va căuta de către statul român o soluțiune în sensul intrării în legalitate, ea va fi socotită dimpotrivă ca un act îndreptat contra școlii ungurești. Mai reese apoi că oricâte concesiuni am da, chestiunea școlilor ungurești va dăinui tocmai prin această slăbiciune a noastră, dat fiind că ni-se va cere de către unguri tot mai multe concesiuni.

Subliniem această constatare, pe de-o parte în legătură cu faptul, că ministerul instrucțiunii publice a hotărât odată cu publicarea pomenitelor două circulare, să controleze respectarea lor literală; iar pe de altă parte, în legătură cu declarația despre care vorbeam, a unuia dintre vicepreședinții partidului maghiar.

„In „Glasul Minorităților„ apărut acum, dăm peste un articol despre tratativele dlui dr Zombori cu guvernul în chestiunea care ne preocupă, semnat cu inițialele vicepreședintului partidului maghiar, dr Elemer Jakabffy. In acest articol, în pagina 18, ni-s spune că oricât ar critica ungurii pe d. Zombori, datorită lui existența școlilor maghiare confesionale este asigurată și că d. Zombori a ajuns la mari rezultate prin tratativele sale.

Acum, pentruca să ne dăm seama despre ce este vorba, trebue o precizare: Inainte de tratative, pe vremea când cele două circulare erau numai proecte, era într'adevăr în joc existența multor școli ungurești, cari f'ințau ilegal, fără autorizație, sau care tot în baza legii, trebuiau să fie pierdute pentru unguri, întrucât, fiind școli călugărești, aveau datoria să fi început încă acum cinci ani predarea în limba română.

Totuși, în anul al cincilea al nerespectării legii, li-s'a făcut ungurilor concesiunea extraordinar de mare, de a putea menținea și pe mai departe o seamă de școli la cari numai puteau conta.

Subliniem deci declarația de mai sus, pentrucă se adevereste ceeace am spus mai sus: autoritățile confesionale nu s'au mulțumit nici cu această extremă concesie, ci au înaintat un nou memoriu, cerând noui tratative și au ordonat școlilor lor, după cum ne-a informat „Ellenzek" de Sâmbătă seara, să nu respecte regimul întrodus acum deguvern, până nu se vor da noui concesiuni.

Ne-am ocupat atât de pe larg de aceste chestiuni, pentrucă faptul relatat în aliniatul de mai sus, dovedește, că de aci înainte trebuie procedat cu mai multă energie, pentrucă continuarea la nesfârșit a tratativelor înseamnă o primejdie, aceea a întroducerii ca obiceiu a sistemului practicat de unguri.

Ce se urmareste prin protestele la Liga Natiunilor

„Ellenzek" de aseară a început publicarea unei serii de articole ale dlui dr Grandierre în privința chestiunii școlilor maghiare, în care dăm peste o enunțare la care trebue să ne oprim.

Vicepreședintele partidului maghiar spune, vorbind despre protestele la Liga Națiunilor că rostul repetirii lor la nesfârșit este să se creeze un „lucru instituțional" din controlul Ligii Națiunilor.

Enunțarea aceasta o socotim deosebit de interesantă, pentrucă este întâia dată când ni-se spune pe față, ce se urmărește prin jignitoarele proteste ungrești. Partidul maghiar nu se mulțumește în aceea că statutul Ligii Națiunilor a șters caracterul de trădare ce'l aveau sub unguri protestele la străini instituind controlul ocazional. Intenția partidului maghiar și a guvernului dela Budapesta, este ca permanentizând controlul străin sub formă de instituție, să țină etern sabia lui Damokles peste suveranitate statului român.

Ausosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14. Telefon 431 2653

Vizita d-lui Ion I. C. Bratianu
la Cercul de studii al partid. national-liberal
O înnălțătoare lecție de energie și optimism
„Am pus temelia, de acum înainte începem să clădim", — a spus primul ministru vorbind despre opera actualului guvern

Am arătat în numărul nostru de ieri, că după terminarea festivalului dela Teatrul Național, dl I. I. C. Brătianu, președintele Consiliului, însoțit de dnii miniștri General Moșoiu, Jean Th. Florescu și Aurel Cosma, a făcut o vizită la „Cercul de Studii al partidului național-liberal". Cu această ocazie, d-sa a făcut o interesantă expunere a activității guvernului, al cărui cuprins încercăm să-l redăm în rândurile de mai jos:

D-l Ion I. C. Brătianu primministru al Țării

„N'am venit aici cu gândul să ținem o întrunire politică. Aș fi dorit să pot asculta conferința dlui profesor Lăpedatu al cărei subiect, *Basarabia la Conferința de pace*, ne interesează pe toți, dar pe mine în deosebi. Și aș fi dorit să ascult această conferință cu atât mai mult, cu cât dl Lăpedatu posedă toate elementele, și obiective și subiective, — d-sa fiind și istoric — pentru a trata o chestiune atât de importantă. Lucrări ca aceia a dlui Lăpedatu e bine să avem cât mai multe, ele stabilind adevărul istoric asupra evenimentelor din care a rezultat România de azi. Deși conferința n'a putut fi rostită, am ținut totuși să vin în mijlocul d-voastră și să vă zic un „bine v'am găsit". N'am obiceiul să fac proorociri, dar constat acum cu satisfacție, că tot ce am spus aici la ultima noastră întâlnire, — și era, dacă nu mă înșel, înainte de Incoronare — s'a îndeplinit. Spuneam atunci, că dreptul la viață a unui guvern izvorăște din puterea și sănătatea lui și că zadarnic sunt toate svârcolirile adversarilor lui politici dacă el înfățișează un organism sănătos. De atunci și până acum, spusele mele s'au adeverit cu prisosință: *Existăm nu prin voia adversarilor, ci prin puterea și sănătatea organismului nostru.*

Guvernarea noastră de până acum, dacă n'a ridicat însăși clădirea pe care o dorim, a așezat însă temeliile pe care putem începe să clădim. Votarea Constituției, înfăptuirea reformei agrare și restabilirea finanțelor țării, — toate acestea sunt acte cari alcătuesc temeiul viitoarei noastre guvernări.

Am pus deci temelia, de acum înainte vom începe să clădim. —

Cu prilejul călătoriei pe care am făcut o decurând în streinătate, am putut să constat că greutățile și problemele cu care avem de luptat noi aici nu sunt numai ale noastre, ci ele sunt aceleași în toate țările, și că în ce privește opera de soluționare a lor sforțările făcute de noi nu sunt deloc mai prejos de sforțările făcute aiurea. Am constatat deasemenea cât de mult a crescut în streinătate creditul moral al României în urma operei noastre de guvernare.

Dar munca noastră cea mare, — muncă de realizări și de construcție — începe de abia de acum înainte. Punerea în valoare a bogățiilor noastre, consolidarea organismului nostru industrial, complectarea rețelei noastre de căi ferate, întărirea învățământului la sate, — iată atâtea probleme spre care vom ști să îndreptăm toate puterile noastre de muncă, cu siguranța că alături de sforțările noastre vom avea necontenit și toate energiile țărei. Pilda dată de țărani cu prilejul campaniei întreprinse de noi pentru sporirea localurilor de școală la sate e cea mai frumoasă dovadă de câte lucruri mari putem sevârși dacă știm să punem în mișcare virtuțile poporului nostru. Sînt în țara aceasta comori nebănuite de energie și sănătate sufletească, și ele nu așteaptă de cât o guvernare pricepută pentru a se preface în acte de înălțare și consolidare a noului stat român."

Expunerea dlui Ion I. C. Brătianu, rostită calm, sfătos și familiar, a fost într'adevăr un curs de energie și optimism de la care cei cară l'au ascultat au plecat cu încrederea întărită în puterea de refacera a României.

2747-4
Toate automobilele
pot face economie de benzină și cauciucuri cruțând și mașina.
Informațiuni la:
Emil Blaga, Cluj.

VĂ ROG ATENȚIUNE!
SPRE NOROCUL MARELUI PUBLIC!
Sucursala **Luca P. Niculescu** vă aduce la cunoștință, că va deschide pe ziua de Joi, 11 Octomvrie 1923 a. c.
MARELE MAGAZIN DE MANUFACTURA
LUCA P. NICULESCU
Calea Regele Ferdinand No. 7. Casa proprie.
Pune în vânzare totfelul de Mărfuri de manufactură bine asortat, cu prețuri absolut de reclamă, care desfid orice concurența.
Vânzare! Engross! En Detail!
3122

GRATIS
primește o sticlă cu parfum ori cine cumpără 3 Kgr. din neîntrecutul săpun
SCHICHT MARCA, CERB'
Parfumul să se ceară odată cu cumpărarea săpunului în toate prăvăliile. 2877

SERBO ROMÂNĂ S.A. DE BANCA ȘI COMERȚ

3105 CENTRALA: BUCURESTI, BULV. LASCAR CARTARGIU 30. SUCURSALA: TIMISOARA.

Se ocupa cu toate ramurile afacerilor bancare.

TELEGRAME

Situația în Germania

O declarație a lui von Kahr

München. — Von Kahr a declarat într'un interview că zvonurile despre politica sa separatistă sunt neîntemeiate. El lucrează tocmai pentru întărirea autorității statului. El a desmințit de asemenea că voește să întroneze monarchia în Bavaria.

Un succes al comuniștilor în Saxonia

Dresda. — Guvernul saxon a încheiat un acord cu comuniștii cari vor primi ministerele muncii și instrucții publice. Aceasta însemnă începerea ofenzivei muncitorești împotriva tendințelor fasciste.

Comunismul în Thuringia

Inconjurarea Berlinului.

Berlin. — Din Lipsca se anunță că acolo au ținut o conferință primul ministru al Saxoniei, Zeigner și miniștrii Thuringiei pentru formarea blocului roșu dorit de comuniști. Probabil comuniștii vor intra deasemenea în guvernul Thuringiei. Această situație e profund primejdioasă liniștei interne și ea alarmează cabinetul din Berlin Stressemann a invitat pe Zeigner la Berlin pentru o consfătuire urgentă.

Congresul anarchist din Paris

Paris. Astăzi era anunțat la Paris, congresul anarchist. Poliția franceză a arestat pe delegații suedezi, norvegieni și elveții. Ultimii doi au fost imediat expulzați iar primul menținut arestat pentru cercetări.

Se pregătește o dictatură militară în Polonia

Varșovia. — A produs o mare senzație declarația socialistului Liebermann în parlament, că unii generali comandanți de corpuri de armată au întrebat confidențial pe comandanții unităților care va fi atitudinea lor în cazul unei lovituri de stat.

Greva la căile ferate și a funcționarilor publici este iminentă.

Revoluție în Portugalia

ROMA. — Ziarele află din Lisabona că în Nordul Portugaliei a isbucnit revoluția Guvernul a decretat starea de asediu. Revoluția a fost organizată de conservatorii contra noului prezedinte Gomez, instalat de trei zile. La Lisabona au fost câteva atentate cu bombe.

Franța nu admite o monarchie bavareză

PARIS. — Ministerul de externe francez a declarat corespondenților străini că deși tratatul din Versailles nu interzice monarchia germană, totuși Franța va împiedica restaurarea regatului bavarez fiindcă și Austria ar întronat desamenea monarchia.

Vizita d-lui Ion I. C. Bratianu la Oradea-Mare

Oradea-Mare. — *D. I. I. C. Brătianu, președintele Consiliului de miniștri și d. ministru al comunicațiilor, general Moșoiu, au sosit Duminecă noaptea aici, venind dela serbările dela Cluj. Deși timpul era înaintat, d. președinte al consiliului a fost primit de o mare mulțime de cetățeni din Oradea, în frunte cu reprezentanții tuturor autorităților. D Hovany decanul Academiei de drept din localitate și d. primar au rostit urările de bun sosit, la care d. prim ministru I. I. C. Brătianu a răspuns în câteva cuvinte exprimând mulțumiri pentru primirea ce i-se face.*

In cursul dimineții distinșii oaspeți au vizitat școala de cadeți, în care se plănuește de către cetățenii Orădzii deschiderea unor facultăți ale viitoarei Universități. Aci o delegație a cerut dlui prim ministru să aprobe concesionarea fostei școli de cadeți pentru Universitaiea ce s'a făgăduit orașului.

Distinșii oaspeți au vizitat apoi mai multe instituțiuni și au inspectat locul unde se va ridica statuiia Suveranului în locul statuîi demontate a Sfântului Ladislau.

După mai multe întrevederi cu reprezentanții Orădzii, d. prim-ministru I. I. C. Brătianu și d. general Moșoiu au plecat la București.

CENTRAL BAR

Astăzi și in fiacare seara producția humoristului de salon **DIMARD** a cimicolui grotesc **JEAN KANNER** și a dănsătoarei renumite **PARVULESCU.**

Lloyd 2029. 2222.

Repertoriul Teatrului National din Cluj

Marți 9 Oct. Se va reprezenta pentru prima oară „Scampolo" piesă în 3 acte de Dario Nicodemi. In rolurile principale apar dnele Jeana Popovici-Voina, Jeanne Landry, Ath. Rally și dnii Dem. Mihăilescu Brăila, N. Neamtzu Ottonel, Al. Ghibericon, C. Potcoavă, etc. Piesa este pusă în Scenă de dl Gogu Mihăiescu. Spectacolul se va începe cu „Morcovel" comedie într'un act de Jules Renold, în care apar dnele N. Hodoș, Nat. Ștefănescu, Ath. Rally și dl Dem, Psatta. Piesa este pusă în scenă de dl St. Braborescu.

Joi 11 Oct. „Scampolo" și „Morcovel".

Sâmbătă 13 Oct. „Scampolo" și „Morcovel".

Duminecă 14 Oct. (seara) va avea loc a 4-a premieră în această stagiune. Se va juca Gheorghe Lazăr" piesă în 5 acte de N. Iorga. In rolurile principale apar Dnii Dem. Psatta, Mișu Ștefănescu, V. Vasilescu, Al. Ghibericon, C. Potcoavă, A. Popovici, St. Braborescu etc și Drele S. Jipescu și M. Miriam. Piesa este pusă în scenă de dl T. Nastasie.

CURIERUL SPECTACOLELOR (TEATRUL MAGHIAR)

Marți: (Cu Kelmay și Vajda. Prețuri de Premieră. Abonament de Premieră 10. Cu ușile închise. (Seria 66.)

Mercuri: „Katja" pentru a 8 oară. Prețuri obișnuite. Abonament șters. Seria 67.

Joi: „Othello". Disiribuție nouă. A doua reprezentație a ciclului shakespearian. Prețuri obișnuite. Conferează Dr. Eugen Janovics. Abonament de zi 21 C. Cu ușile închise. Seria 68.

Mica publicitate

Student în Matematici caută meditații. Adresa „Pythagoras" la ziar. 3116

De vânzare casă familiară cu grădină aproape de centru. Un apartament de 3 odăi bucătărie, baie ocupabilă. Deslușiri dă: Danzinger Henrik strada Iuliu Maniu 20. 3129

Să pregătesc cu preț avantajos costum și haine de dame Strada Regală No. 1, ușa 2.

Să află de vânzare 4 buc foteluri mari cu preț favorabil în strada Gen. Drăgălina No. 25.

INTÂMPLĂRI DIN CLUJ

Agresiune

Sâmbătă seara individul Maghiar Iuliu întâlnind pe str. Gen. Poetaș, pe un fost prieten al său anume Herman Dascal cu care se certase din cauza unei nemei, se repezi asupra lui cu un baston dându-i mai multe lovituri, până îl lăsă căzut în nesimțire pe pavaj, unde mai mulți trecători găsindu-l au anunțat poliția și Salvarea, carl au dispus trasportarea lui la Clinică.

Agresorul Maghiar Iuliu, după săvârșirea faptei a dispărut fără urmă.

Starea victimei este gravă.

Exchrocherii

Dl Alexandru Baboș din str. Xenopol No. 21, a reclamat poliției pe individul Carol Tulcoși pentru că i-a încasat suma de 25.000 lei drept arvună din prețul unei mari cantități de lemne pe care acesta se obligase să o procure reclamantului încă de acum trei luni, lemne din cari Tulcoși nu a predat până azi cumpărătorului nici o bucată. In schimb cei 25.000 lei i-a cheltuit în chefuri.

Astăzi excrocul e dispărut, totuși poliția e pe urmele lui.

*

Paul Anca din str. Pasteur 10 a reclamat de asemeni poliției pe individul Salat Arpad din str. Avram Iancu nr. 12, pentru că acesta l-ar fi înșelat cu mai multe mii de lei.

Poliția cercetează.

Furt.

In lipsa de acasă a locuitorului Nicolae Țaricică din str. Livezii No. 10 indivizi necunoscuți s'au introdus în locuința sa de unde i-au furat obiectele casnice în valoare de peste 20.000 lei.

Furtul s'a petrecut în noaptea de Sâmbătă spre Duminecă.

Poliția face cercetări.

Carti, reviste romanesti, franceze, germana, etc., hartie, articole de birou, masini de scris confecție de hârtie și imprimate de orice natura la:

Libraria, Papetaria, Tipografia

LEPAGE

Cluj. Cereți cataloage lista și ofert. 2744-4

MODE DE PARIS Cel mai mare magazin de blănuri din România

SE DESCHIDE LA 7 OCTOMVRIE

3091 Cluj, Piata Unirii 12. Cluj, Piata Unirii 12.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

REDACTIUNEA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

CLUJ 11 OCT. 923

Anul IV. No. 915 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI Joi 11 [illegible]

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Infrățirea 18

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Străinătatea ne răzbună

Declarațiile d-lui H. Bérenger —

Am protestat în nenumărate rânduri împotriva acțiunei de discreditare a statului nostru, acțiune la care și au dat mâna nesăbuiți și dușmani dinăuntrul țării ca și de peste hotarele ei.

Unii oameni politici dela noi nu s'au sfiit ca dintr'o campanie împotriva guvernului să facă prin nesăbuința lor o acțiune de denigrare a țării. Câteva acte politice ale partidului național și mai cu seamă ale grupării țărăniste au fost de natură să producă confuzie în streinătate asupra solidarității statului român și asupra puterilor noastre de refacere și de desvoltare.

La aceste fapte acțiunea unei anumite prese dela noi a venit să mărească această confuzie. „Adevărul", „Lupta", „Aurora" și din când în când ținându-le isonul și „Patria", au dat adăpost în coloanele lor tuturor atacurilor cari se îndreptau împotriva țării, iar prin modul cum înfățișează stările dela noi au creiat o atmosferă de neîncredere în solidaritatea națională și în forța de viață a națiunei.

Propaganda vrăjmașilor din afară slujindu se de acțiunea ziarelor noastre „democratice și independente", au desfășurat și desfășură și acum o activitate necurmată pentru a slăbi încrederea streinătății în statul român, a'i scade prestigiul, a stârni curente ostile statului nostru, în stârșit a face prin toate mijloacele, folosind calomnia și minciuna, să înșele opinia mondială asupra adevăratelor stări dela noi, asupra puterii, valorii și energiei românești.

Cu toată această formidabilă acțiune de defăimare, streinătatea nu s'a lăsat înșelată. Au fost pe ici pe colo glasuri izolate care fie înșelate, fie cumpărate au avut cuvinte rele pentru țara noastră. Dar în opinia publică streină și în cercurile serioase, acțiunea de denigrare s'a cheltuit în zadar.

Interesată să cunoască adevăratele rosturi românești, străinătatea a căutat, mai cu seamă în vremea din urmă să se informeze prin contact direct cu viața românească asupra stărilor dela noi. Iată cum se explică vizitele în România a atâtor oameni de seamă din streinătate. Iată cum se explică articolele și studiile publicate în diferite mari ziare și reviste asupra țării și poporului român. Zilele trecute am avut un număr din marea revistă franceză „Les Annales", închinat României.

Articolele publicate cu acest prilej de dnii P. Doumergue și Ed. Herriot, două personalități de seamă în politica Franței, dovedeau nu numai o caldă afecțiune pentru noi ce și o exactă și menuțioasă cunoaștere a împrejurărilor și stărilor din România.

Deasemeni o mare revistă engleză a publicat un studiu documentat asupra trecutului nostru și asupra adevăratei situațiuni din țară.

Zilele trecute ni-a vizitat dl Henry Bérengger, senator și raportor general al bugetului francez.

Părăsind țara, dl Henry Bérenger a dat ziarului „Adevărul" tocmai „Adevărului" adaogăm noi, un interview în care s'a rostit cu multă înțelegere despre țara noastră.

Intre altele dsa a spus:

„Aveți grâu și porumb, aveți petrol și acum în urma unirii, și cărbunele, șantierele sunt în desvoltare, iar rafinăriile dvoastră ar putea servi de model și în afară.

„Criza monetară prin care treceți nu poate fi decât trecătoare, fiincă nu se împacă de loc cu puterea de producție și nici cu bogățiile funciare ale Românei. Această criză se datorește unor cauze pe cari oamenii de stat le vor elimina cu ușurință, redând schimburilor de orice fel jocul liber și natural.

In rezumat pot să vă spun că România merită mult mai multă încredere de câtă inspiră la prima vedere leul."

Cuvintele acestea ale dlui Bérenger ne răzbună de toate defăimările răspândite în străinătate pe seama României de către propaganda vrăjmașă, de unii politiciani ambițioși din țară și ziare „românești" ca „Adevărul" dlui Rosenthal și „Lupta" dlui Honigmann.

O inițiativă demnă de a fi imitată

Un ziar din București anunță că baroul avocaților din Ploești a ținut o adunare generală, spre a cerceta mijloacele necesare pentru ajutorarea studenților prahoveni nevoiași și cari urmează cursurile în București.

Mai mult decât atât, dl decan N. Bărbulescu, făcându-n călduros apel la dnii avocați de a contribui la opera de ajutorare a studenților a propus ca avocații prahoveni să adune suma de 120 mii lei pentru ajutorarea lor.

Când deobicei întrunirile diferitelor categorii sociale au de scop doar formarea de ligi sau subscrierea de proteste împotriva guvernului, hotărârea baroului avocaților din Ploești vine să arate cât de mult rost ar avea ele, dacă în loc de speculare a intrigilor politice s'ar ocupa măcar cu una din problemele de gospodărie internă care cer pentru rezolvare nu numai concursul Statului ci și ajutorul particularilor.

Opera de ajutorare a tinerimei universitare, care nu poate să-și continue studiile prin mijloacele proprii e una din acestea și nădăjduim că exemplul avocaților din Ploești nu va rămâne fără răsunet.

Un turneu cultural in Ardeal

Am anunțat mai zilele trecute lăudabila inițiativă a Companiei Teatrului Național din București de a străbate într'un turneu cultural întregul pământ al Ardealului.

Felul cum e început acest turneu, însoțit și de conferințe, la care își vor da contribuția cele mai de seamă personalități culturale ale țării, e menit nu numai să afirme aici în Ardeal și mai mult lumina vrăjită a artei românești, ci e și o solie dătătoare de viață sufletească, pentru toate orașele Ardealului.

Având de scop desvoltarea interesului public pentru arta dramatică românească, acest turneu va veni să complecteze într'un mod foarte fericit, ceia ce a făcut în primăvara acestui an în toată țara și mai cu seamă în Ardeal, șezătorile literare, organizate de revistele „Gândirea" și „Flacăra".

Arta dramatică ca și literatura nu aparține unui popor numai prin talentele cari o produc, cât mai ales prin numărul cel mare de înțelegători, de iubitori ale lor, cari prețuiesc frumusețea artistică și cari în mod voluntar își iau sarcina de ale reflecta.

Arta nu poate supraviețui fără acea opinie publică, în sufletul căreia să și găsească un ecou mereu reînoit. De aceia trneele culturale de artă dramatică au de scop, ca și șezătorile literare, să contribue la cunoașterea cât mai largă a producțiilor artistice și literare ale neamului nostru și la câștigarea unui cât mai mare număr de admiratori ale acestora.

Dar pe lângă această importanță culturală, evenimentul actual mai are și o importanță istorică.

El vine să aducă aminte că cu 10 ani în urmă, când Ardelul plutea în negura asprei stăpâniri maghiare, vechiul regat a trimes celor înșelați atât de îndelungată vreme de armonia cuceritoare și duce, desprinsă din manifestările artistice ale sufletului românesc, zile de sărbătoare pentru toți românii, de întărire sufletească pentru toți cei cari priveau cu licăriri tainice spre zarea viitorului.

Venirea trupei românești din regatul liber s'a înfățișat atunci ca o sărbătoare strălucită a vorbei românești, a geniului artistic românesc, preamărite cu pietate adâncă în tot largul pământului ardelenese.

Astăzi când Carpații nu mai sunt graniți, dorim ca cu aceiași mândrie, Ardealul să găsească în aceste manifestări frățești de artă, un nou prilej pentru a sădi în toate inimile fiilor lui, sărbătoarea graiului și artei românești, care vine să otelească și să desăvârșească unitatea sufletului românesc de pretutindeni.

Severdanii lui Iászi

Opera școlii maghiare dela Budapesta a fruntașilor partidului maghiar: singura chestiune de soluționat în Ardeal

Ar fi putut și ar fi trebuit într'adevăr să surprindă și să jignească o declarație pe care cunoscutul propagandist al confederației dunărene ungurești, Oscar Jaszi, a scris-o deunăzi în „Revista Vremii", organul nemțofilismului din București. Fostul ministru revoluționar dela Budapesta, acel care în 1918, la Arad, adulat de oamenii partidului național, a făcut ultima încercare ungurească de a păstra Ardealul Ungariei, și și-a încheiat „pertractarea" — ultima pertractare a partidului național cu ungurii — cu observația, tipărită în volumul scris asupra acestor tratative, că deși încercarea dela Arad n'a izbutit, confederația dunăreană se va crea totuși și mai impozantă, nu peste mult, tot sub hegemonia Budapestei — a publicat în „Revista Vremii" un articol asupra „crizei" Ardealului, și a făcut în acest articol enunțarea, că deși politicește Ardealul s'a rupt de Ungaria, el rămâne și va rămânea al ei în privința culturii și mentalității.

Articolul a fost reprodus Vineri dimineața de organul iaszist de aici al clericalilor horthiști din Budapesta, de „Keleti Ujság", cu declarația de mai sus a lui Jászi subliniată.

Firește, reproducerea nu a stârnit nici o indignare, dupăcum n'a stârnit nici l București unde „Revista Vremii" a avut cutezanța să publice această jignitoare „constatare". N'a indignat nici chiar faptul, că „Ellenzek" nu s'a mulțumit cu atâta din partea lui Jakobovici Jászi, ci a criticat articolul ca fiind prea conciliant.

Nu a indignat, și acum ne explicăm de ce. Intr'adevăr, în aceeași zi în care „Keleti Ujság" sublinia enunțarea de mai sus, a apărut în numărul de seară al „Patriei" un articol al d lui Sever Dan, în care se arunca celor veniți din Vechiul Regat insulta de slugi, „scursori ale Fanorului" și de „bastarzi de corturărese". De ce partidul național și-a pus secretarul general să confirme în chiar aceeași zi, spusa lui Jakobovics-Jászi dela Viena? De ce?

Nu ne interesează aci, că declarația lui Jászi a fost o insultă pentru Ardeal, pentrucă Ardealul cinstit i-a desmințit-o de mult. Ar interesa singur faptul, că nici declarația lui Jászi, nici obrăznicia d-lui Sever Dan, nu au stârnit nici o reacțiune. Și în această privință Jászi a avut dreptate — trebuie să o constatăm cu toată durerea: nepăsarea aceasta este răsbunarea școlii budapestane în care îndeosebi tiranul Jászi a fabricat sufletul unei mari părți a intelectualilor generației noastre ardelene.

Dar interesează altceva. D. Iacobovics Jászi, acel care, repetăm, a fabricat mentalitatea de slugi umanitariste, românofobe, a elitei partidului național, a știut într'adevăr ce spune, și sublinniem acest lucru: magistrul partidului național a dat acestui partid, ca ultim for, osânda de budapestenizat, de partid al Budapestei, pe care noi și cu noi întreaga opinie publică, i-a dat-o de mult. Pentrucă cu preciziunea unui „teamer", Jászi a prevăzut, a impus chiar prin aceeaș sugestiune, care de multe ori operează în elevi, ca d. Sever Dan să confirme în numele elevilor lui Jászi, sentința magistrului. Ce altă semnificație ar putea într'adevăr să aibă faptul, că d. Sever Dan a rostit în aceeaș zi sentința sa asupra regatului, în care Jászi a pronunțat-o pe a lui asupra severdanilor Ardealului?

Chestiunea acestei opere postume a școlii maghiare din ultimele două decenii, ne va mai preocupa, de altfel. Avem curajul să subliniem, că este singura chestiune românească în Ardeal, de a cărei soluționare depinde totul. Iar soluția nu este aceea, ca mentalitatea severdanilor să o tolerăm până se va ridica o generație românească. Există soluția aplicată de ungurii lui Jászi: refugiul iaszițtilor români, (căci îi avem) la Viena.

Patimi meschine

Obiectivitatea gazetărească a confratelui „Patria"

E nostim, instructiv și trist în acelaș timp felul cum își închipue partidul național că trebuie să facă politică. In reportajul „Patriei" în care se face darea de seamă a serbărilor pentru punerea pietrei fundamentale la Catedrala episcopiei ortodoxe din Cluj, se vorbește cu mult elogiu despre prezența în jurul Principelui Moștenitor a „marilor demnitari" dnii Iuliu Maniu, Vaida, Mihai Popovici, Hațiegan etc. etc... dar nu se găsește literă în tipografia oficiosului takisto-național cu care să se tipărească numele miniștrilor prezenți: dnii Ion. I. C. Brătianu, C. Banu, general Mosoiu și I. Th. Florescu.

Ciudată idee își face „Patria" despre adversitatea politică dacă își închipuie că îi e permis să-și mistifice cititorii. Un reportaj conține materie informativă. Cititorii au dreptul să ceară măcar în cadrele unui atare articol acea obiectivitate elementară care dă garanția seriozității gazetărești.

Dar se vede că partidul național nu a ajuns încă la un atât de înaintat civism încât să-și dea seama că numele miniștrilor țării cari participă la o solemnitate străină de politică, pot figura cu cinste și aiurea decât în articolele de critică mai mult sau mai puțin pătimașă. „Patria" i-a trecut sub tăcere pentru a face loc persoanei rubiconde a dlui Mihai Popovici și ființei obscure a dlui Hațiegan. Și cu atât mai rău pentru „Patria" și partidul național.

INFORMAȚII

— **Nouile legitimații polițienești.** Am anunțat, că în urma unei dispozițiuni ministeriale de acum câteva luni, legitimațiile emise de prefectura de poliție vor fi înlocuite cu legitimații cu o*tografie.*

Impărțirea nouilor certificate de identitate se va începe la Cluj Luni, în 15 Octomvrie.

— **Congresul preoților din Transilvania.** Ni-se comunică din Sibiu, că congresul preoților ortodoxi din Ardeal a fost amânat pentru zilele de 23 și 24 Octomvrie.

— **Controlul alimentelor la Cluj.** Azi de dimineață s'a făcut o razie polițienească prin piețele Clujului și s'a confiscat peste 50 de litri de lapte falsificat.

— **Improprietăririle în Ardeal.** Azi la ora 1 dl Petrini directorul general al agriculturei a plecat în plasa Gilău pentru a asista la o împroprietărire.

*

Rugăm publicul ca să se îngrijească din vreme de bilete pentru balul mascat de Sâmbătă 13 Octomvrie căci aceste bilete sunt pe isprăvite.

— **Arenda terenurilor exploatate de instituții de stat.** Ministerul de domeni, a hotărât ca pentru toate terenurile expropriate din moșiile particulare și cari au fost atribuite diferitelor instituțiuni de stat, să se plătească arenda cuvenită, deoarece ministerul nu are fonduri ca să plătească proprietarilor arenda aferentă. Deci, orice instituție pendinte de alt minister decât acel de agricultură va plăti arendă pentru terenurile ce-i s'au atribuit.

— **Autoturism în Banat.** După cum ni se anunță de către președintele „Asociației Sportive din Banat", în cursul lunei se ține concursul de automobile.

Această întrecere de automobile se va începe în ziua de 14 Octomvrie și vor lua parte 20 de mașini, între care A Sa Principele Carol.

Deocamdată putem amintit că în zilele prime automobilele vor trece prin următoarele orașe: In ziua I: Timișoara-Arad-Piski-Haței-Rușica; în ziua II-a: Făget-Reșița; în ziua III-a: Anina-Orșova-Baziaș-Băile-Erculane. In ziua IV toate automobilele se vor întoarce la Timișoara.

— **Aviz senzațional.** *Cele mai bune fotografii de orice fel și tot odată cele mai ieftine se execută de către atelierul „Electro-Foto" din str. Regina Maria 46.*

— **La cafeneaua „Metropole"** cântă în fiecare seară renumitul șef de orchestră Nicolae Alexander din Sibiu cu toată orchestra. 3090

— Aseară a avut loc la Teatrul Național reprezentația pieselor „Morcovel" de Jules Renard și „Scampolo" de Dario Nicodemi.

In numărul nostru de mâine vom publica darea de seamă.

— **Dr. Teofil Dragomir** *neurolog, asistent la clinica neurologică și-a început consultațiunile medicale în str. Petru Maior Nr. 6. Consultațiuni între orele 2—4 p. m.*

— **Arestarea unui hotelier din Oradea-Mare.** Comenduirea pieței a arestat și trimis sub escortă, consiliului de război din Cluj, pe antreprenorul hotelului „Parc", care acum câteva săptămâni a încercat să înjunghie cu cuțitul pe d. căpitan Petrescu, chiar în hotel.

— **Uu spion al „Ungurilor care se deșteaptă" în Ardeal.** In trenul, care mergea la Brașov, a fost prins spionul Lupușor Nicolae din asociația „Ungurilor, cari se deșteaptă."

Spionul colinda orașele ardelene și cu dibăcie izbutise să-și facă proseliți, cărora li se dăduse instrucțiuni cum să informeze la Budapesta, asociația ebredistă.

— **Taxele de verificare a cazanelor.** In urma unui referat al direcției generale o industriei, ministerul de industrie și comerț a aprobat cu începere dela 1 Octombrie a. c. sporirea taxelor de verificare a cazanelor pentru Ardeal și Banat, după cum urmează:

Pentru cazanele cu aburi până la 10 metri pătrați suprafață de încălzire, 300 lei, dela 10 la 20 metrii pătrați 400 lei, dela 20 la 50 metri pătrați 500 lei, dela 50 la 100 metri pătrați 600 lei, dela 100 la 200 metri pătrați 700 lei și peste 200 metri pătrați suprafață de încălzire s'a fixat 800 lei.

*

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. 1253

*

— Se deschide pe seama ministerului de comunicații un credit extraordinar rambursabil de lei 5.000.000, necesar pentru lucrările de pavaj în diferite stațiuni.

Acest credit se va trece prin conturile exercițiului 1923 și se va acoperi din sumele aprobate a se percepe dela încărcatul și descărcatul vagoanelor drept taxă de pavaj, conform deciziunii ministerului de comunicații.

*

— Lucrările de reparație a podurilor de cale ferată dintre Posada și Valea Largă fiind terminate, s'a reluat de ieri circulația normală a trenurilor, astfel că personalul 401 care pleca spre Oradea-Mare la 6 dimineața, va pleca ca și în trecut la ora 8 dimineața, iar trenul accelerat 24 dela Viena-Budapesta și Arad va sosi în Capitală la 3.36 după amiază.

*

— „Monitorul Oficial" publică decretul regal prin care Adunările Naționale Constituante sunt convocate în sesiune ordinară a anului 1923-24, pentru ziua de 15 Octomvrie crt.

*

D. Alois Stanislau Cheriș, judecător la tribunalul Brașov, a fost numit ajutor de grefier la înalta curte de casație și justiție, în locul dlui Const. S. Dumitrescu, numit judecător la trib. Brașov.

D. Armand G. Constatinescu, judecător la oeolul Tg. Mureș, a fost mutat în aceiaș calitate la ocolul Cluj urban.

In jurul confiscărei averii lui Mihail Karolyi

O decizie a conferinței ambasadorilor

Budapesta. — Conferința ambasadorilor a redactat eri o notă către ministerul de externe din Budapesta, în afacerea confiscărei averei lui Karolyi Mihail, fostul prezident al republicei ungare.

In notă se accentuiază că conform tratatului din Trianon, atitudinea politică din timpul războiului și după război, nu este o cauză pentru confiscare.

Nota este semnată de prezidentul ambasadorilor Cambon.

Programul Cinematografelor.

CinemaUniversității

Joi, 11 Oct.

Amorul e mai mare decât mintea

Colosală dramă de drazoste în 6 acte. In rolul principal grandioasă Linda Pini. Subiectul dramei este extraordinar de mișcător. Triumful eternului amor asupra științei!

Vineri, 12 Oct.

Themis

Cinema Urania

Joi, 11 Oct.

Samson acrobat

Impresionantă dramă de dragoste în 5 acte. In rolul principal Luciano Albertini creatorul Urlașului Samson. — Film arhiplin de aventuri acrobatice!

Vineri, 12 Oct.

Samson acrobat

Cinema Apollo

Joi, 11. Oct.

Ana Carenin

Mișcătoară dramă rusească în 5 acte. Opera colosală a lui Leo Tolstoj. In rolusile principale: Maria Melato, Raffaelo Marian și Ernesto Salatini. Drame mascată al sufletului mistic rusesc. —

Vineri, 12 Oct.

Drame în casa roșie

Reprezentațiile încep la 3 ore p. m.

Cărți și reviste

A apărut „Buletînul agriculturei" No. 4—6, cu următorul cuprins: Legi, regulamente, decrete, deciziuni, studii, comunicări, dări de seamă, statistica agricolă, informații recenzii, bibliografii

AU SOSIT AUTOMOBILELE

Ego

2747-5

cel mai nou și elegant automobil, model 1923, cu patru locuri la

Emil Blaga, Cluj.

Numele de strazi din Cluj

In atenția Consiliului comunal

Dăm cu plăcere publicității observația ce ni-a adus-o astăzi poșta dela un cititor al ziarului nostru, care nu are cuvinte pentru a se mira, că datorită unei neglijențe care trebue cât mai curând îndreptată, o mulțime de străzi din orașul nostru nu au nici astăzi tăblițe de orientare românești. Astfel au rămas până astăzi ungurești: indicația de pe edificiul cafenelei „Metropol" cu numele de „Erzsébet utcza"; o stradă întreagă a rămas unguresască cu numele de „Köves utcza"; gara este și azi indicată cu numele de „Baros-tér" No. 1; Teatrul Unguresc, Uzina electrică de lângă el, asemenea edificiul băii de vară, au și azi indicația străzii în ungurește. Apoi: „Házsongárdi körut", „Árnyékos utcza", „Hajnal utcza".

Consiliul comunal are datoria să intervină de urgență.

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

Telefon 493 Telefon 493

Mașini de scris

Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica

Mare atelier pentru reparat mașini de scris

Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

MOBILE

în cea mai bună calitate și cel mai eftin se pot procura la

Fabrica de mobile VICTORIA, ARAD.

Depozit: Str. Horia, Palatul Neuman. Primim executări la comanda. 4045

Moara Mare Timisoreana Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz și porțelan, sticle technice, sticle pentru sifon și sticle pentru limonadă

2910

TIMIȘOARA

„Aesculap"

Marque depose

Intreprinderea de instrumente medicale

Mihail Máté,

Cluj, Strada N. Iorga 2.

2892

Cel mai mare deposit al României de instrumente medicale și de instalații de spitale și sanatorii. Magazin permanent de aparete electrice instalațiuni de laborator, articole necesare la ingrijirea bolnavilor, pansamente, microscop C. Reichert, aparate de röntgen, lămpi, lămpi quart cu prețuri-originale de fabrica. Reparaturi de injector „Record" să fac la moment și eftin. La cerere servesc cu plăcere cu ofert de prețuri. Lloyd 1816.

Pe toata lumea o informeaza

„PROGRAMM"

care apare in fiecare Sambata

editat de biroul de publicitate și de voiaj „Gyilkos" Conține programul amănunțit al Operei Române, Teatrului Național, Teatrului Maghiar, Cinematografelor Urania, Universitatea și Apollo, Orfeului Biasini și Barului Central, al concertelor, reprezentațiilor revistelor de teatru, evenimentelor sportive. Apare în românește și ungurește. Prețul 3 lei. Prețul 3 lei.

3124

Industria Laptelui

DIN BANAT S. P. A.

TIMIȘOARA

Fabrica Str. 3 August 24.

2944

Puteți cumpăra pe prețurile cele mai reduse totfelul de blănuri la Blanăria JANKY LAJOS Cluj, Strada Universității 1.

Lloyd 873 2126

Maşina cea mai universală, folosibil la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99. TELEFON 999. (2725-2)

Unificarea legislaţiei române

„Ante-proectul codului penal român" — O părere autorizată şi un apel la care ne asociem

In editura ministerului de justiţie a apărut prima parte din lucrarea subcomisiunei penale de unificare legislativă instituită pe lângă ministerul de justiţie: „Anteproectul codului penal român. Lucrarea este opera de colaborare a celor mai distinse personalităţi juridice din vechiul regat, din Transilvania, din Bucovina şi Basarabia, şi prin aceasta o garanţie mai mult că România întregită va fi înzestrată cu un cod penal cuprinzător şi modern.

Deprinşi să criticăm cu uşurinţă orice, „Anteproectul codului penal român" va fi pentru mulţi o surpriză, dar şi o lecţie. Unificarea, atât de mult critificată de toţi, chemaţi sau nechemaţi, în ciuda tuturor bârfelilor de cafenea sau de întrunire politică, se face temeinic. Oameni de specialitate din toate provinciile ţării lucrează sârguincios şi discret în subcomisiunile ministerului de justiţie, şi opera lor de astăzi, va alcătui temelia de granit a legislaţiei româneşti de mâine.

„Anteproectul codului penal" este cea mai elocventă dovadă a acestei folositoare munci. Dăm mai jos, părerea autorizată a distinsului jurist, d. V. M. Dimitriu, consilier la Curtea de Apel din Cluj, asupra importanţei acestei lucrări şi valorii ei juridice."

Iată ce spune d. V. M. Dimitriu:

„Rezolvând atâtea probleme etico-sociale, ce izvoresc din mizeria şi suferinţa omenească, acest cod penal rămâne totuşi un mijloc eficace de apărare a societăţii şi instituţiilor româneşti contra factorilor destructivi şi oteră mijloace ca prin pedeapsă, să se corijeze dintre cei răi pe cât mai mulţi cu putinţă, ce să fie aduşi pe calea binelui.

„Alcătuit fără grăbire şi după o raţională aşteptare, anteproectul este cu atât mai complect şi mat desăvârşit. Infrângându-şi în parte mândria lui suverană, Statul român prin factorii săi responsabili, nu-şi-a impus codul penal dela început, adică de la unire, tuturor provincilor de sub sceptrul regelui său, cum o cereau poate atâtea interese superioare.

„Din prudenţă însă s'a aşteptat şi strâns rezultatele aplicării mai departe a codurilor penale austriac şi maghiar în părţile românismului alipite din nou la patria mamă timp de cinci ani.

„S'a câştigat astfel o experienţă, care judicios şi cuminte folosită, a condus subcomisiunea de elaborare la făurirea celui mai modern cod penal european. In general foarte bine redactat, cu o terminologie exactă, text scurt şi bine lămurit consecvent fără prolixitate, el nu e întru nimic mai prejos ca concepţie şi structură legilor penale sub care au trăit frăniurile de până eri ale românilor.

„Faptul că s'a pornit în alcătuirea noului cod, de la factura codului penal românesc intrat în simţul şi sufletul nostru naţional după o jumătate de secol de aplicare şi frământare juridică şi jurisprudenţială, denotă că avem a face cu o operă pe cât de trainică şi solid alcătuită ştiinţificeşte, pe atât de specific românească. Purtând pecetea geniului latin, al neamului nostru coborâtor din Romanii, ce au înălţat ştiinţa dreptului pe culmea cea mai înaltă în omenire, anteproectul codului penal român se distinge printr'o stricteţă necesară alături de cea mai raţională toleranţă civilizată.

„Motiv de mândrie naţională, lucrarea de care ne ocupăm ne bucură în special pe noi cei dela „Ardealul Juridic". Această revistă de unificare legislativă în cei 3 ani de apariţie n'a pregetat să se ocupe aproape în fiecare număr de viitorul nostru cod penal unificat. Relevând apropierile şi deosebirile între legea penală română şi cea ungară aplicată în Ardeal şi Banat, subliniem cu amărăciune şi totuşi cu grijă părţile de superioritate vădită ale uneia asupra celeilalte.

„De am reuşit or nu să folosim întru ceva la măreţia aceste opere naţionale, aceasta se vede şi ne bucurăm cinstit.

„Invederând meritele neperitoare ale subcomisiunei penale de elaborare ca şi ale savanţilor noştrii profesori, redactori ai anteproectului şi expunerei de motive.

„Relevăm totodată şi iniţiativa binefăcătoare a Ministrului de Justiţie, care tipărind Anteproectul şi răspândindu-l în ţară, a chemat întreaga lume juridică românească la conlucrare prin observări şi propuneri la această operă juridică naţională. Ardealul juridic înţelege a răspândi mai mult încă Anteproectul reproducându-l în coloanele sale începând cu acest număr.

„Vom primi şi înregistra bucuros orice observaţiuni şi propuneri ne-ar veni din partea cititorilor şi juriştilor din toate unghiurile României Mari, cu privire la structura, lipsurile, sau conţinutul Anteproectului Codului penal român.

„Strângând astfel cu grije acest soi de material preţios, îl vom transmite celor în drept, spre al avea în vedere până la turnarea codului în forma lui definitivă în parlament".

*

Am reprodus aproape în întregime cele scrise de d-l Dimitriu, pentrucă ele reprezintă, pe lângă spiritul larg înţelegător în care se făureşte viitoarea legislaţie a României întregite, o idee la care ne asociem bucuros. Discuţiunile factorilor autorizaţi în jurul „Anteproectului penal" nu pot aduce decât desăvârşirea codului penal. Apelul d-lui Dimitriu trebuie să aibă ecoul cuvenit.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & &

3054 *Piaţa Uniri No. 12.*

Concurs.

Administraţia Căminului studenţesc. str. Avram Iancu No. 9—11 publică concurs pentru furnizarea de carne, pâine, coloniale şi zarzavaturi pe anul şcolar curent.

Reflectanţii sunt poftiţi a şi înainta ofertele până la 16 Oct. a. c. între orele 12—1 în biroul Adm. Căminului studenţesc, unde primesc informaţiunile necesare.

Consl. Popovici m. p.
administrator.

"Rador" 337 110

Repertoriul Teatrului Naţional din Cluj

Joi 11 Oct. „Scampolo" şi „Morcovel".

Sâmbătă 13 Oct. „Scampolo" şi „Morcovel".

CURIERUL SPECTACOLELOR (TEATRUL MAGHIAR)

Mercuri: „Katja" pentru a 8 oară. Preţuri obişnuite. Abonament şters. Seria 67.

Joi: „Othello". Disiribuţie nouă. A doua reprezentaţie a ciclului shakespearian. Preţuri obişnuite. Conferează Dr. Eugen Janovics. Abonament de zi 21 C. Cu uşile închise. Seria 68.

Pentru copii mici şi sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e

PRAFUL HÖFER 2906-1

şi CREMA HÖFER, PENTRU COPII.

Ausosit la magazinul

M. Neumann

Raglane

Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14. Telefon 431 2653

! Ni-au sosit !
în stoc mare
paltoane şi blănuri de toamnă şi iarnă
de cea mai nouă modă din
Paris
Wiena şi Berlin
Diamantstein şi Moskovics
magazin de mode bărbăteşti şi femeşti
Cluj, C. Reg. Ferdinand 25.
(Vis a-vis de poşta centrală)

Cea mai avantajoasă sursă de **blănuri de pluş de seal şi biberette**, şi de specialităţi de paltoane cu blană. 2032

Industria zahărului in ţară

Recolta sfeclei ceva mai bună ca anul trecut — Mărirea capacităţei de producţie a fabricilor de zahăr — Se speră într'o ieftinire

Scumpetea zahărului în întreaga ţară, în ultimul timp ajunsese să îngrijoreze nu numai pe consumatori, dar şi pe producători şi pe negustori.

Pe cei dintâi pentrucă urcarea continuă a materiilor brute îi obligă să urce preţul produselor, silind astfel şi pe detailişti să urce aceste preţuri.

Faptul acesta produsese o micşorare a cererei, unii dintre consumatori înlocuindu-l cu miere de albine şi chiar zaharină.

Ministerul de industrie sesizat de această situaţie a luat toate măsurile pentru ca cel puţin anul care vine să se poată înlătura criza şi scumpetea aceasta a zahărului.

Printre măsurile acestea, principalele sunt două.

Prima a fost intensificarea producţiei de sfeclă ieftinirea seminţelor şi prin acordarea aşa zişelor prime de producţie.

Cea de-a doua, care a avut un efect şi mai salutar a fost încurajarea construcţiilor de fabrici de zahăr şi mai ales micşorarea foarte pronunţată a taxelor de import asupra maşinelor sistematice necesare acestor fabrici, maşini ce se aduceau din streinătate.

Efectul acestor măsuri

1) Anul acesta, atât în vechiul regat cât şi în Ardeal şi Basarabia, producţia de sfeclă s'a mărit cu cel puţin 25 la sută faţă de anul trecut.

2) Numărul fabricelor de zahăr s'a mărit cu 6, — şi în fine:

3) Capacitatea de producţie a acestor fabrici este cu mult mai mare decât în anul trecut.

Un exemplu edificator

In Giurgiu este o fabrică de zahăr cu numele „Danubiana."

Această fabrică, anul trecut, producea cel mult 10 vagoane de zahăr pe zi.

In urma mărirei recoltei de sfeclă şi mai ales în urma avantajelor acordate de stat asupra importului paşinelor sistematrce din streinătate această fabrică, complectându şi maşinele, produce azi peste 25 de vagoane pe zi, zahăr de o calitate superioară multor alte fabrici.

Mai mult de cât atât, conducătorii acestei fabrici intenţionează să micşoreze cu 20—25 la sută preţul produselor ei.

In urma tuturor acestor fapte relatate mai sus se dă ca sigur că în curând preţul zahărului din ţară se va ieftini simţitor.

Roabe din mesteacăn

pentru economii şi căratul pământului în executare primă de vânzare la 3059

Maximilian Aufricht
comerciant de lemne Arad,
Birou: Strada Bucur 8.

Cine voeşte a călători iute, comod, eftin, sigur şi direct la

Canada,
America,
Argentinia,
Brazilia

3068

să scrie numai de cât la

COSULICH LINE

Bucureşti, Calea Griviţei No. 181.

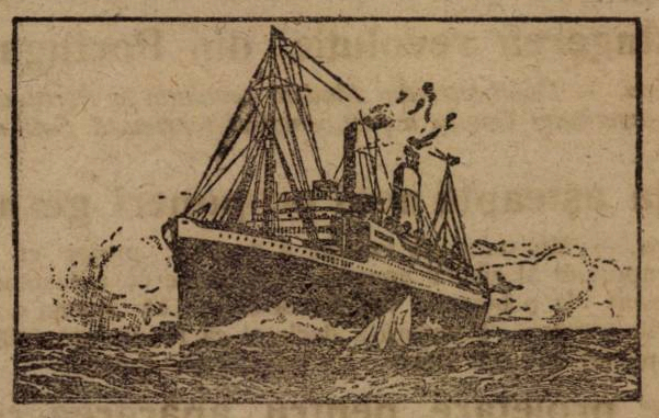

Corespondenţă întoate limbile

Transportarea călătorilor să face cu vapor modern cu elice dublă

Călătoria durează numai 7 zile. — Masă excelenţă. Cabine mari aerisiate pentru 2, 4 şi 6 persoane.

Nenumărate scrisori de mulţumire!
Cereţi imediat prospect!!

Se ştie că numai CZINK vopseşte, curăţeşte, chimic, cel mai frumos şi cel mai ieftin Cluj.

TELEGRAME

Descoperirea unui complot fascist în Capitală

Complotiştii intenţionau asasinarea primului ministru şi a altor membri din guvern. Comunicatul Ministerului de Interne

Ziarele publică amănuntele complotului fascisto-antisemit. Toate crimele urmau să fie săvârşite astăzi. Adevărul afirmă că conspiraţia au urmărit asasinarea 7 miniştri între cari primul ministru, Constantinescu apoi mai multor financiari şi publicişti. Deocamdată au fost emise 8 mandate de arestare. Primul ministru este ţinut în curent despre mersul descoperirilor.

Autorităţile au fost alarmate de destinuirile făcute de fasciştii excluşi din mişcare, anume Pădeanu, Brancea şi Cioreanu. Primele descinderi au fost aseară la 6. Ancheta a fost condusă de secretarul general Franasovici ajutat de toţi procurorii. Comisarii au operat toată noaptea, descinderi şi percheziţii. Astfel poliţia intrând la ora 1 noaptea la sediul. „Apărare naţionale" din Calea 13 Septemvrie a găsit o şedinţă a comitetului unde se aranjează modalităţile loviturei de astăzi. Au fost imediat arestat cei prezenţi între cari Zelea Codreanu fiul şi alţi 10, găsindu-se asemenea mari depozite de arme, revolvere şi stilete, procurate de Zelea Codreanu.

Ziarul „Lupta" anunţă că din depoziţiile arestaţilor rezultă că urmau să fie asasinaţi, astăzi primul ministru, dnii miniştri Văitoianu şi Florescu, Mauriciu şi Aristide Blank. Arestaţii au declarat că intenţionau să ceară audienţe personagiilor condamnate şi cu acest prilej să comită atentatele.

Comunicatul Ministerului de Interne

Ministerul de Interne comunică în această privinţă următoarele:

Astă noapte autorităţile au descoperit un complot urmărind asasinarea mai multor miniştri. Vinovaţii, printre cari sunt şi studenţii Zelea-Codreanu şi Moţa, au fost arestaţi şi au făcut mărturisiri complecte asupra complotului. Cercetările continuă.

Reichstagul votează încrederea în guvern

Berlin. (Rador). Reichstagul după o discuţie de 12 ore a votat încrederea cerută de guvern. Au votat contra numai naţionaliştii, comuniştii şi populiştii bavarezi. Deasemenea Reichstagul a respins moţiunea pentru ridicarea stării de asediu în Bavaria.

Prohibirea alcoolului în Turcia

Constantinopol. (Rador). Autorităţile turceşti au ordonat complecta prohibire a alcoolului.

Soldaţi francezi omorâţi în colonii

Paris. (Rador). Rebilii africani au omorât în cursul unei lupte la Nord de Tumbuctu 60 soldaţi francezi. Presa franceză cere măsuri energice.

Infrângerea revoluţiei din Portugalia

Roma. — După ştiri din Madrid revoluţia în Portugalia împotriva guvernului Gomez a fost complect reprimată. Şefii mişcării au fugit.

Franţa aşteaptă noui propuneri germane

Paris. — Ministerul de externe a declarat presei că evenimentul important al zilei îl constitue tratativele cu industriaşii germani. Relativ la plângerea lui Stresemann că Franţa a ignorat propunerile germane, Poincaré a declarat că Franţa aşteaptă acum noui propuneri, întrucât situaţia s'a transformat radical.

Trupe proletare pentru apărarea republicei germane

Berlin. — La Weimar congresul sindical din Türingia a decis să organizeze batalioane revoluţionare. Aceste trupe proletare vor fi mobilizate pentru combaterea eventualei lovituri de stat bavareze. Congresul a votat o moţiune pentru răsturnarea guvernului Stresemann.

Mica publicitate

Student în Matematici caută meditaţii. Adresa „Pythagoras" la ziar. 3116

De vânzare casă familiară cu grădină aproape de centru. Un apartament de 3 odăi bucătărie, baie ocupabilă. Deslușiri dă: Danzinger Henrik strada Iuliu Maniu 20. 3120

Să pregătesc cu preţ avantajos costum şi haine de dame Strada Regală No. 1, uşa 2.

S'a pierdut un permis de purtat armă No. 5

(revolver) eliberat pe numele „Fiducitate". Il declarăm de nul şi fără valoare în mâna oricui s'ar găsi.

„Fiducitate" Suc. Cluj.

Doamnelor şi mireselor!

Cumparati sau comandati va!

Lingerie, trusouri femeeşti, pânzeturi feţe de masă şi lingerie pentru pat, specialităţi de batiste, etc, fabricaţii proprii şi specialităţi din străinătate.

SÁMUEL & Co.
Str. Memorandului Nr. 9
2949

„MECANO" S. A.
SUCURSALA CLUJ,
Str. Memorandului No. 24

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalaţiuni telefonice. 2883

No. 4490—923.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă generală, că pentru procurarea stofelor de veştminte pentru copiii din Azile (cca. 2500 metri) şi pentru uniforma Surorilor de Ocrotire (cca. 600 metri), se va ţinea licitaţie publică în ziua de 25 Octomvrie a. c. la orele 11 a. m. conform art. 72—83 din legea contabilităţii publice, cu oferte, închise şi sigilate în localul Direcţiunei I. Regionale a Ocrotirilor Sociale Cluj, Calea Victoriei 27.

Condiţiunile şi caetul de sarcini sunt la dispoziţia domnilor concurenţi cu începere dela 10-a curentei în fie care zi de lucru dela orele 8—10 a. m., la Serviciul de Economat din Direcţiunea I. Reg. a Ocr. Sociale Cluj, Str. Gen. Grigorescu Nr. 47—49.

Director Regional **Dr. Gane** 3123 Şeful Economatului **Maior**

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

„BERE DIN TURDA"
Rador 172 2248
DIN MALŢ DUBLU
GLORIA
Fabricatie speciala a
Fabricei de bere din Turda
precum gustoasă şi renumită bere deschisa
COROANA
se găseşte in calitate neintrecută pretutindeni.
Fabrica de bere: TURDA. Telefon No. 5.
Depozit principal: CLUJ, Calea Dorobantilor Nr. 11. Telefon 394.

IN MARELE MAGAZIN DE BLĂNURI AL LUI
IOSIF IZRAEL & CO.
CLUJ, C. VICTORIEI Nr. 2.

Se află în mare asortiment:
Blănuri, dela . . . 16000 L în sus
Paltoane pt. sport dela 3000 L în sus
Boa dela . . . 450 L in sus
Paltoane pt. copii dela . . . . . 800 L în sus
3026

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş MĂRUNŢIŞURII GALANTERII ŞI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 916 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Vineri 12 Octomvrie 1923

Infrățirea

R CLUJ 1. 5351
Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român
Sibiiu
CLUJ 1 12 OCT 1923

ANUNȚURI: A ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Reforma agrară in Basarabia

Opera lăudabilă a „Casei Noastre"

O dată cu începutul toamnei, în Basarabia reforma agrară a devenit un fapt îndeplinit.

Țărănimea dintre Prut și Nistru este deplin stăpână pe pământul lucrat de dânsa.

Se știe că pentru aplicarea reformei agrare în Basarabia s'a înființat încă de la sfârșitul anului 1918, instituția „Casa Noastră" cu reședința în Chișinău, condusă de un consiliu de administrație și sub controlul Ministerului de Agricultură și a Domeniilor.

Rolul ei în înfăptuirea reformei agrare e de netăgăduit și modul cum au fost conduse lucrările merită toată lauda, mai cu seamă că situația din Basarabia era cu totul specială, față de celelalte provincii românești.

Mai întâi prin înființare a „Casei Noastre" s'a înfrânat nebunia și complecta dezorientare în care se găseau locuitorii când armatele bolșevice, în 1917, se retrăgean prin Basarabia, dincolo de Nistru, prădând și devastând tot ce le ieșea în cale.

Pământul împărțindu-se la început fără nici un rost de comitetele bolșevice, după dreptul celui mai tare, e ușor de înțeles că s'au făcut neajunsuri, care au costat și pe stat și pe țăran, care se vedea înșelat în speranțele lui.

Cu muncă și răbdare greutățile au fost învinse, datorită în special muncei fără de preget și odihnă a directorului „Casa Noastră", dl Agricola Cardaș.

Toate moșiile se află astăzi expropriate și împărțite la țărani după tablourile de împroprietărire, întocmite de primăriile respective.

Pentru a încuraja munca pământului și a stimula prin țărani buna cultură, învățătorii, preoții și învățătorii au fost și ei considerați ca muncitori de pământ și au beneficiat de împroprietărire.

Pământul predat țăranilor basarabeni din peste 1700 sate, reprezintă peste 1 milion și 100 de mii hectare, lăsând la o parte terenurile expropriate pentru școli de agricultură, câmpuri de experiență, viticultură, zootechnice, iazuri, spitale, etc.

De remarcat că Basarabia e provincia tip de proprietate mică căci din 4 mil. 400 mii hectare cât e suprafața ei întreagă, 3 mil. 700 mii se află acum în deplină stăpânire.

Deși calitatea produselor animale și vegetale e mai inferioară deocamdată față de vechiul regim al proprietății, totuși suprafața însămânțată a crescut cu 300 mii hectare în anul acesta față de anul 1911—1912.

E cea mai bună dovadă că țărănimea simțindu se odată stăpână pe pământ îl muncește cu râvnă și dragoste, nelăsându-l în părăgine, cum s'a afirmat uneori de dușmanii ei.

In aceiași măsură se poate constata și o creștere considerabilă a numărului animalelor, deși suprafața pășunilor s'a micșorat.

Acestui progres necontestat în toate ramurile agriculturei basarabene nu i lipsește decât o mai sistematică cultură a pământurilor, care să i pună în valoare tot cceace ar putea produce.

E în primul rând de datoria fruntașilor satului: preotul și învățătorul cât și a agronomului de a contribui acum la educația agricultorului basarabean și de a-i procura prin cooperative mașini agricole, semințe mai de seamă, care să-i ajute și să-i facă mai roditoare munca.

Și nu ne îndoim că și ei își vor face pe deplin datoria, secondând opera „Casei Noastre", mai ales că Basarabia cu o tradiție agronomică și cooperatistă mai veche ca a celorlalte provincii românești, le pune la îndemână mai multe instituțiuni culturale în vederea progresului agricol.

Creditul României

Într'un interview acordat unui ziar bucureștean, marele financiar și om politic francez, dl Henri Bérenger, a vorbit despre țara noastră cu o bunăvoință care exclude curtoazia de ocazie. D-sa a stat la noi în destul pentru a ne cunoaște și aprecia așa cum meritâm. Contactul strâns cu politica enropeană i-a permis să adâncească realitatea, trecând peste aparența înșelătoare a împrejurărilor de astăzi.

Dl Henri Bérenger a văzut omogenitatea noastră națională, vigoarea unei energii în plină transformare economică și socială și a înțeles că împrejurările de astăzi sunt trecătoare. Ceea ce mulți n'au putut sau n'au voit să înțeleagă, ceea ce noi înșine dovedim în orice ocazie că nu suntem capabili să înțelegem, a înțeles-o un strein luminat și cinstit. Dl Henri Bérenger a spus:

„In rezumat pot să vă spun că România merită mai multă încredere decât inspiră la prima vedere leul."

Câți dintre noi și câți din afară nu ni-am lamentat pe această chestiune și nu ne-am cuprins de o falsă îngrijorare? Câte partide politice românești, și câți dintre gălăgioșii oameni politici noui sau vechi, n'au făcut din starea trecătoare a leului, punct de plecare pentru nesocotite agitațiuni interne?

Cuvântul marelui financiar și om politic francez care ni-a vizitat și înțeles, este o desmințire și un îndemn. O desmințire pentru insinuațiile tuturor celor interesați a ne intimida și specula; un îndemn pentru noi, datori să ne judecăm cu mai multă seriozitate și mai adâncă înțelegere.

Disparitia unei gazete iesene

Aflăm din Iași încetarea gazetei „Evenimentul", după 35 ani de apariție.

Regretăm dispariția ei, cu atât mai mult cu cât pe vremuri, alături de „Universul" era o gazetă răspândită în toată țara, iar mai târziu, în coloanele ei au contribuit cu scrisul lor la intrarea țării în război cei mai de seamă fruntași ai partidului D-lui Take Ionescu

Contopirea partidului takist cu cel național, i a fost însă fatală, căci devenind organ oficios al partidului național din Iași, n'a întârziat să urmeze tragica soarte „Epocei" dela București.

Reducerea contribuției României la Liga Națiunilor

Intr'un interesant interview acordat ziarului „Dimineața" dl Petrescu-Comnen, ministrul plenipotențiar al României în Elveția, vorbind de situația țării nostre la Liga Națiunilor a arătat că la 10 Oct. se întrunește la Geneva comisia specială pentru a stabili un „b a r e m" definitiv de contribuție al diferitelor State

Astăzi țara noastră contribue cu 800.000 franci anual la Liga Națiunilor, în timp ce Marea Britanie cu bogățiile ei incalculabile cu un buget de 40 ori mai mare plătește numai de trei ori mai mult ca noi, Franța ceva mai mult de două ori, Italia de două ori, Olanda cu o valută așa de ridicată, pe jumătate cât noi, iar Iugoslavia cu mult mai puțin decât noi.

In urma prezentării unui memoriu cât și susținerei orale a punctului de vedere românesc, dl Petrescu-Comnen a reușit să ni se recunoască dreptatea, hotărându-se examinarea și reducerea contribuției noastre.

Verificarea actelor de naționalitate

O dispoziție salutară

Experiența anilor de după războiu ne impunea măcar acum mai multă prodență față de pericolele serioase cari ne amenință din toate părțile. Preocupați de alte chestiuni, mai mult sau mai puțin grave, nu ni-am dat seama că de pretuindeni suntem invadați de elemente străine neamului și pământului nostru. Viața în România este „i n s u p o r t a b i l ă" pentru anumite colectivități interesate să ne compromită politicește; pentru indivizi, și pentru indivizii acelor colectivități chiar — dacă judecăm după marele număr de străini cari nu dau îndărăt de la nici un mijloc numai să poată rămâne între noi — viața în România este un adevărat paradis.

Ne aflăm realmente în fața unei invazii, pe care trebuie să o stavilim cât mai este vreme. Iată de ce, nu găsim cuvinte de laudă pentru măsura energică a ministerului de interne, prin care se ordonă verificarea actelor de naționalitate. Orașele și satele noastre cu fost invadate de o populație străină, care ne stânjenește și ne apasă. Măsura luată va înlesni operațiunile de expulzare a celor ce ni-au năpădit, și descotorosiți de un balast supărător și inutil, vom putea reintra mai curând în normal.

Numele de străzi și localități în presa maghiară

Cum se bate joc de poporul român întrebuințându-se numele de hulă introduse de regimul maghiar De ce nu se respectă ordonanța dată în această chestiune — In atenția autorităților

Chestiunea de care ne ocupăm a mai fost atinsă, deși numai în treacăt, în presa noastră, cu toate că, dupăcum se va vedea din cele de mai jos, este una dintre chestiunile cele mai serioase, dat fiind, că avem de a face cu o batjocorire sistematică a sentimentului național românesc și totodată cu un bine precizat sistem de a face să se mențină în minoritatea maghiară ideia vremelniciei noastre aici și aceea a revanșei magiare.

Este vorbă despre faptul că cu toate că o ordonanță cam veche a guvernului român a regulamentat intrebuințarea numelor de localități în publicistica streină și în special presa maghiară, nesocotește mereu această ordonanță, ignorând pur și simplu numele românești și întrebuințând exclusiv pe cele maghiare.

Ordonanța în chestiune a prevăzut, că toponimia românească trebue întrebuințată negreșit, rămânând acestei prese latitudinea să adaoge și numele strein. Astfel ar trebui să vedem scris: Cluj, Clujan, iar în parantează sau după o trăsătură de unire echivalentul unguresc.

Ordonanța aceasta o vedem respectată pretutindeni în provincie.

La Timișoara, la Arad, presa maghiară dă întotdeauna locul de cinste numelui românesc al localității respective, și înregistrăm aceasta, pentru că acolo fiind mai slab șovinismul unguresc, se întâmplă foarte des, că această presă nici nu mai uzează de latitudinea ce o are de a adăoga și numele strein.

Batjocura dela Cluj

Tot atunci la Cluj asistăm la călcarea în mod sistematic a pomenitei ordonanțe. Este adevărat, că în fruntea ziarelor unguresti vedem scris Cluj-Kolozsvár. Dar în corpul ziarului, la inseratele plătite, peste tot, nu figurează decât numele unguresc și se întâmplă foarte des, că aceste nume streine conțin adevărate jigniri la adresa noastră. Astfel nu sunt rari cazurile, când ne este dat să citim într'un ziar din România nume cari au în frunte hula de *Oláh* (Oláhszentgyörgy și atâtea altele), care nu poate scăpa din vedere nici celui mai puțin simțitor dintre români.

Ne dăm seama, că sistemul acesta, întrebuințat zilnic, este cel mai eficace pentru o educație cetățenească maghiară așa cum o voește partidul revanșarzilor. Tocmai de aceea îi dăm importanța cuvenită, atrăgând asupra lui atenția autorităților cari de atâția ani rămân impasibile la uneltirea aceasta a presei ungurești. Pentrucă într'adevăr, ce altceva decât uneltire contra ideii de stat, înseamnă faptul, că străzii Dorobanților i se zice în ziarele maghiare de aici „Honved utcza", strada honvezilor Ungariei?

Exemplul din Iugoslavia

Vorbind despre chestiunea aceasta, nu putem scăpa din vedere un lucru cu deosebire edificator. Astfel oridecâteori ne vine un ziar unguresc din Iugoslavia, nu găsim în tot cuprinsul lui un singur nume toponimic unguresc, începând cu pagina întâia și isprăvind cu mica publicitate. Acolo s'a procedat categoric: la noi însă, pentrucă am dat minoritarilor latitudinea să adaoge și numele din limba lor, vedem că ordonanța este pur și simplu eludată.

Acest fapt poate servi de învăț autorităților noastre. Și tot faptul acesta, trebue să le îndemne să modifice ordonanța în chestiune, interzicând fără discuție să se adaoge la numele românești numele de hulă ungurești, s'au numele cari conțin o instigație cum este acela al străzii de care vorbiam.

O amenințare care nu ne sperie

Ca răspuns la afirmația noastră că este organul iaszist de aici, al clericilor horthiști din Budapesta, confratele maghiar „Keleti Ujság" ne amenință cu un proces de presă.

Amenințarea nu ne sperie. Departe de a socoti o calomnie ceece însăși atitudinea sa generală și declarațiunile sale anterioare ni-au dovedit că este ziarul „Keleti Ujság", un proces de presă pe această chestiune ne satisface din toate privințele, pentrucă datorită lui vom clarifica o situație prea îndelung echivocă.

Intru cât privește atitudinea noastră, socotită în redacția confratelui maghiar ca „propagandistă a iredentismului maghiar în românește", ea ne dă măsura suficientă a perfidiei ziarului „Keleti Ujság". Ceee ce facem noi nu este hrănit nici la școala iredentismului maghiar și nici la cea a democratismului iaszist, ci la școala nevoilor noastre de stat pe cari „Keleti Ujság" nici nu vrea nici nu știe să le înțeleagă.

Automobile FORD typ nou cu roti demontabile cu preturi reduse precum si alte sisteme de automobile gasiti la firma PERRY,

Telefon 999. 2725-3 **Cluj, Calea Regele Ferdinand 99.** **Telefon 999.**

Cronica dramatică

„Morcovel“ de Jules Renard şi „Scampolo“ de Dario Nicodemi

După lamentabila prăbuşire a „Martirei“, Teatrul Naţional ne-a dat Marţi seara o reprezentaţie care poate fi socotită ca o reabilitare.

Spectacolul a început cu „Morcovel“ (Poil de carotte) de Jules Renard. E o comedie de fină analiză psihologică, de minunată înţelegere a sufletului de copil. O tristeţe care răscoleşte se desprinde din povestea dureroasă a lui. Poil de Carotte, copilul urgisit din toate căsniciile nefericite. Prigonit de mamă sa şi străini de tată-său, Poil de carotte, sensibil şi delicat, inteligent şi timid, îşi ucide toate elanurile sufleteşti şi suferă fiindcă o mare nevoie de afecţiune este în el. Bănuit că este ascuns atunci când e numai timid, că este calculat şi rece atunci când în el e numai afecţiune nemărturisită, prigonit în toate chipurile, în nevinovatele lui dorinţe, în amorul lui propriu, în visurile, în afecţiunile, în plăcerile lui răpit dela jocuri pentru a fi pus la o muncă grea sau plictisitoare persecutat până şi la masă, certat în tot timpul şi ghiontit deseori, în vreme ce frate-său se bucură de afecţiune, şi de protecţie, Poil de carotte îşi mistuie durerea singur, fiindcă şi mândru, ei nu şi-o vrea mărturisită. Incetul că încetul, zi cu zi, clipă cu clipă, mamă-sa a omorât în el iubirea pentru ea. O întâmplare face ca tatăl şi copilul să se descopere unul pe altul. Mărturisirile se întretaie, timide şi stângace din partea copilului, cu accente de adâncă tristeţe din partea tatălui. Nefericiţi amândoi, ei găsesc un prilej de reconfort în dragostea lor. Dar hotărât să plece din casa părintească fiindcă suferise prea mult şi n'o mai iubea pe mamă sa, Poil de carotte întărit prin afecţiunea tatălui său şi înţelegând prin tot ce este simţire în el că răutatea şi aspra purtare a mamei sale sunt izvorâte din suferinţa el, rămâne.

In rolul lui Poil de carotte, doamna N. Hodoş a avut de luptat cu mari greutăţi. Dar înzestrată cu tainica putere de a comunica emoţia, ceea ce este, poate, în esenţă adevăratul talent, doamna Hodoş a izbutit să le învingă pe toate şi să ne dea în Poil de carotte o interpretare foarte bună. Printr'un joc concentrat, d-sa a ştiut să redea tot ce este suferinţă, nevoe de dragoste, într'un copil a cărui viaţă sufletească este atât de puternică. Şi aşa a mişcat o sală care a răsplătit-o cu neobişnuit de calde aplauze.

Dl Psatta, în rolul dlui Lepic, voind să aibă un joc prea sobru, a fost de o răceală glacială. Cuvinte bune avem pentru interpretarea pe care dna Rally a dat-o rolului dnei Lepic şi pentru aceia pe care a dat-o dna Nat. Stefănescu rolului Anetei.

După „Morcovel“ s'a jucat piesa „Scampolo“ de Dario Nicodemi, o piesă foarte mult asemănătoare cu producţiile teatrului modern francez. Sentimentalism, accente de melodramă pe ici pe colo, o acţiune intelegent condusă, o tehnică ireproşabilă, câteva observaţii destul de fine şi de juste, în general o alură vioaie, iată ce este „Scampolo“.

Interpretarea, condusă cu dibăcie şi coordonată cu pricepere a fost în linii generale mulţumitoare.

Dna Jeana Popovici-Voina a fost plină de voiciune, în rolul „Scampole“, dar ni-a făcut impresia că, cheltuindu-se într'un joc de prea multă mişcare şi vivacitate, a trecut uşor uneori peste ceiace este viaţa interioară a înduioşătoarei „Scampolo“

Dl Dem. Mihăilescu-Brăila a dat — cine se îndoeşte — o interpretare de remarcabilă distincţiune rolului inginerului Titu. Plin de vervă şi câteodată chiar convingător, dsa a ştiut să folosească cu deosebire momentele şi acele trăsături ale rolului cari convin mijloacelor sale scenice. Dna Rally în rolul Franca a avut un joc inteligent şi expresiv.

Corect şi elegant fără afectare, dl Neamţu O., dna Jeana Landy într'o toaletă de un verde primăvăratec pe care şi sala a admirat-o odată cu dl Iuliu a fost în notă. In rolul bătrânului profesor, om de treabă şi mare amator de zaharicale, dl Potcoavă a fost foarte bine şi ca înfăţişare şi ca joc. O izbutită siluetă şi figură de „vieux-marcheur“ a avut dl Al. Ghibericon în senatorul şi acesta mare amator, dar de minore. Dl C. Simionescu s'a achitat mai mult decât mulţumitor în rolul chelnerului rând pe rând impertinent şi slugarnic.

Direcţia de scenă şi montarea de bun gust şi foarte potrivită cu atmosfera piesei' se datoresc dlui G. Mihăescu.

OM DE AFACERI CAUTA

Indivizi cu capitat pentru fondarea unei fabrici de

ULTRAMARIN.

Lucru foarte rentabil. In Romănia până acum nu există asemenea. Adresele se cer la Administraţia ziărului pe lozinca

„VIITOR MARE“.

3127

Aplicarea reformei agrare în jud. Cojocna

Improprietărirea sătenilor din Jucul Nobil

Eri după prânz la ora 2 a avut loc în comuna Jucul Nobil solemnitatea împroprietărirei sătărilor din com. Jucul Nobil.

Au luat parte le această solemnitate dnii Emil Petrini, directorul general al Agriculturei, Alex. Lapedatu, deputat, dl Septimiu Mureşanu, prefectul judeţului, autorităţile adtive din Juc şi aproape 1000 d. ţărani.

Cuvântul de bun sosit adresat oaspeţilor veniţ dela Cluj a fost rostit de preotul comunei — dl Pop.

La locul primului lot a fost amenajat un acoperiş de verdeaţă unde s'a oficiat slujba religioasă.

Ce. dintâi ia cuvântul dl Sept. Mureşianu arătând sătenilor importanţa marelui act al improprietăririlor.

Dsa după ce face un impresionant istoric al sclăviei de pe vremuri a ţăranilor români exprimă recunoştinţa pe care noi cei de azi şi în special sătenii, trebuie s'a aibă pentru acei cari şi-au sacrificat viaţa pentru libertatea Ardealului şi pentru toţi aceia cari s'au îngujit şi îngrijesc de soarta ţăranilor.

Cea mai bună dovadă care se cere ţăranilor că nu au uitat pe acei cari s'au sacriticat pentru libertatea şi desrobirea ţăranilor este să-şi muncească pământul şi să nu l înstreineze.

Cuvântarea dlui Prefect a stârnit îndelungate aplause şi strigăte de să trăiască.

Dl Emil Petrini în numele ministrului de agricultură a rostit o cuvântare îndemnând ţăranii la muncă şi la supunere faţă de legi.

Cel din urmă ia cuvântul dl Alex. Lapedatu deputat, arătând cât au muncit înaintaşii noştri pentru pregătirea realizărei reformei agrare şi îndeamnă pe ţărani la muncă.

Primarul comunei mulţumeşte celor de faţă în numele ţăranilor.

A urmat tăierea primei brazde într'un entuziasm de nedescris.

Solemnitatea s'a terminat cu o horă generală.

Repertoriul Teatrului National din Cluj

Joi 11 Oct. „Scampolo“ şi „Morcovel“.

Sâmbătă 13 Oct. „Scampolo“ şi „Morcovel“.

Duminecă 14 Oct. (seara) va avea loc a 4-a premieră în această stagiune. Se va juca „Gheorghe Lazăr“ piesă în 5 acte de N. Iorga. In rolurile principale apar Dnii Dem. Psatta, Mişu Ştefănescu, V. Vasilescu, Al. Ghibericon, C. Potcoavă, A. Popovici, St. Braborescu etc. şi Drele S. Jipescu şi M. Miriam. Piesa este pusă în scenă de dl T. Nastasie.

INFORMAŢII.

— **Impozitul pe firmele străine.** Consiliul comunei Clujului a revenit asupra proectului de impunere a firmelor streine, hotărând, că se va impune toate firmele egal, până la suma de 500 lei.

Se vor impune cu opt mii de lei firmele cari nu vor fi redactate şi în româneşte, precum şi acelea cari au la locul prim limba streină sau cari sunt ale unui patron cetăţean strein.

La excursiuni nu ne putem lipsi de Diana Franzbrantwein, care este cel mai bun întăritor al muşchilor. Să fim atenţi la numele Diana. 2475—4

— **La cafeneaua „Metropole“** cântă în fiecare seară renumitul şef de orchestră Nicolae Alexander din Sibiu cu toată orchestra. 3090

Un nou record. Diana Franzbrantwein a bătut recordul eficacităţii şi popularităţii. 2475—3

Programul Cinematografelor.

CinemaUniversităţei

Vineri, 12 Oct.

Themis

Amorul e mai mare decât mintea

Colosală dramă de dragoste în 6 acte. In rolul principal grandioasa Linda Pini. Subiectul dramei este extraordinar de mişcător. Triumful eternului amor asupra ştiinţei!

Vineri, 12 Oct.

Themis

Cinema Urania

Vineri, 12 Oct.

Samson acrobat

Impresionantă dramă de acrobaţie în 5 acte. In rolul principal Luciano Albertini creatorul Uriaşului Samson. — Film arhiplin de aventuri acrobatice!

Vineri, 12 Oct.

Samson acrobat

Cinema Apollo

Vineri, 12 Oct.

Ana Carenin

Mişcătoare dramă rusească în 5 acte. Opera colosală a lui Leo Tolstoj. In rolurile principale: Maria Melato, Raffaelo Marian şi Ernesto Salatini. Dramă mascată a sufletului mistic al poporului rusesc.

Vineri, 12 Oct.

Drama în casa roşie

Reprezentaţiile încep la 3 ore p. m.

Curierul spectacolelor

Teatrul Maghiar

Joi: „Othello“. Disiribuţie nouă. A doua reprezentaţie a ciclului shakespearian. Preţuri obişnuite. Conferează Dr. Eugen Janovics. Abonament de zi 21 C. Cu uşile închise. Seria 68.

Vineri: „Katja“ a 9-ra. Preţuri obişnuite. Abonament şters. Seria 69.

Cel mai bun medicament pentru o faţă unsuroasă e veritabilul

Kaiser-Borax

Impotriva pistruilor nu este decât un leac:

Kaiser-Borax

alui Mack.

Nici o femee nu se poate lipsi de

Kaiser-Borax

alui Mack, cu cutia roşie originală. 2474-2

ORGA

MASINĂ de SCRIS

cea mai bună calitate cu caractere româneşti şi ungare, de vânzare cu preţ de reclamă la 2747-6

Emil Blaga, Cluj

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

Pe toata lumea o informeaza

„PROGRAMM“

care apare in fiecare Sambata

editat de biroul de publicitate şi de voiaj „Gyilkos“ Conţine programul amănunţit al Operei Române, Teatrului Naţional, Teatrului Maghiar, Cinematografelor Urania, Universitatea şi Apollo, Orfeului Biasini şi Barului Central, al concertelor, reprezentaţiilor revistelor de teatru, evenimentelor sportive. Apare în româneşte şi ungureşte. **Preţul 3 lei. Preţul 3 lei.**

3124

Motoarele cu benzină „ASTRA“ sunt cele mai economice

„ASTRA“ Sectia Motoare ARAD. 2972-2

Noua organizare
a „Sfatului Negustoresc“

Nu este pentru prima oară când ne ocupăm de organizaţiile profesionale ale negustorilor din Ardeal şi în special ale celor din Cluj.

Toate încercările negustorilor de a se organiza în fel de asociaţii profesionale, au fost înregistrate de noi cu plăcere şi mai mult decât atât, am susţinut orice mişcare care avea de scop strângerea cât mai pronunţată a negustorilor într'un singur mănunchiu, în vederea accelerării realizărei intereselor acestor negustori.

Astăzi putem anunţa publicul că cea mai sănătoasă şi cea mai durabilă organizaţie negustorească — „Sfatul nepustoresc“ este pe cale să capete o organizaţie cu totul nouă şi foarte deosebită de cea de până acum. Prin venirea dlui Evian, directorul „Băncei Generale a Ţărei româneşti“, în fruntea „Sfatului negustoresc“ ca preşedinte, această organizaţie a negustorilor clujeni a căpătat o cu totul altă formaţiune, şi mai ales, a reuşit să poată satisface mult mai mult nevoile negustorilor, membri ai Sfatului.

Dăm mai la vale câteva din intenţiile dlui Evian:

In primul loc, Dl Evian intenţionează să înfiinţeze o bancă a „Sfatului negustoresc“ care să fie în stare să satisfacă nevoile, cel puţin cele urgente, ale negustorilor.

Este vorba de înfiinţarea unei bănci a negustorilor cu un capital de peste 8 milioane lei.

Această bancă este menită să satisfacă în condiţiuni foarte avantagioase nevoile imediate ale negustorilor, şi e vorba ca ea să înceapă a funcţiona chiar dela 1 Noemvrie a. c.

A doua intenţie a dlui Evian este să înfiinţeze „Clubul Sfatului negustoresc“, loc de întâlnire a tuturor negustorilor şi a tuturor economiştilor.

Pe lângă acestea dl Evian intenţionează să scoată şi un buletin al Sfatului în care să se susţie toate nevoile negustorilor şi în care să se discute toate chestiunile de ordin economic, financiar, etc.

Prin realizarea acestor intenţii „Sfatul negustoresc“ va ajunge să devie ceia ce trebuie să fie: o autoritate ajutătoare desvoltărei comerţului.

Firmele cu cântec
Ce a dovedit proectul elaborat de primăria Clujului pentru impunerea firmelor străine

Ne-am mai ocupat şi în alte rânduri de protestele ce s'au ridicat contra impunerii speciale a firmelor redactate în vr'o limbă streină şi am arătat efectul ce l-a avut proectul impozitului în chestiune. Am constatat astfel, că îndată după publicarea acestui impozit majoritatea firmelor din Cluj sau romanizat într'o singură zi, ne protestându-se din nici o parte contra noului impozit. A fost astfel deosebit de semnificativ, că faţă de protestele de-o violenţă fără pereche ale presei ungureşti, comercianţii clujeni am înţeles să îşi dovedească leialitatea către ţară fără nici un murmur.

Readucem această chestiune în discuţie, pentrucă pe ziua de azi presa maghiară s'a purtat faţă de comercianţii din Cluj într'un chip cu adevărat scandalos. Vorbim despre ieşirea avută faţă de ei de ziarul „Ujság“, care trage la răspundere pe comercianţii minoritari de aici, pentrucă au fost laşi, s'au lepădat de tradiţia naţională, au uitat că sunt unguri, şi au şters firmele ungureşti.

Nu e nevoe să luăm apărarea comercianţilor inzultaţi de ziarul partidului maghiar. Decât, ţinem să facem în legătură cu cele de mai sus o constatare.

Aceea, că majoritatea comercianţilor din Cluj au şters firmele ungureşti, ceeace nu înseamnă că aceşti comercianţi s'au lepădat de tradiţia lui „Ujsag“, pentru motivul foarte simplu că nu sunt unguri. Cum atunci, se poate ridica împotriva lor inzulta adusă de „Ujsag“?

Socotim preţioasă constatarea aceasta, pentru că este un argument în plus contra acelor unguri, cari pretind pentru minoritatea lor pe toţi evreii, armenii, etc., cari şi-au însuşit pe vremuri limba maghiară.

Cu altă ocaziune vom recomanda şi acest exemplu dela Cluj ziarelor ungureşti cări se vor mai lăuda cu cele „două milioane“ de unguri din Ardeal

O insultă gravă
adusă statului şi culturei româneşti

Cazul preotului reformat Nagy László din comuna Thiurea jud. Cojocna

Atitudinea preoţilor reformaţi maghiari, pe zi ce trece devine tot mai provocătoare şi tot mai sfidătoare faţă de statul, cultura şi biserica românească.

Azi vom relata aici un caz recent petrecut zilele aeestea în comuna Thiurea din judeţul Cojocna.

Aci se află de mai mulţi ani un preot reformat cu numele Nagy Laszlo. Şovinismul iredent maghiar al acestui preot este cunoscut de toate autorităţile româneşti.

Nu o singură dată acest preot a fost implicat în diferitele încercări de tulburare a ordinei şi siguranţei statului.

Iată ultima provocare sfidătoare a acestui preot:

In comuna Thiurea unde serveşte acest preot, funcţionează de doi ani o şcoală românească şi o altă şcoală ungurească cu învăţător ungur plătit de stat. Toţi copii comunei s'au înscris la aceste şcoli, fiind suficient de încăpătoare.

Lucrul acesta nu mulţumea însă pe domnul Nagy Laszlo şi atunci a deschis el a treia şcoală maghiară reformată, unde preda el cursurile, fără să aibă nici cea mai mică autorizaţie de a o deschide, dela nici un fel de autoritate românească. Timp de două luni de zile preotul Laszlo a făcut prin sat şi dela înălţimea amvonului cea mai vie propagandă pentru a îndemna pe locuitori să'şi trimită copiii la şcoala lui, criticând şi insultând cu cele mai grave inzulte instrucţia românească şi statul român.

Prefectul judeţului, domnul Septimiu Mureşanu, auzind de aceasta a plecat la faţa locului împreună cu domnul Wild, revizorul şcolar şi cu prim-pretorul plăsei domnul Bapomian.

Făcându-se o anchetă s'au constatat toate cele de mai sus.

La un moment dat, domnul prefect a întrebat pe domnul Nagy de ce la deschis şcoala fără nici o autorizaţie şi mai ales când nu era nevoe de ea, celelalte două fiind mai mult decât suficiente.

La această întrebare, domnul Nagy, în faţa prefectului, în faţa revizorului şi în faţa primpretorului a spus textual:

„Am făcut toate acestea pentru că nu pot suferi ca copii neamului meu să-şi otrăvească sufletele în şcolile de stat româneşti, care sunt un adevărat blestem şi o pepinieră de atei“.

Iată până unde a mers obrăznicia sfidătoare a unui preot maghiar, obrăznicie manifestată chiar în faţa autorităţilor superioare de stat româneşti.

De data aceasta însă suntem siguri că toleranţa noastră nu va merge până acolo încât să ierte şi această inzultă adusă statului şi culturei româneşti.

Aşteptăm măsurile domnului Prefect şi ale Consiliului de răsboiu.

CENTRAL BAR

Astăzi şi in fiacare seara producţia humoristului de salon DIMARD a cimicolui grotesc JEAN KANNER şi a dănsătoarei renumite PARVULESCU.

Lloyd 2029. 2222.

Ausosit la magazinul

M. Neumann

Raglane

Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14. Telefon 431 2653

Cei mai buni ciorapi se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Paltoane de piele pentru femei şi bărbaţi pregătesc după măsură trimisă luând garanţie 3070-2

FUCHS

magazin de haine de piele Oradea-Mare, C. Victoriei 1

In magazinul de mode pentru dame al lui

Eugen Szabó

din

CLUJ,

C. Regele Ferdinand 5

cunoscut ca avantajos pentru preturile convenabile si serviciul solid, au sosit in depozit asortimente complecte de:

noutăţi de stofe pt. paltoane şi costume

mătăsuri pentru haine şi căptuşeală

catifele negre si colorate, pentru paltoane,

stofe doublé pt. paltoane bărbăteşti, cu preturi extraordinar de ieftine.

Mărfurile de vară întrecătoare se vor vinde pe preţuri foarte scăzute.

Preturi fixe!

Telefon:

4-79

3609

TELEGRAME

Complotul contra guvernului

Cum a fost descoperit. — Arestarea d-lui Zelea Codreanu

Bucureşti. — A fost arestat şi adus în capitală bătrânul Zelea Codreanu, implicat atentat. Acesta înainte să fie dus la parchet a declarat redactorului ziarului „Lupta“ că totul e înscenare şi va dovedi uşor aceasta. „Adevărul“ anunţă că complotul a fost descoperit numai graţie unui student care având mustrări de conştiinţă a denunţat pregătirile unui prefect. Acesta a comunicat imediat guvernului detaliile cunoscute.

Lupta afirmă că acest prefect este d-l Oroveanu dela Buzău.

Autorităţile caută studentul Gârneaţă, dar până acum nu s'a fost găsit. „Adevărul“ anunţă că în consfătuirile primministrului şi a miniştrilor justiţiei şi internelor, a cerut măsuri drastice împotriva tuturor vinovaţilor arătând că cele descoperite justifică cele mai aspre măsuri de ordine.

„Adevărul“ anunţă că generalul Văi oianu şi ministrul Florescu au vizitat astăzi pe primministrul arătând stagiul cercetărilor.

Guvernul a interzis întrunirile anunţate pe Duminică la Bucureşti şi Ploieşti de către partidul creştin.

Luptă cu banditii

In împrejurile Bărladului s'a dat o adăverată luptă între poliţie şi o şatra de ţigani. A fost rănit grav sublocotenentul Macedonescu şi doi comisari.

Toată şatra a fost arestată. In sarcina ţiganilor sunt puse uenumărate tâlhării.

Cercetările în privinţa complotului contra guvernului

Bucureşti. — Ieri parchetul a continuat instrucţia complotului. Generalul Nicoleanu şi judecătorul Papadopol au făcut noui descinderi. Au fost interogaţi Zalea Codreanu tatăl şi fiul. Primul a declarat că este absolut strein de faptele fiului, acesta a recunoscut se pare acuzaţiile aduse. Mandatele de arestare vor fi aduse confirmare astăzi sau mâine.

O intervenţie a papei în Ruhr

Berlin (Rador) — Delegatul papal pe teritorul Ruhr, biborosul Testa a transmis autorităţilor franceze dorinţa papei să fie eliberaţi deţinuţii politici germani arestaţi în Ruhr.

Pentru reluarea lucrului în Ruhr

Intervenţia guvernului german

Berlin. — Guvernul a transmis reprezentanţilor germani din Paris şi Brüxeles invitaţia de a interveni la guvernul francez şi belgian, pentru aranjarea reluărei, lucrului în Ruhr. Guvernul german aşteaptă rezolvarea acestui demers înainte de a se lua atitudine definitivă în chestia programului industriaşilor. Deasemenea aşteaptă lămuriri asupra tratativelor industriaşilor cu generalul Degoutte.

*

Bruxelles. (Rador). Ambasadorul german a comunicat că guvernul din Berlin este dispus se colaboreze pentru reînceperea lucrului pe teritoriul Ruhr. Deasemenea se încep livrările de cărbuni pe contul reparaţiilor şi pentru aceasta cere întrunirea experţilor francezi, belgieni şi germani să studieze chestiunea la faţa locului. Guvernul belgian a răspuns că aşteaptă părerea guvernului francez.

Evenimentele din Germania

Berlin — Comuniştii parlamentari au cerut darea în judecată a marilor industriaşi din Ruhr cari fără autorizaţia guvernului au tratat cu autorităţile franceze pentru reluarea lucrului.

*

Berlin — Acordul industriaşilor germani şi autorităţile franceze a produs o consternare.

*

Berlin — Cercurile politice că afirmă că acordul între autorităţile franceze şi industriaşi sabotează politica Reichului în chestia reparaţiilor. Guvernul va uza toate mijloacele pentru combatarea acordului.

Boala fostului ţar Ferdinand

Sofia — Ziarele anunţă că ex ţarul Ferdinand a început să aibă simptome de alienaţiune mintală, sub impresia ultimelor evenimente din Bulgaria. Ştirea a provocat senzaţie.

Reabilitarea valutei germane

Oferta unui consorţiu american

Berlin (Rador) — Ziarul lui Stresemann „Zeit“ anunţă că un consorţiu american este dispus să colaboreze la refacerea valutei germane. Deasemenea sunt tratative importante cu alte grupuri financiare pentru acordarea creditelor necesare refacerii.

Atentatul contra dlui Rosenthal

Bucureşti. — Dl Rosenthal directorul „Adevărului“ a fost atacat aseară de un necunoscut, în hotelul Boulevard lovit cu un baston de fier în cap, Dsa a fost grav rănit, Individul fiind imediat prins de agentul poliţiei care a fost în tovărăşia dlui Rosenthal a fost totuşi eliberat şi făcut scăpat de o ceată de treizeci persoane cari pândias au afară. Starea dlui Rosenthal este gravă. Profesorul Djuvara examinând pe bolnav a declarat că va fi necesară trepanaţia. Până dimineaţă dl Rosenthal n'a putut vorbi. Astăzi se va face examenul radiologic. Intreaga presă vestejeste violent acest atentat.

Tratativele dintre guvernul german şi guvernele francez şi belgian

Berlin. — Guvernul Reichului a cerut reprezentaţilor săi din Paris şi Bruxelles ca să intervină pe lângă guvernele francez şi belgian cerând un răspuns definitiv în chestia reluării lucrului din ţinutul Ruhr ului.

Guvernul german vrea să aştepte rezultatul acestui demers înainte de a lua o hotărâre faţă de cele zece puncte pe care industriaşii din Renania i le-au supus spre aprobare. Guvernul german mai aşteptă documentele privitoare la tratativele pe care industriaşii din Renania le-au avut cu generalul Degoutte.

Berlin. — Din Düsseldorf se anunţa un acord între comisiunea de control şi societăţile Phoenix şi Rheinstahlwerke, în baza căruia aceste societăţi au reluat prestaţiunile de cărbuni, dându-li se în schimb mărfurile de metal ce le-au fost confiscate precum şi permisiunea de a exporta.

Acordul unor industriaşi germani cu autorităţile franceze

Lafayette. — Presa franceză primeşte favorabil acordul încheiat de reprezentanţii „Reinische Stahlwerke“ şi „Phönix“ cu autorităţile franceze sub rezerva aprobărei ulterioare a comisiunei de reparaţiuni.

Ziarul „Temcs“ scrie „Echitabil pentru toţi aliaţii, acest acord este folositor populaţiei din teritoriile ocupate; grupul Otto Wolff a dat exemplu pentru reluarea producţiunei procurând astfel pâinea necesară unei părţi din populaţia muncitoare .

Ziarele din Paris exprimă speranţa că acest acord marchează prima etape spre restabilirea situaţiei normale.

Germania nu înţelege să trateze separat cu Franţa

Cancelarul german răspunzând criticelor făcute, declară în Reichstag că lupta pentru Rhenania va fi continuată de poporul german care este credincios idealului său naţional.

Desminte afirmaţiunea că Germania ar fi voit să negocieze separat cu Franţa, eleminând Anglia, căci soluţionarea chestiunei reparaţiunilor este imposibilă în mod unilat.

Streseman încheie spunând ca este posibil ca dl Poincare să împiedice din nou începerea tratativelor, dacă la negocieri se vor pune condiţiuni inacceptabile pentru Germania.

Populaţiunea rhenană este dispusă să tolereze teroarea separatistă.

Reiahstagul a aprobat ordinea de zi exprimând încrederea sa în guvern.

Măsuri în legătură cu mişcarea fascistă

„Universul“ scrie că au fost învitaţi la ministerul de războiu generalii Holban, comandantul corpului II de armată şi dl general Boboc comandantul pieţei, pentru a discuta măsurile ce urmează să se ia în legătură cu mişcarea fascistă.

Dl Argetoianu şi-a retras demisia

Bucureşti. — Comitetul executiv al partidului poporului s'a întrunit eri sub preziden ţia dlui general Averescu. Preşedintele partidului a făcut istoricul chestiunei bonului de tezaur Argetoianu, relevând în acelaş timp meritele acestuia în legătură cu organizarea partidului. Răspânzând cuvintelor dlui Averescu dl Argetoianu a anunţat că îşi va retrage demisia din comitetul partidului.

Reclame este sufletul comertului

De vânzăre

In Cluj 200 inghere pământ cu locuinţă şi edificii economice, in Str. Dorobanţilor casă cu o grădină de 2000 stânjeni constătătoare din 20 camere d n cari se predau 4 camere parchetate, în Târgu-Mures hotel mare, hotel mai mic in Gherla, Diciosânmartin, in Cluj aproape de centru Se oferă o casă in Piaţa Unirii pentru o altă la care se mai poate clădi un etaj a se adresa la

DUNKY,

2581 Cluj, Piaţa Unirii 10.

VĂ ROG ATENŢIUNE!

SPRE NOROCUL MARELUI PUBLIC!

Sucursala **Luca P. Niculescu** vă aduce la cunoştinţă, că va **deschide pe ziua de Joi, 11 Octomvrie 1923 a. c.**

MARELE MAGAZIN DE MANUFACTURA

LUCA P. NICULESCU

Calea Regele Ferdinand No. 7. Casa proprie.

Pune în vânzare totfelul de Mărfuri de manufactură bine asortat, cu preţuri absolut de reclamă, care desfid orice concurenţa. Vânzare! Engross! En Detail!

3122

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul IV. No. 917 — 4 PAGINI — DOI LEI — 4 PAGINI — Duminecă 14 Octomvrie 1923

Înfrățirea

...e schimb"
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IU... 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI C...
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Sămănătorii de neincredere

Atitudinea unei anumite prese față de orice imprejurare sau problemă care interesează direct structura intimă a noastră ca papor și ca stat, ni s'a părut totdeauna suspectă. Motivele nu ni-au lipsit. De acolo din redacțiile acelor ziare bucureștene de cari ne-am ocupat în atâtea rânduri, n'am auzit niciodată un cuvânt de critică curată, n'am văzut să pornească niciodată îndemnul neîntinat de condamnabile intenții nemărturisite. Dar niciodată această atitudine dubioasă nu ni s'a arătat mai limpede ca acum.

Complotul descoperit de curând împotriva ordinei noastre de stat a fost primit de ziarele unei anumite prese cu o stranie satisfacție. Aceste ziare au fost cele dintâi cari au condamnat complotul și cele dintâi cari au dat largi amănunte asupra urzelei lui. Sub luxul de amănunte însă și în dosul motivelor de condamnare, nu stătea numai râvna de complectă informare a publicului și nici sentimentul de firească morală a revoltei stăruită de o mișclească încercare a câtorva oameni învrăjbiți cu ordinea în stat. Aceleași ziare avuseseră o atitudine pe deaîntregul contrarie atunci când împotriva statului complotau și instigau organizațiunile secrete ale comuniștilor și socialiștilor.

Pericolul era acelaș; morala unei anumite prese, era cu toate acestea, alta. Complotiștii și instigatorii comuniști erau pe atunci victime ale oligarhiei noastre burgheze și erau astăzi fiindcă stăteau în slujba unor ideale sau interese streine nouă; complotiștii de astăzi sunt criminali fiindcă mobilul nebuniei lor stă în cadrele ideilor de patrie și naționalitate.

Nu apărăm pe aceștia din urmă, după cum n'am apărat pe cei dintâi. Urmărim numai explicarea acestei îndoite morale și o vom înțelege numai atunci când ne vom convinge pe deplin că la conducerea ziarelor unei anumite prese bucureștene precumpănesc interese cari sunt în afară de interesele neamului.

O singură consecvență găsim în atitudinea acestor ziare cari găsiau toate cuvintele de scuză și apărare pentru atentatorii dela Senat: aceeași devansare a justiției și aceeași neîncredere în corectitudinea servlciului de siguranță al statului. Dupăce primul moment de panică a trecut și dupăce s'a aruncat asupra mișcării fasciste toată ura și tot odiul, ziarele unei anumite prese desmetecite oarecum, n'au pierdut din vedere faptul că serviciul siguranței statului li este tot așa de stânjenitor ca și orice mișcare patriotică a masselor. In consecință Siguranța nu trebuia cruțată.

Au apărut astfel cele dintâi rânduri de îndoială. La adăpostul pericolului înlăturat, ziarele unei anumite prese și-au putut permite să vadă o înscenare în toată această afacere, după cum o înscenare a văzut până ce justiția s'a pronunțat, și în comploturile comuniste.

Tactica trebuie să recunoaștem dibace, dar periculoasă în primul rând acelora cari fac uz de ea. Compromiterea mișcării fasciste urmărește compromiterea oricării mișcări cu substrat de idei patriotice și naționale; discreditarea siguranței urmărește, ca și devansarea justiției, răspândirea neîncrederei în ființa noastră de stat — și acestea par a fi scopurile de căpetenie ale acestor ziare sămănătoare de ură și neîncredere. Va fi însă, vai și amar când lumea se va desmetici și înțelege ce se vrea și ce se urmărește. Ziarele unei anumite prese se joacă cu focul.

Ancheta
în privința complotului contra guvernului

Bucureşti. Ziarul „Adevărul" publică, pretinzând că are informaîiile din sursă autorizată, că din cercetările complotului contra guvernului s'a constatat faptele cele mai grave. Ziarele anunță că ancheta a stabilit complicații importante. Consecințele judecării vor urma fără întârziere

Dl I. Th Florescu, ministrul justiției, a declarat „Adevărului" că arestarea dlui Bacaloglu a permis justiției să descopere cheia ordinelor complotiștilor către afiliații lor. Astfel s'a constatat precis că clipa complotiștilor trimisese dela 3 Octombrie ordin afiliaților să lovească și să suprime pe directorul „Adevărului". Ministrul a declarat că justiția își va face pe deplin datoria și vinovații, oricari ar fi ei, vor primi pedepse exemplare. Deasemenea a spus că organele justiției posedă rapoarte precise cari stabilesc cauzele întârzierii loviturii fixate la 3 Octombrie. Dl Florescu a insistat asupra faptului că atentatul a fost pregătit cu 7 zile înainte și orice pretexte ale atacatorilor, afirmând alte cauze, sunt inutile. Complotiștii deținuți la Văcărești au fost aduși eri la parchet și confruntați. Dl Zelea Codeanu a cerut să se aducă martori dnele Alexandina Cantacuzino și Zoe Râmniceanu.

Românii din Macedonia

Veşti dela fraţii noştri de peste Dunăre spun că vecinii şi aliaţii noştri lugoslavii continuă să arate faţă de Aromâni: acelaşi politică de intoleranţă culturală.

Cunoaştem lupta dusă de aceşti fraţi răzleţiţi ai noştri pentru păstrarea individualităţii lor etnice, pentru creiarea de şcoale, pentru numirea de episcopi şi pentru întrebuinţarea limbei lor în biserică.

A fost o adevărată epopee eroică, căci aproape toţi primii învăţători ai lor au fost de multeori aruncaţi în temniţă, au fost terorizaţi şi nu de puţine ori consideraţi ca turburători ai ordinei publice. Nimic însă nu i-a putut înfrânge, nimic nu i-a descurajat şi în mod firesc lupta lor de afirmare naţională a găsit ecoul cuvenit în ţara noastră care încă înainte de independenţă a început să se intereseze de elementul românesc din Macedonia, Tesalia, Epir şi Albania.

România modernă a făcut sacrificii nenumărate pentru redeşteptarea prin şcoală şi biserică a conştiinţei naţionale printre Aromâni.

Mai multe greutăţi a întâmpinat propaganda românească pe terenul bisericei, dar elementul românesc macedonean a arătat totdeauna acelaşi statornicie în credinţa ortodoxă deşi n'a putut să obţie o biserică autonomă, datorită politicei de intoleranţă a clerului grecesc, care s'a opus totdeauna mişcărilor de emancipare religioasă şi naţională a Aromânilor.

Se părea că ceasul mântuirii a sosit odată cu încheiereu păcii după războiul mondial.

Speranţele lor au fost însă înşelate, căci chiar astăzi Aromânii ca şi fraţii lor din Timoc şi Torontal, în dorinţa de a-şi perpetua existenţa naţională, întâmpină fel de fel de greutăţi mai ales din partea Sârbilor. Toate şcolile şi bisericile din Macedonia sârbească, afară de biserica română din Monastir, sunt încă închise. Preoţilor şi învăţătorilor români li se face tot felul de mizerii, numai pentru a-i determina să se lase de apostolatul lor.

Pentru libertatea, existenţa şi desvoltarea naţională a acestor fraţi ai noştri, garantată de altfel prin tratatul de pace, desigur că avem şi noi, românii liberi un cuvânt de zis şi o datorie de împlinit, aceia de a sprijini şi ocroti această oropsită populaţie românească din Macedonia, care poate să ne dea un preţios concurs în apărarea diferitelor interese politice, culturale şi economice în Orient.

Pe de altă parte, sperăm că aliaţii noştri lugoslavi, cari au cunoscut asprele stăpâniri turcă şi austro-maghiară, vor şti să nu cadă în acelaşi păcat ca şi ele, dând putinţa Aromânilor să-şi asigure libera desvoltare şi conservare a individualităţii lor etnice.

Situația excepțională
a cfr. din Ardeal

Circulația este cu mult mai mare ca înainte de război — Transporturile se intensifică mereu — Totuși sunt dificultăți — Care sunt explicațiunile —

Ce ne spune d. Hossu, directorul regional al căilor ferate Cluj

Asupra situației CFR din Ardeal ne-am ocupat deaproape, arătând, rând pe rând, progresele care s'au realizat aici, cu deosebire mai mari ca în restul țărei.

Opera de normalizare a căilor ferate din Ardeal este de mult realizată și totuși nevoile de transporturi nu au ajuns încă să fie pe deplin satisfăcute.

In această privință domnul Hossu, directorul regional al căilor ferate din Cluj, a binevoit să ne dea următoarele explicatiuni:

Circulația mai mare ca înainte de răsboiu

Am ajuns, spune domnul Hossu, la o circulație care este aproape dublă ca înainte de răsboiu. Transporturile care se fac din Ardeal peste Carpați în vechiul regat, sunt mai mult decât îndoite, față de timpurile normale.

Toate cerefile sunt satisfăcute

In general, continuă a ne spune directorul regional, toate cererile de transporturi pentru produsele industriale din Ardeal, cum și toate transporturile de diferite mărfuri ale caselor de comerț, sunt satisfăcute.

Avem locomotive

Aceasta se datorește faptului că am fost inzestrați cu material rulant, în special locomotive. Noi, pe rețeana regionalei Cluj avem astăzi 325 locomotive, ceia ce reprezintă aproape întregul stoc de care avem nevoe, față de trebuințele de transporturi care sunt astăzi dublate în Ardeal.

Incărcările pe regionala noastră, zice de Hossu, au ajuns actualmente cam la 30.000 de vagoane lunar.

Mai sunt nemulțumiri?

Nu poate fi vorba, ne răspunde directorul regional, de nemulțumiri propriu zis, dar există totuși unele dificultăți în ce privește transporturile de lemne de foc și de cherestea. Cererile pentru asemenea transporturi sunt enorme astfel în cât nu le putem satisface complect. Trebue să vă mai spun, zice d. Hossu, că astăzi traficul cu lemne de foc și cherestea, s'a mărit în Ardeal așa de mult, în cât ne ingrenează cu desevârșire circulația transporturilor celorlalte mărfuri.

Aprovizionarea vechiului regat

In afară de export, cele mai multe transporturi de lemne se fac în vechiul regat, și este de observat, că în timp de pace nu erau atâtea cereri de această natură de dincolo de Carpați.

O situație excepțională

Din punct de vedere general, circulația pe căile ferate din Ardeal are o situație excepțională, grație, căreia ni se crează toate dificultățile de transporturi Din Ardeal se trimite în vechiul regat și în restul țărei toate mărfurile și produsele industriale de aici, pe când din vechiul regat nu se transportă în Ardeat decât cereale. Astfel vagoanele care se derijează în vechiul regat din Ardeal nu se mai întorc sau se întorc foarte greu înapoi, ceeace constitue o mare dificultate circulațiunei dela noi.

Cum se poate înlătura răul

Aceasta este situația excepțională a căilor ferate din Ardeal, în legătură cu starea economică și industrială de aici, și înlăturarea dificultăților fatale de transporturi, nu se poate face decât printr'o măsură specială.

Este nevoe ca în Ardeal, materialul rulant, adică stocul de vagoane și locomotive să fie mărit. Proporția în care s'a distribuit stocurile de materiale rulante, pentru fiecare direcțiune regională, nu mai este satisfăcătoare astăzi, față cu desvoltarea industriei din Ardeal, ale cărei produse se scurg aproape toate în vechiul regat și în restul țărei.

Ce se așteaptă dela Centru

Organele superioare ale căilor ferată din Ardeal, prin rapoarte documentate cu date exacte și cifre pozitive, au arătat direcțiunei generale situația nouă, în sensul celor expuse de d. Hossu, cerând să se ia măsurile necesare. Direcțiunea generală a luat act, făgăduind să satisfacă deocamdată în măsura posibilităților cererile de transporturi din Ardeal, prin mărirea provizorie a stocului de vagoane. Pe viitor, proporția materialului rulant va fi cu mult mai mare față de restul țărei.

Dac.

INFORMAȚII

— **In jurul reînființării oficiului de cartiruire.** In una din primele ședințe ale parlamentului deputații Clujuiui vor pune chestia reînființărei biuroului de cartiruire pentru funcționari, ca o necesitate în interesul romanizării orașului nostru.

— **Impărțirea de ajutoare sinistraților din Nireș.** D-l prefect Sept. Mureșianu a plecat azi la ora 12 jum. la Nireș pentru a împărți ajutoare bănești locuitorilor cărora le-au ars casele cu ocazia marelui incediu de acum o lună.

— **Balul mascat a fost amânat.** Marele Bal mascat și nemascat care urma să aibă loc mâine Sâmbătă 13 Oct. în sala prefecturei județului, după cererea generală s'a amânat pentru Sâmbăta viitoare (20 Oct.) la aceiași oră și în aceiași sală.

— **Ancheta neregulilor dela Siguranță.** D-l Romulus Voinescu, directorul general al Siguranței statului care se află de câteva zile la Cluj pentru facerea anchetei în chestia neregulilor dela serviciul de siguranță local și-a terminat lucrările iar mâine își ve face raportul. S'au descoperit lucruri foarte grave.

In numărul viitor vom da amănunțe precise.

— **Improprietăriri în Bihor.** D-l Emil Petrimi, directorul general al Agriculturei, a plecat la Oradea-Mare pentru a asista la împroprietăririle ce se vor face azi și mâine în jud. Bihor.

— **In atențiunea direcțiunei uzinei electrice din Beneding.** Mai mulți cetățeni din Gherla ne roagă să întrebăm direcțiunea uzinei electrice din Beneding dacă are cunoștință de faptul că personalul dela filiala din Gherla face nereguli în dauna publicului. Cetățenii cer să se facă o anchetă pentru a stabili vinovăția celor cari comit asemenea fapte.

— **Examenele de admitere la facultatea de medicină din Cluj.** La examenul de admitere la facultatea de medicină din Cluj au fost înscriși 100 de candidați din care patru evrei. Examenul a avut loc și din totalul candidaților au fost respinși patru. Examenul s'a dovedit a fi foarte util, pentrucă elevii în genere sunt slabi. Faptul se datorește diversităților de programe și dificultăților create în timpul războiului, când cei mai mulți elevi și-au continuat studiile prin examene particulare, asupra cărora s'a trecut cu multă ușurință.

— **Numiri.** D-l prof. Dr. Gane, inspectorul general al Octrotirilor sociale din Ardeal, a fost numit membru în consiliul sanitar superior. Din Ardeal a mai fost numit și d-l Dr. Nicolae Popovici, medic primar la Oradea Mare.

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. 1253

— **La cafeneaua „Metropole"** cântă în fiecare seară renumitul șef de orchestră Nicolae Alexander din Sibiu cu toată orchestra. 3090

— **Industria sării în Palestina.** Compania pentru exploatarea sării din Atlith a început activitatea prin clădirea unei mori de sare și a unei enorme magazii. Mașinile necesare măcinatului sării, vor sosi în Palestina încă pe la sfârșitul lunei Septemvrie.

— In luna aceasta era proiectat să vină în România un grup de studenți francezi pentru a vizita țara noastră. Vizita aceasta a fost amânată pentru luna August din anul viitor, când se va putea organiza o excursiune mai mare.

— **Numărul evreilor din America.** Se comunică din New-York, birourile statisticei a Comunității evreilor din New-York următoarea statistică a locuitorilor evrei din Statele-Unite:

New York 1,500.000; Chicago 250.000; Philadelphia 200.000; Cleveland 100.000; Boston 75000; Baltimore și St. Louis 60.000; Detroit 50.000 etc.

— **Dr. Teofil Dragomir** *neurolog, asistent la clinica neurologică și-a început consultațiunile medicale în str. Petru Maior Nr. 6 Consultațiuni între orele 2—4 p. m.*

— In adunarea națională poloneză a produs o mare impresie declarația deputatului socialist Liebermann, din care reiese că unii generali comandanți de armată au întrebat confidențial pe șefii trupelor de sub comanda lor, care ar fi atitudinea trupelor în cazul unei lovituri de stat.

*

— Direcțiunea generală a vămilor, a trimis instrucțiuni tuturor punctelor vamele, să trimeată săptămânal rapoarte de mersul exportului la articolele pentru cari s'a fixat nouile taxe vamale, spre a cunoaște astfel efectul acestor taxe.

— **Valuta pentru studenți din străinătate.** Serviciul valutelor din ministerul de finanțe aduce la cunoștința persoanelor interesate cari doresc a trimite bani studenților români în străinătate, că la cererea adresată ministerului de finanțe, să adreseze și un plic cu adresa lor, francat, pentru a se putea remite autorizația recomandată.

— **Măsuri pentru portul uniformei militare.** Ministerul de războiu a trimes un ordin circular tuturor comandamentelor de garnizoană prin care le învită să ia măsuri împotriva acelora cari nesocotesc legile militare în ce privește purtarea uniformei. Ofițerilor în retragere, demisionați cari continuă a purta uniforma fără ca să aibă acest drept li se interzice portul uniformei.

— **In chestuinea lichidării averilor pus sub sechestru.** Oficiul pentru lichidarea averilor puse sub sechestru, face cunoscut administratorilor sechestri că le este interzis de a face pe viitor operațiuni de închirieri, arândări, vânzări, etc. fără avizul Oficiului de lichidare.

Actele încheiate anterior, vor fi aduse la cunoștința Oficiului spre a fi revizuite.

— **Intocmirea tablourilor pentru cantitățile de făină aflată în județe.** In urma intervențiunilor făcute de morari și agricultori, pentru exportul de făină albă, ministerul de industrie și comerț a dat ordin primăriilor și prefecturilor din țară, să întocmească tablouri de cantitățile de făină albă aflată în orașele și județele respective.

— „Monitorul Oficial" de eri publică eliberarea a șapte autorizațiuni de export de ceapă însumând 55 vagoane.

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

Programul Cinematografelor.

CinemaUniversității

Vineri, 12 Oct.

Themis

Amorul e mai mare decât mintea

Colosală dramă de dragoste în 6 acte. In rolul principal grandioasa Linda Pini. Subiectul dramei este extraordinar de mișcător. Triumful eternului amor asupra științei!

Vineri, 12 Oct.

Themis

Cinema Urania

Vineri, 12 Oct.

Samson acrobat

Impresionantă dramă de acrobație în 5 acte. In rolul principal Luciano Albertini creatorul Uriașului Samson. — Film arhiplin de aventuri acrobatice!

Vineri, 12 Oct.

Samson acrobat

Cinema Apollo

Vineri, 12 Oct.

Ana Carenin

Mișcătoare dramă rusească în 5 acte. Opera colosală a lui Leo Tolstoj. In rolurile principale: Maria Melato, Raffaelo Marian și Ernesto Salatini. Dramă mascată a sufletului mistic al poporului rusesc.

Vineri, 12 Oct.

Drama în casa roșie

Reprezentațiile încep la 3 ore p. m.

O manifestație americană la Constanța

Eri sară muzica militară a yactului american „Scorpion" aflat în portul Constanța, a delectat publicul dând în piața independenței un concert instrumental și intonând la urmă Imnul regal român, cu o exactitate uimitoare.

Publicul a ascultat în picioare și a aplaudat cu frenezie.

Acest concert, în piața publică, a însemnat pentru constănțeni, salutul Americci pământului românesc.

Miercuri echipajul aceluiași vas a dat o mare serbare militară populară, la care au fostinvitate toate autoritățile din această urbe.

! Ni-au sosit !
în stoc mare
paltoane și blănuri de toamnă și iarnă
de cea mai nouă modă din
Paris
Wiena și Berlin
Diamantstein și Moskovics
magazin de mode bărbătești și femeești
Cluj, C. Reg. Ferdinand 25.
(Vis a-vis de poșta centrală)

Cea mai avantajoasă sursă **de blănuri de pluș de seal și biberette**, și de specialități de paltoane cu blană. 2032

Școli primare maghiare clandestine

Autoritățile școlare din Ardeal au fost sesizate asupra acestor școli și ministerul a și luat măsurile necesare

Chestiunea școlilor minoritare din Ardeal este astăzi una dintre cele mai importante chestiuni cari preocupă Ministerul de instrucțiune publică. Toate organele Ministerului instrucțiunei din Ardeal au primit amănunțite instrucțiuni privitoare la aceste școli dar mai ales privitoare la modul lor de funcționare s'a adus la cunoștința tuturor directorilor școlilor minoritare că Ministerul este hotărât ca imediat ce vor observa că programul și dispozițiile lui în ce privește modul de funcționare a acestor școli, nu este complect îndeplinit să aducă faptul la cunoștința Ministerului pentru a aplica cele mai drastice măsuri.

In ultimul timp autoritățile școlare a fost informate că în diferite comuna rurale din Ardeal, în special în săcuime, funcționează școli primare maghiare fără nici o autorizație a ministerului, și sub conducerea preoților satului și în special a preoților reformați.

Sistemul de funcționare al acestor școli este următorul:

Preoții reformați maghiari sub cuvânt că se ocupă în deaproape de copii locuitorilor au deschis așa zise „cursuri de preparare".

Aci preoții strâng pe toți copii satului, le dă cunoștințele strict necesare pentru a se putea prezenta la finele anului la examen, iar în tot restul timpului îndeamnă școlarii la ură împotriva statului român.

Acesti preoți reformați, cari azi sunt exponenții iredentismului maghiar, ademenesc pe părinți să-și trimită copii la aceste cursuri.

In urma acestor fapte ministerul de instrucție a dat ordin tuturor autorităților școlare din Ardeal ca imediat să se facă o severă anchetă, ca toate aceste școli clandestine să fie imediat închise iar toți inițiatorii și conducătorii lor să fie dați judecății.

*

Acelaș lucru tot atât de grav se petrece și cu grădinile de copii maghiare cari au ajuns astăzi adevărate pepiniere ale șovinismului unguresc.

Atragem atenția dlui Pleancu asupra acestor grădini cari nu mai pot continua în sistemul actual de funcționare.

Publicațiune de concurs.

Casa Noastra S. A. Sucursala Baia Mare reprezentanța Bancii Marmorosch, Blanc & Co. deschide concurs pentru un post nou inființat de

Contabil — Corespondent.

Se recere absolvarea școalei superioară de comerț și cunoștința perfectă a limbei române, maghiară eventual celei germană.

Doritorii de a ocupa acest post vor inainta ofertele cu indicația pretenziunilor de salar, impreună cu certificatele de studii și practică la Direcțiunea menționatului institut până cel mult în 15 Octomvrie a. c. 3128

Medicamentul cel mai intrebuințat în tratamentul **Diatesei Urice** este.

UROSOLVAN

UROSOLVAN topește și scoate din corp depozitele acidului uric cari produc **Reumatismul Guta, Piatra la ficat, rinichi și băsică, Eczema, Dureri de cap.**
UROSOLVAN înlătură în cel mai scurt timp și sigur cauzele acestor boale. După câteva doze, urina se limpezește și este eliminată în abondență, durerile scad pentru a dispare complect. Reduce și oprește **îngrășarea anormală.**
UROSOLVAN este un **desinfectant puternic** al căilor urinare cu efect binefăcător întratarea boalelor băsicei a prostatei și gonorheilor învechite.
UROSOLVAN se ia cu înlesnire de către oricine

LA FARMA II ȘI DROGUERII
REPREZENTANT GENERAL.,
S. LINDENBERG. BUCUREȘTI. Str. Stelea 23.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé

Mai eftin ca la alți!

2725—1

Incercați și vă veți convinge

Telefon: birou 999. Str. Reg. Ferd. 99.
Telefon: locuința 1099.
Strada Brătianu No. 9.

Expoziția agricolă de la Iași

După o munca de un an și jumătate a fost înfăptuită ideea organizărei primei expoziții agricole a Moldovei întregite.

Inițiativa organizării acestei expoziții a avut o mână de mari agriculturi moldoveni cari încă din Mai 1922 au început să pregătească actuala expoziție.

Conducerea lucrăriior de pregătire și organizare o expoziției a avut-o Comisariatul general compus din dnii P. Poni, fost ministru, D. Tacu, Rusovici, general Gherculescu. Profesor universitar Haralamb Vasiliu, dr. Enășescu, dr. Căpățână și Ciulei, ajutat de comitetele regionale din Chișinău și Cernăuți.

Trebue relevată munca neîntreruptă a comitetului regional, datorită căreia Basarabia s'a prezentat așa de bine.

Plin de avânt, desinteresare și pricepere a fost concursul dat Comisariatului pentru înfăptuirea expoziției de către agronomi.

Ministerul Agriculturii a ajutat Comisiaratul general atât cu bani, căci a subvenționat expoziția cu peste două milioane lei, cât și cu specialiști eminenți cari au contribuit nu cu puțin la succesul ei.

Recunoștința moldovenilor cari și-au văzut înfăptuit visul de a avea prima lor expoziție agricolă, se îndreaptă către dl Alex. Constatinescu, energicul Ministru al Agriculturei.

Expoziția cuprinde pavilioanele Ministerului agriculturei, Plantelor agricole, Horticulturei, Viticulturei și Vinificației, Sericiculturei, Agriculturei și Pisciculturei Industriei casnice, Domeniilor Coroanei, Regiei Monopolurilor Statului, Silviculturii, Școalei normale „Vasile Lupu", Societății Orfanilor din război, Mașinilor agricole, fabricei Schiel din Brașov.

Cel mai interesant și bine organizat pavilion este fără îndoială acela al Ministerului Agriculturii.

In pavilionul plantelor agricole sunt expuse tot felul de plante agricole și mostre de cereale. Se disting județele Hotin, Bălți, Chișinău, Iași, Botoșani, Fălciu, Covurlui precum și Institutul agronomic din Iași condus de dl Profesor Haralamb Vasiliu.

Fructele și poamele, pomii și viețele expuse se întrec unele pe altele în frumusețe și calitate. Pepinierele statului expun cele mai frumoase produse.

Din toate provinciile moldovenești, cea mai bine reprezentată în fructe și vinuri este Basarabia, susceptibilă să exporte în țările vecine cantități însemnate din asemenea produse.

Pavilioanele industriei casnice înfățișează pe județe produsele harnicelor sătence. Remarcabile prin puritatea desenului și execuția artistică sunt produsele atelierelor Mănăstirilor Varatic, Agapia și Agafton.

Dintre județele Moldovei întregite, acele unde industria casnică mai dăinuește sunt Putna (Bucovina), Rădăuți, Fălticeni, Neamț, Bacău, Hotin, Botoșani.

Punctul de atracție al expoziției îl formează casa țărănească din Câmpulung, construită și înzestrată cu toată mobila de școala de tâmplărie artistică și industrie casnică din Câmpulung (Bucovina).

Succesul obținut de expoziție răsplătește munca desinteresată a acelora cari au jertfit timp și bani pentru reușita ei.

Pentru înlesnirea vizitării expoziției, directiunea generală a căilor ferate a acordat reducere de 50 la sută la prețul biletului, iar pentru vizitatorii în grupuri de treizeci 75 la sută reducere la cl. III. Biletele se vizează la expoziție, care va fi deschisă până la începutul lunei Noemvrie.

Curierul spectacolelor

Teatrul Maghiar

Sâmbătă seara: „Le Vendula". Kobai, Zöldhelyi, Neményi, Tolnay, Bányász. Prețuri de premieră. Abonament de zi 22. Seria 71.

Productia carbunilor in Ardeal s'a marit

Minele dela Jibou și Șoricani dau 20—30 vagoane zilnic

Am arătat zilele trecute ca producțiunea cărbunilor la Petroșani, s'a mărit în ultimul timp, în așa măsură, că se pot satisface aproape deplin nevoi căilor ferate din Ardeal

Aflăm acum un alt fapt îmbucurător în legătură cu producțiunea minelor noastre de cărbuni din Ardeal.

Este vorba mai ales de minele dela Jibou și Șoricani, unde în ultimul timp producțiunea s'a mărit considerabil.

Astfel minele din Jibou produc zilnic între 15—20 vagoane, iar cele din Șoricani între 20—30 vagoane zilnic. Desvoltarea producțiunei de cărbuni, este resimțită mai ales de institutele noastre industriale, a căror trebuinți sunt aproape satisfăcute.

Repertoriul Teatrului National din Cluj

Sâmbătă 13 Oct. „Scampolo" și „Morcovel".

Duminecă 14 Oct. (seara) va avea loc a 4-a premieră în această stagiune. Se va juca Gheorghe Lazăr" piesă în 5 acte de N. Iorga. In rolurile principale apar Dnii Dem. Psatta, Mișu Ștefănescu, V. Vasilescu, Al. Ghibericon, C. Potcoavă, A. Popovici, St. Braborescu etc. și Drele S. Jipescu și M. Miriam. Piesa este pusă în scenă de dl T. Nastasie.

Vom avea zahăr în mare cantitate

— Recolta abundentă de sfecle din anul acesta —

Relațiuni din sursă oficială ne informează că recolta de sfecle de zahăr din Ardeal în anul acesta, este foarte mare. In legătură cu acest fapt să prevede și o mare producțiune de zahăr în fabricile ardelene. Numai fabrica din Târgu-Mureș a cerut căilor ferate din Cluj, pentru transportul sfeclelor vagoane în număr de trei ori mai mare ca în anul trecut. De altfel la căile ferate s'au luat toate măsurile că aceste transporturi să nu sufere, știut fiind că dacă sfeclele ar fi prinse de îngheț pe câmp, sar produce pagube enorme, și bogația de producțiune, care în mod excepțional este în acest an, ar fi perdută.

Dl Hossu directorul regional al căilor ferate din Cluj, ne asigură că față de măsurile pe care le-a luat dsa, aceste transporturi vor fi deplin efectuate până la data de 1 Decemvrie c.

Piedeca unificării sufletești

Confratele „Patria" publică o mostră din ceea ce constituie „o piedecă a unificării noastre sufletești." E vorba despre purtarea unei doamne lipsită de bună cuviință și creștere, care din nefericire este din vechiul regat, dar care putea foarte bine să fie și de aici ca și de aiurea.

Greșeala celor ce generalizează faptele izolate ale unor oameni lipsiți de cunoașterea elementară a spiritului de dreptate și a conduitei civilizate în societate, este și greșeala „Patriei" care publică asemenea generalizări. Nu vechiul regat este de vină că doamna necuviincioasă de la Turda s'a purtat cum s'a purtat, și nici Ardealul nu poate fi de vină că se găsesc ardeleni înguști la minte și străini la suflet cari să vadă în purtarea incorectă a unui individ, cauza nepotrivirii noastre sufletești. Greșeala este în primul rând a ziarelor cari publică asemenea lucruri, răspândind neîncrederea și întărînd cu autoritatea gândului tipărit, fapte cari trebuie să se rezolve de la individ la individ.

De la obrăznicliile de dăunăzi ale dlui Sever Dan, până la generalizările neroade de acum nu este nicio deosbire. „Patria" ar trebui să înțeleagă că altul îi este rostul în cadrele ziaristicei românești. „Piedeca unificării noastre sufletești" nu este ceea ce ea ne aduce, ci ceea ce ea face.

Pentru martirii neamului

Comitetul foștilor legionari din Gărzile naționale a lansat următorul apel:

România-Mare a răsărit din sângele martirilor și din focul eroilor.

Șirul martirilor în anul 1918, anul înfăptuirii unității naționale, l'a deschis în 4 Nov. 1918, st. n., preotul din Cristiș, pe Câmpia-Turzii, câmpie ce a văzut vărsându-se și sângele lui Mihai Viteazul — întâiul erou și martir al idealului național.

Preotul Ion Opriș a fost ucis în ușa bisericii după ce cetise manifestul Senatului Național din Ardeal, ce chema „la arme" poporul pentru Unirea tuturor românilor, pentru apărarea libertății cetățenești, ordinei obștești și păcii interne între popoare.

Preotul Ion Opriș a fost împușcat de salvele unui pluton de jandarmi unguri după ce a jurat poporul pe Sf. Cruce, că va păzi credința Regelui tuturor românilor: Ferdinand I, Drapelului român și Integrității României-Mari.

Ion Opriș a fost asasinat tocmai în clipa când soma poporul să se înfățișeze la marea adunare dela Alba-Iulia, ce va constinți unirea tuturor românilor cu „Patria-Mamă".

Martirul a lăsat în jale după sine nu numai întreg poporul ci și o văduvă îndoliată și 7 copii nevrâstnici, toți fără avere. Pensia văduvei preotese ajunge suma de 60 Lei lunar, fără pensia de răsboi pentru văduva și copii martirului nu s'a putut acorda pentru impedimente formale.

Jandarmii unguri ucigași au scăpat de sub urmărire și despăgubire penală pe temeiul amnestiei.

Jalnică priveliște!, ce cutremură pe orice suflet de român și de creștin.

In aceasta priveliște se strecoară o rază de mândrie, mândria stoică a văduvei, ce în lupta cruntă purtată cinci ani dearândul pentru existența și creșterea copiilor, nu a apelat nici o clipă la filantropia obștească ori oficială.

Numai grație întâmplării a aflat Comitetul Gărzilor Naționale, că văduvei martirului și familiei i-s'au sleit toate mijloacele de trai și educație pentru minorii neașezați.

Față cu astfel de situație, e ajutor filantropic, care totdeauna are nuanță de umilință, ci dar național, ce ridică și întărește conștiința națională, se cuvine familiei, din mijlocul căreia a fost răpit martirul pentru crima de a fi simțit și vorbit românește și creștinește.

Un popor ce nu-și cintește amintirea eroilor și martirilor, e ursit să piară!

Văduvă și copii au rămas în paza și în cinstea Intregului neam românesc.

De aceea, frați români, contribuiți la darul național, inițiat de Comitetul subsemnat, ce se va face văduvei și copiilor martirului Ion Opriș, exclusiv prin mijlocirea Presei naționale, care va înainta rezultatul subscripțiilor publice Doamnei Văduve Silvia Opriș născ. Iliescu, la Cristiș, lângă Turda.

Ziarul național ce publică acest Apel, către toate inimile ce bat românește, primește și citează în public contribuțiile ce i-se vor trimite.

Ciuj, la 4 Oct. 1923.

Cu salutare românească:
prim-președinte Dr. *Amos Frâncu*

VĂ ROG ATENȚIUNE!
SPRE NOROCUL MARELUI PUBLIC!

Sucursala **Luca** P. Niculescu vă aduce la cunoștință, că va deschide pe ziua de Joi, 11 Octomvrie 1923 a. c.

MARELE MAGAZIN DE MANUFACTURA

LUCA P. NICULESCU

Calea Regele Ferdinand No. 7. Casa proprie.

Pune în vânzare totfelul de Mărfuri de manufactură bine asortat, cu prețuri absolut de reclamă, care desfid orice concurența.
Vânzare! Engross! En Detail!

3122

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

TELEGRAME

Atentatul de la Hotel Boulevard

Prinderea atentatorului. Declarațiile. Starea victimei

In cursul nopții atentatorul lui Rosenthal a fost prins. El este d. Bacaloglu, fratele colonelului Bacaloglu directorul revistei „Cele trei Crișuri". D. Bacaloglu a declarat că a atentat din motive de răzbunare personală deoarece „Adevărul" a publicat o scrisoare a dlui Broncea prin care se aduceau acuzații nedrepte cinstei dnei Elena Bacaloglu.

Starea victimei este încă gravă. Astăzi după amiază se va face trepunația. D. Rosenthal continuă nu mai putea scoate nici un cuvânt.

Starea de asediu în Silezia

Varșovia. — Din cauza înăspririi grevei, în toată Silezia s'a declarat starea de asediu. Orașele stau fără lumină, ziarele și-au încetat apariția.

Isbânda comuniștilor în Saxonia

Berlin. (Rador). Comuniștii au obținut în Saxonia ministerele de finanțe și economie.

Suspendarea unui ziar comunist

Berlin. (Rador). Ziarul comunist „Rote Fahne" a fost suspendat, fără termen, fiindcă în ultimele două numere a îndemnat la greva generală și rebeliume contra reichswehrului.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

Accident de automobil

București. — Un accident de automobil s'a petrecut pe șoseaua Giurgiu-București. Inginerul Voiculescu, directorul general al pădurilor, și-a găsit moartea. Foarte grav răniți sunt domnii Dr. Teohai, Coșoiu și arhitect Constantinescu.

Consiliu de miniștri

București. — Azi la orele 5 a avut loc ultimul consiliu de miniștri înainte de deschiderea Parlamentului.

Botezul prințului moștenitor al Iugoslaviei

București. — Programul botezului prințului moștenitor al Iugoslaviei a fost definitiv fixat. Ceremonia se va celebra de Patriarhul ortodox Dumitrie. Vor asista Suveranii Iugoslaviei, României și Greciei precum și A. S. R. Principele Carol, Prințul Nicolae al Greciei, Corpul diplomatic, guvernul și reprezentanții parlamentului. Ducele de York va reprezenta pe nașul copilului, Regele Angliei.

In ziua următoare va avea loc nunta principelui Paul al Iugoslaviei cu principesa Olga a Greciei.

„Aesculap"

Marque depose

Intreprinderea de instrumente medicale

Mihail Máté,

Cluj; Strada N. Iorga 2.

2892

Cel mai mare deposit al României de instrumente medicale și de instalații de spitale și sanatorii. Magazin permanent de aparete electrice instalațiuni de laborator, articole necesare la ingrijirea bolnavilor, pansamente, microscop C. Reichert, aparate de röntgen, lămpi, lămpi quart cu prețuri-originale de fabrica. Reparaturi de injector „Record" să fac la moment și eftin. La cerere servesc cu plăcere cu oferi de prețuri. Lloyd 1816.

Isprava unui escroc la Timișoara

Timișoara. Un îndrăzneț escroc s'a prezentat Sâmbăta trecută la Poliția din Timișoara, îmbrăcat în uniformă de locotenent de marină, dându-se drept aghiotant al prințesei Ileana, și spunând că se numește Marinescu.

Escrocul a predat comisarului de serviciu a telegramă către Casa Regală anunțând aranjarea sosirei familiei regale la Timișoara. Comisarul pretesetând lipsa prefectului poliției, escrocul a răspuns că telegrama poate fi dată și a doua zi. Intre timp, însoțit de un ofițer de poliție, el a cutreerat toate băncile, fabricile și marii comercianți încasând importante sume de bani pentru Monumentul Eroilor. Când poliția a prins de veste, escrocul dispăruse de mult. Se fac întinse cercetări pentru prinderea lui.

Concurs.

Se deschide concurs pentru ocuparea postului de

director executiv

la Federala regională a cooperativelor sătești din Târgu-Mureș cu terminul de 1. December st. n. 1913 pe lângă următoarele condițiuni:

a) să fie de naționalitate română, și să posedă în grai și scris limbile română, maghiară și germană,

b) să fi fost cel puțin controlor la Casa Centrală a Cooperației și impropietăririi, sau revizor de Federală timp de 2 ani,

c) sau să fi absolvat o școală superioară de comerț sau agricultură, școala uormală, seminariul, sau universitatea și să aibe o practică efectivă cooperatistică ca funcționar timp de 2 ani.

Numitul va primi salar conform regulamentului de serviciu al Federalei și locuința în natură sau bani de cvartir.

Ofertele sunt a se inainta Cons. de Adm. al Federalei până la 15 Novembre a. crt.

Cons. de Adm. al Fed „Ogorul".

3129

BANI și TIMP

câștigi

montând pe mașină

PIRELLI CORD

Cel mai bun Cauciuc

2747-I Deposit la

Emil Blaga, Cluj

Publicațiune

Administrația Clinicelor Universitare din Cluj prin prezenta cere oferte pentru liferarea următorilor articli de alimentație:

40.000	kg.	varză.
10.000	„	ceapă
10.000	„	morcovi
5.000	„	petrenjei
2.000	„	țeller
5.000	„	gulii
5.000	„	ceclă
4.000	„	mazăre (numai sdrobite)
8.000	„	fasole albă uscată
2.500	„	linte
8 000	„	mere
800	„	nuci
300	„	hirean

Articli numai calitatea I-a, se vor cântări și preda în curtea bucătăria Clinicilor, iar de aici vor fi transportați de către furnizor în str. Hașdeu Nr. 39.

Ofertele pentru acest scop însoțite de mustre trebuie înaintate la această administrație în 22 Oct. a. c. ora 10 a. m.

Cluj la 10 Octomvrie 1923.

Administrator

Ioan Crișanu

Sâmbătă în 13 Octomvrie 1923 3124

se deschide Biroul de publicitate si de voiaj

„Gyilkos"

in Strada Matei No. 2, Cluj. Bilete de teatru, cabaret și sport, se pot procura cu anticipație. Vânzare de note muzicale, noutăți de librărie și rechizite de scris, expoziții permanente, aranjare de concerte, traduceri, multiplicări, etc., etc.

Furturi pe liniile ferate din Ardeal

De mai mult timp s'a observat că pe linia ferată din Oradea Mare și Cluj o bandă bine organizată, comitea mari furturi, deschizând vagoanele încărcate cu mărfuri prețioase și furând din ele obiectele.

Agenții speciali ai poliției din Oradea-Mare au reușit a prinde pe hoți, ale căror nume, în interesul cercetărilor, nu au fcst comunicată încă presei.

THE ROYAL MAILLINE

Ce mai veche Societate de navigație

Fondată anul 1839

Călătorie comodă

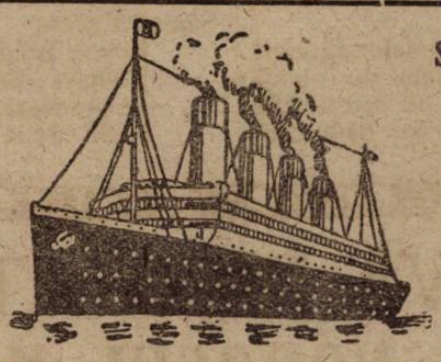

New-York, Canada, Brazilia, Argentinia, Cubu și Mexic etc.

În fiecare săptămână pornește vapor din

Hamburg,

Cherbourg și La-Rochelle

Pentru orice fel de deslușiri, vizarea pașaportului și alte formalități să ne adresăm la

Compania „Tranzit"

București, Calea Griviței No. 153 și la filiala Timișoara, „Hotel Coroana".

Bani trimiși din America prin noi se pot avea in timp de 8 zile.

3064

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 918 — 6 PAGINI ● DOI LEI ● 6 PAGINI — Luni 15 Octomvrie 192

BIBLIOTECA CENTRALĂ ACADEMIA SIBIIU

Infrăţi

74 „Transilvăni Nr. de schimb“ Sibiiu

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI ŞI AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA ... o. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI C...
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACŢIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorităţi . 480 L

DESCHIDEREA UNIVERSITĂŢILOR

Declaraţiile d-lui Prof. Ermil Pangratti, rectorul Universităţii din Bucureşti

După deschiderea cursurilor la Universitatea clujană, se anunţă acum şi apropiata deschidere a cursurilor la celelalte universităţi.

In legătură cu deschiderea noului an universitar la Bucureşti, dl Ermil Pangratti, rectorul Universităţii a făcut unui redactor al ziarului „Viitorul“ interesante declaraţii, cari lămuresc pe deoparte chestiunea examenelor de admitere în Universitate, iar pe de alta arată dorinţa manifestată de majoritatea studenţimei de a reîncepe în linişte cursurile Universităţii.

Se ştie că examenele de admitere au fost găsite necesare pentru intrarea studenţilor în Universitate, prin faptul că după războiu prin certificate false s'au introdus în această înaltă instituţie elemente mai mult decât dubioase, care compromiteau bunul renume al universităţilor şi al studenţimei române.

Unii profesori universitari cât şi parte din presă au fost împotriva acestei măsuri, sub cuvânt că ar fi nelegală, Universitatea fiind o şcoală liberă. Măsura aceasta a fost însă luată şi în alte ţări cum e în Belgia, ţară care nu poate fi acuzată că a găsit de cuviinţă să ia aceste măsuri din alt punct de vedere, decât cel al unei selecţii a valorilor.

Şi în cele din urmă criteriul selecţiei a învins şi la noi, profesorii universitari convingându-se cu toţii că nu se mai poate tolera ca elementele slab pregătite să intre în Universitate.

In conferinţele prezidate de dl ministru al instrucţiunei la care au participat toţi rectorii şi decanii universităţilor din ţară s'a decis ca fiecare facultate să formeze din sânul ei o comisie de verificare a actelor prezintate de cei cari voiesc să urmeze cursurile universitare.

In cazul când aceste acte prezintă, cel mai mic dubiu, comisiunea va proceda la examinarea posesorului lor.

Se vede astfel că nu e vorba de suspendarea examenelor de admitere cum vrea să arate o anumită presă, ci numai de scutirea celor cari sunt apţi de a intra în Universitate de acest examen.

Pe lângă această măsură se va face un control foarte serios asupra certificatelor liberate în bază de legiuire — alta decât cea românească. O comisiune de echivalare a certificatelor de capacitate ale streinilor cari au urmat în şcolile de acest fel din Ardeal şi Basarabia are această însărcinare.

Deasemeni şi supuşilor români, care au urmat în streinătate deşi li se vor echivala diplomele, vor avea însă datoria să-şi completeze programul urmat, prin studii obligatorii de limba română, istoria şi geografia românească — cunoştinţe ce vor fi verificate prin examene.

Ocupându-se de apropiata deschidere a cursurilor la Universitatea din Bucureşti, dl Emil Pangratti a declarat că e convins că imensa majoritate a studenţimei vede clar situaţia şi-şi dă seama de paguba atât de mare pe care a suferit-o cultura românească prin pierderea anului şcolar trecut, dorind cu hotărâre să urmeze regulat şi în linişte cursurile.

Fireşte în vremurile acestea când atâtea sacrificii s'au făcut pentru şcoală şi cultură ar fi o adevărată nenorocire ca Universităţile să mai stea cu porţile închise.

Elementul românesc este într'o stare de inferioritate economică şi culturală, faţă de o parte din celelalte elemente care trăesc în ţara noastră, mai ales în ţinuturile alipite unde oraşele sunt înstreinate. Tinerimea cultă, studenţimea are datoria de a recâştiga printr'o ofenzivă culturală aceste oraşe şi de a înlesni energiilor rurale accesul lor prin cultură spre ele.

Când avem încă atâţia duşmani care-şi îndreaptă privirile asmuţătoare asupra noastră, când analfabetismul poporului nostru e cunoscut pretutindeni, cea dintâi datorie a profesorilor şi studenţilor noştri trebue să fie răspândirea culturei în marile mase de jos, care aşteaptă revărsarea luminei nesfârşite a adevărului.

Intr'o vreme când deşi atâtea greutăţi încearcă statul, — el nu se dă în lături să facă sacrificii mari pentru cultură —, acelaşi elan spre lumină trebue să conducă studenţimea.

Şi după cum afirmă, domnul rector al Universităţii din Bucureşti, credem şi noi că ea va şti să repare greşelile făcute, începând cu hotărâre să se pună la muncă pentru câştigarea şi răspândirea culturei, singura pe care se poate baza desvoltarea energiilor noastre naţionale.

Actele de violenţă

Nu găsim destule cuvinte pentru a osândi agresiunea săvârşită împotriva directorului ziarelor „Adevărul“ şi „Dimineaţa“. Ea nu este, cum s'a crezut la început, actul de răzbunare al unui individ. Ci pus la cale de aşa zisa organizaţie fascistă, ea constitue un început de trecere la fapt. Câtă vreme „fascismul“ dlui Pădeanu şi comp. se mulţumea să rămână în cadrele ordinei şi legilor, nimeni n'a încercat să sugrume o mişcare pecetluită cu ridicul dela zemislirea ei. Dar actele de violenţă cari pot constitui un sâmbure de anarhie, nu pot fi îngăduite. Iată de ce guvernul şi autorităţile au luat măsuri severe şi drastice pentru arestarea şi pedepsirea tuturor acelora cari au o vină în agresiunea făptuită contra dlui Rosenthal.

In ce ne priveşte înţelegem să ne mărturisim indignarea şi revolta în faţa unei fapte pe care deopotrivă o osândesc tot ce este sentiment uman şi spirit de legalitate. Atentatele de felul acestuia sunt adevărate crime. Cei cari le săvârşesc fie sub puterea unei credinţe dusă până la nebunie, fie sub îndemnuri vinovate, trebuesc pedepsiţi fiindcă prin fapta lor ei s'au scos din rândurile umanităţii şi ale societăţii. A lăsa nepedepsite asemenea fapte înseamnă a înlesni opera de distrugere a fermenţilor de anarhie.

Niciodată societatea românească n'a avut mai multă nevoie de ordine şi de linişte pentru desvoltarea şi progresul ei. Iată de ce socotim că trebuie să se procedeze cu ultima severitate

Actele de violenţă şi atentatele criminale ne întorc la vremurile barbare. O societate civilizată, întemeiată pe respectul şi dragostea dintre om şi om, nu poate îngădui şi e datoare în interesul ei şi al principiilor de morală pe care se razimă, să pedepsească crima sub orice formă s'ar înfăţişa.

Iată de ce, exprimându-ne încă odată indignarea pentru agresiunea săvârşită împotriva dlui Rosenthal, suntem alături de toţi cei cari înţeleg să păzească ordinea, înfrângând pornirile de dezordine şi actele infame ale unor indivizi rătăciţi sau criminali.

Amânarea întrunirii partidului maghiar la Târgul-Mureş

In urma convorbirei ce a avut loc între dl Iulian Peter prefectul judeţul Târgul-Mureş şi deputatul minoritar Bernady György adunarea partidului maghiar proiectată pentru Miercuri 10 a. c. nu se va mai ţinea. La această adunare maghiarii voiau să protesteze contra primarului dr E. Dandea pentru atitudinea dsale antimaghiară pe care ar avea-o de când a preluat conducerea primăriei Târgului Mureş.

Noi ştim însă, că dl Dandea nu este un maghiarafob, după cum vrea să ni-l prezinte presa şoviniştă maghiară, ci dsa îşi face datoria de bun român prin organizarea administraţiei româneşti în acest oraş, care până acum era un adevărat focar al iredentismului maghiar.

Imbunătăţirea situaţiei judeţului Cojocna

Activitatea rodnică a d-lui Prefect şi a d-lor parlamentari ai judeţului

Judeţul Cojocna care este unul dintre cele mai mari judeţe ale Ardealului e pe cale să între într'o perioadă de propăşire pe toate terenurile.

In vederea acestui scop autorităţile administrative ale judeţului de comuna acord cu parlamentarii lui au şi început lucrările.

Iată ce se intenţionează a se face pentru judeţul Cojocna.

In privinţa şcolilor

Instrucţiunile date de dl ministru Anghelescu relativ la construirea de şcoli primare, luate în executare de dl Sept. Mureşianu, au dat rezultate neaşteptate. In fiecare comună a judeţului au luat fiinţă de mult încă aşa zisele comitete şcolare locale însărcinate cu strângerea de fonduri şi de materiale necesare construirei de şcoli. Aceste comitete au reuşit să obţină până acum rezultate în adevăr, neaşteptate.

Un fapt de mare însemnătate este că datorită activităţii prefectului şi a acestor comitete şcolare, ţărănimea a început să-şi dea seama de nevoia şi de binefacerile şcoalei şi nu renunţă la nimic pentru a ajutora la propăşirea şi înmulţirea lor.

Datorită intervenţiilor făcute la Bucureşti de către dl Prefect şi de parlamentari, ministerul de agricultură a acordat tot lemnul de construcţie gratuit din pădurile statului, iar ministerul de instrucţie a acordat însemnate sume de bani.

Improprietăririle

Exproprierile în jud. Cojocna fiind complect terminate comisiunile locale sunt ocupate astăzi numai cu parcelarea şi distribuirea loturilor care în ultimul timp s'au accelerat considerabil.

In urma unor măsuri luate de ministerul agriculturei toţi ţăranii judeţului au fost puşi în posesiunea pământului cuvenit, pentrucă chiar din toamna anului acesta sătenii să-şi poată muncii pământul.

Această posesiune este însă provizorie în ceeace priveşte numai limitele loturilor — dar imediat ce parcelarea terenului se va termina, ea devine definitivă. Cu chipul acesta toţi ţăranii din jud. Cojocna sunt improprietăriţi şi-şi lucrează pământul.

Imbunătăţirea căilor de comunicaţie

Ministerul de lucrări publice a aprobat repararea tuturor şoselelor principale care străbat judeţul.

Comisia administrativă locală a hotărât deasemenea ca cu orice sacrificii să se repare toate drumurile pentru ca astfel şi circulaţia oamenilor şi a mărfurilor să se uşureze.

Comisia de ingineri care a inspectat drumurile judeţului a fost însoţită de însuşi d-l Sept. Mureşeanu, prefectul care a dat lămuririle.

Romanizarea şi unificarea administraţiei comunale

Opera cea mai importantă pe care a început-o d-l Sept Mureşeanu, prefectul judeţului şi pe care suntem siguri că o va duce la bun sfârşit, este purificarea şi romanizarea administraţiei comunale.

Din cele două luni şi ceva de când d-l Sept. Mureşianu este în fruntea judeţului mai bine de o lună, a fost comunele judeţului inspectând până la cel mai mic amănunt felul de funcţionare a tuturor administraţiilor comunale şi interesându-se de aproape de toate nevoile sătenilor.

Cu ocazia acestor inspecţii a constatat nereguli în administraţii şi mai ales a constatat că progresarea românizărei acestei administraţii, din neglijenţele trecutului a mers foarte încet.

A văzut comune româneşti unde primarul contrar voinţei sătenilor era ungur.

A văzut în diferite primării şi secretariate placarde şi inscripte ungureşti şi a auzit, în localurile publice şi în chestiuni oficiale, vorbindu-se ungureşte. Contra tuturor acestora a luat cele mai drastice şi mai exemplare măsuri fie suspendând funcţionari necinstiţi, fie confiscând toate placardele şi inscripţiile ungureşti, fie dând ordine şi pedepse severe contra acelora care neglijează limba românească în oficiile de stat.

O altă măsură admirabilă luată de domnul Prefect, de comun acord cu domnul Revizor şcolar este confiscarea bibliotecilor populare maghiare dăruite comunelor de fosta stăpânire, biblioteci care sunt formate din cărţi care cuprind numai inzulte şi minciuni la adresa românilor.

Aceste biblioteci au fost înlocuite cu biblioteci româneşti.

*

In asemenea condiţii suntem siguri că judeţul Cojocna va ajunge unul dintre cele mai de frunte judeţe ale ţărei iar activitatea domnului Prefect şi a parlamentarilor din judeţ constitue un exemplu pentru toţi prefecţii şi parlamentarii Ardealului.

Alţio P.

Maşina cea mai universală, folosibil la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99. TELEFON 999. (2725-2)

INFORMATII

— **Pentru familiile eroilor morţi în Italia.** Soc. „Mormintele Eroilor“ încunoştiinţează familiile eroilor căzuţi şi înmormântaţi în Italia că, Consulatele italiene dela noi au fost autorizate să libereze cetăţenilor români cari ar dori să meargă în Italia să viziteze mormintele rudelor lor militari morţi în războiu. Actele necesare pentru a beneficia de o reducere de 75 procente, pe căile ferate italiene în cl. II-a şi III-a.

— **Deschiderea cursurilor Academiei de Comerţ** va avea loc Luni 15 Octomvrie la ora 16 în sala festivă a Institutului. La acest act Rectoratul invită cu toată onoarea pe această cale toate autorităţile civile şi militare.

— **Contribuiri la „Fondul cultural-economic Partenie Cosma“.** La fondul P. Cosma, înfiinţat de „Asociaţiune“ cu suma de Lei 10.000 au contribuit: a) „Reuniunea femeilor române Sibiu‘ cu Lei 2000. b) „Comitetul regional al Ocrotirilor orfanilor“ din Timişoara Lei 1000. c) „Banca Agrară“ S. A. Privilegiată, Cluj Lei 1000. d) Dl Ioan Oprea, dir. instit. „Timişana“, Timişoara Lei 500. Comitetul central exprimă călduroase mulţumiri generoşilor contribuenţi.

Biroul „Asociaţiunei“.

— **Dela Cercul de Recrutare Cluj.** Conform ordinului M. St. Major No. 520—923 se vor prezenta pentru viza livretelor Md. E. şi a certificatelor de dispensă Md. D. 1. pentru mobilizarea anului 1924—25 după cum urmează:

Toţi oamenii din Completare, Rezervă şi Miliţii începând cu conting. 1920 (născuţi 1898) până la conting. 1900 (născuţi 1878) inclusiv, aflaţi la vatră şi care ar fi origina lor. (foşti prizoneri foşti scutiţi sau reformaţi care fiind revizuiţi a fost găsiţi apţi pentru serviciul militar) fie că sunt sau nu repartizaţi la Corpurile de trupă sau sunt înscrişi numai la cercurile de Recrutare.

Toţi acei (Ardeleni, Basarabeni), care pentru diferite motive n'au fost înscrişi în controalele Armatei, conform D. M. No. 421—920.

Toţi meseriaşii şi specialiştii, trupă şi ofiţerii vor aduce cu ei diplomele, livretele, sau orice alt act cu care să poată dovedi meseria sau specialitatea ce are.

Maior **Vlaşca** Căpitan **Ionescu**

— **Adunarea dentiştilor din Ardeal şi Banat la Cluj.** Mâine, Duminecă la ora 10 a. m. în sala cea mare din etaj a Hotelului „Central“ se va ţinea adunarca generală a „Uniunii dentiştilor din Ardeal şi Banat.

— **Firma Camerei de Comerţ.** Arătam zilele trecute că pe frontispiciul Camerei de Comerţ din Cluj, conducătorii acestei Camere au înţeles să afişeze cu un mare lux şi o firmă în limba românească. Atrăgeam atunci atenţia conducătorilor asupra greşelei pe care au comis-o, întrucât această instituţie este sub auspiciile statului şi nu poate fi ilustrată printr'o firmă scrisă în limba ungurească.

Luăm astăzi act că conducătorii Camerei de Comerţ s'au convins dn acest lucru şi au scos aceasta firmă.

— **Contribuiri la „Fondu cultural Dr Cornel Diaconovtch“.** La fondul dr C. Diaconovich, înfiinţat de „Asociaţiune“ cu suma de Lei 10.000 au binevoit a contribui: a) Instit. de credit şi economii „Albina“, Sibiu, cu suma de Lei 5000: b) dl Ioan Nociony, Căpâlnaş, Lei 4000. Comitetul central al „Asociaţiunii“ le exprimă, şi pe această cale, generoşilor donatori sincera sa mulţumită.

Biroul „Asociaţiunii“.

— **Prinderea unei bande de hoţi.** La Arad a fost prinsă de poliţie o bandă de hoţi care de cinci ani de zile n'a putut fi descoperită până acum şi care a furat obiecte în valoare de mai multe milioane.

— **Adunarea social-democraţilor Ardeleni.** Tot mâine, Duminecă la ora 10 a. m. social-democraţii ardeleni vor ţinea o mare adunare poporală reîncepând organizarea muncitorilor pe baze solide condamnând toată acţiunea anarhică a comuniştilor moscoviţi.

— **Marele târg de vite la Cluj.** Pentru zilele de 29, 30 şi 31 Oct. s'a fixat ţinerea marelui târg de animale la Cluj. Faţă cu eftenirea preţurilor vitelor cornute, se prevede că în anul acesta târgul va fi foarte animat.

— Sportsmanii să nu uite, că elasticitatea muşchilor nu o protejează nimic mai bine decât Diana-Franzbrantwein. 2475—5

— Călătorind să nu uităm a lua cu noi Diana-Franzbrantwein, pe care numai, mirosându-l odată, suntem asiguraţi că nu ni-se face rău. 2475—6

— Domnii membri ai asociaţiei medicilor filiala Cluj sunt invitaţi a lua parte la şedinţa plenară, care se va ţinea în ziua de 16 (Marţi) a. c. la oarele 6 p. m. în amfiteatrul Clinicei Chirurgicale pentru luarea măsurilor de apărare contra impositelor.

— **Concert Istoric.** Baritonul liric al Operei Române din Cluj, dl Laurian Nicorescu aranjază Marţi în 16 Oct. ora 8½ seara în Sala Conservatorului Român un „Concert Istoric“.

Programul conţine cântece şi arii vechi din literatura clasică italiană, compuse între anii 1546—1802.

Bilete se vând la cassa de bilete a Teatrului Naţional, şi în seara concertului la Conservator.

— **Marele Bal mascat şi nemascat** cara urma se aibă loc astăzi în Sala Festivă a Prefecturei s'a amânat de oarece comitetul organizator a primit numeroase scrisori dela doamnele din Cluj, prin care cer amânarea pe motiv că nu şiau putut furniza încă costumele necesare.

In urma acestui fapt balul va avea loc irevocabil Sâmbătă 20 Octombrie în aceiaşi sală.

— **Bursele pentru studenţii din Cluj.** In legătură cu crearea nouilor burse la Universitatea din Cluj, Academia de Agricultură şi Academia de drept din Oradea-Mare, cum şi obţinerea locurilor în Căminuri, cei interesaţi vor găsi regulâmentui pentru burse şi câmiuuri în Monitorul oficial cu data de 30 Sept. 1923.

— **La cafeneaua „Metropole“** cântă în fiecare seară renumitul şef de orchestră Nicolae Alexander din Sibiu cu toată orchestra. 3090

— **Dr. Teofil Dragomir** *neurolog, asistent la clinica neurologică şi-a început consultaţiunile medicale în str. Petru Maior Nr. 6. Consultaţiuni între orele 2—4 p. m.*

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 şi 3—7. 1253

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

Programul Cinematografelor.

CinemaUniversităţei

Duminecă, 14 Oct.

Themis

Amorul e mai mare decât mintea

Colosală dramă de dragoste în 6 acte. In rolul principal grandioasa Linda Pini. Subiectul dramei este extraordinar de mişcător. Triumful eternului amor asupra ştiinţei!

Duminecă, 14 Oct.

Themis

Cinema Urania

Duminecă, 14 Oct.

Samson acrobat

Impresionantă dramă de acrobaţie în 5 acte. In rolul principal Luciano Albertini creatorul Uriaşului Samson. — Film arhiplin de aventuri acrobatice!

Duminecă, 14 Oct.

Samson acrobat

Cinema Apollo

Duminecă, 14 Oct.

Ana Carenin

Mişcătoare dramă rusească în 5 acte. Opera colosală a lui Leo Tolstoj. In rolurile principale: Maria Melato, Raffaelo Marian şi Ernesto Salatini. Dramă mascată a sufletului mistic al poporului rusesc.

Duminecă, 14 Oct.

Drama în casa roşie

Reprezentaţiile încep la 3 ore p. m.

„TACÂMUL“

fabrica pentru articole de ARGINTARII

CLUJ, Str. Avram Iancu No. 3.

Telefon No. 4-82

Adr. telegr. „Tacâmul„ Cluj

ARGINT 2850

cumpără cu cel mai mare preţ!

Fabrică tacâmuri şi articlii de lux, etc., etc.

Numai pentru revanzatori.

Cei mai buni ciorapi

se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Mica publicitate

Schimb cu preţ foarte înalt: Aur, argint, briliante, diamante, platină, dinţi imitaţi, şi monede de aur şi argint

N. HILFMANN

Bijuter, Cal. Reg. Ferdinand No 12.

Concurs.

Se deschide concurs pentru ocuparea postului de

director executiv

la Federala regională a cooperativelor săteşti din Târgu-Mureş cu terminul de 1. December st. n. 1913 pe lângă următoarele condiţiuni:

a) să fie de naţionalitate română, şi să posedă în grai şi scris limbile română, maghiară şi germană,

b) să fi fost cel puţin controlor la Casa Centrală a Cooperaţiei şi impropietăriei, sau revizor de Federală timp de 2 ani,

c) sau să fi absolvat o şcoală superioară de comerţ sau agricultură, şcoala uormală, seminariul, sau universitatea şi să aibe o practică efectivă cooperatistică ca funcţionar timp de 2 ani.

Numitul va primi salar conform regulamentului de serviciu al Federalei şi locuinţa în natură sau bani de cvartir.

Ofertele sunt a se inainta Cons. de Adm. al Federalei până la 15 Novembre a. crt.

Cons. de Adm. al Fed

3129 *„Ogorul“.*

Curierul spectacolelor

Teatrul Maghiar

Sâmbătă seara: „Le Vendula“. Kobai, Zöldhelyi, Neményi, Tolnay, Bányász. Preţuri de premieră. Abonament de zi 22. Seria 71.

Sâmbătă, matineu: „Hornarul fidel“. Reprezentaţie pentru copii cu preţuri reduse. Ca oaspe Sarkadi. Seria 70.

Sâmbătă noaptea: „Viteazul Solomon“. Premieră. Ca oaspe Sarkadi. Abonament şters. Preţuri de premieră. Locurile abonaţilor se vor rezerva până Luni orele 12 la cassa. Seria 72.

Duminecă, matineu: „Dansul înspre fericire“. Ca oaspe Sarkadi, preţuri reduse. Seria 73.

Duminecă noaptea: „Viteazul Solomon“. Preţuri de premieră. Ca oaspe Sarkadi. Seria 75.

In atenţiunea librăriilor, scolilor civile şi de ucenicii!

La „Librăria şi Papetăria“ Bancii Invăţătorilor Cluj să află de vânzare:

3132

Noţuini De Industrie şi De Tehnologie

tomul I—II.

de A. Domide şi I. Valeanu.

Puteţi cumpăra pe preţurile cele mai reduse totfelul de blănuri la Blanăria JANKY LAJOS Cluj, Strada Universităţii 1.

Lloyd 873 2126

SOLICITUDINEA GUVERNUIUI
FAŢĂ DE NEVOILE STUDENŢIMEI

Ce s'a făcut pentru studenţii din Cluj

Au încetat agitaţiile — Cursurile de complectare se ţin în linişte — Imbunătăţirea situaţiei studenţilor — Crearea de noui căminuri — Burse pentru studenţii Universităţei din Cluj, dela Academia de Agricultură şi Academia de drept din Oradea-Mare — Alte avantaje pentru studenţi

Interview cu decanul facultăţei de medicina d. prof. dr. Gane

Pentru a ne da seamă de starea lucrurilor la Universitatea noastră, după îndelungatele frământări şi agitaţiuni ale studenţimei care au costat perderea unui întreg an de studiu, ne-am adresat dlui prof. dr Gane decanul facultăţei de medicină. Dsa a binevoit să ne dea preţioase informaţiuni şi să ne ex-

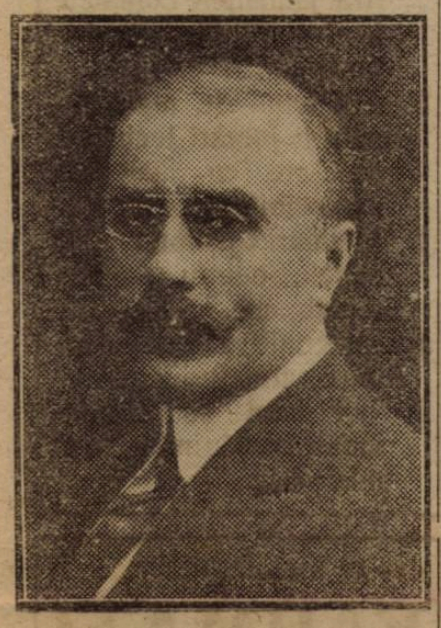

Dr. C. Anghelescu
ministrul Instrucţiunii publice

pue o serie de lucruri importante ce învederează cu deosebire solicitudinea guvernului faţă de nevoile studenţimei.

Au încetat agitataţiunile

De un deosebit interes, este fără îndoială prima declaraţiune pe care ne-o face d profesor d. Gane. Iată ce spune d-sa:

In Universitatea noastră s'a stabilit pe deplin liniştea. La facultatea de medicină, în special, cursurile de complectare care au început se-ţin regulat cu studenţii din toţi anii. Examenele vor începe la 15 Noembrie şi vor dura până la 1 Decembrie a. c. Se înţelege că nu se va considera anul de cât studenţilor care urmează aceste cursuri. De altfel ca şi la celelalte facultăţi, şi la facultatea de medicină, cursurile de complectare se ţin cu toţi studenţii.

Situaţiunea studenţilor se îmbunătăţeşte

Să ştie cu guvernul a făgăduit că va lua toate măsurile posibile pentru a creia tinerimei studioase o situaţie mai bună, faţă de lipsurile şi nevoile în care s'a sbătut până acum. Şi solicitudinea manifestată de actualul guvern pentru îmbunătăţirea situaţiei studenţimei, nu s'a mărginit la făgăduinţi, ci cu toate greutăţile financiare ale ţărei, atât d-l Dr. Anghelescu ministrul Instrucţiunei Publice, cât şi d-l Dr. Gh. Gh. Mârzescu, ministrul Ocrotirilor sociale, au realizat o serie de acte menite să uşureze într'o bună măsură viaţa şi mijloacele de studiu a tinerimei noastre.

Noui căminuri la Cluj

D-l decan al facultăţei de medicină, ne dă în această privinţă următoarele lămuriri:

„La Cluj se va deschide, odată cu începerea cursurilor universitare, un cămin de fete în Calea Moţilor, cu 70 locuri sub conducerea d-lui profesor Paul.

Tot pentru fete, căminul condus de d-na Grinţescu a primit o subvenţie de 50.000 lei dela ministerul Sănătăţei Publice, cu condiţiunea de a pune la dispoziţie jumătate din locuri în acest cămin medicinistelor. Vor fi şi aici 30 locuri".

Un cămin pentru medicinişti

Pentru amelioarea situaţiei studenţilor medicinişti în special s'a înfiinţat un alt cămin în Calea Moţilor No. 27,

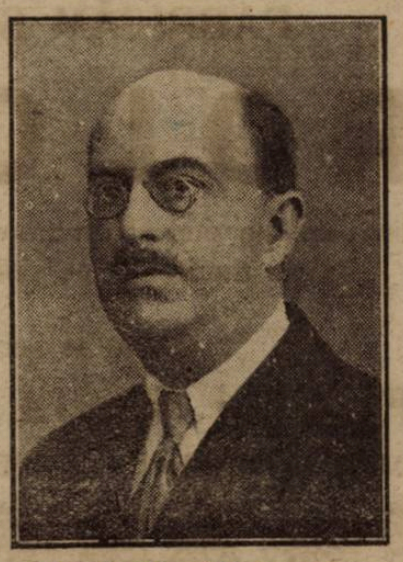

Prof. Dr. N. Gane
decanul facultăţii de medicină din Cluj

întreţinut de ministerul Sănătăţei Publice, cu 100 locuri. Căminul este condus de o eforie a cărui president de drept este decanul facultăţei de medicină. Acest cămin a fost instalat în localul institutului surorilor de ocrotire. Candidaţii se pot adresa la decanat, la direcţiunea Căminului sau dlui profesor Papilian delegat cu conducerea acestui cămin.

Un alt cămin cu 200 locuri

In afară de acestea, continuă a ne spune d. profesor dr Gane, îndată ce împrejurările vor permite, se va deschide un mare cămin pe strada Babes. Localul a fost cumpărat de Ministerul Instrucţiunei Publice pe suma de 3,5000.000 lei. Dificultatea care face ca acest cămin să nu poată intra imediat în funcţiune este că localul

G. G. Mârzescu
ministrul Muncii şi ocrotirilor sociale

cumpărat este ocupat deocamdată de un mare număr de chiriaşi. Indată ce va fi evacuat de chiriaşi, — la primăvară, zice d. dr Gane, va fi deschis şi acest cămin cu tot confortul necesar.

Căminurile care funcţionează

Faţă de toate aceste case noi care se înfiinţează pentru studenţimea din Cluj, mai funcţionează actualmente aici două mari căminuri: cel din str. Avram Iancu şi căminul zis Casa Invăţătorilor.

Bursele noi care s'au creat

In afară de aceste institute menite să adăpostească un număr destul de mare de studenţi, guvernul a aprobat pentru studenţii Universităţei din Cluj, un număr de burse noui, a căror însemnătate nu este de mai mică valoare. Astfel s'a creiat câte 30 burse a 600 lei lunar şi câte 20 semiburse a 200 lei lunar pentru fiecare facultate. Un număr egal de burse s'a creat şi la Academia de Agricultură din Cluj, cum şi la Academia de drept dela Oradea Mare.

Incurajarea studenţilor la litere

Pe deoparte crearea profesorilor de şcoli secundare şi pentru încurajarea în acelaş timp a studenţilor eare urmează literile, s'au dat 20 burse a 1000 lei. Aceste burse sunt condiţionate de obligaţiunea acelor studenţi care le obţin de a intra în învăţământ şi a sta timp de 6 ani ca profesori.

La cât să cifrează valoarea căminurilor

In rezumat, zice decanul facultăţei de medicină d prof. dr Gane, Ministerul Instrucţiunei Publice a dat anul acesta numai pentru localurile de căminuri, peste 5.000.000 lei. **In acelaş timp Ministerul Sănătăţei Publice a cheltuit pentru căminurile medicinistilor din Cluj şi Iaşi 9.000000 lei.**

Cum se vor obţine locurile şi bursele

Pentru a se da atât locurile în căminuri cât şi bursele, elementelor celor mai valoroase, se vor ţine concursuri la care candidaţii vor trece anumite examene, care vor începe la 15 Octomvrie c.

Fac însă excepţie căminurile pentru medicinişti ale Ministerului Sănătăţei Publice, unde locurile se dau după următoarele criterii: Se preferă invalizii de răsboiu sau fii lor; apoi orfani în genere, fiii de funcţionari şi fii de săteni. O condiţiune pentru toţi cei admişi în căminuri este ca după sfârşirea facultăţei să servească 3 ani ca medici în institutele spitaliceşti ale statului.

Alte avantaje pentru studenţi

Domnul profesor Dr. Gane ne mai comunică că domnul ministru Angelescu a luat o măsură bună, hotărând să se tipărească manualele didactice pentru studenţi. Deocamdată a apărut manualul de drept civil al domnului profesor Onişor şi tratatul de anatomie a domnului profesor Papilian.

In acelaş timp s'a dispus a se acorda fonduri universităţei pentru litografiarea cursurilor, care se vor da gratuit studenţilor.

*

Declaraţiile d-lui profesor dr Gane, însoţite de cifre şi date concrete învederează deopotrivă atât solicitudenea guvernului faţă de nevoile studenţimei noastre, cât şi grija pe care profesorii universitari o poart ă studenţilor.

Credem totodată că aceste declaraţii vor zdrobi însinuările bârfitorilor care din nevoile şi lipsurile studenţimei noastre, găsesc potrivit să-şi creeze arme pentru meschine lupte politice.

Dac.

In magazinul de mode pentru dame al lui

Eugen Szabó

din

CLUJ,

C. Regele Ferdinand

5

cunoscut ca avantajos pentru preturile convenabile si serviciul solid, au sosit in depozit asortimente complecte de:

noutăţi de stofe pt. paltoane şi costume

mătăsuri pentru haine şi căptuşeală

catifele negre si colorate, pentru paltoane,

stofe doublé pt. paltoane **bărbăteşti**, cu preturi extraordinar de ieftine.

Mărfurile de vară întrecătoare se vor vinde pe preţuri foarte scăzute.

Preturi fixe!

Telefon:

4-79

3609

Industria Laptelui
DIN BANAT S. P. A.

TIMIȘOARA
Fabrica Str. 3 August 24.
2944

Sâmbătă în 13 Octomvrie 1923 3124
se deschide Biroul de publicitate si de voiaj

„Gyilkos“

in Strada Matei No. 2, Cluj. Bilete de teatru, cabaret și sport, se pot procura cu anticipație. Vânzare de note muzicale, noutăți de librărie și rechizite de scris, expoziții permanente, aranjare de concerte, traduceri, multiplicări, etc., etc.

THE ROYAL MAILLINE

Ce mai veche Fondată Călătorie

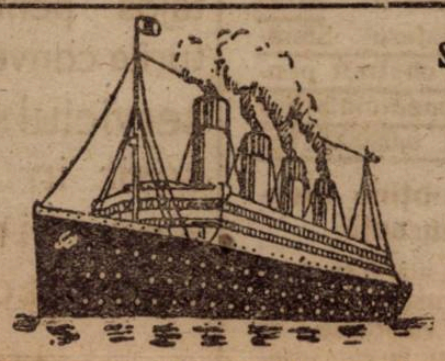

Societate de navigație anul 1839 comodă

New-York, Canada, Brazilia, Argentinia, Cubu și Mexic etc.

În fiecare săptămână pornește vapor din

Hamburg, Cherbourg și La-Rochelle

Pentru orice fel de deslușiri, vizarea pașaportului și alte formalități să ne adresăm la

Compania „Tranzit“

București, Calea Griviței No. 153 și la filiala **Timișoara,** „Hotel Coroana“.

Bani trimisi din America prin noi se pot avea in timp de 8 zile.
3064

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impodobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

Cele mai noi pălării parisiene și vieneze de filc segăsesc și se transformă la

FEHÉR

CLUJ,
Str. Memorandului 21.
(Reduta)
Modistele au reducere !! la prețuri. !!

Bandage de Cauciuc

pentru autocamioane toate dimensiunile

Depozit la

Emil Blaga Cluj

La cerere se trimite pretul curent. 2747-2

„Aesculap“
Marque depose

Intreprinderea de instrumente medicale

Mihail Máté,
Cluj, Strada N. Iorga 2.

2892

Cel mai mare deposit al României de instrumente medicale și de instalații de spitale și sanatorii. Magazin permanent de aparete electrice instalațiuni de laborator, articole necesare la ingrijirea bolnavilor, pansamente, microscop C. Reichert, aparate de röntgen, lămpi, lămpi quart cu prețuri originale de fabrica. Reparaturi de injector „Record“ să fac la moment și eftin. La cerere servesc cu plăcere cu ofert de prețuri. Lloyd 1816.

Localuri de prăvălie

de inchiriat intră piața populară a Clujului.

3044

Adresa :

Strada Jorga 6., I.

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19
Telefon interurban No. 2-13.
Adresa telegrafica: **Juvaere Cluj.**

Avem onoare a anunța stimate noastra clientela, ca ni-am mutat fabrica si biroul in casa proprie depe Calea Regele Ferdinand No. 19.

Va rugam a ne onora si pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari in vom executa acum cu si mai multa promptitudine. 1845

Moara Mare Timisoreana Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz și porțelan, sticle technice, sticle pentru sifon și sticle pentru limonadă

2910

TIMIȘOARA

Reclame este sufletul comertului

OM DE AFACERI CAUTA

Indivizi cu capital pentru fondarea unei fabrici de

ULTRAMARIN.

Lucru foarte rentabil. In România până acum nu există asemenea. Adresele se cer la Administrația ziarului pe lozinca

„VIITOR MARE“.

3127

Telefon 493 Telefon 493

Mașini de scris

Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica

Mare atelier pentru reparat mașini de scris

Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

„MECANO“ S. A.
SUCURSALA CLUJ,
Str. Memorandului No. 24

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalațiuni telefonice. 2883

SIPĂTARIA

FARMATI

Cluj, Str. Memorandului 16.

pregateste cu preturi foarte reduse giamantanuri si genti de prima calitate. Asemenea executa ori ce reparatiuni. 2889

2356-2

SECRETUL FRUMUSEȚEI

Dacă doriți să fiți tânără frumoasă și admirată întrebuințați numai CREMA PUDRA, SAPUNUL ADELINA, ear persoanele cari nu pot suferi cremele, să întrebuințeze FAINA DE MIGDALE VOREL cunoscutul preparat de toiletă — Le găsiți la drog. farm. și magazine de galanterii. Contra mandat postal de Lei 57 se trimite întreg asortimentul. Dep. FARMACIA VOREL, PIATRA-N

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.
ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

IN MARELE MAGAZIN DE BLĂNURI AL LUI

IOSIF IZRAEL & CO.

CLUJ, C. VICTORIEI Nr. 2.

Se află în mare asortiment:
Blănuri, dela . . . 16000 L în sus
Paltoane pt. sport dela 3000 L în sus

Boa dela. . . . 450 L in sus
Paltoane pt. copii dela . . . . . 800 L în sus

3026

Frații Nussbaum Târgu-Mureș

MĂRUNȚIȘURII GALANTERII ȘI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

Presa de scandal

și agresiunea împotriva d-lui Rosenthal

Unul dintre ziarele dlui Emil Fagure-Honigman, ocupându-se despre agresiunea săvârșită împotriva directorului ziarelor „Adevărul“ și „Dimineața“, găsește nimerit să publice următoarele reflecțiuni:

„Este evident că asmuțirile încontinue ale presei guvernului și ale unor publicațiuni subvenționate de guvern, cum e aceea a dlui Octavian Goga, care a făcut operă sistematică de aţâțare împotriva unora dintre ziariști, au contribuit în bună parte a împinge la asemenea atentate menite a spori sfâșierile interne și a face cel mai mare rău țărei în destul de compromisă de politica reacționară și xenofobă a regimului.

„In cazul de față, fiind vorba de un membru al Sindicatului ziariștilor și al Asociațiunei generale a Presei va trebui să se lămurească odată pentru totdeauna dacă așa zișii „colegi“ din presă pot sta alături în asociațiuni și a aţâța în acelaș timp împotriva camarazilor până a încuraja la atentate împotriva vieței lor.“

Nu cunoaștem ziare românești cari să fi îndemnat publicul să comită acte de violență.

Dar totdeauna s'a găsit ziare — spre cinstea presei românești — care să atragă atenț'a asupra nefastelor urmări ale soiului de gazetărie care se fabrică în atelierele negustorilor de opinie.

Ceeace s'a făcut de către aceste ziare nu era nici aţâțare și nici îndemn la agresiune. Era un avertisment și un sfat atât pentru publicul dator să constrângă prin boicot ziarele rătăcite dela menirea lor, cât și pentru directorii acestor ziare, capabili să înțeleagă pericolul și să se îndrepte.

Și cu atât mai rău pentru ziarele cari nu înțeleg sau se fac a nu înțelege că ceea ce se petrece astăzi se datorește în bună parte nefastei lor acțiuni. "Presa“ acuză ziarele guvernamentale și presa subvenționată de guvern „(?)“ a dlui Goga, și acuză cu gândul de a strecura o nouă infamie. Dacă întâmplător ne-am aflat pe acelaș drum în lupta contra moravirilor unei anumite prese, aceasta nu se datorește niciunei subvențiuni acordate de guvern dlui Goga, ci faptului primordial că împreună am simțit unde pot duce sistemele de presă dela „Adevărul“ și „Dimineața“, dela „Lupta“ și „Presa“, dela „Aurora“.

Noi înțelegem să înfierăm cu toată sinceritatea și cu toată revolta actul de agresiune a cărui victimă a fost d-l Rosenthal. Fiindcă asemenea acte sunt barbare și inumane și fiindcă nimeni n'are dreptul într'o societate unde există legi să comită fapte osândite de ele.

Cerem dimpotrivă exemplara pedepsire a tuturor acelora cari se dedau la acte de violență. Măsurile luate de organele administrative și judecătorești precum și declarațiile făcute de ministrul justiției, d-l I. Th. Florescu sunt dovezi că acelaș spirit însuflețește și guvernul.

Iată de ce respingem cu indignare insinuările ziarului „Presa“, care și cu prilejul agresiunei împotriva d-lui Rosenthal, a înțeles să nu se desbare de metodele condamnabile de a calomnia și a falsifica cu nerușinare adevărul.

Doamnelor și mireselor!

Cumparati sau comandati-va!

Lingerie, trusouri femeești, pânzeturi fețe de masă și lingerie pentru pat, specialități de batiste, etc, fabricații proprii și specialități din străinătate.

SÁMUEL & Co.

Str. Memorandului Nr. 9

2949

INSCRIPȚII

„Ziaru Ziarelor“

Dela o vreme s'a pripășit prin Cluj, un domn, în ultimul timp bine îmbrăcat, care colindă magazinele, restaurantele, bodegile și cârciumile cu un teanc de ziare subțioară, distribuind la fiecare masă și'n special tejghea, câte un număr din gazeta pe care o redactează și o editează singur, purtând suggestivul titlu: „Mica Antantă“. Exemplarul costă derizoriul preț de 5 lei. Spun derizoriu, pentru că se aude că domnul în chestiune ar avea oare care autorizații, ba uneori e însoțit chiar de câte o autoritate la distribuirea această ambulantă, ceia ce dă un prestigiu nu atât oficial, cât patriotic vânzărei micei foi, ţvream să zic „Micei Antante“, așa că încasările ce se realizează astfel ating cifre incomparabil mai mari.

Cu toate că sistemul acesta de a confunda calitatea de ziarist cu aceia de vânzător de ziare, e de natură a sgândări puțin suscepbilitatea celor ce facem parte din Sindicatul local, totuși cred că în de comun acord am închide ochii, când calitatea unei foi răspândtă în modul acesta excepțional, ar fi deopotrivă de excepțională. Mărturisesc însă că n'am avut plăcerea să admir calitățile „Micei Antante“ căci nici un număr dintro'însa n'a parvenit până acum la redacție, iar, potrivit unei obișnuințe gazetărești, nu mai stă de mult în felul meu de a fi să ofer pe nevăzute un preț deasupra celor curente, pe un ziar dedesuptul (vorbesc de format) celor cunoscute, chiar când mi-e recomandat de autorități.

In schimb mi-a intrat în mână acest delicios afiș, care-mi spulberă ori ce îndoială:

„Celiți ziaru Mondial Ilustrat No 5:

„Mica Antantă“

„Ziar de propagandă națională, critic, social, economic, militar, diplomatic.“

„La Petite Entente, revue diplomatique roumaine illustrée.“

„Ziaru Ziarelor române: apare în limbile română, franceză, ungară și germană.“

„Ziar fără culoare politică. Cel mai bine informat și drept. Fondat pentru apărarea causelor nedrepte și pentru ocrotirea socială din România mare.“

„Director: C. Cuțarida Oprescu (Dl Sylva).“

Așa ziar mondial al ziarelor române mai zic și eu! Ziarul cel mai drept pentru apărarea causelor nedrepte! Deștept ocrotitor social don Sylva Cuțarida ăsta, dar toate felicitările le merită cei cari îi dau concursul.

NOMOFYLAX.

Ausosit la magazinul

M. Neumann

Raglane

Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14. Telefon 431 2653

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumusețe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & & Piața Uniri No. 12.

3054

Pentru copii mici și sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e

PRAFUL HÖFER 2905-1

și CREMA HÖFER, PENTRU COPIL.

TELEGRAME

Disolvarea parlamentului albanez

Valona. — Parlamentul albanez după ultimul vot de încredere în guvern a fost disolvat. Constituanta nouă se va convoca în Ianuarie. Majoritatea populației e pentru republica.

Desființarea frontierei vamale dintre Franța și Elveția

Paris. — Un decret prezidențial anunță desființarea frontierii vamale dintre Franța și Elveția și a zonelor libere introducând frontiere politice.

Stresemann va întroduce dictatura

Berlin. — Partidele dreptei hotărând să sabotaze parlamentul și să răstoarue pe Streseman, au refuzat să voteze puterile generale cerute de guvern. Stresemann intenționează să dizolve parlamentul și să continue guvernarea cu puteri dictatoriale introducând imediat reformele financiare. Presa democrată afirmă că marea industrie este vinovată de ultima scădere catastrofală a mărcii.

Cum se va îndrepta Germania

Berlin. — Cancelarul a declarat lui Daily Express că ridicarea Germaniei e posibilă numai reducând numărul funcționarilor și având iarăși unitatea economică dimpreună cu Ruhrul și Rhenania.

Ameliorarea situației în Germania

Berlin. — Situația s'a ameliorat. Sunt speranțe că guvernul va reuși să obțină majoritate pontru votarea legii de autorizare. Toți deputații partidelor coaliției au fost invitați la Berlin.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

Confirmarea mandatului de arestare al avocatului Bacaloglu

Bucureşti. Tribunalul a confirmat mandatul de arestare al avocatului Bacaloglu. Rechizitoriul procurului a dărâmat afirmațiile lui Bacaloglu și a stabilit că acesta a executat ordinul fasciei fiind exclusă orice răzbunare personală. Acuzatul nu a avut nici un avocat.

Agresiunea împotriva directorului „Adevărului“. Avocatul Bacaloglu era unealta fasciștilor din București

Ziarul „Viitorul“ anunță că parchetul a făcut după agresiunea împoriva d-lui Rozenthal o descindere la sediul Fasciei Naționale Române, descoperind că fasciștii au fixat la 3 Octombrie lovitura contra directorului „Adevărului“, însărcinând pe avocatul Bacaloglu cu executarea planului. Rozenthal trebuia scos din luptă în timp de o lună. Numeroși fasciști au fost arestați. Starea victimei e neschimbată.

Ziarul „Viitorul“ arată gravitatea excepțională a crimelor proectate și asigură că toți vinovații vor fi pedepsiți cu toată energia împreună cu autorii morali.

Ziarul „Lupta“ publică în întregime ordinul fasciei pentru agresiunea lui Rozenthal, înlăturând astfel pretextul răsbunărei personale a lui Bacaloglu.

Starea lui Rozenthal

Bucureşti. Starea lui Rozenhtal e staționară. Medicii nu au putut încă stabili vre-o leziune craniană. Totuși lesiunea există în regiunea centrului vorbirii întrucât Rozenthal e în imposibilitate să vorbească. Medicii așteaptă sperând evitarea intervenției chirurgiale.

Baca Centrala, Cluj

caută pentru angajare imediată un 3131

Corespondent

absolvent de școală comercială sau academie comerciala, cu praxă indelungată, perfect în corespondența română și germană eventual și maghiară.

Publicațiune

Administrația Clinicelor Universitare din Cluj prin prezenta cere oferte pentru liferarea următorilor articli de alimentație:

40.000	kg.	varză.
10.000	„	ceapă
10.000	„	morcovi
5.000	„	petrenjei
2.000	„	țeller
5.000	„	gulii
5.000	„	ceclă
4.000	„	mazăre (numai sdrobite)
8.000	„	fasole albă uscată
2.500	„	linte
8 000	„	mere
800	„	nuci
300	„	hirean

Articli numai calitatea I-a, se vor cântări și preda în curtea bucătăria Clinicilor, iar de aici vor fi transportați de către furnizor în str. Hașdeu Nr. 39.

Ofertele pentru acest scop însoțite de mustre trebuie înaintate la această administrație în 22 Oct. a. c. ora 10 a. m.

Cluj la 10 Octomvrie 1923.

Administrator
Ioan Crișanu

CENTRAL BAR

Astăzi și în fiacare seară producția humoristului de salon **DIMARD** a cimicolui grotesc **JEAN KANNER** și a dănsătoarei renumite **PARVULESCU.**

Lloyd 2029. 2222.

„Mașini unelte „ASTRA” sunt cele mai precize“

2972-3 **ASTRA SECȚIA MOTOARE A R A D.** 29723

Se ştie că numai CZINK vopseşte, curăţeşte, chimic, cel mai frumos şi cel mai ieftin Cluj.

Publicaţiune de concurs.

Casa Noastra S. A. Sucursala Baia Mare reprezentanţa Bancii Marmorosch, Blanc & Co. deschide concurs pentru un post nou infiinţat de

Contabil — Corespondent.

Se recere absolvarea şcoalei superioară de comerţ şi cunoştinţa perfectă a limbei română, maghiară eventual celei germană.

Doritorii de a ocupa acest post vor inainta ofertele cu indicaţia pretenziunilor de salar, impreună cu certificatele de studii şi practică la Direcţiunea menţionatului institut până cel mult în 15 Octomvrie a. c. 3128

„Ghetele cele mai bune si mai moderne“

sunt cele prevăzute cu marca renumită

»Chaussures Echo«

Lloyd 1108 1392

Cine voeşte a călători iute, comod, eftin, sigur şi direct la **Canada, America, Argentinia, Brazilia**

3063

să scrie numai de cât la

COSULICH LINE

Bucureşti, Calea Griviţei No. 181.

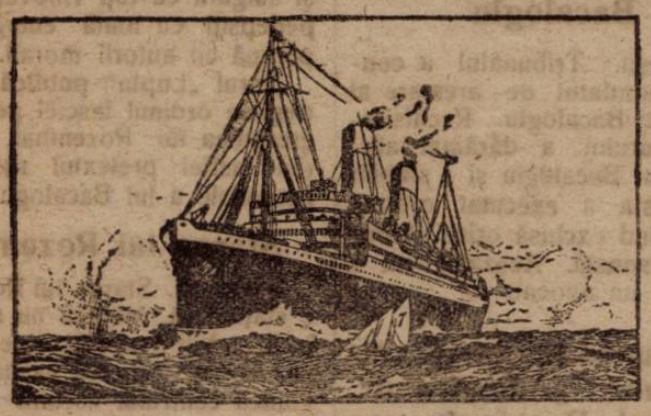

Corespondenţă întoate limbile

Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**

Călătoria durează **numai 7 zile.** — Masă excelenţă. Cabine mari aerisiate pentru 2, 4 şi 6 persoane.

Nenumărate scrisori de mulţumire! Cereţi imediat prospect!!

Pentru cei cari au servicii în birouri pentru a înlătura **indigestia şi deranjamentele stomacale** se recomandă **ciocolata purgativ**

Koprol şi Ideal.

Dacă vă ameninţă vre-o boală contagioasă să îngrijiţi de curăţirea intestinelor. Pentru acest scop trebue se **folosiţi numai ciocolata purgativ** 2474-1.

Koprol şi Ideal.

Cauza ameţelilor şi durerilor de cap în cele mai multe cazuri este funcţionarea neregulată a intestinelor, şi a stomacului şi că acestea să înceteze trebue **să folosim ciocolata purgativ cu aromă plăcută**

Koprol şi Ideal.

Tablile de asbest „METEOR“

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de ingrijire şi reparare şi e mai bun şi mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la

Fabrica de Eternit METEOR S. A.

Oşorheiu jud. Bihor.

Roabe din mesteacăn

pentru economii şi căratul pământului în executare primă de vânzare la 3050

Maximilian Aufricht comerciant de lemne Arad, Birou: Strada Bucur 8.

MOBILE

în cea mai bună calitate şi cei mai eftin se pot procura la

Fabrica de mobile VICTORIA, ARAD.

Depozit: Str. Horia, Palatul Neuman. Primim executări la comanda. 4045

Paltoane de piele pentru femei şi bărbaţi pregătesc după măsură trimisă luând garanţie 3070-2

FUCHS

magazin de haine de piele Oradea-Mare, C. Victoriei 1

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

„BERE DIN TURDA“

„Rador 172 2248

DIN MALŢ DUBLU

GLORIA

Fabricatie speciala a

Fabricei de bere din Turda

precum gustoasă şi renumită bere deschisa

CORONA

se găseşte in calitate neintrecută pretutindeni.

Fabrica de bere: TURDA. Telefon No. 5.

Depozit principal: CLUJ, Calea Dorobantilor Nr. 11. Telefon 394.

SERBO ROMÂNĂ S.A. DE BANCA ŞI COMERŢ

3105 CENTRALA: BUCURESTI, BULV. LASCAR CATTARGIU 30. SUCURSALA: TIMISOARA.

Se ocupa cu toate ramurile afacerilor bancare.

Fabrica de articole de metal şi tinichea Grünwald si sotii Oradea-Mare, Strada Poştei No. 39.

Fabrică cutii cu capac patent pentru conserve, bomboane, vazelină şi alifii, deasemenea căni pentru petrol şi uleiuri şi tesale. 2647

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul IV. No. 919 — 4 PAGINI — DOI LEI — 4 PAGINI — Marți 16 Octomvrie 1923

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Invățăminte cu prilejul unui atentat

Actul de agresiune săvârșit impotriva dlui I. Rosenthal, directorul ziarelor „Adevărul" și „Dimineața". a întâlnit, cum era de așteptat, dezaprobarea tutulor oamenilor noștri de cultură. Și, când spunem aceasta, nu ne gândim de sigur la pomelnicul indignaților pe care-l putem ceti de două ori pe zi în cele două ziare din București și care mai totdeauna e un supărător amestec de lașitate și exhibiție, ci ne gândim la multele protestări care, deși nerostite și netrecute la pomelnic, se lasă totuși simțite în singura formă potrivită cu împrejurarea, înfierând, și poate cu mai multă putere, actul de sălbătecie în care nu putem recunoaște nici educația și nici firea poporului nostru. Intre acestea din urmă dorim să fie numărată și protestarea noastră ca a unora cari înțelegem să dăm faptului porporțiile la care are dreptul pentruca nici un fel de exagerare să nu ne împiedece să vedem și ce învățăminte se pot desprinde din atentatul care unii fac un prilej de exhibiție, iar alții un prilej de diversiune. Căci protestarea noastră pornește de la oameni cari totdeauna s'au ridicat împotriva actelor de violență, convigerea lor fiind că nu prin asemenea acte, orice formă ar îmbrăca ele, putem creia terenul prielnic pentru desvoltarea și biruința unui idei. In acțiunea desfășurată aici de ziarul nostru, noi n'am avut alte mijloace de luptă de cât puterea argumentației și apelul neîntrerupt la dreapta judecată a publicului cetitor.

Niciodată n'am căutat să scormonim și să îndârjim pasiunile ci, totdeauna liniștiți în mijlocul celor cari trăiau din asmuțarea lor, ne-am mulțumit să ne exprimăm gândul nostru într'o formă pe care-am dorit-o cât mai așezată și cât mai academică. Ce păcat însă că, într'o epocă de exaltare ca aceia de după război, nu toate ziarele au înțeles să se bizuie mai mult pe puterea ideii pe care o înfățișau de cât pe puterea mijloacelor de exprimare. Putem oare să uităm, acum când sărim să vestejim actul de violență săvârșit împotriva unui ziarist, că am avut în țara aceasta o întreagă presă a cărei luptă pentru „democrație" n'a fost altceva de cât o neîntreruptă încurajare a actelor de violență? A asmuța o clasă împotriva alteia, a deschide urei cât mai multe drumuri și a sili gândirea să tacă în fața pasiunilor, întăritate — iată opera zisă „democratică" a unei întregi prese care se vedea pregătind și organizând forțele unei mult așteptate și dorite revoluții.

Pentru această presă închinată „democrației", ura și violența erau singurele mijloace de îndreptarea supremului act de mîntuire care trebuia să fie revoluția. Dar până să vină „revoluția" unora, iată că a început să se vorbească de „revoluția" altora, și directorul a două ziare „democratice" a fost ales să constate însuși că o revoluție poate veni și din alte părți de cât acelea de unde ne-am deprins s-o așteptăm.

Și ce mare învățământ se desprinde de aici pentru antreprenorii de curente revoluționare cari nu puteau înțelege până a cum că, dacă e vorba de revoluție, apoi atunci fiecare putem avea revoluția noastră. Că dacă sânt idei care cred că au dreptul lao revoluție, foarte ușor se pot găsi altele care și ele să-și ceară revoluția lor. Si atunci te întrebi: de ce revoluția unora ar fi mai îndreptățită decât revoluția altora? De ce adică numai ideile dumitale politice să poată fi impuse prin violență, și nu ar cere acest drept și ideile vecinului dumitale?

Ne place deci să credem că atentatul săvârșit împotriva dlui Rosenthal și înfierat de întreaga noastră opinie publică va însemna și desmiticirea tutulor acelora cari își închipuiau până acum că numai anumite categorii sociale și numai anumite idei politice au dreptul și puterea de a face o revoluție. E o desmeticire pe care o dorim, pentruca în locul pregătitorilor de revoluții să începem însfârșit să avem și oameni cari să înțeleagă că îndreptarea acestei țări nu poate să vină dela revoluția unora sau dela revoluția altora, ci numai dela munca tutulora în mijlocul unei ordine sociale care nu împiedecă pe nimeni să facă binele pe care-l poate face.

Conservarea si restaurarea monumentelor istorice

Între proectele de ordin cultural cari vor fi supuse desbaterilor parlamentare în actuala sesiune parlamentară va fi și acel al conservărei și restaurărei monumentelor istorice, datorit dlui C. Banu, ministrul cultelor și al artelor.

Prin acest proect în primul rând se dă o importanță deosebită clasărei și declasărei monumentelor istorice, care nu se va face decât prin decret regal și numai după avizul comisiunei istorice, singura care e însărcinată să se ocupe de conservarea în total sau în parte a monumentelor cari prezintă un interes istoric sau artistic vechiu.

Se știe cum cetăți istorice, mânăstiri din cauza ignoranței au căzut pradă ruinei, iar altele au fost dărâmate pentru ca materialul să servească la construcții de case.

Astfel s'au năruit treptat Cetatea Sucevei, a Neamțului și multe alte monumente istorice.

Noul proect de lege pe lângă că dă depline puteri comisiunei monumentelor istorice să oprească orice încercare de asemenea natură în viitor, nu mai permite ridicarea nici unei construcții în imediata apropiere a unui imobil clasat monument istoric, fără aprobarea comisiunei.

Pentru cauză de utilitate publică, se vor putea apoi expropria clădirile aflate pe un teren vecin imobilului clasat monument istoric.

Cm se întâmplă foarte adeseaori că deținătorii de obiecte istorice, le înstrenează, de acum înainte orice deținător de obiecte de acest fel este dator a face cunoscut comisiunei monumentelor istorice în termen de cel mult un an dela promulgarea legii inventarul obiectelor pe care le posedă.

Necesitatea acestei măsuri se impune și pentru ca Ministerul artelor să știe totdeauna bogățiile artistice și istorice pe cari le are în țară, acestea putând fi puse și la îndâmâna acelor ce se ocupă cu studii și cercetări de asemenea natură, fără ca să se prejudicieze bineînțeles câtuși de puțin dreptul de proprietate, când proprietarul e o instituție sau persoană particulară.

În caz de vânzare Ministerul cultelor și al artelor are dreptul de preemțiune la orice obiect particular, care prezintă un interes istoric.

Pe lângă sancțiunile cari le prevede pentru infractori, proectul mai cuprinde o sumă de dispoziții ca: clasarea monumentelor istorice, rolul comisiunilor arheologice și istorice menite să asigure nu numai conservarea și controlul monumentelor istorice ci și executarea de cercetări și săpături arheologice, publicarea rezultatelor studiilor făcute și chiar confecționarea hărții arheologice a țării.

Printr'o lege ca aceasta, care există de mult timp în țările civilizate din Occident se aduce un folos neprețuit culturei și istoriei românești și se lămurește fiecărui cetățean al statului român, datoria ce o are pentru buna păstrare a tot ceia ce ne-a lăsat trecutul.

Nu ne îndoim că membrii Corpurilor legiuitoare vor accepta și vota cu unanimitate această însemnată lege, a cărei necesitate culturală era de mult timp simțită și care e înfăptuită astăzi, grație harnicului ministru al artelor și cultelor, dl Const. Banu.

Oglinda situației noastre economice

Statistica fluctuațiilor leului de la 1919 până astăzi

Un ziar economic bucureștean are fericita idee de a publica un tablou statistic despre fluctuațiunile feului la Paris în 1919, 1920, 1921 și 1922 în comparație cu anul 1923. Lectura acestui rigia tablou de cifre și date este foarte instructivă. Glasul cifrelor reci dacă sună cu mai mult și mai adânc înțeles decât cuvintele. Deprinși să judecăm cu superficialitatea primei impresiuni orice fenomen al vieții, n'am ajuns să știm a pătrunde tainele cifrelor statistice și nici nu ni-am bătut capul cu așa ceva.

După această sistemă judecând, situația de astăzi a leului s'ar găsi într'o covârșitoare inferioritate față de 1919 și ceilalți ani următori. In patru ani am pierdut din valoare aproape 40 de puncte. In adevăr cursul cel mai ridicat al leului în 1910 la Paris sta la 47 centime. Dar cetind mai cu atenție cifrele tabloului, în acelaș timp găsim cifra de 29·75 centime pentru cursul minimum, ceea ce arată o variație de curs de aproape 20 de puncte la un curs mediu de 37·27 centime.

In anii următori, leul e în continuă scădere și supus aceleiași variații de curs. In 1920 cursul maxim stă la 37 centime și cel minim la 17.25. Variația se păstrează constant la cea 20 de puncte pentru un curs mediu de 16.052. Deasemenea în 1921, variația se operează între cursul maxim de 24 centime și 5.562 centime, cu un curs mediu de 16.052 centime.

Ne oprim deocamdată aici. Perioada dela 1919 la 1921 inclusiv înfățișează activitatea economică și financiară a trei guverne: Guvernul liberal care a lăsat leul la 47, guvernul Vaida care l'a făcut să varieze până la 29.75, și guvernul Averescu, care l'a adus la limita scăderii sale de după războiu, 5.56 centime. Cursul ridicat de care a avut parte leul sub guvernul domnului Vaida nu poate fi o laudă pentru acest guvern.

După cum cursul scăzut înregistrat în timpul guvernului Averescu nu poate fi o vină. Vina este egală pentru ambele guverne și ea nu constă în minimul cursului ci în nestabilitatea lui, în acea variație de aproape 20 centime pe care o aflăm, în egală măsură, în 1919, ca și în 1920 și 1921.

Această variație de curs a fost cu mult mai păgubitoare vieții noastre economice decât orice scădere. Transacțiile comerciale cu streinătatea purtau marca acestei nestabilități, permițând specula înauntru și complectând în afară dezastrul discreditului economic și financiar.

In fața acestei situații se afla guvernul actual la formarea sa în 1922. Cea dintâi datorie ce i se impunea era deci să pună capăt nestabilității noastre valutare, pentru a înlesni opera de refacere economică și financiară de care avem grabnică nevoie.

Operația nu era ușoară. Situația economică internă struncinată, averea țării lipsită de o bună gospodărie bugetară, erau destule argumente pentru a nu prezenta nici o garanție. In afară, aglomerarea vechilor datorii, a datoriilor din timpul războiului și de după războiu, cu anuitățile în restanță și cu termenele îmbulzite la ușa nevoilor noastre, ne zdruncinase tot creditul, aducându-ne pe pragul falimentului.

Cu toate acestea munca stăruitoare a guvernului actual, înțeleapta chivernisire bugetară, politica de economii, rigurozitatea dispozițiunilor fiscale și buna politică financiară față de creditorii noștrii externi, n'au fost lipsite de rod. Leul găsit la 5 centime jumătate, s'a stabilizat între 7 și 8 centime. Nesiguranța transacțiilor a fost deci înlăturată, permițând în limita posibilităților o bună desvoltare economiei naționale.

Cei ce pretindeau guvernului actual o urcare a valutei noastre nu știau ce să ceară, sau se făceau a nu ști ce cer. Nu urcarea valorii monetare ne trebuia, ci stabilizarea valorii sale, înlăturarea nesiguranței, înlăturarea speculei din afară și din lăuntru, pentrucă numai la adăpostul stabilității valutare putem spera într'o temeinică refacere economică singura cale serioasă pentru realizarea echilibrului nostru valutar în concertul celorlalte state economice. Și aceasta guvernul actual a făcut-o, ni-o spune statistica ziarului bucureștean cu prisosință. *A. R. G.*

Reichstagul a votat legea cerută de Stresemann

Berlin. După o ședință de jumătate de ora, Reichstagul a votat eri legea de autorizare, cerută de Stresemann cu 317 voturi contra 24, adică cu mult peste cele două treimi necesare votării. Au votat contra partidul bavarez și Stinnes care a venit să saboteze votarea.

Imediat după votare, proiectul a fost aprobat de Reichsrat, intrând astfel în vigoare.

Guvernul se întrunește astăzi Luni pentru a lua decizii în chestia valutei.

INFORMAȚII

— **Ce este statul român pentru „Keleti Ujsag“** Ziarul care ne-a amenințat cu darea în judecată pentrucă am spus pe nume operei ce o face printre ungurii de aici, publică în numărul său de ieri un prim-articol despre regimul impus în școlile maghiare cu începere din acest an școlar, și spunând că acest regim este menit să ucidă pe copii minoritari, compară statul român cu Irod, ucigașul de copii.

Iar acestă acuzație ni-o aruncă pentru motivul, că statul român a impus școlilor minoritare să întroducă și limba română printre materiile programei analitice. Nu este deci nici pe departe vorbă despre românizarea șeolilor maghiare, lucru la care ne-ar îndreptăți faptul, că fiind încă în vigoare legea ungurească, am fi obligați să procedăm așa cum se prevede în acea lege. Este vorbă numai despre aplicarea unei dispoziții a tratatului de pace, care prevede predarea limbii Statului în toate școlile din țară, și pentru atâta lucru, statul român este pentru ziarul maghiar un „Irod.“

Se pare, că confratele maghiar nu crede suficiente recomandațiile noastre de până acum.

— **Chestia impositelor profesioniștiior la Cluj.** Sâmbătă 13 Oct. a. c. avocații din Cluj, prin delegații însărcinați de aceștia, au avut o conferință cu d. Simionescu, directorul general al resortului de finanțe, cu care prilej s'a stabilit un acord deplin în privința modalităților de impunere avocaților.

— **Chestia oficiilor de locuințe în Ardeal.** Grupul parlamentarilor din Ardeal a hotărît ca între alte comunicări pe care le vor face în cameră și senat parlamentarii ardeleni, cu privire la nevoile Ardealului, să se ridice și chestia reînființării biurourilor de cartiruire. La Senat, a ceastă chestiuna va fi ridicată de d. senator dr Bianu.

— **Școlare.** Dl Ilie Sibianu profesor de piano la Conservatorul de muzică din localitate, care fusese suspendat din profesorat, a fost reîntegrat pe ziua de 1 Noembrie a. c.

*

— **O măsură bună.** Dl Septimiu Mureșianu, prefectul județului Cojocna, a luat măsura ca toate cârciumele din județ să fie închise Duminicile și sărbătoriie. Inchiderea se face de Sâmbătă seara și durează până Luni dimineața, iar în celelalte zile de sărbătoare din ajun și până a treia zi.

— **Economice.** In urma cererei negustorilor, Camera de Comerț din Cluj, a înaintat ministerului de resort un memoriu, prin care negustorii fac apel la guvern, să se ia măsuri pentru garantarea materială a mărfurilor transportate pe căile ferate. Negustorii mai cer ca direcțiunea căilor ferate să dea garanții și pentru durata transportului.

— **A apărut în editura „Cartea Românească“.** Biblioteca Minerva Nr. 17 „La Cruci“. (Icoane dela țară) de Mih. Lungianu. Prețul Lei 3·— Bibl. Min. Nr. 227. „Amice, ești un prost“, de V. Pop. Prețul Lei 3·—. Bibl. Min. Nr. 111 „Sistemul solar“, de Charles Lane Poor. Prețul Lei 6·—. Bibl. Min. Nr. 61 „Asia“. Roman de Iv. Turghenieff. Prețul Lei 3·—. De vânzare la principalele librării din țară.

— **Schimbul de deținuți politici cu Ungaria.** La Orade au sosit o seamă de deținuți politici unguri dela Văcărești, cari potrivit convenției cu Ungaria, vor fi eliberați în schimbul deținuților români ce ni i va preda Ungaria.

— **Turneul tenorului Șt. Mărcuș în America.** Corespondentul nostru din Orade ne anunță, că tenorul Ștefan Mărcuș a primit din America invitația de a face acolo un turneu. Fostul prefect al poliției din Orade va pleca în America în Decembre, împreună cu soția sa.

Intrunirea medicilor din Cluj. Mâine la orele șase d. a. se va ține la clinica legală întrunirea medicilor din localitate, convocată pentru discutarea chestiunii impozitelor fixate pentru corpul medical de aici.

— **Se închiriază una cameră goală, luminoasă, spațioasă, sobă de teracotă, liberă în câteva zile. Amatorii se vor adresa la Redacție între 4—6 p. m. în fiecare zi de lucru.**

— **O nouă revistă.** La 1 Noemvrie va apare în Capitală o nouă revistă literară și socială „Omul Liber“. Redactată cu îngrijire, publicând un material literar ales și inedit, spunându-și cuvântul cinstit în chestiunile dela ordinea zilei, îmbrățișând ideile generoase din apus, și instituind anchete în lumea somităților culturale, noua publicație își propune să umple un gol resimțit de multă vreme în publicistica noastră.

In afară de un grup de valoroși scriitori români, „Omul Liber“ se va bucura și de colaborarea câtorva scriitori, streini cu renume mondial. In primele numere vor apare pagini inedite din G.-Fr. Nicolai, Stefan Zweig, Han Ryner, Upton Sinclair etc. cari au răspuns apelului adresat de revistă.

— **Față cu numărul mare de bilete care s'au vândut până în prezent, se prevede un mare succes al BALULUI COSTUMAT-MASCAT ȘI NEMASCAT, dat în folosul sinistraților din jud. Cojocna, care va avea loc irevocabil Sâmbătă 20 Oct. c. în sala festivă a Prefecturei de județ.**

— DE INCHIRIAT cameră mobilată, întrare separată, persoană serioasă. Informații A. Statescu Str. Samuel Micu 2.

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. 1253

— **Activitatea întâiului instigator al partidului maphiar.** Cu acest titlu presa maghiară din Cluj se dă de știre, că justiția de aici a achitat pe d. dr Berkes, cunoscutul avocat evreu din Cluj, membru marcant al partidului maghiar. D. Berkes a fost dat în judecată pentru instigație contra statului, făcută printr'un ziar maghiar din Cluj.

— **Chestiunea școlii civile reformate din Turda.** Am arătat acum câteva luni cauzele pentru cari ministerul a închis Școala civilă reformată de fete din Turda, acuzată de o serie de acte la adresa ideii de stat român. In urma deselor memorii primite din partea ungurilor, ministerul instrucțiunii publice a încuviințat acum redeschiderea acestei școli dar fără dreptul publicității.

— **Liceele statusului catolic.** Se știe, că status-ul romano-catolic din Ardeal, care se confundă cu partidul maghiar, are aici o mulțime de școli ungurești, printre altele șapte licee.

Având în vedere deci că în afară de aceste, ungurii de aici mai au încă vr'o treizeci de astfel de școli secundare și că populația maghiară nu le poate da contingentul de elevi necesar, găsim explicabilă hotărârea organizației catolice ungurești, de a reduce, dupăcum anunță, numărul celor șapte licee, dat fiind că ele au prezentat în cursul anului trecut deficite de milioane.

Hotărârea aceasta o socotim importantă mai cu seamă pentrucă confirmă acuzațiile ce li s'au adus școlilor ungurești de către d. dr Al. Pteancu, inspectorul general al învățământului secundar din Ardeal. Din această cauză ne ocupăm de ea și în altă parte a ziarului.

— **Adunarea socialistă.** Eri a avut loc în sala Reduta o adunare a socialiștilor din Cluj. S'a luat mai multe hotărâri de interes profesional.

Ședințele au decurs în liniște.

— **Sosiri.** Dl Petrini, directorul general al agriculturei, care a fost în Bihor pentru a asista la solemnitățile mai multor împroprietăriri s'u întors ieri în localitate.

— **Congresul dentiștilor.** Eri au avut loc în sala cea mare grădina de iarnă a hotelului Central primele ședințe ale Uniunei doctorilor dentiști din Ardeal și Banat. S'a constituit biroul iar azi au început desbaterile de fond.

— **Ședințele Sfatului Negustoresc.** Comitetul Sfatului Negustoresc din Cluj a avut aseară o ședință în care a'au luat ultimele hotărâri în privința înființărei la Cluj a Băncei Sfatului Negustoresc. Ședința a fost presidată de dr Evian.

— **Concert istoric.** Azi, Marți, în 16 Oct. ora 8 și jum. seara va fi în sala Conservatorului Român concertul istoric, aranjat de baritonul Laurian Nicorescu, cu următorul program.

Partea I: Cântece G. Caccini (1546-1614) „Amarilli“ A. Falconieri (15... 16...?) „Begli occhi lucenti“ S. Rosa 1615-1673) „Vado ben spesso“ G. B. Bassani (1657-1717) „Dormite, posate pupille“. A Caldara 1671-1763) „Come raggio di sol“ G. Giordani 1743-1798) „Caro mio ben“.

Partea II: Arii. I. Peri (1560-1625) „Gioite al canto mio“ din op. „Euridice“ C. Monteverde (1568-1643) „Lasciatemi morire“ din. op, „Arianna“ G. F. Haendel (1685-1759) „Ombra mai fu“ din op. „Serse“ C. Gluck (1714-1787) „O del mio dolce ardor“ din op. „Elena e Paride“ N. Piccini (1728-1800) „O notte“ din opera „Le faux Lord“ G. Sarti (1729 1802) „Lungi dal caro bene“ din op. „Giulio Sabino“

Baca Centrala, Cluj
caută pentru angajare imediată un 3131
Corespondent
absolvent de școală comercială sau academie comerciala, cu praxă indelungată, perfect în corespondența română și germană eventual și maghiară.

Inaugurarea noului local al „Bancii Albina“
sucursala Cluj

Solemnitatea de ieri — Românismul din Ardeal și Banca Albina — Cuvântările P. S. S. Episcopului Ivan și a d-lui deputat Lapedatu

Pe ziua de ieri am înregistrat înaugurarea Băncei „Albina“ sucursala Cluj. Această instituție financiară cea mai veche și cea mai mare din Ardeal a fost unul din factorii principali cari a contribuit la rezistența românismului în această provincie.

Toate mișcările naționale din Ardeal, fie ele politice, fie culturale, fie de asistență publică, au găsit în banca „Albina“ dela Sibiu un sprijin necondiționat și real.

Solemnitatea de eri. Inaugurarea băncei „Albina“

In localul fostei cafenele „Europa“ din Piața Unirei 22, local complect transformat, s'a instalat sucursala Cluj a băncei „Albina“.

Solemnitatea acestei înaugurări s'a făcut cu un deosebit fast.

La solemnitatea de ieri au luat parte dnii: P. S. Sa Episcopul N. Ivan, Sept. Mureșianu prefectul județului, Oct. Utalea primarul orașului, V. Popovici prefectul poliției, Praporgescu președ. Tribunalului, Gh. Leon directorul Băncei Românești, Gh. Dima directorul Conservatorului, Lapedatu deputat, Pordea judecător, Simionescu directorul general al finanțelor din Cluj, Opreanu subdirectorul Băncei generale, Poruțiu profesor universitar, I. Agârbiceanu deputat, Lupaș deputat, A. Moga ajutor de primar, toți directorii și funcționarii băncei și alte numeroase persoane. Solemnitatea s'a început cu un serviciu divin oficiat de de P. S. Sa Episcopul N. Ivan. Răspunsurile au fost date de corul Episcopiei.

După terminarea serviciului divin P. S. S. Episcopul rostește următoarea cuvântare:

Cuvântarea P. S. S. Episcopului Ivan

Prăznuim un moment însemnat în viața noastră economică și națională. Albina — mama tuturor instituțiilor economice și naționale din Ardeal după lupte și continue succese morale și materiale își inaugurează azi o principală sucursală.

Cine nu cunoaște trecutul strălucit al acestei bănci. N'a fost o singură acțiune de interes cultural, național sau de binefacere în ultimii 50 de ani, aci în Ardeal, la care Banca Albina să nu fi luat parte.

Cine nu și aduca aminte de „Masa Studenților“, înființată și susținută de Albina. Câți oameni și luptători mari n'au ieșit din această instituție.

Internatul de fete din Sibiu înființat și întreținut de Albina este o podoabă a Ardealului când înainte de războiu ne gândeam să punem bazele unei Catedrale la Sibiu, Albina a fost aceea care s'a înscris cu suma de 50.000 lei.

Toate instituțiile financiare, comerciale, industriale și culturale au găsit în Albina și conducătorii ei pe cei mai buni sfătuitori și încurajatori.

Creditul moral și material al băncei Albina prin trecutul ei și prin priceperea conducătorilor ei este bună garanție că ea va rămâne cea mai de frunte instituție financiară din Ardeal.

A vorbit apoi domnul deputat V. Lăpedatu, în numele Consiliului de administrație, urând succes nouei intreprinderi și aducând toate laudele, meritate, domnului Păculea, harnicul și priceputul director al băncei, căruia i-se datorește marele succes ce l'a repurtat această bancă în Cluj în ultimii ani.

După terminarea festivității s'a oferit invitaților o gustare. Tot timpul mesei s'au făcut însuflețite ovații domnului Păculea, directorul băncei și domnului Ghilcoiaș, sub directorul băncei. Solemnitatea a luat sfârșit la ora 5 p. m.

Alfio P.

2 tineri absolvenți de Școala de Arte și Meserii
se primesc ca desenători în Biroul nostru de construcțiuni. Ofertele însoțite de copia actelor și descrierea vieții de până acum se vor adresa
SOC. „MICA“ RUDA 12 APOSTOLI
BRAD, (Jud. HUNEDOARA). 3133

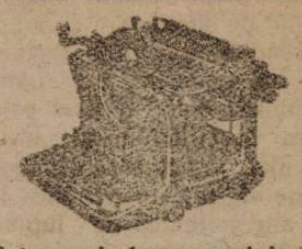
2744-2
Cele mai bune mașini de scris și accesori la Librăria
LEPAGE, Cluj. Cereți ofert.

RULIMENȚI PE BILE
TOATE MĂRIMELE ÎN DEPOZIT LA
EMIL BLAGA, CLUJ
EXPEDIȚIE în TOATĂ ȚARA. — PREȚUL CURENT SE TRIMITE LA CERERE.
2747-3

In atențiunea librăriilor, scolilor civile și de ucenicii!
La „Librăria și Papetăria“ Bancii Invățătorilor Cluj să află de vânzare:
3132
Noțuini De Industrie și De Tehnologie
tomul I—II.
de A. Domide și I. Valeanu.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj. Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Automobile FORD typ nou cu roti demontabile cu preturi reduse precum si alte sisteme de automobile gasiti la firma PERRY,

Telefon 999. 2725-3 Cluj, Calea Regele Ferdinand 99. Telefon 999.

Neregulile dela Siguranța din Cluj

Rezultatul anchetei directorului general d. Romulus Voinescu

Se știe că în urma unor neregule care s'au descoperit la serviciul de siguranță din Cluj, șeful acestui serviciu, domnul Stoica, a fost suspendat. Măsura aceasta a fost luată în urma anchetei făcută de domnul inspector Iancovescu acum o lună jumătate. Atât faptele care se impută domnului Stoica, cât și gravitatea vinovăției sale nu le cunoaștem, întrucât rezultatul anchetei făcute de domnul inspector Iancovescu, a fost ținut în cel mai strict secret.

*

Intre timp s'au produs însă o serie de noui reclamațiuni, care indicau alte fapte deosebit de grave în legătură cu neregulele stabilite la prima anchetă, fapte în care ar fi implicați și un număr de funcționari dela inspectoratul general al siguranței statului din Ardeal.

*

Sesizat de aceste reclamațiuni a sosit săptămâna trecută la Cluj, însuși directorul general al siguranței statului, domnul Romulus Voinescu, care a întreprins personal o largă anchetă.

De data aceasta lucrurile par a avea în adevăr un caracter foarte grav, socotind primele măsuri care au fost luate de dl Romulus Voinescu.

*

Ancheta directorului general a durat trei zile. Din relațiunele pe care le-am putut căpăta, rezultă că s'a stabilit fapte peste măsură de grave, care au determinat pe domnul Romulus Voinescu să ordone imediat suspendarea a opt funcționari, agenți speciali, atât dela serviciul de siguranță cât și dela inspectorat.

In acelaș timp directorul general a ordonat o serie de mutări disciplinare printre ceilalți funcționari.

*

Deocamdată nu cunoaștem amănunțit faptele stabilite de această anchetă, d-l Romulus Voinescu, ținând să prezinte raportul său direct ministerului de resort. Un amănunt important pe care îl cunoaștem este că a fost sesizat și parchetul. Gravitatea neregulelor constatate de directorul general constă în sustragerea de acte publice, distrugeri de dosare și luare de mită prin terorizarea diferiților înpricinați care erau urmăriți de poliția de siguranță.

*

Următoarea declarațiune pe care a făcut-o d-l Romulus Voinescu în timpul cercetărilor sale este, desigur, destul de semnificativă: „*Decând conduc serviciul de siguranță din țară, spus directorul general, încă n'am avut prilejul să constat asemenea neregule*".

*

Ni se mai afirmă iarăși că în legătură cu ancheta aceasta, sunt iminente arestări printre funcționarii care sunt mai greu implicați.

Dac.

! Ni-au sosit !
în stoc mare
paltoane și blănuri de toamnă și iarnă
de cea mai nouă modă din
Paris
Wiena și Berlin
Diamantstein și Moskovics
magazin de mode bărbătești și femeești
Cluj, C. Reg. Ferdinand 25.
(Vis a-vis de poșta centrală)

Cea mai avantajoasă sursă **de blănuri de pluș de seal și biberette**, și de specialități de paltoane cu blană. 2032

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

Publicațiune de concurs.

Casa Noastra S. A. Sucursala Baia Mare reprezentanța Bancii Marmorosch, Blanc & Co. deschide concurs pentru un post nou inființat de

Contabil — Corespondent.

Se recere absolvarea școalei superioară de comerț și cunoștința perfectă a limbei române, maghiară eventual celei germană.

Doritorii de a ocupa acest post vor inainta ofertele cu indicația pretenziunilor de salar, impreună cu certificatele de studii și practică la Direcțiunea menționatului institut până cel mult în 15 Octomvrie a. c. 3128

Nu se cetește

Ne facem o plăcută datorie înaremarca articolul apărut sub acest titlu în ziarul „Viitorul" datorit cunoscutului popularizator al culturei românești, dl I. Simionescu, profesor la universitatea din Iași.

Constatarea „valului îngrijitor de necultură care se abate peste țară, tocmai cândea are nevoe de lumina culturei pentru întărire și progres", cum spune așa de frumos dl Simionescu e relevată printr'o serie de observații asupra lipsei de propagandă a cărților bune a ocolirei lor și înclinarea bolnăvicioasă spre cărțile și revistele cu conținut puțin serios și chiar imoral. Reviste bune dispar, cărțile bune se prăfuiesc în vitrine, în timp ce reviste ca „Tiribomba", „Pardon" și broșurile cu crime și depravări, romanele de senzație și perversiune se vând ca pâinea caldă.

E fără îndoială una din manifestațiile, care arată scăderea culturală și morală a epocei în care trăim.

Problema îndrumărei spre cetitul cărților folositoare, cu conținut cinstit se impune în aceiași măsură cu acea a revendicărilor sociale de care e strâns legată.

Părinți, preoți, învățători, cu toții care suntem cinstienți de răul răspândit prin publicațiile imorale și prost scrise, suntem datori să luptăm contra lor, propagând în același timp prin vorbă și scris răspândirea acelora, menite să dea adevărata cultură și înainte de toate acea sănătate morală, de care au atâtă nevoe masele populare.

Concurs.

Se deschide concurs pentru ocuparea postului de

director executiv

la Federala regională a cooperativelor sătești din Târgu-Mureș cu terminul de 1. December st. n. 1913 pe lângă următoarele condițiuni:

a) să fie de naționalitate română, și să posedă în grai și scris limbile română, maghiară și germană,

b) să fi fost cel puțin controlor la Casa Centrală a Cooperației și impropietăriei, sau revizor de Federală timp de 2 ani,

c) sau să fi absolvat o școală superioară de comerț sau agricultură, școala uormală, seminariul, sau universitatea și să aibe o practică efectivă cooperatistică ca funcționar timp de 2 ani.

Numitul va primi salar conform regulamentului de serviciu al Federalei și locuința în natură sau bani de cvartir.

Ofertele sunt a se inainta Cons. de Adm. al Federalei până la 15 Novembre a. crt.

Cons. de Adm. al Fed „Ogorul".

3129

Comerțul românesc la Cluj

Deschiderea marelui magazin Luca P. Niculescu

Miercuri 10 Oct., s'a deschis în Cluj, pe str. Regele Ferdinand No. 7, marele magazin de manufactură Luca P. Niculescu.

Deschiderea acestui mare magazin în local propriu constituie încă una din victoriile comerțului român în Cluj. Ca ziar românesc înregistrăm cu deosebită satisfacție acest succes al comerțului românesc.

*

Firma Luca P. Niculescu a luat ființă în anul 1884 în București cu un capital de 100.000 lei. La început a fost condusă de batrânul Luca Niculescu, iar în 1904 a trecut pe mâna fraților Ion și Petru L. Niculescu.

Astăzi această firmă are un capital de 300 de milioane lei iar magazinul central dela București are 42 de sucursale.

Branșa principală a acestei firme a fost și este manufactura și industria.

Pe lângă marile magazine, ale acestei firme, de prin toate orașele țărei actualii proprietari ai ei au mai deschis numeroase fabrici ca de ex:

Fabrica de țesătorie Sf. Luca din București, stradă Călărașilor. Fabrica de conserve și o fabrică de bumbac.

Proprietarul firmei dl Luca P. Niculescu a fost ministru al industriei și comerțului în cele mai grele timpuri — 1917 iar astăzi este deputat.

Domnul Luca P. Niculescu a fost totdeauna și este încă, acela care a fixat pentru toată țara prețurile articolelor de manufactură și totdeauna a căutat să micșoreze prețurile. Mai mult decât atât această firmă a fost aceea care întotdeauna a încurajat și a ajutat comerțul românesc în lupta lui contra comerțului strein.

*

La solemnitatea deschiderei magazinului au luat parte d-nii: N. Bănescu, deputat; prof. Dr. Gh. Leon; Evian, directorul Băncei Generale; Praporgescu, președintele tribunalului; A. Moga, consilier comunal; ing. Salvan, V. Popovici, prefectul poliției; Oct. Utalea, primarul orașului; advocații Rosin etc. Au toastat domnii Mihail Ionescu, conducătorul magazinului din Cluj, N. Bănescu, deputat și domnul Sever Pop.

Remarcăm cu satisfacție faptul că prețurile tuturor articolelor din magazinul L. P. Niculescu, sunt cu 25 la sută mai ieftine decât în oricare alt magazin.

Cine voește a călători iute, comod, eftin, sigur și direct la
Canada,
America,
Argentinia,
Brazilia
3063
să scrie numai de cât la
COSULICH LINE
București, Calea Griviței No. 181.

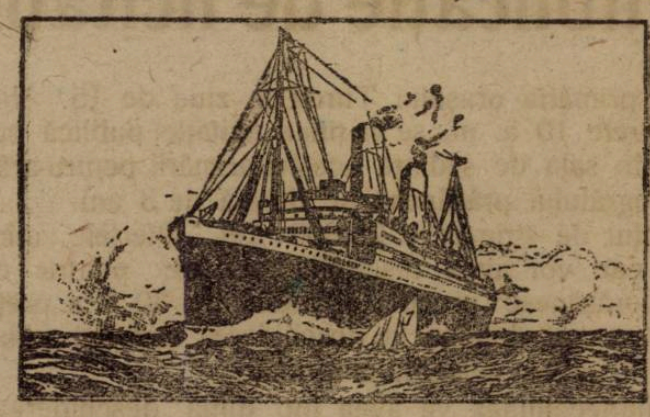

Corespondență întoate limbile
Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**
Călătoria durează **numai 7 zile.** — Masă excelență.
Cabine mari aerisiate pentru 2, 4 și 6 persoane.
Nenumărate scrisori de mulțumire!
Cereți imediat prospect!!

Se știe că numai CZINK vopsește, curățește, chimic, cel mai frumos și cel mai ieftin Cluj.

TELEGRAME

O mare explozie la Varșovia

Varșovia. Eri dimineață la orele nouă, a explodat depozitul de pulbere situat în fortificațiile dela marginea Varșoviei. Până la amiază au fost identificați 28 morți, 48 grav răniți și 110 răniți mai ușor. Autoritățile civile și militare au stabilit o mână criminală.

Explozia a distrus vechile fortificații și numeroase case străine, deasemenea postul aerostatic militar. Detunătura a fost auzită pe o distanță de 50 kilometri și a impresionat profund populația capitalei.

Se crede că explozia este opera comuniștilor.

Berlin. După știrile din Varșovia explozia a cauzat moartea a 150 oameni și 2000 răniți, toți soldați, cari făcea manevre. Au explodat 25 vagoane de pulbere. Printre morți este și generalul Neugebauer. Cercetările sunt în curs.

Declarațiile lui Millerand

Paris. (Rador). D-l Millerand președintele republicei a ținut un discurs în Louviers, declarând că Franța niciodată n'a emis pretenții incapabile. Toate guvernele franceze,. cari s'a succedat, au făcut tot posibilul să ajungă la o soluție dar au întâmpinat o reavoință atât de evidentă, încât fără voie am fost siliți să recurgem la luarea de gajuri pe cari le vom părăsi numai când datoria va fi complect achitată.

Millerand a vorbit și la Evreoux arătând binefacerile ligii uațiunelor și declarând că siguranța externă este prima nevoie a statelor noi cari știu că Franța luptă pentru menținerea tratatelor și nu va permite atingerea situației create de tratate. Franța cere acum achitarea datoriilor și dorește strângerea legăturilor cu țările ale căror sacrificii e imposibil de a fi uitate. Amintind de sarcinele imense ale contribuabililor francezi a amintit că Franța a avansat peste 100 miliarde pentru comptul datoriei germane și a așteptat 3 ani dar nu voiește să sacrifice roadele victoriei așa scump câștigate.

Tratativele cu Uzinele Wickers

Bucureștii. Ziarul „Argus" produce zvonul că tratativele între Vickers și România au fost încununate de succes prin intermediul lui Basil Zaharoff. Relativ la termenii aranjamentului sunt două versiuni: prima că Wickersar plăti statului român sub forma de furnituri dela uzinele lui Wickers anume materiale de căi ferate; a doua versiune, că Wickers ar acorda României un împrumut pe termen lung. In orice caz aranjamentul va prevedea măsuri pentru furnizarea lucrului uzinelor engleze înlăturându se șomagiul.

Dela Primăria Orașului Turda.

No. 9521—923.

Publicație de licitație

La primăria orașului Turda în ziua de 15 Noemvrie 1923 oarele 10 a. m. se va ține licitație publică cu oferte închise în sala de ședință acestei primării pentru arândarea cinematografului orășănesc pe durată de 3 ani.

Prețul de strigare e 25.000 Lei. Ofertele închise și sigilate cari vor avea inscripția „Oferte pentru cinematograful orășănesc" precum și vadiul de 30/0 a prețului de strigare se vor depune la deschiderea ședinței publică de licitație în mână delegatului primări.

Adjudecațiunea va avea loc după deschiderea ofertelor în favorul celui care a oferit mai mult.

Condițiunile generale de licitație se pot vedea zilnic la oarele 10—12 a. m. la primăria orașului secția economică.

Licitația se va ține conform dispozițiunilor art. 72—83 din legea asupra contabilității publice.

Dr. Gențiu mp.,
primăr.

3130

Mica publicitate

Schimb cu preț foarte înalt:
Aur, argint, briliante, diamante, platină, dinți imitați, și monede de aur și argint
N. HILFMANN
Bijuter, Cal. Reg. Ferdinand No 12.

Cărți, reviste franceze
la **Librăria LEPAGE**
CLUJ. 2744-3

Automobil
de vânzare 30 H. P. cu 6 locuri,
Mașină de scris Yost Nr 15.
Cine zidește
etage pe o casă parter poate căpăta locuință după tocmeală. Case eftine numai la agentul
DUNKY,
2581 Cluj, Piața Unirii 10.

Publicație

Regimentul 11 Calarași Cluj va vinde la licitație publică Miercuri în ziua de 17 Octomvrie 1923 ora 8 a. m. în târgul de vite 18 Cai de reformă.

Amatorii se vor prezenta cu bani gata și vor concura la cumpărarea acestor cai.

Comand. Reg. 11 Călărași — Colonel
Indiscifrabil.

THE ROYAL MAILLINE

Ce mai veche Fondată Călătorie

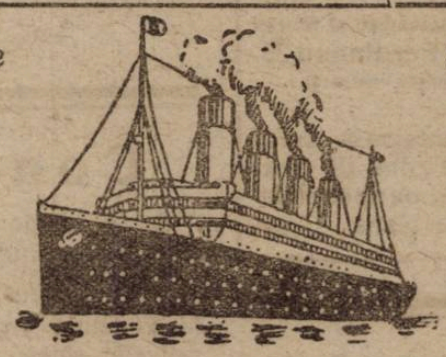

Societate de navigație anul1839 comodă

New-York, Canada, Brazilia, Argentinia, Cubu și Mexic etc.

În fiecare săptămână pornește vapor din

Hamburg, Cherbourg și La-Rochelle

Pentru orice fel de deslușiri, vizarea pașaportului și alte formalități să ne adresăm la

Compania „Tranzit"

București, Calea Griviței No. 153 și la filiala **Timișoara,** „Hotel Coroana".

Bani trimisi din America prin noi se pot avea in timp de 8 zile.

3064

Conferința dlui Bogdan-Duică despre Gh. Lazăr

Aseară la Teatrul Național înainte de a se începe reprezentarea piesei „Gheorghe Lazăr" de N. Iorga, dl profesor universitar Bogdan-Duisă a ținut o conferință ocazională despre Gheorghe Lazăr.

Dl Bogdan-Duică și-a început instructiva-i conferință, prin a face o paranteză între cei doi cărturari români Dimitrie Cantemir și Gh. Lazăr. Dsa a cautat să scoată în relief marea diferință care există între ei și anume că pe când primul ne-a lăsat opere literare de mare valoare, ambițiunile lui l'au depărtat cu mult de adevăratul sentiment național; despre țăranul din Avrig nu se poate spune acelaș lucru, căci el este acela care a luptat numai pentru Românism, mai ales în 1816, în timpul unui divan, când a dus o luptă violentă împotriva unui episcop grec.

Izbânda a fost de partea lui Lazăr care obținu introducerea limbei române în învățământul așa zis înalt din acele vremuri.

Gh. Lazăr este cu mult mai iubit și cunoscut de către noi românii, decât este Dimitrie Cantemir care pentru noi nu este altceva decât un mare literat de naționalitate română.

Lazăr a urmat șapte ani la liceul academic piarist care se asemăna cu universitatea noastră de azi, cu toate că mai avea o ramură în plus: artele. Aci a căpătat el primele cunoștințe de matematici, filozofia, medicina, economie politică etc., de unde apoi a plecat la Viena unde a impus tuturor colegilor și profesorilor săi, prin puterea-i de voință prin inteligența lui și întinsele-i cunoștințe.

Gh. Lazăr a fost românul cel mai cult pela începutul secolului al 19-a căci în biblioteca lui s'au gasit cele mai valoroase opere ale autorilor clasici și contimporani ai lui.

Dl Bogdan-Duică sfârșește interesanta s'a conferință rugând publicul ca în timpul reprezentației să fie cât mai atent, spre a o pătrunde în întregime, căci aceasta este una dintre cele dintâi piese în care se descrie pe larg viața și sufletul unui adevărat român în acelaș timp și a unui erou al literaturei noastre naționale.

Interim.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 920 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Mercuri 17 Octomvrie 1923

Înfrățirea

Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 6658

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Cine critică politica economică a guvernului?

In jurul unui articol din „Indreptarea"

Ieri s'a deschis la Chișinău, congresul partidului poporului.

Ocupându-se de el, oficiosul partidului, „Indreptarea" caută să arate, care sunt problemele la ordinea zilei ce vor fi discutate acolo.

Din cauza disensiunilor dintre principalii, partizani și a fărămițărei organizațiunilor de județe e lesne de priceput de ce „Indreptarea" lasă să se înțeleagă că în congres nu se va discuta nimic asupra vieței politice și a situației partidului.

Cu o cumințenie demnă de laudă raportorii congresului au limitat programul dezbaterilor numai la problemele economice și anume: problema valutară, mijloacele pentru ieftenirea traiului, problema financiară, colaborarea capitalului străin.

Pretinzând că trebuesc schimbate actualele metode, fără a arăta măcar în linii generale care sunt acele ale partidului poporului, „Indreptarea" nu face altceva decât a căuta să discrediteze opera partidului liberal și în special politica lui economică.

Firește e foarte ușor a critica, mai ales atunci când n'ai de pierdut nimic. Ne miră însă îndrăzneala de care sunt capabili averescanii când pretind că dețin soluții salvatoare în chestiunile economice și financiare, când e lucru știut că trista misiune a guvernării lor s'a sfârșit în mijlocul unui adevărat dezastru financiar și economic.

Necompetența, lipsa de inițiativă a guvernării averescane la care s'a adăogat imoralitatea unora din foștii miniștri ce au lucrat numai în scopul îmbogățirei partizanilor politici și a partidului pe socoteala țării, credem că nici de cum nu pot fi aduse în sprijinul politicei economice a partidului poporului.

Experiența primei guvernări averescane a fost dezastroasă. Nepregătit și dezorientat asupra problemelor vitale politice și economice, guvernul partidului poporului a lăsat guvernului actual ce mai tristă zestre, din câte cunosc analele vieței noastre politice.

Nu vrem să insistăm asupra ei, opinia publică o cunoaște destul de bine, voim însă să atragem atenția celor de la „Indreptarea", că acei ce s'au văzut respinși de încrederea obștească, fiindcă au fost găsiți incompetenți de a guverna, ar trebui s'ă aibă măcar bunul simț de a tăcea.

„Indreptarea" critică politica economică a guvernului, acuzând-o că e și inconsecventă.

E povestea atât de cunoscută și exploatată de presa de scandal asupra colaborărei capitalului strein.

A vorbi însă despre punerea în valoare a bogățiilor țării nu înseamnă scoaterea la mezat a acestor bogății cum a vrut să facă guvernul dlui general Averescu când a încercat să concedă terenurile petrolifere, minele și pădurile din țară lui Sicard.

Iar posibilitatea unei colaborări a capitalului strein cu capitalul național, pentru a spori avuția națională nu înseamnă a înstrăina acea avuție și deci nu se părăsește acea politică pe care de o jumătate de veac partidul național liberal o propovăduește și o practică în toate ramurile de activitate ale vieței de stat.

Oare tot astfel a făcut guvernul averescan când a dat pe mâna lui Veith, industria ferului, industria petrolului, fabricarea explosibilelor și pe timp de 75 ani gratuit, toată bogăția țării în gaz metan în regiunea minelor de fer?

Dar să lăsăm trecutul. Prezentul ne poate deasemenea da exemple de atitudinea pur negativă, de agitația sterilă a partidului poporului, în discuțiunea problemelor financiare și economice.

Oficiosul averescan a făcut aspre imputări guvernului că nu aplică cu destulă, severitate și pentru toate articlele de prima necesitate prețuri maximale, lăsând traiul să se scumpească.

Când însă guvernul a fixat prețuri maximale pentru consumul intern al produselor petrolifere, oficiosul averescan s'a ridicat cu energie împotriva politicei de comprimare a prețurilor, cerând să se lase obsoluta libertate a comerțului intern.

Inconsecvența și lipsa de orice concepție serioasă, în discutarea problemelor economice este deci evidentă.

Totuși, „Indreptarea" se simte în stare să acuze politica economică a guvernului actual de inconsecvență și afirmă existența unei politici economice a partidului poporului, făcând ca și „țiganul care și-a furat singur căciula".

Și de aceia cu toate criticile aduse partidul liberal convins că n'are nevoie de lecțiile altora nu se lasă nici acum impresionat de politica economică pe care o va inaugura la congresul dela Chișinău, partidul poporului, continuând să aplice cu pricepere și continuitate programul său financiar și economic.

Agitatorii de pe amvon

Am urmărit cu atenție toate mișcările conlocuitorilor noștri de altă naționalitate. Dovezile de dușmânie și ură ale începutului stăpânirei noastre nu ne-au înspăimântat; și nu ne-au emoționat peste măsură ofertele de prietenie. Vechia ură nu ne putea înspăimânta, pentru că ne deprinsesem cu ea și știam cât prețuește. Cu atât mai mult nu ne putea însufleți prietenia.

Iată de ce am înțeles să urmărim deaproape viața dimprejurul nostru. Bucuroși nu putem fi că am găsit aproape pretutindeni dușmânie și ură; dar satisfăcuți suntem că nu ni am lăsat înșelați. Dela prelatul maghiar care își sfătuia conaționalii să fie „blânzi ca mielul și vicleni ca șarpele", până la predicatorul vehement al urei de rasă, am ieșit cu învățătura că trebuie să fim și prudenți și energici. Am învățat că trebuie să supraveghiem mai deaproape învățământul; am învățat că trebuie să deschidem ochii cu mai multă atenție la toate manifestările de viață ale minoritarilor și să ne interpunem cu autoritate acolo unde lipsește și buna credință și intenția cinstită de ordine și împăciuire.

Gândurile de față ne-au fost readuse în memorie de predica recentă a unui binecunoscut nouă agitator maghiar de amvon. Faptul s'a petrecut alaltăeri numai, Duminecă. Prelatul reformat, dl Kirchknopf, a crezut că e bine să ne amintească ce avem de făcut, și îl suntem recunoscători pentru aceasta. De pe amvonul blândei credințe a lui Hristos, dl Kirchknopf și-a revărsat din nou vorba plină de agitație și ură, a scormonit din nou în sufletele ascultătorilor patimi vechi și nepotolite.

Pe dl Kirchknopf îl știm de mult. Agitațiunile sale dela catedra unui institut de învățământ al minorităților maghiare, au impus anumite măsuri împotriva d-sale; pentru agitațiile dela amvon, tot așa de vehemente, măsurile nu vor putea să întârzie. Dl Kirchknopf, ca preot al credinței lui Hristos, nu și-a putut potoli mânia că se ridică aici în capitala Ardealului o catedrală românească.

„În timp ce el ridică catedrala cu mare solemnitate, în altă parte se fură aerul vieții la mii și mii de suflete de ale noastre", a spus dl Kirchnopf, arătând spre colegiul reformat și spre „Marianum". Noi însă știm ce se petrecea în aceste școli de educație a urei de rassă. Ceea ce însă predicatorul reformat nu vrea să știe și să înțeleagă e că biserica ce se ridică și care îl mânie, are aici mai multe drepturi decât alte catedrale venetice, e că se împlinește dreptatea lui Hristos peste nedreptatea oamenilor dlui Kirchknopf, și e că nu putem permite să se agite cu rea credință contra ordinei de drept astăzi restabilită odată pentru totdeauna.

CELE DOUĂ CORĂBII

Participarea Românilor gr.-cat. la punerea pietrii de temelie a catedralei ortodoxe — Cuvântarea păr. Dăianu

La marile serbări din 7 Oct. românii au participat toți, fără deosebire de confesiune, dând astfel serbărilor un colorit cu adevărat național românesc. Am remarcat la timp acest fapt îmbucurător și l'am socotit — nu ca pe un simplu act de curtoazie, — ci ca pe un semn învederat al iubiriii frățești.

Acum ni-se aduce o strălucită dovadă despre sinceritatea acestei iubiri. Frații greco-catolici au serbat ziua de bucurie a bisericii dortodoxe române și la ei acasă, nu numai în piața Cuza Vodă.

In biserica lui Ioan Bob s'au înălțat în această zi rugăciuni ferbinți și pentru frații din... cealaltă corabie. Iar de pe amvonul acestei biserici a răsunat un cuvânt al iubirii și al păcii, care a făcut adâncă impresie asupra ascultătorilor, dând dovadă, că e smuls din inimile lor.

Minunata cuvântare a păr. protopop *Dăian*, publicată în întregime în coloanele revistei „Țara noastră" și în unele ziare din București o socotim ca pe unul dintre momentele cele mai luminoase ale serbărilor din 7 Octombrie.

Un moment înălțător, care face cinste păr. protopop Dăianu biserica gr. catolice române. Un răsărit de soare frumos, la lumina căruia va răsări sămânța iubirii și a unirii între frații de un sânge.

Suntem încredințați, că înălțătoarea participare sufletească a românilor greco-catolici la punerea pietrei de temelie din piața Cuza-Vodă e privită cu aceleași simțeminte ale iubirii frățești și de pe bordul . . . celeilalte corăbii.

— s. —

Unde a dus politica școlară a ungurilor din Ardeal

In jurul unei interesante hotărâri a Status-ului catolic

Arătăm în altă parte a ziarului, că Status ul catolic unguresc de aici a hotărât să reducă numărul liceelor sale, ne mai putându le susținea din cauza deficitului financiar prea mare.

Hotărârea aceasta a Statusului catolic unguresc vine să evidențieze o constatare pe care am avut prilejul a o înregistra în diferite rânduri.

Am reprodus astfel, nu de mult constatarea domnului Dr. Al. Pteancu, inspectorul general al învațământului secundar din Ardeal, după care scăderea nivelului școlilor ungurești se datorește împrejurării, că școala ungurească se vede nevoită să respecte toanele fiecărui elev, altfel fiind nevoită să se vadă părăsită, ceeace înseamnă că școala va rămânea fără taxele ce le încasează dela elevi. De dragul acestor taxe, menite a susținea în Ardeal un număr exagerat de școli ungurești, a trebuit să se respecte și chiar să se împinteneze pornirile elevilor, ajungându-se astfel la corupție și la provocațiunile cunoscute, la adresa statului.

Rezultă din constatarea de mai sus, că de dragul unei artificialități — întrucât nu este deloc natural ca în ținuturi fă ă unguri să fie școală ungurească s'a recurs la taxele exagerate, cari au provocat scăderea nivelului cultural al școlilor în chestiune. Tot în constatarea aceasta intră faptul, că pentru a se menținea o școală ungurească artificială, s'au adunat în școli confesionale, create în vederea unei educații confesionale catolice bunăoară, elevi de legea mozaică. Ori, hotărându-se acum că evreii nu mai pot urma la școala unei confesiuni streine, a însemnat, că s'a tăiat jumătate — de nu mai mult — din contingentul de elevi, dovedindu-se astfel că aveam de a face cu un contingent unguresc artificial.

Din hotărârea de mai sus a Status-ului catolic reese prin urmare, că autoritățile confesionale ungurești au confirmat faptul că ele au susținut până acum o școală artificială și sub nivelul necesar ceeace nu era întâi de toate în interesul însuși al ungurilor. Hotărârea aceasta înseamnă eșecul întregei politici școlare a minorității maghiare și revenirea la normal.

Odată recunoscut acest lucru, nu ne mai trebue nici un alt argument pentru combaterea protestelor pe cari cu toate acestea ungurii le trimit mereu la București. Duplicitatea aceasta, această recunoaștere a realității și protestele cu cari totuș se atacă o realitate recunoscută chiar de unguri, s'a răzbunat în sfârșit mai curând chiar decât se putea prevedea.

Procesul fraudelor dela Corpul 6 Teritorial

— Desbaterile — Sentința —

Vineri dimineața s'a judecat în fața Consiliului de războiu al Corpului 6 Armată, procesul căpitanului Hichel Fr. dela comandamentul Corpului 6 Teritorial care împreună cu sublocotenentul Iacob Guib dela același serviciu, a vândut niște metale vechi unor comercianți din Timișoara, metale cari erau proprietatea armatei și al căror preț susnumiți ofițeri și l'au însușit.

Fapta fiind descoperită la timp, în urma anchetei, ambii ofițeri au fost trimeși spre judecată Consiliului de războiu respectiv, acuzați fiind de grave abateri dela datorie precum și necredință în serviciu.

In acest proces Consiliul a fost prezidat de către domnul colonel Bulbuc, acuzarea susținută de către domnul comisar regal căpitan Vlădescu, iar apărarea reprezentată prin domnii avocați Oprea și Procopiu pentru căpitanul Michel iar Dr. Dunca pentru subit. Guib.

Luându-se interogatoriile acuzaților, au declarat că vina lor nu este că rezultate mari băneși n'au obținut în urma vânzărei metalelor, întrucât cu cumpărătorii se înțeleseseră să le plătească în rate metalele ce le-au vândut și până în prezent nu încasaseră decât două rate ceea ce face în total vre-o 7000 lei.

Sublocotenentul Guib a mai declarat că el nu poate fi făcut responzabil de ceea ce i se impută azi, întrucât el nu a lucrat decât din ordin.

S'au luat apoi depozițiile mai multor martori, cari au depus defavorabil căpitanului și destul de favorabil sublocotenentului.

Comisarul regal luând cuvântul, a cerut o pedeapsă exemplară ambilor acuzați și în special pentru căpitanul Hichel care e și autorul moral al fraudelor comise.

S'a dat apoi cuvântul apărătorilor cari au pus câteva concluzii.

După terminarea desbaterilor, Consiliul a intrat în deliberare de unde au adus o sentință prin care cu unanimitate de voturi condamnă pe căpitanul Hichel Francisc la șase luni închisoare și datituire, iar cu 3 contra, două voturi sublocotenentul Guib Iacob este achitat.

Căpitanul Hichel a făcut recurs.

Mica publicitate

Schimb cu preț foarte înalt:
Aur, argint, briliante, diamante, platină, dinți imitați, și monede de aur și argint
N. HILFMANN
Bijuter, Cal. Reg. Ferdinand No 12.

Presa romana din Ardeal

față de atentatul contra directorului ziarului „Dimineața"

Sindicatul Presei Române din Ardeal a dat următorul comunicat, în legătură cu atentatul săvârșit contra dlui Roseuthal directorul ziarelor „Dimineața și „Adevărul" :

Comunicat

Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat luând cunoștință de atentatul săvârșit înpotriva directorului ziarelor „Dimineața" și „Adevărul" din motive de ordin profesional, vestejește atacul și să ridică cu întreaga energie morală contra oricărei violențe comise cu scopul de a împedica libertatea presei, într'un timp când ea este chemată mai mult ca ori când să-și exercite în voe, cu cadrul legei și a intereselor naționale menirea nestângenite.

Comitetul Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat.

Programul Cinematografelor

Cinema Universității

Miercuri, 17 Oct.

Intricanta'

Colosală dramă socială în 5 acte. In rolul principal: MARIA BONNARD și LINDA PINI. Dramă arhiplină de intriei femeiești cele mai palpitante, compoziționea cea mai grandioasă.

Joi, 18 Oct.

Intricanta

Cinema Urania

Miercuri, 17 Oct.
SENZAȚIUNE!

Furtul pe expres

Istorie americană de stil mare. In rolul principal: MADGE KENNEDY. Goană palpitantă pe expresul rulant. Unul dintre filmele reprezentative a technicei americane de filme. Distracție cinematografică de primul rang.

Joi, 18 Oct.

Furtul pe expres

Cinema Apollo

Miercuri, 17 Oct.

Celula Zigomarilor

Mare dramă detectivă în 6 acte. In rolul principal: E. HOFFMANN, A. E. LICHO. Film arhiplin de goane extraordinar de surprinzătoare.

Joi, 18 Oct.

Celula Zigomarilor

Reprezentațiile încep la 3 ore p. m.

2 tineri absolvenți de Școala de Arte și Meserii

se primesc ca desenători în Biroul nostru de construcțiuni. Ofertele însoțite de copia actelor și descrierea vieții de până acum se vor adresa

SOC. „MICA" RUDA 12 APOSTOLI
BRAD, (Jud. HUNEDOARA). 3133

INFORMAȚII

— **Impozitele pe firmele streine la Arad.** Consiliul comunal al Aradului a adoptat proectul dela Cluj, de a impune cu 8000 de lei firmele cari nu sunt redactate în limba țării.

— **O nouă delegație maghiară la București.** O delegație a confesiunilor ungurești din Ardeal a plecat ieri la București pentru a reîncepe tratativele cu guvernul în chestiunea școlară.

Se știe, că tratativele acestea au decurs toată vara și s'au sfârșit acum câteva săptămâni, când ministrul instrucțiunii publice a dat cunoscutele două regulamente, cari au fost primite cu cea mai mare satisfacție de dl dr Zombori, reprezentantul minorității maghiare.

Acum, neiind mulțumite cu concesiunile ce li-s'au făcut, autoritățile confesionale intenționeză să facă noui presiuni, adeverindu-se ceeace am mai arătat în ziarul nostru, că oricâte concesiuni li-s'ar face, nu le vor fi destule. Amintim în legătură cu aceasta, că moțiunea din Mai, dela Târgul-Mureș, a partidului maghiar, a stabilit, că se va amenința mereu guvernul cu proteste la streinătate, până nu se vor obține toate concesiunile câte le urmăresc ungurii. Ori, acum s'a dovedit, că zi de zi le trebue tot alte și alte concesiuni, ceeace înseamnă, că tratativele nu vor fua sfârșit nici când.

Partea interesantă a acestor tratative este aceea pe care am mai arătat-o: tratativele acestea la nesfârșit se fac în privința introducerii legii, care este în vigoare încă de pe timpul ungurilor, dar care nu a fost până azi respectată.

— **Revizuirea statutelor societăților culturale și sociale.** Prefectura poliției clujene a dat o înștiințare prin care pune în vedere diverselor societăți culturale, sociale, muncitorești, sau de altă natură, să-și înainteze de urgență statutele la numita prefectură de poliție.

— Nimeni nu se poate lipsi de Diana-Franzbrantwein. 2475—2

— **La Cluj nu e gripă spaniolă.** Medicul șef al orașului Cluj a desmințit zvonul după care în localitate s'ar fi declarat cazuri de gripă spaniolă.

— **Ciocnire de trenuri.** Acceleratul care trebuia să sosească la Cluj, ieri la orele 11, a avut o întârziere de două ore din cauza unei ciocniri la Belia lângă Brașov, cu o locomotivă ce staționa în gară. S'a înregistrat o rănire ușoară, iar un vagon al acceleratului a fost deteriorat.

— **Ședința comisiei administrative.** Sâmbătă 20 Oct. 11 a. m. va avea loc ședința comisiunei administrative.

— **Ziua de naștere a Prințului.** Azi fiind ziua nașterii A. S. R. Prințului Carol, Moștenitorul Tronului, s'a oficiat un Tedeun în toate bisericile din localitate. Au asistat școlile, armata și reprezentanții autorităților.

Serbarea a decurs impunător. Autoritățile au arborat cu acest prilej drapele naționale.

— **Accident.** Femeia Veronica Porta din Sebeșul mare, jud. Cojocna, lucrând în casă la fuioare, s'a trezit dintr'odată cuprinsă de flăcări. Fuioarele erau prea aproape de cuptor și o scânteie le-a aprins. A suferit arsuri complecte pe obraji și pe tot trupul, iar spaima de care a fost cuprinsă a contribuit ca nenorocita să și piardă și mințile, A fost adusă la clinica din Cluj.

— **Darul guvernului pentru sinistrații dela Gilău.** *Guvernul a contribuit cu suma de 100.000 la ajutorarea sinistraților din comunele Gilău și Nireș. Jumătate din această donație a fost împărțită de d-l prefect Murășianu, alaltăeri sinistraților din Nireș, restul rămânând să'l împartă mâine celor din Gilău.*

Adăugăm la aceasta, că opera începută de d-l prefect Mureșianu, pentru ajutorarea acestor nenorociți este într'un stadiu înaintat, datorită concursului primit de d-l prefect din mai multe părți dela cetățenii Clujului.

— Știri de la întreceri! Diana-Franzbrantwein a învins pe toată linia. 2475—1

— **Se închiriază una cameră goală, luminoasă, spațioasă, sobă de teracotă, liberă în câteva zile. Amatorii se vor adresa la Redacție între 4—6 p. m. în fiecare zi de lucru.**

— **Plecarea Reg. 3 Vânători din Cluj.** Regimentul 3 Vânători, comandat de d-l col. Marinescu, a părăsit astăzi garnizoana locală. Inaintea plecărei întreg regimentul a fost adunat în Piața Unirei, unde a fost salutat de autoritățile locale, în fața publicului prezent, care la rândul său a manifestat călduros pentru bravul regiment de vânători.

In atențiunea librăriilor, scolilor civile și de ucenicii!

La „Librăria și Papetăria"
Bancii Invățătorilor Cluj
să află de vânzare:
3132
Noțuini De Industrie și De Tehnologie
tomul I—II.
de A. Domide și I. Valeanu.

Automobil
de vânzare 30 H. P. cu 6 locuri,
Mașină de scris Yost Nr 15.
Cine zidește
etage pe o casă parter poate căpăta locuință după tocmeală. Case eftine numai la agentul
DUNKY,
2581 Cluj, Piața Unirii 10.

Engros! En detail!
FRATII MARTONFFY
2025 **BLĂNARI** Lloyd 839.
Casa de mărfuri de blănărie. Adr. Telegr. Martonffypelz.
Cele mai noua modele de blănări avem permament în magazin. Rocuri de sport dela Lei 2—3000 in sus.
!
Exposiție permanentă de blănării. Blane de toate felurile. Vânzare de blănărie lucrate engros și en detail.
Cluj, Piata Unirii 20. Telefon 10-25.
Engros! En detail!

Palma

Purtati exclusiv numai
tocuri și talpă de cauciuc „Palma„
Extrema elasticitate și trainicie are ca urmare un mers comod și plăcut și faceți o economie cu ghetele.
Anunt Radió 2502-1

„Aesculap"
Marque depose
Intreprinderea de instrumente medicale
Mihail Máté,
Cluj, Strada N. Iorga 2.
2892
Cel mai mare deposit al României de instrumente medicale și de instalații de spitale și sanatorii. Magazin permanent de aparete electrice instalațiuni de laborator, articole necesare la ingrijirea bolnavilor, pansamente, microscop C. Reichert, aparate de röntgen, lămpi, lămpi quart cu prețuri-originale de fabrica. Reparaturi de injector „Record" să fac la moment și eftin. La cerere servesc cu plăcere cu ofert de prețuri. Lloyd 1816.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé **Mai eftin ca la alți!** 2725—1 **Incercați și vă veți convinge** Telefon: birou 999. Str. Reg. Ferd. 99. Telefon: locuința 1099. Strada Brătianu No. 9.

Progresele Academiei de Agricultură din Cluj

Constatări în urma examenelor de absolvire — Câți absolvenți au fost anul acesta — Nouile examene de admitere — Constatări îmbucurătoare și cu acest prilej

Intre institutele noastre de Cultură Națională din Ardeal, Academia de agricultură în special și toate celelalte școli de agricultură, au menirea să scoată elemente românești, a căror rol în economia noastră agricolă, în legătură cu mareă operă a împroprietăririlor țăranilor este de cea mai mare importanță.

De aceia credem că progresele realizate de aceste școli trebue să inspire tuturor un viu interes.

*

Relațiunele pe care le avem astăzi asupra resultatelor din anul acesta dela Academia de agricultură din Cluj, sunt cu deosebire îmbucurătoare și demne să le relevăm.

In zilele de 10 și 11 Oct. c a avut loc examenul de absolvire a candidaților care nu s'au presentat în sesiunea de Iunie.

Comisiunea examinătoare a fost compusă din dnii profesori: Martinovici, președinte, și Otoi, Chirițescu și Teodoru, membri. S'au presentat 9 candidați cari au reușit cu toți. In afară de aceștia, în sesiunea de Iunie au fost 14 absolvenți, ceiace face în total 23. Numărul acesta de absolvenți la Academia de agricultură din Cluj este cel mai mare, față de absolvenții dela școalele de agricultură din întreagă țara.

Este, fără îndoială, un progres apreciabil al Academiei Clujene, care a îmbogățit în acest an corpul agronomic. învățământul agricol și administrația agricolă cu un număr atât de însemnat de tinere și riguroase elemente, de care se simțea atâta nevoe. Profesorii acestui important institut au la rândul lor, dreptul să se simtă cu adevărat mândri.

*

Un alt fapt tot atât de îmbucurător îl constatăm și cu înscrierile care s'au făcut anul acesta la Academia de agricultură din Cluj. Sunt peste 40 de înscrieri pentru 40 locuri de bursă. Examenele de admitere au început de eri 15 Oct. c.

Faptul importaat pe care trebue să-l înregistrăm și cu acest prilej, este că înscrierile la Academia din Cluj sunt cu mult mai mari, față de înscrierile dela toate celelalte institute similare din țară.

*

Progresul acesta, atât în ce privește numărul absolvenților, cât și acel al înscrierilor, învederează că la Academia de agricultură din Cluj se muncește cu folos fapt care este spre lauda conducătorilor și profesorilor acestui important institut.

Dac.

Ausosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 481 2653

In atențiunea Societăților și Intreprinderilor!!
! ! !
Să pot comanda pentru funcționari și lucrători haine, paltoane și pantaloni de piele
FUCHS
magazin de haine de piele
Oradea-Mare, Calea Victoriei 1.
3070-1

Colaborarea capitalului elvețian în România

Declarațiile dlui Petrescu-Comnen

Noul ministru al țării la Berna, dl Petrescu-Comnen a reușit să aranjeze plățile comercianților români către creditorii elvețieni.

Ziarul „Plutus“ dând lămuriri asupra acestei chestiuni publică și declarațiile dsale cu privire la colaborarea capitalului elvețian în România.

In momentul de față două bănci cu capital elvețian lucrează în România. O a treia cu caracter industrial, este în studiu.

Creditorii elvețieni cari au în România, creanțe însumând valori destul de însemnate, au toată încrederea în viitorul României și doresc cu tot dinadinsul să colaboreze la punerea în valoare a bogățiilor noastre.

Nu rămâne decât ca inițiativa privată română să știe să se folosească de bunele intențiuni ale capitalului elvețian.

Intre Elveția și România, mai sunt în litigiu câteva chestiuni de ordin general, reminiscențe ale stării nesigure de după războiu, cari nădăjduim să le putem lichida în scurtă vreme.

Odată ce acestea vor fi fost lichidate, cercurile oficiale cât și cele comerciale elvețiene sunt gata să înaugureze o strânsă colaborare economică cu România.

O convertire neașteptată

Oficiasul partidului țărănist publică întâmpinarea unui preot, în care se povestește prigoana elementului românesc la întreprinderile forestiere Görtz. Faptele sînt îndeobște cunoscute. Socetățile străine de exploatare din țară, caută prin orice mijloace să se sustragă oricărui control al statului, pentru a-l frusta în voie. Astfel se explică faptul că la niciuna din aceste societăți românii de origine nu găsesc întrebuințare decât la munci brute; la conducere prezența românilor este sistematic înlăturată.

Ceea ce ni se povestește despre Görtz, se petrece la tot pasul în Ardeal și celelalte provincii alipite, și credem că această situație nu va dura prea mult. Ne miră însă faptul că „Aurora“ a îndrăznit să publice întâmpinarea acelui preot revoltat de persecuția elementului românesc în propria lui țară, și ne mirăm pentru că „Aurora“ ni-a obișnuit cu altă atitudine față de nevoile noastre de toate zilele.

Ce să fie oare? Mărturisim că ni e frică să ne bucurăm de aceeasta neașteptată convertire.

Teatrul Național

„Gheorghe Lazăr“ de N. Iorga

Duminică a avut loc la Teatrul Național din Cluj reprezentația piesei „Gheorghe Lazăr“ noua operă diamatică a dlui prof. N. Iorga.

In această piesă autorul ne înfățișează o frumoasă pagină de istorie din care figura vajnicului luptător Gheorghe Lazăr se desprinde luminoasă și puternică.

Inșirarea câtorva evenimente din istoria luptelor politice politice și culturale a românilor la care Gheorghe Lazăr a luat parte activă precum și vederea câtorva scene din viața mai intimă a marelui profesor și luptător sunt redate cu foarte multă precizie și vioiciune.

Noui școli primare la Cluj

Intervenția autorităților locale către ministerul de instrucție

In urma unor cercetări statistice intreprinse în Cluj de către autoritățile școlare locale cu concursul autorităților administrative s'a constatat că numărul actualelor școli primare din orașul nostru este insuficient față de numărul copiilor de școală. Dl Prefect al județului Sept. Mureșianu într'o consfătuire avută cu dl Primar Utalea, cu dl Wild revizorul școlar, și cu alți câțiva fruntași ai școalei românești din Cluj au hotărât să facă intervențiile necesare pe lângă ministerul de instrucție spre a obține autorizație de a mai deschide noui școli primare la Cluj. Se intenționează ca în bugetul viitor al primăriei orașului să se înscrie o sumă importantă pentru fondul necesar construirei acestor școli.

In acelaș timp se va face un apel către publicul Clujan să contribue la mărirea fondului de care vorbim.

Autoritățile locale atât cele școlare cât și cele administrative sunt încredințate că guvernul va acorda pe lângă o sumă destul de mare pentru nouile construcții de școli primare la Cluj, și tot lemnul de construcție necesar, în mod gratuit din pădurile statului.

Se intenționează crearea a încă patru școli primare plasate în suburbiile orașului.

Pe lângă aceste noui școli primare s'a mai proectat înființarea unui nou cămin de ucenici și a două grădini de copii pentru copii muncitorilor.

Spre a aranja definitiv aceste chestiuni dl Prefect Mureșianu, însoțit de dl revisor Wild, va pleca zilele acestea la București.

Intrunirea partidului național

București. — Duminecă a avut loc întrunirea convocată de partidul național în sala Dacia. Menținerea ordinei s'a făcut numai de agenții poliției.

Intrunirea s'a deschis la ora 10, cu o sală aproape goală, în care anemicele aplauze ale agenților electorali nu puteau creia o atmosferă de entusiasm.

Au vorbit dnii Stelian Popescu C. Xeni, Bogos, Ioncu, părintele Manu, Mihai Popovicî și Iuliu Maniu.

La urmă s'a votat o moțiune. Asistența s'a împrăștiat în liniște.

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
pentru editii Masson—Paris, la celelalte editori de literatura și de stiinta cel mai mare favor de schimb.
Catalog gratuit. 2744-1

Adunarea preliminara a consistorului bisericesc din Sibiu

Chestiunile discutate

Timișoara. Zilele trecute, se știe, că consistorul bisericesc din Sibiu a ținut o adunare preliminară în cursul căreia s'a discutat în prealabil câteva din chestiunile ce vor figura în ordinea de zi a adunărei plenare ce se va ține prin Noembrie.

S'a vorbit, în primul rând, despre școalele confesionale românești din Ardeal și Banat, care urmează să fie statificate, acesta fiind punctul de vedere al guvernului.

A doua chestiune ce s'a desbătut a fost unificarea celor două biserici, stabilindu-se că se va putea ajunge la o înțelegere asupra acestui punct dacă se va menține și în viitor mitropolia Ardealului a cărei căpetenie poarta titlul de „mitropolit al Ardealului și Banatului și archiepiscop al diecezei Sibiului și Albei Iulei“.

S'a discutat, în sfârșit, despre alegerea de protoereu dela Răcăjdia, cetindu se un protest al țăranilor și preoților cercuali respectivi prin care cer cercetarea dosarului dresat contra preotului Șt. Fluture. Se știe că la alegerea aceasta au ieșit preoții Nicolae Chiconban (Ghilad), Munteanu (Bihor) și Pascu (Caraș-Severin) rămânând ca din aceștia consistorul să aleagă unul.

Inf.

„MECANO“ S. A.
SUCURSALA CLUJ,
Str. Memorandului No. 24
1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalațiuni telefonice. 2883

2747-4 **Toate automobilele** pot face economie de benzină și cauciucuri cruțând și mașina. Informațiuni la: **Emil Blaga, Cluj.**

Spesele de exploatare ale camioanelor „ASTRA“ sunt cele mai ieftine.
„ASTRA“ Sectia Motoare Arad. 2972-1

Se știe că numai **CZINK** vopsește, curățește, chimic, cel mai frumos și cel mai ieftin Cluj.

TELEGRAME

Consultarea majorităților asupra remanierii

Majoriățile dau mână liberă dlui I. C. Brătianu în ce privește remanierea.

Cuvântarea primului ministru. Cuvântările leaderilor majorității

Bucureşti. — Majorităţile parlamentare întrunite eri la senat, a asigurat pe prim-ministrul de devotamentul lor şi au cerut să păstreze neştirbită autoritatea şefului şi să facă remanierea în interesele ţării.

La conferinţa majorităţilor dl Brătianu a fost primit cu o furtună de aplauze şi a declarat: Dvoastre răspundeţi înainte să Vă întreb; de altfel totdeauna mi-aţi acordat acest credit moral, care garantează succesele noastre. Niciodată nu m'am lăsat condus de interese personale' fiindcă capitalul politic care este partidul nu aparţine nimănui. Acest patrimoniu trebue lăsat urmaşilor. Actualmente posed încrederea regelui fiindcă sunt reprezentantul unui puternic organism, capabil să conducă ţara. Dacă însă aşi şti că suntem stăpâniţi de frământări bolnave aşi trage imediat consecinţele abandonând puterea. Deaceea Vă rog, spuneţi, dacă posed încă încrederea complectă.

Răspunde Ferichide preşedintele senatului, arătând că foştii şefi au avut dificultăţi personale în sânul partidului, dar totdeauna şeful a înfruntat desidenţele faţă de marea misiune a partidului liberal. Chestiunile personale sunt fără importanţă şi şeful trebuieşte să rezolve singur aceste afaceri conform tradiţiei partidului.

D-l Onciu (Bucovina), Pantea (Basarabia), Biberea (Banat) asigură încredere şefului partidului.

Dl Orleanu, preşedintele camerei declară, că şeful să respingă părerile celor personal interesaţi asupra remanierei şi să hotărască singur, cum crede. Majoritatea va susţine acest şeful.

Primministrul mulţumind acestor declaraţiunia cerut răgaz pentru deciderea personelor cari vor intra în guvern ca să aleagă valorile cele mai oportune, fiindcă în politică nimeni nu este indispensabil ci numai oportun.

Bucureşti. Concluzia generală a consfătuirii majorităţilor este, că partidul liberal a acordat primministrului mână liberă pentru remaniere.

Nota Germaniei către comisia reparaţiilor

Londra. — „Daily News“ afirmă că cancelarul Stresemann a adresat o notă comisiei reparaţiilor, anunţând falimentul statului german şi cerând ca Aliaţii să desemneze sindicul falimentului. De asemenea cancelarul invită comisia reparaţiunilor să constate suma pe care o poate plăti Germania.

Victoriile revoluţiei comuniste din Bulgaria

Sofia. — Cercurile diplomatice afirmă că ultima revoluţie comunistă a costat 10.000 victime, deasemenea numeroşi răniţi.

*

Berlin. — Tipărirea mărcii a încetat definitiv. Astăzi se va cunoaşte principiile emisiunii, care deocamdată va fi emisiune provizorie.

Viaţa Sportivă

Matchul dintre Cluj-Oradea-Mare pentru echipa reprezentativă

Cele mai bune echipe reprezentative n'au întâlnit faţă în faţă pe arena oraşului nostru. La ora 3 deja se afla un imens public care aştepta nerăbdător începerea jocului.

Repriza I.: Clujul începe — de la început se observa un joc frumos eşind la iveală combinaţiile frumoase ale lui Guga, Jacobi şi Leitner, prin atacurile lor puternice. Se observă o superioritate absolută a Clujului, cari dau mult de lucru echipei Orădene.

In minuta 15 Ronay, Kubicek şi Strök încep şi ei atacuri puternice în contra adversarilor, însă fără rezultat de oarece, Strök în ultimul moment dă mingea peste poartă. Krisofer (Cluj) dintr'o lovitură greşită îşi scrinteşte piciorul stâng şi timp de 5 minute Clujul joacă numai cu 10 oameni.

După puţin timp Krisofer este înlocuit de Bonciucat, simpaticul jucător din echipa Universităţi, care îşi dă toată silinţa la joc.

In teritoriul 16 Oradea are un hands, urmează pedeapsa de 11 dela care se aştepta goalul — însă fără noroc — Barabas dă mingea în mânele lui Strök.

Restul timpului se petrece reciproc fără rezultat.

Repriza II.: Bonceucat trece în faţa înaintaşilor, Borstein în half, însă schimbările aceste nu aduc nimic nou.

Clujul nu-i prea atent, în timpul din urmă lasă mai multe poziţii sigure neexploatate.

Dintre jucătorii Oradiei marcăm pe Alby, Ronay şi Drescher cari conduceau şi făceau momente de teamă echipei noastre.

In echipa Clujului s'a distins Guga, Leitner Dudy şi dr Hirsch.

Arbitru Francsik Gerö (Budapesta) care a condus matchul f. corect. *T.*

Baca Centrala, Cluj
caută pentru angajare imediată un 3131
Corespondent
absolvent de şcoală comercială sau academie comerciala, cu praxă indelungată, perfect în corespondenţa română şi germană eventual şi maghiară.

O gospodină economă întrebuinţează:
„SIDOL“
pentru curăţitul metalelor,
„SIRAX“
pentru frecatul şi spălatul mâinilor şi
„AZUROL“
albastru indigo de rufe.
Se obţine în toate prăvăliile din această branşă.
„Rador“ No. 357. 3115.

CENTRAL BAR
Astăzi şi în fiecare seară producţia humoristului de salon **DIMARD**
a cimicolui grotesc **JEAN KANNER** şi
a dănsătoarei renumite **PARVULESCU.**
Lloyd 2029. 2222.

ULTIME INFORMAŢII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREŞTI)
ORA 2 P. M.

Deschiderea Corpurilor Legiuitoare

Mesajul regal

Bucureşti. — La orele 12 suveranii însoţiţi de Principele moştenitor şi Casa Regală au apărut în incinta parlamentului. Regele a citit următorul mesaj:

Sesiunea actuală va continua opera de consolidară, votând legea administrativa, reforma învăţământului şi bisericei ortodoxe, reforma cultului, impozitele indirecte, codul muncei, unificarea diferitelor coduri, apoi arătând că exproprierea e aproape terminată, aminteşte de necesitatea exproprierii pădurilor în folosul populaţiei rurale.

Continuând mesajul arată că situaţia financiară se ameliorează necontenit. Budgetul este echilibrat. Restabilirea ordinei financiare va permite guvernului să studieze valorificarea bogăţiilor naţionale. De sigur că valuta deşi stabilizată nu corespunde situaţiei ţărei, care astăzi e mult înbunătăţită. Suntem convinsi că munca şi intensificarea producţiei va ridica valuta.

Mesajul relevă relaţiunil prietenoase cu vecinii şi cu aliaţii. Este nădejde că chestia reparaţiilor soluţionându-se cât mai curând va aduce României despăgubirile cuvenite.

Deasemenea mesajul exprimă speranţa că parlamentul va aproba măsurile necesare armatei şi termină facând apel pentru liniştirea patimilor pentru ca prin ordine, muncă şi dreptate România să progreseze.

Consfătuira majorităţilor

Bucureşti. — Majorităţile au fost convocate la o consfătuire aseară unde primul ministru a explicat situaţia internă.

Starea dlui Rosenthal

Bucureşti. — Starea dlui Rosenthal s'a ameliorat uşor. Trepanaţia a fost din nou amânată.

Desminţirea fuziunei partidului naţional cu averescanii

Bucurcşti. — Oficiosul partidului naţional „România“ desminte categoric zvonurile răspândite referitor la fuziunea partidului naţional cu partidul poporului.

Cărţi, reviste franceze
la Librăria LEPAGE
CLUJ. 2744-3

Sapun Schicht
„MARCA CERB“

neîntrecut
De vânzare pretutindeni. 2877

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÂNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

SIPĂTARIA
FARMATI
Cluj, Str. Memorandului 16.
pregateste cu preturi foarte reduse giamantanuri si genti de prima calitate. Asemenea executa ori ce reparatiuni. 2889

Pentru cei cari au servicii în birouri pentru a înlătura **indigestia şi deranjamentele stomacale** se recomandă **ciocolata purgativ**
Koprol şi Ideal.
Dacă vă ameninţă vre-o boală contagioasă să îngrijiţi de curăţirea intestinelor. Pentru acest scop trebue se **folosiţi numai ciocolata purgativ** 2474-1.
Koprol şi Ideal.
Cauza ameţelilor şi durerilor de cap în cele mai multe cazuri este funcţionarea neregulată a intestinelor, şi a stomacului şi că acestea să înceteze trebue **să folosim ciocolata purgativ cu aromă plăcută**
Koprol şi Ideal.

SERBO ROMÂNĂ S.A. DE BANCA ŞI COMERŢ
3105
CENTRALA: BUCURESTI, BULV. LASCAR CATTARGIU 30. SUCURSALA: TIMISOARA
Se ocupa cu toate ramurile afacerilor bancare.

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 921 — 4 PAGINI — DOI LEI — 4 PAGINI — Vineri 19 Octomvrie 1923

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU [illegible] (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMI[illegible]
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

74 „Transilvăni Nr. de schimb"
Sibiiu

Insemnatatea Mesagiului Regal

Dovada înaltei prevederi Regale și recunoașterea muncei actualului guvern

Mesagiul citit de către M. S. Regele la deschiderea actualei sesiuni parlamentare nu este numai o simplă formalitate constituțională, importanța evenimentelor prin care trecem i-a pus pecetea gravității momentului, Mesagiul regal, așa cum a fost rostit de Suveran oglindește în complexul ei nevoia de consolidare și unificare a țării și resfrânge luminos starea raporturilor noastre diplomatice cu streinătatea.

M. S. Regele a ținut să accentueze în fața reprezentanților națiunei, necesitatea ordinei și a muncei neobosite. Actuala sesiune parlamentară este chemată să întregească prin activitatea sa opera săvârșită în trecuta sesiune. Constituția cere complectarea ființei sale prin de săvârșirea reformelor legislative în conformitate cu nouile sale prevederi. Actuala sesiune va discuta și vota legile organice pregătite în decursul vacanței parlamentare.

In primă ordine, reforma administrativă va ocupa lucrările Corpurilor legiuitoare un timp mai îndelungat. Prin marea importanță a acestei reforme, prin vastul material legal chemată să îl soluționeze, discuțiile vor fi mai largi, și prin aceasta soluțiunile mai fericite. Vor urma apoi în discuția reprezentanților națiunei reforma învățământului, menită să deschidă noui perspective progresului nostru cultural; legea pentru unificarea bisericei ortodoxe, menită să dea altă înfățișare și tărie celei dintâi biserici românești; legea privitoare la regimul cultelor, prin care se va pune capăt tuturor încercărilor de ponegrire din afară și dinăuntru; legea pentru reglementarea căderilor de apă; noua lege a minelor; legea pensiilor, reforma impozitelor indirecte, legea pentru unificarea impozitelor indirecte și alte legi organice mai mărunte.

Una din operile principale a actualei sesiuni o va constitui legea pentru unificarea codului penal. Importanța acestei legiuiri a fost accentuată de Suveran în chip deosebit. Ea marchează cel dintâi fapt concrect către unificarea legislativă, înseamnă cea dintâi încercare de intrare în normal a vieții publica românești.

Inalta prevedere a M. S. Regelui n'a pierdut nimic din vedere din ceea ce constitue necesitate obștească. Mesagiul regal se ocupă în chip special despre exproprierea pădurilor, menită să completeze reforma agrară, aproape terminată, prin satisfacerea trebuințelor de combustibil și material de construcție ale țărănimei. De asemenea nu au fost uitate nevoile refacerii noastre sanitare, ca și legiuirile de ocrotire.

Pe lângă toate acestea, marea problemă o consolidării noastre economice și financiare ocupă un loc de frunte în cadrele Mesagiului Regal. Indicațiiunile Suveranului în această chestiune sunt, pe lângă dovada unei adânci înțelepciuni și necontenite preocupări față de chestiunile vitale ale țării, o meritată recunoaștere a stăruințelor depuse de guvern până acum. M. S. Regele recunoaște în public că „Bugetul exercițiului trecut" este primul echilibrat de la războiu încoace. Constatarea Suveranului este o încurajare și un îndemn la muncă mai departe, după cum toate Inaltele Sale observațiuni și distincțiuni cuprinse în Mesaj sunt un semn de atentă supraveghere a nevoilor obștești.

Proectul unificării bisericei ortodoxe

București. — Comisiunea constituantei bisericei a reluat astăzi lucrările pentru unificarea bisericească. Au asistat și ministrul Bănu și Ispir, secretarul general al cultelor. Mitropolitul primat a citit proiectul alcătuit de constituanta bisericească arătând că acesta reprezenta punctul de vedere al întregei biserici. Dl Banu a declarat că va remite guvernului acest proiect.

Ce fac oamenii Bisericei?

Intre două ziare bisericești ni-am fi așteptat la ceva mai deosebit decât la înjurii, cuvinte grele, rea credință și vehemență. Ceea ce găsim zi de zi în foile de scandal nu este admis să găsim în două ziare cari vorbesc în numele Bisericei lui Cristos, sub două înfățișări deosebite. De la ziarele bisericești am fi dorit o regenerare a moravurilor de presă, ni-am fi așteptat la discuții ceva mai sălțate din noroiul discuțiunilor actuale de presă.

Vehementa polemică dintre „Unirea" și „Telegraful Român" ni-a ridicat orice nădejde. In locul unei discuțiuni ideale, în locul unei interesante controverse dogmatice care să ne câștige pentru preocupări mai înalte, asistăm la spectacolul degradator în care ciraci zeloși să placă atotputernicului stăpân, înjură fără rușine și fără respect, capul Bisericei adverse, se afundă în mocirla înjuriilor, cad în păcatul hidos al perfidiei și relei credințe.

Ceea ce constatăm aici este și dureros și păgubitor. Oamenii Bisericelor românești dovedesc o înfiorătoare lipsă de respect reciproc, astăzi când credința este din toate părțile amenințată de întinderea sectelor religioase de tot soiul. Ar fi timpul unei redeșteptări grabnice. Conducătorii bisericilor noastre ar trebui să potoliască zelul distructiv al ciracilor, îndreptându-l acolo unde nevoia e strigătoare spre mai multă dragoste, frăție și respect.

C.

Activitatea Fundației culturale „Principele Carol"

Manifestațiunile acestei înalte instituțiuni de cultură națională numai după doi ani de funcționare sunt demne de toată lauda și pot să servească drept pildă și altora cu mult mai vechi, atât prin munca și statornicia cu care se urmăresc scopurile propuse, cât și prin succesele reale obținute până acum.

In propaganda internă pe lângă organizația ireproșabilă a Bibliotecei din București, Fundația „Principele Carol" e poate singura care favorizează publicarea cărților populare.

Cărțile cari sunt în spiritul și gustul poporului s'au tras în 50—70 mii exemplare și au fost trimise în toate unghiurile țării prin concursul băncilor și al cooperativelor populare, sistem cu totul nou de a distribui cartea în popor.

Vechia revistă pentru popor „Albina" se trimite astăzi deasemeni prin îngrijirea Fundației la peste 10.000 de săteni. In curând Fundația va scoate și o revistă pentru copii redactată de scriitorii Mihail Sadoveanu, Nichifor Crainic, Cezar Petrescu și Adrian Maniu.

Forța de atracție a Fundației se arată zilnic prin afilierea multor case de sfat, cămine, biblioteci populare, reuniuni de cântări, mai ales de când ea organizează pentru răspândirea culturei generale conferințe, serbări și reprezentații teatrale.

P prețioasă inițiativă care a dat rezultate foarte bune este aceea a legăturilor cu streinătatea și propaganda culturei românești peste hotare.

Prin această propagandă se organizează pe deoparte elementele culturale românești pentru cunoașterea streinătății, iar pe de alta se cheamă personalitățile culturale de seamă din streinătate la noi.

Activitatea culturală în streinătate se face prin prețiosul ajutor al studenților. Astfel la Florența s'au pus bazele unui institut italo-român, sub președenția activă a marelui scriitor Gabriele d'Annunzio, la Liége și la Paris cercurile studenților români organizează cu ajutorul Fundației serbări culturale și conferințe.

La Cleveland și la Chicago în Statele-Unite unde s'au inaugurat decurând bibliotecile donate de Fundație s'au putut întemeia, grație Fundației, primele „cămine culturale", menite să unească într'un singur mănunchiu cultural pe toți românii ce locuesc în America de Nord.

Această operă culturală și de propagandă națională, cu roade mai presus de orice laudă e datorită participării active a A. S. R. Principele Carol și a muncei neobosite ce o depun colaboratorii săi în frunte cu dl Mugur, al cărui talent de organizare s'a arătat și prin conducerea Corpului cercetașilor.

O opinie franceză

asupra politicei economice a guvernului

Reproducem mai jos un interesant articol publicat în revista „La Vie" de Marins Ary Leblond, în care se pune în adevărata lumină campania de rea credință pe care o duce o anumită presă împotriva politicei economice a guvernului și se justifică necesitatea politicei dlui Vintilă Brătianu, care e o crimă împotriva scopurilor de sabjugare pe care le urmărește capitalismul străin.

Cum se explică atitudinea dușmănoasă a unei anumite prese?

Dela războiu încoace miniștrii de finanțe ocupă un loc foarte important în preocuparea popoarelor. Călătoria la Paris, Londra și Roma a dlui Vintilă Brătianu ministrul de finanțe al României a deslănțuit în presa din București una din cele mai intrigante campanii din renașterea acestei țări.

Și această presă e tocmai aceia care are legături cu consorțiile financiare a lui Stinnes, care-și întinde și în România tentaculele.

Astfel se și explică de ce ea acuză guvernul român, atât de prudent în politica sa economică că ar voi „să înstreineze bogățiile țării", când el nu caută decât colaborarea capitalurilor Antantei.

Nimic nu e așa de temut la Berlin ca o organizare financiară interaliată, care ar permite restaurarea economică a Europei fără participarea tiranică a marilor conducători ai industriei germane.

Opera de refacere economică are o bază cu totul națională

De fapt prima și cea mai absorbantă preocupare a cabinetului Brătianu este să dea *o bază cu totul națională, aproape naționalistă, politicei economice a României.*

Acest sistem este dealtfel cerut de egoismul puterilor cu schimb ridicat, cari s'au arătat puțin dispuse să plaseze aurul lor în industria națiunilor noi, cu toate că ele au dat exemplu de multă vigoare și de o intensă forță de lucru.

Condamnați de atâta neîncredere și ignoranță, să trăiască prin ei înșiși, Românii s'au pus cu curaj la lucru; ei și au echilibrat bugetul și, și-au consolidat datoria lor externă și au plătit cupoanele, au restabilit comunicațiile și au mărit producția în toate domeniile de activitate economică.

Dar bogățiile naturale ale României mărite cari i-ar permite să plătească așa de ușor datoriile și să-i asigure pacea de mâine încă dorm. Ele sunt numeroase.

Petrolul a atras deja atenția tuturor streinilor. Deaceia naționalizarea subsolului a fost socotită ca o garanție necesară actualului guvern, pentru apărarea acestei importante bogății, împotriva tendințelor de acaparare a capitalului strein.

Domeniul forestier acopere 7 și jum. milioane hectare; el este cu atât mai prețios în o țară ca România unde multe industrii sunt încă în creațiune. Nu trebue uitate nici celelalte bogății naturale: cărbunele, aurul, gazul metan. Apoi huila albă și huila verde care sunt inepuisabile.

Necesitatea actualei politici economice a guvernului. Concursul aliaților

„Redusă la propriile sala mijloace — scria de curând un patriot român — țara noastră va avea nevoie de 30 de ani pentru a pune în valoare bogățiile sale naturale; cu concursul capitalurilor streine, 5 ani i-ar fi deajuns pentru a da Europei, contribuția întregilor ei forțe."

Dar deținătorii de aur stau la pândă și nu înțeleg să dea concursul lor decât în condițiuni oneroase, din care încă din 1914, moștenitorii lui Rotschild și-au făcut un sistem aproape administrativ.

Guvernele aliate în timpul războiului au ajuns, de frica catastrofelor, la o organizare generală care i-a adus roadele așteptate. Ar fi de dorit ca în această eră de pace ostilă, o anumită unitate a frontului economic să înlocuiască unitatea frontului militar din timpul operațiunilor. S'ar da astfel putința și României să-și valorifice toate bogățiile ei, folosindu-se de acordul interaliat care ar da tuturot statelor noi din Europa, posibilitatea de a se pune cu râvnă la lucru.

Pe dealtă parte și România e datoare să se răspândească prin presă în imagini precise valoarea bogățiilor sale, a admirabililor Carpați cu pădurile lor, a recoltelor agricole, a puturilor de petrol, a bogății sale piscicole din deltă și din Dunăre, pentru a atrage o colaborare sinceră și nepăsătoare a capitalului interaliat.

Plecarea Suveranilor în Iugoslavia

București. — Familia Regală pleacă azi la Belgrad întrucât călătoria proiectată pe vapor e imposibilă din cauza scăderei Dunărei. Astfel Suveranii vor pleca cu trenul.

Maşina cea mai universală, folosibil la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99. TELEFON 999. (2725-2)

INFORMAȚII

— **Concerte populare de muzică la Cluj.** Comitetul organizator al concertelor populare de muzică de cameră anunță publicul Clujan că anul acesta vor avea loc 6 concerte:

Sâmbătă, 27 Oct. dela 6—8.
„ 17 Nembr. „ 6—8.
„ 8 Dec. „ 6—8.
„ 29 Dec. „ 6—8.
„ 19 Ian. „ 6—8.
„ 9 Febr. „ 6—8.

Concertele se vor executa ca şi în trecut în sala Prefecturei, pusă la dispoziția comitetului de d-l prefect Mureşanu.

Primul concert va fi consacrat sonatei pentru vioară şi piano; cel de al doilea sonatei pentru instrumentele de suflat şi piano, şi unui ciclu de melodii (lieduri), cel de al treilea, sonatei piano şi vioară şi unui alt ciclu de melodii (lieduri).

Concertele următoare vor consta din trio şi quartete.

In ultimul din concerte va da prețiosul său concurs d-l Courbin, cunoscut pianist parisian.

Prețul biletelor va fi de 20 lei stalul I şi de 10 lei stalul II.

Elevii de liceu, ai conservatorului şi studenții pot intra în sală cu 5 lei.

Se fac abonamente pentru seria întreagă a concertelor cu 100 lei statul I-iu şi 50 lei stalul al doilea. Inscrierile de abonament la librăria Ardealul.

— **Justiția clandestină a Ungurilor din Ardeal.** Blocul parlamentarilor ardeleni a hotărât să facă interpelări, în sesinnea actuală, atât în cameră cât şi senat, asupra chestiunei justiției clandestine a ungurilor.

— **Inscrierea de audienți la cnrsul contabilității publice.** Se vor înscrie audienți la cursul contabilității publice neavând însă nici calitatea de studenți ordinari, nici cea de studenți extraordinari.

Ei nu vor putea avea caiet de cursuri, vor primi însă o legitimație fiind altcum supuşi întru toate autorităților universitare, legilor şi regulamentelor în vigoare.

— **Inspecția d-lui V. Popovici în piață.** D-l Valeriu Popovici, prefectul poliției, a făcut eri dimineață o amănunțită anchetă prin pieţele Clujului luând severe măsuri contra precupeților speculante.

In acelaş timp a somat lăptăresele să aducă cantități de lapte mai mari şi să respecte prețurile maximale.

Se ştie că în urma fixării prețurilor maximale lăptăresele nu numai că au refuzat să respecte aceste prețuri dar aduceau lapte cu mult mai puțin. Efectul dispozițiilor luate de d-l Prefect al poliției s'a putut vedea azi dimineață, căci pe pieţele Clujului s'a adus lapte suficient şi s'a vândut cu prețul maximal.

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 şi 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

— **Inscrierea de studenți extraordinari în Facultatea de Drept şi Ştiințe de Stat din Cluj.** Se vor înscrie până la data de 15 Noembrie 1923 pe lângă aprobarea ulterioară a d-lui Ministru al Instrucțiunii ca studenți extraordinari toți aceia, cari vor cere aceasta prin petiție specială având a produce certificatul în baza căreia cer încrierea.

Studenții extraordinari vor avea să şi echivaleze certificatul lor cu certificatele de maturitate a studenților ordinari în modul hotărât de legile țării în timp de un an dela înscriere.

Ei vor fi supuşi autorităților universitare, legilor şi regulamentelor întocmai, ca şi studenții ordinari având a da chiar o declarație în acest senz cu ocaziunea înscrierii.

— 3 ODĂI, BAIE, BUCĂTĂRIE caut pentru imediat. Plătesc preț după învoială. *Pompeiu Andrea*, subdirector la Industria Sârmei Cluj, Calea Victoriei 29.

— *Dr. Ioan Pordea şi-a deschis biroul de notar public în Cluj, Str. Regina Maria Nr. 18.*

— **Rechizițiile de locuințe.** Uutorităţile locale vor pune din nou în aplicare legea rechizițiilor de locuințe.

Aceasta în urma hotărârei luate printr'un jurnal al consiliului de miniştrii.

— **Se închiriază una cameră goală, luminoasă, spațioasă, sobă de teracotă, liberă în câteva zile. Amatorii se vor adresa la Redacție între 4—6 p. m. în fiecare zi de lucru.**

— **Inscrierile în Facultatea de Drept şi Ştiințe de Stat din Cluj.** Se aduce la cunoştința celor interesați, că înscrierile la Facultatea de Drept şi Ştiințe de Stat dela Universitatea din Cluj, se vor face până în 15 Noemvrie 1923 conform regulamentului în vigoare.

Studenții vechi din 26 Octomvrie începând, studenții noui de azi 16 Octombvrie începând vor adresa o petiție Decanului pentru înscriere.

Examenul de admitere pentru studenții noui vor consista de azi încolo din verificarea titlurilor făcute de o comisiune constituită în sânul Facultății.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

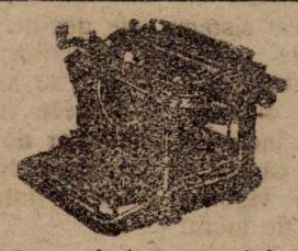
2744-2
Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereți ofert.

Programul Cinematografelor.

Cinema Universității
Joi, 18 Oct.
Intricanta
Colosală dramă socială în 5 acte. In rolul principal: MARIA BONNARD şi LINDA PINI. Dramă arhiplină de intriei femeieşti cele mai palpitante, compoziținea cea mai grandioasă.

Cinema Urania
Joi, 18 Oct.
SENZAȚIUNE!
Furtul pe expres
Istorie americană de stil mare. In rolul principal: MADGE KENNEDY. Goană palpitantă pe expresul rulant. Unul dintre filmele reprezentative a technicei americane de filme. Distracție cinematografică de primul rang.

Cinema Apollo
Joi, 18 Oct.
Celula Zigomarilor
Mare dramă detectivă în 6 acte. In rolul principal: E. HOFFMANN, A. E. LICHO. Film arhiplin de goane extraordinar de surprinzătoare.
Reprezentațiile încep la 3 ore p. m.

AU SOSIT AUTOMOBILELE
Ego
2747-5
cel mai nou şi elegant autnmobil, model 1923, cu patru locuri la
Emil Blaga, Cluj.

Telefon 493 Telefon 493
Maşini de scris
Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica
Mare atelier pentru reparat maşini de scris
Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.
Anton Finkler
atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

Doamnelor şi mireselor!
Cumparati sau comandati-va!
Lingerie, trusouri femeeşti, pânzeturi fețe de masă şi lingerie pentru pat, specialități de batiste, etc. fabricații proprii şi specialități din străinătate.
SÁMUEL & Co.
Str. Memorandului Nr. 9
2949

Cine voeşte a călători iute, comod, eftin, sigur şi direct la
Canada, America, Argentinia, Brazilia
3063
să scrie numai de cât la
COSULICH LINE
Bucureşti, Calea Griviței No. 181.

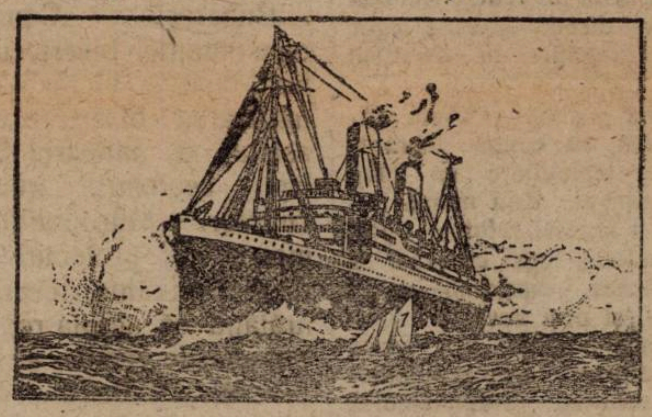

Corespondență întoate limbile
Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**
Călătoria durează **numai 7 zile.** — Masă excelentă.
Cabine mari aerisiate pentru 2, 4 şi 6 persoane.
Nenumărate scrisori de mulțumire!
Cereți imediat prospect!!

IN MARELE MAGAZIN DE BLĂNURI AL LUI
IOSIF IZRAEL & CO.
CLUJ, C. VICTORIEI Nr. 2.
Se află în mare asortiment:
Blănuri, dela . . . 16000 L în sus
Paltoane pt. sport dela 3000 L în sus

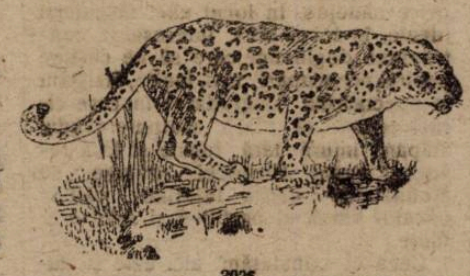
3026

Boa dela. . . . 450 L in sus
Paltoane pt. copii dela . . . . . 800 L în sus

Puteți cumpăra pe prețurile cele mai reduse totfelul de blănuri la Blanăria
Lloyd 873
JANKY LAJOS
Cluj, Strada Universității 1.
2126

Mica publicitate

Schimb cu preț foarte înalt:
Aur, argint, briliante, diamante, platină, dinți imitați, şi monede de aur şi argint
N. HILFMANN
Bijuter, Cal. Reg. Ferdinand No 12.

Pentru copii mici şi sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e
PRAFUL HÖFER
şi **CREMA HÖFER, PENTRU COPII.**
2986-1

Desfiinţarea
Asociaţiei artiştilor unguri

O organizaţie, care continuă să fiinţeze şi după ce ea însăşi şi-a hotărât desfiinţarea

Alaltăeri a sosit la inspectoratul artelor şi teatrelor din Ardeal o deciziune, prin care direcţia generală a teatrelor din România desfiinţează Asociaţia artiştilor unguri de aici. Despre această hotărâre a fost înştiinţată şi siguranţa din Cluj, care va împiedeca fiinţarea în viitor a Asociaţiei.

Chestiunea acestei Asociaţii ungureşti, de natură să stârnească noui proteste din partea artiştilor unguri, este veche şi cunoscută cititorilor noştri, cari au putut să o urmărească în toate fazele ei devenite într'o vreme cu adevărat scandaloase.

Se ştie astfel, că comitetul Asociaţiei în chestiune hotărâse desfiinţarea ei şi fuziunea cu Asociaţia artiştilor din Bucureşti. Hotărârea aceasta a fost semnată apoi astă-primăvară, la Bucureşti, de către comitetul directorilor teatrelor maghiare.

Nu peste mult după aceea izbucni cunoscutul scandal între directorul Ianovici de aici şi directorul Rona din Arad. Cum am arătat mai atunci, această afacere ţintea numai o diversiune de natură a împiedeca realizarea proiectului ministerial de reorganizare a teatrului din Ardeal. Scopul, după cum s'a văzut, a fost atins: din cauza că trebuia tranşată chestiunea celor doi directori unguri, s'a produs o diversiune care a ţinut luni de zile, sfârşindu-se cu menţinerea celor opt teatre ungureşti din Ardeal.

Se ştie cum au decurs toate acestea. Proiectul domnului ministru C. Banu prevăzuse înfiinţarea a patru circumscripţii teatrale în Ardeal, fiecare cu o trupă românească şi una maghiară. In acest fel se ridica numărul trupelor româneşti din Ardeal şi se desfiinţau unele trupe ungureşti cari joacă în oraşe şi ţinuturi fără unguri.

Provocându-se astfel diversiunea de mai sus, Asociaţia artiştilor unguri a fost convocată ca să ia partea directorului Ianovics, şi să protesteze pe de-o parte contra proectului de mai sus, iar pe de altă parte contra lui Rona, ceeace însemna, că Asociaţia artiştilor unguri nu îngădue să fie numiţi directori decât oameni pe cari îi recomandă ea.

S'a hotărât deci, că Asociaţia aceasta se consideră existentă şi pe mai departe, deşi ea însăşi îşi hotărâse desfiinţarea.

Această situaţie s'a prelungit până astăzi, fiind un echivoc dintre cele mai interesante. Asociaţia a înţeles să se declare desfiinţată, pentruca să profite de avantagiile ce i-le dă prezenţa în cadrele Asociaţiei dela Bucureşti. A înţeles însă totdeodată să funcţioneze înainte, pentru a se pune în calea intenţiilor de reorganizare a teatrului ardelean, ale guvernanţilor. Şi, în special a înţeles să existe în aceste împrejurări echivoce, numai pentru a împiedeca realizarea proectului de ridicare a teatrului românesc de aici.

Evident, această situaţie nu putea dăinui la nesfârşit.

Dispoziţiunea venită alaltăeri, este, deci, justă şi oricât s'ar protesta contra ei, protestul nu va face decât să evidenţieze felul opoziţiei ce se face statului român şi pe acest teren.

2 tineri absolvenţi de Şcoala de Arte şi Meserii

se primesc ca desenători în Biroul nostru de construcţiuni. Ofertele însoţite de copia actelor şi descrierea vieţii de până acum se vor adresa

SOC. „MICA" RUDA 12 APOSTOLI BRAD, (Jud. HUNEDOARA). 3133

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţă generală că în ziua de 6 Novemberie a. c. orele 8½ dimineaţă se vă vinde prin licitaţie publică forţată, în localul societaţii noastre, din Calea Victoriei No. 35 toate obiectele, „preţioase" şi „efecte" cu scadenţa până la 6 Octombrie 1923 şi cari nu au fost rescumpărate în termenul legal.

Prima Casă de Imprumut pe Amanet
Societate Anonimă.

No. 284 – 923.

Publicaţie.

3139

In ziua de 2 Noemvrie 1923, orele 12 se va ţine în localul Ministerului Agriculturii şi Domeniilor, Direcţia Viticulturii in Bucureşti precum şi în căncelaria Pivniţei Statului din Cluj, Strada Georg Enescu No. 11, licitaţie publică cu oferte închise pentru vânzarea a 10096 litri vin, recolta anului 1919 şi 15938 litri, recolta anului 1921.

Condiţiile caetului de sarcini privind aceasta licitaţie se găsesc la Pivniţa Statului din Cluj.

Ofertanţii vor depune 10% din preţul oferit ca garanţie în numerar sau în efecte publice garantate de Stat.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parch[illegible] A.
ORADEA-MARE
3015 3015
Furnizează parchete din steja[illegible]ntitate.
Cumpărători au reducere l[illegible] 45%.

Plecarea Regimentului 3 Vanatori

Solemnitatea din Piaţa Unirei. Cuvântările dlor general Petala, Colonel Marinescu şi Oct. Utalea primarul oraşului- — Defilarea trupelor

Eri dăpă prânz la orele 4 a avut loc în Piaţa Unirei solemnitatea de bun rămas a Regimentului 3 vânători, care a părăsit Clujul plecând în Basarabia.

Acest regiment prin tot trecutul lui de glorie este socotit printre cele mai eroice regimente ale armate române.

In marele războiu pentru înfăptuirea idealului naţional regimentele 3 şi 4 de vânători au fost citate ca exemplu de eroism într'un ordin de zi dat de Mackensen armatei germane de pe frontul român.

Eri în faţa întregei garnizoane a Clujului, în faţa dlui general Petala, comandantul Corpului 6 Armată în faţa reprezentanţilor autorităţilor şi a unui numeros public, Regimentul 3 vânători şi-a luat rămas bun dela noi plecând în Basarabia.

La solemnitatea de ieri au luat parte: Câte o companie din fiecare regiment din Cluj, ofiţerii din garnizoană, dl general Petala, dl general Anastasiu, dl general Grigorescu, dl Sept. Mureşianu, Prefectul judeţului, dl Utalea primarul oraşului, dl N. Popovici prefectul poliţiei, dl dr Moga ajutor de primar reprezentanţii presei şi un foarte numeros public. La ora 3 şi jum. au început să sosească armata cu muzicile în frunte. S'a format un careu. Sosirea batalionului din Reg. 3 vânători care pleca cel dintâi a fost primită cu nesfârşite urale.

La ora 4 soseşte dl general Petala care după ce trece trupele în revistă rosteşte următoarea cuvântare.

Cuvântarea Dlui General Petala

„Ostaşi! Datoria vă cheamă spre alte hotare. După cum aci aţi reprezeniat simţul datoriei, al ordinei şi al cinsti tot aşa şi acolo la graniţa de răsărit duceţi cu voi aceleaşi simţăminte cari totdeauna au predominat sufletul ostaşului român acolo unde vă duceţi să căutaţi să vă îndepliniţi cu aceiaşi sfinţenie datoria, căci să nu uitaţi, că puterea şi mândria ţării sălăsluieşte în voi ostaşi. Străinilor din părţile unde veţi merge sunt sigur că veţi şti să le inspiraţi respectul şi la nevoie teama.

Mergeţi cu bine vânători şi păstraţi şi mai departe mândria şi gloria drapelului care vă umbreşte."

Cuvintele dlui general au fost acoperite de urale.

După cuvântarea dlui general Petala, dsa împreună cu dl Sept. Mureşianu şi dl Utalea dau mână cu toţi soldaţii şi ofiţerii Reg. 3. vânători luându-şi rămas bun.

Urmază cuvântarea dlui Colonel Marinescu, comandantul regimentului care începe a face un istoric al actelor de eroism pe care le-au săvârşit Reg. 3 vânători în războiul dela 1877, în războiul dela 1916—1918 la Mărăşeşti, şi în 1919 la Budapesta.

Mulţumeşte apoi dlui general Petala şi autorităţilor civile pentru manifestaţia de dragoste ce a arătat-o totdeauna regimentului.

Dl Colonel Marinescu termină strigând Trăiască dl General Petala. Trăiască reprezentanţii autorităţilor civile ale Clujului.

In cele din urmă vorbeşte dl Utalea, primarul oraşului, care îşi exprimă, în numele oraşului sentimentele de recunoştinţă şi de admiraţie faţă de armata română desrobitoare, aşa de bine reprezentată prin eroii regimentului 3 de vânători.

După cum aţi fost sentinelă neclintită la Tisa, suntem siguri că veţi fi tot aşa şi la Nistru, încheie dl Primar.

Urmează defilarea trupelor în faţa dlui general Petala iar la ora 5½ festivitatea ia sfârşit.

O îndoită necuviinţă

15 Octomvrie 1922— 15 Octomvrie 1923

La deschiderea actualei sesiuni parlamentare partidul naţional a ţinut să lipsească. Ciudată coincidenţă: Solemnitatea deschiderii s'a făcut în ziua de 15 Octomvrie, exact un an mai târziu decât serbările încoronării, unde se ştie că partidul naţional de asemenia n'a participat.

Se pare că partidul naţional este victima unei neîndurate fatalităţi în fiecare zi de 15 Octomvrie. Datorită acestei fatalităţi anul trecut a săvârşit incomensurabila, necuviinţă de a lipsi de la o serbare care nu avea nimic aface cu politica şi care însemna pentru Suverani, ca şi pentru ţară, cel mai important moment din istoria neamului românesc.

Necuviinţa din acest an este mai mică; dar necuviinţă este a lipsi un partid politic cu pretenţie de guvernământ, de la o solemnitate unde Regele, îşi spunea cuvântul către ţară!

Ce va face oare partidul naţional la 15 Octombrie 1924?

! Ni-au sosit ! în stoc mare
paltoane şi blănuri de toamnă şi iarnă
de cea mai nouă modă din
Paris
Wiena şi Berlin
Diamantstein şi Moskovics
magazin de mode bărbăteşti şi femeşti
Cluj, C. Reg. Ferdinand 25.
(Vis a-vis de poşta centrală)

Cea mai avantajoasă sursă **de blănuri de pluş de seal şi biberette**, şi de specialităţi de paltoane cu blană. 2032

Moara Mare Timisoreana Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă
2010
TIMIŞOARA

In magazinul de mode pentru dame al lui
Eugen Szabó
din
CLUJ,
C. Regele Ferdinand
5
cunoscut ca avantajos pentru preturile convenabile si serviciul solid, au sosit in depozit asortimente complecte de:
noutăţi de stofe pt. paltoane şi costume
mătăsuri pentru haine şi căptuşeală
catifele negre si colorate, pentru paltoane,
stofe doublé pt. paltoane **bărbăteşti**, cu preturi extraordinar de ieftine.
Mărfurile de vară întrecătoare se vor vinde pe preţuri foarte scăzute.
Preturi fixe!
Telefon:
4-79
3609

Se știe că numai CZINK vopsește, curățește, chimic, cel mai frumos și cel mai ieftin Cluj.

TELEGRAME

Reforma valutară în Germania

Berlin. — Oficiul guvernului publică decizia reformei valutare. Marca hârtie rămâne mijloc legal de plată, deasemenea se înființează titlu de valoare stabilă cu drept de circulație, numita rentenmark asigurată prin ipotecă rangul întâiu asupra întregei proprietăți imobiliare germane și obligațiuni rangul întâiu de valoare aur asupra industriei comerțului, băncilor și platibile la vedere. Pentru aceasta se înființează Deutsche Rentenbank, condusă de un consiliu de administrație, unde sunt reprezentate industria, agricultura, băncile, comerțul. Reichsbank va înceta scontul bonurilor de tezaur terminându-se astfel inflațiunea mărcilor hârtie. Rentenmark se va remite peste câteva săptămâni. Această măsură însă e provizorie până la rezolvarea problemei valutare prin întoarcerea la regimul valutei de aur.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Prerogativele Regale trec asupra Consiliului de miniștrii

Bucureşti. — Astăzi dimineață Regele a semnat decretul, trecând la Consiliul de miniștrii prerogativele regale pe timpul absenței Suveranului. Decretul apare mâine în Monitorul Oficial fiind semnat de toți miniștrii.

Impăcarea dintre separatiștii croați și guvernul iugoslav

Bucureşti. — Cercurile diplomatice din București — scrie „România“ — posedă indicațiuni, că guvernul iugoslav a propus împăcarea cu separatiștii și cu Radici pentru evitarea războiului civil.

Tedeum pentru ziua de naștere a Prințului Carol

Bucureşti. — *Eri Principele Carol împlinind 30 de ani, a fost un Tedeum la Mitropolie participând membrii guvernului, prezentând apoi felicitări în palatul princiar.*

Vacanța Parlamentului

Bucureşti. — Parlamentul după ședința consacrată alegerii președinților a luat vacanță până Marți.

Cercetările în privința Complotului

Cercetările complotului continuă cu aceiași asiduitate totuși instrucția păstrează complect secrete descoperirile. Comisiuni rogatorii au fost trimise în toată țara așteptându-se în cursul viitoarelor două săptămâni rezultatul anchetelor ordonate. Vor urma numeroase arestări a complicilor. Instrucția urmărește deasemenea stabilirea răspunderilor autorilor morali. Sunt așteptate descoperiri importante.

Numirea directorului „Creditului Industrial“

Bucureşti. — Ziarul „Dimineața“ afirmă din sursă autorizată că domnul inginer Popescu, actualul secretar general al comunicațiilor, va primi postul de director al „Creditului Industrial“. Subdirector va fi numit domnul inginer Erbiceanu.

Proiectul pentru completarea rețelei telefonice și telegrafiee

Bucureşti. — Inspectorul general al postelor inginerul Samoil a plecat în Germania să recepționeze noul post pentru centrala telefonică având 2000 numere pentru capitală. Deasemenea va studia posibilitatea instalării unei centrale automate având 3000 numere. Deasemenea posta proiectează să construiască în curând circuite telegrafice directe cu Praga prin Halmi, cu Varșovia prin Ghica-Vodă, cu Belgradul prin Turnu-Severin. Deasemenea câte două circuite cu Clujul, Brașovul, Galați, Brăila și unul cu Aradul. Toate acestea depind însă de acordarea fondurilor necesare.

Telegrama dlui Duca pentru străinătate cu privire la complotul fascist

Bucureşti. — Dl ministrul Duca fiind întrebat de cotidianul francez „Le Matin“ asupra complotului a telegrafiat următoarele: „Câțiva tineri antisemiti-fasciști plănuiseră atentat din fericire descoperit. Ancheta încă neterminată. Mișcarea lipsită de seriozitate. Ordine în toată țara. Principele Moștenitor niciodată n'a fost amestecat în asemenea uneltiri și e copilăresc lucru să se vorbească de revoluție. Duca.“

Această telegramă este publicată în „Adevărul“.

Repertoriul Teatrului National din Cluj

Joi 18 Oct. „Nevestele vesele din Windsor“.

Sâmbătă 20 Oct. „Morcovel“ și „Scampolo“.

EXTERNE

O înțelegere între bulgari, turci, albanezi și italieni

Constantinopol. — Din sursă diplomatică se anunță o apropiată, întrunire a reprezentanților turci, albanezi, bulgari și italieni într'un oraș italian pentru stabilirea unui acord asupra chestiilor balcanice.

Ziarele comentând această știre arată că este vorba de o alianță formală pentru contra-balansarea influenței Micei Antante în Balcani.

Corpurile Legiuitoare

Camera

Alegerea Președintelui Camerii

Camera a ținut eri o scurtă ședință. A prezidat Mrejeru, la banca ministerială: Ion Brătianu, Mârzescu, Banu, Inculeț, Vintilă Brătianu, Sassu, și Florescu.

Orleanu a fost ales ca președinte cu unanimitatea voturilor. Dsa mulțumește arătând opera anului trecut, apoi anunță vacanța până Joi 25 Octombrie, din cauza absenței regelui.

Senatul

Dl Ferechide este ales președinte

Bucureşti. — Ședința senatului a fost prezidată de dl Dimitriu. Pe banca ministrială a fost prezent numai Dl Constantinescu. La alegerea președintelui Ferechide întrunește 109 voturi. Dl Ferechide mulțumește arătând opera negativă a opoziței și meritele partidului liberal. Ministrul Constaninescu în numele guvernului felicită pe dl Ferechide arătând că voturile majorității senatului arată conștință clară care totdeauna a condus partidul liberal. Președintele anunță că viitoarea ședință va fi Joi 25 Octombrie.

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

„Aesculap“

Marque depose

Intreprinderea de instrumente medicale

Mihail Máté,

Cluj, Strada N. Iorga 2.

2892

Cel mai mare deposit al României de instrumente medicale și de instalații de spitale și sanatorii. Magazin permanent de aparete electrice instalațiuni de laborator, articole necesare la ingrijirea bolnavilor, pansamente, microscop C. Reichert, aparate de röntgen, lămpi, lămpi quart cu prețuri-originale de fabrica. Reparaturi de injector „Record“ să fac la moment și eftin. La cerere servesc cu plăcere cu ofert de prețuri. Lloyd 1816.

Industria Laptelui

DIN BANAT S. P. A.

TIMIȘOARA

Fabrica Str. 3 August 24.

2944

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumusețe rară la

Grünwald și Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & &

3054 Piața Uniri No. 12.

Baca Centrala, Cluj

caută pentru angajare imediată un 3131

Corespondent

absolvent de școală comercială sau academie comerciala, cu praxă indelungată, perfect în corespondența română și germană eventual și maghiară.

MOBILE

în cea mai bună calitate și cel mai eftin se pot procura la

Fabrica de mobile VICTORIA, ARAD.

Depozit: Str. Horia, Palatul Neuman. Primim executări la comanda. 4045

„MECANO“ S. A.

SUCURSALA CLUJ,

Str. Memorandului No. 24

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalațiuni telefonice. 2883

Roabe din mesteacăn

pentru economii și căratul pământului în executare primă de vânzare la 3059

Maximilian Aufricht

comerciant de lemne Arad, Birou: Strada Bucur 8.

„BERE DIN TURDA“

„Rador 172 2248

DIN MALȚ DUBLU

GLORIA

Fabricatie speciala a

Fabricei de bere din Turda

precum gustoasă și renumită bere deschisa

CORONA

se găsește in calitate neintrecută pretutindeni.

...rica de bere: ...IRDA. ...n No. 5.

Depozit principal: CLUJ, Calea Dorobantilor Nr. 11. Telefon 394.

Frații Nussbaum Târgu-Mureș MĂRUNȚIȘURI ... ASORTATĂ PRĂVĂL... ...ICĂRI ENGROS CEA MAI BINE 2626

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iu... Maniu ...

Anul IV. No. 922 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI Vineri 19 Octomvrie 1923

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU
CLUJ 19.OCT.1923
R CLUJ 1. 247
Onor Asociaţia pentru Cultura şi literatura poporului român Sibiu

Înfrățirea

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI ŞI AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACŢIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorităţi 480 L.

„FIRUL“ DLUI MANIU

Continuându-şi „descălecarea“, partidul naţional a ţinut Duminecă o nouă întrunire la Bucureşti, — cea dintâi dela ruperea tovărăşiei cu ţărăniştii. Prin această întrunire, după spusele d-lui Maniu, partidul naţional *„a reluat firul luptei de acolo unde l-a lăsat acum patru luni“*. A vorbi însă de un „fir“ când e vorba de acţiunea politică a partidului naţional e tot ce poate fi mai cutezător. A avea un fir în acţiunea pe care o desfăşori înseamnă ca dela început până la sfârşit să fii mereu legat de aceleaşi principii conducătoare şi să fii credincios aceloraş metode de lucru. Azi în patru ani de zile partidul naţional şi-a schimbat cel puţin de patru ori şi principiile, şi metodele şi tovarăşii de luptă. A început a decreta necesitatea „oamenilor noui“, şi astăzi stă alături de rămăşiţele lamentabile ale tachismului naufragiat. A început prin a face regionalism, şi astăzi, îndepărtându-se din ce în ce mai mult de Ardeal, cerşeşte partizani prin oraşele vechiului Regat. A început prin a face antidinasticism şi astăzi dă târcoale Coroanei prin ale cărei prerogative ar dori să dobândească ceeace n'a putut dobândi prin voinţa poporului.

Unde este prin urmare „firul“ de care vorbeşte d-l Iuliu Maniu? Vorbeşte d-sa de firul întrerupt acum patru luni? Dar acum patru luni, partidul naţional lupta alături de ţărănişti pentru dărâmarea „oligarhiei“ şi pentru triumful „partidelor democratice“. Acum patru luni, d-l Maniu visa să facă revoluţie la Bucureşti împreună cu partidul d-lor Lupu şi Mihalache, pentruca îndată după aceia rupând tovărăşia cu ţărăniştii, să-i denunţe pe aceştia ca partid antidinastic şi antinaţional. Şi atunci, partidul naţional numai poate vorbi astăzi de „reluarea luptei de acum patru luni“ fără ca mai înainte să caute să-şi lămurească locul pe care înţelege să-l ocupe în mijlocul vieţei noastre politice. Este el un partid de stânga, aşa cum a lăsat să se înţeleagă prin cei trei ani de tovărăşie cu ţărăniştii, sau este un partid care se mişcă spre dreapta, aşa cum ar putea să rezulte din stricarea legăturilor cu gruparea d-lor Lupu şi Mihalache? Căci, fără această precizare, partidul naţional nu va putea niciodată să ajungă a fi socotit printre partidele serioase de guvernământ.

Şi această precizare am aşteptat să ni se dea prin întrunirea ţinută acum la Bucureşti, dar în locul ei ne-am pomenit cu aceleaşi discursuri de agitaţie pe care le cunoaştem de pe vremea tovărăşiei cu ţărăniştii. Ca şi pe vremea aceia, d. Mihail Popovici a vorbit despre „metodele Bizanţului“, iar părintele Manu, despre „oligarhia bizantino-levantină“, după ce, cu câteva zile mai înainte, ziarul „Patria“, prin condeiul dlui Severin Dan, vorbise despre „bastarzii de corturărese“ şi despre „urmaşii jefuitorilor din Fanar“ cari n'ar fi alţii decât înşişii oamenii cari compun astăzi clasa conducătoare a României.

După d. Maniu, aceasta înseamnă „a relua firul luptei“, iar, după noi, înseamnă a dovedi încă odată cât de puţin e pregătit partidul naţional pentru sarcina guvernării la care crede totuşi că are dreptul prin simpiul fapt că o doreşte.

Refacerea creditului nostru moral

Observaţiile dlui Mihai Popovici

La întrunirea ţinută de partidul naţional la Dacia, d. Mihai Popovici a vorbit despre necesitatea refacerii creditului moral al ţări. Firește că d. Mihai Popovici, atât în numele său personal cât şi în numele partidului naţional, era cea mai indicată persoană să vorbească despre acesstă trebuinţă publică.

Partidul naţional a făcut până acum totul pentru refacerea creditului morai al ţării. Activitatea sa politică de până acum e plină de strălucite exemple. Agitaţiunile partidului naţional nu aveau alt scop. Atitudinea acestui partid faţă de actul încoronării se ştie cât ni-a ridicat creditul moral în străinătate; iar dacă nu era acţiunea partidului naţional care, prin broşuri tipărite în franţuzeşte şi prin recomandaţiuni speciale făcute oamenilor politici ai Europei (amentiţi-va de felul cum a fost informat Scotus Viator cât a fost oaspele dlui Vaida) desigur că ruina creditului nostru moral de mult era în fapt îndeplinit.

Dar ce vreţi? Partidul naţional nu poate face totul, şi pentru aceasta apelul dlui Mihai Popovici este perfect justificat.

Tiberiu Samueli traeste!

Intreaga presă maghiară a înregistrat asasinarea fostului comisar terorist maghiar Tiberiu Samueli după căderea regimului comunist din Ungaria.

Aceasta n'a fost însă, decât o înscenare a aderenţilor comunismului din anturajul sângerosului dictator.

Sâmbătă seara o telegramă laconică trimisă de biroul presei maghiare din Budapesta sosită la Cluj, anunţă, că Samueli fostul comisar terorist ar fi apărut în judeţul Sopron unde pregăteşte revoluţia comunistă în Ungaria.

Ne miră foarte mult de ce presa maghiară din localitate păstraeză sub cea mai strictă tăcere acest eveniment.

Falimentul Germaniei

O recunoaştere formală

In nota adresată de cancelarul Germaniei, dl Stressemann, către comisia reparaţiunilor se vesteşte în mod formal falimentul fostului imperiu al lui Wilhelm al II-lea. Mai era oare nevoie de aşa ceva? Germania e în faliment din clipa când, învinsă fiind, n'a înţeles să se supună sincer condiţiunilor imperioase ale păcei. Declaraţia formală de astăzi nu înseamnă falimentul economic pe care vrea să-l categorisiască, ci falimentul politicei de sustragere dela urmările inevitabile ale războiului provocat de lăcomia imperialistă a Germaniei.

Declaraţia dlui Stressemann nu va emoţiona pe nimeni. Politica de tertipuri a trebuit să împingă la acest desnodământ. Dacă Germania ar fi înţeles, din primele zile ale păcei, că interesul ei este să repare tot ceea ce ea a păgubit ordinei şi progresului în Europa, astăzi nu ar fi ajuns la declaraţiunea de faliment. Din potrivă, Germania ar fi fost o ţară prosperă. Incordarea pe care ar fi trebuit să o facă pentru a răspunde tuturor obligaţiunilor păcei, i-ar fi îndoit puterea de producţie, i-ar fi înzestrat averea internă cu tot ce a lipsit-o anii grei şi ruinători ai războiului.

Incăpăţînarea l a distrus industria şi comerţul, i-a nimicit toată forţa economică de care dispunea. Alături de falimentul economic pe care ni l'a vestit de mult prăbuşirea valutei sale, falimentul politic de astăzi este şi mai trist, şi mai dureros.

Situaţia minorităţilor în România

Un articol al ziarului elveţian „Journal de Geneve“

Elveţia e una din ţările unde am avut de suferit mai multe încriminări din partea Ungurilor în privinţa chestiunei minorităţilor.

Iată că însă unul din ziarele elveţiene cele mai răspândite „Journal de Geneve“ publică de curând un articol care desminte pretinsa intoleranţă ce-am avea-o faţă de minorităţi.

„Delegaţiunea Ligei Naţiunilor, care a vizitat mai acum o lună România, a avut posibilitatea să constate reaua credinţă a acestei campanii.

România a inaugurat defapt, o politică liberală faţă de minorităţi spune sus numitul ziar.

După ce arată proporţia considerabilă de şcoli ungureşti, faţă de populaţia redusă a Ungurilor în Transilvania cât şi faţă de numărul şcolilor româneşti, „Journal de Geneve“ arată concesiunile făcute de statul român Ungurilor, constatând „că s'a obţinut chiar să introducă în şcolile primare învăţământul limbei române deşi art. 10 al tratatului cu privire la minorităţi îi acordă acest drept.“

Şi totuşi se găsesc şovinişti unguri care se vaită pe toate drumurile, că noi nu le permitem o liberă desvoltare, bineînţeles dintre acelea care să vateme interesele statului nostru.

Noua politică financiară a Germaniei

— Ce urmăreşte cancelarul Streseman? —

Deşi guvernul Stresemann n'a luat decât de puţin timp puterea se pot totuşi examina tendinţele politicei lui şi să se prevadă evoluţia viitoare.

Noul guvern se află într'o contradicţie destul de gravă. Cancelarul a recunoscut şi a declarat de mai multe ori că toate sforţările în vederea unei însănătoşiri financiare sunt în funcţie de chestiunea Ruhrului şi de rezolvirea chestiunei reparaţiunilor.

Şi totuşi el iniiinţează o serie de măsuri relative la reforma monetară, fără a îndrăzni să lichideze mai întâi chestiunea rezistenţei pasive.

Vorbind înaintea comisiunei Consiliului economic al Reichului, doctorul Hilferding, ministrul de finanţe, a trebuit să mărturisească că „aproape toată populaţiunea germană din Ruhr nu trăeşte decât din subvenţiunile Reichului“.

Cu toată gravitatea acestei situaţii şi cu toată necesitatea de a se pune capăt cât mai curând acestei situaţii „atât pentru interesul german, cât şi pentru cel francez“. Hilferding e de părere că Germania nu poate să suprime aceste subvenţiuni „fiind că s'ar produce mari turburări sociale.

Caracteristica politicei lui Stresemann

Din această cauză, decretele şi ordonanţele date de Stresemann la Berlin nu au nici o influenţă în regiunea Ruhrului.

Totuşi cabinetul Stresemann luptă din răsputeri să puie bazele unei noui unităţi monetare.

Un decret al guvernului constrânge pe toţi locuitorii să contribuie la reducerea preţului pâinei, dând în loc de 10 mii mărci hârtie, cât se fixase pentru împrumutul forţat (Zwangs-Anleite) sub guvernul Wirth, numai câte două mărci aur, pentru societăţile pe acţiuni şi câte o marcă aur, din partea persoanelor naturale sau juridice.

E un fel de nou împrumut forţat, bazat pe cel precedent, cu diferenţa că contribuţia e plătită în mărci aur.

Guvernul Reichului şi-a dat încă seamă în curând că nici această măsură nu dă rezultate satisfăcătoare.

Şi deaceia a numit un consilier special, financiarul Fellinger, cu titlul de comisar al devizelor dându-i puteri nelimitate, în scopul de a aduna metalele preţioase şi aliagiile. Deţinătorii acestor metale (argint, aur, platină), indiferent dacă sunt în liugot-uri sau monede au fost obligaţi să facă declaraţiunea lor până la sfârşitul lunei Septemvrie.

Ceiace dovedeşte că guvernul actual vrea să-şi constitue cu orice preţ o rezervă de aur şi o rezervă de devize, atât pentru asigurarea importului celor necesare hranei, cât şi pentru garanţia necesară noue unităţi monetare în preparaţie.

Strângerea devizelor e una din problemele capitale ale guvernului Stressemann.

Dacă statul german ar putea să aibă la dispoziţia sa totalitatea valorilor şi monedelor streine improductive aflate acum în mâna cetăţenilor săi, problema reparaţiunilor ar fi în întregime modificată.

In ce priveşte noua unitate monetară două deciziuni principale au fost luate:

1. Marca hârtie va continua în mod provizor să joace rolul său ca mijloc de schimb legal.

2. Se va creia o „bancă de bilete aur“ (Goldnotenbank), autonome din punct de vedere juridic şi perfect independentă de finanţele Reichului funcţionând în legătură organică cu Reichsbankul.

Chestiunea dominantă în crearea noue unităţi monetare este evident în legătură cu acoperirea ei. Noua monedă germană nu-şi va găsi încrederea generală decât dacă ea va fi acoperită 100 procente.

Această acoperire ar fi garantată şi de cele 500 milioane mărci aur aflate la Reichsbank.

Acestea sunt în linii generale lucrările guvernului actual. O luptă mare se dă în culise între cabinetul german şi anumite cercuri financiare ale marilor profitări, cărora nu le convine schimbarea de monedă.

Ele nu încearcă însă să protesteze de teamă să nu atâţe opinia publică, care e sătulă de metodele financiaree scandaloase, care se practică de 3 ani încoace.

Rămâne însă rezistenţa pasivă considerată de poporul german ca cea mai ruinătoare. Astfel din toate părţile, cancelarul trebue să se apere împotriva inflaţiunei monetare, care după cum anunţă ultimile telegrame a adus Germania pe pragul falimentului.

Plecarea Familiei regale la Belgrad

Bucureşti. — *Aseară la 8 şi jumătate a plecat la Belgrad cu tren special Familia regală fiind însoţită de ministrul Mişu, mareşalul Paul Anghelescu, doi aghiotanţi, două doamne de onoare. Pe peron au fost prezenţi primul-ministru I. I. C. Brătianu, Vintilă Brătianu, Duca, Mârzescu, Inculeţ, Nistor, Tancred Constantinescu şi Voinescu, directorul general al Siguranţei, Ciolac Antici, ministrul Iugoslaviei. Trenul special merge până la Orşova unde Familia regală se va îmbarca pe yachtul „Ştefan cel Mare până la Belgrad.*

Reaplicarea legei
rechizițiilor pentru camere

Ce cuprinde jurnalul consiliului de miniștri prin care s'a hotărît aceasta — Se vor rechiziționa camere numai pentru funcționari și ofițeri — Efectul dezastruos al desființărei biuroului de locuințe pentru românizarea Clujului — Câteva chestiuni în atenția d-lui Prefect al Poliției

Sunt aproape trei luni de când biuroul de locuințe a fost desființat și de când prin suspendarea aplicărei legei rechizițiilor de camere s'a dat mână liberă proprietarilor de case din Cluj, să speculeze cum vor voi locuințele.

Acum putem face un examen al stării creiate prin suspendarea legii rechiziției, arătând efectul desființărei biuroului de locuințe și marele serviciu ce se aduce funcțiuonărimei în special și românismului în general prin reinființarea acestui oficiu din diferitele convorbiri pe care le-am avut cu șefii autorităților și cu diferiți conducători ai ligei chiriașilor am putut constata următoarele.

Imediat după desființarea biuroului de cartiruire, toți proprietarii de case în majoritate evrei și unguri, au pus în vedere chiriașilor în majoritate români să părăsească camerile ce le ocupă pentru diferite pretexte; ba că intenționează să-și repare casa ba că vrea să mai clădească un etaj, ba că își mărită o fată sau își însoară un băiat, ba că i-a venit niște rude de aproape cari se stabilesc în Cluj, etc.

Pe de altă parte acești proprietari de case, dându-li-se mână liberă, imediat după desființarea biuroului de cartiruire au urcat fantastic toate chiriile așa că și cei mai înțelegători chiriași din neputința de a plăti chiria pretinsă de proprietari, au fost nevoiți să părăsească camerile ce le ocupau.

Cu sistemele acestea în cele trei luni de zile din urmă au fost evacuați lăsați pe drumuri sau nevoiți să locuiască în hoteluri peste 600 de chiriași cu familiile lor.

Majoritatea acestora sunt români și în special funcționari publici.

Mulți dintre acești funcționari evacuați fiind din vechiul regat, au părăsit Clujul, dându și dimisia din posturile ce ocupau.

Proprietarii de case cari și-au evacuat chiriașii români, au adus în locul lor fel de fel de străini, negustori persoane suspecte dela B.-pesta, etc. cari plătesc chirii foarte mari.

Reînființarea biuroului de locuință pentru teritoriile alipite

In urma campaniei pe care a dus-o ziarul „Infrățirea" și a deselor intervenții și explicații date ministerului de interne de către dl Sept. Mureșianu, prefectul județului, de dl Valer Popoviciu, prefectul poliției, chestiunea a fost pusă în discuția unui consiliu de miniștri.

Acesta a hotărât printr'un jurnal al său reîntroducerea aplicărei legei rechizițiilor dar numai pentru locuințe și numai în provinciile alipite.

Această dispoziție a fost adusă la cunoștință în mod oficial tuturor autorităților din orașele teritoriilor alipite și în cel mult două trei zile ea va fi pusă în aplicare.

Dl Prefect al poliției a cerut ministerului telegrafic, lămuriri și instrucțiuni mai amănunțite, iar astăzi așteaptă răspunsul.

In atenția dlui Prefect al poliției

Ne permitem să atragem atențiunea organelor de control ale poliției asupra faptului că în ultimul timp s'au instalat în locuințele din care au fost evacuați funcționarii români o sumedenie de noui veniți în Cluj, de provenință suspectă și care n'au nici o legătură cu orașul nostru.

A. P.

Cronica judiciară

CFR condamnate de catre Tribunalul Cluj

In anul 1919, în timpul unei grozave crize de combustibil, CFR au rechiziționat dela comerciantul Sternberg din localitate, o cantitate de 40 vagoane lemne, — pe cari mai târziu au refuzat să le plătească, subt simplul motiv că actele s'au pierdut la contabilitate.

Acum două luni de zile, comerciantul Sternberg ajungând la convingerea că direcțiunea regională locală nu i va mai plăti niciodată acele lemne, a dat-o în judecată, cerând ca acea cantitate de lemne astăzi să nu-i mai fie plătită în bani precum se cere de obiceiu, ci să i fie restituită în natură.

Ieri dimineață Tribunalul local judecând acest proces, după trei ore de desbateri, a admis în totul acțiunea comerciantului Sternberg și a adus o sentință prin care Direcțiunea CFR este obligată ca în termen de 15 zile să restitue reclamantului cele 40 de vagoane de lemne.

Sentința a fost primită cu aplauze de către publicul din sală.

R.

Sinuciderea unei fete

Luni dimineața în casa părinților săi din strada Pajiștei, numărul 5, s'a sinucis prin otrăvire cu sodă caustică tânăra domnișoară Maria Coroian. In stare extrem de gravă, sinucigașa a fost transportată cu o ambulanță a salvărei la Clinica Medicală. Sunt puține speranțe că nenorocita va scăpa cu viață.

Dela primele cercetări făcute de către detectivul Dimitriu Nemethi dela comisariatul V-a polițienesc, s'a stabilit că o violentă ceartă precum și o dragoste nenorocită, au determinat pe nenorocita fată să și pună capăt zilelor.

C.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universității)
Vineri, 19 Oct.
Minune de film francez!
Roger la Monte
SERIA I.
Mare dramă criminală. Interpretată de artiștii dramatici dela Comedie Francaise din Paris, în frunte cu Rita Jolivet și Signoret. Senzațiunea cea mai mare al rezonului!

Cinema Urania
Vineri, 19 Oct.
Samson mut
Dramă colosală în 10 acte. In rolurile principale Luciano Albertini și Filippo Costamagna. Faptele de minune al Amorului și a Puterei!

Cinema Apollo
Vineri, 19 Oct.
Secretul circului Baivé
Senzațională dramă de cirt în 6 acte. In rolul principal artistul neîntrecut: Marry Piel.
Reprezentațiile încep la 3 ore p. m.

„MECANO" S. A.
SUCURSALA CLUJ,
Str. Memorandului No. 24

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentrŭ lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalațiuni telefonice. 2883

Moara Mare Timisoreana
Sectia de Sticlarie
Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz și porțelan, sticle technice, sticle pentru sifon și sticle pentru limonadă 2910
TIMIȘOARA

Automobil
de vânzare 30 H. P. cu 6 locuri,
Mașină de scris Yost Nr 15.
Cine zidește
etage pe o casă patter poate căpăta locuință după tocmeală. Case eftine numai la agentul
DUNKY,
2581 Cluj, Piața Unirii 10.

Hârtie ***Lichtpaus pozitiv-negativ*** *I-a*
2744 5 *la libraria LEPAGE Cluj.*

INFORMAȚII

— **Lemne pentru Cluj.** Azi dimineață la ora 11 a avut loc o lungă consfătuire între dnii V. Popovici, prefectul poliției, Sept. Mureșianu, prefectul județului, Oct. Utalea primarul orașului și Hossu, directorul regional CFR.

S'a discutat modalitățile accelerărei transporturilor de lemn necesare populației Clujului.

S'au luat o serie de măsuri cari pune Clujul la adăpost de orice lipsă în ceie ce privește lemnele.

— **Prețul pâinii.** Brutarii din Cluj se vor prezenta mâine dlui Prefect al județului pentru a cere aprobarea unei noui urcări a prețului pâinei albe.

— **Militare.** La cercul de recrutare continuă controlarea biletelor de demobilizare a tinerilor din contingentul 1918.

— **Bugetul Clujului.** Consiliul orașului care a avut loc eri a fixat definitiv bugetul primăriei Cluj pe anul viitor.

— **Intrunire colegială.** Promoția anului 1903 a licelui din Blaj se invită prin aceasta la întrunirea colegială de 20 ani, care se va ține la Blaj în 8 Noembrie (ziua sfântului Dimitrie.) Ceice doresc a participa sunt rugați să se anunțe până la începutul lui Noembrie colegiului dr Alex. Rusu, Blaj.

Dr Alexandru Rusu,
Aurel Esca.

— **Balul mascat și nemascat de Sâmbătă seara.** După cum am anunțat marele bal mascat și nemascat care trebuia să aibă loc Sâmbătă 20 Octombrie. Atragem atenția publicului asupra acestui bal care este primul bal de elită din sezonul acesta și care datorită sacrificiilor și muncei depuse de organizatori va avea un strălucit succes. Biletele de întrare fiind pe sfârșite rugăm pe cei ce voiesc să ia parte să se îngrijească din vreme.

Bilete se găsesc la librăria Anca.

— **Impărțirea.** Vineri după prânz la dl Prefect ai județului va pleca la Gilău pentru a împărți ajutoarele în bani sătenilor cari au fost victimele marelui incediu de acum o lună.

— **Aplicarea prețurilor maximale la Cluj.** Primăria locală a primit un aviz din partea comisiei pentru punerea în aplicare a legei pentru înfrânarea speculei, prin care i se face cunoscut că este la latitudinea autorității comunale să tarifeze orice consumațiune va crede de cuviință. In consecință administrația comunală va proceda la aplicarea prețurilor maximale la restaurante, bodegi, cafenele cum și la toate articolele alimentare care se vând în piață.

— **Alcătuirea noilor bugete.** Toate autoritățile lucrează la întocmirea bugetelor pe noul an financiar care va începe la 1 Ianuarie 1924. Autoritățile au primit instrucțiuni în sensul că întocmirea noilor bugete să se facă în aceleași cadre băgetare cari au existat în anul în curs.

— **Se închiriază una cameră goală, luminoasă, spațioasă, sobă de teracotă, liberă în câteva zile. Amatorii se vor adresa la Redacție între 4—6 p. m. în fiecare zi de lucru.**

Un nou record. Diana Franzbrantwein a bătut recordul eficacității și popularității. 2475—3

— **Primăria a votat Operei Române din Cluj un împrumut de 1,200.000 lei.** *Consiliul orașului Cluj în ședința ținută azi de dimineață, luând în discuție cererea Operei de a-i acorda un împrumut de 1,200.000 a hotărât următoarele:*

„Consiliul orașului Cluj luând în considerație importanța culturală și națională a Operei din Cluj, precum și intervenția ministrului de culte și în acelaș timp cunoscând jena financiară prin care trece această instituție a hotărât cu unanimitate să acorde Operei un împrumut de 1,200.000 lei.

Din această sumă șase sute mii lei a fost înmânată chiar astăzi directorului Operei.

In numărul de mâine vom da lămuriri mai amănunțite.

*

— *Azi noapte a încetat din viață Aurel Isac, avocat cunoscut în orașul nostru, fiul domnului Dr. Aurel Isac, fost decan al baroului avocaților din Cluj. Condoleanțele noastre îndureratei familii.*

La excursiuni nu ne putem lipsi de Diana Franzbranwein, care este cel mai bun întăritor al mușchilor. Să fim atenți la numele Diana. 2475—4

Nr. 315/1923 a. f. c. sc. d.

CONCURS

Pentru postul de secretar al fondurilor grănicerești din Năsăud publică concurs cu termenul de 15 Noembrie 1923.

Emolumentele lunare fac cu totul 2173 Lei.

Năsăud, 14 Octombrie 1923

Fondurile grănicerești năsăudene

ss. **Dr. Teofil Tanco,** președinte.
ss. **Ioan Șerban,** secretar.

Cel mai bun medicament pentru o față unsuroasă e veritabilul
Kaiser-Borax
Impotriva pistruilor nu este decât un leac:
Kaiser-Borax
alui Mack.
Nici o femee nu se poate lipsi de
Kaiser-Borax
alui Mack, cu cutia roșie originală. 2474-2

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
pentru editii Masson—Paris, la celelalte editori de literatura și de stiinta cei mai mare favor de schimb.
Catalog gratuit. 2744-1

Automobile **FORD** typ nou cu roti demontabile cu preturi reduse precum si alte sisteme de automobile gasiti la firma **PERRY,**

Telefon 999. 2725-3 Cluj, Calea Regele Ferdinand 99. Telefon 999.

O mare organizație de spionaj și complot contra României

Descoperiri senzaționale făcute la Sibiu — Spionii arestați — Scopul organizației

Dela corespondentul nostru

Sibiu, 15 Octomvrie.

Se știe că la Sibiu s'au efectuat, grație vigilenței d-lui șef al Siguranței din localitate Gherghel, cele dintâi arestări în legătură cu vasta organizație de spionaj și complot dela Viena. Statele nemulțumite cu pacea: Sovietele rusești, Germania, Ungaria și Bulgaria au ales, anume, capitala Austriei pentru urzirea proectelor de răsturnare a statelor succesoare și în particular a României. *Scopul declarat al acestei organizații era dismembrarea României, cu alipirea Dobrogei la Bulgaria, a Basarabiei la Rusia, a părților așa zise ungurene la Ungaria, mai departe autonomia Ardealului cu heghemonie germană-maghiară, și în special săsească.*

Agenții și mijloacele lor

Agenții principali ai acestei vaste organizații antiromânești în rândul întâi sunt foștii ofițeri austriaci Rumelovici și Colbe. Ei strângeau dolarii, lirele sterlinge, francii, florinii și toate mijloacele materiale necesare propagandei, dându-și întâlniri regulate la Brașov și la București (Hotel Luvru) cu șefii organizației din Sibiu căpitanii Witmann A. și Capel E. Cine sunt acești căpitani? Cel dintâi (Witmann) a fost căpitan activ în cavaleria română. A fost împărțit la serviciul de automobile și la tracțiunea C. F. R. În listele dela Viena el figurează sub numele de Octavian. Al doilea (Capel) a fost împărți la biroul 2 de informații, apoi la biblioteca și arhiva diviziei, precum și la depozitul de armament. Cunoștea, deci, întreaga organizație a armatei române: după arme, după garnizoane, spirit etc. Acești agenți își primeau plata în lire sterlinge.

12 arestări

Deși s'ar fi putut opera mai multe arestări, aflându-se în listele agenților de mai sus o mulțime de nume mai ales dintre Sașii Ardeleni, totuși ele încă nu s'au operat. Svonul de peste 70 arestări, lansat de unele ziare de senzație, e deci cu totul fantastic. In Sibiu s'au făcut 2, în Brașov 4, în Bucovina și vechiul regat alte 5—6, — în total 12 arestări. Și atât. Deocamdată pare a fi constatat că acești agenți operau ei direct fără prea mulți intermediatori. Cu toate acestea, noi nu împărtășim vederile ziarului săsesc „Siebenbürgisch Deutsches Tageblatt“ Nr. 15114 din 16 Oct. 1923 care într'o notiță la pag 3 anunță, înainte de terminarea anchetei, că cei amestecați în complot nu au legături cu cercurile conducătoare ale poporului săsesc. Să așteptăm întâiu încheierea anchetei.

Câteva semnalări

Până atunci putem semnala că trebuie să fim cu băgare de seamă la minoritarii noștri, să nu abuzeze de încrederea ce le-am arătat numindu-i în posturi de cea mai mare însemnătate publică. Să fim atenți la toate mișcările lor. Să urmărim bine pe missionarii sași cari, sub pretext cultural, colindă țările baltice. Să nu admitem ca profesorii germani, aduși la Sibiu din alte părți ale Ardealului, să alimenteze nădejdi de schimbări de regim în sufletele minoritarilor.

Cor.

Repertoriul Teatrului National din Cluj

Joi 18 Oct. „Nevestele vesele din Windsor“.

Sâmbătă 20 Oct. „Morcovel“ și „Scampolo“.

Duminică 21 Oct. „Morcovel“ „Nodul“ Gordian“ și „Interpretul“.

*

Se repetă „Papá“ comedie în 3 acte de Caillavet și Rob. de Flers, în rolurile principale dnii St. Braborescu Dem. Mihăilescu Brăila, Mișu Ștefănescu, V. Vasilescu, C. Potcoavă etc., și dnele Jeana Popovici-Voina, Jeanne Landry, Ath. Rally, El. Bănuțiu etc.

*

Prima reluare va fi „Heidelbergul de altădată“ cu interpretarea din stagiunea trecută.

Baca Centrala, Cluj

caută pentru angajare imediată un 3131

Corespondent

absolvent de școală comercială sau academie comerciala, cu praxă indelungată, perfect în corespondența română și germană eventual și maghiară.

Un baron maghiar acuzat de fals în acte publice

Ca președinte al unei întreprinderi viticole el vinde o pivniță care aparține statului

D-l Dr. S. Suciu avocatul statului, a reclamat prefecturei poliției pe baronul Joșika Gábor președintele „Asociației pivnițelor ardelene“ pentru faptul că această intreprindere a vândut acum câtva timp o pivniță care e situată în fața gării locale, firmei „Elenora Silaghi“ din localitate și care pivniță după cele afirmate în denunț, aparținea statului român.

D-l Traian Meseșan, șeful secției criminale fiind însărcinat cu cercetarea acestui caz, în cursul anchetei intreprinsă de către d-sa s'au putut stabili următoarele:

Incă din anul 1917 statul maghiar a cerut suszisei întreprindere să-i vândă pivnița în chestiune pentru suma de 360.000 coroane. Asociația găsind oferta convenabilă, a și trimes la Budapesta contractele de vânzare ca să fie aprobate de către departamentul domeniilor, fost odată predând și pivnița unor delegați.

Ce s'a întâmplat însă, contractele dela aprobare nu s'a mai înapoiat, deci pivnița nu a putut fi plătită până în timpul când au intrat Armatele noastre, — după cari precum se știe s'a ființat Consiliul Dirigent din Sibiu, care între alte bunuri ale statului maghiar, a luat în primire și această pivniță.

Intregul dosar format a fost trimes la parchet pentru a decide.

Ausosit la magazinul

M. Neumann

Raglane

Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14. Telefon 431 2653

ORGA

MASINĂ de SCRIS

cea mai bună calitate cu caractere românești și ungare, de vânzare cu preț de reclamă la 2747-6

Emil Blaga, Cluj

Combaterea alcoolismului în Ardeal

Nu se mai acordă nici o licență nouă de beuturi spirtuoase

Ce proporții a luat alcoolismul în Ardeal — O constatare tristă — Cele mai multe crime din cauza beției — Câte cârciume avem în Ardeal — Ce scop se urmărește cu noua lege a licențelor

Arătam zilele trecute că grupul parlamentarilor din Ardeal, a hotărât că între alte chestiuni care privesc interesele Ardelului asupra căror se vor face interpelări și comunicări în parlament, să se facă și o comunicare asupra necesității combaterei alcoolismului, care atât în Ardeal cât și Banat a luat, în ultimul timp, proporții cu totul îngrijoritoare.

Mai remarcam în acelaș timp măsurile bune administrative a unor prefecti de județe, care au dispos închiderea totală a cârciumelelor în zilele de sărbători și Duminicele, măsuri care fără îndoială au dat rezultate apreciabile acolo unde s'au aplicat.

Vrom să arătăm acum că combatrea alcoolismului în Ardeal se va face în mod efectiv, grație măsurilor energice pe care a înțeles să le i-a guvernul.

O constatare tristă

Necesitatea combaterei alcoolismului în Ardeal, se poate vedea mai ales din următoarea:

Constatarea pe care au făcut-o organele administrative din toate județele din Ardeal: In ultimii ani numărul crimelor s'a murit cam cu 20 la sută, față de timpurile normale — înainte de război.

S'a stabilit în acelaș timp că proporția aceasta a crimelor în plus să datorește exlusiv beției, făptuitorii fiind totdeauna în stare de ebrietate.

Prea multe cârciumi

La aceasta tristă constatare se mai adaugă și următoarea observațiune care trebue s'o facem. Din statistica oficială ce ni s'a pus la dispoziție la resortul de finanțe am putut vedea că și numărul cârciumelor în Ardeal are o proporție neobișnuită. Sunt în total aproape 19.000 cârciume. După calculele făcute revine față cu populația, o cârciumă la 149 de locuitori pe când după lege ar trebui să fie o cârciumă la 500 de locuitori. Constatarea aceasta nu este, desigur, mai puțin lipsită de interes.

Prima măsură a guvernului

In vederea combaterei alcoolismului guvernul a pregătit o nouă lege a licențelor care va fi supusă Parlamentului în sesiunea actuală. Ca măsură preventivă până la punerea în aplicare a nouei legi, Ministerul de finanțe a dat ordin organelor respective din Ardeal să nu mai acorde nici o licență pentru băuturi spirtoase. Prima măsură a guvernului a venit la timp pentrucă, după cât ni se spune, erau aproape 200 de cereri de asemenea natură, care bine înțeles au suferit consecințele ordinului de care vorbim.

Dac.

Tablile de asbest „METEOR“

sunt ccle mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de ingrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la

Fabrica de Eternit METEOR S. A.

Oșorheiu jud. Bihor.

CENTRAL BAR

Astăzi și in fiacare seară producția humoristului de salon **DIMARD** a cimicolui grotesc **JEAN KANNER** și a dănsătoarei renumite **PARVULESCU.**

Lloyd 2029. 2222.

Motoarele cu benzină „ASTRA“ sunt cele mai economice

„ASTRA“ Sectia Motoare ARAD. 297 -2

TELEGRAME

Turburările comuniste din Germania

Berlin. — La Leipzig și Mannheim au fost Marți noui turburări comuniste. Guvernul din Berlin urmărește cu atenție situația din Saxonia. Guvernul comunică oficial că va interveni cu toate mijloacele pentru asigurarea constituției și legilor în vigoare.

Guvernul Thüringiei a fost constituit sub conducere comunistă. Foștii miniștri socialdemocrați păstrează portofoliile.

Incetarea grevei din Silezia

Berlin. — Greva din Silezia s'a terminat cu înfrângerea complectă a muncitorilor, cari au reluat lucrul în condițiile stabilite anterior.

Manifestații comuniste la Berlin

Berlin — Comuniștii s'au întrunit eri dimineața înaintea primăriei în număr enorm făcând să înceteze toate comunicațiile. In centrul orașului au fost toate magazinele închise, temându-se dede vastări. Demonstranții s'au ciocnit cu poliția care a folosit armele. Primarul a primit delegația manifestanților cerând subvenție 10 miliarde, deasemenea subvenții pentru orfani.

Amânarea intrevederii dintre Seypel și Stresemann

Viena. — Intrevederea Seypel—Stresemann a fost amânată și se va produce probabil numai după alegerile austriace anunțate la 21 Octomvrie.

Amănunte asupra demonstrației comuniste dela Berlin

Berlin. — Amănunte asupra marei demonstrații de eri arată că mulțimea manifestanților era de 60.000 trecând după amiază peste 100.000. Berlinul a fost tot timpul alarmat de team unei revoluții. Magazinele au fost închise. Bursa devizelor suspendată. Manifestanții au cerut primarului acordarea de locuințe, hrană, combustibil gratuit tuturor lucrătorilor rămași fără lucru. Deasemenea fiecăruia subvenție de 10 miliarde.

Memoriul gavernului german către Poincaré

Paris. — Ambasadorul german Hoesch a prezentat lui Poincaré un memoriu cerând retragerea ordonanțelor din Ruhr și începerea conversațiilor pentru reluarea prestațiilor în natură stabilindu-se modalitățile de rambursare furnizorilor germani. Poincaré a arătat imposibilitatea discuțiilor actuale și a afirmat că va negocia cu Berlinul numai după reluarea lucrului în Ruhr și după reînceperea prestațiilor în natură. Hoesch a lăsat un memorandum care va fi studiat.

Imprumutul ungar

Paris. — Comisia reparațiilor a adoptat cu unanimitate decizia relativ la împrumutul ungar.

Arestări de comuniști în Polonia

Varșovia. — In legătură cu ancheta exploziei pulberăriei, poliția a făcut percheziții la comuniști în Varșovia Cracovia, Poznan și Lvov și a descoperit numeroase armei proprietarii lor au fost arestați.

Lupte în Tripolitania

Roma. — Coriere dela Sera anunță că italienii au respins un atac al rebelilor tripolitani. Lupta a durat 3 ore și italienii au pierdut 300 oameni.

No. 284 - 923.

Publicație.

3139

In ziua de 2 Noemvrie 1923, orele 12 se va ține în localul Ministerului Agriculturii și Domeniilor, Direcția Viticulturii in București precum și în cancelaria Pivniței Statului din Cluj, Strada Georg Enescu No. 11, licitație publică cu oferte închise pentru vânzarea a 10096 litri vin, recolta anului 1919 și 15938 litri, recolta anului 1921.

Condițiile caetului de sarcini privind aceasta licitație se găsesc la Pivnița Statului din Cluj.

Ofertanții vor depune 10% din prețul oferit ca garanție în numerar sau în efecte publice garantate de Stat.

Mica publicitate

De vânzare 2 scaune și mase antique pentru bureau. Strada Berthelot Nr. 12 în curte.

Schimb cu preț foarte înalt:
Aur, argint, briliante, diamante, platină, dinți imitați, și monede de o o o aur și argint o o o
N. HILFMANN
Bijuter, Cal. Reg. Ferdinand No 12.

MOBILE
în cea mai bună calitate și cel mai eftin se pot procura la
Fabrica de mobile VICTORIA, ARAD.
Depozit: Str. Horia, Palatul Neuman. Primim executări la comanda. 4045

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)
ORA 2 P. M.

INTERNE

O desmințire

Ziarul „Adevărul" scrie că dl ministru Constantinescu desminte știrea apărută în ziare pretinzând că există dezacord între dsa și dl Vintilă Brătianu relativ la politica economică a guvernului.

Sporirea taxelor de tramvai în București

După ziarele din București tariful tramvaelor din capitală se va urca introducându-se tarifuri pe distanțe taxate cu 3, 4 și 5 lei.

Noui arestări de fasciști

Parchetul din Iliov a ordonat arestarea lui Valeriu Spătaru și dr Micu, membrii comitetului de conducere a organizației fasciste cari au ordonat atentatele săvârșite în ultimul timp. Ambii se află actualmente în Ardeal.

Sosirea lui Vincent d'Indy

București. — Aseară a sosit în gara de nord Vincent d'Indy, întâmpinat la gară de numeroși reprezentanți a artelor și toți foștii elevi ai școalei sale. Compozitorul francez a declarat presei mulțumiri și s'a arătat încântat că poate vizita România care a trimis atâtea talente.

Chestiunea delimitării frontierei româno-iugoslave

București. — Ziarul „Universul" este autorizat să desmintă știrea „Dimineței" relativ la tranșarea chestiunii delimitării frontierei româno-igoslave. După rapoartele experților militari, care de altfel nici n'au primit însărcinare să trateze acest diferend, tratativele urmează între ministrul României la Belgrad Diamandi și Nincici. Dl Duca a declarat că are știri că tratativele vor sfârși bine pentru noi. România cere comuna Vardaria plus altele tot atât de românești rămase Iugoslaviei plus pământurile locuitorilor câtorva comune atribuite României și care au rămas alipite Iugoslaviei.

INTÂMPLĂRI DIN CLUJ

Incercarea de sinucidere a spionului Al. Hirsch

In închisoarea militară din localitate se afla de mai mult timp spionul Hirsch Alexandru în vârstă de 35 de ani care prin luna Iunie a. c. fiind judecat de către consiliul de războiu local, a fost condamnat la muncă silnică pe viață. Făcând recurs, acum vre o zece zile i-a venit răspuns dela înalta curte de justiție militară că recursul i-a fost respins.

Văzându-se fără de nici o portiță de scăpare Hirsch s'a gândit să se sinucidă. Purtarea lui a dat de bănuit personalului închisorii care l'a ținut subt o severă observație. Totuși, joi dimineață profitând de un moment de neatenție din partea paznicului, a luat capacul unei cut'i de conserve (tinichea) și și-a tăiat beregata până când a căzut în nesimțire.

523—1923.

Publicațiune de licitație

Subscrisa primărie aduce la cunoștință generală că în ziua de 8 Sept. 1923 sa cuprins pe baza sentinței Dl. primpretor Hida No. 80-1923 Trg. în pădurea eclesiei aflătoare în hotarul comunei Cutiș 150 metri lemne de fag care formează proprietatea Banca Gloria cu sediul Lipova pentru suma de 4646 Lei care lemne să vor vinde în licitație publică cu ziua de 31 Octobre 1923 la fața locului a. m. la orele 10 candițiunile de licitare să pot vede la caucelaria notarială din Nireș.

Cutis, la 10 Oct. 1923.

Walter Plotuna mp., notar. 3141 **Teodor Gabor** mp., primar.

Paltoane de piele pentru femei și bărbați pregătesc după măsură trimisă luând garanție 3070-2

FUCHS

magazin de haine de piele
Oradea-Mare, C. Victoriei 1

IN MARELE MAGAZIN DE BLĂNURI AL LUI

IOSIF IZRAEL & CO.

CLUJ, C. VICTORIEI Nr. 2.

Se află în mare asortiment:
Blănuri, dela . . . 16000 L în sus
Paltoane pt. sport dela 3000 L în sus

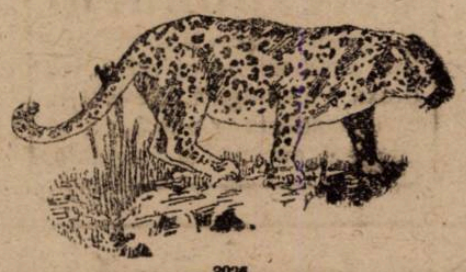

Boa dela . . . . 450 L in sus
Paltoane pt. copii dela . . . . . 800 L în sus

3026

Institutul de Arte Grafice Fratii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 923 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Sâmbătă 20 Octomvrie 1923

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU
CLUJ 1921 1925
77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
R CLUJ 1. 544

Înfrățirea

ANUNȚURI: la ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IU[illegible] (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI CO[illegible]
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități 480 L.

Frământările sterile ale opoziției

In pragul nouei sesiuni parlamentare, când guvernul se pregătește să aducă noui legi, care să folosească la rezolvarea, unificarea și consolidarea problemelor de stat ale României întregite, opinia publică poate să constate că partidele din opoziție se zbat în frământări sterile, menite să arate cât de nepregătite și desorientate se găsesc ele în fața acestor probleme.

Dealtfel atitudinea aceasta de complectă negațiune nu este o surprindere. Ea izvorește din însăși acțiunea de până acum a acestor partide.

Cum a accentuat așa de frumos, domnul Mihail Pherechide, președintele Senatului, punând în lumina adevărată pe actualii conducători ai partidelor de opoziție, „țara judecă pe oameni după munca lor", după meritele, după serviciile aduse ei.

Orice opoziție conștientă de rolul ei într'un stat constituțional cu regim reprezentativ are de îndeplinit o dublă îndatorire: una de control și de critică leală și sinceră a unei guvernări pe care o găsește vătămătoare intereselor statului, alta, constructivă, arătând care sunt greșelile săvârșite și care ar putea fi îndreptările și soluțiile pretinse mai bune.

Nimic din toate acestea nu se poate vedea în ultimele manifestațiuni ale opoziției, totuși așa de dornice să ia puterea.

La ultima întrunire dela „Dacia", fruntașii partidului național n'au făcut decât să reediteze aceleași critici și atacuri, înțolrite cu epitetele de „oligarhism" și „reacționarism".

Nici un cuvânt nu s'a rostit, nici o anunțare de principiu nu s'a făcut asupra chestiunei constituționale în toate întrunirile de până acum ale acestui partid, nimic prin care să se arate că acest partid ar putea să contribue la rezolvarea problemelor de căpetenie, pe care vremurile noui le-au adus în viața statului român.

Mărginindu-se la un regionalism strâmt și păgubitor intereselor generale ale unificărei și consolidărei țărei partidul național nu s'a arătat nici odată capabil decât de o acțiune de critică negativă, a cărei ultimă manifestare a fost totdeauna votarea unei „moțiune de protestare", sau izbucnirea revoluției, care n'a trecut totuși pragul „Daciei".

Odată cu „marea" întrunire a partidului național la „Dacia", a avut loc la Chișinău, mult trâmbițatul congres al Partidului Poporului.

Gruparea averescană, deosebită de cea regionalistă prin faptul că înțelege să ducă lupta politică împotriva guvernului actual prin mijloace legale, a arătat însă că nici ea nu are o unitate de concepții, care să poată asigura soluții importante în diferitele probleme de guvernământ ce sunt la ordinea zilei.

Faptul e cu atât mai caracteristic, cu cât presa averescană a vrut să dea o deosebită importanță acestui congres, arătând că el se va ocupa în special cu problemele economice ale țării, venind cu soluții, rezultate din studiile aprofundate ale celor mai de seamă economiști ai partidului.

In afară de lipsa de coesiune și de armonie de vederi ce domnește între membrii partidului, opinia publică a putut să constate că la Congresul de la Chișinău, partidul poporului n'a emis decât teorii vagi asupra punerii în valoare a bogățiilor țării și și-a contrazis măsuriile financiare, pe care le anunța drept soluții salvatoare, numai cu câteva zile mai înainte prin oficios sus „Îndreptarea".

Față de aceste frământări sterile ale acestor două grupări ale opoziției, una care caută să împiedice realizarea operei constituționale în cadrul căreia se vor putea apoi realiza legiuirile organice ale statului român întregit, țară a veni cu nimic pozitiv, cealaltă venind cu soluții șchioape și contrazicătoare care nu sunt măcar în asentimentul întregului partid, guvernul actual răspunde cu acțiunea sa unitară hotărâtă, în conștientă armonie cu a Adunărilor naționale, așa cum au oglindit o în cuvintele rostite în Cameră și Senat, cei doi președinți.

Politica externa a Poloniei și relatiile cu Romania

Declarațiile ministrului de externe Seyda

Vorbind înaintea comisiunei afacerilor streine din parlamentul polon asupra chestiunei actuale de politică externă, ministrul de externe Seyda, a insistat asupra relațiilor de bună înțelegere cu vecinii.

El a accentuat în special că cea mai strânsă colaborare există între Polonia și România, grație căreia s'au putut înlătura multe din dificultățile ce existau între Polonia și Cehoslovacia.

Pe de altă parte Polonia a contribuit mult la îmbunătirea relațiilor dintre Bulgaria, Iugoslavia și România.

Întreaga presă polonă comentează declarațiile ministrului de externe polonez, Seyda, arătând că ele marchează apropierea neîndoelnică a Poloniei la Mica Antantă.

Ce ne poate indrepta

Printr'un articol publicat în „Neamul Românesc" dl N. Iorga ne aduce la cunoștință inițiativa d-sale de a înființa o „Școală a misionarelor naționale și morale". Ea va începe la 1 Noemvrie și, mulțumită sprijinului căpătat din diferite părți, douăsprezece fete din toate provinciile românești vor putea să trăiască un an la această școală. Scopul școalei dlui Iorga este acela de a da educația necesară viitoarelor mame, cari ele îndrumează viața familiei. De educația lor depinde acea majoritate de oameni buni, cum i-a spus dl Iorga, prin care o națiune se desvoltă și propășește.

Ziarele s'au ocupat de această folositoare inițiativă a dlui Iorga reproducând și comentând articolul d-sale din „Neamul Românesc". N'au stăruit însă asupra unei idei exprimate în acel articol asupra căreia noi ținem să stăruim.

Dl N. Iorga scrie: „De și „jac politică", eu nu aștept dela politică în cea mai mare parte îndreptarea nenorocitelor imprejurări de azi, când interesul material pentru satisfacerea celor mai grosolane instincte e singurul imbold. Eu cred că totul se poate preface printr'o majoritate de oameni buni".

In ziarul nostru am exprimat în multe rânduri aceleași idele. Foarte mulți „jac" astăzi politică și toți așteptăm dela ea îndreptarea și refacerea rosturilor noastre. Fiecare își închipuie că dacă a ținut un discurs la „Dacia" sau a alcătuit un program politic, a și făcut un pas pentru îndreptarea societății noastre.

Nu prin agitatorii de răspântii și prin oratorii dela „Dacia" se poate încă ridica țara, ci prin câți mai mulți oameni buni. Adică prin câți mai mulți oameni cari creiază muncind sau cari la postul lor înțeleg să-și împlinească cu sfințenie datoria. De cinci ani trăim așteptând miracolul îndreptării și refacerii dela politică. Dar refacerea societății noastre nu poate veni dela politică ci dela familie. Familia creiază acea majoritate de oameni buni prin care totul se poate preface. Și viața de familie, spune cu drept cuvânt dl Iorga, e cum o vrea femeia. Educația femeii, iată problema de a cărei rezolvire depinde transformarea în bine a societății românești.

Străduința tuturor în direcția aceasta trebuie să se îndrepte. De aceea întâmpinăm cu o căldurosă recunoștință inițiativa domnului Iorga.

Refacerea valutei germane

Consecințele politicei de rezistență — Germania înfrântă nu se va putea reface decât cu ajutorul Aliaților

Indelungata politică de vicleșie a tuturor conducătorilor Germaniei, de după războiu nu putea să ducă decât la falimentul, declarat formal astăzi. Germania înfrântă pe câmpul de luptă a voit să se sustragă consecințelor războiului pe care l'a provocat, ceea ce a fost o formidabilă greșeală. Conducătorii politici ai Germaniei de după războiu n'au înțeles exemplul Franței de la 1870. Atunci Germania a dictat și a încasat. Franța răpusă s'a închis în sine, și-a adunat toată energia națională și a satisfăcut obligațiunii, tot așa de grele ca și cele impuse Germaniei astăzi.

Ultimele guverne germane au preferat însă falimentul. In intervenția energică a Franței și Belgiei conducătorii Germaniei au văzut numai sfidarea învingătorilor și nu și nevoia de ordine și garanție a păcei. Politica de rezistență în Ruhr a sdruncinat asezământul șubred al nouei republice, destul de greu încercat de sforțările războiului. Manevrele politice de la Berlin la Londra și de la Berlin la Roma s'au izbit necontenit de hotărârea de granit a celor două state mai greu lovite de nedreptatea imperialismului lui Wilhelm II. Oscilarea de la Londra și Roma a trebuit să se supună în cele din urmă aceleiași hotărâri; iar în timpul acesta mașinele rotative ale Reichsbankului desăvârșeau ruina unei țării care astăzi ar fi putut fi iarăși printre primele de pe glob, dacă la conducerea ei ar fi domnit mai multă înțelepciune.

Controlul aliat în Germania

Astăzi Germania e silită să se supună hotărîrilor din afară de ea, pentru a i se da putința să iasă din impas. Aliații își iau garanții pentru achitarea plăților. După propunerea guvernului Belgian, aprobată și de aliați și de guvernul german. Germania va trebui să-și modifice sursele de venit după trebuințele Aliaților, să renunțe la unele din ele, să suporte monopolurl și să accepte anumite procedee fiscale, care se vor face sub necontenita supraveghere a Aliaților.

Ne voind să plătească de bună voie la timp, plătește rușinos astăzi. Neplăcerile unui amestec aliat în treburile interne ale Germaniei puteau fi evitate altădată; astăzi nu. Ruina economică nu-i permite nicio mișcare de îndepedență.

Desigur Germania sufere. Dar în aceeași măsură sufere întreg progresul omenirei, lipsit de energia unui stat capabil, numai din nepriceperea și îngâmfarea conducătorilor săi.

Reforma valutară

Dezastrul valutei provocat de nesăbuita inflațiune monetară, inaugurată de cancelarul Cuno, nu e decât unul din multiplele aspecte ale falimentului german. Măsurile cari se iau astăzi sânt târzii. Cu toate acestea vor da putința să se mențină o relativă stare de echilibru. Deocamdată nu se mai tipăresc mărci, dar imensa cantitate aruncată pe piață apasă încă răsuflarea greoaie a sdrobitei Germanii. Menținerea aceleiași monete, fără valoare în afară și mai mult decât neînsemnată înauntru, ar fi fost egală cu moartea. Ideea „Mărcii-rentă" (Rentenmark) nu este rea. Să creiază astfel o monetă care să fie garantată cu întreaga avere fonciară a Germaniei. Rentenmark este o hipotecă de rangul întâi, care poate fi acceptată în străinătate. Prin aceasta se va înlesni reluarea activității industriale și comerciale a Germaniei care, dacă se va cumința, va renaște încetul cu încetul.

O generație de industriași români

Sforțările laudabile dela Timișoara pentru creșterea unei generații de industriași români. O operă românească vrednică de atenția tuturor orașelor noastre din Ardeal

Confratele „Brassói Lapok" din Brașov, publică o lungă corespondență din Timișoara, plină de cel mai amar venin la adresa românilor. Ziarul maghiar din Brașov relatează adică un fapt care înseamnă realizarea unei noui afirmări a noastre la oraș, și aceasta îl doare nespus. Faptul adus de „Brassói Lapok" este acesta:

Românii din Timișoara, convinși că viitorul românesc într'un centru industrial străin cum este Timișoara și cum mai sunt încă multe localități bănățene, nu se poate asigura decât prin îndrumarea Românilor către comerț și industrie, au pornit o largă mișcare pentru a aduce tineri români dela sate la industrii, iar pentru a'i pune pe acești viitori industriași români la adăpost de alte griji ale vieții, au creat pentru ei șase cămine în cari sunt găzduiți vr'o 700 de ucenici.

Dându-ne seamă de importanța acestei opere, nu putem decât să lăudăm inițiativa dela Timișoara și să o recomandăm tuturor orașelor noastre. Totodată trebuie să vestejim atitudinea ziarului șovinist dela Brașov, care protestând contra inițiativei acesteia, să ridică mai cu seamă contra faptului, că viitorii industriași români sunt dați la învățătură la industriași șvabi sau unguri, nefiind încă la Timișoara o clasă de industriași români. Aceasta este egal cu un indemn către industriașii străini, de a da afară pe ucenicii de naționalitate română și atitudinea ziarului brașovem se vestejește singură.

Scrisori din Sighișoara

Intre românii „autohtoni“ și „regățeni“ — Cum contribue vanitatea la încetenirea operei românești în orașele înstrăinate — O vizită la un tribunal model

Fiind în trecere prin frumosul oraș românesc-săsesc al Sighișorii, ne-a fost dat să constatăm și aici repedele progres pe care românismul l-a început de cinci ani încoace în orașele Ardelene. Sighișoara, oraș și prin aspect și prin manifestări și tradiții eminamente săsesc, are o populație românească destul de mare, îndeosebi pe la periferii. Numărul funcționarilor români este deasemenea mare, un lucru însă îi împiedecă pe aceștia să contribue efectiv la ideia românismului. Trebue anume să fixăm aci constatarea că în Sighișoara perpetuează o rușinoasă rivalitate între elementul românesc de aici și cel din regat. Astfel, cât timp în cele mai multe orașe această animozitate a dispărut ca un lucru urât ce era, aici lumea nu se plânge de intrigi reciproce, la baza cărora stă regionalismul stupid și antiromânesc. Dihonia aceasta. de care unii fruntașii politici ai unui anumit partid politic de aici sunt cei dintâi vinovați, s'a constatat mai cu seamă în rândurile funcționarilor, ceeace este cu deosebire regretabil, aceștia trebuind să fie avangarda românismului în orașele noastre înstreinate.

*

Nu punem această constatare în legătură cu faptul, că nu se înregistrează în orașul acesta aproape nici o manifestare culturală românească. Nu auzim aici nici măcar concerte, lucru pe care ni'l oferă fiecare oraș de provincie. In Sighișoara nu s'a făcut nici atât, cu toate că exemplul unei Societăți artistice săsești din localitate ar fi putut să atragă și până acum.

*

In schimb înregistrăm o altă manifestare românească, de foarte mare preț. Vorbim despre cele două instituțiuni întemeiate în acest an, despre liceul de băeți și tribunal.

Nicăeri politica școlară a dlui ministru de instrucție Dr. C. Anghelescu nu poate fi mai bine sesizată în toată frumusețea ei, decât în acest oraș săsesc, în care deși avem atâția români stabiliți aici de foarte mult timp, nu am văzut o manifestare culturală a lor și n'am văzut până sub actuala guvernare nici o încercare pentru a atrage periferia românească către centru.

Domnul ministru Dr. C. Anghelescă văzând această situație, a creat în Sighișoara un liceu cu opt clase, pe care l-a inaugurat acum 3 săptămâni, în 30 Sept. Liceul s'a deschis oficial în ziua de 15 curent și funcționează cu un corp profesoral complect, sub direcțiunea domnului N. D. Petrescu-Zoița, și cu 160 de elevi, dintre cari doi unguri și patru sași.

*

O altă instituție, înființată tot sub guvernarea actuală, este tribunalul. Aici am constatat o adevărată minune, care dovedește înc'odată cât de mult populația simte necesitatea culturii românești. Tribunalul din Sighișoara a fost înființat prin scinderea tribunalului din Ibașfalău și a luat ființă aproape numai prin contribuție publică.

Domnul Ștefan Dumitrescu, președintele Tribunalului, căruia în mare parte i se datorește noua instituție judecătorească, ne povestește însuflețit despre rapiditatea cu care a putut să ia tribunalul ființă. A trebuit reparată judecătoria de ocol, care era o dărăpănătură, și toate cheltuelile și munca reparației le-au prestat cetățenii, în urma unui apel al d-sale. A fost astfel deosebit de edificator, că satele românești din împrejurime, pentru ca să se vadă cu un tribunal românesc al lor, au cărat sute de care de nisip și de piatră fără nici o plată.

Mobilierul apoi, a fost dăruit în întregime de particulari și de diferitele societăii, atât românești, cât și săsești, ceeace desminte categoric insultătoarele aprecieri săsești la adresa justiției noastre, pe cari le cunoaștem din ziarele partidului politic al sașilor.

In acest chip statul român care a contribuit numai cu suma inițială de 60.000 și cu o pădurice acordată tribunalului de comisia de expropriere, s'a trezit dela o zi la alta, datorită străduințelor dlui Ștefan Dumitrescu și concursului public, cu o instalație în valoare de aproape un milion.

Vedem în aceasta un succes al inițiativei dlui ministru dr C. Anghelescu, care sesizând dorul de cultură românească al populației, a atras atenția asupra valoarei contribuției publice la înființarea nouilor instituții românești.

Tribunalul din Sighișoara a putut fi deschis, datorită simultaneității acestei contribuții, încă din Mai a. c. și funcționează cu un personal în majoritate românesc. Inregistrăm aci, că nu se tolerează ca în alte părți dezbateri decât în limba statului, lapt contra căruia nu s'a protestat nicicând.

*

Am stăruit atâta asupra felului de organizare a acestui tribunal, pentru a'l da ca exemplu, și îndeosebi a'l recomanda noilor tribunale din Săcuime, unde din cauza că populația nu este românească sau săsească ci săcuiască, tribunalele înființate în vara și toamna aceasta nu s'au bucurat de nici un concurs public.

Repertoriul Teatrului National din Cluj

Sâmbătă 20 Oct. „Morcovel“ și „Scampolo“.

Duminică 21 Oct. „Morcovel“ „Nodul“ Gordian“ și „Interpretul“.

*

Se repetă „Papá“ comedie în 3 acte de Caillavet și Rob. de Flers, în rolurile principale dnii St. Braborescu Dem. Mihăilescu Brăila, Mișu Ștefănescu, V. Vasilescu, C. Potcoavă etc., și dnele Jeana Popovici-Voina, Jeanne Landry, Alh. Rally, El. Bănuțiu etc.

*

Prima reluare va fi „Heidelbergul de altădată“ cu interpretarea din stagiunea trecută.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

INFORMATII

— **In contra căsătoriilor în afară de lege.** Judecătoriile din Ardeal au primit o adresă a ministerului de justiție, prin care sunt îndrumate să întreprindă pașii necesari pentru a micșora numărul căsătoriilor neleguite, cari devenind din cale afară de multe, subminează întreaga viață morală a țării.

— **Doi spioni sovietici arestați la Oradea-Mare.** In urma unui ordin din București au fost arestați la Oradea-Mare și deportați la București prizonierii ruși Semion Damlinski și Are Halicek, de naționalitate evrei, cari au abuzat de ospitalitatea statului român făcând aici spionaj pentru sovietele din Moscova.

— **Un dar pentru liceul de băeți din Blaj.** Dumineca trecută au sosit la Blaj d-nii Alfred Moșoiu, membru în Societatea Scriitorilor Români și N. Dumitrescu, șef de birou la Casa Școalelor, dăruind mai multe cărți pentru biblioteca profesorilor și elevilor. Cu acest prileju d-l Moșoiu a făgăduit, că pe Dumineca viitoare, 21 Octomvrie, vor veni mai mulți scriitori la Blaj, ținând o ședătoare literară.

— **Un scandal la Teatrul Maghiar din Cluj.** Ieri seara publicul dela Teatrul Maghiar din localitate a fost spectatorul unui spectacol neobișnuit dar pe atât de brutal. In cea de a doua pauză, în fața sălii pline, corista Dunay-Berczi care cu o zi înainte a fost judecată defavorabil în critica teatrală a ziarului „Ellenzék“, s'a repezit cu o cravașă la confratele Otto Indig, autorul acelei critici și i a tras, în indignarea generală, două loviturl peste față. Răsbunătoarea artistă care a înțeles să-și repare în acest fel defectele de pe scenă, părea dispusă să lovească înainte, dar fu oprită de public și de comisarul de serviciu Hagea, care i-a luat corpul delict.

Ne asociem și noi la protestul presei ungurești, contra procedeului introdus de numita coristă în potriva libertății criticei gazetărești, considerând acest fel de răzbunare ca pe cea mai ridicolă pornire contra libertății de presă.

— **Dr. Teofil Dragomir** *neurolog, asistent la clinica neurologică și-a început consultațiunile medicale în str. Petru Maior Nr. 6. Consultațiuni între orele 2—4 p. m.*

— **Balul mascat și nemascat de Sâmbătă seara.** După cum am anunțat marele bal mascat și nemascat care trebuia să aibă loc Sâmbătă 20 Octombrie. Atragem atenția publicului asupra acestui bal care este primul bal de elită din sezonul acesta și care datorită sacrificiilor și muncei depuse de organizatori va avea un strălucit succes. Biletele de intrare fiind pe sfârșite rugăm pe cei ce voiesc să ia parte să se îngrijească din vreme.

Bilete se găsesc la librăria Anca.

— **Darea în judecată a unui preot iredentist.** Preotul reformat Nagy László din Theuria care a insultat Statul și școala românească prin predici rostite în biserică a fost dat în judecată de către dl prefect al județului.

— **Insămânțările de grâu în județul Cojocna.** Insămânțările de grâu din toamna aceasta în județul Cojocna, până acum numai, sunt pe o întindere cu 1000 de hectare mai mare ca anul trecut.

— **Ridicare de brevete.** Dl Prefect al județului constatând abuzurile a 32 de cârciumari evrei din județ le-a ridicat brevetele, prin administrația financiară.

Aceste brevete vor fi date la invalizi.

— **O măsură bună.** Cu începere din săptămâna aceasta chiar toate cârciumele comunale vor fi închise de Sâmbătă seara la orele 8 până Luni dimineața.

— **Inlocuirea funcționarilor cari n'au învățat românește.** Pe ziua de 1 Noemvrie atât la Prefectură cât și la Primărie toți funcționarii cari n'au voit să învețe românește vor fi irevocabil înlocuiți. Aceasta în urma unui ordin al Ministerului de Interne.

— Se închiriază una cameră goală, luminoasă, spațioasă, sobă de teracotă, liberă în câteva zile. Amatorii se vor adresa la Redacție între 4—6 p. m. în fiecare zi de lucru.

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

— DE INCHIRIAT cameră mobilată, intrare separată, persoană serioasă. Informații A. Statescu Str. Samuel Micu 2.

— **Intervențiile unei delegații maghiare la București.** Am anunțat, că o delegație ungurească din Ardeal a plecat acum câteva zile la București, pentru a cere dela guvern noui concesiuni în privința tratamentului școlilor ungurești.

Ziarele maghiare anunță pe ziua de azi, că delegația s'a prezentat dlui președinte al consiliului de miniștri și dlui ministru al instrucțiunii publice și adaogă impresia delegaților, după care dl ministru dr C. Anghelescu nu s'a arătat dispus a da și mai multe concesiuni decât a dat acum o lună, când, după-cum este știut, a arătat față de școlile maghiare o atât de mare bunăvoință încât președintele delegației ungurești de atunci a mulțumit dlui ministru dr C. Anghelescu într'o cuvântare de o oră deplină,

— **Plătirea taxelor militare.** Se pune în vedere tinerilor născuți în în anii 1899, 1900. și 1901, cari se găsesc în situația de amânați medical, scutiți, dispenzați ca susținători de familie, cei recrutați în cond. art. 52 și 53 legii de recrutare, cum și dispensații condițional ca teologi (seminariști), să plătească percepție sau administrației financiare, taxa cuvenită, iar recipisele ce le vor primi să le prezinte la Cercul de recrutare Cluj, pentru a fi vizate.

— **O delegație a Ligii Națiunilor în Ungaria.** O telegramă din Budapesta anunță, că secretarul Ligii Națiunilor, d. Drummond, împreună cu directorul politic Manton, vor vizita în cursul celei de a doua jumătăți a lui Octombre, mai multe localități din Ungaria.

Telegrama budapestană negligează să ne încunoștiințeze dacă este vorbă despre studierea situației minorităților din Ungaria. In tot cazul suntem siguri că presa maghiară nu va sufla un cuvânt despre cele ce se vor descoperi în privința tratamentului minorităților din Ungaria.

— **Stingerea epidemiilor în Cluj.** După raportul făcut de de dl dr Bașiota în comisia administrativă, în orașul Cluj nu mai este nici o epidemie.

In atenția Societăților și Intreprinderilor!!

! ! !

Să pot comanda pentru funcționari și lucrători haine, paltoane și pantaloni de piele

FUCHS

magazin de haine de piele

Oradea-Mare, Calea Victoriei 1.

3070-1

Noua fundație universitară la Iași

După vizita recentă făcută la Iași, M. Sa Regele Ferdinand în semn de dragoste pentru orașul martir și în amintirea zilelor de glorie și de suferință petrecute acolo în timpul războiului a hotărât să ridice pe cheltuiala sa o fundație universitară, asemănătoare cu cea din București, întemeiată de răposatul rege Carol.

Se va da astfel posibilitate studențimii să găsească în acest nou lăcaș de cultură, cărțile necesare studiului și tot ceia ce ușurează pregătirea lor intelectnală.

Mărețul act de dărnicie al Regelui care aduce aminte de obiceiurile strămoșești lăsate de foștii voivozi ai țări, întemeietori da așezăminte culturale după fiecare biruință câștigată, e o răspiată binemeritată pentru studențimea strânsă în jurul universității din a doua capitală a țărei care printr'o o soartă vitregă dispune de mijloace de studiu mult mai reduse, decât cea de la celelalte universități din țară.

PERRY Curse de automobile
Cauciuc Michelin Cablé

Mai eftin ca la alti!
2725—1

Incercați și vă veți convinge

Telefon: birou 999. Str. Reg. Ferd. 99.
Telefon: locuința 1099.
Strada Brătianu No. 9.

Reorganizarea invațamantului primar din jud. Cojocna

Inființarea a două revizorate și a 5 subrevizorate Cine sunt persoanele care vor fi în fruntea acestor circumscripții școlare — Criza de învățători — O comisiune pentru revizuirea bibliotecilor populare comunale — Activitatea dlui Prefect al județului

Una din principalele griji pe care d-l Sept. Mureșianu, prefectul județului, le-a avut pentru populația județului nostru, a fost și ridicarea nivelului cultural al poporului.

După ce prin bunele măsuri luate în vederea accelerării și intensificării strângerei fondurilor necesare construirei de noui școli primare în județ, a reușit să construiască un mare număr de școli — astăzi datorită tot intervențiilor d-sale a reușit să obțină dela minister reorganizarea radicală a învățământului primar.

Până acum întreg orașul Cluj și județul Cojocna aveau un singur revizor școlar în persoana d-lui Wild.

Este cunoscută de toți strălucita activitate a d lui Wild, dar ori câtă putere de muncă și oricâtă dragoste de școala românească ar fi avut d-sa, era imposibil să poată face tot ce trebuia pentru școlile unui oraș și a unui județ atât de mare.

Faptul acesta a făcut pe d-l prefect Mureșianu să se gândească la o radicală reorganizare a învățământului și în cele din urmă a reușit spre binele școalei și al populației să-și îndeplinească acest plan.

În ce constă noua organizare a învățământului

Pe viitor vor fi: un revizor al orașului Cluj, în persoana d-lui Wild, care va avea ca ajutoare alți doi revizori, iar pe lângă aceștia va mai fi un alt revizor, al județului, care după toate probabilitățile va fi d-l Poruțiu, energicul director al școalei primare din Mănăștur. Afară de revizorul general, județul Cojocna a fost împărțit în 5 subrevizorate, fiecare în frunte cu un subrevizor local.

Subrevizoratul I va cuprinde plasa Huedin, iar subrevizor va fi d-l Andrei Pora deputat, cu reședința în Huedin.

Subrevizoratul II va cuprinde Volășile Hida și Borșa, iar subrevizor va fi d-l Iuliu Mureșianu, directorul școalei dela Borșa un vechi luptător pentru cultura românească

Subrevizoratul III cuprinde plasa Centrală și Gilăul, subrevizor fiind d l Gh. Olteanu dela cancelaria revizoratului.

Subrevizatorul IV va cuprinde Cojocna Sărmașul și Mociu; subrevizor va fi dl Al. Filimon cu reședința la Moci. Subrevizoratul V în fine va cuprinde plășile Teaca și Ormeniș iar subrevizor va fi dl Gh. Taburea dela școala primară No. 5 din Cluj. Au mai fost numiți dl Bura la cancelaria revizoratului Cojocna și dl Aurel Tamășeanu la cancelaria revizoratului orașului Cluj.

Toate acestea au fost comunicate zilele trecute dlui Prefect al județului de către Inspsctoratul învățământului din Cluj.

Criza de învățători

Județul Cojocna se găsește astăzi în situația de a avea toate localurile de școală de care are nevoie. Ceeace-i lipsește însă sunt învățătorii, județul având nevoie încă de 100 de învățători.

Autoritățile administrative au făcut tot ce le a fost posibil pentru a veni în ajutorul școlilor, fie acordându-le bani, fie lemne, etc.

Dl Prefect al județului a propus în comisia administrativă ținută Sâmbătă, și aceasta a aprobat, ca până la completarea cadrelor cu învățători, locurile vacante să fie ocupate de preoți cărora să li se plătească pentru aceasta un onorariu.

Suntem siguri că preoții județului Cojocna cari totdeauna au fost vajnici luptători pentru promovarea culturei românești vor face și acest nou sacrificiu.

Tot dl Prefect Mureșianu a dispus constituirea unei comisiuni formate în fiecare subrevizorat din subrevizor, preot, învățător și un cărturar care se revizuească toate bibliotecile populare comunale iar pe acelea ungurești care le vor găsi că cuprind cărți cu conținut ostil statului și poporului român să le confiște și să le înlocuiască cu biblioteci populare românești.

Alfio P

! Ni-au sosit !
în stoc mare
paltoane și blănuri de toamnă și iarnă
de cea mai nouă modă din
Paris
Wiena și **Berlin**
Diamantstein și Moskovics
magazin de mode bărbătești și femeești
Cluj, C. Reg. Ferdinand 25.
(Vis a-vis de poșta centrală)

Cea mai avantajoasă sursă **de blănuri de pluș de seal și biberette**, și de specialități de paltoane cu blană. 2032

Automobil
de vânzare 30 H. P. cu 6 locuri,
Mașină de scris Yost Nr 15.
Cine zidește
etage pe o casă patter poate căpăta locuință după tocmeală. Case eftine numai la agentul
DUNKY,
2581 Cluj, Piața Unirii 10.

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universității)
Sâmbătă, 20 Oct.
Minune de film francez!
Roger la Honte
SERIA I.
Mare dramă criminală. Interpretată de artiștii dramatici dela Comedie Francaise din Paris, în frunte cu Rita Iolivet și Signoret. Senzațiunea cea mai mare al rezonului!

Cinema Urania
Sâmbătă, 20 Oct.
Samson mut
Dramă colosală în 10 acte. In rolurile principale Luciano Albertini și Filippo Costamagna. Faptele de minune al Amorului și a Puterei!

Cinema Apollo
Sâmbătă, 20 Oct.
Secretul circului Barré
Senzațională dramă de cirt în 6 acte. In rolul principal artistul neîntrecut: Marry Piel.
Reprezentațiile încep la 3 ore p. m.

Cărți, reviste
franceze
la Librăria LEPAGE
CLUJ. 2744-3

Telefon 493 Telefon 493
Mașini de scris
Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica
Mare atelier pentru reparat mașini de scris
Pentru reparatii lau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.
Anton Finkler
atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

Sapun Schicht
„MARCA CERB"
Schicht
neîntrecut
De vânzare pretutindeni. 2877

BANI și TIMP
câștigi
montând pe mașină

PIRELLI CORD
Cel mai bun Cauciuc
2747-1 Deposit la
Emil Blaga, Cluj

Comemorarea revoluției românești dela 1918

Congresul fostelor gărzi naționale românești la Cluj Comemorarea din 28 crt. a înființării primei gărzi naționale — Dela ședința comitetului de organizare a foștilor legionari

Ieri seară s'a ținut în sala festivă a băncii „Economul" din localitate sub președenția dlui dr Amos Frâncu, ședința săptămânală a comitetului de organizare a societății de tir a foștilor legionari din gărzile naționale. S'a discutat în continuare recrutarea membrilor și s'a convenit ca organizarea să se facă pe etape, începând cu frontiera de vest și cu orașele și continuând la sate. S'a menținut hotărârea de a se solicita concursul jandarmeriei, care va face și instrucția și va îngriji de depozitul de arme și muniții, cari se vor pune la dispoziție prin Ministerul de răsboiu, conform dispozițiunilor anterioare ale fostului ministru, general Răşcanu și regretatului șef al Marelui Stat Major, general G. Cristescu. Se știe, că fiind aprobată de Minister „Frăția de de Cruce" în cadrele căreia se înființează societatea de tragere a foștilor gardiști, Ministerul de răsboiu și Marele Stat Major au dat ordine analoage privitor la cele de mai sus și au îndemnat pe ofițerii activi să intre în „Frăția de Cruce".

Comitetul a hotărât aseară, ca în cadrele societății gardiștilor să se organizeze și foștii voluntari.

In continuare s'a desbătut programul serbării dela 28 Octomvrie dela Cluj, când se va comemora aniversarea a 5 ani dela înființarea gărzii naționale dela Cluj, întâia gardă românească din 1918. In aceia zi de Duminecă într'o săptămână, se vor oficia parastase pentru eroii și martirii revoluțiilor românești, în ambele biserici românești. La orele 11 va avea loc o ședință festivă a Comitetului gărzilor naționale, iar seara se va da un festival la Prefectura județului, între orele 5—7, cu concursul artiștilor din localitate, cântându-se în deosebi cântece din revoluția dela 1918.

Comitetul a hotărât apoi, că în ziua de 24 Decemvrie, data intrării trupelor românești în Cluj, să convoace la Cluj un congres al tuturor ofițerilor foștelor gărzi naționale.

SIPĂTARIA
FARMATI
Cluj, Str. Memorandului 16.
pregateste cu preturi foarte reduse glamantanuri si genti de prima calitate. Asemenea executa ori ce reparatiuni. 2889

MOBILE
în cea mai bună calitate și cel mai eftin se pot procura la
Fabrica de mobile VICTORIA, ARAD.
Depozit: Str. Horia, Palatul Neuman. Primim executări la comanda. 4045

THE ROYAL MAILLINE
Ce mai veche
Fondată
Călătorie
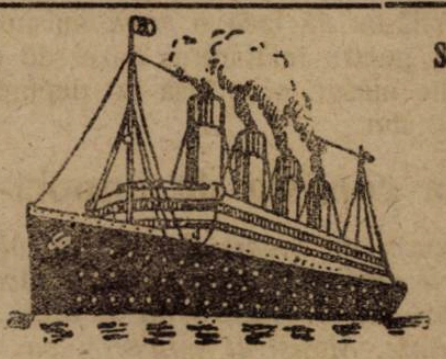
Societate de navigație anul 1839 comodă
New-York, Canada, Brazilia, Argentinia, Cubu și Mexic etc.
În fiecare săptămână pornește vapor din
Hamburg, Cherbourg și La-Rochelle
Pentru orice fel de deslușiri, vizarea pașaportului și alte formalități să ne adresăm la
Compania „Tranzit"
București, Calea Griviței No. 153 și la filiala **Timișoara,** „Hotel Coroana".
Bani trimisi din America prin noi se pot avea in timp de 8 zile.
3064

TELEGRAME

Grava situație din Germania

Intinderea mișcării comuniste

Berlin. — Mișcarea comunistă ia proporții. Actualul guvern german face sforțări disperate să potolească mișcarea și să înăbușe curentele comuniste care au cuprins masele. Desastrul economic german contribue la bolșevizarea Reichului.

Înăsprirea relațiilor dintre Saxonia și Berlin

Berlin. — Conflictul dintre Saxonia și Berlin amenință cu turburări întreaga viață politică. Comisarul militar Müller, reprezentând guvernul central, a cerut guvernului Saxon disolvarea asociațiilor comuniste și demiterea ministrului de finanțe, comunistul Böltcher. Presa democrată și socialistă califică această intervenție ca provocatoare și lipsită de cugetare. Ziarele socialiste din Berlin salută refuzul guvernului saxon de a executa ultimatul comisarului militar arătând că dacă a procedat din inițiativă proprie trebuie să demisioneze, iar dacă a procedat după ordinele ministrului Gessler, din Berlin, miniștrii socialiști trebuie să părăsească cabinetul Stresemann. Dacă va isbucni un conflict între Berlin și Drezda întreaga muncitorime germană va apăra guvernul saxon.

Inchiderea unor școli în Cadrilater

Ministerul de instrucție a dispus telegrafic închiderea gimnaziului și școalei primare bulgare din Cavarna care deși particulare au început cursurile fără autorizația ministerului.

*

Comisiunea specială economică a aprobat eri funcționarea a numeroase bănci și intreprinderi industriale din Ardeal.

*

Ziarul „Universul" anunță: După raportul adus prin colonelul Stânga, delegatul român la tratativele din Tiraspol cu sovietele, ministrul de răsboiu generalul Mărdărescu a plecat eri în Basarabia.

Conferința statelor succesorale

Unde se va ține conferința. Chestiunile ce se vor discuta

Ziarul „România" anunță din cercuri politice, că este posibil că conferința statelor succesorale proiectată să se țină la Belgrad, să se țină la București. Conferința va studia raporturile politice ale Ungariei cu Mica Antantă. Guvernele Micei Antante sunt decise să facă declarațiuni cu prilejul acestei conferințe și vor păstra o atitudine sprijinitoare pentru Ungaria dacă aceasta va respecta tratatele. Deasemenea se va discuta chestia convențiilor comerciale și a despăgubirilor reciproce.

Nu se va face o nouăe misiune de bancnote

Declarațiile dlui Oromolu

Ziarul „Dimineața" publică un interview cu dl Oromulu, guvernatorul Băncii Naționale, prin care dsa declară că Banca Națională nu va face o nouă emisiune de bancnote, dar că totuși, pentru înlăturarea crizei de numerar, sunt în studiu anumite măsuri care însă nu depind de Banca Națională, ci de stat.

De la comisia de import-export

Comisiunea de export-import, în ultimele ședințe a avizat pentru desființarea permiselor făcându-se excepție numai pentru petrol, aur, grâu și alte 2—3 articole de prima necesitate. Ministrul industriei va da zilele acestea o decizie lăsând libere la export restul articolelor.

O delagație a Ligii Națiunilor în Ungaria

Budapesta. — Eri a sosit în capitala Ungariei Dl'Drumond, secraturul general al Ligii Națiunilor, venind să studeze situația Ungariei. Ziarele ungare scriu că guvernul ungar va prezenta oaspetelui, între altele, o plângere asupra tratamentului ungurilor în Ardeal.

Scopul vizitei lui Masaryk în Franța

Praga. — „Prager Tageblatt" înregistrează versiunea că Masaryk tratează cu Franța o alianță militară și că Masaryk urmărește să câștige recunoașterea Franței și Angliei pentru garantarea neutralității cu favoare Cehoslovacei așa cum o are Elveția.

O nouă primejde:

corespondenții anumitei prese

Ziarul „Viitorul" ocupânde-se în numărul său de eri de știrile tendențioase cu cari este informată despre noi străinătatea, constată că aceste știri false se datoresc celor cari redactează anumita presă de la noi, adaugând că chestiunea acestor informatori este de o deosebită gravitate.

Ținem să aducem în legătură cu cele de mai sus un fapt, care interesează Ardealul foarte de aproape și care evidențiază odată mai mult sistemul operei de ponegrire la care asistăm zilnic. Este faptul, că anumita presă bucureșteană a angajat în Ardeal aproape numai corespondenți străini, și datorită acestui fapt, pentru presa în chestiune, Ardealul nu există decât ca o provincie fără români. Constatarea aceasta și-o vor repeta toți câți vâd zilnic reportagiile acestei prese, cari tratează sau numai chestiuni minoritare, sau, dacă învrednicesc și Ardealul românesc de o atenție îl prezintă numai sub raportul micilor fapte diverse: furturi, sinucideri de servitoaze, etc. Iar la atâta se reduce viața românească a acestei provincii ?

Arătăm asestea în legătură cu o altă constatare. Anume, corespondenții în chestiune, cari mai în toate cazurile fac parte din redacțiile unguresti, plasează în presa bucureșteană toate știrile tendențioase, care vor lua apoi drumul străinătății, datorită faptului arătat de „Viitorul".

Această chstiune ne va mai preocupa altfel. Vom avea astfel prilejul, să o discutăm și sub raportul profesional, întrucât nu credem că această concurență făcută ziariștilor români de aici, nu este făcută cu asetimentul sindicatului presei unguresti.

Un nou partid politic minoritar

Am anunțat nu de mult, că la Timișoara s'a inițiat de către consorțiul evreo-maghiar Szana, un nou partid politic, cu membri numai dintre negustori și financiari. Noul partid, după manifestările lui de până acum, va avea să fie în domeniul economic, ceeace este partidul maghiar dela Cluj în domeniul politic!

Ne ocupăm din nou de această inițiativă, pentrucă am putut constata, că partidul economic dela Timișoara este realizarea unei tendințe cam vechi a partidului maghiar. Constatăm astfel, că toate sforțările partidului maghiar au urmărit în ultimii ani crearea unei coaliții a minorităților, pentruca de aci înainte protestele maghiare să poată fi prezentate ca proteste ale tuturor minorităților din România. Lucrul acesta s'a constatat mai cu seamă în cursul verii trecute.

Acum înțelegem rostul inițiativei timișorene: realizarea coaliției minoritare nu se putea face decât în domeniul comun tuturor minorităților: în cei economic.

La cele de mai sus se adaogă faptul, că în ultima săptămână partidul economic minoritar a făcut apel de adeziune la comercianții evrei din vechiul regat.

Cele mai noui pălării parisiene și vieneze de filc se găsesc și se transformă la

FEHÉR

CLUJ,
Str. Memorandului 21.
(Reduta)

Modistele au reducere !! la prețuri. !!

Mica publicitate

Hârtie **Lichtpaus** pozitiv-negativ I-a
2744 5 la libraria LEPAGE Cluj.

Schimb cu preț foarte înalt:
Aur, argint, briliante, diamante, platină, dinți imitați, și monede de aur și argint
N. HILFMANN
Bijuter, Cal. Reg. Ferdinand No 12.

No. 284 — 923.

Publicație.

3129

In ziua de 2 Noemvrie 1923, orele 12 se va ține în localul Ministerului Agriculturii și Domeniilor, Direcția Viticulturii in București precum și în cancelaria Pivniței Statului din Cluj, Strada Georg Enescu No. 11, licitație publică cu oferte închise pentru vânzarea a 10096 litri vin, recolta anului 1919 și 15938 litri, recolta anului 1921.

Condițiile caetului de sarcini privind aceasta licitație se găsesc la Pivnița Statului din Cluj.

Ofertanții vor depune 10% din prețul oferit ca garanție în numerar sau în efecte publice garantate de Stat.

Medicamentul cel mai intrebuințat în tratamentul **Diatesei Urice** este.

UROSOLVAN

UROSOLVAN topește și scoate din corp depozitele acidului uric cari produc **Reumatismul Guta, Piatra la ficat, rinichi și băşică, Eczema, Dureri de cap.**
UROSOLVAN înlătură în cel mai scurt timp și sigur cauzele acestor boale. După câteva doze, urina se limpezește și este eliminată în abondență, durerile scad pentru a dispare complect. Reduce și oprește **îngrășarea anormală.**
UROSOLVAN este un **desinfectant puternic** al căilor urinare cu efect binefăcător întratarea boalelor băşicei a prostatei și gonorheilor învechite.
UROSOLVAN se ia cu înlesnire de către oricine

LA FARMACII ȘI DROGUERII

REPREZENTANT GENERAL.,
S. LINDENBERG. BUCUREȘTI. Str. Stelea 23.

Cine voește a călători iute, comod, eftin, sigur și direct la

Canada,
America,
Argentinia,
Brazilia

3063

să scrie numai de cât la

COSULICH LINE

București, Calea Griviței No. 181.

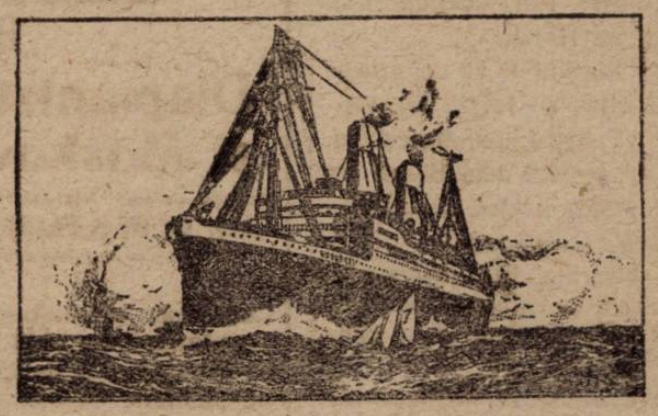

Corespondență întoate limbile

Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**
Călătoria durează **numai 7 zile.** — Masă excelență.
Cabine mari aerisiate pentru 2, 4 și 6 persoane.

Nenumărate scrisori de mulțumire!
Cereți imediat prospect!!

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 924 — 6 PAGINI • DOI LEI • 6 PAGINI — Duminecă 21 Octomvrie 1923

BIBLIOTECA ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Înfrăți[illegible]

SIBIU 23.X.1923 P. N.
77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
R CLUJ 1. 976
CLUJ 31.X.1923 b

ANUNȚURI: ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI BIROURILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IU[illegible] II)
Telefon: SUB CONDUCEREA UNUI CO[illegible]
ADMINISTRAȚIA No. 952 — Director: D. TOMESCU. — REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități 480 L.

Sfaturi pentru studențime

Cuvântul I. P. S. S. Mitropolitului Primat către tinerimea universitară

Cu prilejul solemnității deschiderii cursurilor la Facultatea de medicină din București, I. P. S. S. Mitropolitul Miron Cristea a rostit o cuvântare asupra căreia se cuvine să stăruim pentru ideile sănătoase pe care le cuprinde și pentru spiritul creștinesc și patriotic care o însuflețește.

I. P. S. Sa dorește să concilieze nevoia de luptă a studențimei pentru realizarea idealurilor sale cu necesitatea pe care o încearcă națiunea ca tinerimea noastră universitară să desvolte munca necesară pentru a împlini cerințele de conducere, organizare și întărire a statului român.

Fiindcă unitatea politică a națiunei odată realizată, munca care ne așteaptă este să închegăm, ceea ce am cucerit.

Pentru această închegare, spune I. P. S. Sa, se cere ridicarea nivelului cultural al țării întregi; se cere desvoltarea unei intensive culturi românești. Dar în năzuințele noastre spre culmile acestei culturi trebuie să ferim cultura națională de toate influențele streinismului care ar putea-o corci și lipsi de curățenia ei genuină. Această cultură proprie a sufletului românesc este singurul ciment indisabilul care ne poate închiega neamul și țara.

Închegarea țării cere însă imperios întronarea pe toată linia a unei **munci cinstite și succesiva naționalizare** *— nu de formă — ci în fond a tuturor ramificațiunilor de viață obștească, în deosebi industria și comerțul. În aceste direcțiuni trebuie să fim și suntem cu deplină și egală considerație față de toți fii legali ai țării, oricare ar fi naționalitatea și credința lor. Dar de altă parte suntem datori a ne apăra cu toată hotărârea, după vorba lui Mircea cel Bătrân, „nevoile și neamul" și toate bogățiile lui de toate acele elemente venetice cari — profitând de zăpăceala războiului și a urmărilor lui — s'au scurs de pretutindenea la noi în țară, și — atrași de bogățiile ei — au început a ne exploata și a alimenta o concepție îngrijitoare, amenințând a pune mâna pe belșugul țării, a ne periclita economia națională și cu timpul și însăși viața românească a țării. Față de asemenea* **venetici** *de prin toate țările nu putem avea nici un obligament nici internațional nici de altă ordine.*

Aceasta este preocuparea întregei țări, pentru realizarea scopului acesta luptă tinerimea noastră universitară. Si ea luptă cu vijeliosul entuziasm al vârstei.

In pornirea ei avântată studențimea s'ar putea lăsa târâtă să întrebuințeze mijloace extreme. „Nu vă lăsați ademeniți de ele — spune I. P. S. Sa — studenților. Domoliți temperamentul celor mai neastâmpărați dintre voi, înarmați-vă cu virtutea creștinească a răbdării.

Părăsind tot ceiace ar putea fi agitație sterilă, tinerimea universitară are datoria să se întoarcă la muncă, la o muncă serioasă și liniștită, fiindcă numai astfel ne vom putea creia acea armată de tineri pregătiți, prin forțele și virtutea căruia vom smulge biruința deplină a energiei și culturei românești.

Porunca vremii pentru toate energiile naționale este munca. Nimic nu se cade să ne smulgă dela această străduință, fiindcă orice clipă pierdută, orice forță răpită dela această muncă, înseamnă o întârziere în realizarea idealurilor naționale.

Înțeleptele sfaturi ale I. P. S. S. Mitropolitul Miron Cristea trebuesc să constitue un îndreptar pentru toată lumea românească. Studențimea noastră căreia cu deosebire i se adresează aceste sfaturi, va ști desigur, pătrunzându-se de înțelepciunea și patriotismul lor, să le urmeze. Și aceasta cu atât mai mult cu cât ele o pot ajuta, mai de grabă decât frământările sterile, în împlinirea ei.

INSCRIPȚII

Să se „coacă"!

Stilul d-lui Sever Dan și misiunea partidului național

Se știe că printre multiplele calități cari alcătuiesc personalitatea varie a d-lui Sever Dan, d-sa este și un talentat ziarist. Mostrele de stil din „Patria", în care oamenii vechiului regat căpătau o caracterizare necunoscută încă scrisului românesc, n'au isbutit totuși să stabilească suficient reputația d-lui Sever Dan. Contemporanii sunt ingrați, iar d-l Sever Dan este grăbit să se vadă consacrat ca mare și elegant stilist român, în consecință partidul național a fost constrâns să scoată un oficios la București, de unde verbul plin de sevă al secretarului său general să se reverse, ca o binecuvântare asupra tuturor pământurilor românești.

Astfel într'unul din numerele noului oficios, ilustrul cugetător și stilist al partidului național scrie:

„Istoria țării ne dovedește că „neocoapte" au fost, din nenorocire, clasele conducătoare.

Partidul național are astăzi o minunată misiune."

Deși în continuare d-l Seven Dan nu mărturisește decât pe departe și aducând-o cu meșteșug pe la Gheorghe Lazar, care este această misiune, înțelegem că este să se „coacă".

Și în aceasta constă talentul d-lui Sever Dan: profunzimea cugetării nu păgubește claritatea exprimării!

Ungaria și minoritățile

Se știe câtă indignare a produs în presa minoritară dela noi, dispozițiunile ministerului de instrucție cu privire la învățământul în școlile minoritare. Intențiunea dispoziției ministeriale în această privință a fost cu totul nesocotită. Presa maghiară a văzut în obligațiunea celor două ore de limba română, în obligațiunea învățământului istoriei și geografiei țării o încălcare a drepturilor de liberă manifestare, și n'a vrut să recunoască necesitatea învățământului acestor obiecte în școlile minoritare, pentru înșiși minoritari.

In atitudinea presei minoritare față de dispoziția ministerului instrucțiunei nu era numai o trecătoare manifestare de dușmănie față de autoritatea statului, ci era și un calcul. Cu câtăva vreme mai înainte, guvernul dela Budapesta publicase o ordonanță prin care se dădea minorităților din Ungaria liberă hotărire în privința învățământului. Ordonanța guvernului dela Budapesta acorda, mă rog, orice: școli de stat cu învățământul minoritar, școli mixte ca și școli minoritare cu limba de predare a statului. Era o revărsare de libertăți, pe care presa maghiară de pretutindeni a știut să o releveze cât mai luxos pentru a pune în cât mai multă inferioritate politica școlară a statului român.

Dispoziția ministerului școalelor a sosit tocmai după această manevră. Reaua dispoziție a presei minoritare dela noi avea o justificare. Dar iată că într'un ziar german din Banat să publică scrisoare cuiva, prin care se afirmă că toată ordonanța guvernului dela Budapesta a fost o simplă tragere pe sfoară. Nimic din ce s'a promis acolo, nu s'a îndeplinit, și o credem. Guvernul dela Budapesta a dovedit în destule rânduri că e preocupat numai de soarta minorităților din România, pentru cari cheltuiește bani grei cu ziare de agitație, pentru minoritățile oropsite din Ungaria neavând decât ordonanțe cari nu se îndeplinesc niciodată.

E un învățământ în toată această afacere și desigur că nu ziarele maghiare dela noi îl vor înțelege.

Export românesc

de lemne pentru construcții în Japonia

După informațiuni din cercurile exportatorilor de lemne dela noi, s'a pornit în rândurile acestora o mișcare pentru începerea unui export de lemne în stil mare, pentru construcțiile din Japonia.

Interesații vor prezenta guvernului un memoriu în această chestiune. Până acum însă nu știm, dacă s'a cerut o asemenea ofertă exportatorilor noștri.

Propaganda bolșevică printre popoarele din Asia

In India împotriva englezilor — Propunerea perfidă făcută Americanilor

Deși mișcarea națională a popoarelor din Orient e diametral opusă bolșevismului, totuși internaționaliștii dela Moscova caută să profite de ea, ca un formidabil instrument împotriva regimului actual din Europa.

Astfel bolșevicii lucrează cu succes în Indii, unde întrețin o violentă propagandă anti engleză și susțin mișcarea de revoltă împotriva dominației britanice.

Ei au tipărit în milioane de exemplare, manifeste în toate limbele asiatice, adresându-se diferitelor popoare pentru a excita ura împotriva Angliei.

In unul din ele se spune astfel Indienilor că: „Anglia a transformat milioanele de țărani și de lucrători indieni în animale fără drepturi și fără glas".

Violența și ura bolșevică nu sunt îndreptate numai împotriva Angliei, ci împotriva întregei Antante.

Americanii sunt numiți în presa lor „rechini".

Și în același timp bolșevicii s'au sforțat fără rezultat de a încheia o înțelegere cu aceiași „Americani imperialiști" împotriva Japoniei, a cărei atitudine energică ține în respect pe călăii roși din Extremul Orient.

In toamna lui 1920, Lenin în un discurs public, a declarat că Sovietele ar avea interesul să „facă cât mai grav conflictul dintre Japonia și Statele Unite și că pentru a ajunge la acest rezultat guvernul bolșevic ar propune chiar Americanilor să înființeze o bază navală în Kamciatka, ceia ce le-ar permite să atace Japonia pe la spate. Bine-înțeles că Statele Unite nu s'au lăsat tentate de această propunere perfidă.

Propaganda împotriva Japoniei, pe coasta Pacific lui

Bolșevicii consideră de dușmani principali în Asia mai ales pe Englezi și Japonezi.

Activitatea propagandei antibritanice a Sovietelor în Asia occidentală și meridională e cu mult însă întrecută de acea ce ele o desfășoară în Extremul-Orient, pe coasta Pacificului.

Ura împotriva Japoniei se explică prin faptul că ea e singura țară dintre toate cele aliate care, nu și-a retras definitiv trupele de pe teritoriile rusești din Extremul Orient și că grație acestui fapt o parte din aceste teritorii rămâne în afară de dominația bolșevică.

Apoi la Wladivostok există un guvern antibolșevic a cărui armată prezintă o amenințare permanentă pentru regimul sovietic din Siberia.

Directivele bolșevice sunt transmise dela Moscova la Irkuțc, unde Sovietele au creiat un puternic centru de propagandă.

Peninsula Corea este aceia unde bolșevicii întreprind acum cea mai mare propagandă împotriva Japoniei.

In China, arhipelagul asiatic și Australia

Propaganda bolșevică s'a întins în timpul din urmă și în Mongolia, țară situată între Rusia și China, apoi în China unde bolșevicii lucrează în două direcțiuni. Pe de oparte ei caută să câștige o influență oficială pe cale diplomatică, iar pe de alta duc o energică propagandă printre tinerimea intelectuală.

Nemulțumindu se cu intensa lor activitate pe continentul asiatic, bolșevicii caută să-și întindă influența în archipelagurile vecine.

Iar în Australia ei caută să exploateze criza industrială și să recruteze partizani printre cei rămași fără lucru și printre foștii soldați.

După comunicatele lor oficiale, bolșevicii ar lucra acum la un plan de pătrundere în Indochina franceză, pentru a răspândi și acolo ideile lor disolvante, ca și în celelalte țări din Asia.

Partidul economic minoritar și negustorii români

O telegramă din Craiova ne anunță, că Sfatul Negustoresc de acolo, deasemenea și acel din Tg. Jiu, au hotărât să nu adere la propunerea ce li-s'a făcut dela Timișoara, de a se înregimenta în partidul economic înființat acum câteva zile de negustorii unguri, șvabi și evrei din Banat.

Cum arătasem în numărul nostru de ieri, acest partid țintește să realizeze sub egida partidului maghiar, o coaliție a tuturor minorităților. Din propunerea făcută negustorilor olteni, reese acum, că atrăgând și români în sfera partidului economic, inițiatorii au încercat o foarte ingenioasă idee, aceea de a da partidului o fațadă românească. La așa ceva ne puteam aștepta după-cum știm, că inițiativa s'a pornit din Timișoara și că partidul maghiar de acolo este dublat de o organizație cetățenească pusă sub conducere românească.

Maşina cea mai universală, folosibil la arat, trea-rat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în de-pozit la firma **PERRY** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99 TELEFON 999. (2725-2)

INFORMAȚII

— **Promovare de doctor.** Domnul Ioan C. Ciuca, preotul garnizoanei locale, a fost promovat ieri doctor în drept de către Universitatea din Cluj.

— **O măsură bună a Siguranței din Satu Mare.** Ni-se anunță din Satu-Mare, că serviciul de siguranță de acolo a dispăs conscrierea tuturor muncitorilor de acolo veniți de peste graniță, întrucât sporindu se numărul lor din cale afară şi primejduind angajamentele muncitorilor de aici, s'a impus necesitatea expulzării indezirabililor.

Indeosebi această dispoziţiune care ar trebui introdusă şi în alte părți ale Ardealului, priveşte pe muncitorii veniți din Ungaria, printre cari sunt mulți clandestinişii.

— **Noui secțiuni ale Sfatului Negustoresc din Cluj.** La Tăşnad şi Şimleu au luat săptămâna aceasta ființă două sucursale ale Sfatului Negustoresc din Cluj, organizate, după cum ni-se spune, de comitete în care românii sunt în număr egal cu streinii.

Acest fapt, dacă este adevărat, îl relevăm mai cu seamă pentru a'l pune în legătură cu constatărea, că filialele înființate până azi de Statul Negustoresc de aici, au fost puse sub conducere aproape exclusiv streină. Se poate, că în urma unor critice ce i s'au adus de presa română pe chestiunea aceasta, Sfatul Negustoresc şi a dat seama, că menirea sa în Ardeal nu este aceea de a exclude dela a se afirma, pe comercianții şi industriaşi noştri, puțini câți îi avem.

— **Inspectarea şcolilor minoritare dela frontieră.** Am anunțat, că d. dr Al. Pteancu, inspectorul general al învățământului secundar din Ardeal, a plecat acum vre-o zece zile să inspecteze la frontieră felul cum şcolile minoritare înțeleg să respecte cunoscutele două circulare prin care d. ministru al instrucțiunii publice a regulamentat la începutul acestui an funcțiunea şcolilor minoritare. De această inspecție a fost cu atât mai vârtos nevoe, cu cât, după cum am arătat săptămâna trecută, autoritățile confesionale au ordonat şcolilor lor să nu respecte ordinele în chestiune atâta timp, cât delegația trimisă din nou la București, nu va obținea noul conensiuni. Aceasta era egal cu nerespectarea la nesfârşit a regulamentului, dat fiind, că oricâte concesiuni s'au dat de către guvernul român, conducătorii ungurilor le vor socoti insuficiente.

— Călătorind să nu uităm a lua cu noi Diana-Franzbrantwein, pe care numai, mirosându-l odată, suntem asigurați că nu ni-se face rău. 2475—6

— **La cafeneaua „Metropole“** cântă în fiecare seară renumitul şef de orchestră Nicolae Alexander din Sibiu cu toată orchestra. 3090

— **Noui dispoziţiuni faţă de şcolile minoritare din Arad.** Ni-se anunță din Arad, că d. dr Al. Pteancu, inspectorul general al învățământului secundar din Ardeal, controlând şcolile minoritare de acolo, a constatat, că acestea n'au respectat dispoziţiunea conform căreia nu au voe să înscrie decât elevi de confesiunea şcoalei respective. Pentru a face respectat regulamentul d. dr Al. Pteancu a înființat pe lângă şcoala secundară de fete de acolo o secție cu patru clase românească cu în care se vor înscrie elevele evreice ale institului. O secție similară, de stat, s's înființat pe lângă şcoala de băeți.

— Sportsmanii să nu uite, că elasticitatea muşchilor nu o protejează nimic mai bine decât Diana-Franzbrantwein. 2475—5

— **Un non memoriu minoritar.** După informațiuni dela corespondentul nostru din Arad, autoritățile confesionale maghiare şi evreeşti de acolo au pus la cale trimiterea unei delegații de părinți la București, ca să protesteze contra dispoziţiunii ce o arătăm în altă parte a ziarului, şi prin care d. dr. Al. Pteancu a înființat o secțiune de stat pe lângă şcoala maghiară confesională de acolo, în care, contrar regulamentului, a găsit o mulțime de elevi de altă confesiune decât aceea a şcoli.

— DE ÎNCHIRIAT cameră mobilată, întrare separată, persoană serioasă. Informații A. Statescu Str. Samuel Micu 2.

— **Se închiriază una cameră goală, luminoasă, spațioasă, sobă de teracotă, liberă în câteva zile. Amatorii se vor adresa la Redacție între 4—6 p. m. în fiecare zi de lucru.**

— **Un congres al fabricanților de doage.** Pentru una din ultimele zile ale lunii acesteia a fost convocat la Cluj un congres al fabricanților de doage de stejar, cu scopul de a cere guvernului libertatea de export a acestui articol.

*

— 3 ODĂI, CAMERĂ BUCĂTĂRIE caut pentru imediat. Plătesc preț după învoială. *Pompeiu Andrea*, subdirector la Industria Sămei Cluj, Calea Victoriei 29.

*

— Garderobierul dela Biblioteca Universității roagă pe persoana, care săptămâna trecută a luat cu sine un palton ce nu era proprietatea sa, să binevoiască a'l înapoia, căci altfel se vede silit să plătească el paltonul, ceiace l-ar costa leafa pe aproape un an.

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

— **Excluderea artistei bătăioase dela Teatrul Maghiar.** Am arătat ieri scandalul provocat Joi seară în incinta teatrului unguresc din localitate de corista Berczineé-Dunai, care neplăcându-i critica ce i-o făcuse cu câteva zile în urmă gazetarul Indigo dela „Ellenzek“, s'a răzbunat lovind pe critic cu cravaşa în plin teatru. Comitetul teatrului maghiar a pedepsit-o pentru acesta excluzându o din teatru.

— *D-l Dumitru Hâşeganu, fost funcționar superior în Direcțiunea Poliției şi Siguranței generale Cluj, ne roagă să comunicăm, că pe ziua de 5 Octomvrie a fost grațiat prin înalt decret regal, recăpătându-şi prin aceasta toate drepturile politice şi civile.*

Balul mascat de astă seară

După cum am anunțat din vreme astă seară va avea loc primul mare bal mescat şi nemascat din sezonul acesta.

Comitetul organizator al acestui bal a făcut toate sacrificiile posibile pentru a asigura reuşita petrecerei.

Printre distracțiile ce se vor oferi publicului sunt: tombole, concurs de frumuseţe, bătae de flori arehestra reg. 83 inf. şi o bandă de lăutari. In tot timpul petrecerei care va dura până dimineața, va funcționa un mare bufet cu băuturi şi cu mâncări reci.

Cunoscuta cofetărie Tufli a aranjat un elegant şi bogat bufet cu dulciuri, siropuri, cafele turceşti şi liqueurcoi franceze.

Balul va începe la ora 10.

Toată elita Clujului şi-a dat întâlnire pe diseară la marele Bal din Sala Prefecturei dat în folosul sinistraților dela Gilău.

Ausosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431 2653

INTÂMPLĂRI DIN CLUJ

Sinuciderea unei servitoare

Sâmbătă dimineața, în podul apartamentului locuit de către familia domnului Ardoare Nicolae, din strada General Gherescu No. 2, s'a găsit spânzurat de o grindă cadavrul servitoarei Maria Leluț.

Anunțându-se autoritățile, la fața locului au sosit imediat medicul legist Dr. Hossu şi Comisarul Ionel Chifor, şeful circumscripției prime polițienești, carl au deschis o anchetă în cursul căreia au stabilit că nenorocita fată îşi pusese capăt zilelor din cauza unei dragoste nenorocite şi totodată pentrucă stăpânii ei o învinuia de un furt pe care ea nu-l comisese.

Cele stabilite în cursul anchetei, coincid în totul cu cele afirmate de către sinucigaşe, într'o scrisoare ce s'a găsit asupra cadavrului.

Reprezentanții autorităților au ordonat transportarea cadavrului la institutul medico legal unde urmează a i se face autopsia.

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universității)

Duminecă, 21 Oct.
Minune de film francez!
Roger la Honte
SERIA I.
Mare dramă criminală. Interpretată de artiştii dramatici dela Comedie Francaise din Paris, în frunte cu Rita Jolivet şi Signoret. Senzațiunea cea mai mare al rezonului!

Cinema Urania
Duminecă, 21 Oct.
Samson mut
Dramă colosală în 10 acte. In rolurile principale Luciano Albertini şi Filippo Costamagna. Faptele de minune al Amorului şi a Puterei!

Cinema Apollo
Duminecă, 21 Oct.
Secretul circului Barré
Senzațională dramă de cirt în 6 acte. In rolul principal artistul neîntrecut: Harry Piel.
Reprezentațiile încep la 3 ore p. m.

Repertoriul Teatrului National din Cluj

Sâmbătă 20 Oct. „Morcovel“ şi „Scampolo“.

Duminică 21 Oct. „Morcovel“ „Nodul“ Gordian“ şi „Interpretul“.

*

Se repetă „Papă“ comedie în 3 acte de Caillavet şi Rob. de Flers, în rolurile principale dnii St. Braborescu Dem. Mihăilescu Brăila, Mişu Ştefănescu, V. Vasilescu, C. Potcoavă etc., şi dnele Jeana Popovici-Voina, Jeanne Landry, Ath. Rally, El. Bănuțiu etc.

*

Prima reluare va fi „Heidelbergul de altădată“ cu interpretarea din stagiunea trecută.

Viza livretelor militare

Se face cunoscut că între 15 Octomvrie şi 30 Noemvrie 1923 va avea loc viza livretelor Md. E. ale gradelor inferioare aflate la vatră.

Fiecare om, grad inferior din complectare, rezervă sau miliții este obligat a se prezenta personal la reşedința cercului de recrutare sau subcentrului de viză, cel mai apropiat cu localitatea unde îşi are domicilul obişnuit şi unde îşi exercită ocupațiunea sa liberă sau la care ar fi fost înscris anterior.

Prezentarea la viză se va face în zilele fixate de cercul de recrutare.

Viza se va face pe livretul Md. E. iar în lipsa acestuia pe orice act militar ce posedă omul (ordin de lăsare la vatră, act prin care i se stabilea situația militară, etc).

Cei ce nu se vor prezenta la viză în termenul fixat mai sus vor fi urmăriți şi pedepsiți conform codului de justiție militară.

Nu se vor prezenta pentru viza livretului oamenii din contig. 1921. pe cum şi cei cari au fost concentrați după 1 Aprilie 1923.

Odată cu viza livretelor se va face şi viza certificatelor de dispensă de mobilizare pe anul 1924—1925 eliberate de către autorități civile. Cei cari nu se vor prezenta în termenul fixat mai sus, vor pierde dreptul de dispensă.

Tot cu această ocazie făcându-se şi recensământul meseriaşilor, toți acei cari sunt meseriaşi, lucrători specialişti când se vor prezenta pentru viza livretului vor trebui să aducă şi brevetul, carnetul de meseriaş sau diploma spre a dovedi ce declară că practică.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Puteți cumpăra pe prețurile cele mai reduse totfelul de blănuri la Blanăria JANKY LAJOS Cluj, Strada Universității 1.
Lloyd 873 2120

Activitatea lăudabilă
a noului prefect al jud. Mureș-Turda

Armonie între toate organele administrative — S'a pus stavilă propagandei comuniste — Nivelarea asperităților dintre minorități și autoritățile românești Rolul cercului Franco-Român — Sprijinirea elementului românesc — Imbunătățirea gospodăriei orașului Tg.-Mureș — Chestia exproprierei — Țăranii sunt foarte mulțumiți — Nevoia înființărei unui partid democratic maghiar — Bogățiile județuiui Mureș-Turda — Ce ar trebui să se facă

Dl Iuliu Peter este o veche cunoștință a noastră, asupra activității căruia, — ca prefect al județului Bihor, ne-am ocupat îndeaproape în coloaele ziarului.

Cum era de așteptat, că noul prefect al județului Mureș-Turda, activitatea dsale în scurtul timp de când conduce acest județ, este marcată de o serie de acte care învederează energia și priceperea cu care d. Peter știe să conducă un județ.

Intr'o convorbire pe care am avut-o cu d-sa, noul prefect al județ Mureș Turda, ne-a expus modul cum înțelege să lucreze și ne-a arătat ce a realizat pâuă în prezent

Armonia între organele administrative

„Venind în fruntea județului, zice d. Peter, cel dintâi gând al meu a fost ă coordonez sforțările tuturor organelor de administrație și totodată să duc mai departe opera bine începută de fostul prefect d. Septimiu Mureșianu. Desele schimbări de prefecți n'au îngăduit să se muncească aici sistematic și resultatul era că administrația nu avea nici o legătură cu armata și justiția. Am căutat deci să stabilesc o strânsă legătură între ele pentru a da mai ales minorităților putința să vadă că autoritățile românești lucrează în deplin acord.“

Propaganda comunistă

„Am găsit la venirea mea aici, zice mai departe d-l Peter, un club comunist. Prin mijloace legale am pus stavilă propagandei comuniste, astfel că astăzi suntem scutiți de asemenea mișcări atât de dăunătoare intereselor statului nostru“.

Apropierea minorităților

„Pentru a ne apropia comunitățile care în mod sincer ar dori colaborarea cu noi, am găsit un teren pentru: „Cercul Franco-Român“ pe care l'am reorganizat și care astăzi este cercetat și de unguri. Prin cultura franceză căutăm să convingem minoritățile că și cultura română, fiind cultură latină, merită să fie cunoscută de elementele noastre minoritare“.

Situația în județ

In județ, după inspecțiile ce i-am făcut, mi-am dat seamă că trebuie să sprijin cu deosebire elementul românesc. Vom obliga industria străină de aici să se conformeze legilor în vigoare, pentru a angaja și muncitori români dându-le acestora posibilitatea de ași face intrarea în industria ardeleană.

In unele locuri s'ar putea face chiar colonizări cu muncitori români, reforma agrară dându-le putința să aibă și pământ de lucru“.

Gospodăria orașului

„Am făcut inspecții la uzinele orașului unde mi-am putut da seama de lipsurile și nevoile care trebuiesc imediat împlinite.

In urma stăruințelor pe care le-am pus am obținut dela guvern un important credit pentru acoperirea nevoilor în legătură cu gospodăria orașului. Am comandat un nou motor cu combustiune, care ajută forței motrice o motoarelor de astăzi care sunt prea slabe, pentru a mări debitul de apă.

Vom cere să ni se mai acorde sumele necesare pentru a obține o apă de o mai bună calitate, apa de astăzi fiind o nenorocire pentru orașul nostru“.

Nu suntem un oraș de fațadă

„Am luat toate măsurile de a face o bună gospodărie orașului nostru pentru ca Tg. Mureș să nu dea impresia că este numai un oraș de fațadă.“

Minoritățile față de autorități

„In general, ne accentuiază d. Peter, scopul nostru este armonizarea tuturor sforțărilor și dorim ca și populația minoritară să se intereseze de mersul afacerilor orășănești, păstrând contactul cu autoritățile asigurând o că va găsi totdeauna ascultare în toate cererile ei juste.

Cum s'a făcut exproprierea?

La această întrebare prefectul județului ne spune:

„Expropierea s'a făcut în întregime și aproape toți țăranii îndreptățiți au fost puși în posesiunea pământurilor.

Țărănimea maghiară și-a dat seamă de deosebirea dintre statul democrat român și fostul stat autocratic maghiar, și știe să prețuiască avantajele pe care le are sub stăpânirea românească. Consecința este că cei mai mulți dintre micii proprietari nu mai ascultă de sfaturile agitatorilor iredentiști, dându-și seamă că devenind cetățeni români și proprietari interesul lor este să mențină starea de lucruri actuală.“

Un partid democrat maghiar

Ar fi din partea noastră o politică cuminte să încurajăm înființarea unui partid democratic maghiarii, format din țărani împroprietăriți acum. Un asemenea partid ar avea o acțiune liniștitoare și ar contrabalansa în chip fericit, influența acelor exploatatori ai partidului maghiar, care speculează sentimentele iredentiste, și întreține un spirit de agitație în masele maghiare.“

Dl Peter ne-a mai vorbit de bogățiile județulu' pe care îl conduce, expunându-ne o serie de fapte pe care le vom arăta într'un viitor articol.

Dac.

Consecintele nesupunerii scolilor maghiare

Un ordin al ministerului cultelor în chestiunea absolvenților școlilor închise

Actele de nesupunere ale școlilor ungurești, din cauza cărora acestea au trebuit pedepsite prin avertismente sau chiar prin închidere, sunt cunoscute cititorilor noștri. Zile de-a rândul a trebuit să arătăm, cum școlile acestea continuă a se împotrivi statului român și a'l ataca și cum opera aceasta se face printr'un sistem care a fost inaugurat de episcopii diverselor confesiuni maghiare. Am arătat astfel, că există ordine ale acestora în această privință și le-am și citat, pentruca mai târziu, când ziarele maghiare ne vor ataca pentrucă am pune piedeci tineretului maghiar, să se știe cine poartă vina că elevii unguri vor avea de suferit de pe urma educației ce li-se face.

Această zi a sosit odată cu deschiderea noului an universitar, căci ministerul a dispus să nu fie primiți la Universitate absolvenții a zece școli secundare maghiare nerecunoscute, sau cari din cauzele de mai sus au fost private de dreptul de publicitate.

Acum acest ordin a fost repetat de ministerul cultelor, care ia aceiași dispoziție în privința seminarelor.

Această consecință, a cărei vină am mai spus cine o poartă, s'a arătat de altfel, și cu ocazia examenelor de admitere la Universitate. Absolvenții școlilor maghiare, care nu au învățat nimic din istoria, geografia, constituția sau limba și literatura română, au trebuit să fie respinși, pentrucă orice s'ar zice, instrucția superioară nu are nevoe de studi iredentiste, singurele cari s'au predat elevilor acestora.

Fixând acum aceste consecințe, se adevereste curând de tot ceeace am arătat în decursul arătărilor noastre, îndeosebi ce astă primăvară, că politica inaugurată de conducătorii unguri în școlile lor, se va răzbuna asupra elevilor. Se pare, că unii și-au dat seamă, însfârșit, de această greșală. Majoritatea însă continuă și astăzi să protesteze, că nu li-se mai îngădue în școală această politică dezastruoasă. Mai târziu se va vedea în totalitatea lui dezastrul ce aceasta înseamnă pentru unguri, și nu pentru noi.

Incartiruirea ofiterilor si functionarilor la Cluj

Inființarea biroului de incartiruire. Ministrul internelor a dispus începerea rechizițiilor

Ne-am ocupat și în alte rânduri de chestiunea atât de gravă la Cluj, a încartiruirii funcționarilor publici și ofițerilor chestiune care în urma destiințării de astă primăvară a biroului de încartiruire putea să însemne descongestionarea neînsemnatului element românesc din orașele ardelene.

Privită îndeosebi sub raportul gravității arătate mai sus, chestiunea încartiruirii ofițerilor și funcționarilor de stat a dat mult de gândit, de câteva luni încoace, autorităților clujene, civile și militare, și rezultatul — după cum se știe — a fost că s'a cerut ministerului de interne reîntroducerea rechizițiilor.

Acum câteva zile ministerul internelor a satisfăcut imperioasa necesitate a românilor din Cluj, dispunând reînființarea biroului de încartiruire.

Ordinul acesta nu conținea însă toate modalitățile execuției, astfel că săptămâna trecută d. prefect al județului, Septimiu Mureșanu, care a fost întâiul care a înțeles gravitatea chestiunii încartiruirii, a cerut dela București lămuriri.

Un ordin venit acum, dă toate aceste lămuriri, precizând și decretul în baza căruia se restabilește vechea ordine de încartiruire.

Primind ordinul în chestiune, domnul prefect Septimiu Mureșanu, a convocat ieri după amiază un consiliu al autorităților civile, militare și polițienești și după ce li-s'a făcut cunoscut acestora ordinul de mai sus, au hotărât, să se numească mai multe comisii cari să controleze în tot orașul camerele cari pot fi rechiziționate. Un birou de incartiruire le va acorda apoi petenților, dar se va proceda mai riguros decât în trecut, pentru a se pune mai dinainte capăt oricăror nereguli.

In legătură cu ordinul de mai sus al ministerului de interne ținem să arătăm, că acțiunea întreprinsă de domnul prefect Mureșanu pentru funcționarii publici și ofițerii din Cluj, va avea urmări binefăcătoare și asupra celorlalte orașe ardelene. Astfel ordinul ministerial în chestiune precizează, că rechizițiile de acum se fac în baza decretului 4868 din 1920, care prevede existența birourilor de incartiruire pentru orașele de sub starea de asediu. Ordinul acesta, prin urmare, se referă și la alte orașe ardelene.

Doamnelor
și mireselor!
Cumparati sau comandati-va!

Lingerie, trusouri femeești, pânzeturi fețe de masă și lingerie pentru pat, specialități de batiste, etc, fabricații proprii și specialități din străinătate.

SÁMUEL & Co.
Str. Memorandului Nr. 9
2949

In magazinul de mode pentru dame al lui
Eugen Szabó
din
CLUJ,
C. Regele Ferdinand
5

cunoscut ca avantajos pentru preturile convenabile si serviciul solid, au sosit in depozit asortimente complecte de:

noutăți de stofe pt. paltoane și costume

mătăsuri pentru haine și căptușeală

catifele negre si colorate, pentru paltoane,

stofe doublé pt. paltoane bărbătești, cu preturi extraordinar de ieftine.

Mărfurile de vară întrecătoare se vor vinde pe prețuri foarte scăzute.

Preturi fixe!

Telefon:
4-79

3609

Se ştie că numai CZINK vopseşte, curăţeşte, chimic, cel mai frumos şi cel mai ieftin Cluj.

IN MARELE MAGAZIN DE BLĂNURI AL LUI

IOSIF IZRAEL & CO.

CLUJ, C. VICTORIEI Nr. 2.

3026

Se află în mare asortiment:
Blănuri, dela . . . . 16000 L în sus
Paltoane pt. sport dela 3000 L în sus
Boa dela. . . . 450 L in sus
Paltoane pt. copii dela . . . . . 800 L în sus

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Candelabre electrice 1446
dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la **cele mai impedobite**, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

Cine voeşte a călători iute, comod, eftin, sigur şi direct la
Canada,
America,
Argentinia,
Brazilia
3063
să scrie numai de cât la
COSULICH LINE
Bucureşti, Calea Griviţei No. 181.

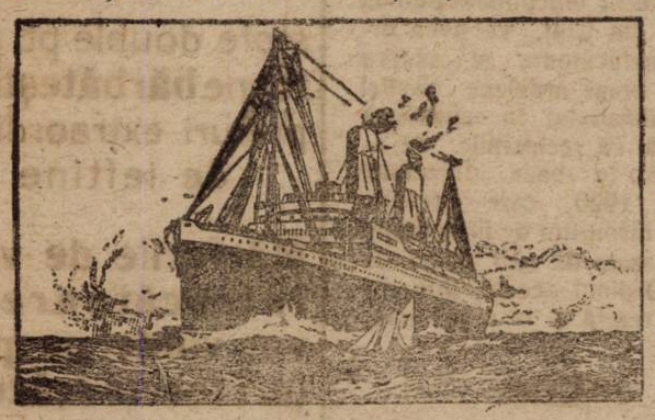

Corespondenţă întoate limbile
Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**
Călătoria durează **numai 7 zile.** — Masă excelentă.
Cabine mari aerisiate pentru 2, 4 şi 6 persoane.
Nenumărate scrisori de mulţumire!
Cereţi imediat prospect!!

Telefon 493 Telefon 493
Maşini de scris
Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica
Mare atelier pentru reparat maşini de scris
Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.
Anton Finkler
atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

SIPĂTARIA
FARMATI
Cluj, Str. Memorandului 16.
pregateste cu preturi foarte reduse glamantanuri si genti de prima calitate. Asemenea executa ori ce reparatiuni. 2889

Cele mai noi pălării parisiene şi vieneze de filc segăsesc şi se transformă la
FEHÉR
CLUJ,
Str. Memorandului 21.
(Reduta)
Modistele au reducere !! la preţuri. !!

Tablile de asbest „METEOR“
sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de ingrijire şi reparare şi e mai bun şi mai eftin ca cel de tinichea.
Lloyd 1024 1883
Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oşorheiu jud. Bihor.

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
pentru editii Masson—Paris, la celelalte editori de literatura şi de stiinta cel mai mare favor de schimb.
Catalog gratult. 2744-1

MOBILE
în cea mai bună calitate şi cei mai eftin se pot procura la
Fabrica de mobile VICTORIA, ARAD.
Depozit: Str. Horia, Palatul Neuman. Primim executări la comanda. 4045

„Aesculap“
Marque depose
Intreprinderea de instrumente medicale
Mihail Máté,
Cluj, Strada N. Iorga 2.
2892
Cel mai mare deposit al României de instrumente medicale şi de instalaţii de spitale şi sanatorii. Magazin permanent de aparete electrice instalaţiuni de laborator, articole necesare la ingrijirea bolnavilor, pansamente, microscop C. Reichert, aparate de röntgen, lămpi, lămpi quart cu preţuri-originale de fabrica. Reparaturi de injector „Record“ să fac la moment şi eftin. La cerere servesc cu plăcere cu ofert de preţuri. Lloyd 1816.

„BERE DIN TURDA“
„ Rador. 172 2248
DIN MALŢ DUBLU
GLORIA
Fabricatie speciala a
Fabricei de bere din Turda
precum gustoasă şi renumită bere deschisa
CORONA
se găseşte in calitate neintrecută pretutindeni.
Fabrica de bere: TURDA. Telefon No. 5.
Depozit principal: CLUJ, Calea Dorobantilor Nr. 11. Telefon 394.

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM
ROLOURI
din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.
Oferte se servesc gratuit: 2798
Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.
ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

SERBO ROMÂNĂ S.A. DE BANCA ŞI COMERŢ
3105
CENTRALA: BUCURESTI, BULV. LASCAR CATTARGIU 30. SUCURSALA: TIMISOARA.
Se ocupa cu toate ramurile afacerilor bancare.

TELEGRAME

Haosul din Germania

Iminenta isbucnire a războiului între Saxonia și Berlin

Ruperea relațiilor diplomatice între Berlin și Saxonia. Batalioanele di Reichswer gata să pornească contra Saxoniei

Berlin — Ziarul „Vorwaerts" constată încordarea situației în Saxonia și speră că guvernul din Berlin va trata până la o înțelegere. Ziarul cere disolvarea trupelor proletare prin poliția din Saxonia și dacă e necesar, cu sprijinul Reichswerului.

Monitorul oficial al Bavariei anunță că guvernul bavarez a comunicat guvernului saxon că refuză să primească plenipotențiarii acestuia cât timp Saxonia are un guvern comunist. Guvernul bavarez a rechemat totodată pe plenipotențiarul acreditat la Dresda.

*

Paris — „Daily News" anunță că generalul Müller, comisarul militar din Saxonia lucrând în acord cu Reichul a trimis un ultimatum guvernului Saxon anunțând că 15 batalioane din Reichswehr sunt gata să pornească contra comuniștilor Saxoniei.

Creștinii părăsesc Constantinopolul

Constantinopol — In ultimele 2 săptămâni 15000 creștini au părăsit Constantinopolul.

România la Liga Națiunilor

Activitatea d-șoarei Elena Văcărescu la Geneva

Paris. — Inainte de-a pleca din Geneva d-ra Văcărescu a fost felicitată de către d-nii Hanataux, Beneș Yovanovitch și de către delegații Americii de sud care i-au mulțumit pentru serviciile ce le-a adus cauzei latine și slave prin admirabilul său discurs pe care l'a ținut în adunarea Societății Națiunilor.

Regele Greciei a decorat pe d-ra Elena Văcărescu cu crucea ordinului „Mântuitorului" în gradul de ofițer transmițându i totodată mulțumirile sale și ale guvernului grec pentru zelul cu care a intervenit în favoarea femeilor și copiilor greci refugiați a căror cauză a susținut-o la Societatea Națiunilor.

Raporturile dintre Ungaria și vecinii săi

Reluarea raporturilor comerciale

Budapesta. — Sub președenția ministrului de externe, Daruvary a avut loc o conferință la care au luat parte miniștrii de interne, justiție și de finanțe. S'a discutat chestiunea negocierilor comerciale ce va avea loc în curând cu Cehoslovacia, Români a și Iugoslavia.

Miniștrii ungari au ajuns la un acord cu privire la punctele principale ale n gocierilor vitoare. Negocierile începute la Praga vor fi reluate la 23 Octombrie la Budapesta.

Remedierea crizei de numerar

Măsurile guvernului

Guvernul prin oficiosul său anunță pentru ușurarea crizei de numerar, că se vor acorda avansuri bănești industriașilor, agriculturilor și comerțianților, garantate prin mărfuri sau producții diverse, aflate în depozite cari momentan nu pot fi valorificate. Beasemenea va acorda credite nouei instituții". Creditul Industrial". Statul incasând impozitele va proceda imediat la plata datoriilor către creditorii interni.

Ministrul de finanțe incasează dela țărani pentru plata pământurilor 30 milioane lunar.

Festivitățile dela Belgrad

Belgrad. — Toate pregătirile pentru botezul moștenitorului sârb sunt terminate. Suveranii români vor sosi Sâmbătă seara fiind întâmpinați de familia regală sârbă, consiliul de miniștri și înalții demnitari. Botezul se va oficia în capela palatului, Duminecă la amiazi după care va urma un dejun cu 300 invitați. Seara va fi un dineu intim participând numai rudele, apoi un concert de gală cu 600 invitați. Luni se va celebra cununia prințului Paul cu principesa Olga a Greciei, Martori vor fi ducele de Jork și regele Jugoslaviei, Luni seara mirii vor pleca la Londra.

ULTIME INFORMATII.

INTERNE

Reluarea negocierilor româno-bulgare

Negocierile româno-bulgare pentru rezolvirea litigiului ambelor state, vor fi reluate peste câteva zile la București.

Delegații români la conferința internațională de cale ferată

D-nii Tănăsoiu și Niculescu, directori regionali CFR vor participa ca delegați la conferința căilor ferate la Nizza, unde se va discuta orariile trenunilor internaționale și chestiunea vagoanelor directe.

*

Ziarul „Universul" anunță că delegația rabinilor din Oradea-Mare s'a prezentat ministrului de instrucție cerând aprobarea deschiderii școalei rabinice din acel oraș. Ministerul a respins cererea pentru motive bine întemeiate.

*

Prelungirea moratorului pentru datoriile comercianților în străinătate

Moratoriul pentru datoriile comercianților în străinătate va fi prelungit cu 6 luni. Ministrul finanțelor va depune în parlament proiectul respectiv.

Convocare

Cassa de Păstrare Cetățenească soc. pe acții își va ținea *adunarea generală extraordinară* Joi la 1 Noemvrie 1923 la orele 4 p. m. în localul institutului str. Memorandului 3 5. Obiectele adunării vor fi: 1. Constituirea adunării. 2. Numirea alor 2 acționari pentru verificarea procesului verbal și scrutare. 3. Raportul direcțiunii despre lucrările efectuate anticipativ în vederea ridicării capitalului fundamental și decizie referitor la executare. 4. Alegerea a 2 membrii în direcțiune și 2 în comisiunea de supraveghiere. 5. Modificarea statutelor. 6. Eventuale propuneri. Domnii acționari, cari doresc să participe la adunarea generală sunt rugați să își depună acțiile dimpreună cu plenipotențele cu 3 zile înainte de adunarea generală la cassa institutului. Direcțiunea.

Pentru copii mici și sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e

PRAFUL HÖFER 2905-1

și CREMA HÖFER, PENTRU COPIL

Au sosit pe anul 1923 24 articole de modă de o frumusețe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & &

3054 *Piața Uniri No. 12*

O gospodină economă întrebuințează:

„SIDOL"

pentru curățitul metalelor,

„SIRAX"

pentru frecatul și spălatul mâinilor și

„AZUROL"

albastru indigo de rufe.

Se obține în toate prăvăliile din această branșă.

„Rador" No. 357. 3115.

Bandage de Cauciuc

pentru autocamioane toate dimensiunile

Depozit la

Emil Blaga Cluj

La cerere se trimite pretul curent. 2747-2

Carti, reviste romanesti, franceze, germana, etc., hartie, articole de birou, masini de scris confecție de hârtie și imprimate de orice natura la:

Libraria, Papetaria, Tipografia

LEPAGE

Cluj. Cereți cataloage lista și ofert. 2744-4

„TACÂMUL"

fabrica pentru articole de ARGINTARII

CLUJ, Str. Avram Iancu No. 3.

Telefon No. 4-82

Adr. telegr. „Tacâmul„ Cluj

ARGINT 2850

cumpără cu cel mai mare preț!

Fabrică tacâmuri și articlii de lux, etc., etc.

Numai pentru revanzatori.

Saci, sfoară, ponve, tuburi

și totfelul de articli de funi, echise de cânapă se afla la 3040

FRATII HACKER

Arad Str. Murăsului 1. Telefon 456. Adresa telegrafică: Kender, Arad.

Industria Laptelui

DIN BANAT S. P. A.

TIMIȘOARA

Fabrica Str. 3 August 24.

2944

Medicamentul cel mai intrebuințat în tratamentul **Diatesei Urice** este.

UROSOLVAN

UROSOLVAN topește și scoate din corp depozitele acidului uric cari produc **Reumatismul Guta, Piatra la ficat, rinichi și băşică, Eczema, Dureri de cap.**

UROSOLVAN înlătură în cel mai scurt timp și sigur cauzele acestor boale. După câteva doze, urina se limpezește și este eliminată în abondență, durerile scad pentru a dispare complect. Reduce și oprește **îngrășarea anormală**

UROSOLVAN este un **desinfectant puternic** al căilor urinare cu efect binefăcător întratarea boalelor băşicei a prostatei și gonorheilor învechite.

UROSOLVAN se ia cu înlesnire de către oricine

LA FARMACII ȘI DROGUERII

REPRESENTANT GENERAL.

S. LINDENBERG. BUCUREȘTI. Str. Stelea 23.

„Mașini unelte „ASTRA" sunt cele mai precize"

2972-3 ASTRA SECȚIA MOTOARE A R A D. 29723

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş MĂRUNŢIŞURII GALANTERII ŞI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

Mica publicitate

Schimb cu preţ foarte înalt: Aur, argint, briliante, diamante, platină, dinţi imitaţi, şi monede de o o o aur şi argint o o o
N. HILFMANN
Bijuter, Cal. Reg. Ferdinand No 12.

„MECANO" S. A.
SUCURSALA CLUJ,
Str. Memorandului No. 24

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalaţiuni telefonice. 2883

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale
Cluj, Calea Regele Ferdinand 19
Telefon interurban No. 2-13.
Adresa telegrafica: Juvaere Cluj.
Avem onoare a anunta stimata noastra clientela, ca ni-am mutat fabrica şi biroul în casa proprie depe Calea Regele Ferdinand No. 19.
Va rugam a ne onoara şi pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari le vom eŏecuta acum cu şi mai multa promptitudine. 1845

Cărţi, reviste franceze
la **Librăria LEPAGE**
CLUJ. 2744-3

THE ROYAL MAILLINE
Ce mai veche Fondată Călătorie — Societate de navigaţie anul 1839 comodă

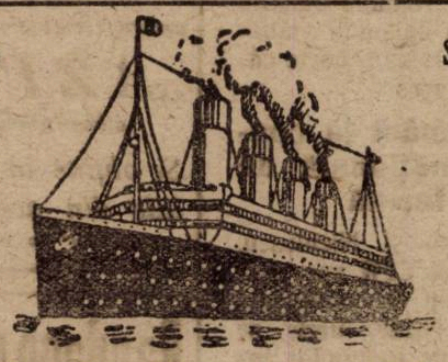

New-York, Canada, Brazilia, Argentinia, Cubu şi Mexic etc.
În fiecare săptămână porneşte vapor din
Hamburg, Cherbourg şi La-Rochelle
Pentru orice fel de deslusiri, vizarea paşaportului şi alte formalităţi să ne adresăm la
Compania „Tranzit"
Bucureşti, Calea Griviţei No. 153 şi la filiala **Timişoara,** „Hotel Coroana".
Bani trimisi din America prin noi se pot avea in timp de 8 zile.
3064

Reclama este sufletul comerţului

„Ghetele cele mai bune si mai moderne"
sunt cele prevăzute cu marca renumită
»Chaussures Echo«
Lloyd 1109 1392

Paltoane de piele pentru femei şi bărbaţi pregătesc după măsură trimisă luând garanţie 3070-2
FUCHS
magazin de haine de piele Oradea-Mare, C. Victoriei 1

Daca voiti sa va ingrijiti tenul, spalati-vil numai cu apa preparata cu
Kaiser-Borax
Kaiser-Borax
Intrebuintat mereu, faţa nu mai este urata.
Kaiser-Borax
face faţa alba si moale. 2474-3

Moara Mare Timisoreana Sectia de Sticlarie
Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă 2910
TIMIŞOARA

MUTARE DE LOCAL!

Atragem atenţiunea onoratului public, că ne-am mutat cu depositul nostru de fabrică de postav din locatul vechiu (Palatul Babos) în locatul nostru nou, modern aranjat

Cluj, Calea Regele Ferdinand No 13.

Când aducem aceasta la cunostinţa onoratului public, tot odată îl asigurăm despre serviciul nostru prompt şi atent şi pe viitor, şi îl rugăm să binevoiască a ne onora şi pe mai departe cu încrederea sa arătată fată de noi până acum.

CAROL SCHERER şi FII succ.
GROMEN şi HERBERT
1243. Lloyd 1220.

Fabrica de articole de metal şi tinichea **Grünwald si sotii Oradea-Mare,** Strada Poştei No. 39. **Fabrică cutii cu capac patent pentru conserve, bomboane, vazelină şi alifii, deasemenea căni pentru petrol şi uleiuri şi tesale.** 2647

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul IV. No. 925 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Miercuri 24 Octomvrie 1923

Infrăți...

74 „Transilvăni Nr. de schimb“
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU ... 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COM...
Director: D. TOMESCU.
Telefon: C T I A No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Pentru mântuirea noastră sufletească

Reflecții cu prilejul congresului dela Arad al preoților ortodoxi

Mâine se va deschide la Arad congresul preoților ortodoxi din Ardeal, convocat din inițiativa asociației clerului „Andrei Șaguna“. In mulțimea de congrese de tot soiul, congresul preoțesc dela Arad ar fi să însemne ceva mai mult decât o gălăgioasă adunare de indivizi de aceeași categorie socială, preocupați de interese profesionale meschine.

Nu știm precis ce se va desbate acolo. Știm însă că preoțimea își are nevoile ei materiale, pe cari nu le poate nimeni ignora. Imprejurările de astăzi impun tuturor categoriilor sociale strângerea rândurilor, legată în grimul rând de trebuințele tot mai multe ale vieții.

Dar mai presus de aceste nevoi de ordin material, adunându-se în congres, preoțimea trebuie să fie preocupată de problemele morale și ideale ale misiunei sale în societate. Ceea ce altor categorii sociale este îngăduit să alcătuească unica preocupare a desbaterilor, nu poate fi îngăduit preoțimei, și desigur că, înaintea noastră, au înțeles înșiși preoții noștri care le este principala chemare la congresul dela Arad.

Răsboiul a sdruncinat nu numai așezămintele politice și sociale ale omenirii. La noi, ca și aiurea, structura morală a sufletelor și a pierdut caracterul de intimă comunitate cu Biserica. Morala pretutindeni lasă de dorit. Oamenii grăbiți să-și apuce un loc și să-și stabilească un rost în viață, au uitat și de Biserica lui Dumnezeu și de morală. Desechilibrul valorilor ne-a răpit conștiința valorii personale, lipsa autorităților consacrate a scos din uzul masselor sentimentul răspunderii și al respectului de aproape. Sărăcia a făcut loc furtului, lăcomiei și câștigului nelegiuit. Păcatul e pretutindenea stăpân, în bordee ca și în palate, la sate ca și la orașe.

Ne sbatem într'o adâncă mocirlă de imoralitate și cinism, fără putință de a putea nădăjdui să ne ridicăm prin propriile noastre puteri. Ne trebuie o mână de ajutor și o așteptăm cu înfrigurare și teamă dela Biserica națională care ne-a ținut întregi până acum și contra căreia am păcătuit în ceasul al unsprezecelea. Rolul unui congres al preoților de aici îl vedem începând. Dela buna înțelegere a tribuințelor noastre, ale tuturor, de regenerare morală, trebuie să pornească o acțiune în comun a oamenilor Bisericei. Ei sânt chemați să înfrunte valul de păcate și să reintroneze în mijlocul nostru buna, blânda și înțeleapta învățătură a lui Cristos, dela care ne-am întors cu nevrednicie fața.

Se poate oare o mai frumoasă chemare și o mai ademenitoare temă pentru un congres al preoților celei dintâi Biserici românești? Din contractul lor cu toate categoriile noastre sociale, preoții ne cunosc lipsurile morale în care ne sbatem și vor ști să hotărească, în congresul dela Arad, acțiunea mântuitoare. Și desigur a va porni de acolo, așa precum cu toții o dorim.

C.

Criza de educație

„Neamul Românesc“ scoate la iveală prin scrisul dlui N. Iorga, o nouă problemă, asupra căreia am stăruit și stăruim mereu și în coloanele ziarului nostru,

E și ea una din grozavele răni lăsate de războiu în sufletul omenesc cu aspecte așa de urâte astăzi și cu urmări primejdioase pentru viitor.

E criza dr educație. Marea furtună care a trecut peste noi a adus pe lângă dezorganizarea vieței economice, zdruncinarea echilibrului valorilor și o totală descumpănire a sufletului omenesc.

O întreagă ordine morală a fost stărâmată și de sub dărâmăturile ei se ridică astăzi noua generație, lipsită tocmai de acea educație care e chezășia cea mai de seamă pentru bunul mers și temeinicia oricărei activități sociale.

Intre grijile și suferințele războiului și între agitațiile politice, părinți și profesori au uitat de educația copiilor care pornește întâi de toate din familie și apoi din școală.

Am uitat cu toții că bunurile materiale sunt înainte de toate creații ale sufletului nostru, că oricât ne-am zbuciuma să dăm vieții o mai dreaptă așezare, silințele noastre vor fi pururea zădarnice dacă prin ele nu vom urmări și o mai bună întocmire a sufletului omenesc.

Desigur e mai ușor să faci operă de agitație decât de educație și de cultură, dar nu trebuie să se uite că singura scăpare din noaptea rătăcirilor de astăzi, singura condiție de a ieși biruitori din încercările vremei este educația și cultura generației ce ne va urma.

Oricine ocupă un loc în sânul culturii are datoria acestei educații, a acestei refaceri sufletești.

Organizând sufletul vom ușura în același timp munca — oricare ar fi ea — al cărei spor nu poate fi posibil fără educația cinstită a celor ce-o profesează,

Proclamarea republicei renane

Paris. Se anunță din Aix-la Chapelle că Duminică a fost proclamată republica renană. Toate edificiile publice și primăria au fost ocupate de reani, cari au arborat drapelul renan fără opunerea poliției și a siguranței. Proclamația guvernului provizoriu interzice orice manifestație.

Regionalismul partidului național

Incă o dovadă

In congresul de la Chișinău, D. general Averescu a afirmat că D. Maniu a declarat în fața a patru persoane că partidul național nu și-a schimbat cu nimic caracterul prin fuziunea cu restul partizanilor lui Take Ionescu. Cu alte cuvinte partidul național își păstrează încă orientarea regionalistă a politicei sale, deși are un club la București, organizațiuni în Basarabia și un oficios care se chiamă „România“.

Afirmația Dlui Averescu pare foarte întemeiată. Fuziunea cu takiștii n'a schimbat nimic din vechea mentalitate a conducătorilor partidului național. Ea a servit numai de paravan aceleași politici regionaliste care ni-a dus, în vara anului trecut, la cunoscuta încordare de raporturi între vechiul regat și Ardeal. Numai așa se explică necuviințele la adresa oamenilor vechiului regat publicate mai dăunăzi în „Patria“ de D. Sever Dan. Și chiar dacă ne-am opri numai la D. Sever Dan, n'ar fi oare o suficientă dovadă a mentalității regionaliste la conducerea partidului național?

Chestia iredentismului maghiar în parlament

Ce ne spune d-l senator Bianu

Am arătat că grupul parlamentarilor ardeleni a hotărît să facă o serie de interpelări și comunicări atât în Cameră cât și în Senat cu privire la chestiunile care privesc interesele Ardealului.

Intre altele, grupul parlamentarilor ardeleni va face amănunțite comunicări și cu privire la chestia iredentismului maghiar în Ardeal și la propaganda pe care o întreține unii agitatori.

In această privință d. senator dr. Bianu ne spune următoarele: „Personal, am făcut în sesiunea trecută, o energică interpelare în Senat cu privire la iredentismul care se propagă în bisericele catelice. Am stăruit mai ales asupra cazului cu catedrala catolică din Cluj, unde se mai păstrează până și emblema Ungariei pe frontispiciul și pe ferestrele acestui așezământ. Ministrul Cultelor a ordonat atunci o anchetă, iar episcopul Majlath s'a obligat personal să scoată emblema ungurească. Totuși înalta față bisericească a bisericei maghiare nu s'a crezut dator să se ție de obligație: emblema Ungariei să răsfață încă în voe pe zidurile și ferestrele Catedralei catolice din Cluj.

Dar voi face o nouă interpelare în această seziune, atât asupra acestui caz, cât și asupra unui număr de acte ale iredentismului maghiar care se propagă în școli și chiar în instituțiile publice ale statului și asupra cărora am cules toate datele necesare.

Tratativele dintre averescani și partidul național

Zilele trecute noul ziar al partidului național a publicat un comunit prin care să dădea cea mai formală desmințire svonului răspândit de unele gazete că între partidul național și averescan se urmează tratative al căror scop ar fi deocamdată o înțelegere în vederea unei comune guvernări și apoi fuziunea celor două grupări subt prezidența generalului Averescu.

Dar fiindcă în politică ceea ce se mărturisește este tocmai contrariul de ceea ce se face, *comunicatul partidului național nu trebue socotit decât ca o viclenie de războiu menită pe de-o parte să înșele opinia publică asupra lucrurilor puse la cale în culise, iar pe de altă parte să provoace nedumerire în rândurile averescanilor.*

De fapt între cele două partide se urmează tratative. Informațiunile noastre în această privință nu suferă desmințire. **Agenții domnului Argetoianu, care a reintrat în activitate după reconcilierea sa cu generalul Averescu, lucrează la stârnirea unui curent pentru apropierea de partidul național.** *Fiindcă, spun ei, este necesară o apropiere între cele două partide ca la deschiderea succesiunei actualei guvernări să se găsească o formațiune politică în stare să pretindă și să ia puterea.*

Oportuniștii din partidul poporului sunt pentru realizarea unei înțelegeri cu partidul național. **Dar sunt alții, și în fruntea asestora se găsește dl Octavian Goga, cari nu înțeleg să trateze cu partidul național decât pe temeiul fuziunei.**

In ceea ce privește partidul național, conducătorii lui sunt dispuși să pună bazele unei înțelegeri cu partidul poporului fiindcă socotesc această înțelegere ca singura posibilitate pentru a ajunge la putere. *Cât despre fuziune, înțelege oricine că peste ambițiunea domnului Maniu nu se poate trece prea ușor.*

Șeful partidului național ar fi nevoit să facă sacrificiu al orgoliului sau fuzionând cu partidul poporului și prin urmare abandonând șefia generalului Averescu.

Din cauza dlui Maniu și a câtorva corifei naționali cari și-ar pierde din autoritate în cazul unei fuziuni, chestiunea aceasta nu intră în tratativele cari se duc între emisarii celor două partide.

Dl Oct. Goga a fost rugat să stea câteva zile la București, deoarece cei cari sunt pentru o înțelegere între averescani și partidul național, nădăjduesc să determină pe dl Goga să-și dea asentimentul pentru realizarea unei înțelegeri între cele două grupări de opoziție. D-sa este piedica de căpetenie în realizarea înțelegerei, fiindcă generalul Averescu ca totdeauna n'are o opinie precisă și poate fi lesne influențat. Nimeni n'ar putea spune dinainte dacă dl Goga va fi câștigat pentru înțelegere. Cert este însă că la București se duc tratative între oameni celor două partide. Părerea noastră cari cunoaștem deosebirile de mentalitate și fragilitatea tuturor înțelegerilor de felul celei care se pune la cale între averescani și naționali, este că chiar realizată ea nu va ține multă vreme și că oricum ea nu va da ambelor partide o autoritate pe care unul a pierdut-o printr'o nefastă operă de guvernare, iar celălalt printr'o politică care niciodată n'a fost călăuzită de o ideie și însuflețită de convingere.

Incetarea regimului permiselor

Libertatea comerțului cu străinătatea

D-l V. Sassu, ministrul industriei și comerțului a semnat decizia prin care se lasă libere la export, fără nici o autorizare specială și restricție și numai cu plata actualelor taxe de export și comision,, toate mărfurile și produsele țărei, cu excepția celor socotite ca fiind cu totul indispenzabile consumului intern.

Această decizie e echivalentă cu libertatea comerțului, atât de cerută de cercurile comerciale. Fa nu s'a putut însă înfăptui până acum atât din cauza diferenței de valută, cât și din grija de a nu se provoca perturbări în viața economică și socială a țărei.

După desființarea restricțiunilor ce existau pentru comerțul intern, a contingentării cerealelor și a vitelor cornute, actualul regim de libertate nu poate prejudicia interesele economice ale țărei, întrucât producția satisface pe deplin necesitățile consumației interne, iar prețurile produselor de la noi ne fiind mult inferioare celor din străinătate, comercianții nu mai au nici un interes ca să le speculeze în așa fel încât să prejudicieze consumația internă.

Automobile **FORD** typ nou cu roti demontabile cu preturi reduse precum si alte sisteme de automobile gasiti la firma **PERRY,**

Telefon 999. 2725-3 Cluj, Calea Regele Ferdinand 99. Telefon 999.

Se știe că numai **CZINK** vopsește, curățește, chimic, cei mai frumos si cel mai ieftin Cluj.

Ședința comisiei adtive a jud. Cojocna

Ce s'a hotărât în această ședință

Zilele trecute s'a întrunit în sala prefecturei comisia administrativă a județului Cojocna. D-l Prefect al județului a comunicat la această ședință pe toți pretorii, primpretorii, preoții și învățătorii din județ, pentru a i se face un raport amănunțit asupra tuturor stărilor de lucruri din județ și pentru a le putea da toate instrucțiunile necesare.

Această ședință a comisiei administrative a fost una dintre cele mai importante prin hotărârile ce s'au luat.

Adunarea a fost prezidată de d-l Sept. Mureșianu, prefectul județului. In ceeace privește școlile am arătat în numărul de ieri al ziarului nostru inovațiile și hotărârile ce s'au adus.

*

S'a fixat definitiv ca repaosul duminical să dureze de Sâmbătă dela ora 6 până Luni dimineață.

In județ, toate cârciumele vor fi închise Dumineca și sărbătorile.

In schimb în fiecare comună în aceste zile de sărbătoare se vor organiza șezători culturale.

Toți preoții și învățătorii vor fi obligați ca în fiecare comună să organizeze astfel de șezători, să ție conferințe și să facă lectură țăranilor din diferiți autori români.

*

S'a hotărât interzicerea cîăcilor în zilele de Duminecă și de sărbătoare.

Numărul cârciumelor comunale se vor reduce considerabil.

Fiecare comună nu va putea avea mai mult de două cârciume. Acestora li se va fixa și o cantitate maximă de băuturi spirtoase ce o pot vinde într'o zi.

Până acum au fost închise deja din ordinul prefectului 43 de cârciumi.

Numai în Mănăștur au fost închise 3 cârciumi (Vadaș, Klein și Simon.)

*

O altă hotărâre importantă a comisiei administrative este aceia luată la propunerea dlui Prefect, ca în fiecare lună toți pretorii, primpretorii, preoții și învățătorii să fie obligați a face dlui Prefect un raport amănunțit asupra activității fiecăruia în timpul acelei luni menționând și toate nevoile de care sufere populația.

*

Comisia a mai hotărât să se ia cele mai drastice măsuri contra tuturor exploatatorilor de păduri cari nu respectă cu stricteță legea silvică. Au și fost pedepsiți până acum 5 exploatatori de aceștia cu câte 20.000 lei amendă și anularea contractului.

*

Reședința plasei Borșa care până acum a fost în Cluj va fi mutată chiar săptămână aceasta în Borsa.

*

Comisia administrativă a mai hotărât la propunerea dlui Prefect să se interzică vânzarea hainelor vechi netrecute pe la oficiul de desinfectare.

*

La stăruința dlui Prefect și a dlui subprefect Gheție comisia administrativă a aprobat să ne acorde 20,000 lei din plasa Hida pentru repararea școalei din Jimborul Mare.

*

Atât medicul prim al județului cât și medicii de plasă vor fi obligați pe viitor ca cel puțin 15 zile pe lună să facă inspecții în comune și să ia toate măsurile sanitare necesare. Din inițiativa domnului prefect al județului toți prim-pretorii vor avea o condică de inspecție în care își vor nota rezultatele măsurilor luate și constatările făcute prin comune cu ocazia inspecțiilor.

*

In fiecare zi între orele 8—9 toți prim-pretorii vor comunica telefonic domnului Gheție, subprefectul județului toate evenimentele mai importante din plasă.

In fiecare plasă a luat ființă o comisiune formată din sub-revizor, preot și învățător, însărcinată cu revizuirea tuturor bibliotecilor populare comunale ungurești.

Toate acele biblioteci care vor avea cărți tendențioase sau vor cuprinde atacuri la adresa românilor vor fi confiscate și înlocuite cu biblioteci românești.

*

Parintele Hopartean din Gadâlin a raportat în ședința comisiei adtive asupra stării mizerabile în care își lasă copii unele mame, văduve de războiu. S'a hotărât suspendarea ajutoarelor acordate de stat acestor femei iar cu banii aceștia să se îmbunătățească soarta copiilor.

Alfio.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

RULIMENȚI PE BILE
TOATE MĂRIMELE ÎN DEPOZIT LA
EMIL BLAGA, CLUJ
EXPEDIȚIE în TOATĂ ȚARA. — PREȚUL CURENT SE TRIMITE LA CERERE.
2747-3

INFORMATII

— **Impunerile avocaților.** La administrație financieră funcționează comisiunea de impunere pentru advocați, sub președințe dlui Praporgescu președintele tribunalului local.

— **Inspecție administrativă în oraș.** Dl Prefect al județului a făcut Sâmbătă de dimineață, dela orele 6 până la 11½ o inspecție prin surprindere, în întreg orașul.

Dsa a inspectat toate piețile, brutăriile, măcelăriile, depozitele de lemne și unele băcănii. A mai inspectat pompieria orașului unde a fost foarte surprins de faptul că limba maghiară predomină în această instituție și că prin biurouri s'au mai putut păstra până astăzi tablourile lui Franț Iosef, Kossuth etc. D-sa a dispus confiscarea acestor tablouri și impunerea limbii românești atât în discuții cât și în scripte.

D-sa a mai făcut de asemenea o inspecție prin toate biurourile Primăriei. Pe ziua de 1 Noembrie toți funcționarii de la Primărie cari nu știu românește, vor fi irevocabil destituiți.

La inspecția pe care dl Prefect a făcut-o prin piață a constatat numeroase cântare false și numeroși negustori cari speculau publicul. Dsa a dispus darea în judecată a 23 de negustori de aceștia.

— **Piața.** Pe piețele Clujului se simte o foarte mare lipsă de lapte și ouă. Din cauza rarității lor, aceste două articole au devenit foarte scumpe. Astfel ouăle au ajuns la 2·75 bucata iar laptele la 8—10 lei litrul.

— **Dela comisia de cartiruire.** Azi dimineață a vut loc o nouă ședință a comisiunei de rechiziționare a camerilor pentru funcționari. In această ședință s'au discutat modalitățile după care să se facă controlul locuințelor din oraș. Ședința a fost prezidată de dl. Prefect al județului.

— **Edilitare.** Azi după prânz la ora 3 și jumate a avut loc o consfătuire între dnii Sept. Mureșianu, prefectul județului, Oct. Utalea, primarul orașului și un delegat al oficiului ingineresc în care s'a discutat din nou accelerarea introducerei gazului metan și al tramvaiului electric în Cluj. Hotărârile acestei consfătuiri le vom publica mâine.

— **Brutarii clujeni cer scumpirea pâinei.** Brutarii din Cluj au cerut din nou autorităților administrative locale să le aprobe urcarea prețului pâinei albe la 10 lei de kg. Dl prefect al județului a refuzat cererea brutarilor.

— **Se închiriază una cameră goală, luminoasă, spațioasă, sobă de teracotă, liberă în câteva zile. Amatorii se vor adresa la Redacție între 4—6 p. m. în fiecare zi de lucru.**

Reviste

A apărut întâiul număr din „Cele trei Crișuri pentru popor". Revista este redactată de d. Gheorghe Tulbure va aduce reale foloase românimei țărănești din Bihor.

*

A apărut al II-lea număr din revista „Fierul" cu material bogat și variat de specialitate.

— **Dela Consiliul de Războiu.** Cu începerea de azi 22 crt. din cauza aglomerării proceselor, pe lângă consiliul de războiu din localitate, s'a mai înființat a doua secție de judecată.

— **Agresiunea din str. Moților.** Sâmbătă noaptea mai mulți indivizi, necunoscuți până în prezent, s'au năpustit asupra tâmplarului Gh. Francisc bătându-l cu ciomegele până l-au lăsat în nesimțire.

In stare gravă victima a fost transportată la clinica chirurgicală.

Dela primele cercetări s'a stabilit că mobilul agresiunei a fost o răsbunare.

— **Consulare.** D-l Dr. Jan Jirásek, consul general al republicei cehoslovace la Cluj, a sosit Sâmbătă sara în localitate întorcându-se din Cehoslovacia.

— **Comemorarea a cinci ani dela înființarea primei gărzi naționale ardelene.** In vederea festivalului dat de Societatea foștilor gardiști naționali Duminecă în 28 Oct. la prefectura județului, se va ține Joi seara la banca „Economul" o ședință a „Surorilor și Fraților de Cruce" de sub președința d-lui Dr. Amos Frâncu, ședință în care se vor face ultimele pregătiri.

In dimineața zilei de Duminecă se vor oficia parastase pentru eroii și morții din revoluție, la cele două biserici românești din localitate. Sara la șapte va avea loc festivalul, la care d-nii Dr. Amos Frâncu, Dr. Al. Șimon și Aurel Mureșian vor ține conferințe despre revoluțiile românești din fosta monarchie maghiară. Programul artistic va fi susținut de cei mai buni dintre artiștii români din localitate și de d-na Mimi Nestorescu, Dr. Văleanu și Virgil Tempea, cari vor executa bucăți din revoluția dela 1918. Intrarea va fi gratuită.

— **Dela barou.** Comitetul baroului Clujan a hotărât cu prilejul morții regretatului avocat Dr. Aurel Isac, ca în loc de cunună să dăruiască o sumă de 500 lei pentru Spitalul Moților din Abrud și să contribue cu 500 de lei la darul național pentru familia preotului Opriș din Cristiș, întâiul martir dela 1918.

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

Diverse

Eri s'a afișat prin oraș, ordonanța No. 4 referitor la aplicarea legei stării de asediu. Această ordonanță care s'a afișat acum 5 luni și care deatunci și până acum a fost sau ruptă de trăcători sau luată de ploaie.

Această ordonanță interzice intrunirile publice și aglomerația prea mare pe străzi.

*

Consiliul orașului va lua în discuție în ședința de Miercuri chestiunea acordării unei subvenții muzicei militare a Regimentului 83 inf. care se află într'o serioasă criză financiară și amenințată să se desființeze. Cum prin plecarea reg. 3 vânători Clujul a rămas cu o singură muzică militară, credem că consiliul orașului va aproba acordarea unei subvenții muzicei regimentului 83 inf.

— Garderobierul dela Biblioteca Universității roagă pe persoana, care săptămâna trecută a luat cu sine un palton ce nu era proprietatea sa, să binevoiască a'l înapoia, căci altfel se vede silit să plătească el paltonul, ceiace l-ar costa leafa pe aproape un an.

— Pierzându-mi dovada de aranjare a situației mele militare eliberată de cercul de recrutare Cluj pe numele Albett Mezei, caporal, născut în Tăureni 1884 — o declar nulă în mâna oricui s'ar găsi.

Albert Mezei
șef croitor la Teatrul Național

— **Concerte.** Azi, la orele 8 d. a., dna Piroșca Hevesi, cunoscuta pianistă clujană, va da la Teologia Unitară din localitate un concert de piano cu bucăți clasice. Concertul de astăzi, întitulat serată clasică, este prima parte a unui ciclu de concerte proectat de distinsa artistă, și va fi urmat de un concert cu bucăți romantice și unul cu compoziții moderne. pe cari le va da în Noemvrie și Decemvrie.

*

— Tânărul tenor român G. Erdéli din localitate, un talent deosebit căruia marele public îi va face în curând cunoștință, va debuta Joi la Sibiu cântând pe „Meșterul Manole" la concertul dat de corul Oancea. Dsa va cânta Duminecă și la București, unde corul dlui Oancea va da a doua reprezentație pentru comemorarea lui Gheorghe Lazăr.

Intreprindere Industriala
caută muncitori de fabrică și fauri.
Oferte, indicându-se plată pe oră, să se adreseze sub
„FABRICA"
la administrația acestui ziar

Dispoziţiunile pentru rechiziţionarea camerilor pentru ofiţeri şi funcţionari la Cluj

Aplicarea a început de astăzi — Comisiunea de recensământ — Cum se va proceda cu rechiziţionarea Cine va judeca apelurile

Cu începere de astăzi s'a pus în aplicare la Cluj, dispoziţiunile cu privire la rechiziţionarea camerilor necesare pentru ofiţeri şi funcţionarii de stat. Prefectul poliţieii dl Valer Popoviciu a dat o ordonanţă în care sunt prevăzute normele după care urmează să se facă rechiziţiile de camere.

*

Ordonanţa sună în modul următor:

„Având în vedere dispoziţiunele Jurnalului Consiliului de miniştri No. 2435 din 5 Oct. a. c. referitor la rechiziţionarea locuinţelor cu plată echitabilă pentru funcţionarii statului, ofiţeri şi trupă, în conformitate cu ordinul Ministerului de Interne din 10 Oct. a. c. dispunem:

„Cu ziua de astăzi se pune în aplicare în teritorul oraşului Cluj, dispoziţiunile legei de rechiziţie militară relativ la cvartiruirea funcţionarilor statului, ofiţeri şi trupă contra plăţilor echitabile la care sunt obligaţi toţi cei încartiruiţi."

*

Ordonanţa arată mai departe comisiunea care este însărcinată cu recensământul camerilor. Comisiunea se compune din d-nii Maior Eliad, delegatul Comandamentului Corp VI de Armată, I. Tămas, delegatul primăriei şi A. Candale delegatul Prefecturei de Poliţie.

Această comisiune va cerceta la faţa locului toate imobilele şi va stabili camerile care nu sunt absolut necesare persoanelor care le locuiesc. Va mai stabili cu acest prilej situaţia persoanelor care sunt îndreptăţite la locuinţi şi va fixa chiria echitabilă a camerilor propuse pentru rechiziţionare.

*

Prin ordonanţa prefecturei de poliţie, proprietarii imobilelor sunt obligaţi a preda benevol în decurs de 48 ore camerile rechiziţionate persoanelor desemnate în birourile de rechiziţie eliberate de prefectul poliţiei. După expirarea acestui termen, instalarea în camerile rechiziţionate se va executa prin forţa publică.

*

Reclamaţiunile şi contestaţiile înaintate comisiunei mixte de rechiziţiuni, relativ la dreptul de rechiziţionare sau a modului de executare nu suspendă executarea rechiziţiunei.

*

Toate cererile de camere din partea celor interesaţi se vor prezenta la prefectura de poliţie camera Nr, 13. De altfel autorităţile civile şi militare au fost învitate să prezinte tablouri de toţi funcţionarii şi ofiţerii fără locuinţi.

Dac.

Contra apasilor presei

Un comunicat al „Sindicatului presei române din Ardeal"

Comitetul „Sindicatului Presei Române din Ardeal", fiind informat că un oarecare domn cu numele de Cuţarida, care se dă drept director al unei gazete cu titlul „Mica Antantă", s'a stabilit în Cluj şi face speculaţiuni nepermise, utilizând lipsa de orientare atât a autorităţilor cât şi a publicului cititor, la adăpostul calităţii de ziarist pe care pe nedrept şi-o însuşeşte, — crede necesar să facă cunoscut pe această cale, că numitul domn nu are nici o legătură cu presa română şi că toate operaţiunile la care se dedă îi privesc personal, în măsura în care izbuteşte să exploateze naivitatea publicului şi îngăduinţa autorităţilor noastre.

Tot odată Comitetul „Sindicatului Presei Române din Ardeal" roagă autorităţile ca pe viitor, ori decâte-ori se vor mai ivi asemenea indivizi, înainte de a le acorda vreun sprijin, să ceară avizul Asociaţiilor de presă.

Comitetul

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 şi 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

„Ce face opozitia?"

„Adevărul" se întreabă foarte îngrijorat, în faţa pretinselor agitaţii cari ar primejdui ordinea internă, ce face opoziţia. Fiindcă, spune ziarul d-lui Brănişteanu, mâinepoimâine va cădea guvernul actual, iar opoziţia, dezorganizată şi dezbinată, nu va fi în stare să ia puterea. In mod indirect „Adevărul" îndeamnă partidele de opoziţie să-şi unească forţele pentru a fi în măsură să ia răspunderea guvernării.

Vor asculta partidele de opoziţie injoncţiunile „Adevărului"? Nu ştim. Dar independentul nostru confrate ar putea, sondând trecutul politic foarte apropiat, să şi dea seama că o întrebare ca aceia pe care şi-o pune, înseamnă cel puţin o naivitate. Şi de, sunt naivităţi care-ţi pot compromite reputaţia . . .

Cronica Sportivă

Rezultatul întrecerilor de ieri

C. A. C. HAGGIBBOR

1:0 (0:0). Se aştepta un joc frumos şi elegant cu ocaziunea întâlnirei echipelor C. A. C. şi Haggibbor.

Publicul însă a rămas cu desăvârşire înşelat de oare ce aceste echipe au jucat fără însufleţire.

Vestiţii jucători din H. (cum se zice) nu au putut produce nici o acţiune frumoasă, în contra adversarilor tot atât de slabi.

Repriza I-a s'a terminat cu 0:0.

In repriza II-a, C. A. C. a arătat mai multă superioritate, de unde a resultat şi goalul învingător dat de Major din C. A. C.

Incercările lui H. de a ajunge egalarea au fost zădarnice, de oarece halfi din C. A. C. apăra bine poarta.

Arbitrul Adorjan a condus slab, — lăsând multe greşeli neobservate. *H.*

Efectele unei conferinţe

D. Bogdan-Duică utilisat de presa maghiară.

Se ştie că d. N. Iorga, cu prilejul comemorării lui Gh. Lazăr, a ţinut la Bucureşti o conferinţă în care dascălul din Avrig a fost înfăţişat potrivit adevărului istoric, adică fără exagerările cu care eram deprinşi până acum şi după-care orice Boilă din partidul naţional putea să spuie celor din vechiul Regat: „Noi v-am dat cultura şi conştiinţa naţională, deci închinaţi-vă nouă".

Vrând să facă pe apărătorul ardelenismului jignit, d. Bogdan-Duică a ţinut şi dsa o conferinţă la Teatrul Naţional din Cluj prin care a căutat să repună figura lui Gh. Lazăr în cadrul exagerărilor din care fusese smulsă de către d. Iorga. Pentru aceasta dsa s'a simţit obligat să ridice în slăvi şcoala piariştilor la care învăţase Gh. Lazăr. Conferinţa dlui Bogdan-Duică, deşi ţinută cu gândul de a face vâlvă, a trecut totuşi aproape neobservată, poate tocmai din pricina spiritului pătimaş de care a fost animată. In schimb, presa maghiară a găsit în ea o adevărată mină de argumente împotriva politicei noastre de apărare naţională, şi sânt câteva zile de când şovinismul maghiar nu mai încetează cu osanalele la adresa dlui Bogdan-Duică.

De aceia întrebăm: Nu crede d. Bogdan Duică că e necesară o explicaţie, şi poate mai necesară de cât patima cu care s'a răpezit să răspundă dlui Iorga?

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universităţii)

Marţi, 23 Oct.

Minune de film francez!

Roger la Honte

SERIA I.

Mare dramă criminală. Interpretată de artiştii dramatici dela Comedie Francaise din Paris, în frunte cu Rita Jolivet şi Signoret. Senzaţiunea cea mai mare al rezonului!

Cinema Urania

Marţi, 23 Oct.

Maciste scăpat de apă

Cinema Apollo

Marţi, 23 Oct.

Lordul apas

Reprezentaţiile încep la 3 ore p. m.

! Ni-au sosit !

în stoc mare

paltoane şi blănuri de toamnă şi iarnă

de cea mai nouă modă din

Paris

Wiena şi Berlin

Diamantstein şi Moskovics

magazin de mode bărbăteşti şi femeşti

Cluj, C. Reg. Ferdinand 25.

(Vis a-vis de poşta centrală)

Cea mai avantajoasă sursă **de blănuri de pluş de seal şi biberette**, şi de specialităţi de paltoane cu blană. 2032

Cox de prima calitate!

dela fabrica de gaz se oflă de vânzare in detail sau per vagon la

Fabrica de Gaz

Cluj.

Automobil

de vânzare 30 H. P. cu 6 locuri,

Maşină de scris Yost Nr 15.

Cine zideşte

etage pe o casă parter poate căpăta locuinţă după tocmeală. Case eftine numai la agentul

DUNKY,

2581 Cluj, Piaţa Unirii 10.

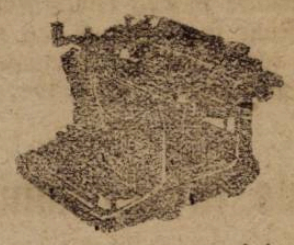

2744-2

Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria **LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.**

„Lebeda"

prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat şi prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.

Fabricăm: Plapome, saltele, perne şi albituri de pat.

Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri şi alte Institute.

Vindem şi cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric şi seegras brut şi prelucrat.

Curăţim dezinfectăm şi scărmănăm prin masinini electrice pene şi vată.

oo 1334 oo Lloyd 1592.

Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.

Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

In magazinul de mode pentru dame al lui

Eugen Szabó

din

CLUJ,

C. Regele Ferdinand 5

cunoscut ca avantajos pentru preturile convenabile si serviciul solid, au sosit in depozit asortimente complecte de:

noutăţi de stofe pt. paltoane şi costume

mătăsuri pentru haine şi căptuşeală

catifele negre si colorate, pentru paltoane,

stofe doublé pt. paltoane **bărbăteşti**, cu preturi extraordinar de ieftine.

Mărfurile de vară întrecătoare se vor vinde pe preţuri foarte scăzute.

Preturi fixe!

Telefon:

4-79

3609

TELEGRAME

Agravarea conflictului dintre Bavaria și Reich

Un războiu inevitabil. Proclamația guvernului german. Noi turburări muncitorești la Berlin

Berlin — Situația în Germania este extrem de critică. Rebeliunea fascistă a Bavariei silește guvernul Reichului la o luptă decizivă dupăce ultima încercare făcută prin trimiterea ministrului Braun la München a eșuat. Șeful suprem al armatei, generalul Seekt a interzis guvernului bavarez primirea generalului Lossoc care a fost exclus din armata germană: Guvernul german a lansat un apel poporului calificând de trădare purtarea guvernului bavariei, și îndemnând poporul să lupte pentru unitatea Germaniei.

Von Kahr deasemenea a lansat un apel poporului arătând că Bavaria nu urmărește nici decum planuri separatiste dar urmărește salvarea Germaniei de politica antinațională a Berlinului.

Sunt temeri că Bavaria va începe marșul contra Berlinului deacea ziarele „Vorwaerts" și „Wossische Zeitung" sfătuiesc ca guvernul central să cruțe Saxonia care închide drumul Bavariei spre Berlin.

Aseară la Berlin au fost din cauza marei lipse de pâine excese înaintea brutăriilor. Nervozitatea orașului este imensă.

Aplanarea conflictului dintre Saxonia și Reich

Ziarul „Vorwärts" anunță aplanarea conflictului dintre Saxonia și guvernul din Berlin, care va trimite trupe în Saxonia de acord ci miniștrii socialiști. Trupele nu vor proceda contra guvernului saxon dar contra sfaturilor sovietice și teroarei acestora. Sunt speranțe că ordinea va fi restabilită curând.

Un nou conflict între Bavaria și Reich

Berlin. Un conflict nou a isbucnit între Berlin și guvernul Bavariei care a declarat că refuză orice contact oficial cu comandantul Reichs wehrului și cu șeful suprem al armatei Germane.

Eventualitatea unei intervenții rusești în Germania

Berlin. — Ziarele din Estlanda relatează asupra marilor preparative militare ale Rusiei care concentrează trupe la frontieră pentru o eventuală intervenție în Germania ajutorând comuniștii dacă va isbucni războiul civil.

Convenție bulgaro-sârbă

Sofia. — Comisiunea mixtă jugoslavă-bulgară a fixat definitiv Convenția relativ la extrădarea delicvenților de drept comun și la ajutorul judiciar mutual. Delicvenții politici nu intră în convenție.

Masaryk și politica Franței

Paris. — Masaryk a declarat că vizita sa la Paris, satisface pe deplin așteptările sale, exprimând convingerea că politica franceză este absolut pacifică.

Relațiile polono-ruse

Varșovia. — Oficial se desminte știrile despre concentrări și despre intenții războinice față de Rusia.

Guvernul german și muncitorimea din Ruhr

Berlin. — Guvernul a discutat măsurile pentru înlăturarea pericolului ce amenință muncitorimea din Ruhr în legătură cu retragerea subsidiilor. Guvernul a dispus ca reprezentanții germani din streinătate să transmită o notă verbală guvernelor respective privitor la răspunderea politicei franceze.

Urcarea tarifelor postale in Germania

Berlin. — Rentenbank și-a început azi funcționarea. Tarifele de poștă pentru o scrisoare simplă s'au urcat la 50 milioane mărci.

Dela consiliul de razboi

Procesul locotenentului Reiszmair Oscar

Azi dimineață a început să se judece în fața consiliului de războiu (secția II-a) procesul locotenentului Reszmair Oscar dela cercul de recrutare Sighetul Maramureșului, acuzat că prin primăvara anului trecut în calitate de casier al sus-zisului care și-a însușit suma de 5.700 lei din fondurile corpului, sumă pe care mai târziu a restituit-o.

Curtea a fost prezidată de către Dl Colonel Bulbuc, acuzarea susținută de către comisarul regal căpitan Demetrescu și apărarea reprezentată prin advocatul Angelo Stătescu.

Până în momentul când punem ziarul subt presă, nu s'a terminat încă interogarea acuzatului care povestește întocmai cum a comis infracțiunea, motivând-o prin faptul că tocmai în acele timpuri, el împreună cu familia, treceau printr'o mare criză financiară.

*

In ziua de 25 Oct. se va judeca în fața consiliului de războiu din localitate procesul locotenentului Iodipale A. din Regimentul 31 Artilerie acuzat că acum cât-va timp în urma unui chef, a lovit cu sabia pe un civil din orașul nostru.

Tablile de asbest „METEOR"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de ingrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la

Fabrica de Eternit METEOR S. A.

Oșorheiu jud. Bihor.

1 Franc - 7 Lei

la Libraria LEPAGE CLUJ

pentru editii Masson—Paris, la celelalte editori de literatura și de stiinta cei mai mare favor de schimb. Catalog gratuit. 2744-1

Mica publicitate

De vânzare pianin a se interesa Uzina Electrică (villanytelep)

Schimb cu preț foarte înalt: Aur, argint, briliante, diamante, platină, dinți imitați, și monede de aur și argint

N. HILFMANN

Bijuter, Cal. Reg. Ferdinand No 12.

— **La cafeneaua „Metropole"** cântă în fiecare seară renumitul șef de orchestră Nicolae Alexander din Sibiu cu toată orchestra. 3090

Bijuteria „SINGER"

Bucuresti, Str. Carol No. 31.

Anunță clientela că i a sositun mare transport de ceasornice, ghete străine impermeabile, genți și altele, vânzandu-le prin bonuri. 3142

Repertoriul Teatrului Național

Marți 23 Oct. 1923 Va avea loc reluarea marelui succes „*Heidelbergul de altădată*" piesă în 5 acte de W. Mayer Förster în traducerea lui **O.** Densușianu. In-valurile principale apar dnii Dem. Mihăilescu-Brăila, I. Stănescu-Papa, N. Neamtzu Ottonel, Al. Ionescu Ghibericon, Mișu Stefănescu, M. Dimitriu Dem. Psatta etc. și dnele Jeana Popovici Voina. Nat. Ștefănescu, etc. Presa este pusă în scenă de dl Gogu Mihăescu.

Joi 25 Oct. *Morcovel și Scampolo*.

Sâmbătă 27 Oct. „*Heidelbergul de altădată.*

Engros! En detail!

FRATII MARTONFFY

2025 **BLĂNARI** Lloyd 839.

Casa de mărfuri de blănărie. Adr. Telegr. Martonffypelz.

Cele mai noua modele de blănări avem permament în magazin. Rocuri de sport dela Lei 2—3000 in sus.

Exposiție permanentă de blănării. Blane de toate felurile. Vânzare de blănărie lucrate engros și en detail.

Cluj, Piata Unirii 20. Telefon 10-25.

Engros! En detail!

In atențiunea Societăților și Intreprinderilor!!

! ! !

Să pot comanda pentru funcționari și lucrători haine, paltoane și pantaloni de piele

FUCHS

magazin de haine de piele

Oradea-Mare, Calea Victoriei 1.

3070-1

IN MARELE MAGAZIN DE BLĂNURI AL LUI

IOSIF IZRAEL & CO.

CLUJ, C. VICTORIEI Nr. 2.

Se află în mare asortiment:
Blănuri, dela . . . 16000 L în sus
Paltoane pt. sport dela 3000 L în sus

Boa dela . . . 450 L in sus
Paltoane pt. copii dela . . . . 800 L în sus

3026

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 926 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Joi 25 Octomvrie 1923

BIBLIOTECA ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Infrăți...

74 „Transilvăni Nr. de schimb“
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRA... U No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNU...
Director: D. TOMES...
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

„Patria“ și jubileul Bancii Blank

Zilele acestea, Banca Blank a împlinit 75 de ani și odată cu ea, și omul care i-a dat puterea și strălucirea de astăzi, — d. Mauriciu Blank. Pentru vechiul Regat, jubileul acestei instituții se poate confunda ușor cu însuși jubileul de 75 de ani ai vieții noastre financiare, Banca Blank fiind în multe privințe însăși creatoarea acestei vieți. Poate tocmai prin caracterul ei cunoscut internațional, această instituție a stimulat energia capitalului românesc silindu-l pe acesta să se organizeze și să intre în linie de bătae. Dar până să ajungem la organizarea capitalului românesc și la înjghebarea unei vieți financiare naționale, Banca Blank a fost pentru noi ca o școală de la care am învățat întâia oară, noi popor cu deprinderi patriarhale, ce mare și minunată forță înfățișează *banul organizat*. Nu vom căuta deci să stabilim acum de câte ori această instituție a fost în slujba sau împotriva intereselor noastre naționale. E destul să spunem că prin prezența ei, Banca Blank a deșteptat ambiția capitalului românesc și a creiat și fa noi un mediu de preocupări financiare din care mai apoi am putut vedea ridicându se acel îndrăzneț și fecund spirit de inițiativă care a început să caracterizeze viața noastră din ultimii ani, pentru a înțelege de ce jubileul de 75 de ani al acestui institut de credit este privit și ca o sărbătoare a vieții noastre economice și financiare. *Dar aceasta, adăugăm, în vechiul Regat. Căci în Ardeal, nu putem veni decât cu bucuria pe care ni-o dau lucrurile făcute de noi și înfățișându-ne pe noi.*

Înțelegeți, prin urmare, cât am rămas de suprinși când am văzut N-rul de ieri al ziarului „Patria“ participând la sărbătorirea jubileului Băncii Blank într'o formă și cu un fast pe care organul partidului național nu le-a întrebuințat niciodată ori de câte ori a fost vorba să sărbătorim oameni și instituții reprezentând energia și virtuțile Ardealului românesc.

Mai acum câtva timp, a împlinit „Albina“ cincizeci ani. Ce minunat prilej pentru cei cari fac pe reprezentanții Ardealului de a sărbători virtuțile creatoare ale sufletului ardelenesc! Și totuși, n'am văzut atunci niciun cliseu împodobind paginile ziarului care de patru ani ne asurzește mereu cu țipete de durere scoase în numele ardelenismului.

Mai ieri a murit Partenie Cosma, — și el Mauriciu Blank al Ardealului, — și cu toate acestea „Patria“, organul partidului național, nu s'a simțit obligată să dea chipul omului cu care se încheia un atât de frumos și bogat capitol din viața Ardealului nostru.

Și câți oameni nu s'au dus din viață ducând cu ei capitole întregi din Istoria Ardealului, fără ca „Patria“, în numele ardelenismului, să le fi dat atenția la care aveau dreptul. A murit Vasile Lucaci, și paginile „Patriei“ nu s'au înfiorat de nicio emoție.

Iar acum, la jubileul Băncii Blank, organul partidului național găsește hârtie pentru a apărea în patru pagini și găsește clișeie pentru a fi gătită cât mai sărbătorește, ca și cum d. Mauriciu Blank ar fi tot ce au produs până acum mai de seamă pământul și sufletul ardelenesc.

N'ar strica puțină rușine domnilor reprezentanți ai ardelenismului...

Pericolul invaziei străinilor

În ultimul număr al ziarului „Conștiința Românească“ găsim un judicios articol semnat de d. profesor Ștefănescu-Goangă în care se relevă pericolul invaziei străine în țara noastră. Chestiunea este destul de importantă și credem că nu e prea mult, oricât s'ar insista asupra ei. O facem cu atât mai bucuros cu cât presa românească nu este, din nefericire, suficient de atentă față de această chestiune.

Pericolul invaziei străine este o realitate strigătoare. Țara noastră a fost năpădită din toate părțile de o revărsare de elemente străine și vrăjmașe pe care nu facem nimic să o stăvilim. E timpul să ne trezim. Condițiunile întregirii noastre naționale ni-au impus o populație minoritară destul de împovorătoare ființei noastre etnice; orice trece peste ceea ce eram datori să primim la un loc cu noi, loial și civilizat, nu poate fi decât spre slăbirea forțelor noastre proprii.

Ceea ce constatăm sumar aici am spus-o în nenumărate rânduri, Urmând aceeași conduită ne facem o deosebită plăcere a releva concluziunile dlui Ștefănescu-Goangă, cari complectează minunat buna măsură a guvernului pentru verificarea actelor de naționalitate. Un gând bun lângă o faptă bună arareori se întâlnește, și ar fi păcat pentru noi toți să pierdem această rară împrejurare.

Pentru ce este slabă opoziția?

Într'un articol recent „Adevărul“ constată cu durere că „situația opoziției este mai slabă decât oricând“. Făcând această constatare ziarul dlui Rosenthal se întreabă: „Cum se explică lucrul acesta?“ Și răspunde: se datorește faptului că nici unul din partidele de opoziție nu-și arată soluțiile pentru toate nevoile și problemele cari ne încearcă. Răspunsul este bun. Fiindcă în adevăr nici unul din gălăgioșii oameni politici ai opoziției n'a indicat soluții. Partidele de opoziție s'au mulțumit să desvolte o acțiune negativă care s'a manifestat printr'o critică nedreaptă și patimașă a tuturor actelor de guvernamânt ale actualilor conducători ai țării și printr'o agitație stearpă și uneori primejdioasă. Dar când a fost vorba să arate prin ce mijloace se pot rezolva unele sau altele din nevoile cari ne strâng din toate părțile, n'am văzut pe nici unul în stare să le indice.

Lipsa aceasta de soluții din partea partidelor de opoziție trebuie să-și aibă și ea o explicație. Și fiindcă noi nu suntem opriți ca „Adevărul“ de anumite considerații, vom întinde cercetarea. La capătul ei nu găsim altă explicație decât aceasta: că partidele de opoziție n'au oameni cari să dea soluții. Iar când vreunul din ei se simte dator să dea soluții, apoi atunci vine cu soluții ca acelea pe cari le-a indicat dl Iuliu Maniu la recenta întrunire a partidului național în sala „Dacia“. Șeful regionaliștilor a aruncat dela tribună cu o comică gravitate soluțiile lui Cațavencu.

Și dacă astfel stau lucrurile, de ce să se mire „Adevărul“ că situația opoziției este mai slabă decât oricând? Ceiace ne surprinde pe noi este că articolul din „Adevărul“ a apărut tocmai după ce dl Iuliu Maniu și-a expus într'un kilometric discurs mântuitoarele-i soluții. Este surprinzător faptul fiindcă ziarul dlui Rosenthal s'a arătat totdeauna încântat de politica și de oamenii partidului național. Primirea aceasta făcută „soluțiilor“ dlui Maniu când pentru întâia dată d-sa le mărturisește, îl vor face desigur pe omul rezervat care este șeful partidului național să nu se mai expună a doua oară.

Și atunci cine ne va mai da soluții? Iată o întrebare la care „Adevărul“ nu s'a gândit publicând articolul cu pricina tocmai când după cinci ani de profundă chibzuință, dl Maniu se hotărâse să-și dea pe față soluțiile găsite.

Cum se informeaza ziarele din Bucuresti asupra starilor din Ardeal

Sindicatul presei minoritare din Cluj confirmă spusele noastre, arătând complicitatea dintre o anumită presă bucureșteană și editurile streine din Ardeal, în vederea desființării Ardealului românesc

Vorbeam în numărul nostru de Vineri seara despre faptul că ● seamă de ziare românești din capitala țării, așa zisa anumită presă, lipsită total de vre-o afinitate de interese cu națiunea a română din Ardeal după cum nu o are cu nici o manifestațiune românească de nicăeri, a desființat pur și simplu viața românească de aici și angajându-și corespondenți streini, dă cea mai exagerată importanță și celor mai neînsemnate manifestațiuni minoritare, îndeosebi maghiare. Am arătat astfel, că în timp ce pentru această presă înstreinată Ardealul românesc este inexistent sub toate celelalte raporturi decât al scandalurilor, *viața minoritară ni-o reprezintă ca pe singura existență aici, lucru deosebit de grav, dacă vom socoti că deobicei toate știrile tendențioase ale anumitei prese se strecoară pe urmă în presa interesată sau plătită, din streinătate.*

Această din urmă serioasă latură a chestiunii este poate cea mai importantă. Pentrucă, oricât de grav ar fi faptul, că cititorii români nu au nici un contact cu străduințele românești de tot felul pornite dela noi, este însă cu mult mai gravă cealaltă împrejurare, că

prin știrile tendențioase ale anumitei prese ajunse în marile organe de publicitate occidentale se sapă însăși temelia singurei îndreptățiri a stăpânirii noastre aici, aceea a românității Ardealului.

Importanța alarmei noastre din numărul de Vineri a fost înțeleasă îndată de Sindicatul presei ungurești, de aici care printr'o notă adresată Sindicatului nostru, aruncă vina acestei subminări a românismului asupra zisei prese românești din capitală.

Iată această lămurire a Sindicatului presei maghiare, ce ni a fost comunicată de Sindicatul nostru:

„Nu este un singur ziarist maghiar care să fie corespondent al ziarelor din București, dar ziarele maghiare din Cluj cedează pe un preț mic, știrile pe cari la primesc, ziarelor din București, acelora din opoziție că și celor guvernamentale, fără să facă deosebire, și aceste știri sunt transmise numai ziariștilor români, corespondenți ai ziarelor românești din București, cari le utilizează după cum cred de cuviință; este deci nedrept de a acuza pe ziariștii maghiari cari n'au nimic de a face cu politica acestor ziare. Și dacă confrații noștrii români găsesc că această legătură cu ziarele din București este împotriva intereselor lor profesionale, ziariștii maghiari sunt gata să renunțe la această muncă.“

Reese din cele de mai sus, că anumita presă are legături nu cu redactorii maghiari, cu toate că știm și de aceștia, ci cu editorii, prin urmare cu înșiși acei cari au tot interesul să propage știrile tendențioase: cu partidul maghiar, a cărui înfiițare a fost sărbătorită anul trecut în Ungaria cu jurăminte contra noastră, cu consorțiuri industriale sau clericale la fel de suspecte.

Mai reese că de vreme ce știrile furnizate **„pe un preț mic“** *sunt utilizate în spiritul tendențios minoritar în care sunt comunicate, și de vreme ce alte știri din sursă românească, despre românii de aici, nu găsim în această presă, avem de a face cu o bine determinată complicitate îndreptată în mod vădit contra intereselor românești ale Ardealului. Vina acestei prese române, aceeași, orică știrile obținute* **„pe preț mic“** *le recepteză direct dela ziarele maghiare sau că i-se trimit intermediari.*

Ne fiind vorbă despre nici-o concurență, pentrucă mai presus interese profesionale ale colegilor români sunt interesele românești în slujba cărora, suntem, am luat act cu satisfacție de lămuririle de mai sus, cari dovedesc mai mult decât orice, că desființarea vieții românești a Ardealului este un sistem precizat prin convenții cu streinii, ai anumitei noastre prese.

Opoziția din Franța și opoziția dela noi

O telegramă din Paris anunță că la congresul partidul radical-socialist, dl Herriot luând cuvântul a recomandat partidului său prudență cerând să nu se ia măsuri care ar pute a atinge prestigiul Franței și rugând să nu se critice chestiunea Ruhr. In acelaș sens au vorbit toți oratorii.

Iată o pildă de ce înseamnă o opoziție adevărată, care în acțiunea ei înțelege sa fie alături de guvern și de întreaga Franță în marile chestiuni naționale.

La noi, partidele de opoziție sunt atât de mult orbite de patimi și ahtiate de putere, încât luptând împotriva guvernului, ele nu s'au sfiit să lupte și împotriva intereselor naționale. Boicotarea încoronării, campania de denigrare a țării în străinătate, sunt acte pe care nici când în Franța un partid din opoziția cea mai îndârjită nu le-ar fi săvârșit.

In pilda opoziței din Franța câte mustrări pentru conducători opoziției dela noi!

In chestiunea rechiziționărei camerelor pentru functionari

— Cum se va face controlul imobilelor din oraș — Cine vor fi evacuați și dela cine se vor rechiziționa camerile — Ce-i cu locuințele care au fost ocupate de ofițerii dela Regimentul 3 vânători —

O propunere pentru comisia de cartiruire

Am publicat în numărul de ieri al ziarului nostru ordonanța domnului Prefect al poliției referitoare la rechiziționarea locuințelor pentru funcționarii de stat.

Azi vom da câteva amănunte asupra modului cum se va aplica această ordonanță.

Cine vor fi evacuați și dela cine se vor rechiziționa camerile

Se știe că s'a format o comisiune însărcinată cu controlul și rechiziționarea camerilor. Această comisinne în ședința de ieri, conform jurnalului consiliului de miniștri a hotărât următoarele în ceea ce privește controlul locuințelor prin oraș:

1. Se va face un sever control tuturor imobilelor din orașul nostru.

Se va constata numărul camerilor ce ocupă fiecare proprietar și chiriaș precum și numărul persoanelor ce ocupă apartamentele.

Se va constata apoi profesiunea fiecărui chiriaș, dacă este mai de mult în Cluj, sau venit numai dela desființarea biroului de cartiruire, și în fine dacă este dispenzabil sau indispenzabil orașului nostru, precum și dacă interesele lui personale reclamă să aibă sau nu un domiciliu stabil în Cluj.

Se știe că în ultimul timp (după desființarea biroului de cartiruire) orașul nostru a fost invadat de o sumedenie de streini suspecți și oameni de afaceri din diferite orașe ale Ardealului și din Ungaria care ocupă azi apartamente întregi pentru cele 2—3 zile pe lună cât afacerile îi reține în Cluj.

Toți aceștia vor fi imediat evacuați și trimiși în localitatea de unde au venit. In timpul celor 2—3 zile pe lună cât afacerile îi reclamă în Cluj, aceștia pot locui foarte bine și la hotel.

Se vor mai rechiziționa toate camerile cari întrece strictul necesar unei persoane sau unei famili. Astfel de camere, se găsesc enorm de multe în orașul nostru.

Se vor evacua imediat toți chiriașii noui veniți în Cluj fără ca nevoile personale sau nevoile Clujului să'i reție aci precum și chiriașii cari locuiesc azi în camerile unde locuiau funcționarii de stat dar care prin desființarea biroului de cartiruire au fost dați afară de proprietarii de care în majoritatea lor evrei și unguri.

Comisia de cartiruire face azi toate intervențiile posibile pe lângă Comandamentul Corp. VI de armată pentru a putea obține cedarea camerilor ocupate de ofițerii regimentului 3 vânători pentru funcționarii de stat.

Se știe că aceste camere au fost reținute de comandament pentru ofițerii regimentului care eventual ar veni la Cluj în locul reg. 3 vânători.

Comisia de cartiruire și-a luat angajamentul ca în schimbul cedărei pe seama ei a acestor camere se găsească pentru toți ofițerii cari eventual ar veni cu un alt regiment la Cluj.

Tratativele între comisia de cartiruire și comandament continuă.

După co se vor afla numărul camerilor disponibile în întreg orașul în urma controlului acestea vor fi distribuite funcționarilor de stat pe un preț rezonabil, fixat de comisiune.

Propunere pentru comisia de cartiruire

Atragem atenția comisiunei de cartiruire asupra următorului fapt:

Cu ocazia incartiruirilor forțate din trecut, toate locuințele bune din centrul orașului au fost atribuite la persoane care nu erau funcționari și nici români, dar care aveau protecții și la negustori. Funcționarii români în schimb au fost încartiruiți prin mahalalele orașului la chilometri distanță de oficiile în care serveau. Propunem comisiunei de încartiruire să ordoneze schimbul de locuințe între aceștia aducând pe funcționarii de stat de prin mahalalele orașului, în apropiere de oficiile unde servesc.

Imbogatiții de răsboi și negustorii milionari cari n'au nimic comun cu nevoile oficiilor publice, și care au la dispoziție trăsuri, automobile și bani, pot locui în voe mai la periferiile orașului.

Alfio.

Repertoriul Teatrului Național

Marți 23 Oct. 1923 Va avea loc reluarea marelui succes „*Heidelbergul de altădată*“ piesă în 5 acte de W. Mayer Förster în traducerea lui O. Densușianu. In valurile principale apar dnii Dem. Mihăilescu-Brăila, I. Stănescu-Papa, N. Neamțu Ottonel, Al. Ionescu Ghibericon, Mișu Stefănescu, M. Dimitriu Dem. Psatta etc. și dnele Jeana Popovici Voina. Nat. Ștefănescu, etc. Presa este pusă în scenă de dl Gogu Mihăescu.

Joi 25 Oct. *Morcovel și Scampolo*

Sâmbătă 27 Oct. „*Heidelbergul de altădată.*

Sapun Schicht

„MARCA CERB“

neîntrecut

De vânzare pretutindeni. 2877

INFORMATII

— **Percheziție la sediul fascist din Timișoara.** Siguranța din Timișoara împreună cu delegații autorităților militare au descins alaltăeri noaptea la funcționarul Timonariu, secretarul fasciei locale și alți doi fasciști, confiscând întreaga corespondență găsită.

— **Controlul străinilor la Cluj.** Primăria orașului Cluj, referindu-se la ordinul 9541/923 al ministerului de interne, precum și la tratatele de pace, a anunțat pe toți acei cari până la data de 26 Iulie 1922 au optat pentru altă cetățenie și se găsesc pe teritoriul orașului Cluj, să se prezinte în termen de 30 de zile, împreună cu actele justificative. In caz contrar vor fi urmăriți conform legii.

— **Dela „Sfatul negustoresc“.** Aseară la ora 9 a avut loc ședința comitetului „Sfatului negustoresc“ în care s'a discutat chestiunea înființărei cât mai grabnice a Băncei Sfatului negustoresc la Cluj.

— **Dela Universitate.** Inscrierile la Universitatea din Cluj au fost amânate până la 15 Noembrie.

— 3 ODĂI, CAMERĂ, BUCĂTĂRIE caut pentru imediat. Plătesc preț după învoială. *Pompeiu Andrea*, subdirector la Industria Sârmei Cluj, Calea Victoriei 29.

— **Dela Camera de comerț.** Duminecă va avea loc la Camera de comerț o consfătuire a mai multor financiari clujeni care vor discuta chestiunea înlăturărei crizei de numerar. Se va trimete și un memoriu guvernului.

— **Picherii din Ardeal se organizează.** La 28 Octombrie va avea loc în sala de gimnastică a școalei primare din str. Romei adunarea picherilor din Ardeal, pentru a se organiza într'o asociație profesională.

— Pierzându-mi dovada de aranjare a situației mele militare eliberată de cercul de recrutare Cluj pe numele Albett Mezei, caporal, născut în Tăureni 1884 — o declar nulă în mâna oricui s'ar găsi.

Albert Mezei
șef croitor la Teatrul Național

— Știri de la întreceri! Diana-Franzbrantwein a învins pe toată linia. 2475—1

— **Neregulele dela administrația financiară din Cluj.** Am arătat la timp că la administrația financiară din localitate s'a deschis o anchetă contra dlui Balint care a condus serviciul timbrului, în sarcina căruia planau grave învinuiri. Până în present ancheta a stabilit că de pe urmele operațiunei fostului conducător al serviciului timbrului, statul a fost păgubit cu sume considerabile. In numărul de mâine vom reveni cu amănuntele pe care le avem din declarațiunile ce ni le-a făcut dl Georgescu, administratorul financiar din Cluj.

— **Rezultatul expoziției de animale Cluj.** Se știe că în cursul acestei luni a avut loc la Cluj prima expoziție de animale din Ardeal. Resultatul acestei expoziții a fost cu desăvârșire satisfăcător, în comparație cu expozițiile similare care s'au ținut în această toamnă atât la Iași cât și la Chișinău. Numărul de animale de toate categoriile care au fost presentate la expoziția din Cluj a fost dublu față de animalele care au fost presentate atât la expoziția din Iași cât și la cea din București. Pentru anul viitor este vorba să se organizeze la Cluj o expoziție de animale pentru întreaga țară.

— **Noui măsuri față de muncitorii străini din Satu-Mare.** In legătură cu conscrierea muncitorilori străini care s'a ordonat la Satu-Mare săptămâna trecută, s'a procedat acum la închiderea căminului și organizației acestor muncitor, nefiindu-le aprobate statutele.

— **Adunarea generală a Statusului Catolic.** Mâine va avea loc în Cluj adunarea generală a Statusului romano-catolic unguresc, spre a discute activitatea anuală a acestuia. După cum se afirmă, se va discuta mai cu seamă chestiunea școlară și aceea a exproprierei bunurilor statusului.

— Nimeni nu se poate lipsi de Diana-Franzbrantwein. 2475—2

No. 13068—923.

Publicațiune.

Să âduce la cunoștință publică de proximul târg de țară în orașul Arad se va începe cu ziua de 2, 3, 4, 5 și 6 Noemvrie 1923.

In ziua de 2 Noemvrie se va ținea târg de mărfuri și vite cu copite crepate. La 3 Noemvrie adecă Vineri se va ținea târg de mărfuri și esclusiv de cai, iar la 4, 5, 6 Noemvrie adecă Sâmbătă, Duminică și Luni se va ținea esclusiv numai târg de mărfuri.

Așezarea vânzătorilor în târg se va face din partea Antistia com. circ. I.

Arad, din ședința consiliului comunal al orașului cu drept de municipiu ținută la 19 Octomvrie 1923.

Notarul consilului:
J. Câmpeanu.

3145

Instiințare

In conformitate cu art. 5 și 6 din Legea de recrutare se aduce la cunoștință instituțiunilor de stat și instituțiunilor particulare, societăți patronale, firme, etc., că nu vor putea angaja și ținea în serviciul lor nici un tânăr între vârsta de 21 și 46 ani împliniți, dacă aceștia nu le vor dovedi căci a satisfăcut Legea Recrutării.

Deasemenea nimeni nu poate ocupa vre-o funcțiune.

Acei care se vor constata că au primit tineri în orice serviciu sau funcțiune în contrar dispozițiunilor art. 5 și 6 din legea de recrutare, vor fi posibili de pedeapsă prevăzută de art. 123 din Regulamentul legei de recrutare.

Adjutantul cercului și șeful Biuroului Urmăriei
Locot. CRIHAU T.

Engros! En detail!

FRATII MARTONFFY

2025 Lloyd 899.

BLĂNARI

Casa de mărfuri de blănărie. Adr. Telegr. Martonffypelz.

Cele mai noua modele de blănări avem permanent în magazin. Rocuri de sport dela Lei 2—3000 in sus.

!

Exposiție permanentă de blănării. Blane de toate felurile. Vânzare de blănărie lucrate engros și en detail.

Cluj, Piata Unirii 20. Telefon 10-25.

Engros! En detail!

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universității)
Miercuri, 24 Oct.
Samson mut
Program compus de 10 acte. Extraordinar de aventurioasă dramă de acrobatice.

Cinema Urania
Miercuri, 24 Oct.
Maciste scăpat de apă
Mare dramă de aventuri în 5 acte.

Cinema Apollo
Miercuri, 24 Oct.
Lordul apas
Senzațională dramă de apași în 5 acte.
Reprezentațiile încep la 3 ore p. m.

„TACÂMUL“

fabrica pentru articole de

ARGINTARII

CLUJ, Str. Avram Iancu No. 3.

Telefon No. 4-82

Adr. telegr. „Tacâmul„ Cluj

ARGINT 2850

cumpără cu cei mai mare preț!

Fabrică tacâmuri și articlii de lux, etc., etc.

Numai pentru revanzatori.

PERRY Curse de automobile
Cauciuc Michelin Cablé

Mai eftin ca la alti!
2725—1.

Incercaţi şi vă veţi convinge

Telefon: birou 999. Str. Reg. Ferd. 99.
Telefon: locuinţa 1099.
Strada Brătianu No. 9.

„Soluţiile“ dlui Maniu
în chestia minorităţilor

Sânt îndestul de bine cunoscute fericitele „soluţii“ anunţate de dl Maniu, în numele partidului naţional, la ultima întrunire publică de la „Dacia.“ Adâncilor răni ale vieţii noastre de astăzi acolo li s'a găsit leacul. Dl Maniu, că un nou mântuitor, a vestit că viaţa se va ieftini îndată ce vom acorda drepturi femeilor, că problema valutară va fi o chestiune din domeniul istoric al trecutului când vom avea deplina egalitate cetăţenească şi că problema învăţământului se poate socoti ca rezolvată dacă ne gândim la activitatea culturală a partidului naţional.

Şeful celor 100 a vestit şi alte soluţii tot aşa de eficace ca şi cele amintite mai sus, dar spaţiul nu ne permite să le înşirăm pe toate. De altcum nici nu este nevoie. D. Maniu a avut grijă să însărcinaze cu popularizarea „soluţiunilor“ sale, pe noul oficios al partidului naţional la Bucureşti. Cititorii noştri dornici de humor le vor putea urmări acolo.

Deocamdată credem că este interesant să ştim cari sânt părerile dlui Maniu şi ale partidului naţional în chestia minorităţilor. După câte putem înţelege din ceea ce publică „România“ în această chestiune, partidul naţionel, deşi vrea „naţionalism *hotărât*, tără şovinism“ ar vrea să împace, după vorba veche românească, şi capra, şi varza. Ar vrea adică să se respecte drepturile minorităţilor, dar ar vrea să se respecte şi drepturile noastre de naţiune alcătuitoare de stat. Soluţia este aşa de perfectă încât partidul naţional nu se prea gândeşte la faptul că drepturile noastre sânt necontenit încălcate, şi nici nu caută o soluţie în acest sens.

Cu aceeaşi *hotărâre* partidul naţional ar mai vrea ca funcţionarii să ştie limba minorităţilor acolo unde se găsesc ele, dar în acelaş timp ar vrea ca funcţionarii minoritari să nu mai răspundă „Nu ştiu românește“ ci să vorbească tot aşa de frumos ca d. Maniu la „Dacia.“

Ar mai vrea ca şcolile minoritare să nu se închidă când ele nu respectă dispoziţiile de învăţământ; ar vrea să nu se cenzureze biblia când serveşte, între un capitol al evanghelismului Marcu şi a doua scrisoare către tesalonicni, literatura lui „Nem, nem soha“ sau a imnului lui Rakoczy, ar vrea persecuţii numai pentru necetăţeni; ar vrea libertate culturală pentru minorităţi, dar ar vrea totdeodată şi prioritatea culturei româneşti; ar vrea respectarea limbei şi obiceiurilor altora, dar ar vrea şi „afirmarea însuşirilor şi avânturilor noastre naţionale“.

Precum se vede naţionalismul „hotărât“ al partidului naţional este în soluţiile d-lui Maniu din *România*, în continuă oscilaţie şi nici nu se putea să fie altfel, cunoscând personalitatea d-lui Maniu. Soluţiile sale în chestiunea minorităţilor poartă marca aceleiaşi psihologii care se desprinde din întreaga politică a partidului naţional, politică de duplicitate. Partidul naţional ar vrea de toate, ar vrea să fie bine şi cu minorităţile şi ar vrea să răspundă agreabil şi sentimentelor de cari sunt stăpânite masselor populaţiei româneşti.

Partidul naţional ar vrea, ar vrea „să fie bine“ şi să înşele pe toţi, trecând drept virtute politică o tristă neputinţă. Ar vrea şi una şi alta şi evită să se atingă de realitate şi să ia o atitudine categorică.

Dar când d-l Maniu *vrea* — după o vorbă, devenită populară — *nu poate*. „Soluţiile“ sale totuşi rămân, şi e bine să rămână, căci viitorimea e bine să ştie că dacă ni au copleşit nevoile, nu am fost nici prea trişti în aceste zile de criză.

Ausosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14. Telefon 431 2653

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

O gospodină economă întrebuinţează:
„SIDOL“
pentru curăţitul metalelor,
„SIRAX“
pentru frecatul şi spălatul mâinilor şi
„AZUROL“
albastru indigo de rufe.
Se obţine în toate prăvăliile din această branşă.
„Rador“ No. 357. 3115.

Dela Alianta Avocatilor Romani
O adresă către barourile care continuă a'şi redacta actele în ungureşte

Comitetul executiv al Alianţei avocaţilor români s'a întrunit Sâmbătă după amiază în şedinţă ordinară, discutând o seamă de chestiuni actuale. Şedinţa a luat act de modificările executate în statut, apoi a dăt însărcinare vicepreşedinţilor să înceapă opera de organizare a secţiunilor. S'a numit o comisiune pentru studierea proiectului noului cod penal unitar şi s'a hotărât să se intenteze proces penal ziarului „Keleti Ujsag“ pentru înjuriile şi acuzaţiile aduse avocaţilor români.

S'a mai luat act de fondarea bibliotecii baroului, cu ajutorul cărţilor trimise de domnul Eugen Heroveanu, decanul baroului din Iaşi.

Tot în şedinţa aceasta comitetul executiv al Alianţei Avocaţilor Români a hotărât să apeleze la baroul din Braşov, care nici până astăzi nu îşi dresează procesele verbale în româneşte, să o rupă cu această practică inconştientă.

Acest apel se va repeta şi celorlalte barouri, despre care Alianţa avocaţilor români va afla, că nesocotesc obligaţiunile privitoare la întrebuinţarea limbii statului.

O altă chestiune ce s'a discutat, a fost aceea a examenelor de avocaţi, în legătură cu faptul că comisia care a început alaltăieri la Cluj examenele, îngădue, contrar dispoziţiunilor legale, examene în altă limbă decât cea românească.

„Aesculap“
Marque depose
Intreprinderea de instrumente medicale
Mihail Máté,
Cluj, Strada N. Iorga 2.
2892
Cel mai mare deposit al României de instrumente medicale şi de instalaţii de spitale şi sanatorii. Magazin permanent de aparete electrice instalaţiuni de laborator, articole necesare la ingrijirea bolnavilor, pansamente, microscop C. Reichert, aparate de röntgen, lămpi, lămpi quart cu preţuri-originale de fabrica. Reparaturi de injector „Record“ să fac la moment şi eftin. La cerere servesc cu plăcere cu ofert de preţuri. Lloyd 1816.

Noile impozite din Ardeal
în faţa comisiunilor de Apel

O alarmă nejustificată — A trecut criza — Cum lucrează comisiunile de apel — Aproape toate dificultăţile sunt înlăturate — Operaţiunile merg bine Comisiunile s'a înmulţit — Când se vor sfârşi lucrările comisiunilor de apel

Operaţiunile de impunere a noilor impozite în Ardeal ca şi în restul ţărei au fost întâmpinate şi aici de o serie de protestări. Dacă în genere toţi contribuabilii ştiu să aprecieze noul sistem al impozitelor în raport cu nevoile financiare ale ţărei, s'a dat în schimb o adevărată alarmă atunci când noile impozite au intrat în aplicare.

Dar nemulţumirile de pretutindeni se resfrângeau asupra comisiunilor însărcinate cu aceste operaţiuni, cărora li se bănuia că în multe cazuri au procedat în mod arbitrar. Din rea credinţă însă, anumite organe de presă, inspirate de o politică de opoziţie. voiau să acrediteze că însăşi legea noilor impozite presinta dificultăţi care o fac inaplicabilă.

*

Am spus însă şi cu alt prilej în coloanele ziarului nostru, că alarma care s'a dat în jurul aplicărei noilor impozite, nu era decât criza fatală, — durerile facerei — cum ne explica un cunoscut personaj în materie de finanţe. Dar criza care a produs alarma cunoscută şi care nu avea altă justificare, a trecut. Spiritele s'au liniştit aproape cu totul.

*

Actualmente lucrează comisiunile de apel în întreg Ardealul. Relaţiunile oficiale pe care le avem, ne spun că operaţiunile acestor comisiuni merg foarte bine pretutindeni. Caracteristic este ca impunerile stabilite de primele comisiuni, suferă acum modificări iar din partea contribuabililor nu s'a mai înregistrat nici o plângere.

*

Incă un fapt care trebue remarcat este că s'au introdus foarte multe apeluri, care nu aveau nici o justificare solidă. Comisiunile de apel au lăsat neschimbate foarte multe din impunerile făcute de primele comisiuni, iar contribuabilii apelanţi, în aceste cazuri, nu au ridicat nici o protestare, rămânând convinşi de dreptatea judecăţei la care au apelat.

*

Aceste apeluri nefondate au făcut ca operaţiile noilor comisiuni să fie destul de îngreulate, faţă de marele număr de procese ce au de judecat. In interesul statului, cu deosebire, aproape în toate centrele mai mari s'au format câte două şi trei comisiuni, astfel că lucrările s'au accelerat.

Actualmente în fiecare oraş se judecă între 40—60 apeluri pe zi.

Pentru judeţe lucrările comisiunilor de apel merg cu mult mai lesne, întrucât din partea sătenilor au fost introduse cele mai puţine apeluri.

*

Informaţiuni din sursă oficială, ne arată, că faţă de înmulţirea comisiunilor, lucrările acestor comisiuni vor fi sfârşite în întreg Ardealul cel mai târziu până la 15 Noemvrie c., astfel că dela această dată noile impozite vor intra complect în aplicare.

Dac.

Când cumpăraţi tocuri de cauciuc
nu trebuie să cautaţi eftinitatea preţului
ci să fiţi atenţi la **calitate.**
Cereţi dela pantofar cu insistenţa tocuri şi talpa de cauciuc „Palma“!
Anunt Radio 2502-2

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
pentru editii Masson—Paris, la celelalte edituri de literatura şi de stiinta cel mai mare favor de schimb.
Catalog gratuit. 2744-1

Spesele de exploatare ale camioanelor „ASTRA“ sunt cele mai ieftine.

„ASTRA“ Sectia Motoare Arad. 2972-1

TELEGRAME

Proclamarea republicei renane

Cine sunt separatiștii

Berlin. — Separatiștii renani au proclamat repucblica la Aachen. Poliția a trebuit să cedeze forței. Mișcarea e condusă de comerciantul Deckers din Aachen. Separatiștii cari au comis lovitura ocupând prin surprindere edificiile publice, sunt evaluați la 2000. Se pare că lovitura din Aachen are caracter local, totuși separatiștii sunt înarmați și înaintează de-alungal frontierei olandeze și asupra zonei ocupației engleze. Sunt temeri că mișcarea se va întinde și la celelalte orașe renane.

Conflictul dintre Bavaria și Reich

Stadiul conflictului

Berlin. — In Bavaria domnește liniște. Primministrul Knilling a declarat că conflictul nu va influența credința Bavariei către imperiul german.

Guvernul bavarez prin proclamația din 20 Octombrie a numit pe generalul Lossow comandantul armatei bavareze. Comandantul suprem al armatei germane adresându-se diviziunei bavareze a cerut să respecte juramântul de credință Reichului întrucât atitudinea guvernul bavarez e contrară constituției.

Semioficial se comunică că sunt speranțe pentru aplanarea conflictului cu Bavaria.

Von Kahr a declarat presei că procodarea Bavariai este fără legături cu mișcarea separatistă, și însemnează lupta între internaționala marxistă și sentimentni german național creștin.

Iarăși școlile minoritare

O nouă delegație maghiară la guvern

Ziarul „Viitorul“ anunță că o delegație maghiară a prezentat un nou memoriu în chestiunea școlilor cerând alte avantagii, când acum câteva săptămâni o altă delegație se decalrase mulțumită cu noul regim școlar. Oficiosul guvernului remarcă că aceste intervenții deplasate sunt inutile întrucât deocamdată trebuesc aplicate câțiva ani regulamentele acum înființate pentrucă timpul să dovedească lipsurile și modificările necesare.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

Vizita dlui Drummond în România

Joi va sosi în România dl Erik Drummond secretarul general al Ligii Națiunilor, fiind invitatul guvernului după ce a vizitat toate țările afiliate ligii.

În jurul afacerei de spionoj

Arestarea unui maior. O sinucidere dramatică

Maiorul Ceaikovsky dela școala de războiu fiind bănuit de spionaj a fost depus la Jilava. Asupra lui s'au găsit 60 000 dolari. Astăzi soția maiorului, după interogatoriul justiției militare, temându-se de arestare s'a sinucis aruncându-se dela etajul al treilea al Cercului Militar unde locuia.

„Lupta“ anunță că Ministerul de războiu va da presei un comunicat în chestiunea acestei afaceri de spionaj.

O desmințire a Ministerului de externe

Ministerul de externe desminte categoric zvonul că dl Titulescu va părăsi legația din Londra. Dl Titulescu va sosi la București peste câteva zile în interese familiare.

Aranjarea datorilor comercianților români în Anglia

Ziarele engleze anunță că dl Titulescu a început tratative cu asociația creditorilor englezi pentru aranjarea datorilor românești antebelice. Reprezentantul Românilor e dl Mircea Arapu.

Neregulile dela Teatrul Național din București

Ancheta neregulilor dela Teatrul Național din București a fost terminată Sâmbătă. Raportul va fi înaintat mâine dlui ministru Banu după care va urma intervenția parchetului.

Frământările din sânul partidului poporului

Dl Argentoianu sosește în 4 Novemvrte în Capitală. Ziarel „România“ crede că după rezultatul congresului averescan din Chișinău împacarea ambelon tabere este complect exclusă. După sosirea dlui Argentoianu ruptusa va fi anunțată public.

Mica publicitate

In Ujoara, în centrul băilor de sare, în cel mai frumos loc de vânzare sau închriere, casă nouă cu etaj absolut modernă, bună și pentru hotel, cu 20 camere și toate edificiile secundare și economice, cu parc grădină de un jugăr. Doritorii să se adreseze la propr. dr Morariu, notar public în Gherla. 3146

Schimb cu preț foarte înalt:
Aur, argint, briliante, diamante, platină, dinți imiteți, și **monede de**
o o o aur și argint o o o
N. HILFMANN
Bijuter, Cal. Reg. Ferdinand No 12.

Deschiderea noului an scolar la Universitatea din Cluj

Rectoratul Univărsității din Cluj face cunoscut că Duminecă, 28 Octomvrie, va avea loc solemnitatea deschiderii noului an școlar.

La orele 10, un *Tedeum* se va oficia la cele două biserici românești, în presența corpului profesoral și a studenților.

La orele 11, va avea loc, în Aula Universității, instalarea autorităților Universitare. Dl dr Jacobivici, Rectorul anului trecut, își va ceti raportul. Noul Rector, dl N. Bănescu va rosti cuvântarea inaugurală. tratând despre: *„Academia grecească din București și școala națională a lui Gheorghe Lazăr.“*

Cel mai bun medicament pentru o față unsuroasă e veritabilul

Kaiser-Borax

Impotriva pistruilor nu este decât un leac:

Kaiser-Borax

alui Mack.

Nici o femee nu se poate lipsi de

Kaiser-Borax

alui Mack, cu cutia roșie originală. 2474-2

„MECANO“ S. A.
SUCURSALA CLUJ,
Str. Memorandului No. 24

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalațiuni telefonice. 2683

„Trăiască Opera Romană!“

La reprezentația de redeschidere a Operei după greva personalului, de sus dela galerie au început să cadă ca o ploaie asupra spectatorilor foi volante pe care era scris: „Trăiască Opera Română.“ Da. Să trăiască! Fiindcă în adevăr înțelegem rostul cultural pe care îl îndeplincște această instituție în afirmarea guvernului nostru național. Caşi Teatrul Național, Opera Română a trăiat din entusiasmul unui public, care plin de mândrie și de bucurie putea spune că alături de teatrul și opera maghiară avem și noi un teatru și o operă românească. In fața acestui entusiam ne-am interzis să aruncăm o privire și dincolo de scenă. Atât în ce privește teatrul cât și opera presa n'a avut decât cuvinte de îndemn, de încurajare și de laudă. Le-am avut tocmei pentrucă nu voiam să scădem prin nimic entusiasmul public pentru aceste două instituții.

Acum însă suntem obligați — mai cu seamă după cele petrecute la Operă să supunem unui examen mai sever nu numai ceiace se oferă pe scenă ci și ceiace se petrece dincolo de bină.

Opera Română a fost cât pe aci să-și închidă pentru totdeauna porțile. De două luni nu se plătise salariile personalului. Situațiunea aceasta este oricum surprinzătoare când ne gândim că statul vine în ajutorul operei cu o subvenție care atinge o sumă foarte respectabilă. Nu cunoaștem în amănunte cum este condusă și administrată Opera Română, dar socotim că în administrarea ei nu s'a pus destulă chibzuință.

Fiindcă știm și noi ca toată lumea că decâteori a fost vorba de angajarea unor forțe artistice reale, angajamentele nu s'au putut face fiindcă spiritul de economie nu permitea cheltueli prea mari pentru veniturile operei. Din cauza aceasta mănunchiul de talente și voci pe care-l avea la început Opera Română, s'a risipit. A plecat domnul Grozăvescu, a plecat doamna Roman. Au venit artiști de valoare să se ofere și n'au putut fi angajați.

Dar în vreme ce acest spirit de economie slăbea valoarea artistică a reprezentațiilor Operei până la lamentabilul nivel de astăzi, se făceau cheltueli fără rost la capitolul montărilor. Am auzit foarte mulți spunând că au fost montări cari au înghițit sute de mii de lei. Și atunci suntem în drept să ne întrebăm: de ce economie când e vorba de personalul artistic și risipă când e vorba de montări? Și întrebarea este cu atât mai justificată cu cât noi credem că la o Operă elementul principal îl constituesc valorile artistice: cântareții și orchestra. Decorurile, baletul, etc. sunt accesorii.

Din cauza unei administrări care a procedat așa cum am arătat mai sus, Opera Română ne-a oferit spectacole foarte slabe pe care publicul prea entuziast n'a simțit nevoia să le supună unui examen critic mai sever. Iar când s'a încercat să se spună adevărul, anumiți regisori, meșteri în a aranja manifestații, au știut folosi naivitatea și avântul studenților.

Repetăm, de acum încolo ne vom ocupa mai deaproape de modul cum sunt conduse și administrate cele două instituții artistice românești.

Și ne încheiem articolul cu urarea din fruntea articolului: „Să trăiască Opera Română“. Da, să trăiască, însă cu o mai atentă conducere și cu o mai bună administrație.

Carti, reviste romanesti, franceze, germana, etc., hartie, articole de birou, masini de scris confecție de hârtie și imprimate de orice natura la:
Libraria, Papetaria, Tipografia
LEPAGE
Cluj. Cereți cataloage lista și ofert. 2744-4

In atențiunea Societăților și Intreprinderilor!!

! ! !

Să pot comanda pentru funcționari și lucrători haine, paltoane și pantaloni de piele

FUCHS
magazin de haine de piele
Oradea-Mare, Calea Victoriei 1.
3070-1

SERBO ROMÂNĂ S.A. DE BANCA ȘI COMERȚ
3105
CENTRALA: BUCURESTI, BULV. LASCAR CATTARGIU 30. SUCURSALA: TIMISOARA
Se ocupa cu toate ramurile afacerilor bancare.

Institutul de Arte Grafice Fratii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 927 — 4 PAGINI — DOI LEI — 4 PAGINI — Joi 25 Octomvrie 1923

BIBLIOTECA ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Înfrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

CLUJ 9 OCT 1923 1 b

R CLUJ I. 2242

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI LA BIROURILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 552 — SUB CONDUCEREA UNUI CO... — Director: D. TOMESCU — ...IA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități 480 L.

Politica financiara a guvernului și actuala criza economica

Cauzele deprecierei schimbului — Măsuri pentru reîntrarea în o viață economică națională

Cu toată campania unei părți din opoziție, lipsită de simțământul răspunderei față de interesele superioare ale statului român și a anumitei prese, a cărei rea credință e destul de cunoscută de opinia publică, guvernul actual paralel cu opera de înfăptuire a constituției își continuă programul menit să consolideze situația finananciară a țării.

Prima grijă a guvernului actual a fost să pună în practică o politică de economii, suprimând cheltuelile de prisos.

S'a introdus astfel rând pe rând ordine în cheltuelile și încasările Statului, s'a înfrânat risipa și s'a încetat emisiunea de noui împrumuturi la Banca Națională, s'a consolidat datoria flotantă externă care apăsa așa de mult asupra creditului și prestigiului statului, s'a modernizat sistemul nostru fiscal, fără ca să se stinghereasc desvoltarea bogăției și producției naționale.

Și toate economiile realizate n'au fost tezaurizate ci au fost întrebuințate fie pentru apărarea națională, fie pentru instrucțiunea publică și îmbunătățirea soartei funcționarilor.

Cu toate acestea opoziția și presa ei au atacat politica financiară a guvernului, folosindu-se mai ales de faptul că valuta noastră e încă scăzută cât și de criza de numerar din timpul din urmă.

La noi cum a putut constata și senatorul *Berenger* ca și în Franța, cursul depreciat al schimbului nu reprezintă de loc valoarea reală a biletului ce servește la regularea schimburilor internaționale.

„Valoarea bogățiilor unei țări și deci capacitatea ei de plată nu depinde numai de stocul de aur pe care-l deține. Aurul are numai o valoare fictivă. Averea unei țări se prețuește după bilanțul activului și al pasivului, a spus un eminent financiar francez într'un articol scris de curând în „Le Matin".

Nimeni nu poate tăgădui apoi că criza actuală a schimburilor continentale este o urmare directă a evenimentelor din Ruhr.

Desechilibrul financiar și economic de care sufere acum întreaga Europă a adus mari perturbări și la noi. Stabilitatea schimbului nu depinde numai de împrejurările interne, căci nici o țară — ori care ar fi resursele ei materiale — n'a avut puterea să asigure monedei sale o valoare invariabilă și independentă situațiunea politică și economică internațională.

Moneda noastră își pierde din valoarea sa internațională, din cauzn unor evenimente independente de sfera noastră de acțiune și de influență.

La această situație financiară internațională, defavorabilă consolidărei financiare interne se mai adaugă și propaganda dusă împotriva țării de dușmanii noștri în streinătate, pe care o relevă chiar unul din ziarele opoziției care nu poate li acuzat că sprijină politica financiară a guvernului.

„Una din cauzele puținului credit de care ne bucurăm trebue, desigur căutată în efectele propagandei ce se duce în Occident și în America de către dușmanii și ponegriiorii țării noastre" — spune într'un recent articol din „Dimineața" dl N. Batzaria.

Cu toate aceste greutăți ce le are de suportat, guvernul actual nu descurajează, chiar în fața actualei crize de numerar, care a alarmat cercurile financiare și a dat nou prilej opoziției de a critica politica lui financiară.

Impreună cu Banca Națională el a luat măsuri pentru a reda organizmului nostru economic funcțiunile lui normale. S'au luat măsuri pentru intensificarea încasărei impozitelor indirecte, care vor da aproape 2 miliarde și cu acești bani se va plăti datoria flotantă internă, deasemeni se va încasa și plata pământurilor care va da o sumă tot pe atât de însemnată, din care Banca Națională va acorda împrumuturi industriașilor și comercianților noștri.

Chiar în cursul acestei luni Ministerul de Finanțe va pune la dispoziția Băncei Naționale o sumă deaproape un miliard rezultată din încasări, în acest scop.

La ameliorarea situației industriei va contribui mult și înființarea Creditului industrial, a cărui lege a fost deja votată și discutată în parlament.

Constatăm astfel că în ciuda tuturor atacurilor opoziției și cu toate greutățile ce le întâmpină și în streinătate, cu chibzuință și solidaritate, actualul guvern înțelege să vie la timp în ajutorul nevoilor urgente ale pieței financiare, prin măsuri menite nu numai să consolideze valoarea leului, ci să redea și o viață economică normală, corespunzătoare bogățiilor pe care le posedăm cu prisosință.

Descoperirea unui vast complot contra integrității Statului român

Peste 100 ofițeri din nouile provincii arestați

Ziarul „Adevărul" scrie că autoritățile au descoperit un vast complot urmând deslipirea provinciilor unite la vechiul Regat. Justiția militară, Statul Major și Siguranța generală cercetează această afacere care este fără precedent în România. Au fost arestați peste 100 ofițeri de toate gradele în Bucovina, Ardesi și Basarabia de diferite naționalități: sași, unguri, ruși și bulgari. Intre arestați nu este nici un ofițer de naționalitate română. Deasemenea numeroși civili locuind în nouile provincii, au fost arestați. Toți arestații au fost transportați la Jilava. Cercetările continuă și sunt iminente alte arestări.

Cine nu vrea să înțeleagă?

O lămurire într'o chestie de moralâ publică

Într'un articol trecut, relevând cea mai nouă și cea mai urâtă polemică dintre două ziare bisericești adverse, ne exprimam părerea de rău pentru spectacolul trist și degradator pe care aceste îl dau în public. În constatarea noastră nu era nici batjocură, nici răutate și nici părtinire. Ținem articolul la dispoziția oricui vrea să se convingă de aceasta.

In egală măsură ne putem aștepta ca „Telegraful român" să ne acuze că stăm în slujba proselitismului gr.-catolic. Pentrucă ne-am amestecat într'o încăereală atât de vrăjmașă, ne putem aștepta la orice. E fatal, dar de dat îndărăt nu vom da. Ne-am făcut în totdeauna un titlu de glorie să înfruntăm toate furtunile pentru a sta ceea ce trebue să fim: strajă neobosită tuturor nevoilor noastre aici.

Răspunsul „Unirii", din acelaș număr în care o bună și cinstită inițiativă a dlui Iorga este răstălmăcită perfid (regretăm cuvântul, dar e singurul care exprimă cuviincios realitatea), în care o întâmplare reală sau inventată servește pentru a se zice ortodoxismului „neputincios", acest răspuns nu poate fi decât o dureroasă confirmare a constatărilor noastre anterioare. Dar dacă „Unirea" nu ne-a înțeles pentrucă nu vrea să se îndrepte, mântuirea nu dela un ziar îmbătrânit în rele se poate aștepta. Vom ști cel puțin unde să batem, și alături de noi va ști poporul care vrea preoți, slujitori cu cinste ai cuvântului Dumnezeesc, și nu vânturători de cuvinte de batjocură îmbrăcați în odăjdii.

Psichologia recentelor mișcări revoluționare

Revoluțiile din Italia, Spania și Grecia înseamnă triumful individualismului

Hărțuiți de copleșitoarele problemele creiate de războiu și de consecințele lui uluiți de repedea succesiune a atâtor evenimente, nimeni n'a încercat la noi să coboare o judecată mai adâncă asupra prefacerilor și mișcărilor la cari ne-a fost dat să asistăm dela războiu încoace. Intreaga societate europeană a fost cutremurată de convulsiuni. Mișcările revoluționare din Rusia, Germania, Italia, Grecia, Turcia și acum în urma Spania n'a solicitat decât spiritul nostru de curiozitate, dar n'a deșteptat o preocupare mai serioasă. Prea mult strânși de necesitățile actualității, n'am fost în măsură să ne ridicăm deasupra lor pentruca deacolo să privim cu un ochiu cercetător și se desprindem din vălmășagul evenimentelor psichologia lor, firul pe care s'au depănat și găsind explicația lor să lămurim, întrucât e cu putință, căile viitorului.

Nici în streinătate nu s'au găsit minți cari să se arăte preocupate de gândul acesta. In afară de Guglielmo Ferrero marele istoric italian și de Gustave Le Bon, nu cunoaștem alții cari să fi încercat a privi evenimentele petrecute dela războiu printr'o prismă să zicem, filosolică. Am citit în L'Illustration articolele lui Guglielmo Ferrero și în „Les Annales" articolele lui Gustave Le Bon, articole cări au aruncat lumini în înțelegerea mișcărilor și faptelor întâmplate în ultimii opt ani

Intr'un recent articol publicat în cunoscuta revistă franceză, „Les Annales", Gustave Le Bon examinează originele și consecințele celor trei mișcări revoluționare din Italia, Grecia și Spania. Savantul francez face dreapta constatare că aceste trei revoluții, spre deosebire de revoluțiile anterioare, n'a fost îndreptate împotriva șefilor de stat. Dimpotrivă suveranii celor trei țări le-au acceptat și au numit șefi de guverne pe conducătorii revoluțiilor. Niciodată în istorie un asemenea fapt nu s'a mai produs.

Revoluțiile din Italia, Grecia și Spania au fost îndreptate împotriva șefilor de guverne. Fiindcă noua evoluție politică a transformat pe primii miniștri în dictatori, în adevărați suverani, în timp ce monarchii sau prezidenții de republică au devenit numai simboluri.

Dar revoluțiunile cele trei țări îndreptate nu împotriva suveranilor ci împotriva guvernelor, se găsiră realizate, în realitate, împotriva parlamentelor, a căror emanațiune erau guvernele.

Aceste mișcări anti-parlamentare, spune Gustave Le Bon, par o nouă fază a anticei lupte între forțele individuale care au condus totdeauna lumea și forțele colective cari pretind să le înlocuiască.

Forțele colectine sunt imense, dar lipsite de direcțiune, ele rămân numai distructive. Forțele individuale sunt, dimpotrivă, creiatoare și necesare conducerii forțelor colective. Gândirea individuală este pentru forțele colective ceeace este cârma unui cuirasat pentru massa uriașă a vasului. Cârma aceasta pare un lucru de nimic, dar fără ea cuirasatul s'ar zdrobi repede de stânci.

Forțele colective luptă de multă vreme împotriva forțelor individuale, dar niciodată ca astăzi lupta n'a fost mai furioasă. Sindicalismul, comunismul și toate varietățile socialismului s'au coalizat împotriva individualismului. Colosala și categorica experiență din Rusia n'a convertit încă pe nimeni.

Parlamentarismul, eșit din voturile populare, stabilise un fel de tranzacție între gândirea individuală și forțele colective, dar odată cu necesitățile evoluției moderne. Parlamentele au devenit, în virtutea înferiorităților psichologice ale tuturor colectivităților, foarte neputincioase, când n'au avut în fruntea lor pentru a le conduce o puternică personalitate. Tocmai din această cauză, de câțiva ani încoace, am văzut pe primii miniștri ai diverselor Parlamente devenind adevărați dictatori, nedeosebindu-se de foștii monarchi absoluți decât prin aceia că sunt mai ușor de doborât.

Și astfel, pe căi noui, individualismul și-a reluat rolul său conducător în lume.

In recentele mișcări revoluționare din Italia, Grecia și Spania trebuie să vedem un triumf al gândirii individuale asupra forțelor colective.

Aceasta este, în esență, explicațiunea pe care Gustave Le Bon o dă revoluțiunilor din cele trei state mediteraniene. Și savantul francez adaogă cu drept cuvânt că dacă individualismul ar fi să sucombe în fața forței brutale și oarbe a numărului, marile civilizații ar suferi o decadență care ar însemna sfârșitul istoriei lor.

Nouile certificate de identitate

Inlocuirea buletinelor biroului populației, eliberate astă-primăvară, cu certificatele cu fotografie, ordonată printr'un regulament deacum două luni al ministerului de interne se va începe la 1 Noembrie.

Maşina cea mai universală, folosibil la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99. TELEFON 999. (2725-2)

INFORMAȚII

— **Consfătuirea artiştilor dela Teatrul Naţional.** Luni seara artiştii Teatrului Naţional locai au avut o consiătuire, fiind invitaţi să-şi dea avizul, asupra celor ce cred că ar trebui să fie cuprinse în noua lege a teatrelor pe care o are în proect actualul guvern. Artiştii teatrului din Cluj au afirmat cu deosebire asupra necesităţei autonomiei depline a Teatrului Naţional.

— **Congresul catolic dela Oradea-Mare.** Sâmbătă şi Duminecă s'a ţinut la Oradea-Mare congresul anual al romano-catolicilor unguri din Ardeal, Banat şi Crişana. S'au discutat chestiuni confesionale şi s'au făcut procesiuni prin oraş. La congres au participat reprezentanţi din toate provinciile amintite.

— **Inceperea cursurilor la facultatea de drept.** Luni dimineaţa s'au deschis la facultatea de drept a Universităţii din Cluj, cursurile anului întâiu.

— **Birourile de incartiruire pe teritoriul zonei de răsboiu.** După cum am anunţat, rechiziţiile de camere reîntroduse la Cluj, au tost reînstituite în baza unui ordin acum trei ani, prin care s'a prevăzut înfiinţarea birourilor de incartiruire în oraşele de sub starea de asediu. Astfel deci reînfiinţarea lor la Cluj, înseamnă reînfiinţarea acestor birouri în toate oraşele ardelene cari sunt sub starea de asediu. Ştirea noastră o confirmă acum o informaţiune din Oradea-Mare, după care prefectura acelui oraş a primit un ordin similar cu acel primit la Cluj din partea ministrului de interne.

— **Se scumpesc ouăle.** Pe piaţa Clujuini preţui ouălor s'a urcat la 2·50 lei bucata. Scumpirea aceasta se datoreşte faptului că negustorii strâng ouăle pentru a le exporta.

In interesul populaţiunei se impune ca autorităţile administrative, să la măsuri pentru a asigura cota necesară alimentărei oraşului, cum s'a mai procedat şi altădată, când s'au produs cazuri la fel.

— **Carne stricată la Cluj.** In inspecţiile pe care prefectul judeţului d-l Sept. Mureşianu le-a făcut la măcelari, a descoperit că cei mai mulţi măcelari fac carnea tocată amestecată cu carne veche alterată, care numai poate fi pusă în consumaţie.

Prefectul a luat măsuri contra acestora. Oricum publicul este avizat să fie cu băgare de seamă de câteori cumpără carne de acest fel.

— Pierzându-mi dovada de aranjare a situaţiei mele militare eliberată de cercul de recrutare Cluj pe numele Albett Mezei, caporal, născut în Tăureni 1884 — o declar nulă în mâna oricui s'ar găsi.

Albert Mezei
şef croitor la Teatrul Naţional

— **Comuna Beiuş s'a declarat oraş cu magistrat.** In şedinţa pe care a ţinut-o în 17 crt., consiliul comunal al Beiuşului din judeţul Bihor, a hotărât ridicarea acelei comune frunţaşe la rangul de oraş cu magistrat. In sensul acestei hotărâri s'a făcut o propunere guvernului, ca hotărârea comunii să poată intra în vigoare cu data de 1 Ianuarie 1924.

— **Se închiriază una cameră goală, luminoasă, spaţioasă, sobă de teracotă, liberă în câteva zile. Amatorii se vor adresa la Redacţie între 4—6 p. m. în fiecare zi de lucru.**

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 şi 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

— Garderobierul dela Biblioteca Univeisităţii roagă pe persoana, care săptămâna trecută a luat cu sine un palton ce nu era proprietatea sa, să binevoiască a'l înapoia, căci altfel se vede silit să plătească el paltonul, ceiace l-ar costa leafa pe aproape un an.

— **Naţionalismul „Patriei“.** *A doua zi după ce şi-a acoperit paginile cu clişeie întru preamărirea Băncii Blank, „Patria“ publică un articol împotriva Băncii Naţionale a Românieî în care nu vede decât „o instituţie parazitară“.*

Este şi acesta încă unul din multele fapte prin cari partidul naţional îşi vădeşte sentimentele sale româneşti.

— **Revizia cailor şi a trăsurilor din Cluj.** Ieri a început, în parcul oraşului, revizia cailor şi a trăsurilor de oraş. Comisiunea este formată din dl Dr. Varga, consilier la Primărie şi Dr. Tofan, prim medic veterinar.

— **Controlul locuinţelor.** Comisia de încartiruire în frunte cu domnul Candale a început ieri controlul locuinţelor prin oraş.

— **Fixarea nouilor preţuri maximale.** Săptămâna aceasta se va întruni din nou la Primărie comisiunea pentru fixarea nouilor preţuri maximale.

— **Pentru accelerarea lucrărilor de împroprietărire.** Resortul de agricultură din Cluj a fost anunţat că noui judecători şi noui ingineri au fost delegaţi pentru îndeplinirea lucrărilor de aplicare a reformei agrare din Ardeal.

— **Pentru spitalul din Abrud.** In zilele de 27 Octomvrie (Sfânta Paraschiva) şi 28 Octomvrie a. c. va avea loc în tot cuprinsul ţării, în Capitală, la oraşe ca şi la sate, o chetă generală, pentru strângerea fondului necesar ridicării în oraşul Abrud a Spitalului Moţilor „Principesa Elena“.

Fără îndoială că loţi Românii se vor grăbi să-şi dea în mod cât mai larg obolul lor pentru această operă românească menită să aline suferinţele bravilor Moţi bântuiţi de boale şi sărăcie.

— **Marile fraude dela casa cercuală a muncei din Sighişoara.** Dl Cezar Cozma şeful serviciului special de siguranţă din Sighişoara. în urma unor meşteşugite investigaţii, a reuşit să aresteze pe indivizii Dmitrăchescu Teodor şi Teutsch Alfred controlorul şi casierul casei muncei din acel oraş, cari de prin luna Iulie sustrăgeau zilnic sume din fondurile acelei instituţii, sume a căror valoare azi atinge suma de 50.000 lei Ambii defraudatori au fost înaintaţaţi parchetului Sighişoara care continuă cercetările.

— **Pentru dl Primar.** Atragem atenţia dlui Primar al Clujului asupra faptului că de câteva luni, locuitorii de la etajuri de pe strada Iuliu Maniu sunt complect lipsiţi de apă, fapt care le prejudiciază enorme neajunsuri. Dl Primar este rugat să intervie pentru ca această deplorabilă situaţie să înceteze, atât în interesul acestor cetăţeni cât şi în interesul sanitar general.

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universităţii)
Joi, 25 Oct.
Roger la Honte
SERIA II.
Colosală dramă criminală după romanul nemuritor a lui Iules Hary

Cinema Urania
Joi, 25 Oct.
Revanşa lui Maciste
Grandioasă dramă de aventuri în 5 acte.

Cinema Apollo
Joi, 25 Oct.
Răzbunarea indiană
Senzaţională istorie cinematografică în 5 acte.
Reprezentaţiile încep la 3 ore p. m

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3015 3015
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Concurs

Pentru îndeplinirea postului de cassar se escrie concurs, pe lângă următoarele condiţii:

a) salar lunar dimpreună cu adaus de scumpete Lei 2000

b) cuartir în natură (2 cam., bucăt. şi depend.) precum încălzit şi luminat.

Doritorii de a obţinea acest post, să-şi înainteze petiţiile până la 22 Noemvrie 1923, arătând pregătirile. Cel ales va avea să depună cauţiunea stabilă de cons. de administraţie. Postul e de a să ocupa dela 1 Dec. 1923.

3147 **Cons. de Administraţie.**

Motoare
DE BENZINĂ 6 şi 14 HP
Strunguri de precizie
şi ori ce fabricat al fabricei „ASTRA“ ARAD. 2747
In deposit permanent cu preţuri originale de fabrică la
EMIL BLAGA CLUJ.

MOBILE
în cea mai bună calitate şi cei mai eftin se pot procura la
Fabrica de mobile VICTORIA, ARAD.
Depozit: Str. Horia, Palatul Neuman. Primim executări la comanda. 4045

Reclame este sufletul comertului

APROAPE DE CENTRU
DE VÂNZARE
una casă cu pret redus.
Constă din una locuinţă constătătoare din 3 camere şi bucătărie şi una locuinţă cu 2 camere, bucătărie.
Ase interesa la **Danzinger,** Str. Iuliu Maniu 20.

Telefon 493 Telefon 493
Maşini de scris
Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica
Mare atelier pentru reparat maşini de scris
Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.
Anton Finkler
atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

Cărţi, reviste
franceze
la **Librăria LEPAGE**
CLUJ. 2744-3

„BERE DIN TURDA“
„Rador 172 2248
DIN MALT DUBLU
GLORIA
Fabricatie speciala a
Fabricei de bere din Turda
precum gustoasă şi renumită bere deschisa
COROANA
se găseşte in calitate neintrecută pretutindeni.
Fabrica de bere: TURDA. Telefon No. 5.
Depozit principal: CLUJ, Calea Dorobantilor Nr. 11. Telefon 394.

Puteţi cumpăra pe preţurile cele mai reduse totfelul de blănuri la Blanăria JANKY LAJOS Cluj, Strada Universităţii 1.
Lloyd 873 2126

Senzaționala afacere din Cluj

O excrocherie de 1,200.000 lei

— Firma Artur Loevy la parchet —

Nu de mult timp în piața Cuza Vodă colț cu calea Victoriei își instalase birourile întreprinderea de transporturi internaționale Artur Loevy, care primea împreună cu numeroase însărcinări și însemnate acompturi de pe la diverși comercianți fără ca însă firma să țină seamă de angajamentele luate

Astfel în ultimul timp, mai mulți dintre acești comercianți, după repetate interveniri făcute direct la firmă, fără de nici un rezultat, s'au adresat parchetului local.

Dl primprocuror G. Cepescu luând personal în cercetare acest caz, a reușit să stabilească că numai puține din comenzile luate de către această firmă au fost efectuate conștiincios; cele mai multe, pe lângă că nu au fost efectuate, dar nici nu fuseseră măcar înregistrate.

Dl Cepescu a dispus confiscarea tuturor scriptelor firmei precum și menținerea proprietarilor subt supraveghiere.

In interesul cercetărilor cari continuă cu asiduitate, amănunte mai precise nu putem da Valoarea sumelor ce nu pot fi justificate până în prezent se ridică la un milion două sute mii lei.

Campania streină

contra rechizițiilor de locuință

Rezultatul protestelor din presa maghiară — Ancheta de ieri dela prefectura județului — Cum se vor face încartiruirile

Ne-am ocupat în diferite rânduri de inițiativa intreprinsă de d. prefect Septimiu Mureșanu pentru încartiruirea funcționarilor publici și a ofițerilor din Cluj și am arătat, că la stăruințele dsale Ministerul Internelor a reîntrodus rechizițiile de locuințe pentru orașele ardelene de sub starea dn asediu.

Această măsură am spus că a fost necesară din cauză că populația de altă naționalitate a orașelor ardelene a lucrat în tot chipul pentru împiedecărea „stabilirii românilor la oraș, iar rezultatul acestei opuneri a fost că astăzi, mai cu seamă la Cluj numărul funcționarilor publici și al ofițerilor fără locuință este enorm.

Evident, a trebuit să ne așteptăm în urma acestora ca noua dispoziție a Ministerului de Interne să fie primită cu toată împotrivirea. Presa maghiară scrie de mai bine de o săptămână contra ei pe un ton extrem de violent. „Llenzék" de aseară are un articol de fond, în care califică reîntroducerea rechizițiilor de locuință ca pe o măsură care face din statul român un stat polițienesc odios. La fel se pronunță și celelalte ziare ungurești, care pe deasupra propun stăruitor întruniri publice de protestare.

Concomitent cu această campanie din presă. Asociația proprietarilor a început să se miște, iar pe ziua de ieri a trimis la prefectura județului, o delegație de protestare, sub conducerea fostului ministru dr Petre Groza.

D. Septimiu Mureșanu prefectul județului a oprit această delegație la o consfătuire la care au patticipat și delegații Ligii Chiriașilor, și ai autorităților polițienești și militare.

In această conferință d. prefect a arătat că nu este vorbă despre rechiziții la fața locului cum s'a dat alarma prin presa ungurească. Comisia de fel controlează numai, însemnându-și camerele disponibile, pe cari comisia hotărâtoare a autorităților le vor pune la dispoziția petenților. In această comisie volantă de control s'a convenit în conferința de eri să se primească și un delegat al Uniunii proprietarilor al chiriașilor, aceștia însă numai cu vot consultativ.

Tot în conferința de eri s'a arătat, că sunt în Cluj o mulțime de streini, neanunțați la nici un birou de control al populației. Aceștia vor fi luați de scurt cu ocazia controlului ce se face acum, iar camerele lor vor fi pur și simplu rechiziționate.

Aceste hotărâri anunțate conferinței dela prefectura județului sunt în aplicare, întrucât comisia volantă și-a început de câteva zile controlul.

Imprumutul intern maghiar

După declarațiile făcute de ministrul plenipoțențiar ceho-slovac la Paris, Osusky care a arătat că greaua situație economică și financiară a Ungariei nu este o consecință a stării determinată de război, ci e datorită mentalității națiunii maghiare, comisiunea reparațiunilor a adoptat în unanimitate rezoluțiunea propusă pentru împrumutul ungar ca urmare a notei înaintate de Mica Înțelegere consiliului Societății Națiunilor.

Rezoluția prevede că toate statele cari vor participa la acordarea împrumutui Ungariei vor fi reprezentate în comisiunea de control.

La primul împrumut se va ține seamă de prioritatea necesităților Ungariei, dar convenția va trebui apoi să dea posibilitate ca dobânzile unui viitor împrumut să fie întrebuințate în total sau în parte pentru reparațiunile satelor succesoare ale fostei monarchii austro-ungare.

Pentru copii mici și sugaci
cel mai bun mijloc
de îngrijire e

PRAFUL HÖFER Z906-1
și CREMA HÖFER, PENTRU COPII.

Carti, reviste romanesti, franceze, germana, etc., hartie, articole de birou, masini de scris confecție de hârtie și imprimate de orice natura la:

Libraria, Papetaria, Tipografia
LEPAGE

Cluj. Cereți cataloage lista și ofert. 2744-4

Scrisori din Budapesta

Apponyi în America — „Unul din cei mai mari bărbați de stat ai zilelor noastre" — Știri din Ardeal — Imprumutul Ungariei — Revizuirea tratatului dela Trianon — O învățătură pentru Români

23 Octomvrie..

Călătoria lui Apponyi în America e încă o dovadă despre felul cum e organizată propaganda maghiară în streinătate. In diferite orașe ale Americei, Apponyi ține conferințe despre tratatul dela Trianon. In New-York a vorbit la „Metropolitan-Club" și la Camera Comerciala, afirmând, că tratatul dela Trianon a fost o nedreptate și că revizuirea lui se impune. „Ungaria însă, — a spus Apponyi — nu va tulbura pacea lumii pentru recâștigarea vechilor hotare. Ba e chiar convinsă, că timpul revizuirei încă n'a sosit. *Ungaria trebue să se reculeagă întâi și această reculegere o poate asigura numai imprumutul extern.*"

Discursurile-conferințe ale lui Apponyi au fost transmise prin toate părțile Americei.

La prânzul dat în Chicago, în onoarea lui Lloyd George a fost învitat și Apponyi. Când Apponyi a întrat în sală, Lloyd George s'a ridicat și a ieșit întru întimpinarea lui, l'a învitat să șeadă lângă dânsul și în toastul ce l'a rostit, a numit pe Apponyi *„unul din cei mai mari bărbați de stat ai zilelor noastre."*

Despre acest eveniment ziarele budapestane scriu articole chilometrice, ajungând la concluzia, că Ungaria a devenit pradă cioclilor, din cauză că în ceasul hotărâtor cârma și conducerea țării n'a fost în mâna unor bărbați ca Apponyi. „Lloyd George — scriu acest ziare — arată că tratatele de pace nu sunt opera unor mari bărbați de stat, ci a unor Machiavelli balcanici, a Brătienilor, Beneșilor și Pașicilor. Lloyd George acum se spală pe mâini, dar vina principală pentru felul cum s'au încheiat tratatele de pace e a lui."

*

In acelaș timp, gazetele din Budapesta publică știri din Ardeal și din celelalte părți deslipite de Ungaria, semne vestitoare a revizuirii tratatului dela Trianon. Un număr recent al lui „Budapesti Hirlap" scrie: *Știm, cum au trădat conducătorii români și sași pe maghiari, la Alba-Iulia. Avem în fața noastră o scrisoare, în care despre Ardeal se scrie, că acolo, dacă n'ar fi titlul firmelor și armata, abia s'ar putea observa vre-o schimbarea în suflete. Nimeni nu e mulțumit cu noua stăpânire, nici măcar Românii.*

Corespondentul ziarului budapestan „A nép" a interviewat pe un diplomat al Marei Antante, acreditat lângă guvernul din Praga, referitor la șansele împrumutului ungar. Iată, răspunsul diplomatului: „Nu cred să se acoarde Ungariei împrumutul cerut. Capitalul englez și american e angajat în marea tragedie din Japonia. Anglia dealtcum se află în fața unei crize economice grave. Din cauza lipsei de lucru, e silită să părăsească politica deflaționistă și să se întoarcă la cea inflaționistă. Atât timp cât Germania trece prin groaznica criză, marele capital apusean trebue să-și impună anumite rezerve. Atitudinea Micei Antante e deasemenea defavorabilă reușitei împrumutului ungar. Prim-ministrul ungar a făcut două greșeli: la început s'a adresat Marei Antante, ignorând Mica Antantă, apoi a căzut în celalalt extrem: ignorând cu desăvârșire Marea Antantă urmează tratative numai cu statele Micei „Înțelegeri".

*

Rezultatul alegerilor comunale din Cehoslovacia ziarele budapestane îl socotesc ca pe un triumf al tendințelor autonomiste. Infăptuirea autonomiei slovace în Budapesta e socotită ca o chestie de timp. Atunci va deveni actuală și chestia — revizuirii granițelor în teritoriile cu populație maghiară. In anii trecuți, politica franceză a avut un moment psichologic, când era aplicată să revizuiască hotarele Ungariei chiar în cadre mai largi decât cele prevăzute în scrisoarea lui Millerand. După toate semnele, Franța nu mai are lipsă de o Cehoslovacie și prin urmare chestia acestei revizuiri trebue să devină în curând actuală.

Nu de împrumut are lipsă Ungaria, ci de teritoriu. Ziarul „A nép", în numele națiunii maghiare cere dela Mica Antantă cel puțin atâta teritoriu, cât îi compete după conceptia marilor ei protectori. Iar dela Bethlen cere — tot în numele națiunii maghiare, — validitarea acestei pretenții.

*

Din toate acestea se desprinde o învățătură pentru români: toate neînțelegerile noastre interne sunt exploatate cu vârf și îndesat de către Ungaria; ele nu duc în nici un caz la întărirea țării. Oare, când vor înțelege — aceasta toți factorii politici români?

Corespondent

„Stat polițist"

In numărul său de eri „Ellenzék" publică un articol de fond cu titlul de mai sus. Plecând dela două măsuri cu caracter administrativ, una privind încuartiruirea funcționarilor de stat, cealaltă dând posibilitate cetățeanului de treabă să-și dovedească identitatea, ziarul șovinișilor socotește măsurile luate ca dovezi că România este un stat polițist. Adică un stat în care libertatea cetățenească se găsește atât de mult îngrădită prin măsuri administrative încât ea nu mai rămâne decât o vorbă goală. Un stat cum era Ungaria de pe vremuri și cum ea este încă și azi sub regimul lui Horthy.

E de prisos să legăm o discuție mai lungă cu „Ellenzék" pe chestiunea aceasta, fiindcă este un adevăr recunoscut că în România toleranța a îngăduit chiar abuzul de libertate. Dealtfel toate națiunile latine nu s'au împăcat cu sistemul statului polițist, sistem în care au excelat Germanii și imitatorii lor dela Budapesta.

Dar tocmai „Ellenzék" era cel mai puțin indicat dintre toate ziarele maghiare să arunce statului român vina că este un stat polițist, fiindcă expresiune a mentalității care conduce Ungaria horthystă, el trebue să-și amintească cel puțin de regimul actual din Ungaria înainte de a asvârli o acuzare pe care foarte ușor o putem întoarce împotriva stăpânilor săi.

In magazinul de mode pentru dame al lui

Eugen Szabó

din

CLUJ,

C. Regele Ferdinand

5

cunoscut ca avantajos pentru preturile convenabile si serviciul solid, au sosit in depozit asortimente complecte de:

noutăți de stofe pt. paltoane și costume

mătăsuri pentru haine și căptușeală

catifele negre si colorate, pentru paltoane,

stofe doublé pt. paltoane **bărbătești**, cu preturi extraordinar de ieftine.

Mărfurile de vară întrecătoare se vor vinde pe prețuri foarte scăzute.

Preturi fixe!

Telefon:

4-79

3609

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş MĂRUNŢIŞURII GALANTERII ŞI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

TELEGRAME

HAOSUL DIN GERMANIA

Intinderea mişcărei separatiste. Noui republici constituite. — Sângeroase ciocniri între separatişti şi poliţişti

Berlin. (Rador). Republica rhenană a fost proclamată Luni seara şi la Wiesbaden. Lovitura a fost dată fără vărsări de sânge. Alte amănunte lipsesc. Deasemenea s'au proclamat republica la Krefeld, Düren, Münchengladbach şi în alte localităţi mai mici. Mişcarea a eşuat la Maienza şi Trier, unde primarii cerând instrucţiuni trupelor franceze iar comandanţii au acordat autorităţilor libertatea de apărare nevoind să se amestece în aceste frământări politice interne. Apoi primarii au ordonat arestarea agitatorilor renani. Se semnalează ciocniri sângeroase la Aachen unde poliţia încercând să isgonească pe separatişti din edificiile publice, s'au încins lupte cu revolvere. Câteva persoane au fost ucise. Rezultatul luptei e încă necunoscut.

Conflictul cu Bavaria. Guvernul german întrerupe comunicaţia cu Bavaria

Berlin. — Situaţia în Bavaria e neschimbată. Cercurile informate din München afirmă că guvernul bavarez doreşte impăcarea pe cale politică. Situaţia totuşi se menţine incordată. Guvernul din Berlin a massat trupe la frontiera Bavariei şi a suspendat transporturile de cărbuni şi alimente.

Eşuarea mişcărilor separatiste din Rhenania

Revoluţia comunistă din Hamburg. Lupte de baricade. Mari turburări în Berlin

Berlin. — Loviturile separatiste au eşuat, populaţia rămânând credincioasă Reichului. S'a renşi să se expulzeze separatiştii din Aachen şi Gladbach.

Guvernul Thüringiei a decios trimiterea trupelor poliţieneşti pentru apărarea de-alungul frontierii bavareze unde sunt concentrate bandele lui Hittler şi poliţia bavareză.

Dezvoltarea relaţiilor economice polono-române

Vizita unei delegaţiuni poloneze în România

Ca urmare a bunelor relaţiuni politice dintre noi şi Polonia, legăturile economice polono-române au luat o deosebită dezvoltare.

In ultimul timp, din cauza insuficienţii cantităţilor de cărbuni ce sunt puse la dispoziţie de minele statului, direcţiunea generală a căilor ferate a făcut apel la statul polenez şi a putut să cumpere cantităţi însemnate de cărbuni din Silezia în condiţiuni foarte avantajoase.

Cu această ocazie numeroase personalităţi comerciale poloneze şi-au exprimat dorinţa de a intra în strânse legături economice cu România.

In acest scop vor sosi la începutul lunei viitoare în România mai mulţi ingineri şi proprietari polonezi de cărbuni din Silezia superioară pentru a studia conaiţiunile comerciale ale ţării noastre şi a stabili noui legături economice între cele două ţări amice.

De la Inspectoratul Muncii Cluj

Instiinţare pentru industriaşii şi comercianţii din regiune

Inspectoratul Muncii din localitate ne roagă să publicăm următoarele:

„Conform Legei Piasărei şi ordinului Ministerului Muncii No. 12479, dat în înţelegere cu Ministerul de Interne, muncitorii străini în grup pot fi aduşi în ţară numai cu avizul prealabil al Ministerului Muncii; iar individual numai cu avizul Inspectoratului Muncii.

Patronii şi muncitorii sunt înştiinţaţi că pe viitor pe lângă celelalte urmări legale, Inspectoratul Muncii din Cluj va refuza să şi mai dea avizul asupra cererilor pentru prelungirea biletelor de liberă petrecere şi pentru scutirea de taxa de străini, privind pe muncitorii străini aduşi în ţară cu nesocotirea dispoziţiunilor de mai sus.“

Repertoriul Teatrului Naţional

Joi 25 Oct. *Morcovel şi Scampolo*

Sâmbătă 27 Oct. *„Heidelbergul de altădată.*

— Ştiri de la întreceri! Diana-Franzbrantwein a învins pe toată linia. 2475—1

Moara Mare Timisoreana Sertia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă 2910

TIMIŞOARA

Mica publicitate

In Uioara, în centrul băilor de sare, în cel mai frumos loc de vânzare sau închriere, casă nouă cu etaj absolut modernă, bună şi pentru hotel, cu 20 camere şi toate edificiile secundare şi economice, cu parc grădină de un jugăr. Doritorii să se adreseze la propr. dr Morariu, notar public în Gherla. 3146

Lecţiuni meditaţiuni de limba germană, latină. „Martin“, strada: Ilie Măcelar 21.

Perfect corespondent-contabil româna germana-ungara caut post adresaţi „Martin“, strada: Ilie Măcelar 21.

Schimb cu preţ foarte înalt: Aur, argint, briliante, diamante, platină, dinţi imitaţi, şi monede de o o o aur şi argint o o o **N. HILFMANN** Bijuter, Cal. Reg. Ferdinand No 12.

Cei mai buni ciorapi se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la

Grünwald şi Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & & Piaţa Uniri No. 12. 3054

! Ni-au sosit ! în stoc mare **paltoane şi blănuri de toamnă şi iarnă** de cea mai nouă modă din **Paris Wiena şi Berlin**

Diamantstein şi Moskovics magazin de mode bărbăteşti şi femeşti **Cluj, C. Reg. Ferdinand 25.** (Vis a-vis de poşta centrală)

Cea mai avantajoasă sursă **de blănuri de pluş de seal şi biberette,** şi de specialităţi de paltoane cu blană. 2032

Doamnelor şi mireselor!

Cumparati sau comandati-va!

Lingerie, trusouri femeeşti, pânzeturi feţe de masă şi lingerie pentru pat, specialităţi de batiste, etc, fabricaţii proprii şi specialităţi din străinătate.

SÁMUEL & Co. Str. Memorandului Nr. 9 2949

Cine voeşte a călători iute, comod, eftin, sigur şi direct la **Canada, America, Argentinia, Brazilia** 3063

să scrie numai de cât la

COSULICH LINE

Bucureşti, Calea Griviţei No. 181.

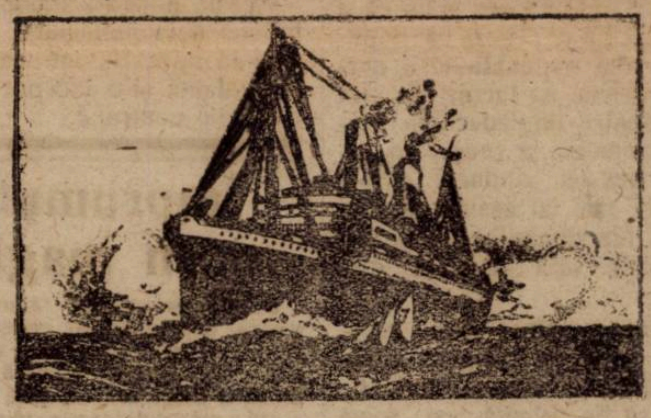

Corespondenţă întoate limbile

Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**

Călătoria durează **numai 7 zile.** — Masă excelenţă. Cabine mari aerisiate pentru 2, 4 şi 6 persoane.

Nenumărate scrisori de mulţumire! Cereţi imediat prospect!!

PRIMUL PAS IN VIAŢĂ

să se faca cu TOCURILE DE CAUCIUC ŞI TĂLPILE BERSON, astfel veţi pastra sănătoase picioarele şi nervii Dv. şi veţi economisi mulţi bani.

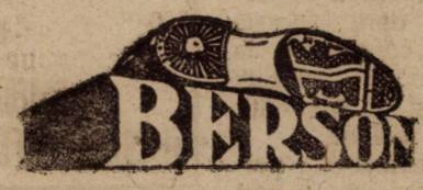

2501-1

Tocurile de cauciuc şi Tălpile „BERSON“

să vă pună cişmarul la ghete şi Dv. nu veţi mai purta altele.

Se ştie că numai CZINK vopseşte, curăţeşte, chimic, cel mai frumos şi cel mai ieftin Cluj.

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul IV. No. 928 — 4 PAGINI • DOI LEI • 4 PAGINI — Sâmbătă 27 Octomvrie 1923

Infrăți[illegible]

74 „Transilvăni Nr. de schimb“
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU[illegible]U No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 852
SUB CONDUCEREA UNUI CO[illegible]
Director: D. TOME[illegible]
Telefon: DACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Cine apără BANATUL

Cei cari au iscălit ciuntirea Banatului vin acum să facă pe apărătorii lui

Cu prilejul botezului principelui moștenitor al Iugoslaviei, ziarul dlui Pașici „Tribuna“ a publicat în chiar ziua sosirii Familiei Regele române un articol în care România este atacată cu o violență și o reacredință pe care ne-am obișnuit să le vedem numai la cei mai înverșunați vrăjmași ai țării noastre. Dar dacă articolul ziarului sârbesc ne surprinde mai puțin, celace scrie „România“, organul partidului național, este menit să rîdice indignarea tuturora împotriva unei atitudini care dovedește lipsa de onestitate politică a partidului național. Intr'un articol legat de atacul publicat în ziarul „Tribuna“ din Belgrad, gazeta partidului național voește să ne convingă că atitudinea ireverențioasă și vrăjmașă a presei sârbești se datorește „politicei de menajamente“ pe care actualul guvern o manifestă față de regatul iugoslav. „Dar dacă politica țării ar fi fost alta?“, se întreabă oficiosul dlui Maniu. Intrebarea este de o îndrăzneală uimitoare. Fiindcă, mai puțin decât oricine, partidul național are dreptul să vorbească de chestiunea Banatului și să protesteze, scoțând accente de indignare, împotriva ciuntirii lui. Faptele din trecutul apropiat sunt în amintirea tuturor. In adevăr când în 1919 chestiunea Banatului era la ordinea zilei, cine era omul care cu deosebire în această chestiune a adoptat o atitudinea intransigentă? Politica de rezistență a dlui Brătianu, care înțelegea că prin jertfele făcute în război România era în drept să nu cedeze nimic din revendicările ei, a întâlnit dușmănia tuturor partidelor politice dela noi. In fruntea acestei opoziții, partidul național era cel mai hotărât vrăjmaș al acelei politici pe care ziarele de partid dela noi au numit-o în dereziune „politica de rezistență“. Dnii Maniu, Vaida și toți corifeii naționali protestau cu vehemență împotriva dlui Brătianu, în a cărui politică vedeau o primejdie pentru interesele naționale. Și când, nevoind să cedeze într'o chestiune care privea deopotrivă drepturile și demnitatea țării, dl Brătianu a părăsit puterea, cine s'a grăbit să-i ia locul tocmai pentrucă avea altă politică, decât partidul național care prin dl Vaida a semnat tratatul ale cărui dispoziții însemnau ciuntirea Banatului și capitularea noastră în fața înjoncțiunilor din afară?

Slăbiciunea noastră în vremea aceia, slăbiciunea de care au știut să profite și sârbii și alți vrăjmași ai noștri, se datorește tocmai faptului că partidele noastre politice n'au știut să facă front comun împotriva presiuniior din afară și în chestiunea Banatului să aibă aceiași politică. Politica d-lui Brătianu era cu atât mai greu de realizat cu cât d-sa avea să lupte nu numai împotriva pretențiunilor sârbești și a celor cari susținea pe sârbi ci era silit să se războiască și cu oameni politici din țară, cari mânați de ambițiuni și rătăciți de patimă, n'au simțit că deasupra intereselor mărunte de partid, ei trebuiau să fie alături de d-l Brătianu în politica sa de rezistență.

Cum să ne mire atitudiuea de azi a presei sârbești, când ea este consecința slăbiciunei criminale a partidelor noastre politice.

„România“ vorbește de „slugărnicia politică“ a actualului guvern față de regatul iugoslav. Dar ea uită că d-l Vaida, prim-ministru și reprezentantul României în vreme când chestiunea Banatului se discuta la Paris, s'a înfățișat ca o slugă areopagului aliat și cerșind îndulgența aliaților a semnat fără mustrare ciuntirea Banatului.

Și oamenii aceștia au îndrăzneala să protesteze împotriva „politicei de menajamente a d-lui Brătianu“ și să se întrebe care ar fi situația „dacă politica țării ar fi fost alta“. Da. Politica țării ar fi putut fi alta în chestiunea Banatului, dar atunci, în 1919. Fiindcă partidul național tocmai pentrucă se pretinde expresiunea sufletului ardelenesc avea mai mult decât oricine datoria să apere cu îndârjire integritatea drepturilor noastre. Partidul național a făcut însă atunci o politică de umilință față de străinătate fiindcă se dorea la putetere pentrucă astăzi când interesele îi cer o altă politică să facă pe apărătorul Banatului. Prin ceeace au făcut atunci oamenii partidului național și-au pierdut dreptul de a vorbi în chestiunea Banatului. Iar ceeace fac acum, erijându-se în apărători ai Banatului, constitue un act de un cinism care se cuvenea cu energie veștejit.

Revizuirea streinilor din Ardeal

Autoritățile unor orașe de la frontierea apusesană a Ardealului au începnt cercetarea actelor tuturor streinilor sosiți pe cale lăturalnică, hotărând expulzarea tuturor celor cu acte neregulate. Această măsură trebuie să fie generalizată în toate orașele Ardealului și Banatului unde nenumărați streini îngreuiază viața localnicilor.

Atitudinea țărăniștilor în Parlament

Sfatul parlamentar al țărăniștilor s'a întrunit azi în Capitală în scopul fixărei atitudinei în Parlament. Discuția va continua diseară. Mâine se întrunește comitetul executiv al partidului.

Sârbii și noi

Inscenări și acuzații nedrepte au apărut într'un ziar sârbesc „Tribuna“ asupra țării noastre, tocmai în momentul când se cuvenea, dacă nu din prietenia ce o așteptăm dela aliații noștri, cel puțin din bunăcuviință, să se salute altfel sosirea Suveranilor noștri în Belgrad, la botezul primului vlăstar al familiei regale iugoslave.

Suntem acuzați că am avea revendicări șoviniste, uitând principiul de autodeterminare al popoarelor și că am prigoni pe sârbii din Banat, suprimându-le școlile și închizându-le bisericile.

Blândețea noastră, mărinimea sufletească, am dovedit-o în repetate rânduri și nu noi suntem acei cari să complotăm pe ascuns împotriva vecinilor și prietenilor noștri.

E generoasa mărinime a unui popor tare pe drepturile sfinte și afirmate, tare pe conștiința propriei lui valori și a menirei în viitor.

Vitregia unor împrejurări politice a făcut ca Banatul și parte din ținuturile ungurene să rămâie nedesrobite. Cu mulți mai numeroși sunt frații noștri rămași dincolo de granițele nedrepte, decât sârbii stabiliți în Banat. Ei suferă stăpânirea streină atât în Banatul sârbesc, cât și în regiunea Timocului și în Macedonia.

Glasurile lor de durere arată că tocmai aliații noștri, Sârbii, sunt acei cari din prietenie pentru noi, le închid bisericile și le suprimă școlile.

N'am ascuns nici odată că bucuria începutului de libertate ce-l trăește acum Ardealul e tulburată de jalea suferințelor celor robiți încă.

Durerea lor ne-a impus cea dintâi datorie care ne-a rămas: să nu i uităm. N'am căutat însă să turburăm pacea, câștigată cu atâtea sacrificii, și am dat tot sprijinul vecinilor noștri împotriva dușmanului comun, fiind siguri că ei înșiși în viitor își vor da seama de dreptatea cauzei noastre.

De aceia fără a răspunde la fel la strigătul șovinist sârbesc: „Serbia până la Cerna!“ cerem vecinilor și aliaților noștri să-și cântărească mai mult vorba și scrisul, arătând că, dacă nu pot să ne acorde o prietenie sinceră, cel puțin n'au uitat că ne datoresc mai multă recunoștință pentru ajutorul dat nu odată împotriva dușmanului lor dela Răsărit.

Protestul partidului maghiar la Rege

Ne este dat din nou prilejul să aducem în discuție perfidia cu care conducătorii minorității maghiare speculează bunăvoința arătată de statul român față de această minoritate. In diverze rânduri am arătat, câte proteste s'au trimise la București numai în chestiunea maghiară și cum după îndelungi tratative, d. ministru al instrucțiunii publice a făcut școlilor ungurești atâtea concesiuni, încât reprezentantul autorităților cari susțin aceste școli a rămas surprins și într'o cuvântare de o oră — după spusa chiar a ziarelor maghiare — a mulțumit dlui ministru dr. Anghelescu pentru atâta neașteptată solicitudine.

Iar acum este vorba de un nou protest, unul către Suveran, trimis în scopul de a obține noui concesiuni, pe cari nici o școală ungurească nu se mai simțea îndeptățită să le ceară.

Trebue să ne oprim mai serios la această etapă a politicii maghiare dela noi, de-o parte pentru a ține seamă de drumul ce l-a apucat aceasta, iar de altă parte pentru a trage învățămintele ce se impun.

Se știe, că astă iarnă, când s'au închis școlile acuzate de iredentism, nici autoritățile școlare nici confesiunile și nici partidul maghiar nu a avut un singur cuvânt de spus. Singure ziarele s'au agitat, dar și acestea și-au întrerupt la un moment dat atâtarea. Era epoca organizării partidului maghiar, iar opinia publică maghiară nu era nici ea pregătită. Intre timp s'au descoperit școli după școli care nu făceau decât operă iredentistă, dar protestele tot nu se mai produceau.

In sfârșit, în 23 Mai a. c. partidul maghiar a ținut la Târgul-Mureș e „mare“ adunare de protestare, la care au luat parte vr'o 150 de oameni. Subliniem această dată, pentrucă cu ea s'a început politica speculantă, urmată de atunci în coace de toți factorii conducători ai minorității ungurești. Aci s'a hotărât, că se va protesta înlăi la guvern, apoi la Suvern și pe urmă la străinătate.

Dar ce s'a întâmplat? Protestul partidului maghiar către guvern a continuat să întârzie și după această dată; în schimb, amenințările au început să curgă mereu.

Politica inaugurată față de statul român de acest partid s'a putut delini din însăși moțiunea dela Tgr.-Mureș, care preconiza de fapt un șantaj. Indată după hotărârea aceasta s'au început amenințările din două părți de odată: de o parte Liga Săcuilor din Ungaria a fost pusă să protesteze la Liga Națiunilor. A fost o apucătură dintre cele mai interesante: protestul la Liga Națiunilor era hotărât ca ultimă eventualitate; totuși s'a început cu acesta, și s'a văzut cum o delegație dela Geneva a venit aici ca să pregătească drumul tratativelor ce aveau să le înceapă cu guvernul autoritățile școlare și partidul maghiar.

Cu toatecă terenul era deci pregătit prin faptul că s'a căutat în acest chip a se influența guvernanții noștri, memoriul partidului maghiar a întârziat și după aceasta. Pentrucă șantajul trebuia exploatat până la sfârșit s'au început amenințările și din cealaltă parte: au fost trimise memorii și delegații peste delegații ale confesiunilor maghiare. Cu acestea s'au urmat tratative până ce s'a ajuns la maximum de concesiuni. Era vorbă despre aceasta să fie silite școlile ungurești să respectă legea școlară în vigoare, cea ungurească, până la votarea nouei legii școlare.

Tratativele aveau deci de scop, din partea maghiară, să se respecte legea nici în acest al cincilea an școlar. Și datorită presiunilor neîncetate, s'a ajuns la rezultatul, că o seamă dintre dispozițiuoi au fost înlăturate. Mai era însă o chestiune, una pe care nici dela guvernul maghiar nu putem să așteptе să le-o soluționeze.

In acest ultim moment al tratativelor, după patru luni dela adunarea dela Tg.-Mureș, a socotit deci partidul maghiar că trebue să-și înainteze protestul său. Rezultatul a fost, că s'a obținut această soluție a chestiunii ultime ce mai era de soluționat în favoarea maghinră. Totdeauna în limba statului, au fost lăsate să învețe numai ungurește în cazul când până la 1918 au stat în sfera unei episcopii.

Acum partidul maghiar nu se mulțumește nici cu faptul, că s'au anulat dispozițiunile ungurești aprobate de unguri atâta timp cât ni-se aplicau nouă; nici cu aceea, că s'au păstrat ungurești, școli cari trebuiau să învețe numai românește, pentrucă nu sunt școli maghiare, ci școli ale unui ordin călugăresc care nu este unguresc. Deci, pe ziua de ieri partidul a hotărât să protesteze la al doilea for, la Suveran.

Iar după ce se va fi obținut noui concesiuni și după ce toate aceste delegații își vor exprima mulțumitele în cuvântări și mai lungi decât de o oră, partidul maghiar se va declara din nou nemulțumit și va urma protestul la streinătate.

In acest fel vom avea a treia delegație a Ligii Națiunilor. Iar procedeul se va începe d'a capo, oridecâteori partidului maghiar nu îi va plăcea ceva.

Este ultimul sistem politic minoritar și spre deosebire de regimul maghiar, nici unei delegații nu i-se va intenta un proces ca pe timpul Memorandului nostru.

Automobile FORD typ nou cu roti demontabile cu preturi reduse precum si alte sisteme de automobile gasiti la firma PERRY,

Telefon 999. 2725-3 **Cluj, Calea Regele Ferdinand 99.** **Telefon 999.**

INFORMATII

— **Adunarea Camerei de comerț.** Duminecă se va ținea în palatul din calea Victoriei al Camerei de industrie și comerț din localitate adunarea generală a acesteia, pentru discutarea chestiunei transporturilor, a plăților făcute în streinătate, a unei acțiuni în vederea începerei construcțiilor în cointeresare cu comuna și cu statul, precum și a altor chestiuni ce vor fi propuse de participanți.

— **Mărirea stațiilor dela frontiera cu Ungaria.** Guvernul a aprobat un buget de un milion și jumătate pentru majorarea gării de frontieră Episcopia, și 100.000 pentru amenajări la gara Salonta-Mare, unde în urma cedării Chieteghianului Ungariei, se va instala vama de frontieră.

— **Pentru direcția poștelor din Arad.** In legătură cu cele scrise în ziarul nostru despre recalcitranța cu care se păstrează numele ungurești de străzi și localități interzise printr'un decret destul de vechiu dar desconsiderat, primim din partea unui preot din județul Arad o scrisoare, prin care ne roagă să atragem atenția celor în drept asupra faptului, că poșta din satele arădane expediază și astăzi mandate și scrisori adresate exclusiv în ungurește, contrar cunoscutei dispoziții a direcției generale P. T. T.

Ne facem pe lângă direcția poștelor din Arad interpretul nedumeririi românilor dela frontiera maghiară și atrăgându-i atenția asupra acestui abuz unguresc care se comite în comune locuite numai de români, îi cerem măsuri cât mai urgente pentru înlăturarea lui.

— **In atenția veterinarilor și farmaciștilor.** Dela Ministerul de răsboiu, direcția VI. sanitară ne trimite spre publicare următoarele:

„Toți medicii veterinari și farmaciștii de rezervă din vechiul regat, inclusiv cei din teritoriile alipite, a căror situație militară nu s'a clarificat încă, vor înainta Ministerului de răsboiu, Direcția VI. Sanitară, prin scrisoare recomandată, în termen de 10 zile dela publicarea acestei înștiințări, o declarație prin care să arate gradul, anul nașterei, specialitatea și ultimul domiciliu.

Cei ce nu se vor conforma, vor fi urmăriți conform legii".

— **Speculant condamnat** Dl Fodor Viorel patronul drogueriei, „Viorella" din piața Unirei a fost condamnat acum cât-va timp de către judecătoria de ocol la 400 lei pentru că a vândut mai scump o cutie de pudră. Parchetul făcând apel, procesul droguistului s'a judecat din nou eri în fața Tribunalului local unde pedeapsa i-a fost ridicată la 10.000 lei. Autoritățile noastre se ocupă după cum se vede de specula cu pudră. Când va veni rândul și speculei cu alimentele?

— **Apucături condamnabil.** Am relatat mai zilele trecute cazul artistei Bérczi. Dunai dela Teatrul maghiar din localitate care a căutat să se răsbune bătând cu cravașa, în plină incintă a Teatrului, pe ziaristul Indig Otto dela ziarul „Ellenzék", care i-a criticat mai aspru un rol. Urmarea acestui scandal a fost că Vineri dimineața comitetul teatrului maghiar a exclus-o pe artistă din teatru.

Ieri bărbatul acesteia, d. Bérczi, secretarul teatrului unguresc din Cluj, s'a năpăstit în Piața Unirii asupra ziaristului Indig, pentru a-l bate în plină stradă în amiaza mare. Scandalul provocat de bărbatul artistei a fost enorm și a avut ca urmare un comunicat al Sindicatului presei maghiare, prin care acesta deschide boicotul contra numitului personagiu. Infierăm și noi cu toată tăr'a procedeele primitive pe care soții Bérczi vor să le introducă împotriva unor slujitori ai condeiului.

— **Ca să poți trăi în America.** De două săptămâni dl dr în drept Iuliu Veyg, fost candidat al dlui avocat Iuga, învață frizeria în magazinul dlui Fodor din calea Victoriei, unde trebue să rămână șase luni ca se poată obține carte de lucrător, cu ajutorul căreia, în America unde dl Veyg are intenția să călătorească să poate ocupa un loc ca să se întrețină.

— **Ce e cu tariful dela birji?** Din nou întrebăm primăria care tarif se aplică în prezent trăsurilor de piață, întrucât într'aceste vehicole nu se mai află afișat nici tariful nou, nici tariful vechiu.

Un nou record. Diana Franzbrantwein a bătut recordul eficacității și popularității. 2475—3

— **Se închiriază una cameră goală, luminoasă, spațioasă, sobă de teracotă, liberă în câteva zile. Amatorii se vor adresa la Redacție între 4—6 p. m. în fiecare zi de lucru.**

— Garderobierul dela Biblioteca Universității roagă pe persoana, care săptămâna trecută a luat cu sine un palton ce nu era proprietatea sa, să binevoiască a'l înapoia, căci altfel se vede silit să plătească el paltonul, ceiace l-ar costa leafa pe aproape un an.

— Pierzându-mi dovada de aranjare a situației mele militare eliberată de cercul de recrutare Cluj pe numele Albett Mezei, caporal, născut în Tăureni 1884 — o declar nulă în mâna oricui s'ar găsi.

Albert Mezei

șef croitor la Teatrul Național

La excursiuni nu ne putem lipsi de Diana Franzbraniwein, care este cel mai bun întăritor al mușchilor. Să fim atenți la numele Diana. 2475—4

— **Dela societate Jarnik-Bârseanu. Convocare.** Membrii comitetului soc. cehoslovace-române, sunt invitați de-a lua parte în număr complect la ședința ce se va ținea în 26 l. c. la orele 19 seara în sala prezidențială a camerei de industrie și comerț.

— **Grâu pentru muncitorii din Ardeal.** Astăzi statul va încheia un contract cu „Uniunea sindicatelor agricole" pentru furnizarea a 600 vagoane grâu, necesare lucrătorilor întreprinderilor aparținând statului în Ardeal.

— **Dela comitetul fostelor gărzi naționale. Ajutorare văduvei lui Ion Opriș.** Pentru a ușura contribuirile la darul național în favorul familiei martirului Ion Opriș. Comitetul a hotărât să se deschidă cont curent la Banca „Albina" sucursala Cluj, și la Banca „Economul" Cluj, unde donatorii pot să-și depună contribuțiile, ca și la administrațiile ziarelor naționale cari au publicat apelul nostru.

Contribuirile se vor da publicității, iar băncile numite vor expedia direct sumele la adresa doamnei Silvia Opriș la Cristiș lângă Turda, deoarece Comitetul nu se poate preocupa de administrarea sumelor pentru darul național.

— Comitetul Reuniunei Comerciantilor Industriașilor și Meseriașilor, Români din Cluj în ședința plenară din 18 l. c. a ales în unanimitate ca președinte al Reuniunei pe dl Victor Iliescu comerciant și industriaș Cluj. Deasemenea s'a luat hotărâri importante pentru o mai intensă activitate în ce privește apărarea și sprijinirea Comerțului, Industrtei și Meseriilor Românești. Cunoscând activitatea depusă pe acest teren și până acum de către noul președinte, nădăjduim că în curând va ajunge Reuniunea de a fi consultată și dătătoarea tonului întru toate ce privesc Comerțul și Meseriile românești. fiind singura asociație pur românească și a cărei activitate timp de 50 de ani este în deobște cunoscută.

2744-2

Cele mai bune mașini de scris și accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereți ofert.

„COROANA" Institut de credit și de economii S. A. Cluj.

Concurs

Pentru îndeplinirea postului de cassar se escrie concurs, pe lângă următoarele condiții:

a) salar lunar dimpreună cu adaus de scumpete Lei 2000

b) cuartir în natură (2 cam., bucăt. și depend.) precum încălzit și luminat.

Doritorii de a obținea acest post, să-și înainteze petițiile până la 22 Noemvrie 1923, arătând pregătirile. Cel ales va avea să depună cauțiunea stabilă de cons. de administrație. Postul e de a să ocupa dela 1 Dec. 1923.

3147 **Cons. de Administrație.**

Nr. 1800/1923.

PUBLICAȚIUNE

Direcțiunea Uzinelor Electrice în urma îndrumărilor căpătate și în conformitate cu regulamentul orășănesc, roagă onor. Cetățenii acestui oraș, precum și toate instituțiile publice și particulare să binevoiască a achita facturile rămase în restanță, a căror sumă reprezintă costul curentului electric consumat Achitarea acestor restanțe se va face în termen de 8 zile dela data apariției acestei publicații făcându-se cunoscut totodată, că se lansează acest apel din cauza lipsei de numerar, ce se simte pentru acoperirea cheltuelilor de reparație a mașinelor. Acea ce nu se vor conforma prezentei publicație a doua zi după expirarea acestui termen li se va întrerupe furnizarea curentului.

Cluj, la 24 Octomvrie 1923

Direcțiunea Uzinelor.

3151 Inginer: **Roată.**

Direcțiunea Regională a Asigurărilor Sociale Cluj.

Aviz

Se aduce la cunoștința celor interesați ca pentru furnizarea imprimatelor necesare Caselor Cercuale pentru Asigurările Soci și Direcțiunilor Regionale din Ardeal și Banat, în ziua de 5 Noemvrie 1923 se va ține licitație publică la Casa Centrală a Asigurărilor Sociale din București (Str. Amzei Nr. 3) și la Direcțiunea Regională a Asigurărilor Sociale din Timișoara.

Modele de imprimate și condițiunile de furnizare se pot vedea atât la București cât și la Timișoara.

Direcțiunea Regională a Asigurărilor Sociale din Cluj.

3148

331—923

Licitație

Facem cunoscut, că în conformitate cu adresa Decanatului Facultății de Medicină Nr. 297, a. c., după dispozițiile legii contabilității publice, la 2 Noemvrie a. c. ora 11 și jumătate a. m. în biroul Administrației Universității din Cluj, unde se pot vedea și planurile, vom ține licitație publică cu oferte închise, asupra lucrărilor de adaptare la Institutul de Patologie Generală al Universității noastre.

Ofertele înaintate după terminul menținut mai sus nu vor fi luate în seamă.

3149 **ION BUZILA, adm. univ.**

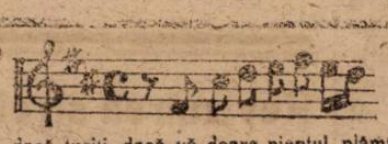

Cântăreți, Oratori, Profesori, Preoți, Invațatori etc.

dacă tușiți, dacă vă doare pieptul, plămâni, dacă suferiți de tusă nervoasă, cereți la drog. și farm. chiar astăzi BOMBOANELE PECTORALE VOREL în plicuri de lei 6 sau în cutii cu Lei și vă veți vindeca de suferința D-voastră Veți putea cânta, veți putea vorbi. Mai recomandăm GUDRONUL VOREL, SIROPUL CARPAȚILOR VOREL, CEAIUL CARPAȚILOR VOREL, cele mai cunoscute în vindecarea tusei și a boalelor de piept. Cereți prospectul gratuit.

Dep. Central: Farmacia VOREL Piatra-N.

2356-4

Motoarele cu benzină „ASTRA" sunt cele mai economice

„ASTRA" Sectia Motoare ARAD. 297-2

Adunarea generală
a Statusului catolic maghiar

— Ce se va discuta — Şcolile statusului catolic — Iarăşi limba românească

Am anunţat, că Statusul catolic maghiar din Ardeal se întruneşte azi la Cluj în adunare generală, pentru a discuta activitatea din anul trecut al Statusului catolic şi chestiunile de viitor. Dat fiind activitatea pe care am arătat-o în diverse rânduri a acestui stat în stat, chestiunile cari se vor lua în discuţie sunt de un interes deosebit şi se impune să fie urmărite foarte deaproape.

Se va discuta astfel, din nou, reforma agrară şi se va protesta contra ei pentru acelaş motiv, pentru care guvernul maghiar a ridicat la Geneva cunoscutele proteste combătute de domnul Titulescu. Astfel se va reedita acuzaţia, că reforma agrară care a împroprietărit şi pe proletarii agricoli unguri, a nimicit viitorul şcolii ungureşti. *Nu se spune ţireşte, în raportul privitor la această chestiune, că sunt atacate numai şcolile artificiale. pentru că minoritatea maghiară va putea oricând susţinea un număr de şcoli în proporţie cu numărul ei. Şcolile cari au fost atacate prin reforma agrară au fost susţinute pentru scopuri iredentiste, după cum s'a văzut, din moşiile din comunele româneşti ale acestui „Stat" catolic.* Astfel se explică, că statul catolic unguresc a putut susţinea până acum zeci de şcoli secundare şi patru universităţi clandestine şi că **la numărul celor avute până în 1918 şi care deci i-au fost până atunci suficiente pentru scopul maghiarizării ce urmărea, a înfiinţat după revoluţie încă 23 şcoli medii, patru licee, trei şcoli comerciale superioare şi una normală. Este vădit, că reforma agrară nu putea să scutească de dragul scopurilor Statului catolic unguresc moşii, privind populaţia de plugari pentru ca „Statul" să poată face o operă pan-maghiară şi mai întinsă decât chiar cea de sub unguri.**

In strânsă legătură deci, cu această chestiune a exproprierii, se va discuta la adunarea de foi a statului catolic unguresc chestiunea şcolilor acestui „stat". Raportul se ridică în mod special împotriva şcolilor închise. Această chestiune însă am discutat-o în nenumărate rânduri aşa că nu mai este nevoe să stăruim asupra ei.

Raportul mai protestează contra introducerii limbii române în şcolile catolice călugăreşti. Asupra acestui punct nu avem a ne exprima decât mirarea, că statul catolic care este o orgaoizaţiune pe baze episcopale, se simte chemat a discuta şi chestiuni cari privesc numai ordinele respective care nu au nimic cu statul catolic.

Se mai reeditează în raport hula ce s'a adus limbii româneşti că este antididactică şi se spune că este o imposibilitate această punere în practică a clauzei tratatului de pace.

In sfârşit raportul înşiră şcolile statului catolic şi bugetul acestora, spunând că faţă de deficitul de un milion şi jumătate din cellalt an, în anul şcolor trecut a fost numai nu deficit de un milion. Acest fapt dovedeşte încă odatăt că avem de a face cu o seamă de şcoli cu existenţă artificială. Pentrucă de îndatăce au fost suprimate câteva şcoli cu a căror operă iredentiste statul catolic a avut deficite materiale, deficitul s'a redus cu o jumătate de milion.

Cum e informat vechiul regat despre stările din Ardeal

In legătură cu un recent articol al ziarului nostru despre modul cum anumite gazete din Capitală înţeleg să imformeze publicul cititor din vechiul regat asupra stărilor din Ardeal, dăm astăzi ca un exemplu tipic următoarea informaţie tipărită cu litere groase în „România", oficiosul bucureştean al partidului naţional:

„In oraşele din Arpeal domneşte o adevărată panică printre negustori din pricina restrângerii creditului. De pe o zi pe alta se aşteaptă izbucnirea unei grave serii de falimente."

Informaţia „României" este cu totul neîntemeiată. Ea a fost publicată cu intenţiunea de a induce în eroare publicul din vechiul regat asupra stărilor din Ardeal. Asemenea ştiri alarmante despre rosturile vieţii din Transiivania se citesc zilnic în anumite gazete din Bucureşti cari şi-au făcut o specialitate din a înfăţişa în culori întunecate situaţia din nouile provincii. Este un sistem odios pe care-l denunţăm opiniei publice pentru a o pune în gardă împotriva acţiunei nefaste a anumitor ziare din capitală.

Românizarea corpuraţiei industriaşilor din Cluj

Corporaţia industriaşilor din Cluj, din care fac parte toţi industriaşii din oraşul Cluj şi jud. Cojocna, este pe cale să-şi românizeze comitetul de conducere.

Se ştie că acest comitet a continuat să fie până acum câteva luni, format numai de unguri şi evrei.

Ministerul a dispus dizolvarea acestui comitet şi suspendarea autonomiei acestei corporaţii până când se va putea alege un comitet format din jumătate români şi jumătate unguri plus preşedintele român.

Eri la ora 6 a avut loc o consfătuire a industriaşilor la care a luat parte şi dl Varga, preşedintele secţiunei industriale de prima instanţă dela Primărie.

Rostul acestei consfătuiri a fost încercarea de a se găsi o modalitate pentru înjghebarea unui comitet care să îndeplinească condiţiile puse de minister şi pentru ca acesta să suspende aplicarea măsurei restrictive luate contra corporaţiei dl Varga ne-a asigurat că cel mult până la 1 Ianuarie noul comitet al Asociaţiei va fi ales aşa cum a cerut ministerul, de oarece şi interesele asociaţiilor cer lucrul acesta.

Acţiunea românească
a Alianţei avocaţilor români

Mersul românizărei barourilor — Cazul instanţelor judecătoreşti dela Braşov

Au trecut abia două-trei luni de când a luat fiinţă „Alianţa advocaţilor români", din iniţiativa şi sub conducerea dlui dr Amos Frâncu, şi roadele ei au şi început să se arate.

Incă din primele zile ale existenţei ei dl dr Amos Frâncu a pornit o intensă acţiune pentru românizarea barourilor advocaţiale din Ardeal care în majoritatea lor aveau comitetele de conducere formate din străini (evrei şi unguri). Românizarea barourilor s'a început cu Clujul şi s'a continuat cu Timişoara şi Satu-Mare.

Astăzi, aflăm că advocaţii români din Braşov, Oradea-Mare, Sighetul Marmaţiei şi Arad au pornit aceiaşi mişcare pentru românizarea barourilor.

Dl dr Amos Frâncu decanul baroului advocaţial din Cluj şi preşedintele Alianţei advocaţilor români din Ardeal a vizitat toate barourile din oraşele principale din Ardeal pentru a constata mersul românizării acestor barouri.

Cu ocazia vizitei pe care dsa a făcut'o baroului de Braşov, a făcut şi o tristă constatare. Dsa a constatat anume că nici până astăzi, după cinci ani dela unire, la instanţele judecătoreşti din Braşov se judecă în ungureşte, şi mai mult decât atât, chiar procesele verbale ce se închee la desbateri sunt făcute în ungureşte.

Intors la Cluj, dl dr Amos Frâncu a trimis tuturor instanţelor judecătoreşti din Braşov câte o adresă prin care roagă pe toţi magistraţii şi advocaţii braşoveni să nu mai tolereze limba maghiară la desbateri şi să desfiinţeze toate scriptele scrise în ungureşte.

Noi denunţăm acest caz dlui ministru de justiţie şi credem că dsa va lua imediate şi drastice măsuri.

In fiecare zi dl dr Amos Frâncu primeşte scrisori de adeziune dela diferiţi advocaţi români din Ardeal şi rapoarte asupra mersului acţiunei de românizare a barourilor.

Independenta „Universului"

Intr'un număr recent, „Lumina Satelor" recomanda ziarul „Universul" ca singurul vrednic să fie răspândit printre ţăranii din Ardeal, şi între însuşirile pe care i-le recunoaştea era şi aceia „că nu face nicio politică". Evident, recomandaţia a fost reprodusă imediat de „Universul", fără să se înlăture măcar afirmaţia că „nu face nicio politică". Ghinionul însă a făcut ca în acelaş număr în care erau reproduse cuvintele elogioase din „Lumina Satelor" să se publice şi un articol din care să se vadă tocmai cât de puţin „independent" este „Universul".

Deci nu pentru „independenţa" lui merită „Universul" să fie răspândit în Ardeal... Poate să aibe alte însuşiri pe care, cel puţin în ce priveşte Ardealul, rămâne să le dovedească. De ocamdată, sântem datori să-i recunoaştem una: ţinuta lui răspicat naţionalistă în ce priveşte chestiunile minoritare.

O expozitie generala zootehnica la Cluj

Domnul Dr. Tofan, prim-medic veterinar al judeţului Cojocna, a fost însărcinat de ministerul de agricultură să înceapă organizarea unei mari expoziţii zootehnice la Cluj cu vite din întreaga ţară.

Această expoziţie se va deschide în vara viitoare. Domnul Tofan a şi început lucrările pregătitoare.

Intr'o convorbire avută cu dl Dr. Tofan, d-sa ne-a declarat că e hotărât să dea proporţii foarte mari acestei expoziţii, invitând la alcătuirea şi vizitarea ei persoane din streinătate şi anume din ţările care importă vite dela noi.

La expoziţie vor fi aduse vite din toate judeţele ţărei şi prin felul cum va fi alcătuită ea va constitui în adevăr un mare eveniment economic.

Descoperirea unei vaste asociatii de contrabandisti

Contrabandiştii lucrau cu facturi în regulă. Cercetările din Timişoara. O amendă de 1 milion 200 mii lei

Timişoara. — Autorităţile vamale dela frontieră au reuşit să dea de urmele unei mari bande de contrabandişti cari introduceau în ţară prin călători mari cantităţi de mătăsuri.

La Curtici au fost prinşi doi călători cari au mărturisit felul cum operau, având întinse legături cu toţi marii angrosişti din Ardeal şi Banat. Cercetările făcute la Timişoara de către procurorul Radian, au dus în adevăr la descoperirea unei mari cantităţi de mătăsuri la negustorul Man Duschnitz, care însă posedă facturi în regulă dela contrabandişti. Fiind înlăturată astfel complicitatea acestuia, Duschnitz a fost amendat numai suma de 1 milion 200 mii lei. Doi dintre contrabandişti fiind prinşi şi duşi la Arad, au reuşit să fugă.

Alţi doi contrabandişti fiind arestaţi, sunt în prezent cercetaţi în deaproape. Se speră că întreaga bandă va fi descoperită şi arestată în curând.

Corespondent.

Ausosit la magazinul

M. Neumann

Raglane

Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14.

Telefon 431 2653

GRATIS ! GRATIS

Ziuă gratisă

la

magazinul

Dick

CLUJ,

Strada Regina Maria 5.

Incepând cu ziua de azi până în

31 Noemvrie

cât durează târgul nostru ocazional intervo zi puteti

cumpăra

gratis

dacă arătaţi blocul de cumpărare şi dacă vati cumparat cele necesare pentru

ziua gratisă

care se va trage la sorţi şi fixa.

Pastrati blocurile de cumparare!

Se pune în vânzare cât timp va ţinea stocul până la 31 Noemvrie:

10.000 m. carton, deleu . . . 25'50 Lei
10.000 m. flanel tennis Englez 32'50 Lei
10.000 „ panza galbena . . 36'50 Lei
10.000 „ stofa dubla Wigonia 49'50 Lei
10.000 „ perechi ciorapi de lana pentru dame . . . . 15'50 Lei
5.000 bucati camesi trico . . 69'— Lei

Până la 31 Noemvrie.

2457

TELEGRAME

Turburările din Germania

Infrângerea revoluției comuniste din Hamburg

Hamburg. — La Hamburg au fost distruse cuiburile comuniste. După amiază liniștea a fost restabilită. Rebelii isgoniți s'au refugiat pe vapoare unde s'au baricadat. Acțiunea anticomunistă continuă.

Turburările din Brema. Lucrătorii stăpâni pe oraș

Brema. — Lucrătorii șantierelor orașului au declarat grevă generală și alcătuind centurii proletare au ocupat posta și centrala telefonică cari actualmente lucrează sub direcția lucrătorilor. Deasemenea lucrătorii din port a declarat grevă cerând sporirea salarii lor. Activitatea în port a încetat complecr.

Eșuarea tratativelor dintre social-democrați și comuniști

Berlin. — Tratativele între social-democrați și comuniști în scopul formării unui front unitar pentru apărarea republicii și constituției au eșuat din cauza refuzului comuniștilor.

Înăbușirea revoluției militare din Grecia

Atena. — Răsculații, cari s'au concentrat în localitatea Chalcis au fost împrăștiați de trupele guvernului care e complect stăpân pe situație. Numeroși partizani al generalului Metaxas sunt arestați. Pentru restabilirea liniștei guvernul a întrodus starea de asediu și cenzura. Deasemene a fost arestat și contra-amiralul Gudas.

Prelungirea convenției militare dintre România și Iugoslavia

Belgrad. — Astă seară a fost semnată prelungirea convenției militare între România și Iugoslavia încheiată în 1922.

Ce-i cu concesionarea c. f. r.

Declarațiile dlui Tancred Constantinescu

Mai multe ziare din opoziție au lansat zvonul, că guvernul ar fi hotărât concesionarea căilor ferate române unui grup financiar englez, pretinzând că, după cum ar anunța ziarul englez „Financial News", tratativele ar fi ajuns la un rezultat afirmativ.

Interviewat de un redacter al ziarului „Dimineața" dl Tancred Constantinescu, directorul general al C. F. R. a arătat că această știre nu numai că e cu totul inexactă, dar nici n'a fost vorba de așa ceva.

O asemenea soluție este considerată de guvern drept imposibilă și n'a a fost pusă în discuție niciodată.

Au fost tratative în timpul guvernului Averescu, care avea convingerea că noi nu suntem capabili să ne refacem singuri rețeaua de cale ferată și a urmat atunci chiar tratative cu Spencer, reprezentantul unui grup englez.

In urma campaniei de opoziție dusă pe atunci de partidul liberal, nu s'au putut concesiona nici măcar atelierele c. f. r., iar acum guvernul nu se gândește decât ca prin noua lege de organizare să scoată administrația c. f. r. de sub influența politică și să-i dea un caracter pur comercial, așa cum trebuie să fie o instituție atât de importantă pentru economia națională.

ORGA
MASINĂ de SCRIS
cea mai bună calitate cu caractere românești și ungare, de vânzare cu preț de reclamă la 2747-4
Emil Blaga, Cluj

Automobil
de vânzare 30 H. P. cu 6 locuri,
Mașină de scris Yost Nr 15.
Cine zidește
etage pe o casă parter poate căpăta locuință după tocmeală. Case eftine numai la agentul
DUNKY,
2581 Cluj, Piața Unirii 10.

Mica publicitate
In Uioara, în centrul băilor de sare, în cel mai frumos loc de vânzare sau închriere, casă nouă cu etaj absolut modernă, bună și pentru hotel, cu 20 camere și toate edificiile secundare și economice, cu parc grădină de un jugăr. Doritorii să se adreseze la propr. dr Morariu, notar public în Gherla. 3146

La Uzinele Electrice ale orașului Cluj este vacant un post de dactilografă română care cunoaște și limba maghiară.
Doritoarele se vor prezenta în persoană cu cereri scrise în limba română și cu actele necesare la Direcțiunea Uzinei, Calea Regele Ferdinand Nr. 30.

APROAPE DE CENTRU
DE VÂNZARE
una casă cu pret redus.
Constă din una locuință constătoare din 3 camere și bucătărie și una locuintă cu 2 camere, bucătărie.
Ase interesa la **Danzinger,** Str. Iuliu Maniu 20.

Industria Laptelui
DIN BANAT S. P. A.
TIMIȘOARA
Fabrica Str. 3 August 24.
2944

Paltoane de piele pentru femei și bărbați pregătesc după măsură trimisă luând garanție 3070-2
FUCHS
magazin de haine de piele
Oradea-Mare, C. Victoriei 1

Cel mai bun medicament pentru o față unsuroasă e veritabilul
Kaiser-Borax
Impotriva pistruilor nu este decât un leac:
Kaiser-Borax
alui Mack.
Nici o femee nu se poate lipsi de
Kaiser-Borax
alui Mack, cu cutia roșie originală. 2474-2

Programul Cinematografelor.
Cinema Select
(fost Universității)
Vineri, 26 Oct.
Sfinxul
Mare dramă de dragoste în 3 acte.
Cinema Urania
Vineri, 26 Oct.
Revanșa lui Maciste
Grandioasă dramă de aventuri în 5 acte.
Cinema Apollo
Vineri, 26 Oct.
Răzbunarea indiană
Senzațională istorie cinematografică în 5 acte.
Reprezentațiile încep la 3 ore p. m.

Repertoriul Teatrului Național
Joi 25 Oct. *Morcovel și Scampolo*
Sâmbătă 27 Oct. *„Heidelbergul de altădată.*

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÂNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Hârtie ***Lichtpaus pozitiv-negativ*** *I-a*
2744-5 *la libraria LEPAGE Cluj.*

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

— 3 ODĂI, CAMERĂ, BUCĂTĂRIE caut pentru imediat. Plătesc preț după învoială. *Pompeiu Andrea,* subdirector la Industria Sârmei Cluj, Calea Victoriei 29.

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

Schimb cu preț foarte înalt:
Aur, argint, briliante, diamante, platină, dinți imitați, și monede de o o o aur și argint o o o
N. HILFMANN
Bijuter, Cal. Reg. Ferdinand No 12.

Intreprindere Industriala
caută muncitori de fabrică și fauri.
Oferte, indicându-se plată pe oră, să se adreseze sub
„FABRICA"
la administrația acestui ziar

IN MARELE MAGAZIN DE BLĂNURI AL LUI
IOSIF IZRAEL & CO.
CLUJ, C. VICTORIEI Nr. 2.

Se află în mare asortiment:
Blănuri, dela . . . . 16000 L în sus
Paltoane pt. sport dela 3000 L în sus
Boa dela. . . . 450 L in sus
Paltoane pt. copii dela . . . . . 800 L în sus
3026

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 929 — 6 PAGINI — DOI LEI — 6 PAGINI — Dumineca 28 Octomvrie 1923

Infrăți[illegible]

74 „Transilvăni Nr. de schimb"
Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
ȘI
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA [illegible] No. 3. (ETAJ II)
Telefon:
ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI C[illegible]
Director: D. TOMESCU.
Telefon:
REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

In jurul nouei legi a chiriilor

Cum s'ar putea remedia actuala criză de locuințe?

Urmare a condițiilor economice create în întreaga Europă din cauza războiului mondial, criza locuințelor nu este un fenomen local. Ea există în toate țările, manifestându-se cu o intensitate ce e în strânsă legătură cu criza de construcție.

La noi această problemă care e continuu la ordinea zilei e și mai gravă, din cauza caracterului provizoriu al tuturor legiuirilor în acest sens de până acum.

Nici unul din guvernele care s'au perindat la cârma țării dela războiu încoace n'a reușit să potolească frământările dintre proprietari și chiriași și e foarte greu de prevăzut, dacă chiar viitoarea lege va aduce o soluționare definitivă a crizei, care ar însemna revenirea la raporturile normale dintre proprietari și chiriași, așa cum erau înainte de războiu.

O anchetă interesantă face în această privință ziarul „Plutus", expunând punctele de vedere ale membrilor comisiunei însărcinate cu redactarea proiectului nouei legi a chiriilor și în primul rând acele ale domnului I. Th. Florescu, actualul ministru de justiție.

E demn de relevat că atât reprezentanții care țin partea chiriașilor, cât și acei ce își însușesc mai mult interesele proprietarilor sunt de acord asupra mai multor puncte care dacă ar putea fi îndeplinite legea ar putea fi îndrumată pe calea justiției sociale.

Și unii și alții găsesc că este încă nevoie de o largă ocrotire a chiriașilor.

Dacă unii din cei întrebați, cum a fost profesorul Mircea Djuvara au cerut libera transacție pentru prăvălii, sub motivul că negustorul are elasticitatea bugetului, de care nu beneficiază ceilalți chiriași, alții cum e dl Traian Lalescu a arătat că libera transacție nu se poate acorda decât în cadrul politicei noastre economice, care e tocmai o politică de comprimare a prețurilor.

„Comerțul român ar dispare — a spus domnul ministru de justiție — iar streinii cu valuta forte ar putea ușor să înlocuiască pe toți vechii comercianți, cari au făcut o viață întreagă cinste comerțului român".

O înțelegere deplină domnește în privința regimului special de care trebuie să se bucure funcționarii și pensionarii.

Mijloacele de a remedia criza de locuințe sunt însă departe de aceste măsuri, care nu sunt de fapt decât paliative menite să apere temporar pe chiriașii nevoiași.

Pentru revenirea la normal e nevoie de ceva pozitiv, de o operă care să suprime criza actuală de locuințe.

Soluția salvatoare nu poate veni decât prin hotărârea ce ar lua-o statul de a construi localuri atât pentru diferitele administrații și instituții, care depind de el, cât și pentru funcționarii săi.

D l Ministru de justiție dă exemplul Franței, unde societăți cu capitaluri de sute de milioane de dolari clădesc pe contul guvernului francez sau al consiliilor comunale, locuințe cu chirii mici pentru oamenii nevoiași.

O altă măsură care ar intensifica construcțiile, indicată de d l Dr. Traian Lalescu, ar fi acea ce a fost deja luată în Iugoslavia, de a nu se mai permite funcționarea nici unei bănci sau societăți, până ce nu are localul ei propriu.

Tot d-sa arată că s'ar putea ameliora criza de locuințe prin cadastrarea imobilelor statului și justa lor repartizare, folosindu-se de câți mai mulți funcționari imobilele mari cari sunt astăzi locuite de unul singur.

Pentru descongestionarea centrelor mai importante, o contribuție însemnată ar aduce evacuarea indezirabililor, a oamenilor fără căpătâi, a străinilor echivoci, care mișună în special în orașele din Ardeal!

Dacă contribuția directă a statului la remediarea crizei de locuințe va fi trecută prin lege și va deveni efectivă, rezolvirea acestei probleme care apasă asupra întregei noastre vieți economice nu va întârzia să vie resimțindu-se apoi treptat asupra raporturilor dintre proprietarii și chiriașii particulari, cari nu vor întârzia să devie normale.

Aniversarea „Aurorei"

Doi ani de activitate

„Aurora" a împlinit eri doi ani de existență. In articolele ocazionale scrise cu acest prilej, ziarul dlui Lupu își trece în revistă activitatea și se arată foarte încântat de acțiunea pe care a dezvoltat-o în acești doi ani. Dar care i-a fost activitatea în timpul acesta, o cunoaștem foarte bine cu toții. Discreditarea țării și a națiunii, încurajarea tuturor curentelor anarchice, sabotarea activităților creiatoare, sprijinirea acțiunei de agitație, iată activitatea „Aurorei" Că ziarul dlui Lupu se felicită pentru ceiace a făcut în tânăra-i existență, este foarte explicabil Trist pentru el este însă că în această bucurie n'are alături pe nimeni. Și de acest lucru ne este iertat să ne bucurăm noi.

Evenimentele din Germania

Știrile cari vin din Germania sunt din ce în ce mai alarmante. În Saxonia mișcarea comunistă este departe de a fi înăbușită, deși trupele Reichului se îndreaptă înarmate cu tunuri și mitraliere spre inima țării. În Bavaria curentul separatist își accentuiază veleitățile de putere. Iar în Renania, cu toate că mișcarea separatistă nu pare a se desvolta după un plan unitar, câteva orașe au încăput pe mâna separatiștilor și curentul se întinde. În alte orașe ale Germaniei turburări cu caracter comunist au dat naștere la ciocniri cu organele de ordine. Întreaga Germanie se sbate în convulsiuni cari pot aduce de pe o zi pe alta prăbușirea formidabilului imperiu. Guvernul din Berlin, hărțuit din toate părțile, se arată neputincios în fața forțelor distructive pe care cel mai mic fapt le poate dezlănțui. Ordinea și disciplina germană s'au prăbușit și poporul acesta învățat să asculte, se află dezorientat în toate părțile și nu găsește omul căruia să i se supună. Fiindcă ceeace îi trebue Germaniei acum este un conducător. Învățat înainte să asculte de cuvântul kaizerului, poporul german simte azi lipsa unui stăpân. Neavându l pe acesta lumea germană se sbate dezorientată și poate cădea pradă unei totale anarhii. Fermenții dizolvanți lucrează și dacă nu se va găsi omul care să ia efectiv conducerea țării, Germania se va prăpădi în haosul anarhiei.

Și înțelegem cu toți ce poate însemna într'o Europă bântuită de curente revoluționare, focarul de dezordine și de anarhie pe care l'ar constitui o Germanie cutremurată de revoluție.

Dacă revoluția din Rusia, țară așezată la confinele Europei, a avut repercursiuni pe cari le am văzut în toate statele, este lesne de presupus cu cât mai puternice și deci mai primejdioase ar putea fi influențele pornite dintr'o țară situată ca Germania în inima continentului nostru. Anii de liniște pe cari omenirea întreagă îi dorea după toate grozăviile războiului, nu vor să vină. Ba pare dimpotrivă că cu cât dorința de tihnă și de ordine este mai mare, cu atât cresc mai multe primejdiile marilor turburări sociale. Cine ne-ar putea da explicațiunea acestui îngrijorător fenomen?

Mișcarea separatistă din Germania

Mișcarea separatistă pare a se desvolta iarăși. La Krefeld, după lupte crâncene, separatiștii au reluat locul poliței. In timpul luptei a murit polițaiul orașului. Deasemenea la Treie separatiștii au evacuat primăria, dar au ocupat preefectura și alte edificii oficiale.

Săptămâna politică a ungurilor din Ardeal

Congresul de Sâmbătă și Duminecă dela Oradea-Mare al Ligii catolice maghiare — Adunarea de alaltăeri dela Cluj a partidului maghiar — Adunarea de ieri, tot la Cluj, a „Statului" catolic unguresc din Ardeal

Săptămâna aceasta, după cum se vede din subtitlurile de mai sus, a fost foarte bogată în manifestațiuni politice, chiar și dacă li-s'a dat un caracter religios, pentru conducătorii minorității maghiare dela noi. Sâmbătă și Duminecă s'a ținut la Oradea-Mare un congres al Ligii catolice ungurești din Ardeal în care s'au rostit multe cuvântări pentru pacea și buna convietuire în sens evanghelic a popoarelor din Ardeal. Ceeace n'a împiedecat pe venerabilii preoți și prelați unguri, ca a treia zi, Miercuri, când au apărut la Cluj ca membrii ai partidului maghiar, să hotărască un protest la Rege pentrucă nu s'a menținut față de școlile maghiare umanul tratatement aplicat de regimul maghiar nouă; nu i-a împiedicat nici ca a patra zi, ieri, când s'au întrunit iarăși ca slujitori ai altarului, la Cluj, sa insulte statul român pentru binevoitorul tratament ce'l aplică școlilor ungurești nesupuse timp de cinci ani.

O tactică politică ungurească

Am avut prin urmare trei importante intruniri ale acealoraș oameni. Pentrucă și Statul catolic, și partidul maghiar și Liga catolică, le compun aceiași oameni, cu deosebirea că fețele lor se schimbă după imprejurări: în chestiunea aceasta, bună oară, partidul maghiar va amenința; statul catolic va începe tratative, dar va formula pretenții mai mari decât cele care ar putea fi acordate și mai fantastice de cât li-ar dori chiar cel mai ahtiat dintre unguri; iar Liga catolică va interveni din altă parte, va scădea din pretențiunile formulate de statul catolic și va obținea o soluție care să satisfacă toate cele trei foruri maghiare.

Am arătat acest procedeu ieri, în articolul în care ne ocupam de protestul hotărât de partidul maghiar către Suveran. Rezultatele acestei politici sunt în toate cazurile excelente pentru unguri. Această politică mai prezintă apoi avantajul, că deși au fost satisfăcute toate cele trei foruri, se va declara mulțumit numai unul din ele și acesta va felicita chiar guvernul român pentru bunăvoința ce-o are față de unguri; al doilea for se va declara mai puțin mulțumit, al treilea va tăcea câtva timp, apoi se va declara cu dezăvârșire nesatisfăcut, și jocul tratativelor și cererile de consesiuni se vor urma d'a capo, la nesfârșit.

Sucursalele partidului maghiar

Aceasta este politica maghiară adoptată de o jumătate de an încoace față de statul român, și cele trei adunări din săptămâna aceasta au venit să o evidențieze în mod izbitor.

Arătând-o în adevăratele ei culori, oportunistă și amenințătoare până la șantaj, n'am făcut decât să atragem atenția întâi asupra unei tactici care trebue sesizată de pe acum, pentru a ne comporta în consecință; iar al doilea, pentru a demasca pe acei cari pretind a ne vorbi ca slujitori ai păcii și altarului. Arătăm astfel, că tactica de mai sus deși numai la începutul practicei ei, a putut nu numai să înlăture pedeapsa ce se cuvenia unor școli nesupuse timp de cinci ani la legea în vigoare, ci să modifice chiar și punctele legii școlare ungurești cari au fost bune pentru români dar sunt neumane când le aplică statul nostru. Cum, deși numai la începutul acestei tactici politice, ungurii au creat numai într'un an două organizațiuni cari să o practice, ne vom trezi cu timpul că avem de a face cu zece, douăzeci asemenea foruri, cari toate vor trata la nesfârșit, amenințând rând pe rând dacă nu i-se va acorda fiecăruia câte o concesiune.

Arătăm apoi faptul la fel de important, că oamenii, sau mai curând organizațiunile de cari vorbim, sunt eminamente politice: astfel *statul catolic, sau Liga catolică, iar mâine alte organizațiuni ce se vor înființa sub tot atât de nevinovate titluri, sunt organizațiuni special politice. Așa a fost statul catolic sub unguri, când rostul său era acela de a maghiariza fără ca această politică să atragă oficialității Ungariei vr'o răspundere;* **așa este astăzi: un stat politic în statul politic român,** *și așa sunt toate organizațiunile ungurești de orice fel.*

Ce se impune statului român

Socotim aceasta un lucru deosebit de important și vizăm asupra necesității de a se controla autonomia pe care statul catolic și-o menține de pe timpul unguresc. Mai subliniem acestea și pentrucă este de datoria statului român, să bage bine de seamă atunci când sub un titlu sau altul, care de care mai inofensiv, se constitue câte o nouă organizație minoritară.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé **Mai eftin ca la alți!** 2725-1 **Incercați și vă veți convinge** Telefon: birou 999. Str. Reg. Ferd. 99. Telefon: locuința 1099. Strada Brătianu No. 9.

CENTRAL BAR IN FIECARE SARĂ Valerica și Lucia Dragomir numere de musică și cântări. Producțiunea senzațională a prof. Mesüge și Constant. Și încă 20 numere de clasa prima. Începutul la 10 oara. Pretul de intrare cu impositul de bilete 20 Lei. Loc reservat 30 Lei.

Uzina electrică a orașului Cluj

Activitatea rodnică a dlui Ing. Roată, cond. uzinei Lămuriri precise și complecte pentru opinia publică

I.

De câteva zile toate ziarele ungurești din orașul nostru au pornit o vie campanie contra uzinei electrice și contra consiliului comunal, pentru motivul că s'a admis urcarea prețului curentului cu 100 procente.

Opinia publică în urma acestei campanii a început și ea la rândul ei să fie nelămurită și doritoare de a cunoaște amănunțit care este situația uzinei electrice a orașului și de ce s'au urcat prețurile curentului.

Pentru a servi publicului lămuriri precise și amănunțite am întreprins o anchetă cu ocazia căreia am putut restabili complect adevărul.

Iată constatările pe cari le-am făcut cu ocazia acestei anchete.

*

La preluarea uzinei electrice în regia proprie de către oraș, petrecută la 31 Decemvrie 1922, s'au preluat toate mașinele și auxiliarele în stare de funcționare. — Aceasta conform contractului.

Intru cât mașinele erau în funcțiune și întru cât o oprire a lor ar fi adus prejudicii luminatului orașului, nu s'a putut constata cu preciziune coeficientul de uzură a mașinelor și nici reparațiile de care au nevoie aceste mașini.

Ceia ce s'a putut constata a fost că uzina în ultimul timp, din cauza desvoltărei mari a industriei la Cluj precum și din cauza măririi aproape cu 30 la sută față de anul trecut a numărului becurilor ce ard în oraș, a fost nevoită să producă o cantitate de electricitate care a fost maximum de producție posibilă a uzinei. Din cauza aceasta coeficientul de uzură al mașinelor a fost foarte mare.

In ziua de 10 Mai conducerea uzinei fost încredințată dlui inginer Roată, care este și astăzi la conducerea ei.

Pregătirea tehnică și științifică a dlui inginer Roată — d-sa este diplomat din streinătate și are 14 ani de inginerie — precum și interesul ce și l'a dat pentru reorganizarea și îmbunătățirea acestei uzini i-au dat posibilitatea să facă o imediată și amănunțită cercetare a mașinelor, luând toate măsurile pentru reparațiile necesare.

Reparațiile au fost executate de un mare specialist din B. Pesta, dl Karson, angajat de dl Meteș fostul conducător al uzinei.

De ce s'a scumpit curentul electric?

Odată cu aceste mari reparații făcute mașinelor uzinei. reparații care au costat sume enorme, a intervenit și urcarea prețurilor combustibilelor, materialelor și mânei de lucru.

Pentru a ilustra aceasta vom da mai la vale o serie de date:

Motorina costa în Decemvrie 1922 — 1.20 lei chilogramul, iar azi costă 3 72 lei. Uleiul de uns, rafinat, costa în Decemvrie 1926 numai 5.45 lei kgr. azi costă 13.50 lei.

Uleiul de uns, regal, rafinat costă în Decemvrie 1922 — 3.35 kgr. iar în Oct. 1923 costă 12 lei,

Valvolina costă în Decemvrie 1922 — 4.30 lei, iar azi costă 12.50 lei.

Uleiul Dac-american costa în Decemvrie 1922 — 12 lei kgr. iar azi costă 32 lei.

Vagonul de lemne costă în Decemvrie 1922 numai 2850 lei, astăzi costă 5600 lei.

Aceste date sunt cea mai categorică justificare a urcărei prețurilor curentului electric.

Pentru a nu mai rămânea nici o îndoială asupra faptului că urcarea tarifelor curentului electric a fost impusă de împrejurări, vom mai da aci câteva relatări importante. In ziua de 28 Mai 1923 a avut loc la Arad o adunare generală a Reuniunei uzinelor electrice din teritoriile alipite, și cum uzina electrică din Cluj a fost întrebată cum de poate aceasta uzină să furnizeze curentul electric cu un preț așa de mic, și de oarece acest lucru prejudiciază interesele celorlalte uzini din Ardeal s'a cerut reprezentantului uzinei din Cluj să facă toate intervențiile necesare pentru a obține sporirea tarifelor. La acestea, reprezentantul uzinei noastre a răspuns că împrejurările grele prin care trece uzina din Cluj (scumpirea materialelor și a mâinei de lucru și reparațiile), impun o sporire a tarifelor și că aceasta se va produce în curând.

(Continuarea în numărul viitor)

Nouile pretențiuni ale Ungurilor din Ardeal

Să li-se aplice legea școlară maghiară

Partidul maghiar, după cum arătam ieri a votat un protest către Suveran, în chestiunea tratamentului școlilor maghiare. Acest protest, publicat în ziarele maghiare de azi dimineață, conține aceeași cinică acuzație auzită la fiecare întruire a unei organizații maghiare și văzută aproape zilnic în fiecare ziar maghiar: că statul maghiar nu a fost așa de asupritor față de școlile noastre cum este statul român față de școlile ungurești. Acest cinism, întrebuințat chiar și într'un protest către Rege, este cuprins în art. 3 al protestului. Precizăm aceasta pentru acei cari s'ar putea să nu creadă în ruptul capului, că urmașii lui Apponyi dela noi pot să'L tratez și pe Suveran în chipul scandalos cu care tratează de atâta timp opinia publică.

Pentrucă am ajuns până aci, trebue să socotim gluma grea îngroșată. La urma urmelor, de ce să lăsăm pe Maghiarii de la noi să se plângă la nesfârșit? Căci, după făgăduiala adunării dela Târgu-Mureș a partidului maghiar, dacă nici Regele nu-i va sati face, ei se vor duce să se plângă iarăși la străinătate... Să li-se dee deci ceeace cer: în loc de 40 de licee numai patru, și dintre acestea unul cu numai două clase ungurești; să li-se lase numai trei școli civile din 8 și trei școli normale. Adică nici atât, pentrucă atâtea am avut noi la trei milioane de oameni. Să li-se dee jumătate din câte am avut noi sub unguri: două licee, două școli civile și una normală. Se vede că aceasta o vor. Din partea sa, statul își va lua angajamentul să procedeze față de elevii unguri din școlile românești așa cum „Ellenzék" se laudă la tot pasul că s'au purtat școlile maghiare cu fiecare Lazăr român.

Recunoaștem, că postulatul unguresc este, cel puțim în ce îl privește pe statul român, deosebit de salutar. La o adică, de ce am continua cu un tratament românesc, când pentru aceasta suntem zilnic expuși nu numai observațiunilor Ligii Națiunilor ci și insultelo fiecărui umanitarist al partidului și statusului catolic maghiar.

INFORMAȚII

Din cauza sărbătorii de mâine, ziarul nostru va apare Luni seara la orele obișnuite.

— **Teatrale.** Direcțiunea Teatrului Național a fost înștiințată de către Ministerul Artelor că marea noastră artistă Agata Bârsescu va da două reprezentațiuni și în Cluj în zilele de Joi și Vineri (6 și 7 Decemvrie 1923) cu piesele Medea și Sapho. Publicul Clujan, are fericita ocaziune de a sărbători pe marea noastră artistă, care ne-a dus scumpul nostru grai până în depărtata Americă.

— **In jurul rechizițiilor de locuințe.** Apelurile proprietarilor de case cărora li-se rechiziționează camere pentru funcțiunari vor fi adresate dlui Sept. Mureșeanu, prefectul județului.

Pentru spitalul din Abrud. Eri a avut loc o consătuire la prefectură în care s'a constituit un comitat pentru colectarea fondurilor necesare construirei unui spital în Abrud.

— Se închiriază una cameră goală, luminoasă, spațioasă, sobă de teracotă, liberă în câteva zile. Amatorii se vor adresa la Redacție între 4—6 p. m. în fiecare zi de lucru.

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8 consultă dela 11—1 și 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

— Călătorind să nu uităm a lua cu noi Diana-Franzbrantwein, pe care numai, mirosându-l odată, suntem asigurați că nu ni-se face rău. 2475—6

— **Dela Teatrul Maghiar.** Aseară pe scena teatrului maghiar din localitate, a avut loc prima reprezentație a operetei „Femeia victorioasă" cu subiect luat din viața țaristă rusă de pe vremea lui Petru cel Mare.

In ansamblu s'au remarcat dnele Ildiko Kolbay (Marta), Lily Nemenyi (vivandiera) precum și dnii Edmund Rethely (Petru cel Mare) și Andrei Tolnay (Mencicof).

Montarea a fost, ca în totdeauna, admirabilă; în schimb orchestra, ca de obiceiu, subt mediocru.

— Sportsmanii să nu uite, că elasticitatea mușchilor nu o protejează nimic mai bine decât Diana-Franzbrantwein. 2475—5

— **Sanatoriul Bănătean** Timișoara, strada Odobescu Nr. 2. Institut medical modern, pentru boale interne, de copii, de nervi, femenine, chirurgie, și boale de nas, urechi, gât, piele și ochi. Bucătărie dietetică. Aparate medicale din cele mai moderne: Röntgen, Radium. Quarz, Diathermi și întreaga electrotherapie, nămol și Fango. Tratament specialistic. Ingrijitoare vieneze. — Camere cu preț ieftin. 3152
Rador. Nr. 536

— **Cooperativa „Napoca"** a pus în vânzare zarzavat pentru iarnă. Cartofi I-a calitate vanză, mărcovi, petrunjei în piața Mihai Viteazul baraca Nr. 1 și 2. Inform. se dau și la magazin „Colombo" piața Unirii.

— **De vânzare o farmacie** mică modernă. Dr Kopenetz Cluj, strada Londrei Nr. 31.

„TACÂMUL" fabrica pentru articole de ARGINTARII **CLUJ, Str. Avram Iancu No. 3.** Telefon No. 4-82 Adr. telegr. „Tacâmul„ Cluj

ARGINT 2850 **cumpără cu cel mai mare preț!** Fabrică tacâmuri și articlii de lux, etc., etc. **Numai pentru revanzatori.**

Prima Societate de Credit Funciar Roman din Bucuresti

Anunț

Se aduce la cunostință publică că în zilele de Luni, Marți și Mercuri 29, 30 și 31 Octombrie a. c. se vor trage la sorți scrisuri funciare rurale, pentru un capital de le lei 6,454.700— din cari:

Scrisuri 4% a 41-a tragere . . . Lei 363.000
Idem 5% a 76-a tragere . . . „ 6,091.700

Tragerea la sorți se va face în zilele sus arătate, la orele 3½ p., m. în ședință publică, în localul Societății, Strada Colței 27.

3125 **Direcțiunea.**

„Mașini unelte „ASTRA" sunt cele mai precize"
2972-3 ASTRA SECȚIA MOTOARE ARAD. 29723

Puteți cumpăra pe prețurile cele mai reduse totfelul de blănuri la Blanăria Lloyd 873 **JANKY LAJOS** **Cluj, Strada Universității 1.** 2128

Intre ‚Patria' și ‚Ellenzék'

— Un nou debușeu al informațiunlor ungurești —

Pe ziua de alaltăieri organul provincial din Cluj al partidului național și-a reluat o cam veche încercare asupra căreia nu neam oprit până acum crezând că „Patria" își va da singură seamă de ceeace face și nu va mai cădea în recidivă. Constatasem adică, că sunt zile când organul clujan al partidului național își întreține cititorii — de bună seamă din cauza abondenței materialului din cele două pagini ale sale — cu reeditări întocmai din presa maghiară locală, și că printre aceste știri neoriginale și tendențioase, de cele mai multeori, sunt o seamă cari nu s'ar cuveni nici chiar într'un ziar românesc vândut, în felul de împrumut cum ne sunt redate.

Credeam, zic, că „Patria" și a dat în sfârșit seamă, de vreme ce un oarecare timp nu ne-a mai adus asemenea știri ungurești jignitoare. Spre surprinderea oricărui român, însă, pe ziua de alaltăeri organul partidului național a venit să ne răzbune de îndelungata ei rupere cu organele partidului maghiar de aici. S'a reeditat astfel în acel număr al „Patriei" o batjocură de prost gust și cu dedesupturi ungurești adresată de „Ellenzék" cu o zi mai înainte siguranței noastre. S'a confiscat adică la Satu-Mare, traducerea importată din Ungaria a unui volum de Walt Whitman, și în jurul acestui fapt legal ziarul partidului maghiar, cunoscut prin umanitarismul și înalta-i cultură ce-l caracterizează, și-a bătut joc de siguranța română care l-a dus la siguranță pe poetul american mort în deceniul trecut.

Această ironie trasă de păr a fost însușită apoi tocmai de ziarul „Patria", spre surprinderea acelor cititori ai săi, cari cu o zi mai înainte au avut să se revolte citind ironiile ziarului unguresc și insultele cu cari acesta trata necunoștința românească în materie de poezie mondială.

Pe semne „Patria" a voit să dee ziarului maghiar dovada, că tot mai sunt între români oameni cari știu de poetul americar. Decât că organul partidului național trebuia să mai dee și dovada că este consecvent cu ceeace a scris abia în primăvară, într'o serie de articole, despre faptul că sunt proibite la import cărțile din Ungaria, pentrucă toate și cele literare și de altă natură, conțin intercalări iredentiste ungurești. Siguranța statului a procedat deci conform unui ordin pe care, prin Mai numai, „Patria" l-a aprobat întru toate.

Ne-am ocupat însă în acest mod special de critica ungurească făcută siguranței de confratele național-ist, nu numai pentru a arăta cât de rău șade, ca în același număr cu clișeul domnului Mauriciu Blank, un ziar pretins al Ardealului românesc să facă și propaganda partidului maghiar. Ci, pentru a arăta în special primejdia ce această împământenire — făcută până acum de anumita presă bucureșteană — a reproducerilor întocmai ale știrilor tendențioase ale ziarelor ungurești, înseamnă pentru organele de publicitate cari ne-au mai rămas într'u câtva românești. Procedeul pe care îl inaugurează „Patria" după îndemnul suratelor sale din Capitală, „Lupta", „Presa", „Adevărul" și „Dimineața", intră în planul de propagandă urmărit de unguri și dacă se va continua cu el, va trebui să revenim asupra unei propagande ungurești ce se face prin ziarele redactate în limba noastră.

Framantarile din partidul poporului

Impăcarea dintre d-nii Averescu și Argetoianu, făcută numai pentru opinia publică și a nu scădea prestigiul partidului, se dovedește acum imposibilă.

D-l Argetoianu nu și abandonează ambițiunea de a se vedea șeful unui partid pe care orice s'ar spune d-sa l-a organizat. Prin oamenii de încredere pe cari îi are, d-sa își încearcă forțele pentru a'și da sama dacă poate porni o ofensivă în măsură să l aducă în fruntea partidului poporului. Generalul Averescu își numără la rândul său oamenii și să pregătește să reziste asaltului pe care impetuozitatea d-lui Argetoianu îl va repezi asupra sa.

Ciocnirea se va produce în curând. De partea cui va fi izbânda nu se poate prevede. Cert este însă că din această luptă, partidul poporului nu va putea ești decât foarte slăbit. Prestigiul său zdrențuit prin activitatea nefastă realizată în timpul trecutei guvernări, se va destrăma cu totul în urma acestui nenorocit conflict intern. Și este destul de trist că partidul poporului care mai bine condus și disciplinat ar putea să fie încă un partid de guvernământ, își sleiește ultimele forțe în lupte interne.

Ausosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14. Telefon 431 3053

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. In mare asortiment au sosit harasz englez l-a

„Ghetele cele mai bune si mai moderne"
sunt cele prevăzute cu marca renumită
»Chaussures Echo«
Lloyd 1109 1392

O cutezanță maghiară

Ungaria a cerut modificarea tratatului de pace — Propunerea guvernului maghiar către Uniunea Societăților pentru Liga Națiunilor

„Ellenzék" de Joi publică pe două coloane o telegramă din Budapesta, care spune, că d. Paikert Alajos, președintele reprezentanților Unguriei în Uniunea societăților pentru Liga Națiunilor care s'a întrunit deunăzi la Haga, a făcut într'o ședință a acestei Uniuni declarația, în numele Ungariei, că Ungaria pretinde revizuirea tratatului de pace și modificarea statutelor Ligii Națiunilor. Delegația trimisă de guvernul maghiar a depus pe biroul conferinței o propunere în acest sens.

Despre Uniunea în cheatiune se știe, că a fost înființată de Germania și Ungaria, cu concursul unor agenți ai lor din Anglia, Suedia, Elveția și alte state. Majoritatea membrilor acestei Uniuni sunt germani și unguri și sunt oameni desemnați de guvernele acestor țări. Principalul factor ungur în Uniunea aceasta este contele Apponyi. faimosul propagandist al guvernului Ungariei. Uniunea are pretenția să submineze Liga Națiunilor și să i-se substitue.

Datorită înfluenței unor bărbați mai cu seamă englezi, Uniunea se bucură de oarecare autoritate. Ea își ține ședințele îndeosebi la Viena, Praga și Budapesta, unde găsește mai mult sprijin.

De câteva timp o seamă de agenți maghiari și germani ai statelor succesoare au început o acțiune pentruca națiunile majoritare să recunoască această falsă Ligă a Națiunilor și să trimită reprezentanți în sânul ei. La noi mai cu seamă, „Liga Drepturilor Omului" face propagandă în acest sens prin ziarele „Adevărul", „Dimineața" „Presa" și „Lupta". Din fericire guvernele statelor succesoare nu vor să știe despre o a doua Ligă a Națiunilor.

A trebuit să recapitulăm acestea, pentruca să se știe, că propunerea făcută de Ungaria pentru revizuirea tratatului de pace a fost făcută unei societăți a Ungariei și Germaniei.

Cinci ani dela înființarea primei gărzi naționale

Parastasele și festivalul de poimâne, pentru pomenirea eroilor și martirilor din revoluțiile românești din Ardeal — Programul festivalului dela prefectură

Am mai scris despre impunătoarele pregătiri ce se fac de către societatea foștilor legionari din gărzile naționale, în vederea comemorării care va avea loc Duminecă, a cinci ani împliniți dela înființarea întâiei gărzi naționale, alcătuită la Cluj în 28 Octomvrie 1918.

Ședința de ieri a comitetului pentru organizarea legionarilor într'o societate de sport, ținută aseară la banca „Economul" a fixat în ultimă instanță programul acestei comemorări, care este următorul:

Parastasul pentru eroii și martirii din revoluție

Duminecă înainte de amiază se vor oficia parastase în ambele biserici românești din Cluj, cu concursul autorităților cari au făgăduit tot concursul. S'a făcut apel la școli, la studențime și la toate autoritățile civile și militare pentru a colabora la grandiozitatea prasnicului.

După parastas va avea loc o ședință festivă a comitetului legionarilor fostelor gărzi naționale.

Festivalul de Duminecă

Programul festivalului care va avea loc Duminecă dela 5 la 7 în sala prefecturii județului, a fost fixat astfel:

Imnul regal și marșul Legiunei I din Ardeal, executate de fanfara regimentului 83.

Cuvânt de deschidere despre eroii și martirii din revoluțiunile ardelene, rostit de d. dr Amos Frâncu, organizatorul comemorării.

Cântece patriocite, cântate de corul Episcopiei ortodoxe.

Doine românești, executate de dna Maria Nestorescu dela Opera română.

O conferință a dlui maior dr Al. Șimon despre organizațiunile sportive patriotice, la noi și în streinătate.

Improvizații muzicale românești, executate la pian de profesorul de conservator Liviu Tempea.

O conferință a dlui dr Valeriu Roman, despre starea de spirit în revoluția din 1918.

Doine eroice, cântate de dr G. P. Văleanu.

Marșul lui Iancu, executat de fanfara regimentului 83. va închide festivalul.

Pentru a se da tuturor prilejul de a contribui la succesul comemorării, comitetul a hotărât ca întrarea să fie liberă.

Pentru copii mici și sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e
PRAFUL HÖFER 3056-1
și CREMA HÖFER, PENTRU COPIL.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumusețe rară la
Grünwald si Steiner
Magazin de mode. Cluj, & & &
3054 *Piața Uniri No. 12.*

La magazinul de mode
Eugen Szabó
din
CLUJ,
C. Regele Ferdinand
No. 5
care este recunoscut pentru preturile eftine si serviciul promt a sosit un mare asortiment de marfuri.
Stofă engleză și franceză
pentru paltoane si haine.
Plus biber maron și gri.
Plus silschin negru.
Plus caracül.
Mare asortiment de paltoane pentru bărbați și stofe pentru pardesiuri.
Prețuri fixe și ieftine!
Telefon: 4-79.
3069

SERBO ROMÂNĂ S. A. DE BANCA ȘI COMERȚ

3105

CENTRALA: BUCURESTI, BULV. LASCAR CATTARGIU 30. SUCURSALA: TIMISOARA

Se ocupa cu toate ramurile afacerilor bancare.

Hârtie **Lichtpaus** *pozitiv-negativ* I-a
2744-5 la libraria LEPAGE Cluj.

Intreprindere Industriala
caută muncitori de fabrică și fauri.
Oferte, indicându-se plată pe oră, să se adreseze sub „FABRICA“, 3143
la administrația acestui ziar

Tablile de asbest „METEOR“

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de ingrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

Dacă voiți sa va ingrijiți tenul, spalati-vil numai cu apa preparata cu

Kaiser-Borax

Intrebuintat mereu, fața nu mai este urata.

Kaiser-Borax

face fața alba si moale. 2474-3

Telefon 493 Telefon 493

Mașini de scris

Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica

Mare atelier pentru reparat mașini de scris

Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

„BERE DIN TURDA“
Rador 172 2248
DIN MALȚ DUBLU
GLORIA

Fabricatie speciala a
Fabricei de bere din Turda
precum gustoasă și renumită bere deschisa

CORONA

se găsește in calitate neintrecută pretutindeni.

Fabrica de bere: TURDA. Telefon No. 5.
Depozit principal: CLUJ, Calea Dorobantilor Nr. 11. Telefon 394.

Industria Laptelui
DIN BANAT S. P. A.

TIMIȘOARA
Fabrica Str. 3 August 24.
2944

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Cocs de prima calitate!

dela fabrica de gaz se află de vânzare in detail sau per vagon la

Fabrica de Gaz
3144 Cluj.

MOBILE

în cea mai bună calitate și cel mai eftin se pot procura la

Fabrica de mobile VICTORIA, ARAD.

Depozit: Str. Horia, Palatul Neuman. Primim executări la comanda. 4045

Cine voește a călători iute, comod, eftin, sigur și direct la
Canada,
America,
Argentinia,
Brazilia
3063
să scrie numai de cât la

COSULICH LINE
București, Calea Griviței No. 181.

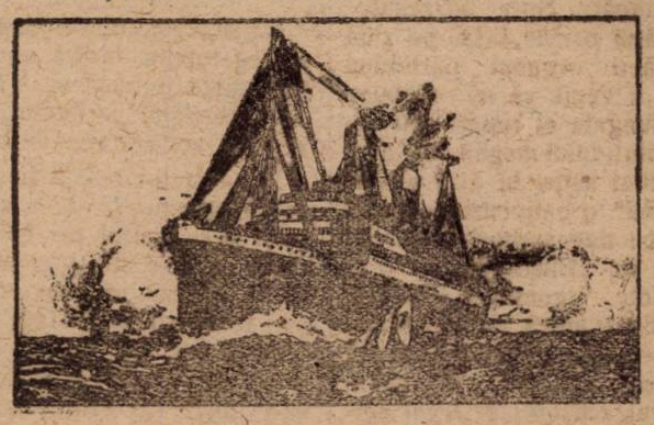

Corespondență întoate limbile

Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**
Călătoria durează **numai 7 zile.** — Masă excelență.
Cabine mari aerisiate pentru 2, 4 și 6 persoane.
Nenumărate scrisori de mulțumire!
Cereți imediat prospect!!

Doamnelor și mireselor!
Cumparati sau comandati va!

Lingerie, trusouri femeești, pânzeturi fețe de masă și lingerie pentru pat, specialități de batiste, etc, fabricații proprii și specialități din străinătate.

SÁMUEL & Co.
Str. Memorandului Nr. 9
2949

SIPĂTARIA
FARMATI
Cluj, Str. Memorandului 16.

pregateste cu preturi foarte reduse giamantanuri si genti de prima calitate. Asemenea executa ori ce reparatiuni. 2889

Cărți, reviste franceze
la **Librăria LEPAGE**
CLUJ. 2744-3

IN MARELE MAGAZIN DE BLĂNURI AL LUI
IOSIF IZRAEL & CO.
CLUJ, C. VICTORIEI Nr. 2.

Se află în mare asortiment:
Blănuri, dela . . . 16000 L în sus
Paltoane pt. sport dela 3000 L în sus

Boa dela. . . . 450 L in sus
Paltoane pt. copii dela . . . . . 800 L în sus

3026

Se știe că numai CZINK vopsește, curățește, chimic, cel mai frumos și cel mai iefțin Cluj.

TELEGRAME

Sosirea dlui Erik Droumond în Capitală

Scopul vizitei în România. Declaraţiile dlui Droumond

Aseară cu Simplonul a sosit în Capitală dl Erik Droumond, secretarul general al Ligii Naţiunilor, însoţit de trei membri ai secretariatului: dnii Hoden, Manta şi Popovici. Pe peronul gării dsa a fost întîmpinat de dl I. G Duca însoţit de doi secretari de legaţie. Seara oficialitatea a oferit un dineu distinşilor oaspeţi.

Dl Droumond a acordat ziarului „Presa" un lung interview, declarând că scopul vizitei în România este strângerea relaţiilor dintre Liga şi guvernul român. Din Bucureşti dsa va pleca la Budapesta, această vizită nu este însă în legătură cu împrumutul ungar ce se tratează actualmente.

In chestia minorităţilor, domnul Droumond a declarat că Liga nu se amestecă în afacerile interne ale Statelor, nevoind să atingă suveranitatea statelor. Liga cere însă ca minoritarii să fie cetăţeni loiali şi să respecte legile statelor în care trăesc. Liga Naţiunilor a recunoscut dreptatea României în chestia exproprierei în Transilvania. Liga, a spus dl Droumond, controlează numai aplicarea clauzelor tratatelor de pace privind minorităţile, dar caută a stabili şi cum îşi îndeplinesc datoriile de cetăţeni, minoritarii.

Principiile nouei legi a chiriilor

Ministrul justiţiei a întocmit în formă definitivă proiectul legii chiriilor, prelungind pe doi ani toate contractele. Chiria va fi împătrită în comparaţie cu cea din 1916 şi încincită pentru prăvăliile micilor industriaşi şi meseriaşi, cooperative, federale, bănci populare. Pentru celelalte magazine şi pentru locuinţele comercianţilor se va fixa chiria prin justiţie dacă în termen de 15 zile dela promulgarea legii parţiale nu se înţeleg dacă încetează prelungirea contractelor. Locuinţele persoanelor având un venit de peste 250 mii lei anunal, deasemenea proprietarii cari vor pretinde sau vor primi chirii peste înzecitul chiriilor din 1916 vor fi consideraţi speculanţi, pedepsindu se cu închisoare până la două luni şi amendă până la 10 mii lei.

Germania nu plăteşte prestaţiile în natură

Berlin (Rador). Guvernul german a transmis comisiunii reparaţiilor o notă arătând că Germania din cauza dezastrului economic nu e capabilă să plătească prestaţiunile în natură, principial admise. Nota care, conform art. 234 al tratatului din Wersailles, ca comisiunea reparaţiunilor să examineze capacitatea de plată a Germaniei, care va trimite un memoriu scris răspunzând proiectului belgian.

Bancnote de 100 milioane mărci

Berlin (Rador). Reichsbank va emite în curând bancnote de câte 100 milioane mărci.

Conflictul Reichului cu Bavaria

O şedinţă importantă. Se va spori independenţa ţăriior germane. Spre aplanarea conflictului cu Bavaria

Berlin — Renunţându-se la discuţia conflictului bavarez în Reichstag, cancelarul a convocat pe prim ministrul bavarez şi pe reprezentanţii ţărilor germane. La o şedinţă intimă, unde reprezentantul Bavariei a declarat că Bavaria e credincioasă Reichului şi ca doreşte aplanarea conflictului militar. Cancelarul a adoptat a resoluţie unanimă stabilind încrederea deplină în guvernul Reichului care va schimba starea de asediu militară în dictatură civilă. Deasemenea se vor începe tratative pentru acordarea independenţei sporite ţărilor germane. Cancelarul a promis apropiata îndeplinire a acestor desiderate, şi şi-a exprimat speranţa că conflictul Bavariei cu Reichul se va aplana curând.

Potolirea revoltei comuniste din Hamburg

Berlin — Revolta comunistă din Hamburg a încetat. Sunt 24 morţi, între care 11 poliţişti Deasemenea sunt peste 250 răniţi. In oraş e linişte; greva în port continuă.

In ajunul marelui congres al negustorilor

Hotărârile Sfatului Negustoresc din Cluj

In vederea marelui congres al negustorilor din întreaga ţară care va avea loc la Bucureşti în a doua jumătate a lunei Noemvrie c., Comitetul Sfatului Negustoresc din Cluj adunat în întregul său, a luat o serie de hotărâri importante.

Este vorba, în primul rând, să se facă o intensă propagandă în tot Ardealul pentru a deştepta interesul pentru acest congres tuturor negustorilor. In acest scop comitetul Sfatului Negustoresc a fixat un comitet de propagandă care va lua contact cu toate organizaţiunele comerciale ale Sfatului Negustoresc şi acele afiliate.

*

Comitetul Sfatului Negustoresc din Cluj înţelege să deştepte interesul negustorimei Ardelene pentru marele congres care va avea loc în luna Noemvrie, întrucât cu prilejul acestui congres vor fi luate în discuţie şi desbătute toate doleanţele care ating interesele comerţului şi ale comercianţilor.

Intre alte desiderate, se va pune în discuţiunea la ordinea zilei, la acest mare congres, şi chestiunea, care este demult ventilată, în senzul ca negustorii să aibă reprezentanţii lor în parlament.

*

Comitetul Sfatului Negustoresc din Cluj a mai hotărât ca la congresul comercianţilor săteni, care va avea loc în zilele de 26 şi 27 Octomvrie c., Sfatul să fie reprezentat prin mai mulţi membri ai săi.

*

O altă hotărâre importantă s'a luat cu privire la interesele locale ale negustorilor. Pentru strângerea rândurilor negustorilor s'a hotărât înfiinţarea unui „Cerc strâns" al comercianţilor care va avea sediul în localul Sfatului.

Dac.

Arestarea lui Petringenar

După ce a escrocat pe mai mulţi naivi, voia să fugă în America.

In urma mai multor denunţuri primite de către poliţie, individul Petringenar a fost arestat azi la 12 a. m. în gara locală tocmai în momentul când voia să plece cu acceleratul spre graniţă.

In timpul cercetărilor s'a stabilit că el a incasat peste 200.000 lei dela mai mulţi locuitori din Sălaj faţă de cari îşi luase obligaţia că le va face toate formele necesare ca să plece odată cu el în America. Acestora nu le-a făcut nimnic.

In Cluj de asemenea lăsa datorii de aproape 100.000 lei.

Amănunte precise în numărul nostru de Luni.

Primii licentiati ai Academiei de Comert din Cluj

Dintre 76 de studenţi, cei dintâi înmatriculaţi la acest institut în toamna anului 1920, au absolvat cursurile cu z iua de 30 Septembrie 1923 28 înşi. In sesiunea de examene din Octomvrie s'au prezentat şi au trecut cu succes examenele de licenţă la toate materile şi au fost astfel declaraţi *cei dintâi licenţiaţi ai acestei Academii de Comerţ* următorii: Alexa George, Ardean Ilie, Baba Ioan, Candale Ieronim, Cipa L. Iancu, Cordoşiu Avisalon, Grapini Romul, Grozescu Alexandru, şi Stămuleţiu Simion. Dintre aceştia patru au urmat secţia bancară. Iar 24 secţia industrială.

Seria aceasta de studenţi s'a distins prin un spirit frumos de colegialitate şi solidaritate. La întrunirea lor colegială de după examene ei au dat fiinţă unui fond, din care vor întreţinea în anii viitori în Căminul acestui Institut pe cel mai merituos student cu o bursă lunară de 1000.— Lei.

Tungsram

Motoare
DE BENZINĂ 6 şi 14 HP
Strunguri de precizie
şi ori ce fabricat al fabricei „ASTRA" ARAD. 2741
In deposit permanent cu preţuri originale de fabrică la
EMIL BLAGA CLUJ.

! Ni-au sosit !
în stoc mare
paltoane şi blănuri de toamnă şi iarnă
de cea mai nouă modă din
Paris
Wiena şi
Berlin
Diamantstein şi Moskovics
magazin de mode bărbăteşti şi femeşti
Cluj, C. Reg. Ferdinand 25.
(Vis a-vis de poşta centrală)
Cea mai avantajoasă sursă de blănuri de pluş de seal şi biberette, şi de specialităţi de paltoane cu blană. 2032

Moara Mare Timisoreana
Sectia de Sticlarie
Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă
29 0
TIMIŞOARA

GRATIS ! GRATIS
Ziuă gratisă
la
magazinul
Dick
CLUJ,
Strada Regina Maria 5.
Incepând cu ziua de azi până în
31 Noemvrie
cât durează târgul nostru ocazional intervo zi puteti
cumpăra
gratis
dacă arătaţi blocul de cumpărare şi dacă vati cumparat cele necesare pentru
ziua gratisă
care se va trage la sorţi şi fixa.
Pastrati b'ocurile de cumparare!
Se pune în vânzare cât timp va ţinea stocul până la 31 Noemvrie:
10 000 m. carton, deleu . . . 25·50 Lei
0.000 m. flanel tenuis Englez 32·50 Lei
10.000 „ p nza galbena . . 36 50 Lei
10 000 „ stofa dubla Wigonia 49·50 Lei
10.000 „ parechi ciorapi de iarna pentru dame . . . . 15·50 Lei
5.000 bucati camesi trico . . 69 Lei
Până la
31 Noemvrie.
2457

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universităţii)
Sâmbătă, 27 Oct.
Sfinxul
Mare dramă de dragoste în 5 acte.

Cinema Urania
Sâmbătă, 27 Oct.
Revanşa lui Maciste
Grandioasă dramă de aventuri în 5 acte.

Cinema Apollo
Sâmbătă, 27 Oct.
Răzbunarea indiană
Senzaţională istorie cinematografică în 5 acte.
Reprezentaţiile încep la 3 ore d m.

Cele mai noui pălării parisiene şi vieneze de filc segăsesc şi se transformă la
FEHÉR
CLUJ,
Str. Memorandului 21.
(Reduta)
Modistele au reducere !! la preţuri. !!

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş

MĂRUNŢIŞURII GALANTERII ŞI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

Mica publicitate

La Uzinele Electrice ale oraşului Cluj este vacant un post de dactilografă română care cunoaşte şi limba maghiară.

Doritoarele se vor prezenta în persoană cu cereri scrise în limba română şi cu actele necesare la Direcţiunea Uzinei, Calea Regele Ferdinand Nr. 30.

Schimb cu preţ foarte înalt:
Aur, argint, briliante, diamante, platină, dinţi imitaţi, şi monede de o o o aur şi argint o o o
N. HILFMANN
Bijuter, Cal. Reg. Ferdinand No 12.

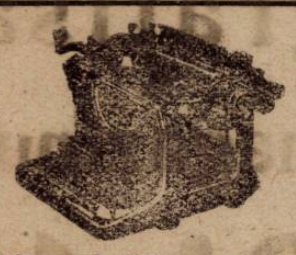

2744-2

Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.

„Aesculap"
Marque depose
Intreprinderea de instrumente medicale
Mihail Máté,
Cluj, Strada N. Iorga 2.
2892

Cel mai mare deposit al României de instrumente medicale şi de instalaţii de spitale şi sanatorii. Magazin permanent de aparete electrice instalaţiuni de laborator, articole necesare la îngrijirea bolnavilor, pansamente, microscop C. Reichert, aparate de röntgen, lămpi, lămpi quart cu preţuri originale de fabrica. Reparaturi de injector „Record" să fac la moment şi eftin. La cerere servesc cu plăcere cu ofert de preţuri. Lloyd 18.6.

Bijuteria „SINGHER"
Bucuresti, Str. Carol No. 38.

Anunţă clientela că i a sosit un mare transport de ceasornice, ghete străine impermeabile, genţi şi altele, vânzându-le prin bonuri. 3142

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19
Telefon interurban No. 2-13.
Adresa telegrafica: **Juvaere Cluj.**

Avem onoare a anunta stimata noastra clientela, ca ni-am mutat fabrica si biroul in casa proprie depe Calea Regele Ferdinand No. 19.

Va rugam a ne onoara si pe mai departe cu comenile D-V., pe cari le vom esecuta acum cu si mai multa promptitudine. 1845

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalli, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2793

Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.
ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Reclame este sufletul comerciului

THE ROYAL MAILLINE

Ce mai veche Fondată Călătorie

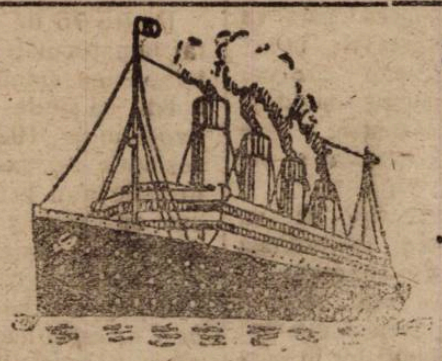

Societate de navigaţie anul 1839 comodă

New-York, Canada, Brazilia, Argentinia, Cubu şi Mexic etc.

În fiecare săptămână porneşte vapor din

Hamburg,
Cherbourg şi La-Rochelle

Pentru orice fel de deslusiri, vizarea paşaportului şi alte formalităţi să ne adresăm la

Compania „Tranzit"

Bucureşti, Calea Griviţei No. 153 şi la filiala **Timişoara,** „Hotel Coroana".

Bani trimisi din America prin noi se pot avea în timp de 8 zile.
3064

Medicamentul cel mai intrebuinţat în tratamentul **Diatesei Urice** este.

UROSOLVAN

UROSOLVAN topeşte şi scoate din corp depozitele acidului uric cari produc **Reumatismul Guta, Piatra la ficat, rinichi şi băşică, Eczema, Dureri de cap.**
UROSOLVAN înlătură în cel mai scurt timp şi sigur cauzele acestor boale. După câteva doze, urina se limpezeşte şi este eliminată în abondenţă, durerile scad pentru a dispare complect. Reduce şi opreşte **îngrăşarea anormală.**
UROSOLVAN este un **desinfectant puternic** al căilor urinare cu efect binefăcător întratarea boalelor băşicei a prostatei şi gonorheilor învechite.
UROSOLVAN se ia cu înlesnire de către oricine

LA FARMACII ŞI DROGUERII
REPRESENTANT GENERAL.
S. LINDENBERG. BUCUREŞTI. Str. Stelea 23.

Paltoane de piele pentru femei şi bărbaţi pregătesc după măsură trimisă luând garanţie 3070-2

FUCHS

magazin de haine de piele
Oradea-Mare, C. Victoriei 1

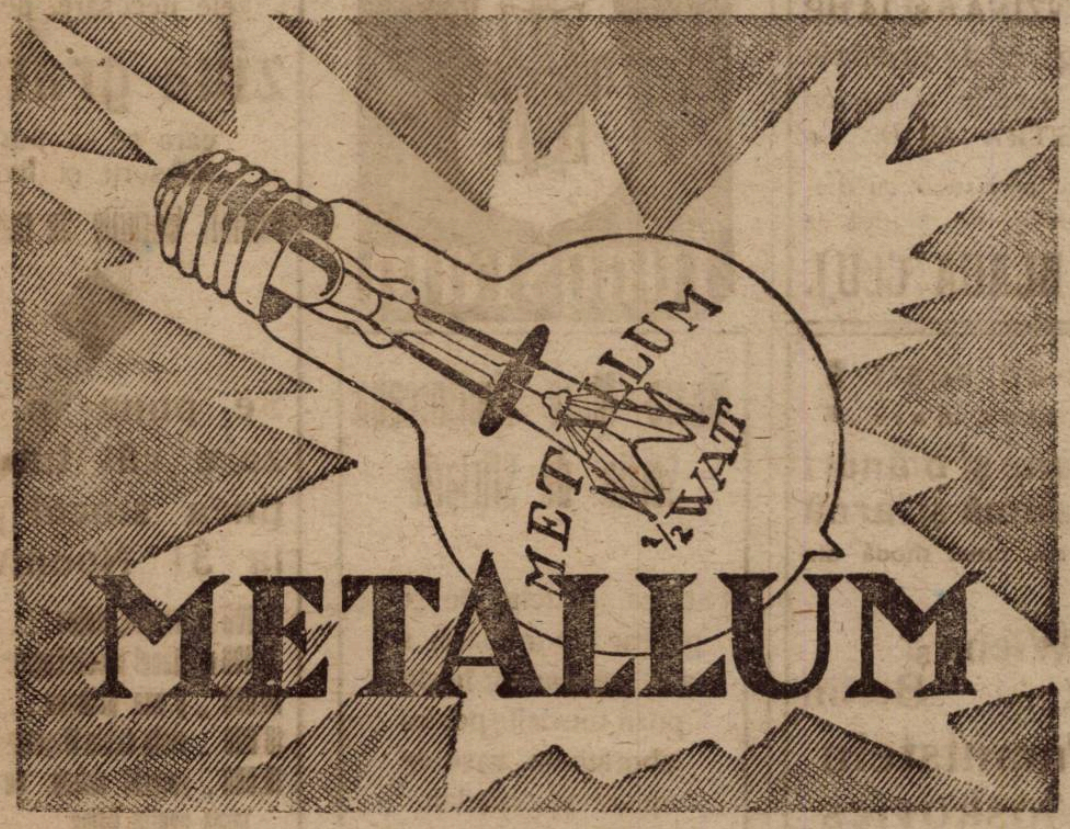

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impedobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

Fabrica de articole de metal şi tinichea **Grünwald si sotii Oradea-Mare,** Strada Poştei No. 39. **Fabrică cutii cu capac patent pentru conserve, bomboane, vazelină şi alifii, deasemenea căni pentru petrol şi uleiuri şi tesale.** 2647

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 930 — 6 PAGINI — DOI LEI — 6 PAGINI — Marți 30 Octomvrie 1923

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIIU
30 OCT 1923
R CLUJ I. 64
77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
18

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI BIROURILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 932
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Deschiderea Universitătii

Chemarea studenţimii la muncă prin cuvîntul noului rector

Eri a avut loc solemnitatea deschiderii cursurilor la Universitatea din Cluj.

In strălucita cuvântare rostită de dl N. Bănescu, rectorul Universităţii, cuvântare care a avut darul să potolească chiar pe acei studenţi veniţi cu gândul să turbure solemnitatea, dsa a ilustrat printr'o admirabilă pildă ceiace se poate realiza prin cultură. Nu se putea un mai nimerit exemplu pentru a convinge studenţimea de forţa culturei şi a o face să părăsească agitaţia pentru a se întoarce la muncă, decât pilda şcoalei lui Gheorghe Lazăr. Acum un veac, societatea românească se desvolta sub influenţa culturii greceşti. Dar la cuvântul vrăjit al dascălului din Avrig, un mănunchiu de energii naţionale au dat semnalul luptei. A fost deajuns ca în faţa şcoalei greceşti să se ridice şcoala românească pentruca, deşteptată şi pregătită prin cultură, conştiinţa naţională să se poată afirma.

Acum caşi atunci biruinţa noastră nu se poate realiza decât prin cultură. Din câte îndemnuri a primit studenţimea noastră pentru a se întoarce la muncă, nici unul n'a ilustrat mai convingător ca exemplul dat de dl Bănescu ce putere reprezintă cultura. Iată de ce studenţimea trebue să se întoarcă la muncă. Fiindcă reluarea muncii în şcoală, după agitaţiile cari au necesitat închiderea porţilor Universităţilor nu înseamnă o capitulare pentru tinerimea noastră.

Toţi înţelegem să luptăm pentru a face posibilă valorificarea şi afirmarea energiilor româneşti. Toţi ne dăm seama că trebuie să ferim fiinţa naţională a statului nostru de influenţa veneticilor cari n'au nici o legătură cu pământul românesc.

Acesta este idealul nostru al tuturora şi ne bucură faptul că întreaga generaţie tânără se dovedeşte atât de pătrunsă de necesitatea realizării lui. Este pentru întâia dată când tinerimea noastră îşi mărturiseşte aşa de hotărât voinţa de a lupta pentru un ideal pe care îl împărtăşim cu toţii.

Dar realizarea acestui ideal depinde tocmai de pregătirea şi înarmarea pe cari ni le vom câştiga pentruca în lupta pentru afirmarea noastră în toate domeniile activităţii să cucerim izbânda. Iar pregătirea şi înarmarea studenţimei, care ea constitue avant garda noastră în această luptă, ne se pot realiza decât reluând munca universitară. Mişcările studenţeşti din ultimul timp n'au fost decât un semnal.

Lupta de abia de acum încolo începe. Si această lupă nu se poate da decât dacă tineremea va fi înarmată cu cunoştinţele şi pregătirea necesară. *Reluarea muncii universitare nu înseamnă renunaţrea studenţimei la ceiace constitue idealurile ei Ea înseamnă dimpotrivă posibilitatea de a continua lupta, şi a o duce la bun sfârşit prin înzestrarea tinerimei noastre cu toate mijloacele ideale şi materiale necesare pentru a smulge victoria.*

De acest gând trebue să se găsească însufleţită studenţimea în pragul noului an universitar.

Un simbol al democratiei: Petringenaru

După un lung şi pitoresc şir de aventuri, dintre care unele se pare că au degenerat în acte de excrocherie, faimosul Petringenaru a fost arestat. Verva lui isteaţă se va fi luptând acum cu întrebările judecătorului de instrucţie pe care nu ştim dacă-l va suci tot aşa de uşor cum a sucit mintile atâtor ţărani pe cari i a zăpăcit şi fermecat, pentruca pe urmă să le smulgă voturile sau să le fure banii. Ceia ce ştiu e că, în cabinetul judecătorului de instrucţie, se desbate un proces în care democraţia „oamenilor noui" e angajată cu toate metodele şi cu toate mijloacele ei de luptă. Căci privit mai deaproape, Petringenaru ni-se înfăţişează ca însuşi simbolul acestei democraţii. Şi el, ca şi dnii Mihalache, Lupu, părintele Manu şi Aurel Dobrescu, face parte din acea puzderie de „oameni noui" răsăriţi din vâltoarea bolnavă a vremurilor de după războiu.

Şi el ca şi toţi câţi vorbesc astăzi în numele democraţiei, a înţeles că vremurile sunt prielnice pentru asalturile îndrăzneţe şi că, folosind cu dibăcie incultura şi naivitatea maselor ţărăneşti, oricine poate să pretindă un loc în viaţa politică a ţării. „De ce adică el, şi nu eu?" — şi-a zis, desigur, Petringenaru, văzând cât de uşor au putut să pătrundă în Parlament oameni cari nu erau nici mai inteligenţi şi nici mai cu multă carte decât el, dar cari totuşi, veniau să vorbească şi să se agite în numele democraţiei. Şi atunci părăsindu-şi meseria de pantofar, Petrigenaru a îmbrăţişat cariera de „om nou" în care a dovedit şi îndrăzneală şi iscusinţă.

Punându şi candidatura într'un cerc din Ardeal, el a izbutit să doboare până şi pe generalul Averescu, şi dacă nu se anula alegerea, Petringenaru ar fi vorbit în Parlament şi credem că n'ar fi fost de loc mai prejos decât deputaţii partidului naţional sau aceia ai partidului ţărănesc

Mai puţin norocos decât tovarăşii lui, Petringenaru se vede astăzi arestat pentru felurite excrocherii pe care le-a săvârşit tot cu aceleaşi mijloace cu care sperase să ajungă deputat. De astădată însă, în loc de voturi, a luat bani, — fără să şi dea seama că distanţa dintre un „om nou" şi un escroch e aşa de mică....

Solemnitatea deschiderei cursurtlor la Universitatea din Cluj

Darea de seamă a fostului rector prof. dr. Iacobovici — Instalarea noului rector — Asistenţa — Atmosfera sălei — Conferinţa noului rector d. prof. N. Bănescu — Arătând roadele şcoalei lui Gh. Lazar, distinsul profesor adresează studenţimei un cald şi mişcător îndemn pentru reluarea activităţei universitare —

Frământările din sânul tinerimei noastre universitere au avut un ecou adânc în rândurile tuturor straturilor noastre sociale.

Era dar natural ca deschiderea noului an şcolar, universitar să intereseze întreagă noastră opinie publică.

Solemnitatea deschiderea cursurilor universităţii noastre din Cluj, care a avut loc ieri, a fost prilejul unei mari manifestări publice care invedereaza odată mai mult sentimentul adânc ce-l avem pentru cultura care trebue să desăvârşească virtuţile poporului nostru.

Inainte de ora anunţată Aula Universităţei era archiplină. Remarcabil este că un număr însemnat de doamne din societatea ciujană s'au grăbit să i a parte la această importantă solemnitate. Toţi representanţii autorităţilor noastre au fost de faţă: d. Mureşanu, prefectul judeţului, d. dr Utalea primarul oraşului, d. Petrini, directorul general al împroprietăriţor din Ardeal, d. general Petala comandantul corpului 6 de armată, d. dr Pop, directorul resortului de justiţie, d. Protopop dr Dăianu, representanţii tuturor consulatelor, un mare număr de profesori secundari şi ofiţeri, iar studenţimea numeroasă ocupa atât porterul cât şi galeria Aulei.

Darea de seamă a fostului rector d. prof. Iacobovici

Intrarea în Aulă a corpului profesoral universitar este salutată de întreaga asistenţă cu vii aplauze.

Dl profesor dr Iacobovici face următoarea dare de seamă asupra activităţei Universităţei din anul trecut.

Doamnelor şi Domnilor,

La deschiderea anului şcolar 1922/23 insistăm asupra importanţei educaţiunei şi a unor concepţiuni mai largi în ce priveşte rolul universităţilor.

La aceiaşi dată, colegul nostru domnul profesor Calugăreanu, constata perturbaţiunea generală post-belică şi influenţa pe care a avut-o şi asupra vieţei universitare.

Constatările făcute la noi sunt generale în toate ţările europene, cari au participat la războiu.

Diminuarea considerabilă şi bruscă a muncitorilor manuali a impus ridicarea bruscă a acestei clase şi a creat o criză acută a intelectualităţei de pretutindeni.

Dezechilibrul dintre toate clasele a adus în unele locuri la ciocniri violente de clasă şi la perturbaţiuni vecine cu o distrugere totală a muncei creatoare de până acum.

Istoria ne arată, că omenire a trecut de nenumărate ori prin aceste faze de creaţiune sau distrugere, aşa că s'a putut vorbi de un ritm al civilizaţiunilor.

Ţara noastră şi de data asta ca şi altădată a ştiut să găsească formula cea mai potrivită pentru a soluţiona pe cale pacinică problemele pe care evoluţia socială şi războiul le-a impus ca inexorabile.

Şi în locul luptelor de clasă, în locul unor mişcări de distrugere noi am realizat pe cale legală şi în mod pacinic, ceeace alţii n'au putut face prin mijloace violente.

Prin aceasta noi am realizat o operă constructivă imensă, pentru care alte popoare continuă încă să se sfâşie.

Bunul simţ caracteristic poporului nostru, perceperea ascuţită a românului şi mentalitatea latină au realizat această minune, a cărei valoare se va putea judeca mai târziu.

Efectele stărilor postbellice asupra vieţii universitare

Toate aceste frământări au avut răsunet asupra vieţei universitare.

Tinerimea în avântul şi graba sa caracteristică a vrut ca această operă constructivă să se desăvârşească cât mai repede şi era fatal să apuce pe drumuri sau necunoscute sau foarte dificile.

Cele petrecute sunt destul de bine cunoscute, gravitatea lor nu scapă nimănuia. Ceeace însă prezintă un interes deosebit şi ceeace se desprinde din judecarea cu sânge rece a celor petrecute, este necesitatea imperioasă de a da învăţământului în genere şi celui universitar în special o altă importanţă şi o altă îndrumare.

Imprejurări vitrige trebuinţe, imperioase şi imediate, au impiedicat ţara noastră să facă pentru învăţământ toate sacrificiile pe cari le ar fi dorit şi cari se cuveneau.

Creşterea bruscă a ţărei a provocat o criză acută şi a arătat tuturor necesitatea absolută de a face toate sacrificiile.

Mulţumită reformelor sociale făcute în ultimul timp şi ridicărei clasei rurale, criza acesta va perzista şi se va accentua zi de zi.

Şcoalele noastre sunt insuficiente din toate punctele de vedere. Dorinţa atât de sublimă a clasei ţărăneşti de a beneficia de bunurile culturei trebuie satisfăcută pe de-a întregul, căci ea

Prof. Univ. dr Jacobovici
Fostul rector al Universităţii din Cluj

este ţelul spre consolidare pe care în mod instructiv această clasă îl urmăreşte.

Dar pentru ca acest ţel să fie atins, este nevoe, ca ajungerea lui să se facă fără sacrificii, fără degradări.

Noi credem, că prima datorie este de a face oameni şi oameni întregi. Noi vrem, ca generaţiile, cari ne vor urma, să fie mai bune, mai puternice şi mai sănătoase de cât a noastră sau cele cari ne-au precedat.

Si iată de ce noi am ţinut şi ţinem, că acest focar de cultură să fie şi un focar de educaţie. Din universităţi să nu iasă numai un titrat oare-care, ci mai ales un bun cetăţean.

Noi nu vrem ca dorinţa legitimă de a se cultiva să fie plătită cu sacrificiul dureros al degradării şi perversiunei individului

Ce s'a făcut la Universitatea din Cluj pentru studenti.

Universitatea din Cluj a înţeles dintrn început acest lucru. De aceia, ea a căutat se asigure celor cari vin la dânsa un trai kât mai omenesc cât mai bun.

Dacă dorinţa universităţei n'a putut fi realizată dintr'o dată, totuşi este un adevăr, care nu poate fi negat, că în această privinţă universitatea din Cluj a făcut mai mult de cât orcare alta din România.

In cursul anului trecut s'a lucrat din toate puterile pentru a

(Urmare pe pag. II)

SOLEMNITATEA DESCHIDEREI
cursurilor la Universitatea din Cluj

Continuare de pe Pag. 1.

asigura noi mijloace şi pintre acestea două ni s'au părut mai eficace şi anume; crearea de noi căminuri şi publicarea oe manuale didactice româneşti.

Două căminuri noi s'au deschis anul acesta.

Unul pentru studente şi aitul pentru medicinişti. Un al treilea cămin destinat tot pentru medicinişti, speram să fie deschis în cursul anului viitor. Localul este cumpărat şi imediat ce va putea fi evacuat va fi transformat.

Nu voi descrie toată munca depusă pentru realizarea acestora dar este de a mulţumi în primul loc Dlui Prof. Anghelescu, Ministerul Instrucţiunei, care n'a pregetat o clipă să ne dea tot sprijinul şi sub toate formele Mulţumim întregului guvern şi în special Dlui Ministru de Finanţe pentrn bună-voinţa, care ne-a arătat-o în mod continuu.

Mai departe d. dr. Iacobovici aduce vii mulţumiri d-lor profesori Emil Racoviţă, Marin Ştefănescu, I. Paul, Ştefănescu-Goangă, Tătar şi Călugăreanu, cari au pus cea mai mare râvnă pentru bunul mers al Universităţei.

Intre alte proecte de îmbunătăţiri fostul rector vorbeşte de proectul de a se crea la Cluj un Parc Academic. Mulţumeşte apoi d-lui ministru Anghelescu care a dat un fond de 800.000 lei peetru tipărirea de manuale didactice româneşti. Relevă bunăvoinţa d-lui Petrini, directorul general al împroprietăririlor care a lăgăduit solemn că va rezerva un teren la marginea oraşului, unde se va edifica încă o universitate pentru Cluj după modelul celor din occident. Vorbind de rezultatul anului universitar trecut spune că Universitatea din Cluj a proclamat 223 de doctori.

Fostul rector sfârşeşte mulţumind tuturor colegilor cari în toate ocaziile au ştiut să facă totul pentru menţinerea prestigiului Universităţii Clujene.

Recomandând pe noul rector d. prof. N. Bănescu, fostul rector spune:

„Pentru viitorul acestei ţări, îi urăm din tot sufletul, cel mai desăvârşit succes şi cel mai rodnic an posibil."

Cuvântarea noului rector

Dl prof. N. Bănescu noul rector este primit la tribună cu vii şi îndelungate aplauze.

Dsa schiţează greutăţile prin care a trecut Universitatea în ultimul an, şi exprimă mulţumiri d-lui dr. Iacobovici, care rămâne omul datoriei grele pe care a purtat-o cu bărbăţie, realizând un pas înainte în mersul Universităţei Clujene.

Urmează apoi conferinţa dsale asupra lui Gh. Lazăr care atât prin expunerea clară a oratorului cât şi prin o nouă serie de documente noui pe care le-a adus dl prof. Bănescu, a interesat şi a ţinut încordată atenţia întregei asistenţe care l'a răsplătit cu ovaţiuni şi nesfârşite aplauze.

Redăm aici numai un slab re-

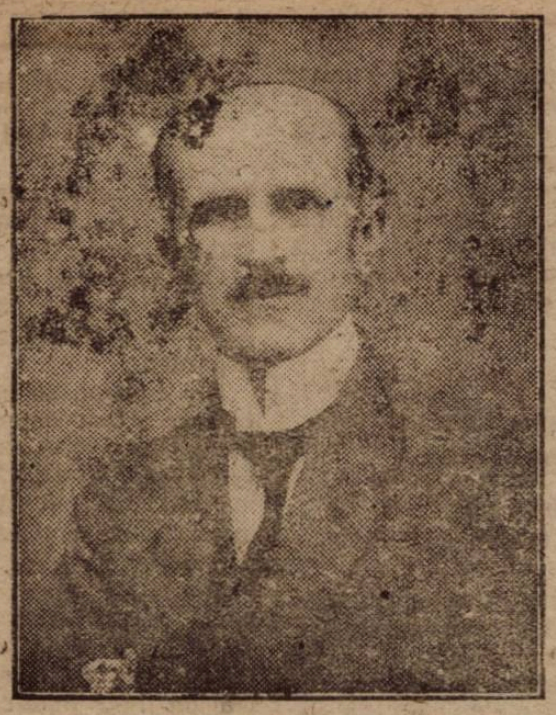

Dl Prof. N. Bănescu
Noul rector al Universităţei din Cluj

sumat din interesanta conferinţa a noului rector.

Onorat auditor,
Domnilor colegi,
Domnilor studenţi,

Am acultat cu multă satisfacţiune expunerea Rectorului ce m'a precedat, raportul dlui profesor dr Iacobovici.

Cuvântul acesta de „satisfacţiune" poate părea paradoxal, în împrejurările pe care toţi le cunoaştem. Şi totuşi el este îndreptăţit.

Universitatea noastră a pornit, dela început, ca un organism bine închegat şi, prin colaborarea preţioasă a factorilor ce o compun, an de an puterile sale au sporit. Anul ce s'a încheiat a fost însă un an de criză. El a rupt unitatea acţiunii rodnice de până atunci. Cu toate acestea, instituţia a înregistrat, cum v'aţi putut convinge, un evident progres: atâtea proiecte meditate mai înainte au devenit fapte, atâtea altele s'au fixat, pentru a asigura mai departe desvoltarea sa organică.

Când asemenea lucruri se săvârşesc în stare de linişte, ele încă sunt un merit pentru iniţiatorii lor, în vremile agitate de astăzi. Când însă astfel de realizări se înfăptuesc într'un an de necontenite zguduiri, ele constitue un merit cu mult mai însemnat. Suntem prin urmare recunoscători dlui profesor dr Iacobovici că a ştiut, în împrejurările cunoscute, să adauge la temelia trainică pusă de înaintaşi.

În numele Universităţii pe care, în vremi atât de grele, a represintat-o, îmi fac o plăcută datorie a-i aduce, cu acest prilej solemn, cele mai vii mulţumiri; ele se adresează de asemenea colegilor cari, în senatul universitar şi în diferite comisiuni, l-au ajutat cu sfatul şi cu fapta lor.

Si acum, pentru a înstanra şi aici tradiţia obişnuită în lumea universitară, m'am simţit dator a desvolta dinaintea Dniilor Voastre un subiect din specialitatea mea.

O coincidenţă fericită mi-a indicat subiectul. In anul în care poporul românesc comemorează o sută de ani dela moartea lui Gheorghe Lazăr, când prin urmare din toate părţile un gând pios se îndreaptă către mormântul dela Avrig, am crezut că nu poate fi mai nimerit a se vorbi, în aula festivă a acestei înalte şcoli ardelene, pe care duhul său a pregătit-o, decât despre lucruri în legătură cu dânsul.

M'am gândit prin urmare să schiţez astăzi viaţa culturală a epocii lui Lazăr, precizând unele date greşite şi aducând o informaţie nouă, care ne va face să înţelegem mai bine resistenţa fără folos a grecismului în agonie, faţă de spiritul nou, ce se trezise, după atâta vreme, la noi şi pe care marele Ardelean îl duse la biruinţă.

Istoria şcoalei Domneşti

Vorbitorul expune apoi, în chip documentat, împrejurările culturale dela începutul veacului al XIX lea, schiţând istoria şcolii domneşti din Principatul muntean, dela 1679, când a fost întemeiată de Şerban-Vodă Cantacuzino şi până la 1821, când mişcarea naţională a lui Tudor îi pune capăt. Prefacerile prin care vestita şcoală a elenismului a trecut, reorganizarea ei sub Alex. Ipsilanti la 1776, sub Vodă-Caragea la 1814 şi 1816, dascălii fruntaşi cari au ilustrat-o, toate acestea trec, într'o expunere limpede, pe dinaintea noastră. Se arată apoi împrejurările care au trezit, la începutul veacului trecut, spiritul naţional în boierimea noastră, silinţele acestei boierimi de a înfiripa, alături de şcoala grecească acum în decădere, şcoala de limbă românească, ce aştepta pe Lazăr.

Către studenţi

Incheiând disertaţia sa, noul Rector a ţinut să scoată din cele expuse învăţăminte pentru tinerime. Cu glas emoţionat, d. Bănescu a adresat studenţimii acest apel subliniat de furtunoase aplause:

„Din expunerea făcută, aţi putut constata că nu fără luptă s'a cucerit pentru cultura naţională terenul stăpânit de veacuri de şcoala grecească. Fără tradiţiile acesteia, fără profesori, fără cărţi, modesta şcoală a lui Lazăr a putut susţine concurenţa cu rivala sa bine organisată, dispunând de mijloace incomparabil superioare. Ea a biruit totuşi, în ciuda condiţiilor protivnice, şi a biruit fiind-că a avut în serviciul său idealismul curat al omului pătruns de mărimea soliei ce avea de îndeplinit între ai săi. Opera de veacuri a grecismului s'a putut astfel nărui, în câţiva ani, de păcatele bătrâneţelor sale de sigur, dar şi de puterea cu care Gheorghe Lazăr rosti atunci între români crezul redeşteptării noastre. De aceia, dela un capăt la cellalt, patria recunoscătoore se închină astăzi, după o sută de ani, dinaintea blândului chip de apostol al acestui mare făuritor de conştiinţe.

„Cu atâta însă nu ne plătim, onorat auditoriu, de toată datoria noastră. Trecutul nu e de nici un folos, decâteori îl chemăm în memoria noastră, dacă nu scoatem dintr'ânsul învăţăminte, motive de îmbărbătare, principii de conducere în munca disciplinată, cu care suntem, la rândul nostru, datori neamului. Şi trecutul pe care l-am evocat astăzi ne învaţă care sunt armele sigure ale biruinţii unui popor.

„Şcoala de veacuri a grecismului stăpânitor n'a dăvămat-o Lazăr prin acte de violenţă, nici ucenicii săi, prin războire cu camarazii lor de la Academia vecină: a surpat-o însă duhul străbătător pe care unul a ştiut să-l transmită şi ceilalţi să-l primească, a risipit-o puterea nebiruită a sufletului şi rodnicia muncii, care singure sunt în stare a preface o societate.

Mă adresez în special tinerimei, pentru care este mai cu seamă festivitatea de astăzi. Vremea lui Gheorghe Lazăr se întoarce pentru noi, după o sută de ani, iarăşi. Şi când slăvim memoria lui, se cuvine să ne pătrundem de pilda şi de cuvintele sale. Sunt mari şi astăzi golurile pretutindeni, în organismul vieţii naţionale. Aceleaşi imperioase trebuinţe reclamă şi azi toate puterile noastre, solidar. Şcoalele n-au învăţători, administraţia funcţionari pregătiţi; elementele de conducere, la înălţimea cerinţelor mari ale patriei întregite, lipsesc în cea mai mare parte. Şi în faţă ne stau, mai mult poate decât în vremea lui Lazăr, rivali cu puteri disciplinate, cu tradiţii şi mijloace superioare. In aceste împrejurări, nu e de pierdut un singur moment. Fie care din D-voastră e dator a-şi afla cât mai repede locul în domeniul activităţi i generale. Pentru a se pregăti cu un ceas mai de grabă, fie care e dator să prelungească noaptea cursul ocupaţiilor sale de zi, dacă simte cu adevărat chemarea sacră a patriei. Şi pregătirea tineretului nu se face, domnilor, în sterile adunări zgomotoase, nu se face în conspiraţiuni şi parodii revoluţionare: ea se face, liniştit, în sălile de studiu, pe care le-am dori cât mai pline, se face în tovă ăşia acelor tainici sfătuitori de înţelepcinne care sunt cărţile bibliotecii.

„Nu uitaţi, domnilor, sfatul pe care în vremea sa îl dedea omul providenţial pe care azi îl cinstim. In prefaţa unei cărţi de şcoală, pentru trebuinţele copiilor, Georghe Lazăr osândiă energic sistemul ce ducea la vorbărie goală şi cerea ca şcoala să trezească mai presus de toate *simţul datorinţelor* şi *iubirea muncii*. Indreptariul său rămâne şi acum pentru noi un imperativ categoric.

Conferinţa dlui rector prof. Bănescu, încheiată prin acest energic şi călduros îndemn pentru reluarea activităţei universitare, a mişcat adânc întreaga asistenţă şi tot atât de mult iubirea universitară, care a răspuns printr'un ropot de aplauze.

Solemnitatea s'a sfârşit astfel într'o atmosferă de însufleţire, care ne îndreptăţeşte să credem într'un an de rodnic'că activitate în Universitatea noastră Clujană.

Dac.

GRATIS ! GRATIS

Ziuă gratisă
la
magazinul

Dick

CLUJ,
Strada Regina Maria 5.

Incepând cu ziua de azi până în
31 Noemvrie
cât durează târgul nostru ocazional intervo zi puteti
cumpăra
gratis
dacă arătaţi blocul de cumpărare şi dacă vati cumparat cele necesare pentru
ziua gratisă
care se va trage la sorţi şi fixa.
Pastrati blocurile de cumparare!

Se pune în vânzare cât timp va ţinea stocul până la 31 Noemvrie:

10.000 m. carton, deleu . . . 25·50 Lei
10.000 m. flanel tennis Englez 32·50 Lei
10.000 „ panza galbena . . 36·50 Lei
10.000 „ stofa dubla Wigonia 49·50 Lei
10.000 „ parechi ciorapi de iarna pentru dame . . . . 15·50 Lei
5.000 bucati camesi trico . . 69·— Lei

Până la 31 Noemvrie.

2457

Maşina cea mai universală, folosibil la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99. TELEFON 999. (2725-2)

Uzina electrică a orașului Cluj

Urcarea tarifelor curentului electric cu 100 procente — Cu toată această urcare curentul electric costă mai puțin la Cluj decât în ori care oraș din Ardeal — Date statistice — Cum s'a făcut urcarea tarifelor — Populația plătește fără opoziție noulle tarife — Bugetul uzinei — Situația funcționarilor

II.

Incepusem în numărul de Vineri o dare de seamă asupra modului de funcționare a uzinei electrice din Cluj, după data când a fost luată în regia proprie de către oraș. Arătam în numărul trecut câteva din împrejurările şi din motivele cari au forțat pe conducătorii uzinei să propue, şi pe consiliul orașului să aprobe urcarea tarifelor curentului electric cu 100 la sută.

Vorbeam Vineri de adunarea Uniunei uzinelor electrice din teritoriile alipite, care a avut loc la Arad şi arătam cum această adunare a intervenit pe lângă reprezentantul uzinei Cluj să facă demersurile necesare pe lângă consiliul orașului pentru a obține majorarea prețurilor curentului electric.

Reprezentantul uzinei noastre, întors la Cluj, a raportat consiliului orașului starea de fapt a uzinei şi mirarea celorlalte uzini, arătând că nevoia de a repara mașinele pentru satisfacerea conştiincioasă a nevoilor fabricilor şi a populației Clujului precum şi scumpirea excesivă a materialelor şi a mâinei de lucru necesită o imediată sporire a tarifelor cu 100 de procente.

Aceasta cu atât mai mult cu cât la încheierea bilanțului pe lunile Ianuarie, Februarie, Martie şi April s'a constatat că uzina lucrează cu un mare deficit.

Această urcare a tarifelor a fost examinată în ziua de 16 Iunie 1923 de către comisia financiară a orașului, compusă din 50 de membrii (profesori universitari, mari industriaşi, financiari, etc.) cari cu unanimitate, studind amănunțit chestiunea, au aprobat urcarea tarifelor cu 100 de procente.

Tot în acea şedință s'au exeminat prețurile curentului electric pe chilovat, în celelalte centre ale Ardealului şi s'a gasit că Clujul chiar cu această urcare de 100 procente este tot mai ieftin ca celelalte orașe.

Prețul curentului electric în celelalte orașe ale Ardealului

La Arad un chilovat costă 8 lei pentru lumină şi 4·50 lei pentru forță.

La Baia-Mare 6·50 lei pentru lumină şi 4 pentru forță.

La Deva, 10 lei pentru lumină şi 10 lei pentru forță.

La Oradea 8 lei pentru lumină şi 4 pentru forță.

La Orşova 7 lei pentru lumină şi 3·59 pentru forță.

La Satu-Mare 10 lei pentru lumină şi 10 lei pentru forță.

La Lugoj 8 lei pentru lumină şi 4·50 pentru forță

La Zalău 12 lei pentru lumină şi 10 pentru forță.

La Valea lui Mihai 12 lei pentru lumină şi 12 lei pentru forță.

La Turda unde este gazul metan şi tot costă chilovatul de curent 3·50 pentru lumină şi 3·50 pentru forță.

Cu toate acestea la Clui un chilovat de curent a fost 2·20 pentru lumină si 1 50 pentru forță. Azi după urcarea tarifelor va fi 4·40 pentru lumină şi 3 lei pentru forță.

Cum s'a făcut urcarea tarifului

Dupa şedința comisiei financiare consiliul orașului a reluat în discuție chestiunea, de data aceasta şi cu avizul comisiei financiare, în şedința din 20 Iulie şi prin hotărârea cu 11332 a admis definitiv urcarea tarifului cu 100 de procente.

In urma acestei hotărâri a consiliului, dosarul a fost dus la d-l Sept. Mureşianu, prefectul județului.

D-sa fiind sesizat de câteva proteste contra acestei urcări a tarifelor, a hotărât să convoace pe reprezentanții tuturor autorităților şi asociațiilor (Sfatul negustoresc, Camera de comerț, Reuniunea comercianților români, Liga chiriaşilor, Liga proprietarilor, etc.) la o consfătuire.

Sâmbătă 19 Oct, 1923 a avut loc această consfătuire. Aci s'a explicat tuturor celor de față cari reprezentau populația întregului oraș, absoluta necesitate a urcării tarifelor curentului electric.

Această explicație a fost dată atât de d l ing. Roată conducătorul Uzinei cât şi de un mare număr de specialişti cari au luat parte la consfătuire

In cele din urmă cu toții s'au convins că această urcare a tarifurilor curentului electric s'a facut aproape exclusiv în interesul cetățenilor. Aceasta pentru că dacă nu s'ar fi urcat tarifele, costul, materialelor, a mânei de lucru şi al reparației mașinelor urcându-se colosal, uzina ar fi lucrat cu deficite enorme şi prin urmare nu numai că nu s'ar mai fi adus nici o îmbunătățire acestei uzini, dar ar fi fost posibilă chiar o întrerupere a funcționărei ei. Prin aceasta cei dintâi cari ar fi suferit ar fi fost tot cetățenii orașului.

Lucrul acesta de astfel a fost înțeles şi de populația Clujului care după constatările făcute de noi plătește noulle tarife fără nici cea mai mică împotrivire.

Bugetul uzinei electrice

Bugetul uzinei pe anul 1923 se prezintă cu un beneficiu pentru oraş de 1,317.000 prevăzându-se la art. 27 un fond de rezervă de 1,054.302. In bugetul de pe anul 1923 s'a prevăzut la art. 20 pentru întreținerea rețelelor electrice de înaltă, mijlocie şi joasă tenziune suma 400.000 lei. Pentru repararea motoarelor Diessel s'a prevăzut în bugetul anului 1923 suma de 700 000 lei rămânând ca aceste reparații să fie continuate în 1924 pentru care aceste cheltueli au fost urcate la dublu.

Ținem să remarcăm aci că toate reparațiile care s'au făcut mașinelor uzinei electrice din Cluj — reparații cari dacă nu s'ar fi făcut, uzina electrică era amenințată să'şi înceteze funcționarea, — datorită modului cum a procedat dl inginer Roată s'au făcut în condiții de execuție excelente şi cu minimum de cheltueli.

Salariile personalului

O altă împrejurare care a justificat urcarea tarifelor a fost urcarea salariilor funcționarilor şi a lucrătorilor uzinei. La preluarea uzinei de către oraş, în Ianuarie, salariile funcționarilor uzinei au fost urcate cu 30 la sută iar în Iunie s'a acordat acestor funcționari o altă urcare a salariului de 15 la sută. In ce privește pe lucrători, urcarea salariilor lor se face lunar întru cât între ei şi patronii uzinei există contract colectiv şi prin urmare aceste salarii sunt supuse fluctuațiunilor prețurilor de pe piață.

*

In ceia ce privește bugetul de pe anul 1924, cheltuelile s'au urcat la dublu afară de câteva articole de oarece nu se poate prevede scumpirea materialelor în anul viitor.

Aceeasta este situația uzinei electrice din Cluj.

Alfio P.

Concurs

Căutăm la intreprinderea noastră curat românească un *Funcționar* bineversat în agendele de birou şi cu cunoştințe de limbi.

Salar corespunzător şi angajament durabil

Doritori de a ocupa acest post sunt rugați, să işi inainteze cererea in scris, şi intrucât posibil personal Cluj. Str. Bob 5.

Universum
intreprindere technică, sanitară şi comercială.
3166

Statutul Funcționarilor

Dispozițiunile regulamenrului pentru aplicarea legii

Printre noulle legiuri care vor fi depuse spre votare în actuala sesiune a corpurilor legiuitoare e şi legea statutului funcționarilor publici, menită nu numai să unifice diferitele categorii de funcționari ai Statului, ci să şi fixeze drepturile şi datoriile lor în timpul serviciului. Relevăm mai jos dispozițiunile mai importante din regulamentul legii statutului funcționarilor, alcătuit de ministerul de interne şi categoriile de funcționari publici la care el se referă.

Cine sunt considerați funcționari publici? Condițiile de admisibilitate în funcțiuni

Sunt funcționari publici cetățeni români, fără deosebire de sex, cari îndeplinesc un serviciu public permanent (civil şi eclesiastic) la Stat, județ, comună sau consiliilor județene şi comunale.

Nu intră în prevederile statutului: funcțiunile politice şi elective mitropoliții şi episcopii, functionarii corpurilor legiuitoare specialiştii streini aduşi vremelnic şi prin contract ca şi lucrătorii pentru lucrări speciale.

Poate fi numit funcționar public orice cetățean român, fără deosebire de sex dacă are 21 ani împliniți şi dacă e apt pentru serviciu, atât din punct de vedere al moralei.

Bărbații trebue să fi satisfăcut legea recrutării şi să se bucure de toate drepturile civile şi militare.

Timp de 5 ani dela punerea în aplicare a acestei legi, în caz de necesitate se pot numi funcționari şi minorii dela vârsta de 18 ani însus fără a deveni definitivi înainte de majorat sau dacă sunt bărbați, înainte de a fi satisfăcut legea recrutării.

Ce conțin cazierele slujbaşilor?

Regulamentul prevede înființarea de caziere pentru toți slujbaşii care vor cuprinde toate actele ce-i privesc, cât şi un stat de serviciu în care se vor trece notele personale şi de serviciu. Aceste caziere nn sunt secrete, putând fi oricând cunoscute de funcționarul respectiv.

Se mai prevede apoi că slujbaşii sunt obligați să fie cuviincioşi cu publicul, dându-i tot ajutorul în limita atribuțiilor lor.

Ocupațiile accesorii ale funcționarilor

Cumulul de funcționari a fost una din relele organizației administrative de până acum, prin faptul că funcționarii neglijau unele din ele, sau uneori existau slujbaşi cari funcționau la intreprinderi particulare în legătură cu serviciul lor.

Pentru a se evita asemenea lucruri pe lângă că se mențin interdicțiile prevăzute prin legile de organizare pentru anumite categorii de funcționari, un articol prevede că nici un funcționar nu poate gira afacerile persoanelor dintr'o instituțiune sau administrațiune particulară sau să participe la direcția, administrația sau controlul vr'unei societăți financiare, industriale sau comerciale fără autorizarea şefului autorității, dată pe baza avizului comisiunii pentru propuneri şi înaintări.

Obligația funcționarilor streini de a cunoaşte limba oficială a Statuiui

Orice funcționar este obligat să cunoască limba oficială a Statului.

Această dispoziție priveşte şi pe funcționarii aflați în funcțiune la data publicărei regulamentului, cari vor fi supuşi în cursul anului ce urmează la un examen de cunoaştere a limbei române. Acei cari vor reuşi la examen vor fi menținuți în funcțiune, ceilalți vor fi îndepărtați.

Regulamentul prevede că se vor admite la examen şi funcționarii îndepărtați din serviciu până acum pentru necunoaşterea limbei oficiale, putând fi admişi în locurile vacante, dacă vor reuşi.

„Episcopul Ardealului" la Papa

In adunarea de ieri a „Statului" catolic unguresc, ținută la Cluj, P. S. Sa contele Majlath, episcopul de Alba Iulia care se întitulează şi azi Episcop al Ardealului, a anunțat în cuvântarea de deschidere că se va duce zilele acestea la Roma pentru a raporta Sfântului Scaun despre stările episcopiei sale. Episcopul catolic de Alba Iulia a adăogat, că i ar plăcea să asigure pe Pontifice despre pacifismul credincioşilor săi, în schimb nu a pomenit nimic despre aceea, că s'ar duce la Vatican pentru a provoca şi deacolo presiuni asupra Statului român în legătură cu chestiunea şcolară maghiară.

Din faptul, că de câteva săptămâni s'au mişcat toate autoritățile ungureşti pentru a stoarce în chestiunea aceasta a şcolilor toate concesiunile cele mai contrare legii şcolare în vigoare, suntem însă dispuşi a crede, că intervenția Episcopului Ardealului are acelaşi scop.

Dacă se adevereşte aceasta, avem de a face cu o campanie pornită pe la ultimele foruri imaginabile şi este serios de constatat, că ea se continuă acolo după ce Statul român a dat toate concesiunile pe cari nici un stat nu le-ar fi făcut în chestiunea şcolară.

CENTRAL BAR

IN FIECARE SARĂ Valerica şi Lucia Dragomir

numere de musică şi cântări. Producțiunea senzațională a **prof. Mesüge şi Constant.**

Şi încă 20 numere de clasa prima. Inceputul la 10 oara. Preiul de intrare cu impositul de bilete 20 Lei. Loc reservat 30 Lei.

In loc de Cronica sportivă

Sarbatorirea Ungariei la Cluj

Invățăminte cu ocazia unui match de footbal — Șovinismul atotputernic — Cine face politică din sport? Invingerea românească interpretată de presa maghiară

De câteva săptămâni presa maghiară din Cluj vestea cu caractere mari un eveniment senzațional: venirea unei echipe ungurești de footbali la Cluj Ne-a fost mare mirarea când am văzut câtă reclamă se face în vederea unui asemenea eveniment.

Timp de câteva zile la rubrica sportivă a gazetelor ungurești,nu puteai citi decât laude ditirambice la adresa echipei ce se pregătea în România. Toți jucătorii erau ridicați în slavă, așa în cât la un moment dat am ajuns și noi să credem în nimbul cu care această presă încorona pe footbaliștii Budapestei.

Sosirea

Când au sosit membrii acestei echipe, li's'a făcut o manifestație dintre cele mai sgomotoase de către publicul minoritar, adunat pe peronul gării locale cu sutele. A trebuit să intervină dl prefect al poliției, Valer Popoviciu, ca să amintească manifestanților că prin venirea unei echipe de footbal din Ungaria, nu s'a reinstituit aici și regimul unguresc.

Dar, atunci credeam că manifestația se face pentru niște footbaliști uimitori prin calitățile lor sportive, nu pentru footbaliști cari aveau ca singură a lor calitate aceia că erau veniți din Ungaria.

Cele două matchuri.

Intrecerea ce a avut loc Sâmbătă între acești budapestani și excelenta echipă românească a Clujului, „Victoria", s'a terminat foarte rușinos pentru grozavii dela Budapesta. Au fost înfrânți în proporția de 3 la 2, lipsind foarte puțin ca să fie înfrânți 4 la 1, o proporție care de altfel o meritau. Publicul, compus în mare parte din admiratorii Victoriei a aplaudat echipa care a repurtat o așa de frumoasă învingere asupra unei echipe venite aici cu intenția să zdrobească, echipele noastre.

Nu tot așa o fost ieri, Duminecă, la al doilea match ce l-a jucat această echipă, de astădată cu o echipă compusă din cei mai buni jucători ai echipelor minoritare KAC și Haggibor. Publicul, al cărui număr se ridica la vre-o 10.000, era compus în mare majoritate din evrei, admiratori ai Haggibborului și din unguri, admiratori ai echipei KAC.

Cel puțin așa se credea, și așa s'a putut constata săptămâna trecută când luptânduse între ele cele două echipe minoritare, mulți dintre aderenți erau să se ia la bătaie pe . . . tribună. Dar acest potriotism local, acest, așa numit fanatism sportiv, a dispărut ieri.

Toți pasionații din săptămâna trecută, acum nu mai aplaudau decât pe UTE. Sovinismul a fost mai tare ca sentimentele din sânul clubului. Unguri și Evrei se luau de gât de bucurie când Clujenii primeau câte un gool. Dece? Cu drept cuvânt se pune această întrebare, la care răspunsul se poate da foarte ușor; prin aceasta se reabilita sportul Unguriei, ridicat în slavă dar care suferise cu o zi nainte o înfrângere neașteptată, și mai ales se făcea o manifestație pentru Budapesta, capitala tuturor Ungurilor și Evreilor maghiarizați.

Prin aplauzele la adresa celor veniți dela Budapesta trebuia trimis un salut celor veniți din patria liberă, pe acest pământ ținut în robie de barbarii și balcanicii români. Trebuia să se afirme sus și tare unitatea de sentimente cu Budapesta și simpatia pentru reprezentanții ei. Căci, în ochii minorităților noastre venirea echipei ungureșli a luat importanța unei sărbători naționale. „Ujság" a scris chiar un articol de fond în care își exprimă mirarea că nu am sărit să mușcăm în trupul celor veniți dela Budapesta.

Flori și tricolor românesc

Manifestațiile făcute la adresa echipierilor unguri, de către publicul minoritar au avut de scop afirmarea tezei principale ce se folosește în propaganda contra noastră, de către agențiile Budapestei, anume că aici ar fi pământ unguresc sub stăpânire românească, un lucru care l-a scris despre noi — tot în legătură cu sportul — o gazetă nemțească. Dar bucuria „oaspeților" noștri a fost tulburată de o notă discordantă: la începerea matchului, clubul „Victoria" le-a oferit un buchet de flori ornat cu culorile naționale românești.

Suntem curioși dacă la revanșă, când „Victoria" va pleca la Budapesta, vor mai găsi tricolorul și jerba de flori la clubul U. T. E., ori de nu putrezește de pe acum pe grămada de gunoaie dela vre-un hotel.

Concluzii.

Din cele de sus reiese clar, că am asistat ieri nu la un match de footbali, ci la o manifestație pentru Ungaria. Căci la nici un m tch de footbal nu s'a mai pomenit ca echipa venită din străinătate să fie purtată pe umeri, când a ieșit învingătoare fapt care s'a întâmplat ieri la Cluj.

Noi am înțeles însă cea fost acele zgomotoase manifestații; am înțeles și înfrigurata propagandă a presei ungureșii în vederea matchului, și am înțeles dece s'a încercat să se scuze prin diferite motive bătaia mâncată dela echipa românească. Concluzia logică se desprinde din toate acestea, atât de clar, încât nici nu mai e nevoie s'o spunem cu cuvinte. Aceasta va înțelege-o oricine, așa că nu vom mai da ocazie ca în propria noastră țară să se facă manifestații pentru Ungaria.

De vânzare

în Str. General, E. Grigorescu o vilă frumoasă și modernă având 5 camere și baie, parc englez și grădină mare pentru zarzavat. Imediat să poate ocupa. — In hotarul orașului Cluj la o depărtare de 1 kilometru de centru una moșie de 90 iughere cu edificii economice și casă de locuit.

Ase interesa la 3155

Henrik Danzinger

Cluj, Strada Iuliu Maniu 20.

Comemorarea revoluției dela 1918 la Cluj

Ziua de ieri 28 Octomvrie, va rămânea pentru totdeauna în istoria Ardealului, ca zi a înființării întâiei gârzi naționale dela 1918 și totodată ca o temelie a alianței noastre cu Cehoslovacia întrucât în această zi din 1918 republica vecină a luat ființă cu cu concursul hotărâtor al regimentelor românești ardelene 51 și 62, dela Praga.

Implinindu-se ieri cinci ani dela această dată, Clujul care a dat întâia gardă națională, a dat comemorării un cadru înălțător, datorită întâi de toate străduințelor depuse în vederea aceasta de către „Frăția de Cruce" a dlui dr Amos Frâncu, organizatoarea societății legionarilor din fostele gârzi naționale.

Solemnitatea dela consulatul cehoslovac

Comemorarea a început-o ieri dimineață consulatul cehoslovac din localitate cu concursul societății româno-cehoslovace „Jarnic Bârseanu". Astfel ieri la 10 și jumătate a avut loc la acest consulat o recepție festivă la d. consul general dr Jan Jirásek, participând printre alții dnii general N. Petala, cdtul corpului VI. armată, Septimiu B. Mureșanu, prefectul județului Cojocna dr Utalea, primarul Clujului, Valer Popoviciu, prefectul poliției, dr Alex. Simon, maior, fost comandant al românilor din Praga cari au colaborat la proclamarea republicei fost consul general al României la Praga, dr Silviu Dragomir prof. Univ. împreună cu întreg comitetul societății „Jarnik-Bârseanu" al cărei președinte este, prof. Oct. Prie reprezentând Academia de comerț din Cluj, C. I. Codarcea publicist, Decei din partea Soc. voluntarilor români, ing. Monostireanu ș. a.

Cu toții au vorbit pentru prosperitatea republicei cehoslovace și pentru prietenia cu România. D-l Consul gnneral a mulțumit în numele Cehoslovaciei pentru concursul dat de români la înființarea țării sale Recepția a ținut până la unu d. a.

Parastasul pentru eroii și martirii revoluțiilor românești.

Tot ieri înainte de amiază s'a început comemorarea întâiei gărzi naționale ardelene, oficiindu-se parastase în ambele biserici românești, pentru eroii și martirii revoluțiilor noastre de sub unguri. La aceste parastase au luat parte toate notabilitățile din Cluj, autoritățile civile, militare și școlile.

După parastas a avut loc la banca „Economul" o ședință festivă a comitetului organizator al societății legionarilor din fostele gărzi naționale.

Festivalul de aseară dela prefectura județului.

Aseară la orele 5 apoi a avut loc la prefectura județului un festival dat pentru comemorarea întâiei gărzi naționale de către „Frăția de Cruce" în cadrele căreia se face organizarea Societății de tir și sport a legionarilor fostelor gărzi naționale. Din cauza că d-l Dr. Amos Frâncu, președintele acestei societăți și organizatorul atât al întâei gărzi naționale din 1918 cât și al Asociației tuturor legionarilor din Ardeal, a fost reținut acasă de boală, programul a suferit o esențială schimbare. Cuvântul de deschidere l-a rostit astfel d-l maior dr. Alex. Șimon, care a arătat mertiele gărzilor naționale, cari au fost acestea:

Meritele gărzilor naționale

Gărzile naționale au menținut ordinea, încât nici un ungur sau evreu nu a fost omorât în revoluția ardeleană, cu toate că ungurii comiteau în revoluție cele mai mari atrocități asupra noastră. Un alt merit al lor este, că adunarea dela Alba-Iulia, amenințată de răsculații unguri, a putut să se țină. Tot gărzile naționale au silit armata lui Mackensen să părăsească cât mai de grabă Ardealul, făcând astfel imposibilă o eventuală înjghebare a unui front germano-maghiar care să oprească înaintarea trupelor române. Un și mai mare merit al gărzilor a fost, că au făcut să eșueze tratativele ce le urmau la Arad fruntașii partidului național și ministrul Jászi. Se știe, că în zilele de 9—11 Noemvrie 1918 se trata la Arad rămânerea Ardealului la o Ungarie federală și că aceste tratative cari se urmau tocmai când armata română apăruse pe Carpați, au trebuit întrerupte din cauza protestului gărzii naționale dela Cluj, provocat de arderea pe rug a celor patruzeci de moți dela Beleș. Tot în urma protestelor gărzilor naționale a putut fi trecută în primăvara anului următor linia demarcațională.

*

După îndelung aplaudatele cuvinte ale dlui maior dr Șimon, au urmat două doine românești: „Jelui-m'aș și n'am cui" și „Mugur, mugurel", cântate cu o neîntrecută frumusețe de cântăreața Operei române, dna Maria Nestorescu dr Vancea. Corul Episcopiei Ortodoxe condus de d. Petrașcu a întonat cântece naționale ardelene, iar d. dr G. P. Văleanu a cântat trei minunate doine. Distinsul profesor dela Conservatorul din Cluj, d. Liviu Tempea, a executat o seamă de motive românești la pian și a acompaniat cântecele de mai sus. Toate aceste bucăți au fost nesfârșit aplaudate de numărosul public dela festival.

Conferința domnului Șimon despre organizațiile sportive din streinătate

Cum acest festival a fost organizat de Societatea de tir și sport a legionarilor din fostele gărzi naționale, una dintre conferințe, a domnului maior Dr. Alex. Șimon, a tratat despre rolul organizațiilor sportive din streinătate în viața de stat a acelor țări. Domnul Dr. Șimon a început cu rolul avut de Socolii cehi în proclamarea republicei cehoslovace. Această organizație sportivă a fost întemeiată la 1861, numărând atunci 67 de membri, iar azi are o jumătate de milion. Societatea sokolilor nu primește decât membri de origină cehoslovaci sau slavi. Fac parte din ea oameni de ambele sexe, de toate vârstele. Până la 27 de ani, dela 18, exercițiile sunt obligatorii pentru toți membrii.

După ce arată că preluarea imperiului în 1918 s'a datorit în Cehoslovacia sokolilor, conferențiarul arată, că această societate are azi zeci de publicațiuni atât pentru bărbați cât și pentru femei și are o mulțime de școli sportive.

Arată apoi structura organizației sportive de stat a fasciștilor italieni, apoi aceea a societăților de tir tiroleze și rolul avut de acestea în apărarea patriei, și închee cu organizațiile sportive poloneze, cari la fel cu sokolii au contribuit la proclamarea Poloniei libere.

Conflictul diferitelor curente de idei în revoluția românilor din 1918.

Conferința domnului Dr. Valer Roman

In cadrele acestui festival dl avocat Dr. Roman a rostit o conferință minunată și ca teză și ca tratare și de un discernământ vrednic de toată atenția. Conferința sa despre „Conflictul diferitelor curente de idei în revoluția românilor din 1918" va rămânea mai cu seamă pentru faptul, că a fost întâia în care cu toată obiectivitatea istoricului, un român a avut curaiul să discute o greșală politică ce putea avea ca urmare zădărnicirea României întregite, lucru ținut sub tăcere de toți interesații.

Iată în scurt cele arătate de d. dr Roman:

In 1918 în Austro-Ungaria aveam o hegemonie germană, tolerată de aristocrația politică maghiară, care vedea în ea mijlocul menținerii aeestui stat monstruos unguresc. Față de această concepție politică, burghezimea maghiară era koșutistă și urmăria o Ungarie independentă de Austria, dar care să'și păstreze granițele până la Carpați. Revoluția din 1918 s'a dat între aceste două concepții plus aceea a politicei minoritarilor, care avea interesul să sprijine orice acțiune de desmembrare a statului unguresc. Revoluția ungurilor a fost una națională, la fel și aceea a minorităților etnice. Revotuția care a fost pozmită de unguri contra politicei germanisfe, cea clar văzătoare, s'a îndreptat deci în mod inerent contra minorităților, un lucru care a fost văzut îadată de vechii politicieni ca ceva care va accelera dezagegarea.

In acest moment deci a apărut vechea politică germanistă, care de după culise conducea firele revoluției care a fost îndreprtată la început contra ei. Văzând aceștia dezastrul ce va rezulta pentru Ungaria din conflictul dintre cele două revoluții naționale, au aruncat în scenă pe socialiști, dând revoluției naționale ungurești masca revoluției sociale. Tactica a prins; pentrucă minoritățile au rămas încântate de mirajul revoluției sociale ungurești și au declarat aalința cu ea.

Acestei confuzii se datorește, că românii de aici au început tocmai în momentul apariției armatelor române la porțile Ardealului, tratativele dela Arad, cari ar fi zădărnicit pentru totdeauna realizarea României întregite, dacă nu erau întrerupte tocmai pentrucă aceiași unguri cari la Arad ne propuneau un stat socialist umanitarist, au dovedit prin arderea moților dela Beleș, care le era gândul. Tot acestei confuzii se datorește greșita declarație dela Alba-Iulia, ale cărei puncte sunt un succes al politicei mai sus arătată a Ungariei vechi. Conferențiarul arată deci, că realizaren unirii, în mijlocul acestei confuzii în care erau conducătorii politicei ardelene, se datorește armatei române și gărzilor naționale.

*

Conferința d-lui Dr. Valer Român, care a fost principalul punct al festivalului, a stârnit un nesfârșit ropot de aplauze.

Festivalul a fost încheiat cu o poezie originală spusă de d-l V. Dumbravă. *Rep.*

Scandalul de ieri
dela Camera de comerț

Din cauza că președenția Camerei de industrie și comerț a găsit cu cale se inaugureze noui tablouri ungurești și evreiești în timp ce tablourile Suveranilor nu le-a inaugurat încă, românii sau retras demonstrativ dela adunarea generală de ieri

Pe ziua de ieri, după cum am anunțat, a fost convocată la Camera de industrie și comerț din localitate o adunare generală, în programul căreia erau o mulțime de chestiuni economice de o importanță deosebită.

Rezultatul adunării a fost lamentabil și scandalos, dovedind că președenția Camerei înțelege să se ocupe în loc de chestiuni cari privesc în general viața economică de aici și în special — pentrucă acesta îi este rostul — viața economică românească, găsește mai cu cale să se pună în serviciul streinilor și să jignească sentimentul național.

Pentrucă iată ce s'a întâmplat la această adunare generală, dela care românii a trebuit să se retragă în bloc în semn de protestare:

Inainte de deschiderea adunării, președenția și secretariatul Camerei de comerț au ținut să inaugureze două tablouri a doi foști președinți ai camerei în timpul ungurilor, în semn de omagiu pentru munca ce au depus-o sub regimul unguresc pentru întărirea economiei ungurești și evreești în această inimă a Ardealului românesc. Domnul inginer Negruțiu, președintele Camerei, a rostit deci o cuvântare de preamărire a celor doi foști președinți, iar cuvântul său a fost tălmăcit apoi în ungurește de vice-președintele Hevesi. In numele membrilor români ai camerei a luat apoi cuvântul dl Jilescu, vrând să facă declarația, că protestează contra faptului de a se inaugura tablourile a doi președinți ai Camerei de sub unguri, atâta timp cât la Camera de comerț nu s'au inaugurat încă nici portretele Suveranilor, nici portretul vr'unui fruntaș al vieței economice și comerciale românești. Președintele i-a luat însă cuvântul și astfel în sala în care portretele Suveranilor români nu au loc, s'au inaugurat încă două portrete a doi unguri s'au evrei al căror singur merit a fost desvoltarea economiei streine menite a robi economicește centrul Ardealului românesc.

După această scandaloasă solemnitate patronată de dnii Neguțiu și Căciulă, comitetul s'a retras în ședință intimă. In acest timp membrii români ai Camerei au căutat să înmâneze comitetului protestul pe care nu l-au putut citi la solemnitatea de mai sus, dar au fost respinși sub cuvânt că nu este la ordinea zilei.

Pentru aceasta adunarea generală care urmat, s'a ținut numai cu membrii străini ai Camerei.

Acestei adunări i-s'au împărțit o seamă de rapoarte și propuneri tipărite, astfel că a avut loc o simplă votare a acestora. S'a votat astfel: un protest contra impozitului pe cifra de afaceri, o moțiune pentru începerea construcțiilor de către stat și comune, o moțiune pentru obligativitatea răspunderii c. f. r. pentru transporturi, înființarea unui curs seral unguresc pentru ucenici, deschiderea la vară a unui târg de mostre la Cluj și o moțiune pentru reglementarea târgurilor săptămânale. In toate aceste chestiuni camera de comerț va înainta guvernului câte un memoriu.

Punctul al noălea al adunării fiind al propunerilor și observațiunilor, membrii români ai camerei au reapărut la ședință, cerând cuvântul pentru a-și citi următoarea declarație-protest, semnată de domnii Ionel Aldica, Aurel Petricaș, Pompei Botezan, Vasile Bindea, Victor Muntean, dr. Ioan A. Evian, dr. George Leon, Anton Rusu (Zălău), Emil Blaga, Ioan Illea și Teodor Târziu:

Declarația membrilor români ai Camerei de Comerț.

„In urma procedeului urmat de d. președinte cu ocazia festivității dezvelirii tablourilor a doi foști membrii ai camerei, de a nu da cuvântul dlui I. Jilescu, membru în cameră, care era purtătorul de cuvânt al subsemnaților membrii, noi considerăm acest proceden arbitrar ca o ofensă adusă atât elementului românesc din Cameră, cât și a aceluia din întreg raionul Camerei, al carei reprezentant d. președinte credem că este, declarăm că vestejim acest procedeu și ne exprimăm temerea că interesele naționale economice sunt periclitate.

Având în vedere întreaga activitate și felul de a conduce, a actualului președinte, suntem în situația de a ne retrege încrederea deplină în conducerea Camerei.

Declarăm încă, că toate hotărârile adunării generale de azi le considerăm ca luate fără aprobarea noastră și că nu vom mai participa la lucrările Camerei de Comerț atâta timp cât acest președinte va rămâne în fruntea ei.“

*

Declarația nu a putut fi rostită, deoarece d. președinte Negruțiu, prevăzând ce îl așteaptă, a refuzat cuvântul dlui I. Jilescu, declarând pur și simplu închisă adunarea generală.

Acest procedeu a revoltat și mai mult pe reprezentanții vieții economice românești de aici, determinându'i la o acțiune de purificare până la sfârșit. Acțiunea lor hotărâtă, care are tot asentimentul public, va avea un efect regenerator de mult dorit în viața noastră economică de aici.

! Ni-au sosit !
în stoc mare
paltoane și blănuri de toamnă și iarnă
de cea mai nouă modă din
Paris
Wiena și Berlin
Diamantstein și Moskovics
magazin de mode bărbătești și femeești
Cluj, C. Reg. Ferdinand 25.
(Vis a-vis de poșta centrală)

Cea mai avantajoasă sursă **de blănuri de pluș de seal și biberette**, și de specialități de paltoane cu blană. 2032

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
pentru editii Masson—Paris, la celelalte editori de literatura și de stiinta cel mai mare favor de schimb.
Catalog gratuit. 2744-1

Mica publicitate

S'a deschis în str. N. Iorga 15 Bodega Șanța cu toi felul de mâncari reci, zilnic, cărnați fript proaspet și băuturi de prima calitate, la dejun și seara cafea.

Schimb cu preț foarte înalt: Aur, argint, briliante, diamante, platină, dinți imitați, și monede de o o o aur și argint o o o
N. HILFMANN
Bijuter, Cal. Reg. Ferdinand No 12.

Autobuz Büssing de
4 tone în stare
foarte bună de
vânzare cu preț
favorabil.
3154
Informații se pot lua la:
Industria Sârmei S. A.
Cluj, Calea Victoriei Nr. 29.

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

Prima Societate de Credit Funciar Roman din Bucuresti

Anunț

Se aduce la cunostință publică că în zilele de Luni, Marți și Mercuri 29, 30 și 31 Octombrie a. c. se vor trage la sorți scrisuri funciare rurale, pentru un capital de le lei 6,454.700— din cari:

Scrisuri 4% a 41-a tragere . . . Lei 363.000
Idem 5% a 76-a tragere . . . „ 6,091.700

Tragerea la sorți se va face în zilele sus arătate, la orele 3½ p., m. în ședință publică, în localul Societății, Strada Colței 27.

3125 **Direcțiunea.**

„Lebeda“
prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat și prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.

Fabricăm: Plapome, saltele, perne și albituri de pat.
Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri și alte Institute.
Vindem și cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric și seegras brut și prelucrat.
Curătim dezinfectăm și scărmănăm prin masinile noastre electrice pene și vată.
oo 1334 oo Lloyd 1592.

Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

Plaid de peluche dublu anglez Lei 780·—
oo 479 oo la Lloyd 1256
Regele Pălăriilor
Specialități de pyjama și rocuri de himalaya.
Cea mai mare casa de mărfuri speciale în pălării asortate și moda de domni.
CLUJ, Piața Unirii No. 24.

INFORMAȚII

Azi s'a oficiat în toate bisericile din Clnj un Te-Deum cu ocazia aniversărei nașterei M. S. Regina Maria. Au luat parte la Te-Deumul oficiat la Biserica românească șefii tuturor autorilăților locale în frunte cu dl Sept. Mureșianu, prefectul județului și cu dl general Petala.

— **Post vacant.** Se aduce la cunoștință, că este vacant postul de intendent-administrator la orfelinatul „Principele Carol“ din Cluj pendinte de regiunea IX. a societății „Ocrotirilor Orfanilor din Războiu. Termenul pentru ocuparea acestui post este până la 10 Noemvrie a. c. până când petiționarii urmează să înainteze cererile însoțite de acte la sediul societății strada Cogălniceanu no. 8 (sub gang, dreapta) unde se pot vedea și condițiunile de admitere.

— **Constituirea baroului din Turda.** Baroul advocaților din Turda s'a constituit după cum urmează:

Președinte domnul Dr. Valer Moldovăn; membrii în consiliul baroului: domnii Dr. Augustin Rațiu, Dr. Iuliu Popescu, Dr. I. Olteanu, Dr. Iosif Reich.

— **O școală confesională maghiară închisă din cauza murdăriei.** Dl Sept. Mureșanu, a dispus închiderea școalei confesionale maghiare din Someș-Sat, găsită în urma unei inspecții, într'un hal nemai pomenit de murdărie.

— **„Ungurii și-au pierdut răbdarea“.** Confratele „Uiság“ vorbind despre adunarea de Miecuri a partidului maghiar și despre cea de ieri a „Statului“ catolic unguresc, ține să atragă atenția guvernului român, că nicicând nu a existat vr'o minoritate etnică atât de loială și tolerantă cum sunt ungurii din Ardeal. Gluma ziarului unguresc dev'ne apoi instigătoare și de o amenințare cam ridicolă și de totuș serioasă, când la sfârșitul articolului ne spune, că din cele două adunări trebue să deducem că răbdarea acestor răbdători unguri este pe sfârșite.

Deci abia de acum va învăța România ce înseamnă protestele la guvern la Rege, la streinătate și — dupăcum arătăm în alt loc al ziarului — chiar și la Papa. Ceeace a fost până acum cele peste treizeci de delegații cari au protestat la București într'o singură vară, apoi protestele cari au adus aici delegația Ligii Națiunilor, au fost floare la ureche. De acum să se țină statul român! — Intr'adevăr: loială și răbdătoare minoritate minoritatea ungurească din Ardeal.

— **Dela Asociația generală a medicilor.** Asociația Generală a Medicilor aduce la cunoștința dlor doctori în medicină, că până acum a luat regulat apărarea tuturor confraților, indiferent dacă erau ori nu membrii ai societății.

Comitetul în ședința din 21 Octomvrie a. c. constatând că Asociația pentru a susține interesele generale are de suportat mari cheltueli și cum acestea nu cad decât în sarcina membrilor, a decis, că în viitor, nu va mai susține decât pe medicii, cari sunt înscriși membri la Asociație.

Este deci în interesul tuturor medicilor de a susține Asociația și deci de a cere să fie admiși ca membri.

— **O societate etnografică la Cluj.** Miercuri 31 Oct. ora 8 p. m. va avea loc în sala Muzeului Etnografic (Str. Barițiu 5) ședința de constituire a Societății etnografice.

Cu această ocazie d-șoara Genevieve Vergez-Tricom, șef de lucrări la Sarbona, va face o comunicare cu proecțiuni asupra tipurilor de case din Banat.

— **Se închiriază una cameră goală, luminoasă, spațioasă, sobă de teracotă, liberă în câteva zile. Amatorii se vor adresa la Redacție între 4—6 p. m. în fiecare zi de lucru.**

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

TELEGRAME

Politica franceză față de Germania

Franța se va face plătită cu orice preț. Marele discurs al lui Poincare la Champigny.

Paris. — Poincare inaugurând monumentul morților la Champigny a declarat că e o datorie sacră să îndepeinească dorința eroilor morți în război. Franța a constatat reavoința germană care continuă politica de desordine monetară economică care a adus catastrofele interne. E inexact că Franța s'a amestecat în luptele politice interne germane. Franța nu urmărește proiecte de anexiune dar va păstra garanțiile permanente de siguranță, ofetite Versailles, dar refuzate până în prezent de Germauia care paralizează controlul comisiunilor militare interaliate, păstrează armamentul și efectivele interzise și va putea să-î și adapteza repede uzinele pentru fabricarea materialelor de război și transforma avioanele comerciale. Influența militariștilor continuă. Luând gajuri, astăzi Germania e interesată să grăbească plecarea noastră din Ruhr. Franța amintește aliaților că a fixat în comun acord datoria germană, care numai poate fi modificată fără comsimțământul tuturor creditorilor. Totuși comisia reparațiilor care e însărcinată prin tratat să examineze din timp în timp capacitatea de plată a Germaniei va asculta delegația Germaniei.

Relativ la invitația lui Baldvin, Poincaré a declarat că acceptă conferința interaliată pentru rezolvirea problemei reparațiilor înte aliați. Dorește că America să participe la conferință care va fixa programul restaurării economice a Germaniei și capacitatea ei de valută, menținându-se cadrele tratatului din Versailles.

Guvernul german cere demisia guvernului Saxon. Turburările în Germania continuă

Berlin — Stressemann a cerut lui Zeigner, prim-ministrul Saxoniei că guvernul saxon să demisioneze fiindcă guvernul Reichului nu recunoaște guvernul saxon ai cărui membri, comuniști fac agitație, contra Reichului.

La Freiberg au fost ciocniri sângeroase între radicali și Reichswehr 13 demonstranți au fost uciși și 20 răniți.

Infrângerea rebelilor din Grecia

Atena. — Rebelii, înconjurați din toate părțile de trupele guvernului au capitulat fără condițiuni și fără vărsare de sânge.

Naționalismul internațional

Discursul dlui Mârzescu

Intr'un discurs rostit la Iași cu prilejul unei solemnități, dl G. G. Mârzescu a atacat cu energie acțiunea pe care câțiva agitatori aduc în numele ideii naționale. Ministrul muncii a prins într'o lapidară formulă caracterul acestei acțiuni numind o cu drept cuvânt: naționalismul internațional. Paradoxul este numai aparent. Fiindcă în realitate acțiunea aceasta este strâns legată de acțiuni similare de peste hotare. Cași comunismul revoluționar după războiu s'a manifestat pe teren internațional, hackencreuzismul sau fascismul desvoltă o acțiune deasemeni internațională.

„Toți acei care sub un nume sau altul, a spus dl Mârzescu, și au luat crucea cu cârlige ca simbol, își trag ideia, spiritul, organizația, solidaritatea din alcătuiri politice de peste hotarele țării. Că o fi fascie internațională, legată fățiș cu organizația al cărei vicepreședinte este dl Levy că o fi fascie națională sau ligă așa zisă pentru apărarea creștină, cu prețul sacrilegiului crucei, legată clandestin, colectiv sau individuel, cu vrăjmașii cunoscuți ai țării, deveniți inspiratorii, informatorii și agenții lor direcți sau indirecți — este indiferent caracterul internațional al acțiunei apare, văzut în plin sau, transparent, în filigramă.

Și d-l Mârzescu adaugă:

„Noi cari am rămas nestrămutați în directivele noastre naționaliste, cari n'am admis niciodată ca chestiunile noastre interne să se prefacă în chestiuni internaționale; noi cari n'am admis injoncțiunile clauzei minorităților în chestiunile noastre interne, noi cari sub nici o formă n'am admis injoncțiunile străinătății oficiile, nu vom admite nici azi ca asemenea injoncțiuni oficioase sau particulare, să apară în viața noastră politică pe calea afilierilor fasciste sau de altă natură. Ne-am ridicat împotriva comunismului internaționalist, ne ridicăm cu aceeași tărie împotriva naționaliștilor internaționaliști".

Iată care este caracterul agitațiilor provocate de fasciștii noștri. Denunțându-i, d-l Mârzescu și alături de d-sa toți adevărații naționaliști fac un mare serviciu ideii naționale.

Faceți economie de parale dacă purtați GHETELE BATA

căci acestea sunt trainice și celea mai eftine.

2372

Ghete de dame bagaria dela		390 Lei
Pantofi	„	340 Lei
Ghete de barbati	„	540 Lei
Ghete de copii	„	240 Lei
Ghete de catifea	„	310 Lei

Depozitul fabricei: CLUJ, Piața Unirei 9.

Prețuri de fabrică!!!

Tablile de asbest „METEOR"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de ingrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la

Fabrica de Eternit METEOR S. A.

Oșorheiu jud. Bihor.

Telefon 493 Telefon 493

Mașini de scris

Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica

Mare atelier pentru reparat mașini de scris

Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

RULIMENȚI PE BILE

TOATE MĂRIMELE ÎN DEPOZIT LA

EMIL BLAGA, CLUJ

EXPEDIȚIE în TOATĂ ȚARA. PREȚUL CURENT SE TRIMITE LA CERERE.

2747-3

Cei mai buni ciorapi

se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Afacerea Petringenar la parchet

Cine este excrocul? — Cum a procedat? — Cum a fost prins? — Petringenar supărat pe presă

In numărul nostru trecut, am semnalat faptul că în gara locală a fost arestat individul Petringenar destul de bine cunoscut în Cluj, tocmai în momentul când voia să se urce în acceleratul de Budapesta. Revenim cu noui amănunte.

Cine este Petringenar?

Individul Ion Petringenar este originar din Ardeal. In tinerețe a fost cismar în Budapesta, iar după râsboiu s'a pripășit prin Oradea-Mare, unde s'a și căsătorit a doau oară cu actuala-i soție care este originară din Ploești.

In Oradea-Mare, el a fost în repetate rânduri certat cu Justiția, fiind chiar și arestat de mai multe ori — în speciel după celebra-i excrocherie din Beiuș.

Petringenar la Cluj

Prin 1920, după ce a scăpat din arestul parhetului din Oradea-Mare, Petringenar s'a stabilit în orașul nostru, unde și-a cumpărat o casă.

Aci a încercat mai multe afaceri și a avut cutezanță să țintească și un scaun de deputat la alegerile din ultima vreme. — N'a realizat însă nimic din întregul sau plan de activitate din cauză că toată lumea-îl evita din cauza trecutului său pătat. A mai vrut prin vara anului trecut să redacteze și o gazetă a comercianților, însă și aci a păsit cu stângul, căci și lumea comercială a făcut gol în jurul acestui individ suspect.

Petringenar se gândește să plece în America

Văzând că nimeni nu-i mai acordă aci vre-um credit moral și-a pus în gând să părăsească țara plecând în America. In acest scop a parvenit să'și convingă soția ca să-l urmeze, căci în cel mai scurt timp, o asigura el, grație inteligenței lui sclipitoare, amândoi se vor întoarce în țară miilonari.

Petringenar întotdeauna a crezut că poate trei fără muncă și grație acestei concepții nu ocolea nimic care i-ar fi putut aduce bani gratuit. — Chiar de ar fi ajuns în America, sigur că și acolo și-ar fi pus în practică apucăturile sale necinstite și tot închisoarea l ar fi fost azilul.

Insă vigilența autorităților noastre, l au scutit de lungul și obositorul drum, — punându l la adăpostul tuturor greutăților vieței, în arestul parchetului din Cluj.

Pentru ca drumul să nu-l coste mulți bani, a conceput un plan ingenios și tot odată comic.

Pentru a-și scoate spesele călătoriei, a început să colinde satele răspândind svonul că în schimbul unor sume de bani el are posibilitatea să facă să plece odată cu el ori cine în America. In județul Sălaj, meșteșugitele lui minciuni au avut efectul dorit de el căci vre-o șapte naivi s'au și grăbit să-i înmâneze sumele cerute, în valoare totată de v'ro 200.000 lei.

*

Cu banii încasați dela săteni, Petringenar a plecat la București și și-a scos pentru el și pentru soția lui câte un pașaport pentru America, iar celor șapte naivi un permis de teatru pe numele Alex. Rony cu care voia să-i ducă la Viena subt numele de actori, iar acolo să-i abandoneze.

Pentru ca sătenii să pozeze mai mult în noua lor calitate, le-a vândut din hainele lui vechi, i-a ras de mustăți și le-a mai făcut și manicura!

Denunțul.

Ingeniosul lui plan a fost stânjenit însă de secretarul său, N. Nicolau, căci Petringenar ca om și ce excroc, uza de toate mijloacele ca să poată poza în om avut.

Arestarea.

Precum am mai spus, tocmai momentul când Petringenar voia să se urce în trenul de Pesta a fost arestat de către agenții Kotz și Grün.

In cursul primelor cercetări s'a stabilit că el nici până la Viena nu voia să-și ducă victimile și că permisul de teatru a fost numai un truc ca să-și vândă hainele vechi.

Petringenar supărat pe ziariști.

Impreună cu întregul dosar, excrocul, a fost înaintat parchetului. In drum însă s'a întâlnit cu un riporter dela „Ujsag" asupra căruia s'a repezit să-l bată, pe motiv că presa vrea să-l compromită.

La parchet.

Instrucția a fost încredințată d-lui Procuror Prosper Constantinescu care continuă cercetările.

Până în prezent s'au prezentat Dlui Constantinescu mai multe reclamații în această afacere.

Intre reclamanți citâm pe Dnii V. Ausländer, excrocat cu 20.000 lei; Gombos cu 5000 lei și Alex. Rony cu 5000 lei.

R.

Automobil

de vânzare 30 H. P. cu 6 locuri,

Mașină de scris Yost Nr 15.

Cine zidește

etage pe o casă parter poate căpăta locuință după tocmeală. Case eftine numai la agentul

DUNKY,

2581 Cluj, Piața Unirii 10.

Bijuteria „SINGER"

Bucuresti, Str. Carol No. 38.

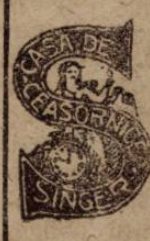

Anunță clientela că l-a sosit un mare transport de ceasornice, ghete străine impermeabile, genți și altele, vânzându-le prin bonuri. 3142

Se știe că numai CZINK vopsește, curățește, chimic, cel mai frumos și cel mai ieftin Cluj.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul IV. No. 931 • 4 PAGINI • DOI LEI • 4 PAGINI Miercuri 31 Octomvrie 1923

R CLUJ 1. 170
77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
78

Infrăți

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 Director: D. TOMESCU. Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Remanierea guvernului

Lista noului guvern

O telegramă a agenției „Rador" ne anunță astfel remanierea guvernului:

Dl Ion I. C. Brătianu: Președenția Consiliului și interne, având ca subsecretari de stat pe Dnii: Tătărăscu, pentru secția politică și Franasovici pentru secția administrativă; Dl G. G. Mârzescu: Justiție; Al. Constantinescu, Agricultură; General Traian Moșoiu: Lucrări Publice; General A. Văitoianu, Comunicații; Dl Tancred Constantinescu: Industrie și Comerț; Dl Al. Lapedatu: Cultele și Artele. Ministerul Muncei și Ocrotirilor Sociale a fost scindat în două ministere: Ministerul Sănătății Publice și Ocrotirilor sociale, condus de Dl N. N. Săveanu, și Ministerul Muncei și Cooperației al cărui titular nu a fost deocamdată numit.

Decretul numirilor noilor miniștri a apărut azi în „Monitorul Oficial". Azi după masă noii miniștri vor depune jurământul. Tot azi după masă, Primul ministru va citi în Parlament o declarație în care va accentua că politica economică a guvernului rămâne neschimbată.

Atitudinea opoziției

Ce ne vădesc comunicatele partidului național și partidului țărănist

Cele două partide ale decedatei opoziții unite au ținut, și de rândul acesta, să „explice" țării pentru ce intră în Parlament. Atât partidul național cât și partidul țărănist au publicat de unăzi câte un comunicat prin cari se repetă cunoscuta formulă de contestare a legalității actualului Parlament, prin cari se fac aceleași amenințări de „zădărnicire" și prin cari se încearcă aceeași cinică minție a opiniei publice.

In realitate însă, îndărătnicia celor două partide ascunde o tristă stare de pauperitate politică. Partidul național se vede la capătul sforțărilor sale de a a pătrunde în angrenajul vieții noastre politice. Fuziunea cu resturile partidului conservator al lui Take Ionescu nu i-a adus nici un dram de popularitate în vechiul regat. Campania extra-parlamentară i-a sdruncinat și puțina popularitate care i-a mai rămas în Ardeal după examenul alegerilor generale din 1922.

Față de pustiul care i se deschide înainte partidul național încearcă o manevră lăturalnică, utilizând cu rea voință tribuna parlamentară pentru a da iluzia unei activități politice. Aceeași manevră a fost adoptată și de către partidul țărănist. Deși despărțite astăzi și învrăjmășite formal, întâlnirea era fatală, pentruca ambele partide trebuiau să se supună consecințelor, încă active, ale aceleiași politici dusă în comun.

Ruinat politiceşte în vechiul regat, partidul țărănist a luptat o vară întreagă să se reabiliteze în Ardeal, agitând fățiș în dauna partidului național. Străduința li-a fost zădarnică nu pentrucă în Ardeal popularitatea partidului național le era protivnică, ci pentrucă atât despre partidul țărănist cât și despre partidul național opinia publică de pretutindeni își făcuse o părere categorică și cu desăvârșire defavorabilă lor.

Cele două comunicate sunt cea mai bună dovadă că pentru partidul național și partidul țărănist incinta Parlamentului nu prezintă de cât nu anume interes electoral. Dar în acelaș timp ele trădează absența oricării idei serioase la conducerea partidelor foste opoziții unite.

Cât timp reprezentanții autorizați ai celor două partide nu vorbiseră încă, se mai putea presupune că ele își au anume idei călăuzitoare, capabile a sta în serviciul intereselor generale ale țării atunci când timpul prielnic ar ti îngăduit. Dar d. Maniu a vorbit în numele partidului național la „Dacia", unde a expus „soluții" ridicole. D. Maniu a vorbit serios acolo și imprudența *dsale* mi-a lămurit cu prisosință. Partidul național este incapibal să pătrundă în realitatea nevoilor țărli și mai cu seamă este incapabil să le înțeleagă și să le soluționeze. Atitudinea dușmănoasă parlamentului este o consecință logică a acestei sărăcii de înțetegere politică și nu este, prin urmare, nimic nefiresc în comunicatul partidului național care, nepricepându-se să lucreze folositor pentru țară, face ce poate, și face obstrucție în loc de operă constructivă!

Realitatea e tristă, așa cum este, dar este realitate și trebuie să luptăm cu ea. Și aceasta va face-o Parlamentul de ordine, care de la început a știut să nu se lase intimidat de nici o amenințare și de nici o provocare.

Alexandru Lapedatu

noul ministru al cultelor

Dl Alexandru Lapedatu, profesor universitar și deputat, a fost numit ministru al cultelor și artelor.

Numirea dlui Lapedatu ne bucură cu atât mai mult cu cât pe lângă distinsele sale însușiri intelectuale și morale, d-sa în calitate de istoric și de ardelean cunoaște amănunțit problemele

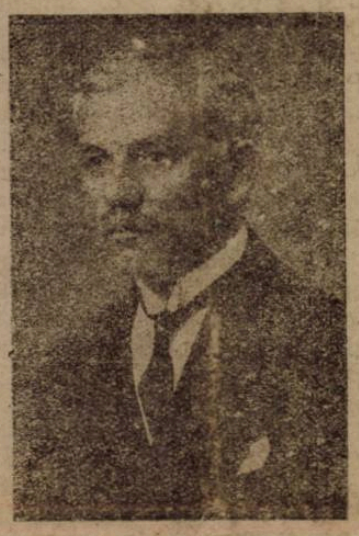

Dl Prof. Al. Lapedatu
Noul ministru al Cultelor și Artelor

Ardealului. Și fiind istoric d-sa cunoaște aceste probleme nu numai sub raportul necesităților de moment, ci le cunoaște întreaga lor desfășurare. Cercetător migălos și neobosit, dl Lapedatu va aduce în soluționarea tuturor chestiunilor cari i se vor înfățișa ca ministru acel spirit de investigație minuțioasă pe care l'a dovedit în prețioasele sale studii istorice.

Reprezentant strălucit al Ardealului, dar, cunoscând, pentru că a trăit și dincolo de munți, vechiul regat și cunoscându l așa cum trebuie, ca o țară unde se muncește și unde lumea nu e așa de rea cum vrea s'o înfățișeze partidul național, dl Lapedatu va înlesni apropierea între cei de aici și cei de dincolo, apropiere care se cere neapărat și cât mai repede realizată.

Activitatea de până acum a dlui Lapedatu, inteligența, cultura, însușirile sale sufletești, sunt chezășii că în locul pe care îl ocupă azi, d sa va desvolta aceiași rodnică activitate.

Pentru toate aceste motive, numirea d-sale ca ministru al cultelor și artelor este salutată cu bucurie de toți câți, din Ardeal sau vechiul regat, doresc binele țării.

In jurul afacerii de spionaj

Siguranța și parchetul militar continuă ancheta afacerii de spionaj. In zilele acestea au fost arestate 4 spioane cari făceau curse în Basarabia și Viena.

REFORMA

învățământului italian

Opera lui Giovanni Gentile, renovatorul pedagogiei italiene

Invățământul primar

Renumele pe care și l'a însușit și în afară de Italia prin scrisul său Giovanni Gentile, arată că nu drepturile pe care și le-a câștigat în partidul fascist l'au determinat pe Mussolini să și-l ia colaborator, încredințându-i Ministerul Instrucțiunii publice.

Fără ca să fi participat vreodată la luptele politice, Gentile a fost apărătorul unei concepții liberale a Statului, pe care astăzi vrea s'o pună în practică printr'o reformă radicală a tuturor gradelor de învățământ.

Reforma organică a învățământului primar, care e încă în studiu, tinde în primul rând să ridice nivelul cultural al învățătorului, făcându l conștient de acțiunea hotărâtă care e chemat s'o facă în interesul colectivității.

Absolventul școlii normale trebuie să și complecteze preparația sa prin studii serioase și să-și câștige postul, grație selecțiunei determinată de concurs.

Controlarea învățătorilor odată recrutați se face cu ajutorul „direcțiunilor didactice" menite nu numai să supravegheze bunul mers al școlii primare, ci chiar să încurajeze și să sfătuiască pe tinerii învățători.

Invățământul secundar

Invățământul secundar de gradul întâi (corso medio) devine unic, chiar în diferitele genuri de școli. Examenul de admitere a tuturor școlilor secundare: gimnasii, școli normale, institute technice, este unificat și programul lor e aproape identic.

Se păstrează un perfect echilibru între cultura literară și cea științifică. S'a introdus desenul și stenografia în institutiile technice; cântul coral și dintr'un instrument, facultativ, în școala normală.

Noul institut magistral septenal (școala normală de institutori) este scutită de preocupările străine profesiunei, cum sunt caligrafia și munca agricolă.

Invățământul secundar de al 2 lea grad, care urmează celor 4 ani de învățământ technic și a celor 5 de liceu cuprinde: liceul clasic actual, școala normală superioară de învățători, liceul femenin de 3 ani, cursuri superioare profesionale, liceul științific de 4 clase paralel cu cel clasic, care a înlocuit limba greacă printr'o limbă modernă.

Numărul elevilor e redus la 35 de clasă și profesorii n'au voie să predea mai mult de o oră pe zi la învățământul particular.

Absolventul școalei primare este supus unui examen de admitere la intrarea în învățământul secundar de gradul întâiu.

Invățământul universitar

Noua reformă prevede pe deoparte desvoltarea autonomiei administrative a Universităților, iar pe dealta întărirea controlului statului.

Numărul Universităților și al Institutelor superioare va fi redus, ca fondurile alocate celor existente să poată fi mărite cu 6 milioane anual de fiecare Universitate.

Se admit două categorii de Institute superioare libere: unele subvenționate de stat ca Universitățile din Catania, Macereta, Modena, Parma, Sassani, Siena, Academia științifică dela Milan; altele întreținute complet pe sarcina fundatorilor lor. Toate cele 3 feluri de Universități vor avea însă funcțiuni și drepturi identice.

Controlul statului va consta din numirea rectorilor, prin întărirea autorității consiliului superior, însărcinat să inspecteze Universitățile și prin crearea unui examen guvernamental.

Toate Universitățile vor avea personalitatea lor juridică și autonomia administrativă, cât și didactica și disciplina lor proprie. Fiecare va avea un statut special, care va determina materiile de învățământ, ordinea și distribuția lor.

Ele vor da o diplomă de o valoare exclusiv technică; examenele speciale de s'arșit de an sunt înlocuite prin examene asupra grupelor de materii, destinate să stabilească gradul de cultură generală al studenților.

Pentru ajutorarea studenților universitari, în afară de sprijinul statului s'au creiat case universitare destinate acestui scop.

Această vastă reformă a învățământului mai prevede premii pentru a creia spiritul de emulație între diferitele școli și a da o viguroasă impulsiune vieței intelectuale a națiunei italiene.

Noui tratative româno-bulgare

Mâine sosește în Capitală comisia bulgară pentru a trata în chestiunile în litigiu cu guvernul român. Bulgaria urmărește în primul rând ridicarea sechestrului statului asupra averilor bulgare aflate în România și în special în Cadrilater. Apoi se va discuta chestia restituirii obiectelor ridicate de Bulgari din teritoriul ocupat pe timpul războiului. Problema despăgubirilor de războiu nu va fi discutată aceasta urmând să fie rezolvată de comisia reparațiilor.

Aducerea gazului metan la Cluj

Soluțiile propuse guvernului de către conducătorii administrativi ai Clujului — In curând vom avea gaz metan la Cluj

In fine după aproape doi ani, de când se discută introducerea gazului metan la Cluj, această chestiune pare a fi ajuns în faza ultimă, a soluționării definitive.

Prin venirea în fruntea primăriei a dlui dr Oct. Utalea, iar în fruntea prefecturei județului a dlui Sept, Mureșianu, această chestiune a fost trecută în fruntea programului de activitate productivă pe care înțelegean să o depue pentru binele și îmbunătățirea situației orașului Cluj și a județului Cojocna.

Până la venirea actualului prefect în fruntea prefecturei și a actualului primar în fruntea primăriei chestiunea întrodncerei gazului metan în Cluj a fost ce-i drept foarte mult discutată de către autoritățile de pe atunci, în special de dl P. Meteș, fost prefect, dar nu s'a putut ajunge la o soluție acceptabilă și deci definitivă.

Astăzi însă, datorită insistenței cu care au lucrat atât primarul cât și prefectul județului, putem spune că nu va trece mult și lucrările de aducere a gazului melan la Cluj vor începe.

Asupra enormelor servicii pe care gazul metan le va aduce atât populației Clujului cât și industriei lui e inutil să mai insistăm de oare ce toată lumea le știe.

*

După ce conducerea administrativă a acestui oraș a luat avizul tuturor grupărilor comerciale și industriale din oraș și în special al Camerei de Comerț și industrie din localitate, ca unica reprezentanță autorizată a intereselor economice, s'a ajuns de comun acord la următoarea modalitate de soluționare a acestei importante chestiuni.

Orașul nostru cere guvernului că dacă se găsește un câmp de gaz, stabilit pe baza cercetărilor geologice, acest câmp de gaz să fie concesionat pentru oraș, adică să fie autorizat orașul Cluj, ca să facă cercetările geologice, explorarea, exploatarea și conducerea gazului metan la Cluj.

Teritoriul pe care îl are orașul și care ar conține gaz metan ar fi teritoriul încă neexplorat dintre Cluj—Apahida—Cojocna, linia Turda—Cluj și câmpurile stabilite între Ghiriș și Turda-Arieșul se obligă în schimb să înceapă imediat cercetările geologice cu expertul său.

Această modalitate e aceia care va servi cel mai bine orașul Cluj cu gaz natural de oarece distanța va fi minimală și astfel se va reduce considerabil conducta, căci după informațiile ce le avem lungimea conductei ar fi cel mult de 12 Km.

In cazul când guvernul nu va admite această propunere, orașul Cluj face următoarea altă propunere:

Societatea maghiară de gaz natural, actualmente sub sechestru, va fi în cursul lunilor viitoare naționalizată.

In contractul încheiat între actualii comisionari și fostul stat maghiar figura obligațiunea pentru concesionari de a face toate lucrările pentru conducerea la Cluj a gazului metan. Orașul Cluj a insistat și insistă foarte mult pe lângă guvern ca odată cu naționalizarea societății maghiare de gaz metan, această societate, așa naționalizată să nu fie scutită de obligațiunea existentă în contractul încheiat între ea și statul maghiar, adică conducerea gazului metan până la Cluj. Pe cum se vede, ambele aceste propuneri făcute guvernului de către orașul Cluj sunt foarte acceptabile.

Până acum nu se știe care dintre aceste propuneri sau soluții a fost acceptată de guvern.

După informațiile pe care le avem însă, putem asigura populația Clujului că sau cu una sau cu cealaltă din soluțiile expuse mai sus, lucrările de aducere a gazului metan la Cluj vor începe fără prea mare întârziere, probabil la primăvară.

Alfio.

DIVERSUM

VINDE OBIECTE ARTISTICE, COVOARE, MOBILE ANTICE, TABLOURI, PORCELAN ȘI BIJUTERII ETC. CLUJ, Str. Șagunа 13.
„Rador" 570. ooo oo 3157 oo

INFORMATII

— **Plățile invalizilor, văduvelor și orfanilor de războiu din Cluj.** Consiliul comunal înștiințează că plata pentru invalizii, orfanii și văduvele din războiu din Cluj se va face în str. Cogălniceanu nrul 4, la perceptoratul fiscal nrul 1, în ziua de 29 Octomvrie pentru cei din circumscripțiile I—II, la 30 Oct. pentru cei din circumscripțiile III—IV, iar la 31 Oct. pentru acei din circumscripțiile V—VI ale Clujului.

— **Darul național pentru familia martirului Ion Opriș.** La casieria băncii „Economul" din Cluj au intrat până acum următoarele contribuiri la darul național inițiat de asociația legionarilor din gărzile naționale pentru familia preotului Ion Opriș din Cristiș, întâiul martir al revoluției din 1918:

Comitetul organizator al foștilor legionari din gărzile naționale 1000 lei, Comitetul surorilor din „Frăția de Cruce" 1000 lei, „Economul" institut de credit și economii soc. anonimă 500 lei, Contribuirile dela „Albina" sucursala Cluj prin adm. „Patria" 283 lei 50 bani, Romul Raca protopop 100 lei, „Crucea Roșie" română, Cluj 100 lei. — Total 2983 lei și 50 bani, cari s'au trimis direct la adresa d-nei văd. Silvia Opriș, Cristiș.

— **Procesele verbale unguresti dela Brașov. O retificare.** Intr'un număr trecut s'a publicat într'un raportaj despre opera românească a Alianței Avocaților Români, arătând că dl dr Amos Frâncu, decanul baroului din Cluj și vicepreședinte al Alianței, a constatat că la judecătoriile din Brașov se desbate și azi în ungurește, limbă în care s'ar dresa și procesele verbale. Această știre s'a strecurat greșit, întrucât constatarea de mai sus a fost făcută de dl dr Amos Frâncu numai în privința proceselor verbale ale baroului din Brașov, așa cum s'a arătat în ziarul nostru acum trei zile, când am relatat că adunarea de Sâmbătă a comitetului Alianței a invitat baroul din Brașov să se lase de această procedură antiromânească.

— 3 ODĂI, CAMERĂ, BUCĂTĂRIE caut pentru imediat. Plătesc preț după învoială. *Pompeiu Andrea*, subdirector la Industria Sârmei Cluj, Calea Victoriei 29.

— **Iluminatul orașului.** Conducătorii uzinei electrice din Cluj ne informează că întreruperea curentului electric care se produce de câteva zile prin diferitele raioane ale orașului se datorește faptului că mașinele uzinei nu mai pot produce strictul necesar de curent din lipsă de apă. Se știe că Someșul este aproape secat.

D-l ing. Roată a dispus întreruperea curentului în fiecare seară pentru câteva momente alternativ, în diferite reioane ale orașului.

Aceasta pentrucă e mai convenabil pentru public să stea 5-10 minute fără lumină decât să stea un ceas cu o lumină de tot slabă.

Situația aceasta va mai dura, după cum afirmă d-l inginer Roată, încă 2—3 zile.

— Nimeni nu se poate lipsi de Diana-Franzbrantwein. 2475—2

— **Catedră de limba cehă la Academia de comerț din Cluj.** Inființându-se pe lângă Academia de comerț din localitate o catedră de limba cehă, consulul general al republicei cehoslovace la Cluj, d-l Jan Jirasek, a fost invitat să primească titulatura acestei catedre.

In legătură cu această știre amintim, că Societatea românăcehă „Jarnik-Bârseanu" din Cluj a făcut Universității noastre propunerea să înființeze o catedră similară, de limba și literatura cehoslovacă.

— **Dela societate „Jarnik-Bârseanu".** Societatea română-cehoslovacă din Cluj, de sub președinția d-lui profesor univ. Dr. Silviu Dragomir a hotărât să facă o excursiune la târgul de mostre din Praga, și a cerut în acest scop reducere de taxe de călătorie căilor ferate cehoslovace.

Societatea își va inaugura în scurt noul local în str. Mureșanu 21. Inscrierile de membri se fac la d-l Emanoil Simtion, str. Iuliu Maniu 24, et. I.

— **Studențești.** Duminecă la ora 4 a avut loc solemnitatea deschiderei Casinei dela Căminul studențesc „Petru Maior".

— **Inspecție.** Duminecă după prânz d-l Sept. Mureșianu, prefectul județului, a făcut o inspecție în 3 plăși ale județului Cojocna, pentru a constata felul cum se aplică dispozițiunile luate de d-sa.

— Știri de la întreceri! Diana-Franzbrantwein a învins pe toată linia. 2475—1

— **Se închiriază una cameră goală, luminoasă, spațioasă, sobă de teracotă, liberă în câteva zile. Amatorii se vor adresa la Redacție între 4—6 p. m. în fiecare zi de lucru.**

Filmul „Deschideți ochii" la Urania

La cinematograful Urania din localitate întreagă săptămâna rulează filmul mântuitor al dlui Finger, profesor universitar vienez contra bolilor venerice despre acest film medicii orașului Brașov, asistând la reprezentarea acestui film în orașul lor au publicat următorul comunicat:

Către populația orașului Brașov!

„Noi doctorii orașului Brașov cari am văzut în Apollo filmul „Deschideți ochii", recomandăm cu toată căldura tuturor cetățenilor dela etatea de 15—50 ani să privească acest film, folositor întregii omeniri și din care oricine poate învăța să se ferească de cea mai grozavă boală ce bântue lumea.

Nu e rușine a vedea acest film. Nu vedeți picanteria, ci scopul pentru care s'a făcut acest film."

Dr Oancea, dr Oprescu, dr Prișcu, dr Sbarcea, dr Tălășescu, dr Fischer, dr Carol Riemer, dr Kelen, dr Kecskeméti, dr Flechtenmacher, dr Géza Tutsek, dr Carol Pildner, dr Egyed Moricz.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

CAROL SCHERER SI FII SUCC.
GROMEN SI HERBERT
DEPOSIT DE FABRICA DE POSTAV IN LOCAL NOU!
13 CALEA REGELE FERDINAND 13

Mantale de iarna velour de coloare sur inchis numai de lâna până sunt în magazin . . **590·— L.**
Stofa de lâna curata lata de 140 cm. in color de moda . . . . . **390-460·— Lei**
Mantale de velour pentru dame toate modelele . . . . . **490·— Lei**

Asortiment permanent in stofe doubles pentru rocuri de iarna pentru domni, covoare, plăpoane și toale.

oo 1243 oo Lloyd 1220

Deposit de fabrica! **Prețul de fabrica!**

Automobile **FORD** typ nou cu roti demontabile cu preturi reduse precum si alte sisteme de automobile gasiti la firma **PERRY,**

Telefon 999. 2725-3 Cluj, Calea Regele Ferdinand 99. Telefon 999.

Desvelirea statuei soldatului român la Tg.-Mureş

Comemorarea a cinci ani dela intrarea trupelor române în fosta capitală a Săcuilor

De vorbă cu d. dr. Emil Dandea, primarul Târgu-Murăşului

Arătam ieri felul cum s'a comemorat Duminecă la Cluj înfiinţarea întâiei gărzi naţionale comemorare care va servi ca pregătire a congresului tuturor oliţerilor din gărzile naţionale dela 1918, care va avea loc la Cluj în 24 Decemvrie crt., data intrării trupelor române în Capitala Ardealului. Reese din aceasta că se fac aici gregătiri importante în vederea comemorării intrării trupelor româneşti. Această impozantă comemorare va decurge la fel şi în celelalte oraşe ardelene, precum şi la sate, unde comitetele „Astrei" în special desvoltă o febrilă activitate în acest scop. De data aceasta putem relata despre serbările care vor avea loc la 1 Decemvrie la Târgu Mureş, pentru comemorarea intrării trupelor române în acelaş oraş.

D. dr Emil Dandea, harnicul primar al Târgu Mureşului, care a introdus în acel oraş o eră nouă, românească, a fost zilele acestea în Cluj şi cu această ocazie ni-a servit o seamă de informaţiuni preţioase în această privinţă.

Aşa ni-a format, că comemorarea intrării trupelor româneşti în Tg.-Murăşului va avea loc la 1 Decemvrie în împrejurări de o solemnitate deosebită câna va avea loc şi dezvelirea statuii soldatului român construită din iniţiativa dlui dr Dandea, cu concursul consiliului comunal.

Statuia soldatului român este compusă dintr'un soclu înalt, pe care se află un vultur cu aripile întinse, iar la piciorul soclului un soldat român, uitându-se spre apus, are o mână îndoită ca şi cum şi-ar face-o streşină. Execuţia statuiei este într'un stil cu deosebire artistic.

Dezvelirea ei se va face în împrejurări solemne, cu participarea tuturor românilor din oraş, a o mulţime de români de prin împrejurimi şi a o seamă de invitaţi dintre fruntaşii României. D. primar dr Dandea a invitat la această solemnitate şi pe dnii miniştri.

După asigurările dlui primar dr Emil Dandea, dsa are lăgăduit un concurs public care îi va asigura cea mai deplină reuşită a comemorării.

Sapun Schicht
„MARCA CERB"

neîntrecut
De vânzare pretutindeni. 2877

Prima Societate de Credit Funciar Roman din Bucuresti

Anunţ

Se aduce la cunostinţă publică că în zilele de Luni, Marţi şi Mercuri 29, 30 şi 31 Octombrie a. c. se vor trage la sorţi scrisuri funciare rurale, pentru un capital de le lei 6,454.700·— din cari:

Scrisuri 4% a 41-a tragere . . . Lei 363.000
Idem 5% a 76-a tragere . . . „ 6,091.700

Tragerea la sorţi se va face în zilele sus arătate, la orele 3½ p., m. în şedinţă publică, în localul Societăţei, Strada Colţei 27.

3125 **Direcţiunea.**

Remanierea guvernului

Rolul noilor forţe — Principiul colaborării competenţelor

Cine sînt noui miniştri şi care este însemnătatea schimbărilor

Guvernul a fost remaniat ieri după amiază. Lista noului guvern cu schimbările făcute o publicăm în altă parte a ziarului. Ea dovedeşte că guvernul întărit cu noui forţe de muncă va duce cu succes mai departe opera de consolidare înfăptuită până acum.

Prin ieşirea din guvern a dlor Aurel Cosma, Vasile Sasu, I. Th. Florescu şi Constantin Banu, opera acestora va fi purtată spre desăvârşire de personalităţi politice tot aşa de meritoase, dar înzestrate cu energii proaspete. Noul ministru al industriei şi comerţului, d. Tancred Constanttnescu, a dovedit ca secretar general al acestui minister, într'un cabinet trecut, înalte calităţi de organizator şi adânci cunoştinţe de specialitate. Prezenţa sa la ministerul de comunicaţie e cea mai bună garanţie că opera de consolidare a economiei naţionale a fost încredinţată pe mâni bune. D. Săveanu, un distins jurist, cu largi cunoştinţe de sociologie, va aduce la ministerul sănătăţei publice şi ocrotirilor sociale, multă pricepere şi energie.

Scindarea acestui minister era o trebuinţă. Vasta organizaţie concepută de fostul titular al departamentului, d. G. Mârzescu, impunea o repartiţie a muncei, care să corespundă tuturor principiilor moderne adoptate la acest minister. Ministerul sănătăţei publice şi ocrotirilor sociale va avea menirea să regenereze viaţa noastră publică, să garanteze conservarea şi perpetuarea naţiei şi să dea întocmirei sociale un aspect mai sănătos. Noul minister al muncei şi cooperaţiei va reglementa energia productivă a ţării în conformitate cu avântul pe care îl va lua munca şi cooperaţia în viitor.

O bună şi fericită numire constituie chemarea domnului profesor Alex. Lapedatu în fruntea ministerului cultelor şi artelor. Ca istoric, trăit în mijlocul frământărilor din Transilvania, d-sa şi-a însuşit cunoştinţe de specialitate pe cari puţinii oameni politici le au Intocmirea legislaţiunilor pentru unificarea bisericei ortodoxe şi pentru reglementarea regimului confesional în România, cerea prezenţa domnului Alex. Lapedatu la ministerul cultelor ca o necesitate inexorabilă. Actualul guvern a înţeles să facă apel la vasta sa erudiţie în momentul cel mai potrivit, dovedind cu aceasta că principalul competenţelor înscris în programul partidului liberal stă necontenit călăuză activităţii acestuia.

Modificările produse de remaniere dovedesc acelaş lucru. Domnul Ioan Brătianu, luând ministerul de interne în clipa când Parlamentul e chiemat să dea ţării o nouă orânduială administrativă, a înţeles să garanteze cu înalta sa pricepere buna înfăptuire a acestei însemnate reforme. Surplusul de muncă şi griji pe care şi-l însuşeşte ministrul-preşcdinte prin trecerea sa la ministerul de interne, dovedeşte spiritul de jertfă şi abnegaţie de care este călăuzit actualul guvern.

Trecerea domnului G. Mârzescu la ministerul de justiţie, după opera înfăptuită la departamentul muncei, sănătăţei şi ocrotirilor sociale, era o necesitate. Domnul Mârzescu s'a ilustrat ca un mare şi priceput înfăptuitor de opere bune şi folositoare, iar ministerul de justiţie, acum când se înfăptuiesc marile reforme de unificare legislativă, de prezenţa unui asemenea conducător avea nevoie.

Celelalte mici modificări impuse de remaniere sunt deasemenea rezultatul unei necontenite griji pentru desăvârşirea operei de consolidare.

Repertoriul Teatrului Naţional

Joi, 1 Novemvrie: „Papa",
Sâmbătă, 3 Novemvrie: „Morcovel" şi „Scampolo".
Duminică, 4 Novemvrie: (Matineu) „Gheorghe Lazăr".
Marţi, 6 Novemvrie: „Duşmanul Poporului."

— **Cameră mobilată** cu bucătărie sau acces la bucătărie, caut. Ofer 1000 lei lunar. A se adresa la ziar între orele 8—12 a. m.

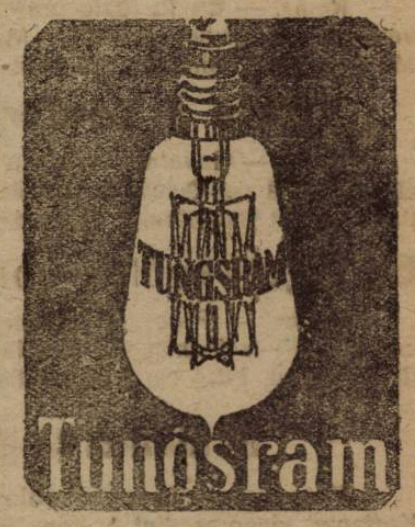

Engros! En detail!
FRATII MARTONFFY
2025 BLĂNARI Lloyd 899.
Casa de mărfuri de blănărie. Adr. Telegr. Martonffypelz.
Cele mai noua modele de blănări avem permanent în magazin. Rocuri de sport dela Lei 2—3000 in sus.
!
Expoziţie permanentă de blănării. Blane de toate felurile. Vânzare de blănărie lucrate engros şi en detail.
Cluj, Piata Unirii 20. Telefon 10-25.
Engros! En detail!

CENTRAL BAR IN FIECARE SARĂ Valerica şi Lucia Dragomir
numere de musică şi cântări. Producţiunea senzaţională a **prof. Mesüge şi Constant.**
Şi inca 20 numere de clasa prima. Inceputul la 10 oara. Pretul de intrare cu impositul de bilete 20 Lei. Loc reservat 30 Lei.

SERBO ROMÂNĂ S. A. DE BANCA ȘI COMERȚ

3105

CENTRALA: BUCURESTI, BULV. LASCAR CATTARGIU 30. SUCURSALA: TIMISOARA

Se ocupa cu toate ramurile afacerilor bancare.

TELEGRAME

Regele Boriș în căutarea unei soții

Londra. — „Exchange Telegraf" anunță că regele Boriș al Bulgariei va vizita curând toate capitalele statelor europene. Scopul călătoriei este căutarea unei soții.

Moartea lui Protici

Belgrad. — A murit după o scurtă boală Ștefan Protici, șeful partidului radical, fost prim-ministru.

Conflictul Reichului cu Bavaria și Saxonia

Saxonia nu recunoaște autoritatea guvernului din Berlin

Berlin. — Guvernul saxon a decis să respingă somația de demisionare, motivând că nu există cauze politice pentru aceasta. Singură Dieta saxonă poate decide.

Semioficial se anunță că președinlete Eberth a autorizat pe cancelar să disolve guvernul saxon și eventual alte autorități saxone. Cancelarul va numi imediat un comisar care va fi autorizat de Reich să guverneze Saxonia.

Deasemenea cancelarul a trimis un ultimatum Bavariei să restabilească autoritatea constituțională la comandamentul armatei. Până acum Bavaria nu a răspuns.

Miscarea separatistă din Rhenania

Berlin. — Mișcarea separatistă în Rhenania isbucnește mereu în alte localități. Sâmbătă separatiștii au ocupat primăria la Maienza.

Cercurile engleze afirmă că guvernul britanic va refuza să recunoască guvernul separatist din Koblenz și va împiedica orice mișcare separatistă în zona engleză.

Aniversarea fasciștilor italieni

Roma. — Eri în toate orașele Italiei Fasciștii au sărbătorit aniversarea revoluției fasciste. Mussolini a ținut un mare discurs la Milan, arătând bilanțul strălucit-al guvernări fasciste.

Italia și conferința din Tanger

Paris, — Guvernul italian a declarat oficial la Paris și Londra că refuză să cunoască deciziunile conferinței dela Tanger, întrucât Italia a fost îndepărtată de la desbateri.

Epilogul revoltei comuniste din Hamburg

Berlin. — Procesul comuniștilor din Hamburg s'a terminat cu condamnări la închisoare. Totalul victimelor revoltei comuniste este de 75 morți, între care 14 polițiști.

Remanierea guvernul polon

Varșovia. — Ministerul polon s'a romaniat. Noui miniștri sunt: Korianty, vicepreședintele consiliului: Dmowsky: externe; Grabsky: instrucția publică; Klapowsky: agricultura.

Seyda părăsind externele rămâne că subsecretar de stat la acelaș departament.

Ausosit la magazinul

M. Neumann

Raglane

Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14.

Telefon 431 2653

2747-4 **Toate automobilele** pot face economie de benzină și cauciucuri cruțând și mașina. Informațiuni la:

Emil Blaga, Cluj.

Mica publicitate

De vânzare una cățea de vânătoare rasa Brak bine dresată. Adresa: Jean Popescu Iuliu Maniu 6.

Concurs

Căutăm la intreprinderea noastră curat românească un *Functionar* bineversat în agendele de birou și cu cunoștințe de limbi.

Salar corespunzător și angajament durabil

Doritori de a ocupa acest post sunt rugați, să își înainteze cererea in scris, și intrucât posibil personal Cluj. Str. Bob 5.

Universum intreprindere technică, sanitară și comercială.

3156

Autobuz Büssing de 4 tone in stare foarte buna de vânzare cu pret favorabil.

3154

Informații sa pot lua la:

Industria Sârmei S. A. Cluj, Calea Victoriei Nr. 29.

Pentru cei cari au servicii în birouri pentru a înlătura **indigestia și deranjamentele stomacale** se recomandă **ciocolata purgativ**

Koprol și Ideal.

Dacă vă amenință vre-o boală contagioasă să îngrijiți de curățirea intestinelor. Pentru acest scop trebue se **folosiți numai ciocolata purgativ** 2474-1.

Koprol și Ideal.

Cauza amețelilor și durerilor de cap în cele mai multe cazuri este funcționarea neregulată a intestinelor, și a stomacului și că acestea să înceteze trebue **să folosim ciocolata purgativ cu aromă plăcută**

Koprol și Ideal.

O gospodină economă întrebuințează:

„SIDOL"

pentru curățitul metalelor,

„SIRAX"

pentru frecatul și spălatul mâinilor și

„AZUROL"

albastru indigo de rufe.

Se obține în toate prăvăliile din această branșă.

„Rador" No. 357. 3115.

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

Demisia secretarilor generali ai Ministerului de industrie și comerț

Dnii Mrazec și Tănăsescu, secretarii generali ai Ministerului de industrie și comerț au demisionat.

Epidemia de scarlatină din Capitală

Serviciul sanitar al capitalei anunță printr'un comunicat special creșterea epidemiei de scarlatină. Actualmente sunt înregistrate 234 cazuri. Mâine medicii comunali se vor întruni să discute măsurile necesare.

Adunarea generală a „Creditului Industrial"

București (Rador). Ieri a fost adunarea generală a „Creditului Industrial" care a ales membrii consiliului administrativ. Institutul va începe să funcționeze în Noembrie.

*

Budapesta (Rador). Consiliul de miniștri a pregătit materialul necesar conferinței româno-ungare economico financiare, proiectată la Noembrie.

Când vor depune jurământul noui miniștri

Astăzi se va depune la Cameră proiectul pentru scindarea ministerului muncii proiect care va trece mâine la Senat iar Joi legea va apare în „Monitorul Oficial" când noui miniștri vor putea depune jurământul.

Judecarea delictelor de presă

Ministerul justiției a trimis o circulară parchetelor din toată țara arătând că articolele noue constituții, relativ la delictele de presă, nu pot fi aplicate până când nu se va alcătui legea specială. Deaceea deocamdată trebuie continuată aplicarea articolului 24 al vechei constituții.

Plecarea reprezentanților Ligii Națiunilor

Reprezentanții Ligii Națiunilor au părăsit ieri Capitala plecând la Budapesta.

Principii Moștenitori la Iași

Principii Moștenitor pleacă Vineri la Iași unde vor rămâne două zile.

Lichidarea bancii austro-ungare

Activitatea delegației române

Zilele acestea s'a întors în Capitală delegațiunea română care fusese plecată la Viena pentru a lichida banca austro-ungară, sub conducerea dlui Eftimie Antonescu, consilier la înalta curte de Casație și președinte al Comisiunei pentru aplicarea tratatelor de pace.

In urma unui bilanț stabilit la 15 Oct. despre averea ce mai este de lichidat, la care au luat parte experții noștri, s'a constatat că mai sunt imobile, efecte și aur brut în valoare de circa 150 milioane coroane aur și se speră că în 3 luni să se realizeze și acestea, efectuându se repartiția definitivă.

Delegațiunea română a adus titlurile care se cuvin României din fondul de rezervă al fostei bănci Austro Ungare în sumă de 7,245.900 coroane consistând din titluri de război austriace și ungare care momentan n'au nici o valoare și titlurile fondului de pensiuni al fostei Bănci Austro-Ungare în sumă de 512.700 cor. diverse efecte din care 30.900 titluri de război.

La conferința dela Viena au luat parte delegații Austriei, Italiei, Cehoslovaciei, Iugoslaviei, Poloniei și României.

Președintele conferinței a fost ales în unanimitate de toți delegații diferitelor state, Dl Eftimie Antonescu, delegatul României.

Comisiunea plenară urmează a se întruni din nou în conferință la 15 Noembrie spre a lua hotărârile definitive.

1 Franc - 7 Lei

la Libraria LEPAGE CLUJ

pentru editii Masson—Paris, la celelalte edituri de literatura și de stiinta cel mai mare favor de schimb.

Catalog gratuit. 2744-1

De vânzare

în Str. General, E. Grigorescu o vilă frumoasă și modernă având 5 camere și baie, parc englez și grădină mare pentru zarzavat. Imediat să poate ocupa. — In hotarul orașului Cluj la o depărtare de 1 kilometru de centru una moșie de 90 iughere cu edificii economice și casă de locuit.

Ase interesa la 3155

Henrik Danzinger

Cluj, Strada Iuliu Maniu 20.

Spesele de exploatare ale camioanelor „ASTRA" sunt cele mai ieftine.

„ASTRA" Sectia Motoare Arad. 2972-1

Institutul de Arte Grafice Fratii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6